İnceleme Araştırma

Soner Yalçın

BU DİNCİLER O MÜSLÜMANLARA BENZEMİYOR

İsim isim... Olay olay...

100.000 ADET

DK DOĞAN KİTAP

BU DİNCİLER O MÜSLÜMANLARA BENZEMİYOR
İsim isim... Olay olay...
Yazan: Soner Yalçın

I. baskı / Kasım 2009 / ISBN 978-605-111-400-2 Sertifika No: 11940
Kapak tasarımı: Yavuz Korkut
Baskı: Mega Basım, Baha İş Merkezi. A Blok
Haramidere / Avcılar - İSTANBUL
Tel. (212)422 44 45
Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. I Kat 10, 34360 Şişli - İstanbul Tel. (212) 246 52 07 / 542 faks
(212) 246 44 44
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

BU DİNCİLER

O MÜSLÜMANLARA BENZEMİYOR

İsim isim... Olay olay...

Soner Yalçın



İçindekiler

Mahalleden,
okuldan,
gençlik kamplarından,
üniversiteden,
bekâr evlerinden
ve rüzgâra karşı yürünen o günlerden
arkadaşım,
kardeşim
İSMAİL BOZDOĞAN'ın
anısına...

Giriş

Zalim olsa ne rütbe bi perva
Yine bünyad-ı zulmü biz yıkarız
Merkez-i hake atsalar da bizi
Kürre-i arzı patlatır çıkarız...
Namık Kemal

"Artık zalimlerin gittiği camiye gitmem bir daha.."

Babam bu sözü üç yıl önce söyledi ve o günden sonra bir daha hiç camiye gitmedi.

Babamı tanıyanlar bilir; bu, onun için hiç de kolay alınacak bir karar değildi.

Babam seksen üç yaşında. Beş vakit namaz kılmaya on dört yaşında başlamış. Dedesi Mehmet Ali, hocaymış. Mahalle hocası değil öyle, medrese görmüş bir hoca Sultan II. Abdülhamid'in Beşiktaş muhafızı Yedi-Sekiz Hasan Paşa sayesinde eğitimini Beşiktaş'ta bir medresede yapmış.

Esmer olduğu için "Kara Molla" denen büyük dedem Mehmet Ali Hoca'nın, evinde büyük bir kütüphanesi varmış. Buradan birçok öğrenci yetişmiş.

Babam ilk İslami bilgilerini dedesinden almış. Onun dizinin dibinde yetişmiş. Dedem postnişine hep torununu oturtmak istemiş. Ancak babam, babası gibi tüccarlıkta karar kılmış.

Evin tek erkek çocuğu olan babam tüccarlığı seçmiş, ama dedesinin yolundan hiç ayrılmamış; ibadetinden ödün vermemiş; beş vakit namazını hiç kaçırmamış. Namaz ibadetini de fırsat buldukça camide yerine getirmiş. Yani babam bildiğiniz cumadan cumaya camiye gidenlerden değildi...

Şimdi geliniz bu yazının girişindeki o cümleyi bir daha okuyunuz:

"Artık zalimlerin gittiği camiye gitmem bir daha.."

Babam o günden sonra Şair İkbal'in yazdığı gibi, "Müslümanlardan kaçıp Müslümanlığa sığındı."

Altmış altı yıl beş vakit namazını kılan ve her daim camiye giden babama bu ağır sözü kimler, niye ettirdi?

O gün babam için ilginç bir günmüş...

Önce elli yılı aşkın bir süredir tüccarlık yapanlara ödül verilen bir toplantıda madalyasını almış.

Ardından öğle namazı için camiye gitmiş. Ve imamla tartışmış!

Tartışma babamın şu sözüyle başlamış: "Hoca efendi, okuduklarınızın Türkçe mealini söyleseniz de tüm cemaat aydınlansa."

Vay sen misin camide "Türkçe" sözünü ağzına alan!

Dinci imam küplere binmiş; babamı Müslümanların arasına fitne sokmakla ve neredeyse dinsizlikle itham etmiş.

Üstelik cemaatten bazı dinciler de imama destek çıkmış.

Hatta biri tutup "bu Halk Partililer hep böyledir" demesin mi?

Yaklaşık yetmiş yıldır camiye giden babam şaşkınlık içinde kalakalmış, iyi niyetle söylediği "Hoca Efendi Türkçesini söylerseniz herkes anlar" demesinin bu kadar sert tepkiyle karşılanmasına anlam verememiş.

Camiden hırsla çıkıp eve gelmiş ve bir daha camiye gitmeyeceğini söylemiş.

İbadetin bu derece ifrata vardırılmasını anlayamamış, işte dincilik budur, böyledir.

Bunlar İslam'ı, Kuranıkerim'i herkes anlasın istemiyor. Bunlar Kuranıkerim'in emrettiklerini yapmıyor, yaptıklarına Kuranıkerim'i uyduruyorlar. İşte dincilik budur.

Ve işte bu kitabın yazılmasının nedeni, babamın camiye gitmemesine neden olan bu Allahsız dincilerdir...

Bunlar karşımıza yalnızca imam olarak çıkmıyorlar.

Her kimlikte görüyoruz onları; politikacı, gazeteci, akademisyen, polis vs olarak karşımızdalar.

Bu **hurafeci, feodal ümmetçi dinciler, son 300 yıldır emperyalist Batı'nın taşeronluğunu yapıyor.** Her türlü gelişmenin, yenileşmenin, toplumsal uzlaşmanın önünde dalgakıran rolünü başarıyla oynuyorlar.

Bu **sömürgeci güçlerin işbirlikçi dincileri**, baş davası ahlak olan bizim Müslümanlara inanın hiç benzemiyor...

Bu kitap bu farkın anlaşılması için kaleme alınmıştır...

Birinci bölüm

Bizim Müslümanlar

Yıkıcı bir dönemden geçiyoruz...

İslam'ın "akil adamı", "aksiyoner fedaisi" gibi övgü sözleriyle yüceltilenler, bugün karşımıza "tecavüz sanığı" olarak çıkıyor.

"Calvinci Müslüman" işadamlığına örnek gösterilenler, bugün "dört eş" savunmalarıyla gazetelere manşet oluyor.

Mücahitler müteahhit oldu!

Son dönemin gündemini oluşturan bu olaylar ve isimler, gerçekte İslamiyet'i temsil ediyor mu?

Utanmayı, mahcubiyeti unuttuk mu? Hayır!..

Ama ne yazık ki **Müslümanlığı varoş kültürüne, avamın iktidarın**a indirgeyenlere karşı çıkacak, cesur Müslüman düşünürleri bugün mumla arıyoruz!

Oysa dün vardılar...

Ve bunlardan biri de "isyan ahlakı"nın sembol ismi Nurettin Topçu'ydu.

Nurettin Topçu, Türkiye düşünce tarihinin, kendine özgü, ilgi çekici, cesur ve omurgalı bir aydınıydı. Ömrü boyunca yazdı ve yazdığı gibi yaşadı.

Dincilerde yaygın olan dış dünyayı suçlama tavırlarına karşılık hep içe yönelik özeleştiriler yaptı. Milliyetçiliğe, İslamcılığa ve muhafazakârlığa en sert eleştirileri yöneltti.

"Anadolu Müslüman sosyalizmi"ne inanmış bir entelektüeldi. "Müslümanların" güler yüzlü Mehmet Ali Aybarı'ydı...

Felsefeciydi; Fransa'da okudu; Paris Sorbonne'da doktora yaptı. Ahlak kuramcısıydı. Doktora tezi, "İsyan Ahlak'ıydı.

Nurettin Topçu'ya göre, İslam dünyasının içinde bulunduğu kötü durumun sebebi, ne siyasi ne iktisadi ne ilmi ne de fikriydi. Asıl sebep, Kuran'ın özü olan ahlakın kaybedilmesiydi.

Müslümanlar birtakım geleneksel kuralları titizlikle yerine getirmekte, fakat düşünmekten kaçınmaktaydı.

"Kuran harikası olan ilahi ahlak, İslam diyarında çoktan gömülmüştür" diyen Topçu, bunun temel sebebini felsefenin İslam topraklarından kovulmasında buldu.

Ona göre, "Din bilgi kaynağı değil, kuvvet kaynağıydı. Dindar adam, başkalarından çok şey bilen değil, daha kuvvetli olan insan"dı sadece.

Gelenekçi Müslümanların, "Kuran'ın varlığı kâfidir; felsefe insanın inançlarına zarar verir, çünkü sorduğu sorularla insanı şüphe ve inkârın çukuruna düşürebilir" sözlerine şiddetle karşı çıktı:

"Felsefe olmazsa Büyük Kitap'ı hakkıyla anlayamazsınız, sadece ezberlersiniz. Kuran Allah'ın kitabı, felsefe ise bizim onu anlayacak olan şahsiyetimizin örgüsüdür."

Nurettin Topçu Osmanlı'da, İbn Rüşdcü Hocazade ile Gazalici Molla Zeyrek arasında yapılan tartışmayı, felsefenin tutarsızlığını iddia eden Gazalici Molla Zeyrek'in kazanmasını, Müslüman yozlaşmasının miladı olarak gördü.

Ona göre, felsefesiz bir İslam'da, sorumluluk yerini vazifeye bıraktı; ruh dünyasının akil adamlarının yerini ise gözlerini kapayıp vazifelerini yapan görev adamları aldı.

> Toplumsal yaşamdaki gelenekler, örfler, âdetler, kurallar insan hürriyetinin önündeki en büyük engellerdir. Gelenekçi/muhafazakâr, güvenliği özgürlüğe tercih etmiş, yaratıcı fikirlerden/hareketlerden vazgeçmiş bir cemiyet adamıdır. Bunlar asırlarca aynı alışkanlığı tekrarlamaktan huzur duyarlar. Örflerini değiştirmek, onların bir uzvunu kesmek gibidir.

Nurettin Topçu, isyan ahlakı teorisini açıklarken ideal tip olarak, "Ben Hakk'ım" dediği için işkenceyle öldürülen tas**avvufun meşhur şehidi Hal**lac-ı **Mansur**'u, Müslüman akılcılığının önderi İmamıazam'ı örnek aldı.

İslam'ın geleneksel ve resmi yorumlarıyla sürekli hesaplaşan Topçu'ya göre, tasavvuf düşüncesinin temeli vahdet-i vücut, ahlaklılığın en yüce mertebesiydi. Bu anlayışı onu, **"kentli" Gümüşhanevi Dergâhı**'na götürdü. Dergâhın "rahlei tedrisatından" geçti. Bu "sınav" onu Doğu-Batı kültürü sentezine ulaştırdı.

Burada bir parantez açayım:

Nakşibendilik, Türkiye'de bir bütün olarak ele alınmaktadır. Yanlıştır. Bu nedenle "kentli" sözcüğünü sosyolojik anlamda, Türkiye'deki **Nakşibendiliğin, "köylü-Kürt** Halidiye kolu" ile "kentli-**Türk Gümüşhanevi ekolü"** arasında farklar olduğunu göstermek için kullandım.[1] Bu nedenledir ki, "kentli" Abdülaziz Bekkine, kadınların siyah çarşafı atıp manto giyebileceğini söyleyebilmiştir.

Ahlak felsefesi Nurettin Topçu'yu aynı zamanda sosyalizmle/toplum-

****

1. Bkz. Beyaz Müslümanların Büyük Sırrı-Efendi 2.

culukla buluşturdu. Onun yolu, bugün sağlıksız atölyelerde sigortasız, aç susuz, on sekiz saat köle gibi çalıştırılan binlerce başörtülü kızımızın mağduriyetini görmeyip, meseleyi hep üniversite-türban ikileminde tartışan günümüz dincileriyle aynı değildi kuşkusuz.

Nurettin Topçu antikapitalistti. Bazı dinciler gibi yeşil sermayeye de "bizdendir" diye övgüler sıralamadı.

> İnsanların bir kısmının diğer kısmına köle gibi yaşaması ruhi hürriyeti ortadan kaldırıcıdır. Bir zümreyi esir, öbürünü zalim yapan eşitsizlikten kurtulmak istiyoruz. Eşitlik ahlaki bir idealdir. Eşitlik merhamet davasıdır.
>
> Bugünkü Müslümanlar büyük sanayi medeniyetinin insanı makineleştiren ve makineye esir yapsın zulmüyle el ele vermiş bulunuyor. İnsanlığın beş bin yıllık ruh ve vicdan eserini inkâr ederek düşünmeyi günah sayan, sefaleti din diye tanıtan gerilik ile taassup, bu zulme sığınmış bulunmaktadır.

Sosyalizmin tek biçiminin Marksizm olmadığını vurgulayan Nurettin Topçu, "Ne için sosyalizm?" sorusunu şöyle yanıtlıyordu:

> Yürekler acısı bir cemiyet düzeni karşısında duygusuz gönüllerde paslı vicdanların durup durup "Ne için sosyalizm" dediklerini duyuyoruz. Her mahalleden bir milyoner çıktı ve bu zillet ilerledi. Şimdi her beldede binlerce sefalet barınırken, her köşe başında bir tanesi türeyerek kendi duygusuz ve arsız saadetleriyle övünen, Batı'nın binlerce lüksüne hayran vicdansız milyonerlerin arsızlığından nefreti insanlara öğretmek için!..
>
> İş ahlakının ve çalışma duygusunun değerini kazanç hüneriyle mübadele ettik. Çalışmayı aşk ve ibadet sayan İslam ahlakı, kolaylıkla Amerikan pragmatizminin tilki zihniyetine feda edileli.

Topçu'ya göre sosyalizm, çiğnenmesi halinde Allah'ın da affedemeyeceğini bildirdiği kul hakkının müdafaasıydı. "Bizim sosyalizmimiz İslam'ın ta kendisidir" diyordu.

Cesurdu. İçinde bulunduğu milliyetçi-muhafazakâr cemaatin/grubun antikomünist olduğu Soğuk Savaş döneminde bir Müslüman'dan beklenmeyecek kadar sosyalizm üzerine odaklandı.

Sosyalist kavramından duyulan tiksintiyi, iktisat ve sosyoloji cehaleti ile vicdan ve kalp terbiyesinin yokluğu olarak nitelendirdi.

"Amerika komünizme düşmandır; komünizm de İslamiyet'e düşman olduğu için Amerika'yı desteklemek her Müslüman için vaciptir. Pek güzel mantık doğrusu. Aristoteles işitmiş olsaydı hayran olurdu!"

Nurettin Topçu'nun dinci basma da söyleyecek sözü vardı:

Şimdi son yıllarda dini neşriyat serbest olunca ortaya öyle bozuk, öyle çürümüş bir maya çıktı ki. Bu neşriyatın cehalet, ticaret ve düşüklükten berbat bir eser verdiğini hiç çekinmeden söyleyeceğim. Bunlar yirminci asrın buhranlı hayatının, halli fikir ve felsefe meziyetlerine şiddetli muhtaç olan meselelerinin karşısına, ilkçağların insanlarını bile güldürecek bir iptidailikle çıktılar. Kimi küçük çocuklar için masal olacak meseleler bunların sermayesidir. Lakin esas meseleleri ticaret yapmaktır.

Çağdaş Derviş Nurettin Topçu dinciliğin ne olduğunu ne güzel anlatıyor;

Bunlar cam arkasından sakal öperek hırka takdis etmede dindarlık var sandılar, insanın nefesinden şifa umdular. Medeni nikâhı eksik bulup imam nikâhında keramet aradılar. Tespih sayısında hikmet buldular. Günahları rakamlarla ölçtüler. Duaları sesli yaptılar. Merasimle ruhlarını tatmin ettiler. Böylelikle eşyanın hayatına sayıları tatbik etmekle muazzam bir dini matematik sistemi meydana çıktı. Bu matematiğe sadakat imamın şartı oldu. Dinden bütün ruh sıyrılarak kendisiyle hiç alakası kalmayan bir iskelete iman adı verildi.

Bugün içinde yaşadığımız ahlaki yozlaşmayı bu sözlerden başka ne anlatabilir?..

Peki, hem Müslüman olup hem de sosyalizmde ısrar eden Nurettin Topçu kimdi?

Baba tarafı Erzurumluydu. Dedesi Osman Efendi, Erzurum'un Ruslar tarafından işgali sırasında Türk ordusunda topçuluk etmiş, "Topçuzade" lakabını almıştı.

Babası Topçuzade Ahmet Efendi tahıl alım satımı yapıyordu. Sonra canlı hayvan ticaretiyle işini büyütüp İstanbul'a yerleşti.

İlk evleri Süleymaniye'de, ahşap bir binaydı.

Annesi, Eğinli Kasap Hasan Ağa'nın kızı Fatma Hanım, Nurettin Topçu'yu bu evde 7 Kasım 1909'da doğurdu.

Harp yıllarında Ahmet Efendi'nin işleri bozuldu. Çemberlitaş'ta bir eve taşındılar. Ahmet Efendi kasap dükkânı işletmeye başladı.

Nurettin Topçu, altı yaşında Bezmiâlem Valide Sultan Mektebi'nin ana kısmına yazdırıldı. Sonra Büyük Reşit Paşa Numune Mektebi'ne (şimdiki İstanbul Lisesi civarında) verildi. Mektebi birincilikle bitirdi.

Aynı başarıyı Vefa Lisesi'nde de gösterdi. Sınıfları hep birincilikle bitirdi.

Bu arada babasını kaybetti.

Baba kaybı onu biraz daha içedönük biri yaptı.

Felsefeye ve bir sandık içinde kitap, gazete toplamaya o yıllarda eğilim gösterdi.

Mustafa Kemal'in Milli Eğitini Bakanlığı'na verdiği direktifle, başarılı öğrencilerin yurtdışına gönderilme uygulamasından yararlandı, 1928'de Fransa'ya gitti. İlkyazı denemelerini, nakledildiği Bordeaux'daki lisesinde eğitim görürken kaleme aldı ve üye olduğu Sosyoloji Cemiyeti'ne gönderdi.

İki yıllık eğitim sonucunda psikoloji sertifikası alıp Strasbourg'a geçti. Üniversitede felsefe eğitimi gördü. Sanat tarihi lisansı yaptı.

Bu arada tasavvuf tarihçisi Louis Massignon'la tanıştı.

Strasbourg'da doktorasını hazırlayan Topçu, Paris-Sorbonne'a gitti; doktorasını verdi. Bu üniversitede felsefe doktorası veren ilk Türk öğrenci oldu.

1934'te yurda döndü. Galatasaray Lisesi'nde felsefe öğretmeni olarak görev aldı.

TBMM'nin birinci dönem muhalif milletvekillerinden Hüseyin Avni Ulaş, babasının dostuydu. Çemberlitaş'taki eve sık sık gelip gidiyordu. Topçu küçük yaştan beri bu zatın tesiri altında kalmıştı.

Yurda döndükten sonra Hüseyin Avni Ulaş'ın kızı Fethiye Hanım'la evlendi. Düğün gününde, şimdiki İzmir Atatürk Lisesi'ne (o zamanki adıyla İzmir Erkek Lisesi) tayin emri geldi.

Hareket dergisini İzmir'de bulunduğu dönemde yayımlamaya başladı.

Nurettin Topçu'nun ideolojik kökü Osmanlı'da da yok değildi:

II. Meşrutiyet'ten sonra *Vazife* dergisini çıkaran Nüzhet Sabit, yurtseverlik ile sosyalizmi birleştirmişti.

Raşit Hatipoğlu ise 1930'larda çıkardığı *Dönüm* dergisinde kooperatifçiliği ve yerli sosyalizmi savunmuştu.

Nurettin Topçu "Çalgıcılar Yine Toplandı" isimli makalesinden dolayı açılan soruşturma üzerine Denizli'ye sürgün edildi. Daha sonra Haydarpaşa Lisesi'ne tayini çıktı ve bir müddet sonra da Vefa Lisesi'ne geçti.

Bu arada eşinden ayrıldı.

Çocukluk arkadaşı Sırrı Tüzeer vasıtasıyla, Nakşibendi Gümüşhanevi Dergâhının şeyhleri Serezli Hasip Yardımcı ve Kazanlı Abdülaziz Bekkine'yle tanıştı. Dergâha bağlandı.

Celal Ökten Hoca'dan İslami ilimler, kelam ve islam felsefesi konularında faydalandı. Daha sonra imam-hatip okullarının kuruluşu sırasında Celal Ökten'le mesai arkadaşlığı yaptı.

Son olarak İstanbul Lisesi'ne tayin olan Nurettin Topçu, 1974 yılında buradan emekli oldu.

Bir süre Edebiyat Fakültesi'nde Hilmi Ziya Ülken'in kürsüsünde eylemsiz doçentlik yaptı. "Bergson" üzerine doçentlik tezi hazırladı. Fakat kendisine kadro verilmedi.

27 Mayıs 1960'a kadar uzun yıllar Robert Kolej'de felsefe ve sosyoloji okuttu. 27 Mayıs'tan sonra devrim aleyhtarı bulunarak buradaki görevine son verildi.

Fikri faaliyetlerini Türk Kültür Ocağı, Türk Milliyetçiler Cemiyeti, Milliyetçiler Derneği ve Türkiye Milliyetçiler Derneği'nde sürdürdü. Ancak sosyalist olduğu gerekçesiyle sürekli ağır tehditlere maruz kalması sonucu bu derneklerle ilişkisini kesti. 1967'de Ezel Elverdi, Mehmet Doğan, Davut Özer gibi arkadaşlarıyla Milliyetçi Toplumcu Anadolucular Derneği'ni kurdu.

Otuzu aşkın kitap ve broşür yazdı. 1939'dan 1975'e kadar sayısız makaleye imza attı.

1975'in nisan ayında hastalandı. Hastalığının teşhisinde güçlük çekildi. Pankreas kanserine yakalandığı ameliyatta belli oldu.

10 Temmuz 1975'te vefat etti. Fatih Camii'nde kılınan namazdan sonra Topkapı'daki Kozlu Mezarlığı'na defnedildi.

Nurettin Topçu inanmış bir adamdı. Sosyalistti/toplumcuydu. İyi bir Müslüman'dı.

Onun gibi kişilik abidesi Müslüman idealistleri bugün mumla arıyoruz. Ama Nurettin Topçu yalnız değildi.

Nurettin Topçu gibi, baş davası ahlak olan bir başka aydınımız daha vardı: Cemil Meriç...

Bir fikir arkeoloğu

Cemil Meriç adı son yıllara kadar unutulmuş gibiydi.

"Aydın" arayışına giren AKP çevresi birden Cemil Meriç'i sahiplendi.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Cemil Meriç'i anma gecesine katılıp onu "yeri doldurulamaz bir yazar" olarak niteledi. Ve son dönem konuşmalarında hep Cemil Meriç'ten alıntılar yaptı.

Milli Eğitim Bakanlığı, Cemil Meriç'in adını okullara verdi. AKP belediyeleri Cemil Meriç adına kültür merkezleri açtı.

Tüm bu güzel icraatlar gerçekleştirilirken bir gerçek sanki unutturulmak isteniyor: Cemil Meriç sosyalistti!

Düşüncesi solda, duyguları sağda olan bir düşün adamıydı.

Yıl 1954...

Bir bahar akşamı.

Cemil Meriç, eşi Fevziye Hanım'la birlikte, akrabası Ahmet Çipe'nin konuğuydu. Sohbetler edildi, yemekler yendi, çaylar içildi. Gece yarısına doğru izin istenip kalkıldı.

Cemil Meriç'in gözlerinde 12,5 miyopi ve kuvvetli hipermetropi vardı. Merdivenlerden inerken son eşiği göremeyen Cemil Meriç düştü.

Bir şeyi yoktu. Ev sahibiyle vedalaşıp sokağa çıktılar.

Yolda yürürken Cemil Meriç, eşinin kulağına yaklaşıp şöyle dedi: "Fevziye, elektrikler mi kesik, hiçbir şey göremiyorum."

Cemil Meriç 38 yaşındaydı ve artık hiç göremeyecekti.

"Görmek, yaşamaktır. Vuslattır görmek. Her bakış dış dünyaya atılan bir kementtir. Bir kucaklayıştır, bir busedir her bakış..."

Tarih, 12 Aralık 1916.

Yer, Reyhanlı-Hatay.

Mahkeme Reisi Mahmut Niyazi ile Zeynep Ziynet'in üçüncü bebekleri dünyaya geldi: Hüseyin Cemil.

Ailesi aslen Meriç Nehri'nin hemen öteki yakasındaki Dimetokalıydı. Balkan Savaşı'ndan sonra Hatay'a yerleşmişlerdi. Savaş, Reyhanlı'da da aileyi rahat bırakmadı. Fransız mandası altında bir yaşam sürdüler. Fransız kültürüne dayak bir ilk ve orta öğrenim gördü.

Babasının her akşam çocuklarına kitap okuması, yaşamının en güzel anılan oldu. Hep okudu. Lise yıllarında ilk makalesi, *Yenigün* gazetesinde yayımlandı; yıl 1933'tü.

Hatay'ın anavatana katılması mücadelesinin verildiği dönemde hızlı bir Türkçü oldu. Milliyetçilik, bazı öğretmenleriyle arasını açtı. 1934'te Soyadı Kanunu çılanca, ideolojik kimliğine uygun bir soyadı seçti: Cemil Şaman!

Öğretmenleriyle kavgası sonucu liseden mezun edilmeyeceğini anlayıp İstanbul'a gitti; Pertevniyal Lisesi'ne kayıt yaptırdı.

Aynı yıllar sosyalizme de merak saldı. Önce Friedrich Engelsin *Anti-Dühring'ini* okudu. Ardından Karl Marx'ın *Kapital'inin* ilk cildini bulup anlamaya çalıştı.

İstanbul'da sosyalist çevrelerle tanıştı. Stalin'in *Pratik ve Teori* kitabını Fransızcadan çevirdi.

Tanıştığı Nâzım Hikmet, kendisine, heyecanlarını bırakıp hayata iyi hazırlanmasını tavsiye edince hayal kırıklığına uğradı. Tekrar Hatay'a döndü. Köy öğretmenliği ve devlet memurluğu yaptı.

1939 yılında, Hatay'da sosyalist bir devlet kurma iddiasıyla tutuklandı. İdamla yargılandı. Mahkemede Marksist olduğunu saklamaması herkesi hayretler içinde bıraktı. 3,5 aylık yargılama sonucunda beraat etti. Cezaevinden çıktığında bir gerçekle yüzleşti: Tüm dostları selamı sabahı kesmişti.

Bu duruma çok içerledi; dostlarının inadına soyadını değiştirdi: Cemil Yılmaz!

Ve tekrar İstanbul'un yolunu tuttu.

Yabancı Diller Okulu'na bursla yazıldı. Okulda solcu arkadaşlarıyla birlikteydi hep. Dönemin sanatçılarının gittiği Nisuaz gibi elit kahvelere devam etti. *İnsan* dergisine edebiyattaki ilk aşkı Balzac'la ilgili

makale yazdı; kitaplarını tercüme etti. İlk aşkı Lübnanlı bir fahişeydi: Linda

ikinci büyük aşkını İstanbul'da buldu; sınıf arkadaşı Reyagan. Karşılık bulamadı. Arkadaşı Kerim Sadi'nin önerisiyle coğrafya öğretmeni Fevziye Menteşoğlu'yla tanıştı, "içki içtim, fahişelerle düşüp kalktım, hapse girdim çıktım; bunları bilerek benimle evlenir misin?" diye sordu genç kadına. 19 Mart 1942'de evlendiler.

Fevziye Hanım'ın hali vakti yerindeydi; pansiyoner olmaktan kurtuldu; yeni bir hayata başladı.

O artık Cemil Meriç'ti...

İkinci Dünya Savaşı yılları...

Cemil-Fevziye Meriç çifti Elazığ'a tayin oldu.

Gözlerindeki bozukluk nedeniyle askerlikten muaf tutuldu.

Yazmayı Elazığ'da da sürdürdü. *Yurt ve Dünya, Yücel, Amaç* gibi dergilere tercümeler, edebi değerlendirmeler yaptı.

İlk iki çocukları Elazığ'da dünyaya geldi, ancak yaşamadılar. Fevziye Hanım yine hamileydi; İstanbul'a tayin istedi. Gerçekleşmeyince istifa etti.

Aynı günlerde üç "doğum" meydana geldi: 1 Nisan 1945'te oğlu Mahmut Ali ve Balzac'tan iki çeviri kitap, *Otuzundaki Kadın* ile *Onüçlerin Romanı* doğdu.

Bir yıl sonra kızı Ümit dünyaya geldi. Aynı yıl Balzac'tan *Kibar Fahişelerin ihtişam ve Sefaleti'nin* tercümesini bitirdi. Sadece tercümeler yapmadı, *Yirminci Asır* dergisine makaleler de yazdı. Gözlerindeki rahatsızlığa inat, ne bulursa okudu; okuma notlarından dosyalama/fişleme yaptı.

Sonra öğretmenliğe döndü, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne Fransızca okutman ve Işık Lisesi'ne Fransızca öğretmen oldu. Çocukları da hemen yanı başındaki Şişli Terakki'de okuyordu. Mutluluğu uzun sürmedi.

1954 yılında gözlerini tamamen kaybetti. Aynı yıl yaz ayları boyunca Cerrahpaşa Hastanesi'nde yattı. Başarısız ameliyatlar geçirdi. Bir gözünde retina tabakası çatlamıştı. Diğerine ise katarakt inmişti. Paris'te Quinze-Vingts Hastanesi'nde de ameliyatlar oldu. Sonuç olumsuzdu.

7 Temmuz 1955'te Yeşilköy Havaalanı'na indiğinde biliyordu ki, kendini yeni bir hayat bekliyordu.

Cemil Meriç artık hiç göremeyeceğini biliyordu. Bu karanlık hayatı sürdüreceğinden emin değildi, intiharı düşündü.

Ve bir gün...

Eşi Fevziye, çocukları Mahmut Ali ve Ümit'le birlikte Üsküdar'a hava almaya çıktılar. Cemil Meriç eşine, Yeni Valide Camii'nin avlusuna girmek istediğini söyledi. Fevziye Hanım çocuklarına, "Siz oynayın biraz"

dedi ve eşini caminin avlusuna götürdü. Avluda eşi kolunda, aşağı yukarı gidip gelen Cemil Meriç hıçkırıklarını tutamadı ve sarsıla sarsıla ağladı.

Bu dramatik olaydan sonra Üsküdar'daki Fethi Paşa Korusu'ndaki evlerinde yeni bir hayat başladı. Fevziye Hanım okudu, Cemil Meriç çevirisini söyledi. İlk çevirdikleri Victor Hugo'nun *Hernani'si* oldu.

Okuma görevini bazen öğrencileri, bazen çocukları yaptı. Öğrencileri arasında Server Tanilli ve Ya**şar Nuri Öztürk** gibi isimler vardı.

1960'lı yıllarda Cemil Meriç, Hint edebiyatına merak saldı; bu onun Doğu'yu keşfetmesini sağladı. Aynı yıllarda Antakya'da İngilizce öğretmenliği yapan Lamia Çataloğlu'yla aralarında mektupla başlayan platonik bir aşk doğdu.

Mektupların dışında *Dönem, Çağrı, Hisar* adlı dergilere de makaleler yazdı. 1967 yılında, *Saint-Simon İlk Sosyolog, İlk Sosyalist* adlı kitabını çıkardı. Bunu, *Sosyalizm ve Sosyoloji Tarihinde Pierre Joseph Proudhon* adlı eseri takip etti.

Ne yazık ki Türkiye solu bu kitapları tartışmadı bile, yok saydı. Görülmemek, fark edilmemek Cemil Meriç'i kırdı, öfkelendirdi. Sadece birkaç yakın dostu solcuydu. Bunlardan biri de 1971'de Nurhak Dağları'nda öldürülen Sinan Cemgil'in anne babası, Nazife-Adnan Cemgil'di.

Adnan Cemgil, yeni kurulan Türkiye İşçi Partisine katılmasını teklif etti. "Girmem, çünkü benim yerim kütüphane. Ben ışık arayan, aydınlanmak, aydınlatmak isteyen bir insanım. Politikanın kurtarıcılığına inanmıyorum" diyerek bu teklifi reddetti.

Yaşadığı toprakların kültürüne sahip çıkan, Batı'nın tabularını yıkmayı uğraş edinen Cemil Meriç'i "solun efendileri" kabul etmedi ve onu, "altın tepsi" içinde sağcılara sundu. Güya, *Pınar, Köprü, Gerçek* gibi sağcı dergilerde yazmasına muhaliftiler! Ama asıl kızdıkları, Meri**ç'in, Türk aydınının halktan koptuğu yönündeki tespiti**ydi.

Sağa gitmeye mecbur edildi Cemil Meriç:

"Sol diyalogdan kaçıyor, küskün. (Sağcı) Ötüken'in bastığı kitap okunmazmış. Peki, siz basın. Cevap yok. Bu çemberi kırmak mümkün değil. Sol, sağın gösterdiği dostluğu göstermiyor. İhanet etmişiz. Neye ve kime?"

Sağ basın Cemil Meriç'e çok ilgi/hürmet gösterdi. Fakat gazetecilik refleksiyle Cemil Meriç'e sürekli sosyalizmden döndüğünü söyletmeye çalıştı. O ise hep direndi: "Sosyalizmi, içtimai haksızlıkların sona ermesi, liyakatin yerini bulması, acı çekenlerin gözyaşlarını dindirmek suretinde anlarsak sosyalistim."

1970'li yıllarda çıkardığı, *Bu Ülke, Ümrandan Uygarlığa, Mağaradakiler, Bir Dünyanın Eşiğinde* adlı kitaplarını genellikle sağcı gençler okudu. Milli Kültür Vakfı'nın ödüllerini kazandı.

Buna rağmen, "sosyalizm" kelimesinden korkanları yobaz olarak niteledi:

Yobazlık kelimelerden korkmaktır. Sosyalizm, insanın insanı istismar etmemesi, emeğin değerlendirilmesi, emeğin eserine göre mükâfatlandırılmasıdır. Elbette kendimize has sosyalizm olacak. Milli hasletlerimizle çelişmeyen bir düzen. En kötü şey riyakârlıktır. Sosyalizm ıstırabın çığlığıdır.

Cemil Meriç sağa "kendi Marx"ını öğretmek istedi hep:

> Marx, vatan-millet realitesini inkâr etmez, "İşçi sınıfının vatanı yoktur" der sadece. Nasıl sermaye milletlerarası ise emek de milletlerarasıdır der. Marx, "Din afyondur" derken Katolik Kilisesi'ni kasteder. Hakikaten Katolik Kilisesi tam bir afyondur. Burjuvazi akılla Kilise'yi devirdi. Fakat sonra karşısına işçi sınıfı çılanca hemen müdafaaya geçip dine sarıldı ve Ortaçağ karanlığına döndü. Ve ister islemez, milli komünizm doğacaktır.

Kitaplarını, makalelerini kim yayımlayacaksa, ayrım gözetmeksizin, sağ-sol demeden onlara verdi. Çünkü o kimseye göre yazmamıştı; bu nedenledir ki, Komünizmle Mücadele Derneği'nin dergisinde Nâzım Hikmet'e övgüler düzmekten geri durmadı. Yaşamı boyunca Kemal Tahir'le, Attilâ İlhan'la düşünce yoldaşlığı yaptı. Bülent Ecevit'e okuması için Marx'ın *Kapitalini* gönderdi.

Tarikatlar, cemaatler de Cemil Meriç'in ilgi alanıydı:

> Said-i Nursi'nin bir hutbesi var, çok enteresan. Yanlış anlaşılır diye korkuyorum. Adam sosyalizme açık. Nurcular ve sosyalistler birbirini tanımalıdır. Türkiye'nin kurtuluşu buna bağlı. Ben şimdi bunu yapmaya çalışıyorum. Fakat bu fert işi değil. Nurcular sosyalistleri, sosyalistler de Nurcuları okumuyor. Zaten **sağ kendi dışında hiçbir şey okumuyor; çok garip bir hal bu**.

Cemil Meriç'e göre, insan olarak hataları olmakla birlikte, Marx ile Said-i Nursi arasında hiçbir fark yoktu.

"Nurculuk bir tepkidir. Kısır ve yapma bir üniversiteye karşı medresenin, küfre karşı imanın, Batı'ya karşı Doğu'nun isyanı. Her risale bir çığlık. Said-i Nursi bir kavga adamı."

Ancak diğer yandan, "Mutlak hakikati hiç kimse bütünüyle kucaklayamaz" diyen Cemil Meriç, "Said-i Nursi 1930'larda haklıydı ama artık günümüzde değil" diyecek kadar da gerçekçiydi. Said-i Nursi'ye "şeyh" diyenlere de kızgındı: "Hazreti Peygamber bu âlim, bu arif diye ayrım yapmış mı? Şeyhlik var mı İslam'da?"

Nurettin Topçu ve *Hareket* dergisi gibi Cemil Meriç'in de baş davası ahlaktı.

Cemil Meriç 1980'li yıllarda da yazmaya devam etti: *Kırk Ambar, Bir Facianın Hikâyesi, Işık Doğudan Gelir* vs.

12 Eylül 1980 darbesiyle fikri bunalım yaşayan milliyetçi-muhafazakâr,

çevreler, Cemil Meriç'in yıldızını çok parlattı. Kitapları elden ele dolaştı.

Bu çevrelere göre, Batı kültüründen arınıp Müslüman-Türk özüne geri dönüş yapan, kazanılmış bir aydındı o! Kimse sosyalist kimliğini hatırlamak istemiyordu!

1983 yılında eşi Fevziye Hanım'ı kaybetti. Bir Yıl sonra beyin kanaması geçirdi ve sol tarafına felç geldi. Bu zor günlerinde platonik aşkı Lamia Çataloğlu, haftada iki kez koltuğunun altındaki Cumhuriyet gazetesiyle gelip Cemil Meriç'e sevdiği bulgurlu yemekleri yaptı.

Gün geçtikçe Cemil Meriç'in psikolojisi bozuldu; kimsenin anlayamadığı sözcükler söylüyordu. Bazen "Allah Allah Allah" ya da "Muhammed sevgilim'' diye bağırdığı oluyordu. Ruh sağlığı bozulmuştu. Nörolojik bir tedavi uygulamasına geçildi. Çare olmadı. 13 Haziran 1987'de gece yarısı vefat etti. Karacaahmet'te eşi Fevziye Hanım'ın yanına defnedildi.

Cemil Meriç hakkında çok çeşitli ve birbiriyle zıt tanımlamalar yapılsa da, her çevrenin üzerinde hemfikir olacağı bir gerçek vardı: O, Türkiye'nin vicdanıydı...

Sanıyorum Türk solunun Cemil Meriç'e bir özür borcu var.

Sade Cemil Meriç'e mi?

Solcular Nezihe Araz'ı nasıl kaybetti?

Evet, bizim Müslümanları iyi tanıyacağız ki, dincileri ayırt edebilelim.

Komünist bir Sufi

Bulgurluzadeler, Ankara'nın köklü ailesiydi.

Çankaya Köşkü haline gelen ilk bağ evini Mustafa Kemal'e onlar vermişti.

Aile Bulgurluzadeler olarak biliniyordu; ancak Soyadı Kanunu çıktığında Mustafa Kemal, milletvekili Bulgurluzade Rıfat Bey'e "Araz" soyadını verdi.

Rıfat Araz (1879-1964) CHP milletvekiliydi. 1927-1943 yıllan arasında TBMM'de Ankara milletvekili olarak bulundu.

Hayatının bir bölümünü kaleme aldığı üç defteri, çocukları tarafından, 3 Kasım 1983 tarihinde Milli Kütüphane'ye bağışlandı.

Bu defterden öğreniyoruz ki, Ziraat Bankası amirlerinden **Rıfat Araz**, Fransızların Şam'ı ve İngilizlerin İstanbul'u işgali sırasında, Mustafa Kemal'in emriyle bankanın altınlarını bin bir güçlükle Ankara'ya kaçırmış.

Rıfat Araz, milletvekili olduğu döneme kadar Ziraat Bankasında görev yaptı. Konya Ziraat Bankası müdürüyken kızı Fatma Nezihe dünyaya geldi. Medyada doğum yılı 1922 yazılmasına rağmen Rıfat Araz'ın defterine göre Nezihe Araz 11 Mayıs 1336'da yani 1920'de doğdu.

Rıfat Bey iki eşliydi; İlk eşi Adeviye'den Zeliha Mesrure, Fatma Sa-

miye, Muhittin Rıfat, Hayrettin oldu. İkinci eşi Müzeyyen'den ise, Mustafa Kemalettin, Celalettin, Fatma Nezihe ve Vecihe doğdu.

Çok çocuklu bir ailede büyüyen Nezihe Araz hayatı boyunca hiç evlenmedi, çocuk sahibi olmadı.

Nezihe Araz Ankara Kız Lisesi'ni, ardından Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Psikoloji ve Felsefe Bölümünü bitirdi.

Onun için fakültedeki öğretmenleri arasında iki kişinin yeri apayrıydı: Felsefe Bölümü Psikoloji Kürsüsü'nü kuran Doç. Dr. Muzaffer Şerif Başoğlu ve Doç. Dr. Behice Boran.

Öğrencilik yıllarında, öğretmenleri Muzaffer Şerif Başoğlu, Behice Boran, Niyazi Berkes, Pertev Naili Boratav ve Adnan Cemgil'in çıkardığı *Yurt ve Dünya* dergisini elinden düşürmedi.

Daha sonra Muzaffer Şerif ile Behice Boran'ın çıkardığı *Adımlar* dergisine de abone oldu. Gönüllü olarak dergide çalıştı.

Boran-Şerif ikilisinin dost meclislerinin değişmez isimlerinden biriydi. Örneğin 1 Mayıs 1943'ü Atatürk Orman Çiftliği'nde piknik havasında kutladılar.

Adımlar dergisinin sol/TKP çizgisinde bir yayın politikası vardı. Avrupa'da yükselen Hitler ırkçılığı Türkiye'de taraftar bulmuştu. Dergi bu çevrelere karşı sert eleştiriler getiriyordu. Savaş bitip Hitler tehlikesi ortadan kalkınca, hükümet solcuları baş düşman olarak görmeye başladı. Ve *Adımlar* dergisi kapatıldı. Muzaffer Şerif Başoğlu bir daha dönmemek üzere ABD'ye gitti, orada çok saygın bir bilim adamı oldu.

Doç. Dr. Behice Boran soruşturmalara rağmen okulda kaldı.

Nezihe Araz'ın mezun olduğu 1946 yılında okul Ankara Üniversitesi'ne bağlandı. Yeni kadrolar açıldı ve Nezihe Araz, Behice Boran'ın asistanı oldu.

1948 yılında Behice Boran üniversiteden kovulunca, Nezihe Araz da okuldan ayrıldı.

Ailesi, solcu çevrelerden uzaklaştırmak için kızlarını İstanbul'a götürdü. Nezihe Araz doktorasını İstanbul'da yapacaktı.

İstanbul Üniversitesi'ndeki görüşmelerinden sonra akademisyen olmayı istememeye başladı. Çünkü aradığını bambaşka bir yerde, bir dergâhta bulmuştu...

Nezihe Araz'ın ailesi dindardı; Mevleviliğe yakındılar.

Rıfat Araz hayatı boyunca, Atatürk'ün masasında bile içki içmedi.

CHP'li milletvekili arkadaşları Rasim Basara, Nuri Pazarbaşı ve CHP'nin Milli Eğitim Bakanı Esat Sagay'la birlikte İstanbul'da Rıfai Dergâhı Piri Kenan (Büyükaksoy) Rıfai'nin (1867-1950) vuslat meclisinde bulundu.

Zamanla Rıfat Araz ile Kenan Rifai akraba oldular; Vecihe Araz, to-

run Cemil Büyükaksoy'la evlendi.[2]

Nezihe Araz'ın Kenan Rifai'nin "tasavvuf okuluna" babası Rıfat Araz aracılığıyla girdiğini düşünebiliriz.

Ne zaman girmişti? Bilmiyoruz.

Bildiğimiz; aynı dergâhtan Sâmiha Ayverdi'nin *Mülakatlar* adlı kitabında, Nezihe Araz'ın 25 Mayıs 1948 tarihinde Kenan Rifai'nin sohbetine katılanlar arasında belirtildiği.

Şimdi çok kişinin kafasına fakültede solcu olan, felsefe ve psikoloji okumuş Nezihe Araz'ın bu kadar kısa sürede bir dergâha nasıl "bağlandığı" sorusu gelebilir.

Sorunun yanıtı Kenan Rifai'nin tasavvuf anlayışında gizli:

"Kenan Rifai tasavvufu ne Gazali gibi sırf bir ahlak anlayışı olarak kabul etmiş ne Muhyiddin Arabi gibi sadece vahdet-i vücutta kalmış ne de Mevlânâ gibi aşkıyla dünyayı ve ahreti atlayıp geçmiştir. Üçünü birleştirerek bir yaşam şekli haline getirmiştir."

Kenan Rifai'ye göre tarikat; edep, irfan ve insanlık demekti. Zikir ve devran şekillerine, tespih, sarık, cüppe gibi kisvelere takılıp kalmak doğru değildi.

Kenan Rifai cuma günü yaptığı sohbetler dışında sarık ve cüppe giymiyordu. Hep kravatlı, takım elbiseliydi. Fransızca, Rumca, İbranice biliyordu.

Nezihe Araz'ın, Behice Boran'dan sonra Kenan Rifai'nin "asistanı" olmasının nedeni, tasavvuf felsefesine olan inancıydı.

Ancak "dergâh asistanlığı" kısa sürdü; Kenan Rifai 1950'de vefat etti.

Nezihe Araz aynı yıl şiirlerini *Benim Dünyam* adıyla kitaplaştırdı. Bir yıl sonra, Kenan Rifai'ye bağlı Sâmiha Ayverdi, Safiye Erol ve Sofi Huri'yle birlikte, *Ken'an Rifai ve Yirminci Asrın Işığında Müslümanlık* kitabım yazdı.

Bu süreçte gazetecilik yapmaya da başladı.

Nezih Demirkent *Medya Medya* kitabında 1950'li yılların başında, basında sadece beş üniversite mezunu olduğunu yazıyor. Bunlardan biri de Nezihe Araz'dı.

Araz, gazeteciliğe 1952 yılında Şevket Rado'nun çıkardığı *Resimli Hayat* dergisinde başladı. Sonra aynı ekip *Hayat* dergisini çıkardı.

1953'te ilk biyografi kitabını yayımladı: *Fatih'in Deruni Tarihi.*

Nezihe Araz 1956 yılında DP'li Bahadır Dülger'in çıkardığı *Havadis'te* çalışmaya başladı.

Ancak devir Demokrat Parti dönemiydi ve muhalif olmayan bir gazeteyi satmak kolay değildi. Gazete Nezihe Araz'ı Kabe'ye gönderip izlenim yazılarıyla tiraj almayı planladı. Nezihe Araz gitti; *Havadis* hac tefrikasına başladı. Ancak İstihbarat Şefi Hakkı Devrim, Mekke'den gönderi-

****

2. Dışişleri mensubu olmadığı halde Eylül 2009'da Vatikan Büyükelçiliği'ne atanan Prof. Kenan **Gürsoy** da Kenan Rifai'nin bir diğer torunudur.

len fotoğraflar arasından duvar dibine çömelip çişini yapan bir Arap'ın fotoğrafını koyunca olanlar oldu. Ziyaret için İstanbul'a gelen Irak Kralı II. Faysal, kendisinin Hazreti Muhammed soyundan geldiğini ve böyle bir fotoğrafın kabul edilemez olduğunu söyledi. Irak kralını Türk sevgilisi (devrin önemli bir politikacısının kızı) bile teselli edemedi.

Nezihe Araz *Havadis'ten* kovuldu; Hakkı Devrim de istifa etti. Bundan sonra bu ikilinin basındaki yolculuğu hep aynı oldu. 1957-63 yılları arasında *Yeni Sabah'ta.* çalıştılar. *Meydan* mecmuasını çıkardılar. *Meydan Larousse, Türkiye* (1923-1974) ansiklopedileri ve Kaynak Yayınları yayın kurullarında bulundular.

Nezihe Araz'ın 1959 yılında çıkardığı *Anadolu Evliyaları* adlı kitabı çok ses getirdi; satış rekoru kırdı. Elli evliyanın anlatıldığı kitapta son evliya, Kenan Rifai'nin annesi Hatice Cenan Sultan'dı.

Daha sonra *Peygamberler Peygamberi Hazreti Muhammed, Peygamberlerin Torunları,* Yunus Emre'nin hayatını yazdığı *Dertli Dolap, Mevlânâ'nın Hayatı, 28 Peygamber, Çocuk ve islam, Gelin Canlar Bir Olalım* adlı eserleri yazdı.

Mevlânâ dönemindeki ilahi ve dünyevi aşkı konu ettiği *Aşk* romanıyla satış rekorları kıran Elif Şafak'ın bu rekorunu, aynı konuyu işleyerek yıllar önce *Aşk Peygamberi* romanıyla Nezihe Araz da kırmıştı! ilginçtir, Rıfai Dergâhı'ndan Sâmiha Ayverdi'nin aynı konuyu işleyen romanının adı da, *Aşk Budur!*

Nezihe Araz'ın yazdığı, *Bozkurt Güzellemesi, Öyle Bir Nevcivan, Ballar Balını Buldum, Savaş Yorgunu Kadınlar* adlı tiyatro eserleri Devlet Tiyatrolarında sahne aldı. Afife Jale ve Avni Dilligil tiyatro ödüllerini kazandı.

O Kadın, Ekmek Kavgası, ihtiras Fırtınası, Hanım filmlerinin senaryolarını yazdı. 1980'li yıllarda TRT'de sabahları yayınlanan "Hanımlar Sizin için" programım hazırlayıp sundu.

Nezihe Araz dindardı. Bir dergâha bağlıydı ama hayatı boyunca saçını örtmedi. Beş vakit namaz kılmadı, oruç tutmadı.

Erkek meclislerinden kaçmadı. Kendini hiç ikinci sınıf görmedi. Meyhaneye gidip rakı da içti, Nesimi'den türkü de söyledi.

Kimsenin günlük yaşamına, hayat felsefesine karışmadı.

Siyasete ilgi duymadı; kendini hep partiler üstü gördü.

Atatürk'e hayrandı. Son eserini 1993 yılında Mustafa Kemal ile Latife'nin ilişkisi üzerine yazdı: *Mustafa Kemal'le 1000 Gün.*

Hayatının son günlerini İstanbul Maltepe Huzurevi'nde geçirdi. Alzheimer olmuştu.

Kimseyle görüşmek istemedi. 35 kiloya kadar düştü.

25 Temmuz 2009 tarihinde bu dünyadan göçtü.

Son yularda Türkiye, çıkarılan "ikilikler yüzünden" çok gerilmişti. Şimdi söyler misiniz, Nezihe Araz kimdir? Biliniz ki, Nezihe Araz Türkiye'dir...

Kenan Rifai'ye bağlanan kadınların çoğunluğu Nezihe Araz gibi üniversite mezunuydu.

Hepsinin eli kalem tutuyordu; çeşitti kitaplar yazdılar.

Örneğin, Safiye Erol'un Maçka Palas A Blok 16 numaralı dairesinde bir araya gelip Mevlânâ'nın *Mesnevi'sini* Türkçeye kazandırdılar.

Nezihe Araz'ı Benice Boran'dan sonra en etkileyen kadınlardan biri de, Almanya'da filoloji öğrenimi gören, öğretim üyesi, yazar Safiye Erol'du. O da Nezihe Araz gibi Kenan Rifai'ye 1948 yılında bağlanmıştı.

Ülker Fırtınası adlı romanıyla edebiyat dünyasında önemli bir yer edinen Safiye Erol'u günümüzde artık pek kimse tanımıyor.

Nezihe Araz, Safiye Erol'un ölümünün ardından, 5 Ekim 1964'te *Düşünen Adam* dergisinde şöyle yazdı: "Fakat bana asıl, Safiye Erol gibi değerli bir kadının dünyamızdan çekilişine karşı gösterdiğimiz inanılmaz kaygısızlık, lakaydi ve bigânelik güç geliyor."

Ona göre Safiye Erol, çağın avare ve vefasız çocukları için fazla gelen bir dozdu.

Said Halim Paşa, Safiye Erol'a değerli bir pırlanta kolye hediye etmişti. Safiye Erol vefat edince vasiyeti gereği bu kolye Nezihe Araz'a verildi.

Nezihe Araz konusundan uzaklaşmayayım:

Türkiye, ne Nezihe Araz ne Safiye Erol ne de Benice Boran gibi yiğit kadınlarını tam anlamıyla tanıyor. Niye?

Solcular özeleştiri yapmalıdır

Üç inançlı aydını tanıtmaya çalıştım:

Nurettin Topçu, Cemil Meriç ve Nezihe Araz.

Üçü de Türkiye solundan gerekli özeni/ilgiyi görmedi.

Niye?

Ve yalnızca üç isim mi?

Fahri Fındıkoğlu, Osman Yüksel Serdengeçti, Remzi Oğuz Arık, Tarık Buğra, H. Hüsrev Hatemi, Hilmi Ziya Ülken, Rasim Özdenören, Mehmet Kaplan, Ali Bulaç, İsmet Özel, D. Mehmet Doğan, İsmail Kara...

Neden bu aydınlar sağcılara "iteklendi!"

Solcular ile Müslümanlar arasına hangi tarihsel süreçte kimlerin girdiğini yazmadan önce çuvaldızı kendimize/solculara batırmalıyız.

Hikmet Kıvılcımlı, Doğan Avcıoğlu, Mihri Belli gibi birkaç sosyalist haricinde Türkiye solu nedense kendi topraklarının kültürüne karşı hep soğuk durdu.

Türkiye solunun çoğunluğu, kültürünü/dinini okuyup araştırmadı.

Karl Marx'ın Katolik Kilisesi için söylediği "Din afyondur" sözünü henüz aşamadı.

İslamiyet'i bilmemektedir. Halkının inancını dışlamıştır.

Tasavvufu/Anadolu Müslümanlığını elinin tersiyle itmiştir.

Tasavvufun, aklın ve bilimin öğretisi olmadığını söyleme kolaycılığına kaçarak kendi coğrafyasına yabancılaşmıştır.

Ne Muhyiddin Arabi'yi ne de Muhammed Nur'u bilir.

Şeyh Bedreddin'i sadece Nâzım Hikmet'in şiirinden tanır.

Trajik sonu nedeniyle Ozan Nesimi'nin adını duymuştur ama hocası Fazlullah Esterebadi'den bihaberdir.

Herakleitos'un "diyalektiğin atası" olduğunu, Hegel'in, Marx'ın düşüncesinin buradan doğduğunu bilir ama nedense vahdet-i vücuda burun kıvırır. "Enelhak" diyen Hallac-ı Mansur'u okumaz.

Söyler misiniz; Ömer Sikkini, Sabetay Sevi, Niyazi Mısri, Papa Eftim öğrenilmeden bu toprakların rengi nasıl kavranabilir?

Anadolu tarihindeki çoğu toplumsal ayaklanmaların dayanağının vahdet-i vücut olduğunu bilmezse, bu toprakların yazgısını nasıl değiştirebilir?

Hamza Bali'lerin, İsmail Maşuki'lerin boyunlarının neden vurulduğunu anlamazsa halkıyla nasıl kucaklaşabilir?

Birinci Dünya Savaşı'na katılan gönüllü "Mevlevi taburları"yla gönüldeşlik kurmazsa kiminle birlik olabilir?

Horasan doğumlu Nakşibendiliğin, Halidiye Nakşibendiliğinden farkını bilmezse, Kürt halkının Şeyh Barzani'nin emrine sokulma çalışmalarını nasıl kavrayabilir?

"Türkler kılıç zoruyla İslamiyet'e geçtiler" kolaycılığından kurtulamazsa; dinin, sosyal, kültürel, ekonomik ve siyaset üzerindeki etkisini nasıl analiz edebilir?

Ne acıdır ki, Türkiye solunun bu umarsız tavrı nedeniyle, bu konular "inanç" (skolastik) temelinde çalışmalar yapan muhafazakâr akademisyenlerin/yazarların inisiyatifine bırakılmıştır. Onlar da ehlisünnet bakış açısıyla, başta vahdet-i vücut olmak üzere tüm tasavvufu kendi anlayış kalıplarına sokmaya çalışmaktadır.

Daha iyi niyetli olanları ise -tıpkı solcuların hatası gibi- tasavvufu fikir hareketi olmaktan çok, bir gönül ve ruh hali meselesi olarak göstermek istemektedir. Hatadır.

Tasavvuf sadece Alevilik-Bektaşilik değildir.

Hükümetin Alevi açılımına, "Alevilik Sünnileştiriliyor" diye itiraz edenler, yıllardır "Türk dinini" Araplaştıranlara karşı neden sessiz kalmıştır?

Osmanlı'nın Safevilere karşı bir siyaset gereği benimsediği Sünniliğin, zamanla nasıl resmi ideolojiye dönüştüğünü bilmeden bugünkü gerici siyasal oyunlar nasıl bozulabilir?

Eğer halkı kazanmak gibi bir derdiniz varsa, dininizi/kültürünüzü bilmek mecburiyetindesiniz.

İslamiyet'i dinci yobazların elinden kurtarmak için kültürünüzü öğrenmek zorundasınız, insanımızı cehalet bataklığından ancak böyle kurtarabilirsiniz; yasaklarla, kaba ve sert söylemlerle değil.

Bilinmelidir ki Farabi'yi, İbn Sina'yı savunmak, devrimciliktir.

Ve gerçek şu ki, insan bilmediğinden korkar.

Bilmediğine düşman olur...

Bu kaba pozitivist anlayış, solu kendi halkıyla bir türlü buluşturamamıştır.

Doğan Avcıoğlu ile Mihri Belli'nin birlikte çevirdikleri, Roger Garaudy'nin *Sosyalizm ve İslamiyet* adlı yapıtı, halkıyla kucaklaşma amacı taşısa da, bazı kaba yaklaşımlar Müslümanları soldan soğutmuştur.

Örneğin...

Refik Halid Karay *Kadınlar Tekkesi* romanım yazdı.

Romana göre tekkenin kurucusu Şeyh Baki, divandan okuduğu güzel kasidelerle ve mistik melodilerle, İstanbul'un soylu dul hatta şen dul- kadınlarını kendine bağlamıştır. Kadınlar varlıklı oldukları için şeyhin bir eli yağda bir eli baldadır. Ancak bir gün şeyhin karşısına "aşk-ı didem" dediği Neşide çıkar. Vahdeti vücuda inanan Şeyh Baki, Allah'ın suretini Neşide'ye nakşettiğini iddia eder. Altmış sekiz yaşında gerçek aşkı bulan bir şeyhin hayatı ve kendine sebepsiz bağlanan, sonra yine sebepsiz kaçan güzel Neşide'nin garip öyküsüdür *Kadınlar Tekkesi.*

Refik Halid Karay romanın önsözünde "gerçek yaşam öyküsüdür" diye yazmıştı.

Refik Halid Karay'ın hangi dergâhı anlattığı kuşkusuz sadece tahminler düzeyinde konuşuldu.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Nur Baba* romanı da benzer bir hikâyeyi anlatır. Hepsini yazmaya gerek yok.

Her iki romanda da kaba bir anlayış yok mudur?

Diğer yanda Reşat Nuri Güntekin'in yazdığı *Yeşil Gece, Miskinler Tekkesi* gibi konuya dışarıdan değil içeriden bakan, dincilik ile İslamiyet'i birbirinden ayıran romanlarımız da vardır.

Bir aydın, içinde yaşadığı kültüre nasıl yabancılaşabilir?

Bu çarpıklığın altında "solculuğun" ne olduğunu bilmemek yatıyor.

Solcu ve Müslümanlara İngiliz oyunu

Müslümanlar ile solcuları kim karşı kamplara böldü?

Kars Antlaşması'na kadar Osmanlı basınında sosyalizme yönelik olumsuz bir hava yoktu.

Türkiye, Sovyetler Birliği ile barış antlaşması imzaladıktan sonra Osmanlı basınının bir bölümünün tavrı değişmeye başladı.

Birdenbire bazı gazeteler sosyalistleri karalamaya başladı.

Örneğin *Vakit'e* göre sosyalist devrimi yapanlar, "Karl Marx gibi azgın nazariyecilerin kitaplarını okumuş, hatta ezberlemiş, yeraltı meyhanelerinde votka kadehi elinden düşmemiş mikroplar" idi! Osmanlı basınının bu tür yayınları giderek kabalaşacaktı...

Bunun nedeni İngiliz propagandasıydı...

1848 ve 1871 ayaklanmalarını zorlukla bastıran Avrupa, 1917 Ekim Devrimi rüzgârının topraklarında esmesinden rahatsızdı.

Bu nedenle Avrupa basını, tarihinin en büyük karalama kampanyasını başlattı. Bunun en tipik olanı ise "kadınların millileştirilmesi" yalanıydı.

Osmanlı basını bu yayınları olduğu gibi tercüme edip sayfalarına taşıdı: "(Komünizm) fikirleri fiile çıkacak olsa, insanı hayvandan ayırmaya yarayan ırz ve namus sıfatlan büsbütün kaldırılmış olur."

Evet İngilizler, Osmanlı topraklarında sosyalist hareketlerin oluşmasına karşıydı, "islam ile sosyalizm arasında fark yoktur" görüşünü yok etmek için "Kadınları ortak kullanıyorlar" yalanı yayıldı.

"İştirak-i emval ve iyâl" yani mülk ve kadın ortaklığı tabiri sosyalizmle eşanlamlı kullanılmaya başlandı. "İlk sosyalist" diplomat-yazar E. Pertev Paşa bu nedenle "ilk dönek" olacaktır.

İngilizler Müslümanların sosyalist olmasını istemiyordu. Bunun için her yola başvurdular. 0 kadar başarılı oldular ki, Osmanlı münevverlerinin önde gelen ismi Ahmed Cevdet Paşa'ya göre sosyalizm Mazdeki bir mezhepti.

Kitabın 10. bölümünde ayrıntılı olarak okuyacaksınız, ama şimdi söz açılmışken, bir siyasal akım olarak "İslamcılığın" Osmanlı'daki tarihsel köklerine kısaca bakmalıyız. Zihinsel paradoksunu kimler belirledi?

Bu noktada ayrıntısını *Beyaz Müslümanların Büyük Sırrı-Efendi-2* adlı kitabımda yazdığım bir isimden bahsetmeliyim: Cemaleddin Afgani (1838-1897).

Afgani, Osmanlı'daki İslamcıların düşünsel haritalarını çizen kişiydi. Onun ateşlemesi ve öncülüğüyle İslamcılık siyasal bir akım haline geldi.

Şeyhülislam Musa Kâzım Efendi, Babanzade Ahmed Naim, Ebülula Mardin, Mehmet Akif, Eşref Edib, Said ve Abbas Halim paşalar hep Afgani'nin "müritleriydiler."

Sırat-ı Müstakim'den Sebilü'r-Reşad'a kadar siyasal İslamcıların yayın çizgisini onun görüşleri belirledi.

Bizim **İslamcıların** ideologu Afgani, masondu. Kahire'deki Şark Yıldızı Locası'na 7 Temmuz 1868'de girmişti. Mısır'da kurulan mason locasının başına getirildi. Sonra bu görevi öğrencisi Muhammed Abduh devraldı.

Osmanlı'ya ilk masonluk da bu kanaldan geldi.

Tüm bu yapılanmanın arkasında kim vardı? İngilizler!

Afgani, dünyadaki İslamcıları derinden etkileyen *Ziya ül-Hafıkayn* dergisini Londra'da çıkarıyordu.

Bakınız, denir ki "ilk İslamcılar antikolonyalisttir." Bu uydurmadır.

Afgani örneği ortada; amansız hastalığından kurtulması için İngilizler ellerinden gelen her fedakârlığı yaptılar.

İslamcılık, İngiliz sömürgesi Hindistan üzerinden bizim topraklarımıza gelmiştir, **İng**iliz patentlidir!

"Antikolonyalistmiş!" Açmayalım şimdi Süveyş Kanalı meselesini ya da Afgani-Abduh öğrencisi Hasan el-Benna'nın İngiliz parasıyla kurduğu Müslüman Kardeşler hikâyesini.

Antikolonyalist olanlar ulusal hareketlerdi, sosyalist örgütlerdi ve ne yazık ki İslamcıların hedefinde de bunlar vardı!

Türkiye'de farklı mı oldu?

Yazdım: Osmanlı Müslümanları Bolşevik hareketine, en azından savaştan çekilmek istedikleri için sempatiyle bakıyordu. Osmanlı topraklarına yeni yeni girmeye başlayan sosyalist fikirlere düşmanlıkları yoktu. Hatta İslamiyet ile sosyalizmin benzerliklerini yazıyorlardı. Bolşeviklik hayli revaçtaydı.

Sonra düşmanlık girdi araya... Kimler yaptı bunu?

Hintli Müslümanlardan Şeyh Müşir Hüseyin Kıdvay'ın İngiltere'de çıkardığı *İslam ve Sosyalizm* kitabını kimler tercüme edip Osmanlı'ya getirdi? *Sebilü'r-Reşad* dört gün boyunca kitaba neden sayfalarını açtı?

İngiliz Askeri Haber alma Servisi'nin 1920 yılına ait gizli raporları Müslümanları Bolşeviklere karşı nasıl harekete geçirdiklerinin örnekleriyle dolu.

"Komünistlerde kadınlar ortaklaşa kullanılan maldır" yalanı Londra üzerinden Osmanlı'ya gelmemiş midir? Bakınız laf lafı açıyor...

Ankara Hükümeti, Sovyetler Birliğinden silah ve altın yardımı aldığı zaman, ne tesadüftür ki Hintli Müslümanlar da Ankara'ya para göndermişlerdir! Hintli Müslümanların bu yar diminin arkasında, Ankara'nın tamamen Bolşeviklere yanaşmasından çekinen İngilizlerin parmağı mı vardır?

Sorunun olmadığı tarih resmi tarihtir!..

Batı, feodalizme karşı mücadele ederken taşıdığı ilerici ve demokrat özelliğini XIX. yüzyılın sonundan itibaren terk etti. Kapitalizm ilerici özelliğini yitirerek, insan**lığın gelişmesini köstekleyen, mazlum ulusları sömürgeleştirmeyi amaçlayan empe**ryalist bir sisteme dönüştü. Emperyalistler bu nedenle ulusal, laik, halkçı, toplumcu karakterli (Rusya, Çin, Osmanlı, Meksika, Iran) devrimlere karşı çıktı. Siyasal, iktisadi ve toplumsal yaşamın Ortaçağ ilişkileriyle sürmesinden yana oldu. ittifak kurduğu ise hep gericiler oldu.

Sosyalist aydınlar, devlet adamları, askerler

Emperyalist güçlerin kışkırtmasıyla Osmanlı basını ikiye bölündü: Anadolu basını, Ankara Hükümeti'nin Sovyetler Birliği'yle yakınlaş-

masından yana olurken, **İngiliz kontrolündeki İstanbul basını** da bu yakınlaşma nedeniyle antisosyalist yayınlara hız verdi.

1917-22 yılları arasında Türk münevverleri ve askerlerinin Bolşevik devrimi konusunda neler düşünüp yazdıklarına birkaç örnek vermeliyim:

Ziya Gökalp: Bu mübarek ülkeye daima yabancı milletlerden büyük zarar gelmiştir, İngilizlerin muzır propagandalarla alttan alta desteklediği, kara tehlike ile birincisinden hiç de aşağı olmayan kızıl tehlikedir.

Refik Halid Karay: Lenin! Lenin! Senin bize bir zararın da bu oldu! Anadolu'yu dostluğunla, İstanbul'u ise düşmanlığınla perişan ettin. Anadolu'ya "yoldaş", İstanbul'a "haraşo" kelimelerini öğrenmek pek pahalıya mal oldu.

Celal Nuri İleri: Sosyalizme de, ehliislama da düşman olan, Avrupa emperyalizmi, kolonyalizmi, kapitalizmi idi. Sosyalizm gerek âlem-i İslam'a, gerek doğrudan doğruya bize yardımcı oluyor. Bu büyük ve kutlu bir olaydır.

Yunus Nadi: Bazı kimseler vardır ki Bolşevikliği zenginlerin malını yağma etme farz eder. Bolşeviklikte yağmaya katiyen yer yoktur. Emperyalist ve kapitalist âlem yıkılacak, bütün dünyada yeni bir tarih akımı başlayacaktır.

Hakkı Behiç: Avrupa'yı bozguna uğratacak muazzam bir Asya federasyonu kurulacaktır.

Hamdullah Suphi Tanrıöver: Bugünkü medeniyetin debdebeli, şatafatlı, altın içinde yüzen saraylarının arkasında açlık ve sefalet vardır. Rus İhtilali, Fransız İhtilali'ne göre daha samimidir.

Cenab Şahabeddin: Bolşevik miyim? Ben öyle ise yalnızca iki şeye önem verebilirim: içmek için bir kadeh votka ve sevmek için sevimli bir kadın.

Mehmed Âkif: Müslümanlık başka, Bolşeviklik başkadır. Müslümanların Bolşevik olmasına asla lüzum yoktur.

Albay Bekir Sami: Karl Marx prensiplerinin uygulanması yalnız Rus sınırları içinde yapılırsa az zaman zarfında hükümet düşebilir; dünya çapında bir devrimin gerçekleştirilmesine çalışmak gerekir.

Ali **Fuad Paşa:** Tüm bildiklerimiz Sovyetlerin paralı ajanlarının ya da bu ihtilale karşı kesinlikle önyargılı olanların anlattıklarıdır. Marx'ı okumuş pek az insanımız var.

Kâzım Özalp: Şahsen Bolşevik programına ilgi duyuyorum ama fikirleri bizim için mümkün değil.

Kâzım Karabekir: Memleketimiz içinden açıktan açığa Bolşevik propagandasına daha başlanmaması ve Bolşevik kurulların bilinmemesin in kabahati, daha çok Moskova'nındır.

Çerkeş Ethem: Bolşevizm dünyayı zapt edecektir. Bolşeviklik, istikbalimiz için çok yararlı ve verimli olacaktır.

Ali Kemal: Bolşeviklik, doğanın insanın başına bela ettiği bir tabii afettir. Anadolu'daki zorbalarımız o girdaba yuvarlanmış, dört elle Bolşevikliğe sarılmışlardır.

Neyzen Tevfik: Bolşevik kuvvetinin bence beyannamesidir / Şark'ı Garb'ı şaşıran banknotun esrarı / Pişdarı (öncüsü) sayılır servet-i azadenin / Sahne-i hürriyete ihzar ediyor (hazırlıyor) efkârı (yoksulu)

Sosyalizm rüzgârı Osmanlı münevverlerini, özellikle Kurtuluş Savaşı veren ulusalcı kadroları çok etkilemişti.

Bunda Lenin'in liderliğindeki Sovyetler Birliği'nin Ankara Hükümeti'ne maddi yardımları da etkili oldu.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında bu dostluk her alanda sürdü.

Bu dostluğun Soğuk Savaş döneminde ne hale getirildiğini yazmak için ayrı bir kitap çalışması yapmak gerekir.

Ama birkaç trajikomik örnek vermeliyim.

Önce bir türküyle başlayalım...

Kızılcıklar oldu mu
Selelere doldu mu
Gönderdiğim çoraplar
Ayağına oldu mu
Mendili geline
Mendil verdim eline
Kara kına yollamış
Yâr benim ellerime...

Edirne-Keşan yöresinin bu türküsü TRT'de yasaklanmıştı. Sebep "Kızılcıklar oldu mu" denmesiydi. "Kızılcık" ne demekti, "kızıl" demekti.

Peki, "kızıl" ne demekti, "komünist!"

Yani türküyle komünizm propagandası yapılıyordu!

Gülmeyin. Daha neler var:

Rahmetti Uğur Mumcu bir makalesinde Kars yöresinin pek bilinen türküsünü yazdı:

Hoş gelişler ola Mustafa Kemal Paşa
Askerin milletin bayrağınla çok yaşa
Sağdan sola soldan sağa
Salla bayrağı düşman üstüne...

Ve rahmetli Mumcu yazmasıyla birlikte soluğu hâkim karşısında aldı. Hadi bayrağın sağdan sola sallanması anlaşılabilirdi, ama ne demekti "düşmanın üzerine sallanan bir bayrağın soldan sağa sallandırılması?"

Ee, açıkça komünizm propagandasıydı! 12 Mart 1971 askeri darbesi, Uğur Mumcu'yu yedi yıllık ceza istemiyle yargıladı! Bir örnek daha yazmalıyım:

Türkiye işçi Partisi genel başkanı olmadan önce Behice Boran, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde öğretim üyesiydi. "Sınav kâğıtlarını kırmızı kalemle değerlendirip not veriyor" diye üniversiteden uzaklaştırıldı! Haklılardı; kırmızı ne demekti? Kızıl bayrak!

Yani, gözlerinden hiç kaçmıyordu bu ayrıntılar! Sigara paketleri üzerinde orak-çekiç arayan bir zihniyetti bu. Neyse...

Biz yine dönelim Sovyetler Birliği'yle başlayan dostluk ilişkilerinin nerelere vardırıldığına...

Bir sırrın peşinde

Tarih 9 ağustos 1928. Taksim'deki Cumhuriyet Anıtı açıldı. Yani bugün bildiğimiz adıyla "Taksim Anıtı" seksen iki yaşında. Bu anıtın sırrını bilir misiniz? Artık bazılarınız biliyordur.

"Artık" diyorum, çünkü düne kadar pek kimse bilmiyordu. Nereden bilsinler?

Ben bile emin olamadım, araştırma yaptım. Arşivimdeki tarih dergilerinin Taksim Anıtı'yla ilgili haberlerini, makalelerini okudum.

"Bakalım" dedim "bu sırrı biri yazmış mıydı!" Şevket Radonun sahibi olduğu *Tarih ve Edebiyat* mecmuası ağustos 1979 tarihli sayısında, "Taksim Cumhuriyet Abidesi" başlıklı yazısında bu sırra hiç değinmemişti. (Sayı 8, s. 19)

Başında Mithat Sertoğlu'nun bulunduğu *Yıllar Boyu Tarih* dergisi, ağustos 1980 tarihli sayısının kapağını Taksim Anıtı'na ayırmıştı. Başlığı ilginçti: "Yeterince tanımadığımız şaheser Gelin, Taksim Anıtı'yla tanışalım." Erdal Türkay'ın kaleme aldığı yazıda da ne yazık ki bu sır yoktu! (Yıl 3, sayı 8, s. 44)

Yayın danışmanlığını Eroğul İskit'in yaptığı *Yıllar Boyu Yakın Tarih* dergisi Temmuz 1978 tarihli sayısının "Taksim'de 50 yıl" başlıklı yazısını, yaptığı başarılı çalışmalarıyla İstanbul'a birçok tarihi eseri kazandıran Çelik Gülersoy kaleme almıştı. Beş sayfa ayrılan bu yazıda da Taksim Anıtı'nın sırrı yoktu! (Yıl 1, sayı 4, s. 45)

Başında Prof. Mete Tuncay'ın bulunduğu *Tarih ve Toplum* dergisi, Ocak 1988 tarihli sayısında "Taksim Anıtı ile İlgili Mektuplar" başlıklı Turgut Kut imzalı bir yazıya yer vermişti. Anıtın İtalyan heykeltıraşı Pietro Canonica'nın mektuplarına yer verilen yazıda da anıttaki sırra ait bilgi yoktu. Haksızlık yapmayalım; konu belki de Taksim Anıtı olmadığı için bu sır yazılmamış olabilir. (Sayı 49, s. 21)

Uzatmayayım:

Ne Yakın Tarihimiz ciltlerinde ne de Belgelerle *Türk Tarihi Dergi-*

si sayılarında Taksim Anıtı'nın sırrıyla ilgili bir yazı bulabildim.

Sekiz ciltlik *İstanbul Ansiklopedisinde* bile yoktu.

Hepsinde anıtın yapılış hikâyesi yazılıyor; mimari bilgileri, özellikleri veriliyor, mali ve sanatsal yönüne değiniliyor; Cumhuriyet'i sembolize eden figürler anlatılıyor; Atatürk, İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak'tan bahsediliyor. Ama bir sırrın üstü örtülüyordu!

Düşünebiliyor musunuz; İstanbul'un orta yerinde seksen iki yıldır bir anıt var ve çoğu kimse bu anıtı yakından tanımıyor.

Çünkü bir gerçek hep atlanıyor. Kuşkusuz Taksim Anıtı'ndaki sır sonra ortaya çıktı. Peki, ne zaman ortaya çıktı biliyor musunuz?

Soğuk Savaş dönemi bitince...

Popüler Tarih dergisi ağustos 2002 sayısında, yıllardır saklanan bu gerçeği/sırrı yazdı: Taksim Anıtı'nda, Atatürk'ün arkasında iki Sovyet generali duruyor General Mihail Vasilyeviç Frunze ve Mareşal Kliment Yefremoviç Voroşüov...

Evet; sır buydu.

Soğuk Savaş döneminde kızılcık şerbetinde bile komünizm propagandası arayanlar, topluma öyle bir korku salmışlardı ki, anıttaki Sovyet generallerini kimse yazmamıştı. Belki de bazıları bilerek yazmadı. Öyle ya ne demekti, Atatürk, İsmet İnönü, Fevzi Çakmak'ın yanında komünist generallerin bulunması?

Bizim tarihçiliğimiz böyledir işte.

Peki yok sayılan bu generaller kimdi?

General Frunze, bizim tarihimiz açısından da önemli bir yere sahipti.

Lenin'in özel talimatı üzerine olağanüstü elçi sıfatıyla 13 Aralık 1921'de Ankara'ya geldi. Onuruna düzenlenen mitingde yaptığı konuşma büyük etki yarattı. Millet Meclisi'nde konuşma yaptı. Frunze, Mustafa Kemal'le yakın ilişki kurdu. Sakarya cephesini gezdi. 5 Ocak 1922'de arkasında iyi duygular bırakarak ülkesine döndü.

Diğer Mareşal Kliment Yefremoviç Voroşilov'un bizim için önemi ise şuydu: Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın sürdüğü yıllarda, askeri bilgisiyle savaşın taktik ve stratejisine katkıda bulunması amacıyla Ankara'ya gönderildi.

Evet, Sovyetler'in o günlerde yaptığı yardımları unutmayan Atatürk, bir jest olarak bu iki generalin heykelinin de anıtta yer almasını istedi.

Bir anıtta iki Sovyet generalinin olduğunu bile yazmayan, yazamayan topraklarda, Marx'ı, Lenin'i, sosyalizmi, emperyalizmi anlama/kavrama süreci nasıl gerçekleşebilir?

Müslümanların sola nasıl düşman edildiği ortaya çıkıyor. Diğer yanda solcuların da toplumcu/sosyalist Müslüman yazarları nasıl anlamadıkları, nasıl ellerinin tersiyle itekledikleri anlaşılabiliyor. O halde şunu sorabiliriz:

Kim kimin "dilinden" ne zaman anlayacak?

iki karşıt görüşte, inançta, grupta olan kardeşler mi sadece birbirini anlayıp hoşgörüyle yaklaşabilecek? Bu soruyu sormamın bir nedeni var: Hilav ailesini tanıtmak...

Bu aileyi tanıyor musunuz?

Baba, Musul doğumlu bir Kürt; Said-i Nursi'nin avukatı.

Anne, Kafkas Kartalı Şeyh Şamil'in torunu.

Oğullarından biri ateist/solcu, diğeri İslamcı münevver.

Kızların biri Kadıköy Kız Koleji müdiresi, diğeri avukat.

Damat ses sanatçısı.

Gelinleri ise, Türk basınının en köklü ailesi Talulara şarkı sözü yazan kızı. Peki, bu aile bize neyi anlatıyor?

Tarih, 9 Şubat 2000.

Sahrayıcedit Camii musalla taşında bir tabut.

Yeşil örtülü tabutun başında sessizce ağlayan 72 yaşındaki ateist bir ağabey; Selahattin Hilav...

Felsefeci, çevirmen ve denemeci Selahattin Hilav'ın adını duymayan solcu herhalde yoktur. Çünkü Türkiye'de aydınlanma felsefesi ve sosyalizmin anlaşılmasında büyük katkıları oldu. Marx, Sartre, Diderot, Schopenhauer, Garaudy, Foucault öğrenmek isteyip de Selahattin Hilav'ın çevirilerini eline almayan yoktur.

Cami avlusunu dolduranlar, 66 yaşında hayata gözlerini kapayan Necmettin Hilav'ın, kitaba, okumaya, araştırmaya meraklı Müslüman arkadaşları, dostları.

Hepsi büyük bir nezaketle ve üzüntüyle cenazenin sahibi Selahattin Hilav'a başsağlığı diledi.

Cemaat sonra hep birlikte cenaze namazı için saf tuttu.

Selahattin Hilav imamın hemen arkasındaydı.

Bazılarına şaşırtıcı gelebilir. Ateist bilim adamının, imamın arkasında saf tutması ne anlama geliyordu?

Hem Doğulu hem Batılı olabilmenin inceliğiydi aslında bu.

Marksizm'in "yabancılaşma" kavramım Türkçeye ilk onun sokmasının nedeniydi bu.

Nesimi *Divan'nını*, İbn Haldun'u, Platon'u, Eşari'yi, Hegel'i, Marx'ı, Nietzsche'yi, Lefebvre'i, Freud'u harmanlamaktı bu.

Aydınlanmacı Batı felsefesinin zihni eğitiminden geçmiş bir Doğulunun zarafetiydi bu.

Selahattin Hilav'ın "yerli Marksizm" arayışlarına girip Asya tipi üre-

tim tarzı konusunda çalışmalar yapmasının sebebiydi bu. Onu yoğuran kültüre saygıydı bu.

Onu, Paris Sorbonne'a gönderip Marksist olmasına vesile olan kimdi biliyor musunuz?

İstanbul Erkek Lisesi'ndeki felsefe öğretmeni, sosyalist Müslüman Nurettin Topçu!

Selahattin Hilav ile Nurettin Topçu'nun yollarının kesişmesini tesadüf mü sanıyorsunuz?

Sahrayıcedit Camii avlusunda bulunanların hemen hepsi, sosyalist Selahattin Hilav gibi Nurettin Topçu'nun "rahlei tedrisatı"ndan geçti.

Evet, bu kitapta altını hep çizeceğimiz gibi, **baş davası ahlak olan o nesil bugün artık kaybolmak üzere**.

Onlardan biriydi rahmetli Necmettin Hilav...

Yaşam biçimi ve kişiliği, ağabeyinin zıddıydı.

İTÜ mezunu, yüksek mimardı. Uzun yıllar Merkez Bankası'nda çalıştı. Hiç evlenmedi.

İngilizce, Fransızca, AlMarxa ve Latinceyi rahatlıkla anlıyordu; Arapça, Farsça ve Osmanlıcaya çok hâkimdi.

Evliya Çelebi'yi, Naima'yı, İbn Sina'yı, Farabi'yi özgün metinlerinden okudu. İslam tarihi ve felsefesine meraklı, Batı ve Doğu kültürlerini derinlemesine inceleyen, ana kaynaklarından araştıran bir entelektüeldi. Osmanlıca ve Osmanlı kültürünü pek çok akademisyenden ve ilahiyatçıdan daha iyi bilirdi. Pek çok kişi karşılaştığı bir zorluğu ona danışarak çözerdi.

Beyazıt, Tünel ve Kadıköy'deki sahaflara gitmek dışında pek evden çıkmazdı. Sürekli okurdu.

Gümüş sikke koleksiyonu yapar, hat toplar, kıymetli ve nadir kitaplar biriktirirdi.

Muhafazakâr bir hayat tarzı benimsedi; örneğin ağabeyinin tersine ağzına içki koymadı. Çok nadir, minik kadehte likör içerdi. Ama sanmayınız ki yobazdı.

Tek kusuru -yine ağabeyinin tersine- yazmayı sevmemesiydi. Yani "nihrir'' idi; çok okuyan, çok bilen, ama yazmayan kişi![3]

****

3. Sevan Nişanyan Tarafa "nihrir" sözcüğünün yanlış olduğunu belirten bir makale kaleme aldı. Şöyle dedi: "Soner Yalçın dediğine göre kesin yanlıştır diyoruz ve sözlüğe bakıyoruz. Arapçaymış.
Sinan'a göre 'esaslı ve derin ilim sahibi', Kamus'a göre 'zeki, bilge, tecrübeli ve yetenekli', Tac-ül Arus'a göre 'her konuda bilgili ve yetenekli ve yaptığı işi iyi yapan' demekmiş. Meninski 'industrius, intelligens, expertus' demiş. Ahmed Vefik Paşa 'hazık, mahir, kârdide' diye çevirmiş. Redhouse 'sagacious, wise, experienced' diye tekrarlamış. Baha Toven 'dâhi, sanatkar' diye eklemiş. Arapça nahr (bir ilim veya işi çok iyi bilmek) fiilinden rubai bir türev, son derece ender görülen fıclil vezninde. 1920'lerden beri hiçbir sözlükte yok, kullanıldığını da hiç görmedim, ölmüş bir kelime..." Evet, Nişanyan böyle diyor. Yazısı üzerine odatv.com'da bir yanıt kaleme aldım.
Dedim ki, Necdet Sakaoğlu'nu tanırlar mı acaba? Divriği'de Ev Mimarisi, Çeşm-i Cihan

Sadece küçük defterlerine notlar aldı. Bunların yayımlanmasını istemedi.

Birçok merakı vardı; bunların başında keman çalmak ve sahaflardan kitap toplamak geliyordu. Hat sanatıyla ilgiliydi. Eski cilt sanatıyla uğraşıyordu. İslam paraları uzmanıydı. Yelkenli kullanmayı seviyordu.

Necmettin Hilav, Başıbüyük Mezarlığı'nda toprağa verildikten sonra, Selahattin Hilav kardeşinin Suadiye'deki evine taşındı. Ve o da ölene kadar beş yıl o evde yaşadı.

Aileyi tanımaya devam edelim:

Farklı görüşe mensup iki erkek evlada sahip baba kimdi?

Baba, ne solcuydu ne sağcı! Kürt siyasal hareketinin tanınmış isimlerinden biriydi...

Mihri Bey, 1885 Musul-Sine köyü doğumluydu. Babası, "Küçük Molla" diye bilmen Mela Mahmud, bir din adamıydı.

Babasının, annesinin üzerine kuma getirmesine kızıp on yedi yaşında İstanbul'a geldi. Fatih Medresesi'nde Hoca Hüseyin Hüsnü Efendi'nin öğrencisi oldu.

Birkaç yıl sonra aynı medresede dersiam/müderris olarak görev yaptı.

Şeyh Şamil'in torunlarından Şaziye Hanım'la evlendi.

Genç yaşından itibaren Osmanlı'daki Kürt siyasal hareketlerine sempati duydu. 1912'de kurulan Kürt öğrenci derneği Hevi'nin kurucuları arasında yer aldı. Şeyh Said davasında yargılandı.

Irak'taki *Jin* dergisine de, Musa Anter'in çıkardığı *Dicle'nin Kaynağı* dergisine de makaleler yazıp gönderdi. Ağabeyi Mehmed Müftizade, 1959'da Tahran'da yayına başlayan *Kürdistan* gazetesinin başyazarıydı.

Fransızca, Arapça ve Farsçayı çok iyi bilen Mihri Bey, Kürtçenin tüm lehçe ve şivelerine hâkimdi, ilk Kürtçe gramer kitabının yazarıydı.

****

Amasra, Türk Anadolu'da Mengücekoğulları, Anadolu Derebeyi Ocaklarından Köse Paşa Hanedanı gibi eserlerin ve yüzlerce makalenin yazarı, tarih araştırmacısı. Sakaoğlu diyor ki, "Eskiler çok okuyan, çok bilen, sohbetine doyulmayan ama yanıuyın kişilere nihrir derlermiş." (Müteferrika, Temmuz 2001)

Ayrıca; I- Yaşar Çağbayır, Ûtüken Türkçe Sözlük İstanbul 2007: "Deneyimli, bilgili"

2- İlhan Ayverdi, Kubbealtı Lugatı-Misalli Büyük Türkçe Sözlük, 2. baskı, İstanbul 2006: "Tecrübeli, bilgili kimse, mahir, âlim."

3- Mustafa Nihat Özön, Osmanlıca-Türkçe Sözlük, Bilgi Yayınevi, I. basım. Ankara İyi, denemesi çok bilgin."

4- Raif Necdet Kestelli, Resimli Türkçe Kamus, TDK, Ankara 2004: "Âlim, akil, htklylt aşina. Cem'i: Naharir."

Şüphesiz Lügat-ı RemztAe de olduğu gibi sözcüğünün açıklaması birçok k.ıyn.ıku vaı Nişanyan bunlara yanıt vermedi.

Mesele bu değil aslında. Mesele başka bir "dil" sorununda. Bu kendini beganmi|li|lıı, kllılı liliğin, hoyratlığın altında ne yatıyor? Neyse, aslında yanıt vermeye bile gerek y .1- in okurların nelerle uğraştığımızı görmenizi istedim.

Ulu Türk Ulusunun Şanlı Şairi Fuzuli Divanından-1. Kitap ve Ahlak Yükseliş Kaynağı ve Mutluluk Ocağıdır adlı kitapları yazdı.

Cumhuriyet sonrası, medreseler kapatılınca Mihri Bey önce edebiyat öğretmenliği yaptı. Sonra hukuk fakültesini bitirerek avukat oldu. Müvekkillerinden biri Said-i Nursi (Kürdi) idi.

Gerek kitaplarında gerekse sohbetlerinde herkese -ve dolayısıyla çocuklarına- Doğu kültürünü aşıladı; divan edebiyatını sevdirdi; İslam felsefesini öğretmeye çalıştı.

Mihri Bey, spora çok meraklıydı. Yüzmeyi seviyor, at binmekten zevk alıyor ve ava çıkıyordu.

1956 yılında vefat eden Mihri Bey, yaşamının sonuna kadar Türkiye'nin bölünmez bütünlüğüne inandı. Çocuklarım öyle yetiştirdi.

O bu ülkenin namuslu, aydın bir Kürtü'ydü...

Kürt siyasal hareketlerine sempati duyan bu babanın iki oğlu dışında, üç de kızı vardı.

Hilav ailesinin en büyük çocuğu Lamia Hilav'dı. Coğrafya öğretmenliği ve Kadıköy Kız Koleji müdireliği yaptı.

Hilav ailesinin her perşembe günü yaptığı toplantılar onun evinde oluyordu. Kızı Suğra Öncü, dayısı Selahattin Hilav gibi çeviriler yaptı. Virginia Woolf un *Kendine Ait Bir Oda* adlı eserini çevirdi.

Lamia'nın bir küçüğü, "iki numara" Süheyla Hilav'dı.

Ailenin en hassas ve özverili olanıydı. Babasının isteği üzerine avukat oldu. Kızı Üzra Nural, dayısı Selahattin Hilav'la birlikte Germain Bazin'in *Sanat Tarihi* adlı eserini Türkçeye çevirdi.

Selahattin ve Necmettin'den sonra en küçük kardeş Leyla Sönmezocak'tı. Eşi radyo sanatçısı, tasavvuf musikisine vâkıf Rahmi Sönmezocak'tı.

Gelelim ailenin gelinlerine...

Aileye gelinleri sadece, çapkınlığıyla ünlü Selahattin Hilav getirdi.

İlk eşi gazeteci, politikacı İsmail Cem'in kardeşi Alev İpekçi'ydi.

İkinci eşi ise Recaizade Mahmud Ekrem'in torununun kızı, gazeteci Umur Talu'nun ablası, Türk pop müziğinin en iyi şarkı sözü yazarlarından Çiğdem Talu'ydu. Bu evlilikten doğan Zeynep Talu da şarkı sözü yazarı olarak annesinin yolunda başarıyla ilerliyor.

Toparlarsak...

Hilav ailesine ait bilgileri alt alta yazınca karşınıza ne çıkıyor: Tüm renkleriyle Türkiye mozaiği!

Peki, toplumsal hayatta karşıt görüşlerin birbirini sevip sayması için aile çatısı şart mıdır? Öyle olmadığı bir Müslüman'ın bir sosyaliste yazdığı mektupta ortaya çıkıyor...

Evet, bizim topraklarımızda sayısı az bile olsa, politik görüşleri ta-

ban tabana zıt olmasına rağmen, dün aynı çatı altında birlikte oturma düşü kuran Müslümanlar, sosyalistler vardı.

Bir Müslüman'dan bir sosyaliste mektup

Mehmet Y. Yılmaz *Hürriyet'teki* köşesinde, **"Türkiye'nin ağzı en bozuk kesimini siyasal İslamcılar oluşturuyor"** diye yazdı. Okuyunca hak verdim. Sonra üzüldüm.

Kuşkusuz Mehmet Y. Yılmaz, sürekli sokak ağzıyla konuşan Başbakan Erdoğan'a ve yandaş medyadaki küfürbaz-yalancı yazarlara bakarak hüküm vermişti.

Evet, hak vermiştim ama yine de bir yanım buruktu.

Gözümün önüne tıpkı soyadı gibi yaşamış olan şair Cahit Zarifoğlu geldi, "işaret Çocukları" adlı şiirini bulup okudum.

Düşündüm, "bizim cenah" aslında "öteki"ni pek tanımıyor.

Gördüğü Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, bildiği bazı yandaş gazetelerin köşelerini tutmuş sözde gazeteciler.

Ve ister istemez biraz haksızlık yapılıyor.

Neden mi? Gelin size bir gerçek olay anlatayım...

1950'li yılların ikinci yarısı.

Yer, Kahramanmaraş Lisesi.

Cahit Zarifoğlu, Kıdem Beyazıt, Ali Kutlay, Hasan Seyithanoğlu, Rasim-Alaaddin Özdenören kardeşler ve sonradan aralarına katılan Mehmet Akif İnan...

Yani "işaret Çocukları"...

Yada...

Cahit Zarifoğlu'na göre "Yedi Güzel insan!" Sınıf arkadaşıydılar.

Hepsi resme, müziğe ve özellikle edebiyata vurgundu.

Yine bir Kahramanmaraş doğumlu olan Nuri Pakdil'in çıkardığı *Hamle* dergisi ellerinden düşmezdi. (O zamanlar sağcılık-solculuk pek yoktu; *Hamle* dergisi "Sait Faik'e Saygı" sayısı bile çıkarabiliyordu.)

Anadolu'nun 60 bin nüfuslu bu yoksul şehrinin çocukları, kimlerin çıkardığına bakmadan *Varlık, Yeditepe, Yenilik* gibi edebiyat dergilerini takip ederlerdi. Dergilere ulaşabilmek için yırtınırlardı.

Bir yandan soluksuz okuyup diğer yandan hikâyeler, şiirler yazmaya çalışırlardı.

Yaşar Kemal'in *İnce Memed'ine,* Attilâ ilhan'ın *"Sisler Bulvarı"* adlı şiirine hayrandılar.

iletişimin zorlu olduğu o yıllarda Necip Fazıl, Peyami Safa, Nâzım Hikmet, Fethi Gemuhoğlu hakkında bilgi sahibi olmak için çırpınırlardı.

Hz. Ali'nin "Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum" sözünü şiar edinmişlerdi.

Dostoyevski'nin *Suç ve Ceza'sını* okuyup, onun Batılı mı, Doğulu mu olduğunu tartışırlardı günlerce.

Cahit Zarifoğlu'nun evinde şiir günleri düzenlediler.

"İkinci Yeni" şiir akımını benimsediler. Cemal Süreyya, Edip Cansever, Turgut Uyar'ın şiirlerini gece gündüz demeden, bıkmadan usanmadan birbirlerine yüksek sesle okudular.

Zarifoğlu'nun kırık penayla çaldığı gitarı soluksuz dinlediler.

Cumhuriyet gazetesi muhabiri Doğan Keçecioğlu'nun Kahramanmaraş'ta çıkardığı *Gençlik* gazetesinin kültür-sanat sayfasını yaptılar.

Çalışkandılar. Hiç yorulmadılar. Daha yolun başındaydılar.

Sonuçta, Kahramanmaraş Lisesi o dönem Akif İnan, Erdem Beyazıt, Rasim ve Alaaddin Özdenören ve Cahit Zarifoğlu gibi, bugün Müslüman çevrelerin büyük saygı duyduğu şairleri-yazarları çıkardı.

Onlar sadece ürettikleriyle değil, o genç yaşlarında toplumsal hayat içindeki duruşları, üslupları ve zarafetleriyle de örnek oldular.

Hepsi üniversiteye gitti...

Cahit Zarifoğlu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Filolojisi'ne yazıldı. Vefa Öğrenci Yurdu'nda kaldı. Daha sonra bir yazlık evin hem bekçiliğini yaptı hem de orada kaldı.

"Abi kültürüyle" İstanbul'da tanıştı...

1962 yılının mart ayında bir cumartesi günü Özdenören kardeşlerle birlikte hayranı oldukları bir şairin kapısını çaldı: Sezai Karakoç. Belki bugün herkese şaşırtıcı gelebilir:

Onlar, o güne kadar "Sartre, Camus gibi büyük düşünürlerin fikirleri okunur, öğrenilir ve benimsenir" diye düşünüyorlardı.

O günden sonra Sezai Karakoç'tan öğrendiler ki, her fikir üzerine yorumlar getirilebilir ve filozoflar, düşünürler, edebiyatçılar sorgulanabilirdi!

Ve yine ilk olarak o gün duydular...

Sezai Karakoç bir dergiyle ilgili düşüncesini şöyle açıklamıştı:

"O derginin kendine göre bir kimliği var, biz Müslüman'ız."

Kafaları karıştı. Çünkü kendisi (Mehmet Barlas'ın babası) Cemil Sait Barlas'ın *Pazar Postası'nda* yazıyordu. Solcu Cemal Süreyya da en yakın arkadaşıydı.

Nasıl oluyordu; bir "onlar" vardı, bir de kendileri Müslümanlar!

Zamanla yerli yerine oturdu düşünceleri:

Hayata bir pencereden bakabilirdiniz, ama bu, karşı pencereden bakanlara düşman olacağınız anlamına gelmezdi.

Anadolu'nun temiz çocukları "öteki" kavramım henüz bilmiyorlardı. İstanbul öğretiyordu işte...

"Yedi Güzel İnsan" karşı görüşe doğru koşmaya başlasalar da sosyalist Cemal Süreyya'yı hep sevdiler; *Üvercinka'yı* ellerinden düşülmediler. İçlerinden Cahit Zarifoğlu, Cemal Süreyya'ya daha bir yakınlık duy-

du. Sezai Karakoç'un şiirlerinden çok Cemal Süreyya'nın şiirlerini beğeniyordu. Ayrıca, öğrendiğine göre kişilikleri de benzerdi zaten.

Ve bu nedenle 1962'de hiç tanımadığı -o yıllar Paris'te bulunan- Cemal Süreyya'ya mektup yazdı:

"İstanbul'a döndüğünüzde sizinle ev tutup birlikte oturabilir miyiz?"[4]

Zarifoğlu, bu toprakların yoğurduğu temiz kalpli Anadolulu şairlerdendi; şiirlerine hayran olduğu büyük bir şairle aynı çatı altında yaşamanın düşünü kurabiliyordu.

"Yabancılaşma" henüz bu topraklara uğramamıştı.

Üstelik...

Bu mektubu yazan kişi sıradan biri değildi. Siyasal meselelerden uzak durmuyordu.

Nuri Pakdil, Sezai Karakoç, Necip Fazıl gibi "abiler"in etrafında bir okul/ocak görevi gören dergilerin çevresindeki duygusal beraberliği ve düşünsel birlikteliği yaşıyordu.

"Allah, peygamber sevgisi ihmal edilmeden, dünya meseleleri ön plana çıkarılmalıdır" görüşünün ilk savunucularından biriydi.

Müslümanların öncü kuşağındandı.

Buna rağmen solcu Cemal Süreyya'yla aynı evde oturmaktan çekinmiyordu.

Çünkü ortak payda edebiyattı. Öğrenme aşkıydı. Dostluktu. Solcular Müslümanların, Müslümanlar solcuların dergilerinde yazı-

****

4. Cahit Zarifoğlu'nun Paris'e gönderdiği mektubu alan Cemal Süreyya ne hissedip ne düşünmüştü? Rahmetli Cemal Süreyya'nın günlüğünden okuyalım: "760. gün
Cahit Zarifoğlu ölmüş. Bugünün adı bu olacakmış. Bir ay kadar önce öğrenmiştim onulmaz sayrılığa tutulduğunu. Bazı kanserler mutlaka çok büyük bir çocukluk mutsuzluğuna bağlıymış gibi gelir bana. Hiçbir bilimsel tutanağı olmayan bu kanıya tanıdıklarımda bir şeyler göre göre vardığımı sanıyorum. Bir izlenim işte. Zarifoğlu'nu tanıdığım yılları düşünüyorum. Sevinçlerle büyümüştü sanki.
iyi şairdi. İlk şiirleri de iyiydi. (Sezai) Karakoç çevresinden. Daha yüz yüze gelmeden, 1962'de bana, Paris'e bir mektup yollamıştı. Adresimi Sezai (Karakoç)'tan almış. Saklamamışım o mektubu.
Zarifoğlu, o sıra, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenci. Yurtlardan sıkılmış herhal, İstanbul'a dönüşümde, birlikte ev tutup oturmayı öneriyordu mektubunda. Ben de bir tuhafım o günler. Bir ölçüsüzlük görmüştüm bu öneride. O ara otuz yaşı dönmüşüm. İyi sayılan bir aylığım var. Ne yani, bu çocuk öğrenci hayat koşuluna mı indirmek istiyor beni.
Dönüşte yeniden tanıştık. Zaman zaman vapurda, yolda, Sezo'nun (Sezai Karakoç) evinde-bürosunda rastlaştıkça konuşurduk, (ama her şeyden)...
Daha çok 1964-1966 yılları. Söylenmemiş güzel sözler de vardı aramızda. Ama bir arkadaşlığımız olmadı. Serüvenlerinden söz ederdi. Bunları, tuhaf yanlarını öne getirerek anlattığını anımsıyorum. Şiirine de yansımıştır. Sezai ile onun bu tavrı ve öyküleri üzerine çok konuşmuşumdur.
O yıllarda mukaddesatçı genç sanatçılarla, aramızda büyük kopuktuk yoktu. Kopukluğu onlar yarattı.
Zaman nasıl da akıp gitmiş? Tam yirmi yıl oluyor Cahit Zarifoğlu ile görüşmeyeli. Bir gün de bin yıl olacak." (Gösteri dergisi, temmuz. 1987.)

lar kaleme almakta bir salanca görmüyordu.

Ece Ayhan'ın, İlhan Berk'in derviş titizliğiyle çalışan Müslüman şairlere önyargısız yaklaşımları, övücü eleştirileri saygıyla karşılanıyordu.

Aslında...

Aynı mahallenin yoksul "İşaret Çocukları'ydı hepsi.

Yer sofralarındaki bir tas çorbaya kaşık sallayarak, mumlu gecelerde kahramanlık hikâyeleri dinleyerek, cami avlularında futbol oynayarak ve yaramazlık yapınca yüzü kızararak büyüyen bir kuşaktı onlar.

Hepsi Anadolu Müslüman kültürünün bir parçasıydı.

Hedefleri hep yüksek İslam kültürü oldu.

Erdeme inandılar.

Ayıp etmekten, yanlış yapmaktan korktular.

Bir gün sözlerinden ya da yaptıklarından dolayı utanmaktan çekindiler.

Bu nedenle küfrü, haksızlığı, kibri bilmediler. Sonra...

Sonra iktidar ve para geldi.

Bin yıllık kültür, birkaç yıl içinde varoş muhafazakârlığına, sonra**dan görme liberalliğe teslim** ediliverdi. Soruyorum:

Cahit Zarifoğlu'nun mirasına sahip çıkan temiz Müslümanlar bugün nerededir?

Neden susuyorlar?

Ya Nurettin Topçu'nun, Cemil Meriç'in öğrencileri, yol arkadaşları? Onlar neden ölüm sessizliğine büründüler?

Hepsi mi "Müslüman'dan kaçıp Müslümanlığa sığındı!"

ikinci bölüm

Kim bu dinciler?

Tuttum aynayı gözüme
Ali göründü gözüme...

Merak ediyorum, dinciler aynaya baktıklarında ne görüyor?

Hece, aylık edebiyat dergisi...

"Bizim cenahtan" değil "öteki"nden!

Nâzım Hikmet'ten Necip Fazıl'a özel sayılar çıkarıyorlar.

Geçtiğimiz yıl e-mail attım, eksik bazı sayıları temin edip edemeyeceğimi sordum.

Sağolsunlar, ilgilendiler, hemen eksik sayıları tamamladılar.

Bu arada aramızda küçük bir sorun çıktı. Para almak istemediler. Ben de epey direttim. Ve ödemeyi yaptım.

Sonra özür dileyerek bunun nedeni açıkladım: "Lütfen inanın, bu durumun sizle hiçbir ilgisi yok; öyle günlerden geçiriyoruz ki kimseye pek güvenim kalmadı. Yarın hediye dergilerin karşıma bir başka şekilde çıkarılmasından endişe ederim."

Ne kadar ayıp değil mi bu sözlerim?

Hâlâ utanıyorum.

Ne hale getirildik?

Neyse...

Hece (haziran-ağustos 2007) özel sayışım Cahit Zarifoğlu'na ayırdı. Bu sayıda Ahmet Fethi'nin (müstear isme benziyor), "Daralan Vakitler" adlı yazısını sizinle paylaşarak bu bölüme giriş yapmak istiyorum:

Çok tuhaf günlerden geçiyoruz.

O yüzden de şaşkınlığımız anlama güçlüğümüzü besliyor.

Maalesef renksizliğin ve yönsüzlüğün hâkim olduğu bir siyasal atmosferi soluyoruz. Öyle ki, çok kaba bir biçimde siyasal bir belirleme olan sağ ve sol, doğu ve batı artık coğrafi konumumuzu bile imlemiyor.

Kaderin cilvesine bakın ki, ne için hayıflanıyoruz? Niçin solcularımız solcu, milliyetçilerimiz milliyetçi ve İslamcılarımız İslamcı değil diye!

Elbette ideolojilerin de kimi ortak paydaları vardır.

Lakin ortak payda, kendini silen bir inkarcılıkla kurul(a)maz.

İnsan, değişip dönüşebilir. Bu makuldür.

Ama ne hikmettir ki, her yönden her ret ya da her değişip dönüşme aynı mecraya akmaktadır. Bu tuhaftır. Hayrete şayandır. Dikkate değerdir. İrdelenmelidir.

Lakin makul değildir.

Bahse konu ettiğimiz ideolojilerdeki bu belirsiz dönüşüm, aynı mecraya kişiliksiz akış, her ideoloji için olduğu kadar, bir öteki ideoloji için de kayıptır.

İslamcıların hal-i pür melali ise trajiktir. Bin keder birden getirmektedir.

Artık İslamsız İslamcılarımız vardır.

Artık İslamcılar milli mitleri, simgeleri, metaforları ve sınırları sanki dinden bir cüzmüş gibi anıyorlar. Amentülerine ek yapıyor, akidelerini yeniden kuruyorlar.

Ve bunları hep din adına yapıyorlar...

Demek "öteki mahallede" birileri sesini çıkarmaya başladı.

Henüz isim vermiyorlar.

Ama biz vereceğiz.

Tarihe karşı borcumuz bu.

Bizim topraklara borcumuz bu.

Sınıf atlayan mücahitler

12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra İslamcı kesimde ardı ardına dergiler çıktı. Bunlardan biri de **İslâm dergisiydi**.

Derginin arkasında **Nakşibendi Gümüşhanevi Dergâhı** vardı. Başyazarı, **dergâhın şeyhi M. Esad Coşan**'dı.

Genel yayın yönetmeni **Hasan Hüseyi**n Ceylan, yazı işleri müdürü Zahid Akman, dış haberler şefi Fehmi Koru'ydu.

Derginin para işlerine ise, adı Deniz Feneri olayına karışan Zekeriya Karaman bakıyordu!

Ankara'da bir şirketin mescidinde kırık bir daktilo ve bir masayla başlayan ideallerzamanla nasıl bir dönüşüme uğradı?

12 Eylül 1980 askeri darbesi, İslami kesimde dergiler dönemini başlattı. Neredeyse her tarikatın, dergâhın, cemaatin dergisi vardı:

Sızıntı Fethullah Gülen cemaatinin dergisiydi.

Altınoluk Nakşibendi Erenköy cemaatinin dergisiydi.

Öğüt, icmal Kadiri Haydar Baş çevresinin çıkardığı dergilerdi.

Köprü, Bizim Aile Mehmet Kutlular ekibinin çıkardığı dergilerdi.

Fetih, Genç Akademi Süleymancıların dergileriydi.

Dava radikal Nurcuların dergisiydi.

Girişim radikal İslamcı Kürtlerin dergisiydi.
Şehadet, Tevhid Hizbullah'ın dergileriydi.
İktibas tasavvuf karşıtı Ercüment Özkan çevresinin çıkardığı dergiydi.
Zafer Mehmet Kırkıncı Hoca çevresinin dergisiydi.
Rönesans Adnan Oktar çevresinin dergisiydi.
Kitap Dergisi, *Mavera* İslamcı edebiyatçıların dergileriydi.
Hareket, Ülke İslamcı sosyalistlerin dergileriydi.
Tezkire, Ümran İslamcı entelektüellerin dergileriydi.

1980'ler; kendi ifadelerine göre, "İslami uyanışın" başladığı yıllardı. Kuşkusuz aralarında farklılıklar vardı ama hepsi idealistti. Coşkuluydu. Fedakârdı. Tek istekleri **"İslami bir toplum" yaratmaktı.** Sonra... Sonra ne mi oldu?..

Yeni bir dergi: *İslâm.* Tarih, 1 Eylül 1983.

Nakşibendi Gümüşhanevi (İskenderpaşa) Dergâhı'nın yarı resmi yayın organı *İslâm* dergisi çıktı. Aylıktı.

Derginin başyazarı **Halil Necatioğlu** idi. Aslında bu isim; **Profesör Mahmud Esad Coşan**'ın müstear adıydı. Prof. Coşan, müstear isim olarak, babası Halil Necati Coşan'ın adını kullanmıştı.

M. Esad Coşan sıradan bir başyazar değildi. **Gümüşhanevi Dergâhı'nın şeyhi** Mehmed Zahid Kotku'nun kızı Muhterem'le evliydi. 1977 yılında kayınpederinin bizzat elinden tutarak kürsüye çıkarması üzerine İskenderpaşa Camii'nde hafta sonları hadis dersleri vermeye başladı, ilahiyat fakültesinde öğretim üyesiydi.

Şeyh Mehmed Zahid Kotku, Ankara'ya geldiğinde mutlaka damadının evinde misafir oluyordu. Damadını seviyor, ona saygı duyuyordu. Dergâh çevresinde artık herkes biliyordu ki, Şeyh Zahid Kotku'dan sonra dergâhın postnişine Prof. Coşan oturacaktı.

Ama bir sorun vardı. 1970'li yılların sonunda dergâh ile MSP'nin arası açılmaya başladı. Şeyh Zahid Kotku, Erbakan'ın Akıncılar gibi radikal hareketlere sıcak bakmasına karşı çıktı. Sonra bir gün Erbakan'a, eniştesi Prof. Os**man Çataklı** aracılığıyla haber gönderdi: "Necmi partinin başından çekil!"

Erbakan, dergâhın dinsel otoritesine karşı geldi. Gümüşhanevi Dergâhı'yla gerginliği sürerken 12 Eylül 1980 askeri darbesi oldu. Tutuklamalar, sorunu geçici olarak unutturdu.

Darbeden hemen sonra da Şeyh Zahid Kotku vefat etti. Prof. Coşan yeni şeyh oldu.

Erbakan, dergâhta değil akademide yetişen yeni şeyhe "biat" etmedi. Söylenenlere bakılırsa Erbakan Kayseri'nin Yahyalı ilçesindeki Hacı Hasan Dinç'e biat etti. 19 Temmuz 1983'te Refah Partisi'ni kurdu.

Prof. Esad Coşan ise, RP'nin kuruluşundan bir buçuk ay sonra *İslâm* dergisini çıkardı.

Prof. Esad Coşan, *İslâm* dergisinde genellikle Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden tanıdığı öğrencileriyle birlikteydi.

İslâm dergisinin genel yayın yönetmeni Hasan Hüseyin Ceylan'dı.

Yazı işleri müdürü ise Aykut Zahid Akman'dı.

Hasan Hüseyin Ceylan ve Aykut Zahid Akman, Ankara Üniversitesi ilahiyat Fakültesi'nden sınıf arkadaşıydılar. Ankara'da yaşıyorlardı. Şeyhleri Esad Coşan'ın dizinin dibinden ayrılmıyorlardı. Dergi çalışmalarından arta kalan zamanlarda, Prof. Coşan'ın Ankara Demetevler Özelif Sitesi'ndeki "hadis sohbetlerini" organize ediyorlardı.

İslâm dergisi, Ankara'da bir şirketin mescit olarak kullandığı küçük odasında, bir masa, bir eski daktiloyla yayın hayatına başladı.

Darbe günleri nedeniyle yayın çizgileri biraz ürkekti. Dergi içerik olarak, daha çok tasavvuf, geleneksel medrese ile radikal söylemlerin iç içe geçtiği bir politika takip etti.

Hasan Hüseyin Ceylan tarafından yazılan "Unutulan Sünnetlerimiz" bölümünde, Hz. Muhammed'in yaşamından örnekler verildi; okurlara günlük yaşama ilişkin tavsiyelerde bulunuldu: "Futbol karşılaşmalarında giyilen şort, erkeğin göbeği ile dizkapağı arasını örtüyorsa caizdir."

Dergi, genellikle yurtdışındaki İslami gelişmeleri haber verdi; Afganistan'ı işgal eden Sovyetler Birliği'ne ateş püskürüyorlardı. Iran-Irak Savaşı'nda İran'ı desteklediler. Ama Humeyni'ye mesafeliydiler.

Dünyayı ikiye bölmüşlerdi: Müslümanlar ve kâfirler. Avrupa Birliği'ne karşıydılar. Kendilerini, Mısır'daki Müslüman Kardeşler'e yakın görüyorlardı.

İslâm dergisinin dış haberler sayfasını kim hazırlıyordu biliyor musunuz: Fehmi Koru!

Dergiye, Zahid Akman'**ın ağabeyi Turgut Akman'la evli gazeteci Nu**riye Akman da gönüllü destek veriyordu.

İslâm dergisi, ANAP'a yakındı; çünkü bu partinin kadrosu içinde, başta genel başkanı **Turgut Özal** olmak üzere, **Gümüşhanevi Dergâhı**'na bağlı politikacılar vardı. Ancak ANAP'ın serbest piyasacı, AB'ye yakın siyaseti bu yakınlığın daha ileri gitmesine engel oldu.

RP'yle arasındaki gerginlik ise her geçen yıl arttı. Parti, *İslâm* dergisinin parti binalarına girişini yasakladı.

1990'lı yıllarda RP yükselişe geçti. Artık büyük şehirlerde yeni bir dönem başlamıştı. İstanbul, Ankara gibi şehirleri RP adayları kazanmıştı. Bu seçim başarısına rağmen *İslâm* dergisi, Erbakan'a hâlâ soğuktu.

Ancak...

1984 yılında **Şeyh Zahid Kotku'nun adını alacak kadar dergâha bağlı olan Ay**

O yıllar faaliyete geçmek için hazırlıklar yapan Kanal 7 televizyonunun başına da *İslâm* dergisinin idari müdürü Zekeriya Karaman getirildi.

İslâm dergisinin yazı işleri kadrosundan **Ferman Karaçam** da Kanal 7 radyosunun başındaydı artık.

Fehmi Koru, *İslâm* dergisinden sonra Erbakan'ın ekibine dahil olarak *Milli Gazete'ye* geçti; başyazar oldu. Sonrası malum...

İslâm dergisinden kopanlar ödüllerini hemen aldılar. Milletvekili oldular. Şirketler kurdular. Belediyelere fuar organizasyonları yaptılar.

Yimpaş parasıyla "Politik Araştırmalar Merkezi" kurdular. ABD'ye burslu gönderildiler. Televizyon yöneticisi oldular. Büyüdüler... Ünlendiler...

Bu arada, 28 Şubat Kararları, Erbakan'ın yıldızını söndürdü.

Ve zamanında Şeyh Esad Coşan'ın dizinin dibinden ayrılıp Erbakan'a biat edenler yine hemen çark ettiler. Recep Tayyip Erdoğan-Abdullah Gül ikilisinin gölgesine girdiler. "Yola devam" ettiler!

Fakat bir fire verdiler: Hasan Hüseyin Ceylan konuşmalarıyla RP'nin kapatılmasına neden olmuş, siyaset yapması beş yıl yasaklanmıştı. Cezası bitince, *İslâm* dergisinde birlikte çalıştığı bacanağı, AKP Milletvekili, Genel Başkan Yardımcısı Akif Gülle'nin kulisiyle AKP'ye girmeye çalıştı. Olmadı. AKP, Hasan Hüseyin Ceylan'ı kabul etmedi.

Diğerlerinin yıldızı parlamaya devam etti.

Geçmişte karşı çıktıkları her şeyi bu kez kendileri yapıyordu. Popüler figürlerdiler artık. Her gün televizyon ekranındaydılar.

350 milyon dolarlık Armada İş Merkezi'nin sahibi oldular!

Diğer şirketlerini, işlerini, yatırımlarını, Deniz Feneri'ni yazmaya gerek var mı?

Artık milyon dolarları telaffuz ediyorlardı. Her şey ne kadar kolay ve çabuk oluvermişti!

İnsan sormadan edemiyor: "Bir hırka, bir lokma"yı ilke edinen *İslâm* dergisi günlerini hiç anımsıyorlar mı?

O idealist-özverili gençlerin tüm çabaları sadece sınıf atlamak için miydi?

Şeriat, tarikat, marifet ve hakikat koca bir yalan mıydı? Hiçbiri mi nefsini öldürememişti?

"İslam toplumu" kurmak için büyük söz sarf edenler, sadece birkaç yıl içinde nasıl da ufalıvermişlerdi böyle.

Yunus Emre'nin dizelerini anımsamıyorlar mı artık?

Eğer bir müminin kalbin kırarsan
Hakk'a eylediğin secde değildir.

Deniz Feneri skandalını vicdanlarına nasıl anlatıyorlar acaba? Kanal 7'yle içlidışlı olup **Deniz Feneri'ne birden aldığını beşten satan Atlas Pazarlama**'lar, Server Holding'ler, Yimpaş'lar bu günahla nasıl yaşayabiliyorlar? Siz Zahid Akmanları, Zekeriya Karaman'ları biliyorsunuz; onlar buzdağının görünen parçaları. Derinde neler var? Bu kirli para ilişkileri nerelere uzanıyor?

Gün gelecek Yusuf Atalay'lar, Harun Kapıyoldaş'lar, Engin Yılmazlar, Osman Acunlar tek tek hâkim karşısına çıkmayacaklarım mı düşünüyorlar?

Sadece onlar mı?...

Fehmi Koru'nun yalısı

Fehmi Koru (ya da müstear adıyla Taha Kıvanç) uzun yıllar Ankara'da oturdu. *Milli Gazete*, *Zaman* macerasından sonra *Yeni Şafak'a* geçti.

Bu gazetede çalışırken İstanbul'un solcu liberalleriyle yakın oldu. İstanbul'daki hayatı sevmeye başladı; önce Cihangir'e "çalışma ofisi" kurdu. Burada yatıp kalktı; çalıştı.

Birkaç yıl sonra eşi ve çocuklarım da İstanbul'a getirdi.

Tabii "çalışma ofisi" kalabalık bir aileye yetmedi.

Fehmi Koru kararını verdi: Madem İstanbul'da yaşayacaklardı, arkadaşlarını ve hükümet erkânını ağırlayacağı bir eve ihtiyaç vardı.

Beykoz'da bir yalı buldu.

Hayır hayır, burayı yalı olarak almadı. Karışık oldu; en iyisi şu yalı meselesini baştan anlatmalı...

AKP, bu son yerel seçimde İstanbul'un Beykoz ilçesinde halihazırda belediye başkanlığı yapan Muharrem Ergül'ü tekrar aday göstermedi. Partinin Beykoz adayı, eski belediye başkam Yücel Çelikbilek oldu.

Oysa...

Başkan Ergül'ün tekrar aday olması için Fehmi Koru makaleler yazdı; Beykoz'u sessiz sakin, ne kadar yetkin bir biçimde yönettiğinden övgüyle bahsetti.

Ancak Fehmi Koru'nun yazdığı bu gerekçeler yeterli olmadı ve Muharrem Ergül AKP tarafından tekrar aday gösterilmedi.

Peki, Fehmi Koru, Ergül'ü neden sık sık köşesinde övme ihtiyacı duymuştu? Bunun Beykoz'da yaptırdığı yalıyla ilgisi var mıydı? Herhalde yoktur!

Fehmi Koru İstanbul Boğazı'nın en güzel yerlerinden biri olan, Beykoz Gümüşsuyu Mahallesi, Mezarlık Sok. No. 35 adresinde, 276 metrekare alanı bulunan bir "gecekondu" aldı.

İstanbul Boğazı'nı gören yapılarda bir çivi bile çakılamayacağını herkes bilir.

Ancak birçok kişi, "işi bilenlerin" bırakın çivi çakmayı, evleri yıkıp yalı kondurduğunu bizim odatv.com adlı haber sitemizden öğrendi.[5]

"İşi bilen" kişi, sözde gazeteci Fehmi Koru'ydu.

Üç kuruşa aldığı muhteşem manzaralı harabeyi yıkıp yalı yapıvermişti. Oysa ev kentsel sit alanı içindeydi. Boğaz İmar Yasası'na göre yaptığı suçtu. İzni kim verdi? Anıtlar Yüksek Kurulu böyle bir yapılaşmaya nasıl göz yumdu?

Beykoz Belediyesi Hesap İşleri Müdürlüğü'ne kabul tarihi 22.2.2008 olan yalının değerinin milyon dolarlar olduğu belirtiliyor. Odatv.com, Fehmi Koru'nun kaçak yalısına nasıl izin verildiğini İstanbul Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'ne sordu.

Müdür Serdar Tuğrul yapıya ilişkin pafta, ada, parsel, mülkiyet durumu, imar durumu, imar planda kaldığı fonksiyon gibi bilgileri içeren halihazırda harita, kadastro harita, imar durumu vb paftaları istedi!

Sanki bizim görevimizmiş gibi, üşenmedik, hepsini derleyip gönderdik. Henüz bir yanıt alamadık. Bekliyoruz. Bakalım, süreç bundan sonra nasıl işleyecek?

Bu arada Fehmi Koru'nun yalısının ilk misafiri kim oldu dersiniz; **Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve eşi**.

Ne diyelim, hayırlı olsun...

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 920 bin lira ödeyerek iki adet satın aldığı, Ümraniye'de TOKİ ortaklığıyla yapılan **İdealist Kent Villaları'nın su havzasına kaçak olarak yapıldığı** konusuna hiç girmeyelim!

Biz *İslâm* dergisinin yiğit mücahidi Fehmi Koru'nun medya macerasına devam edelim.

Dünün mücahidinin bugün medyadan kaç para kazandığım tahmin edebiliyor musunuz?

Kanal 7'de hafta içi her gün 18.30'da akşam haber bülteninde gündemi yorumluyor.

Kanal 24'te her çarşamba, "Acaba" adlı bir program hazırlıyor. Atv'de her cumartesi Hasan Bülent Kahraman ve Semra Orkan'la birlikte "Beyin Fırtınası" adlı bir programda yine karşımıza çıkıyor. Bitmiyor.

Pazar da çalışıyor. TRT l'de "Politik Açılım" adlı programda görüyoruz onu.

Yeni Şafak'ta, hem Taha Kıvanç hem de kendi imzasıyla makaleler kaleme alıyor.

İnsan merak ediyor, nasıl oluyor da bu kadar kanalda birden çalışa-

****

5. "Fotoğraflarla İşte Fehmi Koru'nun Yalısı" başlıklı haber için:
http://www.odatv.com/index.php?id=15175
"Fehmi Koru'nun Beykoz'daki Villasının Sırrı Ne?" başlıklı haber için:
http://www.odatv.com/index.php?id=14753

biliyor? Bu ilişkiler ağını neye borçlu? Hadi hepsini geçtik; ne kadar para alıyor?

Atv'deki program TMSF döneminde başlamıştı ve iki yıllık sözleşmesi vardı. **Hiç** izlenmeyen bu program ba**şına 8 milyar lira alıyordu. Aylık 32 milyar**!

TR**T'den program başına haftalık 2.400 TL, yani aylık 9.600 TL;**

Kanal 7'den ay**lık 11.**000 TL;

Kanal 24'ten program ba**şına h**a**ftalık 5 500 TL, yani aylık 22.**000 TL;

Y**eni Şafak'ta**ki **yazılarından ise (Fehmi Koru ve Tana Kıvanç imzalı), eğer zam gelmemişse aylık 15.000 euro (yaklaşık 31.000 TL) alıyor**.

Bu miktarları topladığımızda, **aylık maaş 105 600 TL olarak görünü**yor. Doğru mu?

Bunu şundan sordum; yazılanların "devede kulak olduğu", Fehmi Koru'nun aslında daha fazla kazandığı iddia ediliyor. Vay bee!

Neyin karşılığı acaba bu kadar para?

Bir iki ucuz komplo teorisi söyleyip yazması için değil herhalde? **Çünkü bu ka**dar **para alan Fehmi Koru'nun programlan hiç seyredilmiy**or.

Atv'de her cumartesi yayınlanan "Beyin Fırtınası" adlı program ne AB'de ne de tüm izleyicilerde ilk 100'de yok.

Kanal 24'te her çarşamba ekrana gelen "Acaba" adlı program keza öyle, ilk 100'e girememiş.

Fehmi Koru'nun gündemi yorumladığı Kanal 7'nin akşam haber bülteni ilk yüze giriyor, ancak 15'lik reytinglere bakıldığında Koru'nun çıktığı anlarda reytinglerde düşüş görünüyor.

Ve pazar günleri TRT'de yayınlanan "Politik Açılım" adlı programa gelelim. Söz konusu program tüm kişiler ölçümlerinde ilk 100'e giremiyor.

Fehmi Koru'nun TRT'deki programıyla aynı saatlerde *Vatan* yazarı Ruhat Mengi'nin Star TV'de bir programı ekrana geliyor. Adı, "Ruhat Mengi'yle Her Açıdan." Mengi, programdaki konuklarıyla Türkiye'nin en ağır ve siyasi konularını gündeme getiriyor, tartışıyor. Ruhat Mengi'nin programı çok izleniyor. Hem AB'de hem de tüm kişiler ölçümlerinde ilk program ilk on beşe giriyor.

Durum ortada: Aynı gün, aynı saat dilimlerinde, benzer formatta yapılan iki program ve işte çıkan sonuç. Fehmi Koru'nun programı izlenmiyorken, Ruhat Mengi çok başarılı bir reyting karnesine sahip.

Peki...

Programları izlenmeyen Fehmi Koru dört ayrı kanalda ekranlara çıkarken, başarılı bir programa imza atan Ruhat Mengi'yi neden başka kanallarda göremiyoruz? Neden teklifler hep Fehmi Koru'ya yapılıyor da, Ruhat Mengi'ye yapılmıyor?

Hükümetin medyayı boykot çağrıları yaptığı, maliye üzerinden baskı altına almaya çalıştığı, muhalif isimlere linç kampanyalarının düzen-

lendiği bir dönemden geçiyoruz.

Türkiye'de her alanda olduğu gibi medyada da bir kırılma noktası, kötüye giden bir dönüşüm yaşanıyor. **Fehmi Koru, bu dönüşümün hem mimarlarından hem de figürlerinden biridir**.

Onlarca gazetecinin, örneğin Emin Çölaşan'ın bankadaki hesaplarım didik didik eden Maliye Bakanlığı, Fehmi Koru'ya da aynı muameleyi yapmış mıdır?

Yalanla kardeş olmuşlar

Zahid Akman, Hasan Hüseyin Ceylan, Zekeriya Karaman *İslâm* dergisiyle başlayan hangi siyasi süreç sonunda Ankara'nın 350 milyon dolarlık Armada İş Merkezinin ortağı oldular?

Sözümona onlar ortak değil; ortaklar Turgut Akman, Mehmet Habib Karaman, Hamide Ceylan'dı.

Yaptıklarını hukuk zeminine uydurabilirler ama hangi vicdanı kandırabilirler?

Deniz Feneri e.V davaları, milyon dolarlık Hayat Yapı Ticaret ve Yatırım Ltd. Etkin Eğitim ve Organizasyon, Kültür AŞ gibi şirketlere nasıl sahip oldular?

Sermayeleri *İslâm* dergisi miydi?

İslâm dergisi mi öğretti bu kurnazlığı?..

Fazla uzatmak istemiyorum bu içler acısı duruma bir örnek vermeliyim.

Hürriyet gazetesi, Main Taunus Yabancılar Dairesi'nin, 17 Mayıs 2007-17 Mayıs 2012 tarihleri arasında olmak üzere beş yıl süreyle Zahid Akman'ın Almanya'ya girişini yasakladığına ilişkin kararını manşetten yayımladı (5 Eylül 2008).

Bunun üzerine Zahid Akman'ın Frankfurt'taki avukatı Hasan Dinç, aynı gün Main Taunus Kaymakamlığı'na başvurarak, müvekkilinin Alman Oturum Yasası'nın 11. maddesine göre Almanya'ya girişinde bir sakınca olup olmadığını sordu. Aynı gün Main Taunus Kaymakamlığı Yabancılar Dairesi e-mail olarak Hasan Dinç'e iki paragraftan oluşan belge gönderdi. Belgenin birinci bölümü şöyleydi:

"Alman Oturum Yasası'nın 11. maddesi gereği sadece sınır dışı etme ve geri göndermeden dolayı ülkeye giriş engeli yoktur."

Zahid Akman bu bölümü kamuoyuyla paylaştı.

Ancak aynı belgenin ikinci paragrafı da şöyleydi:

"Müvekkilinize karşı görülmekte olan ceza davasından dolayı, hakkında *Einreisebedenken* (ülkeye girişi sakıncalı) kararı kayıtlarda var. Bu şu anlama gelir: Ülkeye girişiyle ilgili Alman makamları verecekleri kararda, süren ceza davasını göz önünde bulunduracaklardır."

Zahid Akman, bu bölümü belgeden çıkartarak Almanya'ya girişiyle

ilgili kendisine yönelik herhangi bir yasak olmadığını öne sürdü. Akman, üzerinde tahrifat yaptığı belgeyi Ankara 5. Sulh Ceza Mahkemesi'ne sunup tekzip kararı aldırdı. Gazete bu tekzibi yayımlamak zorunda kaldı.

Ancak iş sonradan anlaşıldı...

Tekzipten sonra Frankfurt Savcılığı, "Alman devletinin verdiği resmi belgede tahrifat yapma ve tahrifat yapılan belgeyi mahkemede kendi lehine delil olarak kullanma" gerekçesiyle soruşturma başlattı.

Zahid Akman, Main Taunus Kaymakamlığı Yabancılar Dairesi'nin hazırladığı 33.35-163 sayılı ve 05.09.2008 tarihli belgede açıkça tahrifat yapmıştı.

Öyle ki, orijinal belgede Avukat Hasan Dinç'in adı, soyadı ve adresi sol üst köşede bulunurken, Akman'ın hem kamuoyuna açıkladığı hem de Ankara 5. Sulh Ceza Mahkemesi'ne sunduğu belgede bu bölümün olduğu yer boş.

Orijinal belge iki paragraftan oluşurken, Akman'ın kamuoyuna açıkladığı belgede sadece bir paragraf var.

Orijinal belgede belgeyi hazırlayan Alman görevlinin adı belgenin alt kısmında yazılıyken, Akman'ın basına dağıttığı belgede bu isim yukarı çekilmiş.

Tahrifatlı belgede çıkarılan paragrafın yerinin boş kalmaması için Main Taunus Kaymakamlığı Yabancılar Dairesi'yle ilgili bilgiler alttan yukarı doğru çekilmiş.

Orijinal belgede, belgeyi düzenleyen görevli Thea Melzer'in imzası yer alırken, Akman'ın tahrifat yaptığı belgede belgeyi düzenleyen memurun imzası yok.

Her şey ortaya çıkınca Zahid Akman ne dedi sanıyorsunuz?

Zahid Akman: "Bahsedilen bu belgenin sahte olduğu iddiası külliyen yalandır."

Gerçek: Akman'ın gösterdiği belge bir paragraftan oluşurken, asıl belge iki paragraftan oluşuyor. Akman hakkında Alman resmi belgesinde tahrifat, yaptığı ve bunu kullandığı için Frankfurt Savcılığı'nın başlattığı soruşturma sürüyor.

Zahid Akman: "İkinci paragraf benim özel konumumla ilgilidir."

Gerçek: İkinci paragrafta "Hakkında görülen ceza davası nedeniyle, Akman'ın ülkeye girişinin sakıncalı olduğu kayıtlarda var" ifadesi yer alıyor.

Zahid Akman: "İkinci paragrafta 'Zahid Akman'ın Almanya'ya gelmesi söz konusu olduğunda vize polisine müracaat etmesi istenmektedir' deniyor."

Gerçek: Ülkeye girişiyle ilgili verilecek kararda, süren ceza davası göz önünde bulundurulacaktır.

Zahid Akman: "Almanya'daki oturumu uzatmadım. Oturumun uzatılmaması nedeniyle yeni vize müracaatı yapmadığım için ortaya çıkan hukuki belirsizliğin ortadan kaldırılması açısından Main Taunus Kaymakamlığı ikinci paragrafta bu bilgileri istemiştir."

Gerçek: Main Taunus Kaymakamlığı'nın hazırladığı belgenin ikinci paragrafında ülkeye girişinin sakıncalı olduğu yer alıyor.

Zahid Akman: "Belge hiçbir resmi kuruma verilmedi, hiçbir resmi kurumla paylaşmadım."

Gerçek: Tahrif ettiği belgeyi *Hürriyet'in* haberini yalanlamak üzere Ankara 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açtığı davada delil olarak mahkemeye sundu. Mahkeme bu belgeyi delil olarak kabul etti ve belgeye dayanarak tekzip karan çıkardı. Tekzip kararı 7 Ocak 2009'da *Hürriyet'te* yayımlandı. 5 Eylül 2008'de basın toplantısıyla medyaya dağıtılmıştı.

Zahid Akman: "Belgede herhangi bir tahrifat yapılmadan kamuoyuyla bilgi paylaştım."

Gerçek: Belgedeki ikinci paragraf çıkartılarak sadece birinci paragraf kamuoyuyla paylaşıldı.

Zahid Akman: "Almanya'ya giriş yasağım yok."

Gerçek: Daha önce sık sık gittiği Almanya'ya 2007 yılından bugüne kadar hiç uğramadı. Hakkında "Ülkeye 17 Mayıs 2007-17 Mayıs 2012 tarihleri arasında girişi sakıncalıdır" kararı var.

Zahid Akman: 5 Eylül 2008 tarihli basın toplantısında "Almanya'ya gitmeyi düşünüyor musunuz?" sorusuna, "Elbette, neden olmasın, yakın zamanda Almanya'ya ve değişik Avrupa ülkelerine gitmeyi planlıyorum" yanıtını verdi.

Gerçek: 2009 Ocak ve şubat aylarında sekiz gün boyunca Fransa, Belçika ve Hollanda'da kaldı. Fakat Almanya'ya uğramadı.

Zahid Akman: "Üç buçuk yıldır yurtiçinde de, yurtdışında da hiçbir ticari faaliyetim yoktur."

Gerçek: Akman'ın Hayat Yapı Ticaret ve Yatırım Ltd. Şirketi'ne ortak olduğu ortaya çıktı. Ayrıca 350 milyon dolar değerindeki Armada'nın da ortağı. Almanya'da kooperatif ortaklığı ve yöneticiliği, 2006 yılına kadar sürdü.

Zahid Akman'ın kişiliğini bundan daha güzel hangi örnek ortaya çıkarabilir ki? Nedir bu âciz hale düşmenin nedeni? Üç kuruş para mı?

Gel de şimdi Tevfik Fikret'in "Hanı Yağma" şiirinin o ünlü dizelerini anımsama:

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

İkramiyeyi almadı

Belki biliyorsunuzdur; 2009 yılbaşı Milli Piyango büyük ikramiyesi dörde bölündü. Dördüncü isim günlerce ortaya çıkmadı. Gazeteler, "Çeyrek bilet sahibi imam-hatipli; günah olduğunu bilip utandığı için korkusundan ikramiyesini alamıyor" diye haberler yaptı. Nihayet birkaç gün sonra, dördüncü talihli ikramiyesini aldı ve bu tartışma son buldu. İmam-hatipli olup olmadığı konusunda basında bilgi çıkmadı.

Tüm bunlar bana yıllar önce yaşanmış ilginç bir olayı anımsattı:

Yıl, 1934.

Milli Piyango (Tayyare Piyangosu) yılbaşı büyük ikramiyesi 200 bin liraydı. Büyük ikramiyeyi kazanan kişi, Posta Telgraf İstanbul Merkez Muhabere Dairesi Müdürü Server Emin Üstünbaş'tı.

Server Bey, parayı alıp mutluluk içinde evin yolunu tuttu. Ancak evde, eşi Revnak Hanım bütün parayı makasla kesti. Ve bu olay, zamanın gazetelerinde günlerce tefrika edildi.

"Deli Saraylı" olarak bilinen Revnak Hanım'ın parayı neden kesip parçaladığı ortaya çıkmadı. Yaygın görüş, kumar parasını evinde istemediğiydi.

Aslında günahını da almayalım; "Deli Saraylı" sıfatı annesi Şerife Hanım'dan Revnak Hanıma "miras" kalmıştı.

Şerife Hanım, Sultan II. Abdülhamid'in kardeşi Şehzade Kemaleddin Efendi'nin kızı Münire'yle beraber büyümüştü.

Bazı tuhaf davranışları nedeniyle adı "Deli Saraylı"ya çıkmıştı. Deliliğinden değil, ama inancı nedeniyle parayı kestiğine bir kanıt daha vardı: Tarikatlar ve tasavvuf konusunda Türkiye'deki en önemli kaynak kitapları kaleme almış kişi, Cemaleddin Server Revnakoğlu (namı diğer Cemaleddin Server Erzurumi), bu ailenin oğluydu.

Evet, yazar Cemaleddin Server Revnakoğlu (27 Mart 1909-23 Eylül 1968), Server Emin-Revnak çiftinin oğluydu. Dikkatinizi çekti mi; babasının değil annesinin adını soyadı yapmıştı!

Şimdi gelelim olayın diğer boyutuna: Bir yanda evine günah diye piyango parasını sokmayan ve Revnakoğlu gibi bir yazan yetiştiren bir aile var.

Diğer yanda ise... Cümleyi tamamlamadan bir soru yöneltmeliyim: Türkiye'de kaç çeşit şans oyunu var?

Milli Piyango, Spor Toto, Spor Loto, İddaa, at yarışları, Şans Topu, On Numara, Sayısal Loto, Süper Loto, Kazı Kazan...

Bugün artık neredeyse haftanın her günü Türkiye'de şans oyunları oynanıyor.

Türkiye'de bir mahalle baskısı olgusu konuşulup tartışılıyor... **Başörtüsünde mahalle baskısı var mı? Var**... **İçkili lokantalarda mahalle baskısı var mı? Var**...

Esnafın cuma namazına gitmesi için mahalle baskısı var mı? Var... Var oğlu var...

Peki, ne de mahalle baskısı yok? Kumarda yok! Nasıl mı?..

AKP yedi yıldır iktidarda.

Milli Piyango Teşkilatı da hükümetin denetiminde.

Milli Piyango Genel Müdürlüğü, AKP'nin en çok kadrolaştığı alanlardan. Örnek olsun; İslamcı hareketin önemli ismi, eski İstanbul müftü başmuavini ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın okul arkadaşı Timurtaş Hoca'nın oğlu Bekir Yunus Uçar yakın zamanda Spor Toto Teşkilatı müdürü oldu.

Durun bitmedi. AKP hükümeti döneminde şans oyunlarında ne gibi değişiklikler oldu, hangi yeni oyunlar başladı?

İşte bazı satır başları.

At yarışları haftanın belli günlerinde oynanırken, bütün hafta yarışlar yapılmaya başlandı.

Hatta gece yarışları başladı. Türkiye'nin ilk gece at yarışları, İzmir Şirinyer Hipodromu'nda 2007 yılında koşuldu.

Şans oyunlarının günlere dökümüne bir bakalım:

Pazartesi: On Numara

Çarşamba: Şans Topu

Perşembe: Süper Loto 6/54

Cumartesi: Sayısal Loto 6/49

Pazar: Spor Toto, Skor Toto, Süper Toto, Spor Loto, Gol 7 İddaa: Her gün oynanıyor. Kazı Kazan: Her gün oynanıyor.

At yarışları: Her gün; İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa ya da Urfa'da yarışlar düzenleniyor. 2008 yılında 487 yarış koşuldu.

Milli Piyango: Her ayın 9, 19 ve 29'unda çekiliş var.

Hükümetin, salı gününe de bir talih oyunu koyma çalışması olduğu iddialar arasında.

Cuma günü ise boş...

Hatta bir başka iddiaya göre, cuma gününe de özel bir oyun düşünüldüğü konuşuluyor...

AKP iktidarı döneminde İddaa adlı oyun devletin en önemli şans oyunu haline geldi ve dünyada sayılı bahis oyunları arasında yerini aldı. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet gösteren Spor Toto Teşkilatı, İddaa oyununu iştirakçilerin beğenisine sunduğu 2004 yılından bu yana, şans oyunları pazarının liderliğini kimseye kaptırmadığını açıkladı.

2005 yılında Sayısal Loto rekor kırdı. Milli Piyango'nun 2001 yılından o tarihe kadarla şans oyunlarından elde ettiği toplam ciroya ulaştı.

2007 yılında Milli Piyango İdaresi'nin yeni oyunu Süper Loto başladı.

Milli Piyango'nun verilerine göre günde 4 milyon insan bu şans oyunlarına kupon dolduruyor. Her ayın 9'unda, 19'unda ve 29'unda mutlaka Milli Piyango bileti çekiliyor, özel günler hariç.

Devam edelim... Edinilen bir başka bilgiye göre Spor Toto Teşkilatı 2004 yılındaki şans oyunlarındaki pasta payım yüzde 9'dan 2006 yılında yüzde 44'e çıkardı.

Milli Piyango ve Dünya Piyangolar Birliği istatistiklerine göre, Türkiye'de her gün ortalama 200 bin piyango bileti, 600-650 bin Kazı Kazan bileti satılıyor.

Yani AKP döneminde kumar 2,5 kat arttı.

Evet, bir yanda Milli Piyango ikramiyesini "haram para" diye kabul etmeyen Müslüman bir aile...

Diğer yanda "kumar mucidi" bir hükümet...

Yalan mı; o Müslümanlar bu dincilere benzemiyordu!

Görmüyor musunuz?

Niye bunu hiçbir Müslüman yazar dile getirmiyor?

Neredeler?

Hepsi mi yerlerde!

Seccadeleri Mekke'ye doğru mu serili? Nasıl mı?

Gazetelerde tam sayfa ilanlar var:

Emlak şirketi Mekke'de yapılan büyük bir gökdelenin reklamını yapıyor. Mekke'de yapılan gökdelende, satışın devre mülk yöntemiyle gerçekleştirileceği proje Türkiye, Kuveyt, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır ortak projesi.

"Yola Çıkma Zamanı" manşetiyle verilen ilanda çok önemli bir ayrıntı var. İlanı veren şirket, Kabe görüntüsünün üstüne gökdelenleri oturtmuş. Yüzlerce Müslüman, Kabe yerine gökdelenlere doğru ibadet ediyor. İslam'ın temel değerleriyle örtüşmeyen bu görüntü Müslümanlara yapılmış büyük bir saygısızlık değil mi?

Tam sayfayı süsleyen ilanda Kabe'nin görüntüsü önemsiz bir ayrıntı gibi sunuluyor. Şirket gökdelenleri ise Kabe yerine, önünde ibadet edilecek bir merkez gibi duruyor. Para, mal, ticaretin dinci camiayı getirdiği son noktanın halini gösteren ilan, dini değerleri de birer pazarlama aracı haline getiren dinci kesimin içler acısı halini gösteriyor.

İslamiyet, onu savunduğunu iddia eden kesimlerce üzerinden rant elde edilecek bir değer olarak sunuluyor. **İnanç ve iman yerine paranın geçtiğinin** en büyük kanıtı olan bu ilanda, din daha çok daire satmak için yalnızca bir fon kâğıdı.

Mekke bugün, gökdelenler, alışveriş merkezleriyle çevrilmiş durumda. **Türkiye'de "meleklerin cinsiyeti" gibi absürd konuları tartışan dinci yazarlar** ise Kabe'yi pazarlayan bu anlayışla kol kola. Her sene Kabe'ye gezi düzenleyen *Vakit* gazetesi ve onun yazan Abdurrahman Dilipak, Kabe'yi mahveden bu görüntüye neden tepki göstermiyor?

İslamiyet'i pazarlayan ve Allah'ın evini kirletenlere neden sessiz kalınıyor? Neden susuyorlar?

Hey gidi Sadık Albayrak!

Hadi bazı mücahitler sınıf atlayıp müteahhit oldu. Peki, bir dönemin mücahit önderleri de ne yapıyor? Örneğin Sadık Albayrak...

Son yıllarda gazeteler, televizyonlar ondan hep "başbakanın dünürü" diye bahsediyor.

Oğulları Berat ve Serhat nedeniyle adı duyuluyor artık.

Küçük oğlu Berat (d. 1978), Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın kızı Esra'yla evli.

Genç yaşta Çalık Holding'in CEO'su oldu. Büyük oğlu Serhat (d. 1973) da Çalık Grubu'nda.

Sözünü ettiğimiz isim, gazeteci-yazar Sadık Albayrak.

Başbakan Erdoğan'la dünür olduktan sonra bir köşeye çekildi, artık gazetelerde yazmıyor. Konuşmuyor.

Halbuki, görüşlerine karşı olsam da, Türkiye'nin ona ihtiyacı var, biliyorum.

Türkiye'nin bu gergin günlerinde gazeteci-yazar Sadık Albayrak'a görev düşmüyor mu? Peki, neden sessiz?

Dünür olması, susmasını gerektirir mi?

Bunca yıllık Sadık Albayrak'ın köşesine çekilmesi kabul edilebilir mi?

Bu muydu yani? İki oğlu önemli bir şirkette CEO olacak, hatta biri başbakanın damadı olacak ve o, yazılarıyla rüzgâr ekip fırtına biçen Sadık Albayrak kalemini kıracak!

Bunun için mi hapis yattı?

Bunun için mi yüzlerce yıllık cezalan umursamadan kitaplar, makaleler yazdı?

Uzun yıllar *Milli Gazete'nin* genel yayın yönetmenliğini yaptı. Önceleri AKP'ye sert muhalefet eden Milli Görüşçü isimlerin başında geliyordu.

Sonra... Sonra kayboldu. Yazmadı işte. Dünürüyle fikir ayrılığı yüzünden mi kalemine kelepçe vurdu? Bilmiyorum.

Bildiğim, Sadık Albayrak'ın akrabalık ilişkileri nedeniyle köşesine çekilmesine gönlümün elvermediği.

Sadık Albayrak'ın görüşlerini hiç paylaşmıyorum.

Ama yazmasını canı gönülden istiyorum.

Sadık Albayrak gazetecidir, yazardır, düşünürdür.

İdealisttir. Vicdanlıdır. Ahlaklıdır. Aydın olma namusuna sahiptir. Bu özerklerinin yanında "dünürlüğü" sadece küçük bir ayrıntıdır.

Tarih Sadık Albayrak'ı dünürlüğüyle değil, yazdıklarıyla hatırlamalıdır.

Evet, ben kendi adıma, Türkiye'nin bu zorlu sürecinde Sadık Albayrak'ın yazmasını istiyorum...

Sadık Albayrak'ın "feodal ilişkilere" kurban edilmesini gönlüm ve aklım kabul etmiyor.

Ama o yazmamakta ısrarlı.

Gelin de Karl Marx'a hak vermeyin. Ne diyordu: **"Ekonomik ilişk**iler sosyal ilişkileri belirler!"

Ya da Engels'i tekrar etmeliyiz: **"İnsanlar yaşadıkları gibi düşünür!"** İnsanlar yaşadıkları gibi düşünürlerse biz bu dincilerin fedaisi Hüseyin Üzmez'i ne yapacağız!..

Tabii ki ona acıyacağız...

Horbo'nun babası Çolak Memo

Birinci Dünya Savaşı'nda Suriye cephesinde kolundan vuruldu; namı oradan geliyordu.

Savaştan sonra dağa çıktı, eşkıya oldu. Zaman zaman Malatya'ya iniyordu erzak almak için.

Dört tığ gibi adamıyla gittiği şehir yolunda, hilal kaşlı, kara gözlü, buğday tenli bir kıza vuruldu: Emine.

Soruşturdu; kız mıydı, gelin mi? Emirler köyünün ağası Vahap Ağa'nın küçük kızıydı, henüz 15 yaşındaydı.

Köye heyet gönderdi: "Allah'ın emri..."

Vahap Ağa sözlerini kesti: "Benim eşkıyaya verecek kızım yok."

Haberi alan Çolak Memo, otuz atlıyla Emirler köyünü basıp Emine'yi kaçırdı.

Küçük Emine, Çolak Memo'nun ilk karısı değildi.

Çolak Memo, on üç kadınla evlendi. Dördüncüsünü boşar, bir daha alırdı.

Cumhuriyet'ten sonra eşkıyalığa ve mecburiyetten çokeşliliğe son verdi Çolak Memo.

Emine, kocası Çolak Memo'dan hep korktu.

Bir gün evde kumalar Meryem, Bedriye ve Emine otururken, polisler bir hırsızlık soruşturması için eve geldi. Çolak Memo sorulara cevap verirken, diğer odada üç karısının konuşup gülmelerine sinirlendi. Gidip, Emine'yi balkondan attı.

Çolak Memo bu olay nedeniyle üç yıl hapis yattı. 1933'te cezaevinden çıkınca Emine'nin gönlünü aldı ve onu hamile bıraktı.

Emine, Çolak Memo'dan dört çocuk sahibi oldu. Kocası ölünce Malatya Mensucat Fabrikası'nda çalışmaya başladı. Büyük oğluna çok güveniyordu; çok çalışkandı, sınıfları hep dereceyle bitiriyordu.

Onu küçüklüğünden beri "Horbo... Horbo" diye seviyordu. "Horbo" dayısının kızıyla nişanlıydı.

Bir gün fabrikaya polisler geldi, Emine'yi alıp karakola götürdüler. Oğlunun ünlü gazeteci Ahmet Emin Yalman'a suikast yaptığını öğrendi.

"Horbo" cezaevine giderken o da ameliyat masasına yattı; beyninde ur vardı.

Yıllarca oğlunun cezaevinden çıkmasını bekledi. Her gece ağladı. Oğlu cezaevinden çıktıktan bir süre sonra hayata gözlerini yumdu. Çolak Memo ile Emine'nin oğlu "Horbo" kimdir bilir misiniz: **Hüseyin Üzmez**!

Bursa'da 14 yaşındaki B. Ç.'ye cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla tutuklu bulunan *Vakit* gazetesi yazarı Hüseyin Üzmez.

Nev'i şahsına münhasır biriydi; hayatında iki sorudan nefret etti: Ne zaman doğdun, Ahmet Emin Yalman'ı niye vurdun?

Bursa 4. Ağır Ceza Mahkemesi'ne giderken, kameramanlara el salladığı görüntüsünü izledim TV'lerde.

Aklıma babası Çolak Memo geldi.

Bir de, "Malatya Suikastı"nı anlattığı kitabında yazdıkları: "İtalyan Lombroso, 'Bazı insanlar doğuştan suçludur' diyor. Ben buna inanmıyorum. Allah kulunun hasmı değildir. Doğuştan suçlu yoktur." (s. 67)

TV'de Hüseyin Üzmez'i elleri kelepçeli el sallarken izlediğimde düşündüm: Çolak Memo'nun hiç mi suçu yok?

Dinci tecavüzü

Hüseyin Üzmez'in bu insanlık ayıbını ne yazık ki başta köşe yazarı olduğu *Vakit* gazetesi olmak üzere, dinci medya ya hiç görmedi ya da işi sulandırmaya çalıştı.

Benzer tavrı, Aczmendi Şeyhi Müslüm Gündüz'ün Fadime Şahin'le basılmasında da göstermişlerdi.

Yetmişlik ihtiyarların gencecik kızlarla birlikte olmasını doğal buluyorlardı belki de kim bilir?

Biliyorsunuz Müslüm Gündüz'ün basıldığı evin sahibi Hüseyin Üzmez'di!

Hüseyin Üzmez'ler, Müslüm Gündüz'ler bu konuda yalnız mı?

Gidin İstanbul Başakşehir'e, bir iki esnafla sohbet edin, size güvenirlerse neler neler anlatırlar.

İstanbul'un ikitelli semtinde bulunan Başakşehir, Refah Partisi döneminde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı KİPTAŞ tarafından 1995 yılında yapıldı.

Yıllar içinde bu büyük yerleşim yeri, muhafazakâr kesimlerin konakladığı bir bölge oldu.

Hatta bu muhafazakâr ev sahipleri o kadar çoğaldı ki, şu an bakıldığında etaplar halinde olan bu büyük sitenin içinde alkollü içki satan bir yer bulmak imkansızlaştı.

Fakat...

Muhafazakâr zengin işadamları, İstanbul'un merkezine uzak Başakşehir'i, çapkınlıkları için "garsoniyer" olarak kullanıyor. Şaşırıyor musunuz? Hiç şaşırmayın.

Kaldırıp kafanızı bir etrafa bakın; hep birbirine benzeyen adamlar görürsünüz.

Nasıl yüzleri botokslu sosyetik sarışın hanımefendiler birbirine benziyorsa, bu dinciler de o derece birbirlerine benziyorlar.

Bunlar AKP'nin metroseksüel dincileri...

Ellerinde mutlaka Vertu marka cep telefonları var.

Bileklerinde ise Franck Muller saat. Özellikle Başbakan Erdoğan'a hediye edilen Franck Muller saat, partililer arasında moda yarattı.

Bunların fiyatı 100 bin dolara kadar çıkıyor.

AKP'li metroseksüellerin Doğulu ve Karadenizli olanlarının büyük oranı burun estetiği yaptırmış durumda. Saçlar, tırnaklar hep bakımlı.

Tarkan gibi ünlülerin gittiği kuaförlerde artık bu dincileri görüyorsunuz.

Gelelim giydiklerine: Mutlaka marka olmalı: Prada, Armam, Gucci, Cerutti, Ferre, Ermenegildo Zegna, Nina Ricci, Paul&Shark gibi.

Ayakkabı ise değişmez markalar olmalı: Ralph Lauren, Armani ve Tod's.

Kemer, gömlek, mendil, çorap yine bu markalardan seçiliyor.

Siyah takım elbise, beyaz gömlek vazgeçemedikleri. Gece bar kıyafetleri ise kot pantolon, siyah gömlek ve uzun burunlu siyah ayakkabı.

Parfümleri yine marka ama özellikle nedense Bulgari tercih ediyorlar.

Alışverişler genellikle Harvey Nichols, Beymen ve Vakko'dan yapılıyor.

Evet, artık çevrenize daha dikkatli bakın; onları hemen tanıyacaksınız.

Onlar artık sosyetenin gittiği Papermoon gibi mekânların değişmez figürleri oldular.

Meğer bunca yıllık mücadeleleri, büyük laflar etmeleri; TV'lerde, gazetelerde gördükleri sosyetik metroseksüeller gibi yaşamak içinmiş. Evet, bir daha yazalım:

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırıncaya, çatlayıncaya kadar yiyin!

Meclis'te kavga

Hüseyin Üzmez'ler, Müslüm Gündüz'ler meselesine tekrar dönersek, bunlar yeni mi ortaya çıktı? Hayır!

Bu anlayış, yani İslamiyet'i erkek dini yapmak isteyen dincilik dün de vardı... Gelin yüz yıl geriye gidelim...

1908 Temmuz Devrimi (II. Meşrutiyet) sonucu yapılan seçimlerin ardından Meclis-i Mebusan, 27 Aralık 1908'de açıldı.

Üç yıl görev yapacak Meclisi Mebusan, hukuk alanında da devrim niteliğinde düzenlemeler yapmak için çalışmalara başladı.

Ceza Kanununun bazı maddelerini değiştiren yasa tasarısı, Meclis Adliye Encümeni'nden geçip Meclis Genel Kurulu'na geldi. Değiştirilmesi istenen maddelerden biri de zinaya ilişkin olan 201. maddeydi. Zina maddesi, dört fıkradan ibaretti:

- Zina yapan kadın hakkında soruşturma açılması, eğer evliyse eşi, evli değilse velisinin şikâyetine bağlıydı. Zina sabit görülürse kadın üç aydan iki yıla kadar hapsedilecekti.

- Şikâyetçi olan koca veya veli davadan vazgeçer ya da mahkeme sırasında vefat ederse dava düşecekti.

- Kadının zina yaptığı erkek evliyse, üç aydan iki yıla kadar; evli değilse bir aydan bir seneye kadar hapis cezasına çaptırılacaktı. Ayrıca her iki durumda da beş Osmanlı altınından yüz Osmanlı altınına kadar para cezası verecekti. Ancak bu durumun kanıtlanması için suçüstü olması veya bir Müslüman'ın evinde yakalanması ya da erkeğin kendi tarafından yazılmış mektuplarının bulunması şart koşuluyordu.

- Erkek, karısıyla birlikte oturduğu evde zina yapmayı alışkanlık edinmişse üç aydan iki yıla kadar hapis ve beş Osmanlı altınından yüz Osmanlı altınına kadar para cezası öngörülüyordu.

Zina yasa tasarısının görüşülmesine 18 Nisan 1911 tarihinde, Ahmed Rıza Bey'in başkanlığında Meclis-i Mebusan'da başlandı.

İlk sözü alan Halep Mebusu Artın Boşgezenyan, Hüseyin Üzmez vakasında da ortaya çıkan bir gerçeğin altını çizdi: Bu ceza erkekleri koruyor!

Sözleri sürekli laf atmalarla kesilen Artin Efendi şöyle konuştu: "Kanun aslında erkeğe diyor ki, 'Ey birader, biz senin kıymetini biliyoruz. Her ne kadar biz sana ceza verir gibi gözüksek de sen bundan korkma Ama dikkatli ol, sakın kendi evinde yapma Ama ola ki bir kere yaptın ziyanı yok, fakat bunu âdet edinme. Yani metres tutma, çiçekten çiçeğe kon.'"

Artin Efendi'nin, erkeğin kollandığını belirttikten sonra, "Farz ediniz

ki, Meclis-i Mebusan, kadınlardan teşekkül etse" demesiyle salondan bir kahkaha yükseldi. Kütahya Mebusu Cemal Bey, "Allah o günleri göstermesin" diye laf attı.

Artin Bey yine de sözlerini sürdürdü:

"Bu gök kubbenin altında her şey olur efendim. Kadınlar Meclis'e gelseler ve bu yasadaki kadınların yerlerine erkekleri, erkeklerin yerlerine kadınları yazsalar, siz buna ne dersiniz? Zannederim ki, 'Bu gayet haksızdır' dersiniz. Bu nedenle kadınların hukukunu korumalıyız efendim."

Daha sonra kürsüye gelen Şebinkarahisar Mebusu Mustafa Hayri Efendi, kadınların ve erkeklerin eşit ceza almalarına karşı çıktı, "Kadınlar daha ağır ceza almalıdır" dedi. Ayrıca, zina kovuşturmasının sadece eş ve veli şikâyetine bağlı olmasının, kocasız ve velisiz kadınları yasa kapsamı dışında bırakacağını söyledi.

Bingazi Mebusu Mansur Paşa, ayetlerden alıntılar yaparak başladığı konuşmasında, iffetin korunmasının sorumluluğunun erkekten çok kadında olduğunu belirterek, "Bu nedenle kadınlara daha çok ceza verilmesi gerekir" dedi.

Üsküp-İpek Mebusu Hafız İbrahim'in kadınlardan yana çıkan konuşması genel kurulu yine karıştırdı.

"Kadınları baştan çıkaran erkeklerdir. Bugün bir kadının aklı başında bir erkeği olursa, hiçbir vakitte fenalığa bulaşmaz. Fakat namussuz, alçak bir erkek, kendi zevcesini evinde bırakıp Beyoğlu'nda sabaha kadar sürterse, kadıncağız da bir zamparayı evine almaya mecbur kalabilir. Bir erkek bütün gün Beyoğlu'nda zamparalıkta bulunursa ona ceza yok. O kadın ne yapsın?"

Bu sözü duyan mebusların büyük çoğunluğu hep bir ağızdan bağırıp çağırarak itiraz ettiler. Kimi mebuslar kürsüye yürümek istedi.

Meclis Başkanı Ahmed Rıza Bey, mebusları sakin olmaya çağırdı. Hafız İbrahim Efendi'yi de daha dikkatli konuşması için uyardı: "Lütfen edeb-i lisanla konuşunuz. Bu kürsüye, Meclis'e yakışmayacak sözler sarf etmeyiniz."

Konya Mebusu Mehmed Vehbi Efendi, Artin Efendi ile İbrahim Efendi'nin sözlerini eleştirerek, kadınların dışarıda erkeklerini kontrol etmesi gibi bir durumun asla mümkün olamayacağını söyledi.

İstanbul Mebusu Kirkor Zohrab da genel kurulu hareketlendiren bir konuşma yaptı. "Bu cürümde en büyük kabahat erkeklerindir" deyince salon yine ayaklandı. Sataşmalar üzerine Kirkor Zohrab, "Bu tahammülsüzlüğünüzün nedeni, erkeklerin kadınlar üzerinde egemenliğini zorla muhafaza etmesinden kaynaklanıyor" dedi.

En çok laf atan Kengiri Mebusu Mehmed Tevfik söz alarak kürsüye çıktı. Hiçbir Osmanlı ferdinin Zohrab Efendi'nin bakış açısına ve düşüncelerine iştirak etmeyeceğini söyleyerek, konuyu "dinsel farklılıklar" meselesine getirmek istedi. Müslümanların Ermeni ve Rum gibi Hıristi-

yanlarla bu konuda ayrı olduğunu belirtti. "Müslüman erkekler mümtaz bir mevkidedir ve bu mevkii hiçbir vakit terk etmeyeceklerdir."

Serfıce Mebusu Yorgo Boşo Efendi, soruşturma açılması hakkının sadece erkeklere tanınmasını eleştirdi. Ayrıca,' erkeklerin rezil olmamak için şikâyette bulunamayacağını da belirtti.

Son olarak söz alan Sinop Mebusu Hasan Fehmi Efendi, konuşmasına zinanın İslam şeriatındaki yeri hakkında geniş açıklamalar yaparak başladı. Bırakın kadının zina hakkında şikâyetçi olup olmamasını, kadının böyle bir davada tanık olarak bile dinlenmemesi gerektiğini söyledi.

Tartışmalar uzayınca Meclis başkanı yeterlilik önergesini oylamaya sundu. Kabul edildi. Yasa tasarısı da yapılan oylamada hiçbir fıkrası değiştirilmeden kabul edildi.

Sonuçta, aradan yüz yıl geçse de, yasaları erkekler yaptığı sürece, adına ister zina davası, ister taciz, ister tecavüz davası deyin, korunan hep Hüseyin Üzmez'ler, Müslüm Gündüz'ler olacaktır!

Bu tarihsel bilgiden sonra şimdi sorulması gereken soruya geldik:

İran'daki, kadını ikinci sınıf varlık gören rejimi, Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan iki türbanlı kız öğrenci neden benimser? Neden Atatürk'ü değil de, Humeyni'yi severler? Aradan 100 Yıl geçmesine rağmen neden hâlâ kadınları ikinci sınıf varlık gören Osmanlı milletvekilleri gibi düşünürler.

"Humeyni'yi seviyoruz!"

İki türbanlı üniversite öğrencisinin televizyon ekranında söylediği, "Atatürk'ü sevmiyorum. Humeyni'yi seviyorum" sözünü nasıl değerlendirmeliyiz?

Sünni türbanlı öğrenci, Şii imam Humeyni'yi neden sever?

İslam Devrimi, İranlı kadınlara ne gibi "haklar" getirdi? Gelenekçi/muhafazakâr ideolojilerin kadınlara dayattığı rol modelini konuşup tartışmanın zamanı gelmedi mi?

Soru o kadar çok ki...

O halde bir iki cümle edelim...

Her Müslüman'ın bildiği gerçektir:

Hz. Muhammed'in ölümünden sonra halifelik meselesinden kaynaklanan çatışmalar ortaya iki güçlü mezhep çıkardı: Şiilik ve Sünnilik.

Emeviler döneminde veraset yoluyla belirlenen halifelik, Abbasiler döneminde sembolik bir makama dönüştürüldü.

Sünni gelenek, halifelik makamına sembolik değerler yükleyip dünyevi siyasal otoritenin etki alanını genişletti.

Şii gelenek ise bunun tam tersi yolda gelişti; azınlık olmanın getirdiği bilinçle, siyasal, dinsel, sosyal ve ilahi olanı birleştirmeyi amaçlayan

bir doktrin geliştirdi. Halifelik kavramının karşısına "imam" kavramını çıkardı, "imam" cemaatin siyasal ve dinsel lideri olduğu kadar, manevi konularda da en üst makamı oldu.

Şii doktrinine göre, imam doğrudan peygamber soyundan gelen kişiydi, imamın otoritesi, bireyin günlük yaşamından manevi dünyasına kadar tüm sorunlarda "yol gösterici" olmaya kadar giden geniş bir alanı kapsıyordu.

Yani siyasal liderlik yanında, islam hukukunu en iyi bilen kişi olarak yorum yapma otoritesi de vardı.

İlahi ve teorik olarak gerçek otoritenin tek ve meşru temsilcisiydi. Yanılmazdı. "Doğru İslam"ın kavranması konusunda bir tür bilgi tekeline sahipti vs.

Humeyni bir "imam"dı.

Allah tarafından gönderilen ilahi yasaların mutlak, ebedi doğrunun ve toplumsal düzenin kuralları olduğunu söyledi hep.

İnsanın mutluluğunun, ancak toplumun bu kurallara uygun biçimde düzenlenmesiyle mümkün olacağını vurguladı sürekli.

Peki, böyle bir toplum nasıl yönetilmeliydi?

Humeyni'ye göre monarşi, İslam'a aykırıydı. Doğru yönetim "velayet-i fıkıh"a dayalı bir islam devletiydi. Bu devletin anayasası şeriattı. Yani insanın yaptığı değil, Allah'ın kelamı ve peygamberin sünneti temel yasalar olmalıydı.

Egemenlik kayıtsız şartsız milletin değil, şeriatındı.

Bu nedenle İslami devletin yasama organı yasa yapmazdı; sadece bir danışma ve düzenleme organıydı. (Bazı çevrelerin, Türkiye'deki hukuk kurumuyla neden sürekli tartıştıklarını da bu çerçevede değerlendirebilir miyiz? Ya da bazı hukuki kararlarda dini ulemanın görüşünün alınmasını isteyen anlayışı da yine bu çerçevede yorumlamak gerekir mi? Geçelim...)

Humeyni rejiminde "yürütme" yetkisi kime ait olacaktı?

Yanıtı basitti: Toplumun hem manevi hem dini hem de siyasal lideri olan Humeyni'ye.

Kuşkusuz Humeyni'nin önerdiği düzen bir "cumhuriyet"ti. İdari işlerle ilgilenen görevliler ve danışma görevi yapan "yasama" organı bir seçimle belirleniyordu. Fakat bu düzen hiçbir zaman "demokrasi" olamazdı. Çünkü insan ürünü yasaya değil, mutlak ilahi yasaya uymak zorunluluğu vardı. Uzatmadan soralım:

Laik Türkiye'de yaşayan türbanlı Sünni bir öğrenci, Şii İmam Humeyni'yi neden sever?

Sorunun yanıtından önce, Humeyni İran'ında kadının yerini de analiz etmeye çalışalım.

İslam Devrimi öncesinde sokak gösterilerinde kadınlar en öndeydi. Devrimden

liği ve katkılarının önemi üzerine kurgulanan İslamcı söylem, devrimden sonra siyasal iktidarı ele geçirir geçirmez kadının evcilleştirilmesine ve dindarlaştırılmasına dayalı özgün bir cinsiyet ayrımcılığının kurumsallaştırılmasına yöneldi.

Bütün gelenekçi/muhafazakâr ideolojiler gibi islam Devrimi'nde de kadın, siyasette, iş hayatında veya başka herhangi bir alandaki kadın değil, sadece ve sadece ailede kadındı.

Kuşkusuz tüm bunların altında kadına yönelik güvensizlik vardı. Bunun en çarpıcı örneği, ceza yasası "kısas"ta yer alıyordu. 1981'de meclisten geçerek yasalaşan kısas, ilk islam toplumlarının cezalandırma anlayışını yansıtıyordu. Yani, şeriata dayalı, esas olarak öldürme, cinsel suçlar ve içki içmek gibi kamu düzenini tehdit eden eylemleri cezalandırma, öç alma anlamına geliyordu. Kısas, kadını ikincil insan konumuna getiriyordu.

Örneğin, kısasta öncelikle taammüden işlenen cinayetlerde kadınlar şahit olarak kabul edilmiyordu.

Ve daha acısı kısasa göre, Müslüman bir kadını öldüren Müslüman bir erkeğin kısasla cezalandırılabilmesi için, öldürülen kadının yakınlarının cezanın infaz edilebilmesi için ödemesi gereken kan parası, bir erkek için ödenmesi gerekenin yarısı kadardı! Yani kadının yaşamının değeri erkeğinkinin ancak yarısına eşitti.

Kadınlara yönelik ayrımcılığın çarpıcı bir başka örneği ise, zina halinde kocası tarafından görülen bir kadının, yine kocası tarafından öldürülmesi halinde katilin cezalandırılmamasıydı!

İslam Devrimi kadınlara bazı "haklar" da getirdi kuşkusuz!

Çokeşliliği ortadan kaldırmadı. Evlilik yaşı 18'den 13'e düşürüldü.

Okullarda kız ve erkeklerin ayrı sınıflarda ve mümkünse ayrı binalarda öğrenim görmeleri şartı getirildi. Ders araç ve gereçleri ile ders kitapları kız ve erkekler için ayrı ayrı düzenlendi. Erkek öğretmenlerin kız öğrencilere ders vermesi engellendi.

Bazı meslekler kadınlara yasaklandı; yargıçlık gibi...

Tüm bunların amacı, kadının geleneksel analık-eşlik rolünü pekiştirerek, toplumsal hayattan elini eteğini çekmesinin istenmesiydi.

Kara çarşaf, İslam Devrimi'nden önce şah despotizmine karşı tepkinin sembolüydü. Bu nedenle sadece İslamcıların değil, her siyasal görüşten kadının giydiği bir giysiydi. Kadınların çoğu devrimden sonra, artık bir simge haline gelen/getirilen kara çarşafı bir daha çıkaramayacaklarını düşünmemişlerdi bile.

Düşünmemişlerdi; çünkü başta Humeyni olmak üzere, **din adamlarının İslam'da zorlama olmayacağı sözlerine inanmışlardı,** islam Devrimi'nden sonra örtünmek rejimin sembolü haline geldi. Örtünmeyen kadınlar çeşitli biçimlerde saldırılara uğradı.

4 Temmuz 1980'de Humeyni'nin isteğiyle kamusal alanda çalışan kadınların örtünmesi zorunlu hale getirildi. Özel sektör de bu karara uy-

du. Esnaf ve tüccarlar örtünmeyen kadınlara satış yapmamaya başladı.

Zorunlu örtünmeyi protesto eden ve bu nedenle gösteriler düzenleyen kadınlar, "Amerikan ajanı", "şah yanlısı" ve hatta "fahişe" olarak adlandırıldı.

Ayetullah Ali Hamaney, Tahran Üniversitesi'nde örtünmeye karşı çıkan kadınlar hakkında bakın neler söyledi:

"Onlara fahişe demek istemiyorum, çünkü fahişelerin yaptıkları kendilerini ilgilendirir. Bu başı açık kadınların eylemleri ise toplumu ilgilendirmektedir. Bu nedenle onları karşıdevrimci olarak adlandırıyorum."

Rafsancani ise kadınları uyarıyordu:

"Önce bunlar ikaz edilmeli. Sonra yasalar var; ahlaka aykırı giyinip dışarı çıkanlar, bu davranışlarından dolayı mahkemelerde cezalandırılacaklardır. Gördüğüm bu eğilim nedeniyle çok endişeliyim. Korkarım ki en sonunda müdahale edilmesine izin vermek zorunda kalacağız."

Özellikle çalışan kadınlar üzerinde yoğunlaşan örtünme zorlamaları kentli, meslek sahibi, eğitimli kadınları olumsuz etkiledi. Çaresizdiler.

Çünkü **sosyalistlerden liberallere kadar her siyasal çevre kara çarşafı emperyalizme karşı mücadelenin bir simgesi olarak görüyordu**!

Örtünmenin, emperyalizmle mücadeleyle, kadının metalaştırılmasıyla ne ilgisi vardı? Bunlar o günlerde tartışılmadı bile.

Tartışmadıkları için, toplumdan dışlanan, mülteciliğe zorlanan ve hapishanelerde ölüme yollananlar da bu kesimler oldu.

Neyse, konumuz "aydın aymazlığı" değil.

Konumuz, laik Türkiye'de Sünni türbanlı bir öğrencinin Şii İmam Humeyni'ye olan hayranlığıydı.

İngiltere sömürgesi bile olmayı kabul eden bu genç türbanlıları kim ne zaman, **nasıl yetiştirdi**?

Kanada'da üniversitede okuyorlar ama kendi topraklarının ürünü "Meşrık Mektebi"nden bihaberler!

Bu nedenle kolayca Araplaşıveriyorlar...

İslam'ı sadece erkek egemen (ataerkil) bir anlayış haline getirenler, turbanı eve hapsettikleri kızlarının, eşlerinin gündemi haline getiriyorlar.

Bu nedenledir ki, gündeminde sadece türban olan bu kızımız, meseleye salt bu noktada yaklaşınca doğal olarak sömürge olmayı bile kabul edip, mezhepsel farklılıkları bir yana atıp Humeyni'yi sevebiliyor, İran'ın onu ilgilendiren tek tarafı kadınlarının örtülü olması.

Peki, kadının tek sorunu üniversiteye başörtüsüyle girebilmesi mi?

Hadi genelleyelim, **kadın örtününce tüm sorunları ortadan kalkıyor mu?** Bu kızımıza göre öyle. Yoksa kadını kara çarşaftan (ki İslam'da kara çarşaf yoktur) kurtarmaya çalışan, toplumsal hayatın içinde erkekle eşitleyip cinsler arası eşitsizliği kaldır-

Bilgiseven'i niye tanımazlar?

Sözü burada Müslüman bir yazara bırakayım:

Ayşe Böhürler adını hiç duydunuz mu?

AKP MKYK üyesi.

Yeni Şafak gazetesi köşe yazarı.

TV yapımcısı. Yazar.

Ayşe Böhürler bir TV programında, Türkiye'de türbanın artık moda haline getirildiğini söyleyerek mealen şöyle konuştu:

"Türban moda haline getirilerek içeriği boşaltıldı. Ve ne yazık ki böylece de türban saygınlığını yitirdi. Başörtüsü takıldığı zaman sanılıyor ki bütün günahlardan arınılıyor, her şey mubah sanılıyor. Ne kadar yanlış. İşin özünde, iyi bir insan olmak yatmalıdır. **Başörtüsü takmayan bir kadın, başörtülü bir kadından daha dindar olabilir.**"

Demek bazı çevrelerde hâlâ başı açık kadınlar Müslüman sayılmıyor! Cahillik bu kadar mı her yanı sardı?

Peki, başta türbanlı iki üniversiteli kız öğrencimiz olmak üzere, bunlar Münevver Ayaşlı'yı bilmiyorlar mı?

Ya Sâmiha Ayverdi'yi?

Nezihe Araz, Safiye Erol, Şaziye Berin Kurt, Sofi Huri, Zühre Ulu-ant... Hangisini sayayım...

Hepsinin başı açıktı; örtünmüyorlardı.

Hepsi İslamiyet insanlara götürmek için yıllarca çabaladı. Kitaplar yazdılar, seminerlerde konuştular, vakıflar kurdular. Dincilere karşı mücadele verdiler.

İslam'ı dünyaya anlatan Cemalnur Sargut, başörtülü bir kadından daha mı az Müslüman şimdi? Kafalarda artık bir kıyas var demek!

Profesör Amiran Kurtkan Bilgiseven'in de başı açıktı. Aynı zamanda bir Melami şeyhiydi.

Bilim kadınıydı; din sosyolojisi konusunda dünyadaki birkaç isimden biriydi.

Hocaların hocasıydı; Prof. Enis Öksüz, Prof. Zekeriya Beyaz gibi tanınmış isimleri yetiştirdi.

Prof. Bilgiseven'in hayatı tam da soyadına yakışıyordu.

1926 İstanbul doğumluydu. Kandilli Kız Lisesi'ni bitirdikten sonra 1947 yılında iktisat Fakültesi'nden mezun oldu. Bir süre özel sektörde ve İstanbul Defterdarlığı'nda muhasebeci olarak çalıştı. Ama isteği, üniversitede bilim yapmaktı.

Başardı da; 1956 yılı sonlarında İktisat Fakültesi'ne sosyoloji asistanı olarak girdi. Prof. Dr. Z. Fahri Fındıkoğlu'nun asistanlığını yaptı.

1960'ta doktora ve 1965'te doçentlik sınavlarını verdikten sonra 1970'te profesör oldu.

Eserlerinde bilim-din bütünleşmesinin somut örneklerini verdi. Ter-

cüme yapmadı, kaynaklarını bu topraklarda aradı. Bu nedenle ülke gerçeklerinden kopmadı.

İyi yazardı; güzel konuşurdu. Sadece sosyoloji konferanslarında konuşmazdı.

Yakın çevresiyle dost sohbetleri yapardı.

Bazı konular üzerinde ısrarla dururdu: Müslüman kadınlarının ezilmesine karşı çıkardı. Kafasında öyle ne başı açık ne de başı kapalı kadın tipi vardı. Ortada böyle soru bile yoktu.

İslam'da dört kadın tezine şiddetle karşı dururdu.

Tasavvuf ve laikliğin nasıl iç içe olduğunu anlatırdı hep.

Türkiye'de sosyal çözülmelerin çok büyük tehlikelere neden olacağını ilk o saptadı. Alevi-Sünni ayrılığının tehlikesine işaret etti sürekli.

Etnik ve dini bölücülük karşısında dikkatli olunmasını istedi.

İslami kavramların içinin boşaltılmasına savaş açtı.

Prof. Bilgiseven'in "ne kadar inançlı" olduğunu kim sorgulayabilir?

Bakınız...

Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu'dan Anadolu'ya gelen tarikat, dergâh, cemaatler arasında günlük hayatı yaşayış ve yorumlama konusunda büyük kültürel farklılıklar var.

Bırakın farklı tarikatları, aynı tarikatların farklı yaşam biçimlerini görebiliyoruz.

Örneğin, Osmanlı'nın parçalanış sürecinde Balkanlar'dan Anadolu'ya gelmiş bir Nakşibendi dergâhı ile Irak'tan Anadolu'ya gelmiş bir Nakşibendi dergâhı arasında büyük kültürel uçurumlar var.

Kenan Rifai Selanikliydi. Galatasaray ve Alliance'ta okudu; hukuk öğrenimi gördü. Yıllarca çeşitli okullarda Fransızca öğretmenliği yaptı.

Kenan Rifai'nin dergâhında kadın müritlerin fazlalığı ve onların kapanmayıp çağdaş tarzda giyinmeleri, sohbet toplantılarında kadın erkek karışık oturmaları, bazı dini çevreleri rahatsız etti.

Bu çevreler dergâhtaki kadınların mayoyla dolaştıkları yalanını bile eklendirdiler.

Kenan Rifai dergâhı poştnişine hep kadınlar oturdu.

Zaten ilk oturan da Kenan Rifai'nin annesi Hatice Cenan Sultan'dı.

Kenan Rifai'den sonra dergâhın başına ne çocukları ne de eşleri geçti.

Sâmiha Ayverdi, İlhan Ayverdi Hanımefendi ve onun ölümünden sonra da Cemalnur Sargut bu görevi aldı.

Bu toprakların Orta Asya'dan getirdiği kültürü birileri **yıllardır Araplaştırmak** istiyor.

Yıl, 2009.

Ne Münevver Ayaşlı ne Sâmiha Ayverdi ne de Amiran Kurtkan hayatta.

Sadece Ayşe Böhürler gibi bir iki yazar sık sık uyarmak zorunda kalıyor çevresini: "Başı açık kadınlar da Müslüman'dır, dindardır." Ne günlere kaldık?

Ne kadar saklamaya çalışsak da bu toprakların üzerindeki cahillik hep sırıtıyor. Örneğin...

Başörtüsü "mucidi" Asenalar

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin, üniversitede türbana yasak getiren Anayasa'nın 10. maddesi 4. fıkrasının kaldırılmasını istemesi; ardından yasa değişikliğini reddeden Anayasa Mahkemesi kararını eleştirmesi, çoğu çevre tarafından şaşkınlıkla karşılandı.

Bahçeli ve MHP'nin bu konuda taktiksel davrandığını yazdı bazı köşe yazarları. Sanıyorum bu çevreler MHP tarihini pek bilmiyor.

Milliyetçi hareket açısından bir dönemeç olan 1969 kongresinde, "ayaklan yere basmayan romantik Türkçülük" terk edildi.

Yeni partinin ideolojisi Türk-İslam çizgisiydi. "Kanımız aksa da zafer İslam'ın" sloganı atılıyordu artık parti mitinglerinde.

Bu kongrede, Türklüğün sembolü Bozkurt, yerini İslam'ın simgesi Üç Hilal'e bırakmıştı.

Bu minik anımsatmadan sonra başörtüsü meselesine gelelim:

Üniversitelerde ilk başörtüyü Dışişleri Bakam Ali Babacan'ın halası Hatice Babacan 1967 yılında AÜ ilahiyat Fakültesi'nde taktı. Olaylar çıktı.

Aynı yıllar, kendine has bağlama şekliyle Şule Yüksel Şenler kamuoyu önüne çıktı. Mahkemeler, protestolarla bir dizi olay yaşandı. (Ayrıntılarını *Siz Kimi Kandırıyorsunuz* adlı kitabımda yazdım.)

Her iki hareket o yıllarda ne kadar kitleselleşti, tartışılır.

Ancak **1970'li yıllarda üniversitelerde başörtüsünün bayraktarlığını yapanlar MHP'li Asenalardı**.

Başörtüsünü, üniversitelere, kamusal alana, mitinglere, yürüyüşlere sokan ülkücü Asenalardı.

MSP'nin mitinglerinde, yürüyüşlerinde başörtüsü görülmezdi; çünkü bu toplantılarda kadın yoktu.

Milli Görüş çizgisi, kadının siyasetle ilgilenmesine sıcak bakmıyordu! Kadın hayatın içinde yoktu. Bu nedenle "başörtüsü" diye siyasi bir talepleri de yoktu.

Bir örnek vereyim:

Papyon giymiş damat Necmettin Erbakan, 10 Ocak 1967 tarihinde İstanbul Çınar Oteli'nde, gelinliği diz üstünde olan, başı açık Nermin Hanımefendi'yle evlenirken, başörtüsünü hiç düşünmemişti.

Gümüşhanevi Dergâhı Şeyhi Abdülaziz Bekkine, kadınların manto

giyebileceğini söylemişti. Kara çarşafa karşı manto!

Sonra ne oldu; hareket nasıl "Ortodoks" bir kimliğe büründü? Erbakan'ı kim dönüştürdü? MHP olabilir mi? Olabilir! Nasıl mı?

Başörtüsü meselesini dergi ve gazetelerde ilk başlatanlardan biri Necip Fazıl Kısakürek değil miydi? AKP kurucusu Cüneyt Zapsu'nun annesi Gaye Uzel'i, genç kızlara, "Türk Müslüman kadın portresi" olarak gösterip *Büyük Doğu* dergisinde kapak yapmadı mı?[6]

Dikkat edin, **Necip Fazıl Kısakürek hiç Milli Görüş çizgisinde olmadı. Kendine en yakın parti MHP idi.** Bu örnekleri çoğaltabiliriz. Ancak son bir örnekle yazıyı noktalayayım:

İmam-hatiplere giden il**k kız öğrenciler de MHP'li ailelerin çocuklarıydı.** Çünkü Milli Görüşçüler kız öğrencilerin imam-hatiplere gitmesine karşıydı; "Regl olanların yanında Kuranıkerim mi okunur" gibi kaba/yobaz gerekçeler ileri sürüyorlardı.

Detaylara gerek yok; ne imam-**hatip ne de türban konusunda MHP hiç yalpalamıyor, dün nasılsa bugün de aynı çizgisini koruyor**.

Bir ara not yazayım; çünkü artık ılımlı İslam'ın "moda" olmasıyla türbanın ünü sınırlarımızı çok aştı!

****

6. Haberi okumuşsunuzdur: AKP kurucusu, başbakanın eski danışmanı ve yakın dostu Cüneyt Zapsu'nun on metrelik teknesi İstinye'den Beykoz'a giderken kayalara çarpıp batma tehlikesi atlattı. Zapsu ile iki arkadaşı ve iki korumasını, yardıma koşan tekneler kurtardı. Cüneyt Zapsu bu olaydan hemen sonra Başbakan Erdoğan'ın Üsküdar Emniyet Mahallesi'ndeki evine gidip başbakanla bir saatten fazla görüştü. Kuşkusuz bu görüşmenin tekne kazasıyla bir ilgisi yoktu. Yoktu ama...

Cüneyt Zapsu her ne kadar resmi olarak başbakan danışmanlığı görevinden ayrılsa da, hâlâ kamuoyunda AKP kurucusu ve başbakanın yakın dostu olarak tanınıyor. Yani siyasal bir kimliği var. Peki...

Böylesine AKP vitrininde olan bir kişinin 10 metrelik teknesine ABD bayrağı asması sizce doğru mu?

Biliyorsunuz, Türkiye'de tekne vergileri çok pahalı olduğu için birçok kişi yatına "yabancı uyruklu" göstermek için yabancı bayraklar asıyor. En çok asılan bayrak ABD bayrağı. Bu şekilde vergiden "muaf oluyorlar.

Cüneyd Zapsu gibi AKP'nin önde gelen politik ismin, on metrelik bir teknenin vergisini vermemek için ABD bayrağı asması doğru mu?

Üç kuruş para için Zapsu'nun ABD bayrağını tercih etmesinin hiç yakışır yanı var mı? Bakınız on metrelik bir tekneden bahsediyoruz. Bunun vergisi ne olabilir ki, Zapsu bu teknesine ABD bayrağı asabiliyor. Bırakın on metreyi otuz metre olsa ne önemi var? İnsan sormadan edemiyor: Türk bayrağı Zapsu için ne ifade ediyor? Diğer yanda...

Şöyle ki: Türkiye üniversitelerde ve kamusal alanda türban serbestliğini konuşurken, Ankara'daki İngiliz Büyükelçiliği kamusal alanda türbanı kabul eden ilk kurum oldu!

Ankara'daki İngiliz Büyükelçiliği iki yıl önce aldığı bir kararla kadrolarında türbanlı bir Türk çalıştırmaya başladı. Bir ülkenin içişlerine bundan güzel bir müdahale olur mu? Oluyor işte...

İngiltere'nin Ankara Büyükelçisi Nick Baird, türbana destek veren tavrıyla tanınıyor. Nick Baird'in büyükelçilikteki diğer çalışanlara "Türbanlılarla çalışmaya alışın, bundan sonra daha fazla türbanlı çalışanımız olabilir" diye espri yaptığı belirtiliyor!

Bir İngiliz büyükelçisinin kamusal alanda türbana neden bu kadar destek verdiği sorusunun yanıtını biliyor olmalısınız...

İngilizlerin bu tavrı Müslümanlara saygısından ileri gelmiyor kuşkusuz. Açmayalım şimdi tarihi defterleri...

Neyse bu konu uzadı, sizlere iki örnek vaka göstermek istiyorum:

Türkiye'de iki uzmanın bir İslamcı TV kanalında, erken boşalmayı, iktidarsızlığı tartışması bizim medyamız tarafından "devrim" olarak değerlendirildi.

Peki, gerçekten bu bir "devrim" mi? Yoksa ne?

İşte iki olay:

1) El Kuds el Arabi'nin 25 Temmuz 2007 tarihli haberine göre, Suudi Arabistan El Ray televizyon kanalında *"Aşk Serüveni"* adlı bir program var.

Sunucusu, kadın doktoru Fevziye el Dureym. Program eşler arasındaki evlilik, cinsellik gibi konuları işliyor.

Örneğin, yüzleri kapatılmış bir grup Suudi erkek stüdyoda cinsel deneyimlerini anlatıyor.

Bir programda, erkekler sevişme sırasında kadınlardan ne beklediklerini söylediler. Hatta biri sevişme sırasında kadının erkek polis üniforması giymesinin kendisini tahrik edeceğini belirtti.

Yine Suudi Arabistan'da *El Yom* adlı bir başka televizyon kanalında, bir psikiyatrın yazdığı *Bir Lise Öğrencisinin Kaşkolü* adlı kitap tartışıldı. Kitap son yıllarda erkekler arasında eşcinselliğin arttığını, gençlerin kadınlara imrenip onlar gibi süslenerek kıyafetler giydiğini anlatıyordu.

Her iki konu da Suudi televizyon kanallarında açıkça tartışıldı. Suudi TV kanalları "devrim" mi yapmıştı? Sorunun yanıtına geleceğiz ama bir haber daha aktarmamız gerekiyor.

2) *El Kuds el* Arabi'nin 5 Mart 2007 tarihli haberine göre, *Rotana* adlı Mısır televizyon kanalında program yapan Hale Sirhan, ülkesindeki fuhuş olayını cesur biçimde araştırıp ekrana taşıdı. Bu belgeselde üç hayat kadını, Kahire barlarında mesleklerini nasıl icra ettiklerini anlattılar.

Program yayınlanır yayınlanmaz Mısırlı erkekler ayağa kalktı. Güya Hale Sirhan, milleti ahlaksızlık ve fuhuşa teşvik ediyordu; dine aykırı biçimde kadınları açık saçık göstererek namuslu kadınların aklını çeliyordu.

Sonuçta sadece program yayından kaldırılmadı, Hale Sirhan da Mısır'dan kaçmaya mecbur edildi.

Hale Sirhan'ın programı ile Fevziye el Dureym'in programı arasında ne fark vardı?

Bu iki program arasında dağlar kadar fark vardı!

Bu farkı bildiğiniz zaman, erkeklerin erken boşalmasını, iktidarsızlığını konuşup tartışan Türkiye'deki İslamcı televizyon kanalının "devrim" yapıp yapmadığım anlarsınız.

İşte fark şudur: İslam'ı erkek egemen hale getirenler sadece erkeklerin sorunlarının konuşulmasına izin veriyorlar.

Erkeğin her problemini televizyonda konuşup tartışabilirsiniz ama kadınınkini asla!

Bütün mesele budur. Ve türban sorununun temelinde de işte bu erkek egemen bakış açısı vardır.

Aydınlanma dini olan islam, erkek egemenliğinden kurtarılmadığı sürece kızlarımız Atatürk'ü değil, Humeyni'yi sevecektir.

Aslında tüm bunların altında cahillik yatıyor.

Baksanıza CHP "çarşaf açılımı" yaptı diye dinciler ne çok şaşırdı. Hep öyle yaptılar, Cumhuriyet kadrolarım İslam'a karşıymış gibi gösterdiler.

Yalan söylüyorlar... Dinciliğe karşı olmak İslam'a karşı olmak değildir; bilerek kafa karıştırıyorlar.

Atatürk çarşafa karşı mıydı?

CHP, çarşafı ilk kez hangi kongresinde gündemine alıp konuştu? Hangi milletvekili neyi savundu? Atatürk'ün tavrı ne oldu?

Gelin, bugünün tartışmalarım daha iyi anlayabilmek için yıllar öncesine gidelim.

Tarih, 9 Mayıs 1935. CHP'nin 4. büyük kongresi Ankara'da toplandı. Atatürk'ün son kez katıldığı bu kurultayın başkanlığını İsmet İnönü yaptı.

544 delege, bir hafta süren kongrede çok önemli kararlar aldı.

Öncelikle partinin Cumhuriyet Halk Fırkası olan adı, "Cumhuriyet Halk Partisi" olarak değiştirildi.

Kongre, 1929 dünya ekonomik krizinin etkisiyle liberalizme karşı açık cephe aldı. CHP Genel Sekreteri Recep Peker şöyle diyordu: "Ulu-

sal çalışmayı yıpratan ve ulus yığınını sömüren liberalizme karşı cephemizi daha da sıklaştırıyoruz."

Kurultayın kadınlar açısından da önemi büyüktü:

Kongreden önce, 5 Aralık 1934 tarihinde kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmişti. 8 Şubat 1935'te yapılan genel seçim sürecinde kadınlar sadece milletvekili adayı yapılmamış, CHP'ye üye olmaları için de yoğun kampanyalar başlatılmıştı. Sonuçta 18 kadın milletvekili olmuş ve binlerce kadın CHP'ye katılmıştı. CHP kurultayı delegeleri arasında, kongre kürsüsünde artık kadınlar da vardı.

4. büyük kurultayın gündeminde ayrıca -bugün hâlâ tartıştığımız-çarşaf da vardı.

Tarih, 16 Mayıs 1935.

Kongrenin son günü.

"Dilek Komisyonu"nun raporunun okunmasına geçildi. Rapor, başta Muğla ve Sivas olmak üzere CHP teşkilatlarından, çarşaf ve peçenin yasaklanmasına dair gönderilen dilekçeler üzerine hazırlanmıştı.

Bu noktada dikkatinizi çekmek isterim:

CHP teşkilatları ve Dilek Komisyonu sadece çarşaf ve peçenin yasaklanmasını istemektedir; yani diğer başörtülerine (yemeni, yaşmak, eşarp vs) ilişkin kimsenin bir rahatsızlığı yoktur. Hatta görüleceği üzere çarşaf konusunda da katı değillerdir.

Rapor, balan ne diyordu:

> Türkiye'nin üçte ikisi köylüdür, köydedir. Burada çarşaf, peçe yoktur. Kalan üçte birin büyük kısmı da bu görenekten sıyrılmış çıkmıştır. Yer yer tek veya toplu hareketlerle bu kalanlar da hiçbir kanun eli dokunmadan açılıp kaybolmaktadır. O halde, kalan ve bir çokluk olmayan bu peçeler, çarşaflılar üzerinde yeni tedbir almaya lüzum var mıdır?
>
> Komisyonumuzda bu konuda iki görüş vardır:
>
> Bunu kadınlarımızın kendi zevklerine, kocalarının ve babalarının sosyallik zihniyetindeki ilerlemeye mi bırakmalıdır? Yoksa düşmeye hazırlanan ve sadece koca ve baba saygısıyla sallanıp duran bu çürük meyveyi merkezin küçük bir sarsması ile döküp atarak, şurada burada kadınlarımızın yüz karası gibi görünen bu kılıktan onları çıkarmalı mıdır?
>
> Komisyonumuzun birtakım arkadaşları bu ikinci görüştedir. Ancak çarşaflı değil, peçeli kadının ve ne idüğü belirsiz bir kılıkta sokaklarda dolaştırılmasının polis kanunlarıyla yasak edilmesinin amaca çabuk varma noktasında lüzumuna kanidir. Ancak bütün komisyon, parti ve hükümet kurumlarının kestirme bir hareketle yani hiçbir kanun yapmadan bunu başarma imkânında oybirliği yapmışlardır.

Aslında komisyon raporu da görüşünü tam olarak netleştirmemiş, kararı, kong-

Kongrede ilk söz alan Şükrü Kaya oldu.

Herkes merakla Şükrü Kaya'nın ne diyeceğini merak ediyordu, çünkü içişleri bakanıydı.

Kürsüye gelen Bakan Kaya çok net konuştu: "Çarşaf, peçe meselesi vardır. Komisyonun verdiği karar dahilinde muamele yapılması bence en doğru karardır." Yani, "yasa çıkarılmasın ama bu sorun da ortadan kaldırılsın" dedi.

Şükrü Kaya'dan sonra kürsüye gelen, Dilek Komisyonu Raportörü Giresun milletvekili ve gazeteci Hakkı Tarık Us, öncelikle peçe ile çarşafın birbirinden ayrılması gerektiğini söyledi:

"Ben peçe ile çarşafı birbirinden ayırıyorum. Peçe, çarşaftan başka bir mahiyettedir. Sıhhi kanunlarımız evlere kafes konmasını bile zararlı telakki etmiştir. Fakat kadınlarımızın yüzünü örtmesine göz yumar vaziyetimize ne demeliyiz?"

Milletvekili Us, peçenin de kanunla yasaklanmasına karşıydı; yerel yönetimler/belediyeler, il genel meclislerinin aldıkları kararlarla peçe giyilmesinin önüne geçebilirdi.

Sonra sırasıyla kürsüye gelen Diyarbakır Milletvekili Kâzım Sevüktekin, Antalya Milletvekili Rasih Kaplan, Niğde Milletvekili Naciye Osman, Hakkı Tarık Us'u desteklediler.

Ankara Milletvekili Aka Gündüz ve İçel Milletvekili Dr. Akil Muhtar ise karşı görüşteydiler.

Tartışma aslında daha çok, yasa mı çıksın, yoksa yerel önlemlerle mi çözümlensin etrafında düğümlenmişti.

Bu arada meselenin hükümete bırakılmasını savunan milletvekilleri de vardı.

Tartışmalar uzayınca yeterlilik önergesi verildi. Önergeyi veren İçişleri Bakanı Şükrü Kaya tekrar kürsüye çıktı:

"Eğer bu mesele büyük ve önemli bir mesele olsaydı; bu büyük inkılabı yapan, bunu da programına koyar ve sizden lazım gelen kararı alırdı."

Şükrü Kaya'nın sözleri çok açıktı: Atatürk, çarşaf ve peçeyi sorun görmemişti.

İçişleri Bakanı Kaya, Atatürk'ün en yakınındaki isimlerden biriydi. Kuşkusuz bu konuşmanın direktifini Atatürk'ten almıştı. Buna göre, kurultay delegeleri kendi bölgelerinde çarşaf ve peçeyle mücadele etmeliydi; bu konuda kanun çıkarmak doğru değildi.

Bunun üzerine Hakkı Tarık Us, sadece peçenin kaldırılmasına yönelik verdiği dilekçeyi geri çekti.

Tartışmalar son buldu: Peçenin ve çarşafın yasaklanmasına ilişkin yasa çıkarılmasına gerek yoktu. Bu mesele tamamen yerel yönetimlerin inisiyatifine bırakıldı.

Bu konuda yerel yönetimlerin neler yaptığına geçmeden önce bir

konunun altını çizmek gerekiyor:

CHP'nin 4. kurultayı, aldığı kararlarla tek parti egemenliğini iyice pekiştirdi. İşte böyle bir kongrede bile çarşaf ve peçe konusunda sert önlemler alınmadı.

Hani dinci basın hep veryansın eder ya, "CHP kadınlarımızın başındaki örtüyü jandarma zoruyla aldı" diye.

Bırakın bunun koca bir yalan olduğunu, CHP'nin peçe ve çarşaf dışında kadının örtünmesiyle ilgili hiçbir sorunu olmadı. Örtünmenin gelenek-görenek olduğunu ve ülkenin aydınlanmasına paralel olarak bu tabunun yıkılacağına inandı.

Yerel yönetimler çarşaf ve peçe konusunda neler yaptılar?

Anadolu'da peçe ve çarşaf aleyhindeki çalışmalar CHP'nin bu kurultayından önce başladı. Özellikle yerel basın, peçe ve çarşafın çağdışı olduğunu ve bunun ahlakla bir ilgisi olmadığını yazdı. Bazen bu yayınlar ağır ithamlara neden oldu: "Çarşafta ırz ve peçede namus arayan gafletin, o örtü içinde ne zilli maşaların saklı, ne çengilerin gizlenmiş olduğunu bilmemesi ne yazıktır." *(Hakkın Sesi,* 30.7.1934)

CHP kongresinden önce bazı belediye meclisleri aldıkları kararla çarşaf ve peçenin giyilmesini yasaklamıştı. Örneğin, Adana Belediye Meclisi 15 Şubat 1935'te aldığı kararla, 16 Mart 1935'ten itibaren peçenin ve çarşafın giyilmesini oybirliğiyle yasakladı.

Bir kez daha belirtme ihtiyacı hissediyorum: Sadece çarşaf ve peçe yasaklanıyor. Yemeni, yaşmak, eşarp, türban değil.

Yerel yönetimler peçe ve çarşaf yerine manto giyilmesini özendirip teşvik ediyorlardı.

Bu arada peçe ve çarşafa bazı tarikatlar da karşıydı. Örneğin, **Nakşi**bendi **Gümüşhanevi Dergâhı Şeyhi Abdülaziz Bekkine** (1895-1952) **peçe ve çarşaf** yerine manto giyilmesini isteyen isimlerden biriydi. Çarşaf ve peçenin İslam'la ilgisi olup olmadığı da, o günlerden günümüze kadar gelen bir tartışma konusudur.

Bazı belediyeler peçe ve çarşaf giyilmemesi için ilginç yöntemler buldular: Örneğin, Bursa Belediye Meclisi, terzilerin peçe ve çarşaf dikmesini yasakladı!

Yasaklama kararı alan yerel yönetimler, Halkevleri aracılığıyla yoksullara manto diktirip verdiler.

Yerel yönetimler, çarşaf ve peçenin yasaklanmasını görüşürken CHP Genel Merkezi hiçbir müdahalede bulunmadı. En azından bu konuda hiçbir belge yoktur.

Yani CHP'nin, kadınların örtüsüyle uğraştığı tezi tamamen yalandır; söz konusu olan peçe ve çarşaftı. Bunların yerine manto ve eşarp özendirildi.

CHP merkezi yönetiminin örtünmeye ilişkin tavrı bu kadar açıkken,

Deniz Baykal'a yönelik eleştiriler haksız değil midir?

Asıl tartışılması gereken bu seçkinci tavır olmalıdır.

Bu seçkinci bakış, bir dönem CHP'liler tarafından çok eleştirilirdi. Bir örnek vermek istiyorum:

Kemalizm'in teorisyenlerinden; CHP'li Adalet Bakam Mahmut Esat Bozkurt "kravatlı eşkıyaları" nasıl eleştiriyor; yerin dibine sokuyordu:

Çocuktum.

Babamla çiftliğimize giderdik.

Bindiğimiz faytonun önünde, ardında bir iki silah bulunurdu. Faytonu süren bile silahlıydı! Babama sorardım, derdim ki;

- Bu adamlar neden silahlıdır? Ne yaparlar?
- Bizi muhafaza ediyorlar.
- Kime karşı?
- Eşkıyaya!
- Eşkıya ne yapar?
- İnsanları dağa kaldırır! Soyar! Paralarını alır!
- Başka? İnsan öldürürler mi?
- Hayır! Para verilirse öldürmezler.
- Bu eşkıyalar kimlerdir? Babam anlatırdı:
- Çakırcalı, Gökdeli, Kamalı... Daha bir sürü isimler!

Gene şurada burada işitirdim, duyardım. Derlerdi ki:

- Çakırcalı para almış. Köprü yaptırmış. Fukara kızları evlendirmiş. Çeşmelere su akıtmış!..

Şimdi...

Yüzüm avuçlarımın içinde düşünüyorum. Yüzümü avuçlarımın içinden çıkaramıyorum. O kadar utanıyorum. Bugün.

Beş yüz bin Türk üreticiyi soyanlar var! Beş yüz bin Türk üreticiyi soyan kravatlı eşkıya var! Bunların enine boyuna, ellerini sallaya sallaya yemiş çarşısında, çarşıpazarda dolaştıklarını, hürmet itibar gördüklerini düşündükçe... Bunların hâlâ söz sahibi olduklarını görüp duydukça... Utanıyorum! (...)

Bunların eşkıyadan farkı nedir?

Başlarının melonlu, boyunlarının kravatlı olması mıdır?

Evet, Harmandalılı Mehmet kasketli idi. Lakin Harmandalın, iki kişi, üç kişi soydu. Yaptıklarının cezasını darağacında çekti. Fakat kravatlı eşkıya...

Bütün bir ömür beş yüz bin üreticiyi haraca bağlayan, üç beş kravatlı eşkıyaya ne olacak?

İkram, izzet mi görecek?"

(*Anadolu gazetesi*, 9 Ekim 1933)

Mahmut Esat'lar dün meseleye böyle "sınıfsal" bakıyorlardı. Şimdi nasıl bakılıyor?

Gelin kıyafet meselesinin bir başka yönüne bakalım...

Abdullah Gül'ün "smokin açılımı"

Önce bazı sorular sıralamalıyım:

Cumhurbaşkanı Gül hayatında ilk smokini ne zaman giydi? Başbakan Erdoğan neden hiç papyon takmıyor? Kravatı ilk kullanan padişah hangisiydi? Dinciler kravatı hâlâ "medeniyet yuları" olarak mı görüyor? Kravat takmayan Ahmedinejad, Katolik ispanya'nın resmi üniformasını giydiğini biliyor mu?

Kravat ile papyon arasında ne fark var?

Evet, sorulardan anladığınız gibi gelin kısa bir medeniyet yolculuğuna çıkalım.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ilk kez, 14 Mayıs 2008'de, İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth'in onuruna Çankaya Köşkü'nde verilen yemekte papyon taktı.

Kurumların protokol kuralları vardır ve bunlara uyulması saygının bir sonucudur. Cumhurbaşkanı Gül doğru yapmıştır.

İngiltere'de öğrenim görmüş Abdullah Gül hayatında ilk kez kraliçe onuruna papyon taktı!

Aradan kısa bir süre geçti...

Genelkurmay'ın 30 Ağustos Zafer Bayramı kutlaması için Ankara Gazi Orduevi'nde verdiği resepsiyonun da protokol kuralları vardı. Koyu renk, smokin, papyon vs.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ ve diğer üst düzey komutanlar protokol kurallarına uydu.

Cumhurbaşkanı Gül papyon takmadı...

Çoğu kişi papyonu sevmiyor ülkemizde. Giymemek için elinden geleni yapıyor. Kuşkusuz kişisel tercihtir. Ancak kişinin gideceği yere ve zamana göre giyinmesi adabımuaşeret gereğidir.

Kraliçe II. Elizabeth için papyon takan Cumhurbaşkanı Gül'ün, Zafer Bayramı'nda da protokole uyması beklenirdi. Oysa yapmadı. Niye?

Yapmaması konusunda, "Eşleri türbanlı olduğu için davet edilmeyen AKP'liler protesto için papyon takmıyorlar" gibi yorumlar duyuyorum. Sanmıyorum.

Papyon meselesinden yararlanıp kafamdaki bir soruyu sizinle paylaşmak istiyorum.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan kravat takıyorlar. Papyonu sevmedikleri aşikâr.

Bu durum sadece onlara özgü değil; AKP ve Milli Görüş çizgisinde olan İslamcı politikacılar papyonu sevmiyor.

Hatırlayınız, Necmettin Erbakan renkli, desenli, parlak kravatlar takardı. Erbakan hayatında sadece 10 Ocak 1967 tarihinde papyon taktı. O gün rahmetli Nermin Erbakan'la nikâh kıydı.

Erbakan o yıllarda Nakşibendi Gümüşhanevi Dergâhı'nın müridiydi. Buna rağmen papyon takmıştı. Peki, sonraki yıllarda neler yaşadı, papyona niye karşı oldu?

Bu tür muhafazakâr politikacıların meselesi, modernleşmeyle hesaplaşmak ise niye kravat takıyorlar?

Hadi kravatı zamanla benimsediler.

Niye papyondan nefret ediyor, bir gece olsun takmıyorlar?

Dünün Müslüman aydınları; Mehmet Ali Ayni, İsmail Hakkı İzmirli, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, Ahmet Avni Konuk, Süheyl Ünver, Hasan Reşat Sığındım, İsmet Binark vb papyon severdi. Rifai Şeyhi Kenan Rifai papyon takardı. Sonra ne oldu?

Dincilerin kravat-papyon konusunda kafa karışıklığı yaşadığını söyleyebiliriz. Bunu ortaya çıkarmak için, "Avrupa'nın iç savaşı" diyeceğimiz Otuz Yıl Savaşları'na (1618-1648) kadar gitmemiz gerekiyor.

Çünkü Katolik ve Protestanlar arasındaki bu savaş, kravatın yaygınlaşmasına neden oldu.

1635'te savaşa para karşılığı katılan Hırvat askerlerin üniformalarında, bütün boynu sardıktan sonra aşağıya doğru sarkan püskülleri vardı.

Hırvat askerler Fransa'ya geldiklerinde bu boyun bağlan çok beğenildi. Fransa Kralı XIV. Louis süslenmeye pek meraklıydı. Kravatı çok sevmesi, bu aksesuarı krallığının simgesi haline getirdi.

Ve kravat Fransız aristokratları arasında da moda oldu.

Ve yeni bir sözcük doğdu: *cravatel*

Fransızca bir sözcük olunca, doğal olarak yıllardır "Fransızca-Türkçe Sözlük" yazımıyla uğraşan gazeteci Doğan Yurdakul'u aramak elzem oldu. Bugün giydiğimiz kıyafetlerin çoğunun adı Fransızcadan geliyordu çünkü.

Örneğin; *cravate* (dş.): boyun bağı, kravat, eskiden Hırvat atlılarının

boyunlarına bağladıkları fular. Kimi araştırmacılar, kravatın Fransızcada Hırvat kelimesinin "Croater" olarak söylenmesinden ileri geldiğini söyleseler de, buna kimseler pek itibar etmiyor. Neyse bizim konumuz sözcüğün kökeni değil.

Devam edelim: Kravat Hırvatistan'da doğdu, Fransa'da gelişti ama onu dünyaya tanıtan İngilizler oldu. Sanayi Devrimi'yle birlikte İngilizler kravatı, modern erkek giysisinin en önemli aksesuarı haline getirdi. Kravat zamanla toplumsal hayatın içine iyice nüfuz etti. Beyaz kravatı muhafazakâr, siyah kravatı liberaller ve kırmızıyı devrimciler taktı.

XIX. yüzyılda Fransız yazar George Sand, kravatı feministler arasında moda yaptı. Artık kadınlar da kravat takıyordu. Fakat pek yaygınlaşmadı.

Gelelim papyona...

Papyon dilimize aynı kravatta olduğu gibi Fransızcadan geldi: *Papülon*, kelebek anlamındaydı. *Noeud papillon:* papyon kravat.

Papyonu moda haline getiren ünlü İngiliz şair Lord Byron (1788-1824) idi. Ulusal bağımsızlık savaşlarının gönüllü savaşçısı Lord Byron, kolasız ve iliklenmemiş gömleğine taktığı papyonla kravatın hâkimiyetine geçici olarak son verdi. Papyon özellikle dünya entelektüelleri arasında hayli taraftar buldu.

Bu bilgilerden sonra kravat ve papyonun bizim topraklarımızdaki seyrine bakalım.

Kravat, Osmanlı'ya XIX. yüzyılda geldi.

Bu yüzyıl bildiğiniz gibi Osmanlı'da modernleşme sürecinin/çabalarının başladığı dönemdi. Batı'nın uygar hayatı Osmanlı'ya adabımuaşeret olarak yansıdı.

Kravatı ilk takan padişahın Sultan Abdülmecid olması da rastlantı değildi. Sultan Abdülmecid, Batı modernizmine hayrandı.

Eh padişah takar da tebaası durur mu? Önce aydınlar, sonra bürokratlar kullanmaya başladı.

Kravat, Osmanlı okumuşları arasında pek sevilirken, mutaassıp çevreler tarafından dışlandı. Onlara göre kravat "medeniyet yuları'ydı.

Medrese çevresi, gâvurluğun sembolü gördüğü kravata mesafeli durdu. Bu karşı koyuşu, Batı'yı tamamen reddetmeyen Mehmet Akif Ersoy gibi aydınlar yıktı. Ve Müslümanlar zamanla bürokrasi içinde yer almaya başladıkça kravatla tanıştılar. Bu tabii özellikle Cumhuriyet döneminde oldu.

Ancak bugün bile kravata karşı olan dinciler var:

Örneğin, bizdeki Abdurrahman Dilipak gibi, Iran Cumhurbaşkanı Ahmedinejad da kravat takmıyor.

Ona göre, kravat Batı'nın simgesi!

Diyelim öyle...

Peki, kravat takmayan Ahmedinejad neden Batı'nın diğer giysilerini giyiyor?

İran cumhurbaşkanı kravat takmıyor, ama ceketi, pantolonu, gömleği reddetmiyor.

Aslında protesto etmesi gerekeni giyiyor! Çünkü...

Takım elbise XVI. yüzyılda ispanya'da ortaya çıktı. Hem de Müslümanları ve Yahudileri topraklarından kovan Katolik ispanya Krallığı'nın hüküm sürdüğü bir dönemde!

Kravatı protesto eden Ahmedinejad, despot Katolik İspanya Krallığı'nın resmi kıyafetini giyiyor!

Neymiş; **küçük şahsiyetler, kişilerle uğraşır; vasat şahsiyetler, olay**larla / **şekillerle uğraşır; büyük şahsiyetler, fikirlerle uğraşır**.

Gelelim takım elbisenin bizim topraklara giriş hikâyesine...

Osmanlı'da takım elbise Tanzimat döneminden sonra giyilmeye başlandı. Kolay da olmadı.

Sultan II. Mahmud, saray görevlisi Hüsnü ve Avni ağaları pantolon giydirip halkın tepkisini öğrenmek için çarşıya gönderdi. Güvenlik güçleri, Hüsnü ve Avni ağaları halkın elinden zor aldı!

Takım elbise aşama aşama giyildi.

Örneğin, İstanbullu terzilerin "buluşu" İstanbulin vardı. Tanzimat'ın resmi kıyafeti İstanbulin oldu.

İstanbulinin göğsü tamamen kapalı olduğundan kolalı gömlek, yaka ve kravat olmadan da giyilebiliyordu. Bu aksesuarlarla birlikte giyilene "redingot" denildi. Sultan II. Abdülhamid döneminde redingot yaygınlaştı. Ancak bu kıyafetle aptes almak zor olduğu için bunu giyenlere "beynamaz" adı verildi.

Uzatmayayım; bunların hepsi tarihte kaldı. Artık Türkiye'de hemen herkes takım elbise giyiyor. Kimse de yadırgamıyor. Kültürel nedenlerden dolayı kravat takmayanlar var kuşkusuz.

Benim meselem Ahmedinejad gibi kravatı Batı'nın simgesi görüp kıyafeti siyasallaştıran çevrelerle. Nereden baksanız komik.

Çünkü bu çevreler, çarık giymeyip Fransa'da ortaya çıkan iskarpin *(escarpin)* giyiyorlar.

İtalya'nın insanlığa armağanı pantolonu üzerlerinden hiç çıkarmıyorlar. Artık pantolon içine külot giymeyen yok herhalde.

Gömleğin anavatanı pek belli olmamakla birlikte 1500'lerde Batı Avrupa'da giyildiği biliniyor.

Tişörtün Türkiye'ye 1970'lerde geldiğini çoğumuz biliriz, kimsenin gömleğe ve tişörte bir itirazı yok. Varsa yoksa kravat ya da papyon düşmanlığı!

Yani...

Osmanlı'dan günümüze şekilciliğe büyük değerler yüklemişiz. Kıyafetlerle ilgili sürekli fermanlar çıkarmışız. Peçe, ferace, çarşaf, manto, kavuk, fes giyilmesi hep tartışma konusu olmuş. Feracenin, fesin rengi, püskülü için nizamnameler çıkarmışız. 1909'da erkeklerin entari giymesini yasaklamışız. Sadece kıyafet mi?

1831'de Osmanlı'nın gerçek anlamda ilk nüfus sayımında sakalsızları saymamışız!

Sakalını kesen Ahmed Rasim'i, Şinasi'yi saraya jurnal etmişiz. Neler neler...

Görmüyor musunuz hâlâ başörtüsünü tartışıp duruyoruz işte.

Etek, kazak, hırka, palto, manto, kaşkol, şal, eldiven, şemsiye, baston, düğme, fermuar vesaireyi bize nereden geldiğine bakmadan kullanıyoruz. Hiçbirine simge, sembol demiyoruz. Doğru da yapıyoruz, artık günümüzde bunları tartışmaya gerek var mı?

Hangi müzik gâvur işi?

Madem kıyafet meselesinin dincilerin kafasını çok karıştırdığından konu açtım, buraya bir ekleme yapmalıyım...

İstanbul her yıl ardı ardına festivallere ev sahipliği yapıyor:

Uluslararası Müzik Festivali, Uluslararası Caz Festivali gibi.

Nedense son yıllarda devlet erkânı bu festivallere gitmiyor. Peki niye? Oysa dün öyle değildi. Hadi Atatürk devrimleri travma yaratıyor, o dönemden örnek vermeyelim!

Osmanlı Sarayı da klasik Batı müziğine ilgi duyuyordu. Padişahlar opera seyrediyor, ünlü virtüözleri saraya davet ediyor, hediyeler veriyor, nişanlar takıyordu.

Halifeler piyano çalıyordu. Aile mensuplarının müzik aleti çalması için hocalar tutuyorlardı.

Ama AKP hükümeti klasik müzikten hiç hoşlanmıyor.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan Ankara'da Sibel Can'ı, İzmir'de Arif Şentürk'ü, Rize'de Davut Güloğlu'nu, İstanbul'da Ferhat Göçer'i dinliyor. Adnan Şenses'le alaturka şarkılar söylüyor.

Başbakan, İstanbul'daki Cemal Reşit Rey Konser Salonu'na sadece sempozyumlar, paneller, parti toplantıları için gidiyor.

Birey olarak Recep Tayyip Erdoğan'ın müzik zevkine kimse bir şey diyemez. İstediği konsere gider, istediği müziği dinleyebilir. Üstelik dinledikleri de ülkemizin renkleri; çoğu kişi dinliyor.

Ancak, söz konusu kişi başbakan ise, müzik zevki kişisel zevk olmaktan çıkıp devleti temsil etmeye girmez mi?

Uluslararası müzik (keza sinema-tiyatro) festivallerinin açılışında-kapanışında başbakan neden yok?

Sormak durumundayız: Avrupa Birliği'ne girmek isteyen başbakanın, bu evrensel sanat dallarına karşı bir soğukluğu mu var? Varsa bunun temelinde ne var?

Halbuki bu toprakların klasik Batı müziğiyle tanışması hayli eskidir...

Klasik Batı müziği ilk kez Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566) döneminde Osmanlı sarayına girdi.

Osmanlı sarayında kalıcı olarak ilk gelen Batı enstrümanı bir org idi. Yıl 1599.

İngiltere Kraliçesi I. Elizabeth bu müzik aletini İngiliz org yapımcısı Thomas Dallam aracılığıyla Sultan III. Mehmed'e hediye olarak gönderdi. Thomas Dallam, Topkapı Sarayı'nda bu orgla konserler verdi, ilginçtir, bu org daha sonra kayboldu ve hâlâ nerede olduğu bilinmiyor.

Osmanlı'nın resmi anlamda klasik Batı müziğine ilgisi Sultan III. Selim (1789-1807) devrinde oldu. XIX. yüzyıl, klasik Batı müziğinin Osmanlı'da yerleştiği dönemdi.

Çünkü siyasal ve kültürel alanlarda uygulanan Batılılaşma politikaları, sosyal yaşamda da önemli değişikliklere neden oldu.

Bu değişim kendini sanat alanında da gösterdi. Osmanlı sarayı ve münevverleri arasında kısa sürede benimsenen klasik Batı müziği, değişen toplumsal yaşamın simgesi oldu.

İstanbul'da müzik etkinliklerinin yapıldığı Bosco, Naum, Gedikpaşa isimli tiyatrolar açıldı. Buralarda operalar, baleler, tiyatrolar sahnelendi.

Avrupa müzik sanatının parlak virtüözleri de o dönemde sarayda ağırlanmaya başlandı.

Genç bestekâr ve arpçı Elie Alvars, İstanbul'a ilk gelen isimlerden biriydi. Bugün repertuara kazandırdığı arp konçertolarıyla tanınan Alvars, Sultan II. Mahmud'un huzurunda konserler verdi. Hatta bu ziyaretin anısına padişaha bir marş besteledi. O dönemde tahta çıkan her padişah için ayrı bir marş besteleniyordu.

Osmanlı padişahının huzuruna çıkarak konser veren en prestijli isim şüphesiz Macar piyanist Franz Liszt idi. Liszt, 1847'de geldiği İstanbul'da yaklaşık beş hafta kaldı. Liszt İstanbul'da çok sevildi. Kendisine nişan verildi, Sultan Abdülmecid'in "İrade-i Seniye"siyle ödüllendirildi.

Sultan Abdülaziz, Lizst'in damadı ünlü besteci Richard Wagner'in yaptığı tiyatroya maddi yardımda bulundu. Bu yardım Avrupa krallarına örnek olarak sunuldu.

Son Halife Abdülmecid Efendi, yağlıboya portresini yaptığı Franz Liszt'in Beyoğlu'nda kaldığı evin müzeye dönüştürülmesini çok istedi; yapamadı. Son Halife'nin Liszt'e ilgisinin nedeni, Liszt'in anılarından etkilenip İstanbul'a yerleşen iki Macar piyano hocasıydı. Son Halife çok iyi piyano çalıyordu. Mösyö Volton ve Mösyö Hegge, Şadiye ve Sabiha Sultan'a piyano hocalığı yaptılar.

Sarayda konser veren sadece Liszt değildi, arpçı Elie Alvars'tan bahsettim. Ayrıca devrin ünlü isimleri Leopold de Meyer, Eugene Vivier, Henri Vieuxtemps, August d'Adelburg da sarayda konser veren müzisyenlerdendi.

Bu isimlerden Leopold de Meyer'in Amerika'da klasik Batı müziğinin yayılmasında öncü rolü oynadığını söylersek İstanbul'a ne kadar değerli sanatçıların geldiğini tahmin edersiniz.

Bir minik not daha ekleyim: Piyanist Meyer'i Amerika'da üne kavuşturan bestesi "Machmudier: Air guerrier des Türques" yani Mahmudiye, Türk Marşı'ydı.

Osmanlı padişahları kültür alanında yaptıkları yardımlarla da biliniyor. Örneğin, 1846'da Beyoğlu'nda çıkan bir yangın, bugünkü Çiçek Pasajı'nın olduğu yerde bulunan ünlü Naum Tiyatrosu'nu da yerle bir etti. Binanın sahibi Michel Naum Duhani, Sultan Abdülmecid'in yardımıyla onardığı tiyatrosunu 4 Kasım 1848'de Verdi'nin *Macbeth* operasıyla açtı.

Abdülmecid sadece maddi yardımda bulunmadı. 9 Şubat 1849'ta Naum Tiyatrosu'na bizzat giderek Donizetti'nin *Linda di Chamounix* adlı operasını izledi.

Abdülmecid iki kez daha Naum Tiyatrosu'na giderek operalar izledi. Keza Abdülmecid'in Dolmabahçe'ye Saray Tiyatrosu yaptırmasında, izlediği bu operaların etkisi oldu.

Zamanla yanıp yok olan bu Saray Tiyatrosu, Dolmabahçe Camii'nin tam karşısındaydı.

Unutmayınız...

134 yıl sonra...

2 Temmuz 1993'te 37 kişinin öldüğü Sivas Madımak Oteli yangını, "caminin karşısında tiyatro yapıyorlar" provokasyonuyla başlayacaktı!

Osmanlı hoşgörüsüne ilişkin bir örnek daha vermek istiyorum:

Rossini'nin dinsel eseri *Stabat Mater* 1850 ve 1885'te iki kez İstanbul'da sahnelendi ve hiçbir tepki görmedi.

Yazmak zorundayım: **Sivas katliamına bahane bulmak için, "Cuma namazında davul çaldılar" yalanına başvurdular**.

Ne kadar gericileştiğimizi bir örnekle izah edeyim:

Danimarkalı Hans Christian Andersen'i bilirsiniz; çocuk masallarıyla tanınır. Yazar Andersen de İstanbul'u ziyaret eden gezginlerden biriydi. Cuma selamlığı sırasında bandoların belirli aralıklarla marş çaldığından anılarında bahseder. Bu bandolar ne çalıyordu dersiniz; Rossini'nin en tanınmış eseri *Wilhelm Teli* parçasını...

Düşünebiliyor musunuz, aynı zamanda halife olan Abdülmecid, cuma namazına Rossini'nin nükteli operatik müziğinin vurgu temposu eş-

liginde gidiyor ve hiç rahatsızlık duymuyordu.

Abdülmecid'in yaptırdığı Dolmabahçe Saray Tiyatrosu'nun bir diğer özelliği ise Türk sanatçılarının da sahne almasıydı. Türk sanatçılar tarafından sahnelenen opera ve operetler hep ilgiyle izlendi.

Bu arada, ilk Türk tiyatro oyunu olan Şinasi'nin *Şair Evlenmesi* adlı oyunu da Dolmabahçe Saray Tiyatrosu'nda oynanmak üzere yazıldı.

Osmanlı, topraklarında sahnelenen opera, bale ve tiyatrolarla gurur duyuyordu. İstanbul'a gelen değerli yabancı konuklarını mutlaka bu gösterilere götürüyordu. Örneğin, Galler prensi ve prensesi 2 Nisan 1868'de izledikleri operayı 8 Nisanda bir daha izlediler.

Keza 1869'da ziyaret için İstanbul'a gelen Avusturya imparatoru da opera izledi.

Onlar İstanbul'da operaya gitti de, Osmanlı padişahları Avrupa'da gitmedi mi?

Abdülaziz, Paris, Londra ve Viyana'da opera ve baleler izledi. O kadar etkilendi ki -geleneksel sanatlara daha çok ilgi duymasına rağmen- Taksim'de Tiyatroyi Hümayun kurulmasını istedi.

Uzatmayalım.

Padişahların, halifelerin gittiği, dinlediği, seyrettiği klasik Batı müziği konserlerine Başbakan Erdoğan neden teşrif etmiyor? Sanıyorum yanıtı siz benden daha iyi biliyorsunuz... Mesele sadece klasik Batı müziği meselesi değildir. Mesele tek başına modernite meselesi de değildir. Mesele nedir biliyor musunuz? Gelin yanıtı bir aileyi tarayarak bulmaya çalışalım...

Ertuğrul Özkök'e sorulan sorunun yanıtı

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, *Hürriyet* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'e, "Sizce Türkiye'de burjuvazi, kültürel değerlere sahip çıkıyor mu?" diye sordu.

Koçlar, Sabancılar, Eczacıbaşılar ve Türkiye'nin önde gelen diğer aileleri son dönemlerde ardı ardına müze açtılar.

Dünyanın önemli eserlerini Türkiye'ye getirdiler.

Klasik Batı müziği başta olmak üzere çeşitli festivallerin sponsoru oldular.

Diyeceksiniz ki, "O halde İlker Paşa, gazeteci Özkök'e niye bu soruyu yöneltti?"

İşte bu sorunun yanıtı, Başbakan Erdoğan'ın "Batı kültürü" diye küçümseyip konserlere, gösterilere gitmemesiyle yakından ilgili... Evet, bu sorunun yanıtı için Medici ailesini tanımamız gerekiyor...

Medici ailesinin adını duydunuz mu?

Bilenler hemen söyleyecektir:

İtalya/Floransa'nın kentsoylu zengin bir ailesiydi. Avrupa sanat yaşamına önemli katkıları oldu.

Dönemin sanatçılarına hamilik yaparak dünyanın en önemli sanat koleksiyonunu oluşturdu.

Aşağı yukarı alacağımız yanıtlar bunlarla sınırlıdır.

Özellikle sanatseverlerin yakından bildikleri bir ailedir Mediciler.

Mediciler sanatın, sanatçıların niye hamisi oldu; sanata, sanatçıya neden değer verdi?

Soruyu yanıtlamaya çalışalım...

Floransalı Medicilerin yıldızı XIV. yüzyılda parladı, ipek ve kumaş ticaretinden çok para kazandılar, banka kurdular.

Giovanni di Bicci de Medici (1360-1429) bankacılık işine giren ilk Medici oldu. Medici Bankası, Avrupa'nın en başarılı ve saygın bankalarından biriydi. Dönemin Fransız tarihçisi Philippe de Commines'e göre, Medici Bankası sadece Avrupa'nın değil, tüm dünyanın en kârlı ve en zengin kuruluşuydu.

Mediciler zamanla Avrupa'daki bankaların kurumsallaşmasının öncüsü haline geldiler.

Zamanla Vatikan'ın bankeri oldular.

Vatikan'ın bankeri olunca papa çıkarmamak olmazdı; Papa X. Leo, Papa VII. Clemens, Papa IV. Pius ve Papa XI. Leo, Medici ailesinin üyesiydiler.

Bunlar değil ama yaşadıkları bir olayın, Medici ailesinin tarihini değiştirdiğini söyleyebiliriz. Ve ilginçtir, bu olayın sebebi Osmanlılardı...

Yıl, 1439. Yer, Floransa.

Ortodoks ve Katolik kiliselerinin önde gelen isimleri toplantı yapıyor.

Osmanlı'nın İstanbul kapılarına kadar dayanmasıyla zor durumda kalan Bizans Ortodoksları, Roma Katolik Kilisesi'nden destek arıyor.

Her ne kadar Bizans imparatoru, on dört sene sonra Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethetmesiyle, bu toplantı sonucunda vaat edilen desteğin aslında hiç güvenilmez olduğunu anlasa da, Floransa bu toplantıdan büyük ticari, siyasi ve kültürel kazanç sağladı.

Medici ailesinin dünya çapında yükselişini ve prestij kazanmasını sağlayan en önemli olay bu toplantıydı.

Şöyle ki:

Toplantı sırasında Floransa'ya gelen pek çok Yunan âliminin katılımıyla oluşan kültürel ortamda, klasik Yunan felsefesi, sanatı, tarihi ve yazılı metinlerine karşı büyük ilgi oluştu. Filozof Platonla ilgili aydınlanma konferanslarından çok etkilenen Cosimo de Medici (1389-1464) Floransa'da ilk Platon Akademisi'nin kurulmasına öncülük etti.

ton'un eserlerinin Yunancadan Latinceye çevrilmesini sağladı.

Böylece Mediciler, Batı düşünce sisteminin/Batı zihniyetinin temellerinin atılmasında öncü oldular.

Bir örnek vermeliyim: Cosimo de Medici'nin kütüphanesi, döneminde dünyanın en büyük kütüphanesiydi ve yüz yıl sonra yapılan Vatikan Kütüphanesi'ne model oldu.

Sanıyorum Orgeneral Başbuğ'un sorusunun yanıtına yavaş yavaş geliyoruz...

Fakat önce sormamız gereken bir soru var:

Floransa, Mediciler döneminde neden Rönesans'ın beşiği haline geldi?

"Bir aile ortaya çıktı ve sanatı korudu, kolladı" gibi yüzeysel bir anlayışla bu tarihsel gelişmeyi kavrayabilir miyiz?

Ya da "Bir aile dönemin resimlerini, heykellerini alarak sanatçılara destek verdi" gibi basit açıklamalarla işin özünü anlayabilir miyiz? Hayır!

Rönesans aydınlanmaydı.

Rönesans devrimdi.

Ama...

Sadece sanatta devrim değildi.

Rönesans iktisadın, siyasetin ve kültürel hayatın köklü değişimiydi. Kilise'nin hayatın merkezinden çıkarılmasıydı.

Soylular artık şatolarında yalıtılmışlık içinde yaşamıyor, zenginliklerini gösterecek kent saraylarına taşınıyorlardı. Şövalyeler tarihe karışıyordu.

Yani mesele sadece resim, heykel almak, müze açmak değildi.

Anlatmak istediğimi daha iyi ifade edebilmek için bir örnek vermeliyim: Bugün Floransa'nın Bargello Müzesi'nde sergilenen Donatello'nun *Davud* heykeli, döneminin en çok tartışılan eseriydi. "Heykel" bile dememek gerekir; çünkü o dönemde heykeller sadece mimari süsleme veya taşıyıcı öğe olarak kullanılırdı.

Klasik Yunan anlayışla yapılmış, Donatello'nun bu kusursuz, duygu yüklü, realist *Davud* heykeli, muhafazakârların çok tepkisini çekti. Ancak Cosimo de Medici bunlardan etkilenmedi ve heykelin tek basma sergilenmesine destek verdi.

Mediciler, sanatçıların arayışlarına hep kanat gerdiler. Geçmişin tüm düşüncesiyle bağlarını kopararak yeni bir sanat yaratmayı amaçlayanlara hamilik ettiler.

Perspektifin öncüsü sayabileceğimiz Mimar Brunelleschi'ye de, Ortaçağ ressamlarının hiç önemsemediği ışığı kullanan Piero della Francesca'ya da destek oldular.

O çağlarda halk, sanatçıyı övmek istediğinde yapıtının eski eserlerden hiç de aşağı olmadığını belirtirdi. Yani değişim istenmezdi. Mediciler bu anlayışı yıktılar; devrimci sanatçıların yanında oldular.

Bu nedenle, katı ve alışılmış Bizans anlayışıyla/tarzıyla köprüleri atan, Rönesans'ın müjdecisi ressam Giotto di Bondone de Medicilerin koruması altındaydı.

Bu nedenle, dini veya doğayı bire bir anlatmak yerine buna estetik katan, ilk kez Hıristiyan söylenceleri dışında resim yapan Boticelli de, Medicilerin himayesindeydi.

İtalyancayı kullandığı için soylular ve aydınlar tarafından aşağılanan Dante'nin eserlerine övgüler düzdüler.

Batı edebiyatının en önemli kaynaklarından Homeros'un eserlerini yazılı hale getirdiler.

Michelangelo'dan Leonardo da Vinci'ye kadar sanat tarihinin pek çok dâhisi Medicilerin koruması altına girdi. Bu devrimci sanatçılar, Medicilerin saraylarında yaşadılar, atölyelerinde ürettiler.

Nasıl olmuştu da, bunca büyük ustanın/dehanın hepsi aynı dönemde yetişmişti?

Sanatı toplumsal gelişmelerden ayrı düşünürseniz bunun yanıtını veremezsiniz.

Keşfetmek için yola çıkan ve bir kıtaya adını veren Amerigo Vespucci kimin himayesindeydi sanıyorsunuz? Medicilerin!

Kilise'nin dünyayla ilgili öğretilerine karşı çıktığı için yargılanan Galileo Galilei'yi Floransa'ya kim davet etti sanıyorsunuz? Mediciler!

Medicilerin nadir bulunan kitapları ve elyazmalarını Avrupa, Yakındoğu ve Alman manastırlarından tek tek toplamalarının bu gelişmelerle ilgisi yok mu sanıyorsunuz?

"İtalik" yazı tipinin ya da modern el yazısının Mediciler sayesinde doğmasının sebebi nedir?

Ya da Avrupa'da porseleni ilk onların üretmesinin tüm bu devrimci hareketlerle ilgisi yok mu sanıyorsunuz?

Medicilerden Grandük I. Francesco'nun (1541-1587) kimya laboratuvarında deney yaparken ölmesi hep aynı anlayışın göstergesi değil midir?

Muhteşem Lorenzo Medici'nin (1449-1492) Floransa Üniversitesi'ni niye kurduğunu düşünüyorsunuz?

Bilim, Rönesans sanatçılarının kaynağı oldu. Böylece soru sordular, bağnazlığı yıktılar.

Bu nedenledir ki, Mediciler deyince aklınıza sadece görsel sanatlar gelmesin. Medicilerin bilim ve doğa tarihi adına destekledikleri çalışmalar bugün Palazzo Vecchio ve Uffizi Sarayı'nda sergileniyor.

Meramımı anlattığımı düşünüyorum. Bu nedenle tekrar dönelim Orgeneral Başbuğ'un sorusuna: "Sizce Türkiye'de burjuvazi, kültürel değerlere sahip çıkıyor mu?"

Bugün burjuvazinin kültürel değerleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu ideoloji

Peki, kurucu ideolojinin ayaklar altına alınmasını sessizce seyreden burjuvazi, kültürel değerlerini nasıl koruyacak?

Her geçen gün muhafazakârlaşan toplumsal hayatı görmezlikten gelerek mi?

Burjuvazi sadece müze açarak kültürel değerlerine sahip çıkamaz!

Madem Floransa'ya "gittik", bir tarihsel olayı yazmalıyım:

Muhteşem Lorenzo Medici'nin son yıllarında Ferrara'dan gelen Dominik Papaz Savonarola, Floransa'da vaazlarıyla hemen dikkat çekti.

Kadınlarla hemen hiç konuşmayan, eski yamalı kıyafetlerle gezen, tahta yatak üzerinde ince bir döşekte yatan, çok az yiyen bu sözde din adamı, Floransalılar tarafından çok samimi bulundu.

Dinci papaz, geleceği görebildiğine ve Tanrı'nın kendisi aracılığıyla dile geldiğine herkesi inandırdı. Vaazlarında özetle şöyle diyordu: "Floransalılar, İsa Peygamber dönemi sadeliğine dönmezler ve Platon okuyup lüks ve sefa içindeki ihtişamlı hayatlarına devam ederlerse, Tanrı onları korkunç bir şekilde cezalandıracaktır."

Papazın tarzı ve sözleri çok etkileyiciydi. Boticelli gibi sanatçılar ve hatta tüm eleştiri oklarını yönettiği Muhteşem Lorenzo Medici bile korkup ona saygı duyuyordu.

Floransa halkının papazdan korkup çekinmesinin nedeni, o yıllarda yaşadıkları sıkıntılarla da ilgiliydi. Fransa Kralı VIII. Charles'ın gittikçe İtalya'yı işgal etmesi bu korkulan artırıyordu. Yoksullaşan halk, papazın kehanetierinin gerçekleşeceğine inanıyordu. Onun önerdiği şekilde yaşamaya, oruçlar tutmaya, kadınları manastırlara kapatmaya başladılar.

Papazın vaazları bazen o kadar etkili oldu ki, halk galeyana gelip Medici taraftarlarım öldürdü. Hatta bir dini tören sonucunda pek çok kitap, sanat eseri yakıldı.

Medici ailesi bu gelişmeler üzerine şehri terk etmek zorunda kaldı. Floransa yönetiminde artık Papaz Savonarola vardı.

Halk sürekli konuşan papazdan özel güçlerini ispat etmesini bekliyordu. Papaz ise bunu hep erteledi. Halk, papazın sadece laf ürettiğini anladı. Ve zamanla vaazla karınlarının doymayacağım kavradı. İsyan etti; Savonarola'yı yargılayıp Signoria Meydanı'nda yaktı.

Mediciler, Floransa'ya geri döndüler.

Peki, bugünün Türkiyesi'nde Papaz Savonarola'lar yok mu?

Var. Düşüncelerini açıklayıp, "Gerici politik gelişmeleri korkuyla takip ediyorum" diyen dünyaca ünlü sanatçımız Fazıl Say'a saldıranların kim olduğunu sanıyorsunuz?

Sadece Papaz Savonarola'lar mı?

Liberaller de Fazıl Say gibi Cumhuriyet Mitingi'ne katılanları bugün Türkiye'de hedef tahtasına oturtmuşlardır. Bunlara göre mitinge katı-

lanlar "ulusal cinnet" geçirenlerdir!

"Ulusal cinnet" sözünü edenlerin edepsizliği bir yana, asıl yapmak istedikleri sürekli kafa karışıklığı yaratmak.

Kasıtlı olarak ulusalcılığı şovenistlik anlamında kullanıyorlar.

Aslında biliyorlar ki, ulusal anlatım ile evrensellik arasında bir karşıtlık yok.

Örneğin, Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi ya da 1789 Fransız Devrimi'nin İnsan Hakları Bildirgesi hem ulusal hem de evrenseldir.

Ulusalcılığın, hemen herkes tarafından kabul göreceği açıklaması şudur: XIX. yüzyılda Avrupa'da sanayileşmenin getirdiği yeni ekonomik sistem, feodal yapıya dayalı eski toplumsal düzeni yıkarak özgürlükçü bir anlayışı getirdi.

Bunun doğal sonucu olarak ulusal bilinç uyandı. Bu, siyasete olduğu gibi sanata da yansıdı.

Sanatı belirtmemin nedeni Fazıl Say'ın gıyabında Cumhuriyet Mitinglerine katılanlara destek çıkmak.

Klasik müzik nedir?

Klasik müzik uygarlıktır, Batılılık ölçütüdür.

Şimdi ulusalcılık ile klasik müzik ilişkisine bakalım.

Klasik müziğin dehaları, Haydn, Handel, Mozart, Beethoven ulusalcıydı. Hepsi aydınlanma bilincine sahipti.

1789 Fransız Devrimi'ne yol açan toplumsal olayların tutuşturduğu bir dönemde yaşamışlardı.

Devrime inanıyorlardı, devrime bağlıydılar.

Ama bu onları ulusal duygularından yoksun bırakmadı.

Mozart 1783'te yazdığı mektupta şöyle yazıyordu: "Benim için daha fazla sıkıntı anlamına gelse de, AlMarxa operayı yeğliyorum. Her ulusun kendi operası var, niye Almanya'nın da olmasın?"

Peki, Beethoven?

1806'da yazdığı mektubunda açıkça "Alman yurtseveri" olduğunu yazmaktan çekinmiyordu. Bunları yazan Mozart ve Beethoven şovenist miydi?

"Ulusal cinnet" mi geçiriyorlardı?

Hayır. Üstelik hiçbir şey onları insanlığın zorbalığı yendiği ateşli mücadeleye övgüler düzmekten alıkoymadı. Evrensel değerler üretmesine engel olmadı. Onlara göre sanatçı, "ulusun öğretmeni"ydi. Önderiydi. Yaşamlarında bunu gösterdiler.

Emredilen müziği bestelemek ve bunu ekselansları dışında kimseye çalmamak gibi "kölece sözleşmelere" karşı durdular.

Aristokrasiye karşı duygularını dile getirmekten çekinmediler.

Toplumsal yaşamdan, onun dertlerinden, üzüntülerinden ellerini çekmediler.

Mücadeleciydiler. Korkusuzdular.

Mozart 1781'de başpiskoposun hizmetinde olmadığını açıklayacak kadar cesurdu.

Beethoven, ulusal şair Goethe'ye hayrandı ama onun soylular önünde dalkavukluk yapmasını kıyasıya eleştirmekten de geri durmadı.

Halkın değerlerine saygılıydılar. Eserlerinde halk öğeleri kullanmaya özen gösterdiler. Seçkinler arasında yaşamış Mozart, dans salonlarında çalman danslar bile besteledi. Zerlina, Susana, Despina gibi şuadan köylü kadınları üstün nitelikli insanlar olarak yansıttı. Ulusalcıydılar, ama Türk ya da Çigan müziği motiflerini kullanmaktan çekinmediler.

Bugün yaşasalardı Mozart da, Beethoven da Fazıl Say gibi konuşur, yazardı, hiç kuşkunuz olmasın.

Bugünün Türkiyesi'nde yaşasalardı Cumhuriyet Mitinginin ön safında olurlardı.

Yazımıza Orgeneral Başbuğ'un sözleriyle başladık, emekli Orgeneral Aytaç Yalman'ın yazdıklarıyla son verelim:

"Atatürk çoksesli müziğin bir topluma nasıl dinamizm getirebileceğini, Balkan Savaşı'ndaki yenilgiyi, operanın olmayışına indirgeyecek ölçüde biliyor, bu yüzden de müzik devrimini, yaptığı bütün devrimlerin özü sayıyordu."

Bugün böylesine büyük bir devrimciyi her fırsatta karalamaya çalışıyorlar.

Savunucularını ise "ulusal cinnet" geçirmekle itham ediyorlar. Şimdi...

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Batı müziği konserlerine hiç gitmemesinin sebebini ve Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un gazeteci Özkök'e sorduğu sorunun yanıtım bu bilgilerden sonra bir daha düşünün...

Bunu yaparken seksen bir yaşındaki Haldun Dormen'in mücadelesini düşünün...

Haldun Dormen, yargının siyasallaşmasına, bilim ışığının karartılmasına, çağdaş eğitime darbe vurulmasına, laik Cumhuriyet'in tehlikeye girmesine duyarsız kalınmaması için sanatçıların Galatasaray'da buluşup Taksim'e yaptıkları yürüyüş kortejinin en başındaydı.

Haldun Dormen'in Moliere'in *Kibarlık Budalası* oyununu sahneye koyması ile "seyirci kalmayın" protestosunu organize etmesi arasında nasıl bir bağ vardı?

Hiç tesadüf değildi...

Seksen bir yaşında bir çınar

Tiyatro eserleri dünyada en çok tercüme edilmiş sanatçıların başında Moliere gelir.

Osmanlıcaya ilk çevrilen tiyatro eserleri arasında da Moliere'in oyunları vardır. Diğer yanda...

Oyunları dünyanın dört bir yanında sahnelenen Moliere'in mezarı kayıptır!

Bunun çeşitli sebepleri vardır. Ama en önemlisi...

Kilisenin Moliere'in cenazesinin şehir mezarlığına gömülmesine izin vermemesidir.

Papazlar, cenazede bulunmayı, Moliere için dua etmeyi reddederler. Bu nedenle Moliere'in nereye gömüleceği dört gün boyunca bilinemez. Tabuttaki ceset kokmaya başlayınca, Kral XIV. Louis araya girer ve Moliere bir geceyarısı defnedilir.

XVII. yüzyılın en büyük oyun yazarı Moliere, Kilise'yi bu derece öfkelendirecek ne yapmıştır?

Sorunun yanıtı kuşkusuz Moliere'in hayatında gizli...

15 Ocak 1622'de Fransa'da dünyaya geldi. Gerçek adı Jean Baptiste Poquelin idi. Babası sarayın mobilyacısıydı. On bir yaşında annesini kaybetti.

Babasının kariyer planına boyun eğdi. Önce Paris'te Cizvit papazların sıkı disiplin uyguladıkları "College de Clermont"a gitti. Ardından hukuk fakültesinde okudu. Babasının hayali, oğlunun "avukat bir işadamı" olmasıydı.

Yirmi bir yaşında babasına karşı çıktı, ailesinin zenginliğini reddetti; o dönemde hiç de makbul olmayan bir mesleği seçti, tiyatrocu olmaya karar verdi.

Çocukken büyükbabasıyla gittiği oyunlar hiç aklından çıkmamıştı. Bu kararında, oyuncu Madeleine Bejart'a duyduğu ilginin de etkisi vardı.

1643'te "Illustre-Theatre" adlı tiyatro topluğunu kurdu.

Dönemin koşullarına uygun bir biçimde kendine sahne adı olarak "Moliere"i seçti.

"Tiyatro tozu yuttuktan" iki yıl sonra borçları nedeniyle cezaevine girdi, iki hafta sonra kefaletle serbest kaldı.

Grand Châtelet Cezaevi'nden çıkar çıkmaz, on iki yıl sürecek gezici tiyatro yolculuğuna çıktı. Fransa ve İtalya'yı dolaştı.

24 Ekim 1658 tarihi hayatının akışını değiştirdi.

Paris Louvre Sarayı'nda Kral XTV. Louis'nin önünde gösteriye çıktı. Kral, Moliere'in oyununu çok beğendi; Petit Bourbon'da bulunan kraliyet tiyatrosundan yararlanmalarına izin verdi.

Babasının döşemecilik için girdiği saraya Moliere oyuncu olarak girdi.

Moliere yazdığı ve oynadığı oyunlarla Paris aristokratlarım hep şaşırt-

tı. Aristokrat kuralların gerektirdiği yüzeysel-aşın kibarlıkları alttan alta hep hicvetti. Eleştiriler karşısında hep aynı yanıtı verdi. Amacının gerçek kibarlarla değil, bunların taklitleriyle alay etmek olduğunu söyledi.

Bu sözler, alıngan aristokratları-burjuvaları teselli etmedi. *Kibarlık Budalası* yasaklandı. Halkın büyük isteğiyle on beş gün sonra oyun tekrar sahneye kondu.

Fakat iktidar sahipleri, Moliere'in oyunlarından hep rahatsızlık duydu. Fakat Moliere toplumsal taşlamalarından hiç vazgeçmedi.

Keza...

1662'de sahneye koyduğu *Kadınlar Mektebi* de sert eleştiriler aldı. Oyun, kadınlardan çekinen ve bu yüzden bakire bir genç kızla evlenmek isteyen bir burjuva erkeğin gülünçlüklerini anlatıyordu.

Moliere "hiçbir değere saygısı kalmadığı" iddiasıyla krala şikâyet edildi. Moliere yılmadı; eleştirilere, *Kadınlar Mektebi'nin Tenkidi* ve *Versaiües Tuluatı* adlı tek perdelik oyunları yazıp oynayarak yanıt verdi.

Tartışmalar şimdilik sona ermişti. Sanat kazanmıştı.

Ancak...

Moliere'in 1664'te yazıp sahneye koyduğu *Tartuffe* fırtınalar kopardı. Bu kez Moliere'in karşısında aristokrasi değil, Kilise vardı! Oyunda, dindar görünüşlü sahtekâr Tartuffe'ün serüvenleri anlatılıyordu.

Sahtekâr, yobaz Tartuffe karakteri Kilise'yi ayağa kaldırdı.

Saray, Kilise'yi karşısına alamadı; oyunu yasakladı. Gerekçesi şuydu: "Oyundaki sahte dindarlar ile gerçek dindarlar arasında öyle bir benzerlik var ki, gerçek dindarlar bundan alınabilirler. Bu nedenle kral, sayın uyruklarını düşünerek, kendini oyundan duyacağı hazdan yoksun bırakmaya karar vermiştir!"[7]

Dinsel bağnazlığın hedefindeki Moliere hiç yılmadı.

Yine içinde sert aristokrasi eleştirisi olan *Don Juan'ı* sahneledi. Şımarık aristokrat Don Juan'rn hiçbir toplumsal değere saygısı yoktu. Tek düşündüğü, kişisel çıkarıydı. Dini inancı bile pek yokken çıkarı için dindar görünüyordu.

Moliere aslında ikiyüzlülüğü anlattığı bu oyunuyla, Tartuffe'lı yasaklayan Kilise'ye yanıt vermişti. Fakat *Don Juan* oyunu da Kilise'nin tepkisi üzerine sahneden kaldırıldı.

Moliere, Kilise'nin baskısına, hatta kralın ansızın desteğini çekmesine rağmen sosyal taşlamalarına hiç son vermedi.

Gördüğü "budalalıkları" yazmaya devam etti.

İnsandan Kaçan, Cimri, Kıskanç Herif ve *Kibarlık Budalası'nı* sahneye koydu.

Kibarlık Budalası orta sınıf içindeki yükselme ve sınıf atlama çaba-

****

7. Nâzım Hikmet 19S9 yılında Tartüf 59 adıyla bu oyunu günün koşullarına uygun olarak yeniden yorumladı. Oyun Türkiye'de defalarca sahnelendi. Oyunu son olarak Mask-Kara adlı

larının insanları ne derece küçülttüğünü konu alıyordu. Oyunun kahramanı Jourdain, süslü ama içi boş laflar/gereksiz lakırdılar yapan biriydi. Jourdain, bizim "Araba Sevdası" peşinde koşan Tanzimat aydınına benziyordu!

Moliere'in toplumsal eleştirilerini ne Kilise ne de saray sonlandırabildi.

Onu sadece ölüm durdurabildi... Akciğerlerinden rahatsızdı.

Son oyunu Hastalık Hastası oldu.

1673'te hayata gözlerini kapadı.

Ve iktidardaki bağnazlar, Moliere'i hiç affetmedi.

Moliere'i sadece halk sahiplendi.

Bu bilgilerden sonra gelelim ne sonuca varmak istediğimize: Moliere'in yaşam öyküsünü okuyunca, seksen bir yaşındaki sanat emekçisi Haldun Dormen'in "seyirci kalmayın" protestosunu niye organize ettiğini sanıyorum anlamışsınızdır. Bakınız...

Sanatçı, tarihi boyunca her türlü bağnazlıkla mücadele etmiştir. Bu muhalif mücadele geleneği sanatçının iliklerine işlemiştir. Tarih gösteriyor ki sanatçılar bunu bir görev kabul etmişlerdir. Salt "icracılık" tek başına sanatı tanımlamaz. Haldun Dormen bunun iyi bir örneğidir.

Sanmayınız ki, bu yürüyüş Haldun Dormen'in ilk eylemidir. Hayır. Haldun Dormen, Moliere'in Kibarlık Budalası oyununu sahneye koyarak tavrını göstermiş ve bu yürüyüşü çoktan başlatmıştır. Niye sekiz yıl sonra sahneye döndüğünü sanıyorsunuz?

Evet, Haldun Dormen ve sanatçı arkadaşları, ne dinci bağnazların ne de aristokrasinin-burjuvazinin yok edebildiği Moliere'in bu aydınlık muhalif yolundan yürümektedir.

Galatasaray'dan Taksim'e yürüyenler Haldun Dormen'ler, Gülriz Surri'ler, Genco Erkal'lar, Ferhan Şensoy'lar, Müjdat Gezen'ler değildir; Taksim'e yürüyenler birer Moliere'dir.

Oyunları yasaklanıp vatanından kovulan Bertolt Brecht'tir.

Kitapları yakılan James Joyce'tur.

Vatandaşlıktan çıkarılan Thomas Mann'dır.

Cenazesini Kilise'nin kabul etmediği Gabrielle Colette'tir.

Papanın aforoz ettiği Umberto Eco'dur.

Eserlerini Kilise'nin yasakladığı Andre Gide'dir, François Rabelais'tir, Kazancakis'tir.

Goethe'nin dediği gibi, "Ölümsüzlük herkesin harcı değildir."

Türkiye, tarihinin önemli bir yol ayrımına geldi:

Bir yanda İslâm dergisinin eski mücahitlerinin temsil ettiği uygarlık

düşmanı bir hayat, diğer yanda Fazıl Say'ların Haldun Dormen'lerin bulunduğu insanlık ülküsünü yücelten bir yaşam.

Bu kapışma aslında Ergenekon Davası üzerinden yürütülüyor.

Nasıl mı?..

Üçüncü bölüm

Dinci liberal ittifak

Henüz ortada ne Susurluk vardı ne de Ergenekon.

Ne "Yeşil" biliniyordu ne de JİTEM.

PKK itirafçıları daha ortaya dökülmemişlerdi.

Faili meçhul cinayetlerin ardı arkası kesilmiyordu.

Tam o günlerde, bugün artık adını herkesin bildiği bir subayla tanıştım; Binbaşı Ahmet Cem Ersever...

Ersever'i öldürenler nüfus cüzdanını bana gönderdi; ölüm sırası bendeydi. Bugün avazı çıktığı kadar bağıranların o gün sesleri hiç çıkmıyordu.

Evet, gelin Ergenekon'u bir de benden dinleyin; kafanızı çok karıştırdılar çünkü.

Ergenekon soruşturması/Davası konusunda son günlerde ortalık biraz sakinleşti. Eee artık Türkiye'nin bu sözde derin gündemi hakkında birkaç söz edebilirim. Sanıyorum bu konuda bir şeyler söyleyecek kadar bu konuyla ilgili haberler, kitaplar yazmış ender gazetecilerden biriyim.

Önce *Binbaşı Ersever'in İtirafları* adlı kitabımı yazdım. Yıl: 1993. Binbaşı Ahmet Cem Ersever'le 7 Haziran 1993'te tanıştım. Ersever'in cesedinin bulunduğu 4 Kasım tarihine kadar geçen beş aylık sürede çeşitli görüşmeler yaptım. Bunların çoğu yazılmamak üzereydi.

JİTEM'i, JİTEM'in neden ve nasıl kurulduğunu, ilk komutanının kim olduğunu, "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım'ı, Vedat Aydın'dan Musa Anter'e kadar nice yargısız infazın nasıl yapıldığım, PKK itirafçılarının kimler olduğunu, bunların hangi cinayetlerde kullanıldığını Binbaşı Ersever anlattı.

İlk kez bir subay, Güneydoğu'daki hukuk dışı hareketler konusunda, kontrgerilla hakkında konuşmuştu. Ve çok şey biliyordu. Ersever'i hep şaşırarak dinledim.

Zamanla Ersever'le görüşmemizi birileri öğrendi. Ve daha fazla konuşmaması için onu öldürdüler. Nüfus cüzdanını beyaz bir zarf içinde

bana gönderdiler. Zarfta başka hiçbir şey yoktu.

Sonra birileri bazı gazeteleri telefonla arayarak, "Sıra Soner'de" dediler.

Kaçtım, kayboldum.

Ve o kaçak günlerde Ersever'in bana anlattıklarının hepsini *Binbaşı Ersever'in İtirafları* adlı kitapta yazdım.

Ersever'e yazmayacağıma söz vermiştim, ama artık yazmak zorundaydım. Belki bu yazdıklarım sonucu katillerinin bulunacağına inanıyordum. Ne sarmışım o yıllar!

Ersever'in anlattıkları, bugün konuşulan Ergenekon Soruşturması'ndan daha değerli bilgiler içeriyordu. Ancak o günlerde *Binbaşı Ersever'in İtirafları* hiçbir gazetede, dergide, TV'de haber ol(a)madı.

Bir binbaşı, elleri ayaklan bağlanıp kafasına sıkılan iki kurşunla infaz edilip Ankara'nın çıkışına bırakılıyor ve kimsenin bu cinayetle ilgili sesi çıkmıyordu!

Oysa Türkiye'de o tarihe kadar tam 20 yıldır kontrgerilla konusu tartışılıyordu.

İlk kez içeriden biri, kontrgerilla faaliyetini ayrıntılarıyla açıklıyordu. Yapılanların kanunsuz olduğu ortadaydı. Ama kimsenin sesi çıkmıyordu.

Çünkü terör herkesi esir almıştı. Sanılıyordu ki, terörle mücadelede her yol mubahtı!

O yıllar, 1990'lı yılların başında Güneydoğu'da oluk oluk kan akıyordu. Faili meçhul cinayetlerde büyük artış vardı. Herkes canından bezmişti ve kimsenin aklına hukuk gelmiyordu.

Sadece Güneydoğu'da değildi bu kanunsuz hareketler. Dev-Sol gibi sol örgütlerin İstanbul ve Ankara'daki hücre evlerine yapılan baskınlarda teslim olanlar bile infaz ediliyordu. **Yargısız infazlar dönemi başlamıştı**.

Devletin bir bölümü, terörü böyle bitireceğine inanıyordu. Susurluk'a uzanan kanlı yol işte böyle oluşturuldu. Daha Susurluk meselesi ortaya çıkmamıştı.

Ama Susurluk çetesi ardı ardına cinayetler işliyordu. Yöntemleri aynıydı; polis yeleği giyip, "Biz polisiz" deyip kişileri evlerinden, işyerlerinden, araçlarından indirip götürüyor ve infaz ediyordu.

Bu yöntemi ilk Güneydoğu'da denemişler; SP Şırnak İl Yöneticisi İbrahim Sanca, HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın, ÖZDEP Erzincan II Başkanı Cemal Akar, ANAP Varto ilçe Başkanı Kerim Geldi ve niceleri aynı yöntemlerle öldürüldü.

O günlerde Başbakan Tansu Çiller'in ilginç bir demeci oldu.

Çiller, 4 Kasım 1993'te İstanbul'daki Holiday Inn Oteli'nde basın men-

suplarına şöyle konuştu: "Türkiye, milis hareketi niteliğine dönüşmüş ve yaygınlaşmış bir terör hareketiyle karşı karşıyadır. PKK'nın haraç aldığı işadamları ve sanatçıların isimlerini biliyoruz, hesap soracağız."

PKK'ya yardım eden 67 Kürt işadamı ve sanatçısının bulunduğu bir listeden bahsediliyordu.

Listenin ilk başında **Behçet Cantürk** vardı.

Ve Behçet Cantürk 14 Ocak 1994'te İstanbul'da evine giderken, polis yeleği giymiş kişiler tarafından otomobilinden indirilerek bilinmeyen bir yere götürüldü. Bir gün sonra cesedi bulundu.

Behçet Cantürk'ü diğer cinayetler takip etti: Fevzi Aslan, Salih As**lan, Savaş Buldan, Adnan Yıldırım, Hacı Karay, Sefa Erciyes, Yusuf Ekinci, Namık Erdoğan, M**edet Serhat, Faik Candan gibi Kürtler, İstanbul ve Ankara'da kaçırılıp öldürüldü.

Haziran 1996'da *Behçet Cantürk'ün Anıları* adlı kitabımı çıkardım. Daha Susurluk'taki o malum kaza olmamıştı. Devleti çıplak görmüştüm.

İtalyan Gladiosu'nu ortaya çıkaran Savcı Fellice Casson'un bir lafı vardır: "Gladio'yu keşfettikten sonra, ondan örgüt elemanlarının haricinde haberdar olan tek kişinin kendin olduğunu bilmek, bunun neticesinde de seni her an öldürebileceklerini düşünmek korkunç bir duygu."

Bende korktum ama yine de Susurluk çetesinin cinayetlerini ve yöntemlerini, *Behçet Cantürk'ün* Anıları'nda yazdım.

Aslında ortada pek de gizli saklı bir durum yoktu. Cinayetlerin görgü tanıkları, Susurluk çetesinin infaz timlerinin robot resimlerini bile çizdirmişti. Dava dosyalarında birçok ayrıntı vardı. Ama bunların üstüne gidecek ne bir siyasi güç ne de yargı vardı.

Terörle mücadele maksadıyla yola çıkan Susurluk çetesi, Kürt işadamlarının infaz edilmesi sürecinde parayla tanıştılar. Öldürülmekten korkan herkes, canını kurtarabilmek için oluk oluk para dağıtıyordu.

Terörün finans kaynağı silah kaçakçılığı ve uyuşturucudan elde edilen paraların büyüklüğü, bu sözde idealist çetenin aklını başından aldı.

Para için **"kumarhaneler kralı" Ömer Lütf**i Topal öldürüldü.

Artık bir büyük oyun sahneleniyordu; önde terörle mücadele görüntüsü vardı; arkada para paylaşımı.

İşin içine para girince çete elemanları birbirine düştü.

Bir taraf Ta**rık Ümit**'i yok ederken, diğer taraf **"Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım**'ın başına bela oldu.

Çete içindeki kavga kamuoyunda, "ikinci MİT Raporu" olarak bilinen raporun ortaya çıkmasına neden oldu. Rapor basında elden ele dolaşmaya başladı. Kimse yazmaya cesaret edemedi. *Aydınlık* dergisi, 21 Eylül 1996 tarihinde raporu kamuoyuna açıkladı. Rapor yalanlandı. Meselenin üstü bir kez daha örtüldü.

3 Kasım 1996'daki Susurluk'taki trafik kazası, raporu doğruladı. Yaranın irini akmaya başladı. Basın kararlılıkla olayın üzerine gitti.

Biz de Doğan Yurdakul'la birlikte *Reis, Gladio'nun Türk Tetikçisi: Abdullah Çatlı* ve *Bay Pipo, Sıradışı Bir MİT Görevlisi: Hiram Abas* kitaplarını yazdık.

Sonra ne oldu; Refah Partisi-DYP koalisyon hükümeti, Susurluk'u "fasa fiso" ilan etti. Basının gayretlerine rağmen Susurluk'un üzeri örtüldü.

Aradan yıllar geçti...

Ergenekon soruşturması patlak verdi.

Evet, üzerine dört kitap yazdığım "Ergenekon meselesi" konusunda bir şeyler söyleyebilirim artık...

Ergenekon aslında Susurluk'tur.

Peki Susurluk, Gladio mudur?

Bu soru kafaları çok karıştırıyor.

Bu nedenle önce Gladio nedir ona bakalım:

Gladio'yu ikinci Dünya Savaşı'nın bitimiyle birlikte CIA ile anlaşan eski Naziler kurdu. Hedefi komünist örgütlerdi.

Soğuk Savaş döneminde her NATO ülkesinde bir Gladio teşkilatı kuruldu.

Türkiye, Soğuk Savaş'ın başladığı iki kutuplu dünyada safını Batı olarak belirledi. NATO'ya girdi. Or**dusunu, istihbaratını ve bürokrasini ABD'ye teslim etti**.

Türkiye'nin hedefinde bir tek güç vardı; Sovyetler Birliği ve sözde "uzantısı" içerideki komünistler.

Önceki bölümde yazdım; CIA ve dolayısıyla Gladio'nun yardımlarıyla solculara karşıt sivil örgütler kuruldu: Komünizmle Mücadele Derneği, ilim Yayma Cemiyeti gibi...

Türkiye'de sol kitleselleştikçe karşısına bu kez inanmış idealist ülkücüler, dinciler çıkarıldı. Komando kampları, Akıncı kampları kurulmaya başlandı.

Türkiye siyasal cinayetlere sahne oldu.

Tesadüf mü; **öldürülen ilk on kişinin hepsi solcuydu. Öldürülen ilk yüz kişinin yetmiş altısı da solcuydu**.

Birileri halkı ve vatanı için ölüme koşan idealist gençleri kışkırtmak için elinden geleni yaptı. Toplumda saygı gören isimler öldürülmeye başlandı. Ardından kitlesel katliamlar geldi: Kahramanmaraş, Çorum gibi...

Toplum, akan kanlarla askeri darbeye mecbur edilmek isteniyordu. Zaten 12 Ey**lül 1980'de darbe yapanlar** açıklamışlardı: "Durumun ol**gunlaşmasını iki yıl be**kledik!"

Bugün artık ortaya çıkmıştır ki, **Türkiye'deki bu katliamların sorum**-

lusu CIA/Gladio güdümündeki örgütlerdi.

CIA, Türkiye'yi sola teslim etmek istemiyordu. Bunun dış politik nedenleri de vardı:

ABD'nin bugün nasıl "Büyük Ortadoğu Projesi" varsa, 1970'li yıllarda da "Yeşil Kuşak Projesi" vardı. CIA'nın planına göre Sovyetler Birliği; Türkiye, İran, Pakistan, Afganistan gibi Müslüman ülkelerle çevrilecek ve bunlar içerideki Müslümanları ayaklandırarak Sovyetler Birliği'ni yakacaklardı.

CIA'nın isteği gerçekleşmedi: İran'da ABD karşıtı İslam devrimi oldu; Sovyetler Birliği Afganistan'a girdi. Mısır, Irak, Suriye'de ABD karşıtı Baas hareketleri güçlüydü; iktidardaydı.

Bölgede giderek yalnızlaşan ABD Türkiye'yi kaybetmeyi göze alamazdı. 12 Eylül askeri darbesine giden kanlı yolları Gladio/kontrgerilla döşedi.

Ve olanları biliyorsunuz.

Sonra 1989'da Berlin Duvarı yıkıldı. Doğu Bloku çöktü. Sovyetler Birliği dağıldı.

Avrupa'daki Gladiolar bir bir ortaya çıktı:

Batı Almanya'daki adı "Sword"; Avusturya'da "Schvvert"; İngiltere’de "Secret British Netvvork Revealed"; Belçika'da "Bdra8"; Hollanda'da "Command"; İsviçre’de "P26" ve "P27"; Yunanistan'da "Sheepskin" idi. Fransa'daki adı Teoman'ın şarkısının adıydı: "Rüzgârgülü!"

Hepsi komünist hareketlere karşı gizlice görev yapmıştı.

İlginçtir, sadece Türkiye'deki Gladio açığa çıkarılmadı.

Gladio, kontrgerilla ya da Ergenekon adı neydiyse, bugün kamuoyunun kafasını karıştırmaya devam ediyor.

Elinizde kaba bir şablonunuz varsa; kontrgerillanın/Ergenekoncuların, Gladio olduğundan emin olabilirsiniz.

"Dün öyleydi ve bugün ortaya çıkan çeteler bunun uzantısıdır" kolaycılığı sizi yanıltır.

Bakınız...

Soğuk Savaş döneminde 12 Mart ve 12 Eylül darbelerinde CIA-Gladio vardı. ABD'nin hedefi-amacı belliydi.

Peki, bugünkü Ergenekon'un altında/arkasında CIA olabilir mi? Sorunun yanıtını soruyla vermemiz gerekiyor:

ABD'nin bölgedeki Kürt politikası belli; AKP'ye bakışı belli; Yeni Dünya Düzeni'nin ılımlı İslam hedefi belli; diğer yanda Ergenekoncuların da sözde hedefleri belli; o halde?

Üstelik Ergenekon'a karşı savaş açan dinci-liberal takımının ABD-AB ilişkileri de malum.

Gladio bugün, Ergenekoncuların mı, yoksa güya Ergenekonculara savaş açan

Sorunun yanıtını "Gladio'nun babası" ABD'nin dış politikalarına bakarak yanıtlayabilirsiniz.

Bugün ortaya çıkarılan Ergenekon'un Gladio olduğunu söylemek zor. Ancak Gladio'dan kötü bir anlayışı devraldığını söylemek zorundayız.

O halde, bugün ortaya çıkan Ergenekon nedir?

Ergenekon devlet içindeki çetedir.

Yereldir, yani uluslararası bağlantıları yoktur.

PKK terör örgütüne karşı Türk Silahlı Kuvvetleri büyük bir mücadele vermektedir. Ancak terör örgütüyle mücadelede, kendini herkesten çok "kahraman" ve "milliyetçi" gören bazı kişiler hukuk dışı yollara sapmışlardır.

Ergenekon, devlet içinde çeteleşmiş ve kişisel çıkar peşinde olan mafyadır.

Dinci-liberal ittifak aksi görüştedir.

Onlara göre, Ergenekon salt bir çete değil, bir devlet örgütlenmesidir. Kanunsuzluğunu TSK'dan aldığı güçle yapmaktadır. Amacı darbe yaparak AKP'yi yıkmaktır. Devletle, TSK'yla hesaplaşmadan bu sorunun ortadan kalkamayacağı görüşündedirler.

Bu nedenle...

Daha soruşturma aşamasında, ortada kamuoyunu ikna edecek bir delil bile yokken, **yıllarca kontrgerillayla mücadele edenler**-kontrgeril**lanın hedefi olan aydın**-lar, gazeteciler, akade**misyenler "Ergenekoncu" olarak kamuoyu önüne çıkarıldı**.

Cumhuriyet Mitinglerine katılanlar, Atatürkçü Düşünce Derneği, Çağdaş Ya-**şamı Destekleme Derneği darbeci yapıldı**!

Türkiye'deki tüm AKP muhaliflerine "Ergenekon çetesi" yaftası vuruldu.

Yandaş medyanın hukuku hiçe sayan fütursuz yayınları çok kişiyi rahatsız etti.

Aslında bu çevrelerin amacı, Ergenekon'u aydınlatmak değildi.

Ergenekon sad**ece araçtı**.

Neyin aracıydı? Ulus devleti yıkmanın mı?

Taraf gazetesi yazan Lale Sarıibrahimoğlu'nun 14 Ocak 2009 tarihli makalesinin başlığına dikkatinizi çekerim:

"Ergenekon Operasyonu ABD'nin İsteğiyle Yapıldı."

Sarıibrahimoğlu yazısında, ABD'nin Türk ordusu içindeki Genelkurmay eski başkanı, emekli **Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu** ekibinden son derece rahatsız olduğunu ve bu ekibi tasfiye etmek istediğini ifade etti.

Peki, sebebi neymiş?

"(...) Kentucky Üniversitesi'nin ünlü Ortadoğu uzmanı Robert Olson "Turkey's Relations with Iran, Syria, Israel and Russia, 1991-2000" isim

li çalışmasının 138-143 sayfalarında Kıvrıkoğlu'nun Genelkurmay başkanlığı döneminde yaşanan tartışmaları anlattı. Robert Olson kitabında, Hüseyin Kıvrıkoğlu ile Gülen cemaatinin, Kıvrıkoğlu'nun görev süresi boyunca çatışma halinde olduğunu söylüyor."

Emekli Yarbay Steve Williams da, ABD'deki Western Policy Center için 30 Ekim 2002 tarihinde yazdığı makalede açıkça Kıvrıkoğlu'ndan rahatsızlığım ifade etmişti.

Williams makalesinde, Kıvrıkoğlu'nun neden bir kez bile ABD'yi ziyaret etmediğini sorguluyordu. Kıvrıkoğlu'nun ABD'ye alternatif ittifak arayışlarının ABD-Türkiye ilişkilerine zarar verdiğini yazdı

Steve Williams'ın makalesinin "Türk Askerinin Yeni Yüzü" başlığını taşıması ilginçtir. Adı geçen yeni yüz ise Kıvrıkoğlu yerine Genelkurmay Başkanlığına gelen Orgeneral **Hilmi Özkök**'tü. Orgeneral Kıvrıkoğlu'nu yerden yere vuran Williams, Özkök için makalesinde "yeni nesil Türk askerlerinin öncüsü", "etkin ve uluslararası forumlarda ehil bir muhatap" gibi ifadeler kullandı.

Steve Williams, NATO ve ABD'nin Türk ordusunun yüzünü Doğu'da ittifak arayışlarına çevirmesine tahammül edemeyeceğini ve Ergenekon Operasyonu'na bu nedenle destek verdiğini belirtti.

Nitekim benzer bir konu üzerine yazılmış ve ABD için Türk ordusunun önemini bildiren bir makale de *The DISAM Journal'ın*, 2003-2004 kış sayısında çıkmıştı. Bir ordu yayını olan *The DISAM Journal'da* benzer ifadeler dile getiriliyordu.

Ergenekon operasyonu Türk ordusu içindeki ABD karşıtı eğilimlerin temizlenmesi için yapılıyordu ve bu temizlik Türkiye için de iyiydi.

Evet sorumuzu tekrar yineliyelim: **"Ergenekon Örgütü"mü yoksa karşıtlarımı Gladio'nun desteğini alıyordu**?

Bu sorudan sonra gelin bir komşu ülkeyi ziyarete gidelim...

Ülkesinin yönünü Batı'ya değil, Doğu'ya dönmek isteyenlerin başına ne gelmişti? Öyle ya bazdan Ergenekon'u bazıları hâlâ "iç meselemiz" olarak görüyor...

Bu Ergenekon'u biliyor musunuz?

Ergenekon duruşmaları İstanbul Silivri'de sürüyor.

Slovenya, Hırvatistan, Sırbistan, Ukrayna, Gürcistan gibi renkli devrimlere sahne olan ülkelerde de birer "Ergenekon Davası" olduğunu biliyor muydunuz?

Bu ülkelerde de siyasi parti liderleri, askerler, kanaat önderleri, gazeteciler bir gece sabaha karşı gözaltına alınıp tutuklandı.

Ardından yandaş medyanın yayınları başladı: Bunlar darbeci! Sahi, gerçekte bu ülkelerde neler olmuştu?

Evet gelin bir komşu ülkede yaşananlarla başlayalım ki bizim ülkemizde neler olduğunu/döndüğünü kavrayabilelim...

Ülke, Gürcistan.

Tarih, 6 Eylül 2006.

Saat, 05.00.

Adalet Partisi, Muhafazakâr Parti, Cumhuriyetçi Parti ve Anti-Soros Hareketi üyesi otuz kişi, eşzamanlı operasyonla gözaltına alındı. Evlerdeki bilgisayarlara, kitaplara, defterlere, paralara el konuldu. Gözaltına alınanlar arasında, eski askerler de vardı.

Suçlama Devlete karşı komplo ve hükümeti darbeyle alaşağı etmekti.

Başta Soros destekli Rustavi2 televizyonu olmak üzere, Başkan Mihail Saakaşvili'ye yakın **yandaş medya olayı hep aynı cümleyle verdi: "Darbeciler yakalandı**!"

Cumhuriyetçi Parti Lideri D. Berdzenişvili, operasyonun muhalefeti sindirmek amaçlı olduğunu söyledi. Bu arada gözaltılar sürdü.

12 Eylülde Cumhuriyetçi Parti yöneticilerinden, kamuoyu tarafından çok sevilen Goga Odzeli gözaltına alındı.

Bir suç örgütü liderinin evinin inşaatıyla ilişkisi hakkında sorgulandıktan sonra serbest bırakıldı.

Toplumu etkileyen kanaat önderleri gerçekten pis işlere karışmış çetecilerle işbirliği içinde gösterilmek isteniyordu.

"Sağlamlar" ve "çürükler" aynı torba içine konuyordu. Amaç kamuoyunu yönlendirmekti.

Rustavi2 televizyonu, Odzeli serbest bırakılmasına rağmen, onu yeraltı dünyasıyla ilişkili göstermeye devam etti.

Ayrıca, Adalet Partisi üyelerinin darbe planlarını itiraf ettiklerine ilişkin sorgu tutanakları yayımlandı.

İddialara göre, Adalet Partisi ve Anti-Soros üyeleri, silahlı ayaklanma için "plan" yapmışlardı: Meclis önünde yapacakları büyük mitinge, emirlerindeki bazı adamları tarafından ateş açılacak ve çıkacak kargaşadan yararlanıp yönetime el koyacaklardı!

Darbe yapacağı iddia edilen partilerin toplam oyları yüzde 1-2'yi geçmiyordu. Ancak kamuoyunu etkilemede güçlüydüler. Polis operasyonuyla bu etki ortadan kaldırılmak isteniyordu sanki.

"Bir Numara"nın peşine düştü. Çabuk da buldular: Gürcistan'ın îç Güvenlik eski Bakanı Igor Giorgadze!

Elli altı yaşındaki eski Bakan Giorgadze, kamuoyu tarafından sevilen bir isimdi. Babası Sovyet savaş gazisi ve Gürcistan Komünist Partisi lideriydi.

İlginçtir ki, "Bir Numara" Giorgadze'nin adı daha önce eski Devlet Başkanı Eduard Şevardnadze'ye karşı bombalı suikast düzenlenmesi olayında geçmişti!

Bu biraz kafaları karıştırıyordu. Çünkü darbeci oldukları nedeniyle tutuklananlar arasında, Şevardnadzeciler ile Şevardnadze'ye suikast düzenlemekle suçlananlar vardı!

Bu düşman tarafların nasıl bir araya gelip darbe planladıkları anlaşılamadı!

Sonunda Gürcistan'ın "Ergenekoncuları" yargı önüne çıktı. Dava kapalı oturum usulü gerçekleştirildi. Görüntü alınmasına bile izin verilmedi.

Başından beri iddiaları ve işbirliğini reddeden on iki kişi çeşitli hapis cezalarına çarptırıldı.

Sanık avukatlarından L. Barcella, "İddianamenin delilleri tutarlı değildi ve lehte delillerimizi de görmezden geldiler. Bunu kimsenin görmesini istemiyorlar ki, mahkeme salonunu kapattılar. Sonra da en yüksek cezayı verdiler" dedi.

En yüksek ceza 8,5 yıldı.

Verilen cezalar ve yargılama usulü bugün halen tartışılıyor. Diyeceksiniz ki, "Eee, bu yazdıklarınız bize yabancı değil. Siz bize bunların arkasında neler dönüyor onu yazın." Haklısınız... Yazayım;

Tarih, 31 Mart 1991.

Gürcistan bağımsızlığını ilan etti.

Hayatı boyunca Sovyetler Birliği'ne muhalif olmuş Zviad Gamsahurdia devlet başkanı oldu. Ancak gerek iktisadi zorluklar, gerekse iç karışıklar sonucu kısa süre sonra görevinden istifa etmek zorunda bırakıldı.

Rusya'nın desteğiyle Sovyetler Birliği'nin eski Dışişleri Bakanı Eduard Şevardnadze, 1992 yılı ekim ayında Gürcistan devlet başkanlığı koltuğuna oturdu.

Şevardnadze'nin lakabı "Gümüş Tilki"ydi; ilk başlarda Batı yanlısı gözüktü. Ona en çok inananların başında, dünyanın en büyük spekülatörlerinden George Soros geliyordu.

Soros, Şevardnadze'yi, IMF'nin istediği yapısal reformları hızla ger-

çekleştirecek, serbest piyasaya inanan bir lider olarak görüyordu.

Soros, -aynı Turgut Özal'ın bir dönem yaptığı gibi- Şevardnadze'nin ülkenin komünist geçmişiyle hiçbir bağı olmayan, yurtdışındaki genç Gürcü "beyinleri" çağırıp onlarla çalışmasını önerdi.

Önerilen isimlerden biri de Manhattan'da bir hukuk bürosunda çalışan avukat Mihail Saakaşvili'ydi.

Saakaşvili, adalet bakanı yapıldı.

Soros 1994 yılında "Açık Toplum"un Tiflis şubesini kurdu.

Gürcistan Genç Avukatlar Birliği gibi sivil toplum kuruluşlarına ve medyaya para akıtmaya başladı.

Şevardnadze deneyimli bir Sovyet yöneticisiydi; kabinesinde genç "beyinlere" hep aynı uyarıyı yaptı:

"Bölgemiz etnik ve dini farklılıklardan dolayı bir dinamit kutusuna benzer; aman dikkat."

Ancak ülke ekonomisi kötü sinyaller verdi; elektrikler sürekli kesildi, yiyecek bulunamadı ve suç şebekeleri her geçen gün büyüdü. Rüşvet, toplumu hızla yozlaştırdı. Yetmezmiş gibi Güney Osetya sınırındaki çatışmalar da durmak bilmedi. Abhazya bağımsızlığını ilan etti.

Soros destekli Amerika'dan getirilen-"genç beyinler", Şevardnadze'den acil radikal kararlar almasını istediler.

"Gümüş Tilki", Batı'nın dayattığı "sömürgeci kararları" almadı; aksine Rusya'ya yaklaştı.

Ve ipler koptu.

Soros destekli Rustavi2 televizyonu, Şevardnadze aleyhinde yayınlara başladı. Şevardnadze, Rustavi2'yi kapatmak istedi. Televizyonun da istediği buydu zaten. Kanal bu kararı, "Eski günlere dönüş" diye gösterip muhalifleri sokağa döktü.

Şevardnadze geri adım attı. Ama bu hareketiyle o güne kadar güçsüz olan muhalefeti birleştirdi.

Bu muhalefetin bir lidere ihtiyacı vardı.

Ve Soros, Gürcistan'ı kurtaracak lideri açıkladı: Saakaşvili!

ABD'deki Demokrat Parti'nin uluslararası kanadı "Ulusal Demokrat Enstitü" (NDI), Saakaşvili liderliğindeki bir grubu, Şubat 2002'de Amerika'ya götürdü.

Saakaşvili, Beyaz Saray'a kabul edildi. Soros'la tanıştırıldı.

Saakaşvili aynı yıl haziran ayında, Soros'un mali destek verdiği Central European University'de düzenlenen bir törenle, uluslararası Açık Toplum ödülünü bizzat Soros'un elinden aldı.

Aynı günlerde ABD, Gürcistan'a yeni büyükelçisini gönderdi: R. Miles. Yeni büyükelçi Belgrad'dan geliyordu ve diplomasi dünyasında "Sırbistan'daki renkli devrimi

du. Geldiği gün Rustavi2 televizyonuna çıkıp sihirli sözcükleri sıraladı: "demokrasi", "insan hakları", "açık-şeffaf toplum" vs.

Keza yine Sırbistan'daki renkli devrimin "mucitlerinden", Soros destekli "Özgürlük Enstitüsü" kurucusu G. Bokeria da Belgrad'dan Tiflis'e geldi.

Bitmedi.

Sırbistan'daki renkli devrimin mimarlarından M. Blagojevic gibi, Soros destekli CeSID (Özgür Seçimler ve Demokrasi İçin Yurttaş Girişimi) üyeleri de Gürcistan'a gittiler.

Tiflis'in yolunu tutanlar arasında, Soros tarafından finanse edilen ve 2000 yılında Milosevic karşıtı gösterileri düzenleyen Sırp öğrenci grubu Otpor'un kurucusu A. Maric, S. Popovic, S. Djinovic de vardı.

Görevleri "seçim gözlemciliği" yapmaktı!

Gerçek amaçları Soros'un özgürlük Enstitüsü tarafından Tiflis'te kurulan gençlik örgütü Kmara'yı eğitmekti.

O günlerde "tarafını açıkça belli eden, Soros destekli bir gazete de yayın hayatına sokuldu: *24 Saat.* Çok ayrıntıya girmeyeyim:

2 Kasım 2003 seçimlerinden sonra seçimlere hile karıştırıldığı gerekçesiyle Tiflis karıştı.

Rustavi2 televizyonu, *24 Saat* gibi medya araçları düğmeye bastı; Kmara adlı gençlik örgütü, halkı sokaklara döktü.

Televizyona çıkan Amerikan Büyükelçisi R. Miles seçimi sahtekârlık olarak niteledi.

Saakaşvili taraftarlarının eylemleri dünya televizyonlarındaydı. CNN harekete isim bile buldu: Gül Devrimi.

O sıcak günlerde Şevardnadze'nin, Gürcistan'ı karıştırdığı iddiasıyla suçladığı Soros'la ilgili demeçlerini kimse dünyaya duyurmadı nedense.

Gösteriler günlerce sürdü. Şevardnadze istifa etmek zorunda kaldı. Yapılan yeni seçimler sonucu 4 Ocak 2004'te Saakaşvili devlet başkam oldu.

Soros, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'yla ortaklaşa, Kapasite İnşa Ödeneği aracılığıyla Saakaşvili Hükümeti'ne bağlı memurların maaşlarını ödedi!

Eklemeliyim, Gürcistan Ekonomi Bakanı K. Bendukidze, Soros'un iş ortağıydı!

Bu arada...

Soros'un ülkeyi yıkıma sürüklediğini söyleyen Gürcü muhalifler "Anti-Soros Hareketi" adlı ulusal bir cephe örgütü kurdular.

Ama Soros'a ve Saakaşvili'ye muhalefet etmenin bedeli vardı; "darbeci" damgası yiyip tutuklandılar.

Ve işte Gürcistan'ın "Ergenekon"u böyle doğdu.

Anti-Soros örgütü gibi muhaliflerini güç kullanarak sindirmeye çalışan Saakaşvili sonra ne yaptı? Güney Osetya'ya saldırdı!

Eee, "renkli devrim" mucitlerinin istedikleri bir diyet olmalıydı; öyle değil mi?

Neyse artık bu kadar ayrıntıya girmeyelim.

Gelelim bir başka ülkenin; Ukrayna'nın "Ergenekon"una!...

1960'lı yılların ünlü sloganını ters düz edelim:

"Bir, iki, üç daha fazla 'Erge-neo-con.'"

"Dolar sihirbazı" Soros, 1998'de Slovakya'da, 1999'da Hırvatistan'da, 2000'de Sırbistan'da ve 2003 yılında Gürcistan'da yaptığının bir benzerini Ukrayna'da da yapmak istedi.

Tarih, 8 Aralık 1991.

Ukrayna bağımsız oldu. İlk devlet başkanı Leonid Kravçuk idi. Üç yıl sonra koltuğunu Leonid Kuçma'ya bıraktı.

Kuçma, her ne kadar sıkı bir özelleştirme taraftarı olsa da dümenini sonradan Rusya'ya doğru kırdı.

İktidarda kaldığı on Yıl boyunca ülkeyi yozlaştıran Kuçma'ya hiç sesini çıkarmayan ABD, Ukrayna'nın Rusya'ya yaklaşması üzerine politika değişikliğine gitti. Kuçma'yı "istenmeyen adam" ilan etti. Yerine düşündükleri isim, Batı yanlısı, bankacı Viktor Yuşçenko idi.

O bildik "siyasi pazarlama" yöntemi sahneye kondu:

Hani şimdi ismini herkesin bildiği Cumhuriyetçilerin başkan adayı Senatör McCain'in o günlerde yönettiği Uluslararası Cumhuriyetçi Enstitü (İM), Yuşçenko'yu Washington'a çağırdı. Ukrayna'nın "yeni prensi" bir dizi görüşme yaptı.

Ardından *Washington Times* yazdı:

"Yuşçenko, Ukrayna için tek umuttur."

Ardından Ukrayna'da hareketli günler başladı.

Sırbistan'ın Otpor, Gürcistan'ın Kmara adlı Soros destekli gençlik örgütü bu kez Ukrayna'da "Pora" adıyla kuruldu.

Pora'nın lideri V. Kaskiv zaten Soros çalışanıydı. Bu arada Kaskiv, Beyaz Rusya muhalefetine de danışmanlık yapıyordu!

Sırbistan'da B92 radyosunun, Gürcistan'da Rustavi2 televizyonunun rolü, Ukrayna'da Kanal 5 adlı TV'ye verildi.

Soros'un Açık Toplum Enstitüsü'nün Ukrayna'daki ayağının adı, Uluslararası Rö

edilen Kiev'deki "Znayu" adlı yeni bir sivil toplum kuruluşunun başına getirildi.

Bu arada fazla ayrıntılarla kafanızı karıştırmak istemiyorum.

Ancak bu tür sivil toplum kuruluşlarına sadece Soros ve ABD'nin "sponsor" olduğunu düşünmeyiniz, örneğin, Sırbistan ve Gürcistan'daki renkli devrimlerde görev almış, Milenkovic, Maric, Markovic gibi "profesyonel devrimcilere" Ukrayna'ya gitmeleri için, İngiltere'nin Westminster Demokrasi Vakfı para verdi. Alman Marshall Fonu da hep devredeydi.

Bir bilgi daha vermeliyim:

Renkli devrimlere sahne olan ülkelerin hepsinde seçim öncesi kamuoyu anketi yayınlama "numarası" vardı. Ukrayna'dan örnek vereyim:

Eski Sovyet cumhuriyetlerindeki Batı yanlılarını destekleyen Amerikan kuruluşu Demokrasi İçin Ulusal Bağış (NED), Soros'un Rönesans Vakfı ve doğrudan ABD Dışişleri Bakanlığı'na çalışan Avrasya Vakfı'nın finanse ettiği Demokratik İnisiyatifler Vakfı, Ukrayna'da sürekli kamuoyu anketleri yaptı.[8]

İnandırıcılık açısından tek kamuoyu araştırma şirketi olmazdı. Amerika'nın para verdiği Ukraynalı Seçmenler Komitesi adlı bir kuruluş daha vardı. Her ikisinin anket sonuçları aşağı yukarı benzerdi. Anketlerde hep Yuşçenko önde gösteriliyordu.

Ve diğer ülkelerde olanlar Ukrayna'da da hayata geçirildi:

Sandıktan, anketlerin tersi sonuç çıkınca "sebep belli" diyorlardı: "Seçimlere hile karıştırıldı!" Ve halkı sokağa döküyorlardı.

21 Kasım 2004 Ukrayna seçimlerine de "hile" karışmıştı! Çünkü sandık sonuçları anketleri doğrulamamıştı!

Doğal olarak diğer ülkelerdeki o oyun yine sahneye kondu: Uluslararası TV'ler ve ulusal Kanal 5 canlı yayına geçti; gençlik örgütü Pora, halkı sokağa döktü, seçimler iptal edildi. Seçimler sonra yenilendi ve Ukrayna'da "turuncu devrim" gerçekleşti!

Soros'un Ukrayna'daki Açık Toplum Enstitüsü'nün yöneticisi B. Tarasyuk dışişleri bakanı oldu.

Keza enstitünün Yönetim Kurulu Üyesi Y. Mostova'nın eşi A. Gritsenko da savunma bakanı yapıldı. Pora'nın başkam, Soros'un çalışkan

****

8. NED (National Endowent for Democracy) Türkiye'de bazı yayın organlarını maddi olarak destekliyor. Bunlardan biri de Taraf gazetesi.
Washington'daki bu "renkli devrimler" mucidi/sponsoru Taraf gazetesi'ne nasıl "muhabir yetiştirme desteği" veriyor. Taraf gazetesi, "renkli devrimlerin" sponsorundan para almayı "normal" buluyor!

elemanı Kaskiv de devlet başkanı Yuşçenko'nun danışmanıydı artık.

Diğer "turuncu devrimciler" ya milletvekili oldular ya bürokrat ya da işadamı.

Ha unutmayayım; hani Yuşçenko'nun zehirlendiği, yüzünün sürekli değiştiği, zayıfladığı ve kısa süre sonra öleceği şeklinde bizde de bolca haberler çıkmıştı; hatırladınız mı?

Yuşçenko yaşıyor ve hâlâ Ukrayna'nın devlet başkanı.

Şimdi ne mi yapıyor; anti-Sorosçu muhaliflerini, darbe yapacakları ve başta gazeteci R. Gongadze'yi öldürdükleri iddiasıyla tutuklayıp cezaevine koyuyor!

Ve Ukrayna da kendi "Ergenekoncularını" konuşup tartışıyor.

"Renkli devrimlere" sahne olan Sırbistan'ı ve diğerlerini ayrıca yazmaya gerek var mı? Yok!

Şimdi artık Türkiye'ye tekrar dönebiliriz.

Türkiye'de kimlere, ne yaptırılmak isteniyor? Renkli devrimlerin olduğu ülkelerdeki medya araçları, sivil toplum kuruluşları vb Türkiye'de neye savaş açtılar?

TSK kimin, niye hedefinde?

Son dönemde dinci-liberal ittifakının hedefinde Türk Silahlı Kuvvetleri var.

Niye acaba?

Saldırganların amacı ne?

Tüm bu psikolojik savaşın perde arkasında neler var?

TSK'ya ağır sözler sarf edenler kimlerin ağzıyla konuşuyor?

Soruların yararlarından önce bir fil hikâyesi anlatmalıyım!..

Hindistan'da yaşamları boyunca fil görmemiş yirmi kişi gözleri bağlanarak bir filin yanına götürülmüş. File dokunmaları istenmiş. Gözü bağlı Hintlilerin her biri filin bir yerine dokunmuş. Sonra Hintlilere sormuşlar: "Dokunduğunuz şeyi anlatın."

Gözleri bağlı Hintliler filin neresine dokundularsa hayvanı öyle anlatmış, öyle tanımlamışlar.

Son dönemde Türkiye'de yaşananları bu "hikâyeye" benzetiyorum. Herkes olayın bir yerini tutmuş, ona göre değerlendirme yapıyor. Fakat...

Meseleyi böyle görenler, böyle tanımlayanlar aldanır. Meselenin özü başka. Bütünü görmek gerekiyor. Türkiye Cumhuriyeti tarihine baktığınızda dört kırılma noktası tespit edersiniz:

1) Cumhuriyet'in ilanı ve Atatürk devrimleriyle devam eden tarihsel süreç. Bu dönem dış politikasının temeli ise "Yurtta sulh, cihanda sulh", "Komşu ülkeler arasındaki ihtilaflara karışmama" gibi barışçı, bağlantısız bir duruştu. Batı'ya da, Sovyetler Birliği'ne de aynı yaklaşım söz konusuydu.

2) 1950'lerde Soğuk Savaş dönemiyle başlayan bu ikinci kırılma noktasının ana ekseninde Batı-ABD vardı. Türkiye hızla serbest piyasa ekonomisine geçmeye çalışırken, dış politikasını tamamen ABD-NATO eksenine bıraktı. Meh**metçik, Kore Savaşı gibi emperyalist görevlerde kullanıldı**.

3) 12 Eylül 1980 darbesiyle Kemalist Cumhuriyet'in bütün kurumları tasfiye edildi. Ülkenin aydınları yok edilirken dinci akımların önü açıldı. Komünizme karşı "İslam kalkanı" hazırlandı.

4) Dördüncü kırılma noktası, Doğu Bloku ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ortaya çıktı. Türkiye Yeni Dünya Düzeni'nde nerede, nasıl yer alacaktı? **AKP hüküm**etiyle neolib**eralizmin "sivil programı" hayata geçirildi.** Ancak yeni dönemin Büyük Ortadoğu Projesi'ne karşı duranlar da vardı.

Yani: ABD dünyanın en büyük siyasi-iktisadi ve askeri gücüydü. Amerika'yla ilişkiler devam ediyordu ama bir sorun vardı; ABD Soğuk Savaş döneminde Türkiye'ye savunma rolü vermişti. Bu rol Atatürk'ün belirlediği barışçıl dış politikaya da uygundu. Ancak Soğuk Savaş bitip Afganistan ve sonra Irak saldırılarıyla başlayan süreçte ABD Türkiye'den "atak" politikalar istedi.

"Atak" politikadan kastedilen Meh**metçik'in savaş cephesine sürül**mesiydi.

Tıpkı Kore Savaşı'nda olduğu gibi. Zaten öyle dememiş miydi George Soros, **"Türkiye'nin en büyük ihraç kalemi Mehmetçik'tir"** dememiş miydi? Bu "atak" dış politikaya karşı Türkiye'de bir direnme noktası oluştu. Bu direnişi kimler, hangi kurumlar yaptı?

Bu, yaşadığımız bir süreç olduğu için bu konuyu biraz daha açalım...

Tarih, 9 Kasım 1989.

Berlin Duvarı yıkıldı. Soğuk Savaş dönemi bitti.

Yeni bir dünya düzeni başladı. Orta Avrupa'da, Kafkaslar'da, Ortadoğu'da hemen yeni haritalar çizilmeye başlandı.

Soğuk Savaş dönemindeki Türkiye'nin rolü, NATO dolayısıyla ABD tarafından belirlenmişti.

Peki, Yeni Dünya Düzeni Türkiye'ye hangi görevi verecekti?

Türkiye'yi ne bekliyordu?

Gazeteci Ufuk Güldemir'in, CIA Ortadoğu Masası eski şefi Graham Fuller'la yaptığı röportaj bu rolün ipucunu verdi:

Atatürk'ün düşünceleri çağı için son derece güçlü düşüncelerdi. Ama Türkiye artık ulusal kimliğini, yörüngesini, dünyadaki rolünü, hatta İs lam'ın günlük yaşamdaki yerini yeniden düşünmelidir. Türkiye, demokrasi ile İslam'ın bir arada yaşatılabileceği modern bir formül bulsa, İran ve Arap dünyasına olağanüstü büyük bir entelektüel öncülük yapmış olur. İslam dünyası için geleceğin modeli olur bu."

(26 Şubat 1990, *Cumhuriyet.)*

CIA ajanı Fuller o yıllarda medyaya sık demeçler verdi: "Kemalizm öldü. Kemalizm'in sonuna gelmesinin iyi olduğunu düşünüyorum. Halkın büyük bir parçası islam için daha hürmet görmeyi, Osmanlı tarihiyle kucaklaşmayı istiyor."

CIA ajanı Graham Fuller *Los Angeles Times'ta* yazdığı pek çok yazıda **Türkiye'de yükselen ABD karşıtlığından** rahatsızlığını dile getirdi. Örneğin Fuller, 15 Temmuz 2003 tarihinde yazdığı *"Turkey's 'No' Vote on Iraq Pays Off"* başlıklı yazısında, Türkiye'de parlamentonun neden Irak Savaşı'na katılma kararını reddettiğini irdeledikten sonra Türkiye'de yükselen ABD karşıtlığından söz etti. Fuller **ABD karşıtlığı ve Türkiye'nin ulusal politikaları konusunda solun ve sağın oluşturduğu bir koalisyondan** bahsetti.

Kamuoyunda "kızıl elma koalisyonu" olarak bilinen ittifakı hatırlatan Fuller, yükselen ABD karşıtlığını bu ittifaka bağladı.

Bunların dışında Fuller makalelerinde, "ılımlı islam" projesine verdiği destekle de biliniyor. Fuller, İslam’da köktenciliğe karşı ılımlı siyasetin geliştirilmesi gerektiğini savundu hep. Fuller'a göre İslamcı ülkeler İle ABD ilişkileri bu proje sayesinde düzelebilirdi.

Kısacası Fuller'ın politik görüşleri ile Türkiye'nin son dönemde tartıştığı gündem arasında büyük paralellikler var.

CIA ajanı Fuller'ın "kişisel görüşleri" zamanla rapor haline getirildi. Pentagon, genellikle CIA ajanlarının görev yaptığı Rand Corporation adlı araştırma kuruluşuna rapor sipariş etti: "The Prospects for Islamic Fundamentalism in Turkey."

Rapor, Türkiye'nin yeni yol haritasını çiziyordu: ılımlı islam.

Bu görüşü savunan sadece CIA ajanı Fuller değildi...

"Uygarlıklar çatışması" kuramcısı Samuel P. Huntington'ın da tezi aynıydı: "Türkiye, İslam’ın lideri olmalıdır." Huntington'ın, tezini açıklarken sarf ettiği bir cümlesi ilginçti: "Demokrasinin mutlaka laikliğe dayanması gerekmez."

Hudson Enstitüsü üyesi John O'Sullivan'ın cümlesi de öyle: "Türkiye'nin laiklik anlayışı artık değişmek zorunda ve bu değişimi garanti altına alıp koruyacak bir anayasa gelmek zorunda"

Kemalizm'i toprağa gömüp ılımlı İslam'a sarılması istenen Türkiye'nin idari yönetimi nasıl olacaktı?

Bunu da, uzun yıllar **CIA Türkiye Masası şefliğini yapmış Paul** Henze'nin raporundan öğrenelim: "Türkiye'yi federalizm büyütecek." İstanbul başkentli "Yakındoğu Federasyonu" kurulabilirdi! Ama önce Kürtlerle yakınlaşmak gerekiyordu!

Ve CIA'nın federasyona dahil olacak Kürtlere de önerisi vardı: "islam ipine sarılın!"

Evet, Yeni Dünya Düzeni'nde Türkiye'nin görevi belli olmuştu. Bu konuda yüzlerce ABD'li uzman konuştu, onlarca rapor yayımlandı.

Peki, ABD Türkiye'ye bu rolü biçti de, Türkiye'de herkes bunu kabul etti mi?

Tabu ki hayır...

Türkiye, Balkanlar, Kafkaslar, Ortadoğu'daki ülkeler gibi yapay ülke değildi.

Tarihsel birikimi ve Cumhuriyet'in kazanından nitelikli (sayılan hükümet kurmaya yetmese de) bir nüfusu ortaya çıkarmıştı.

Cumhuriyet Mitingleri aslında Yeni Dünya Düzeni'ne karşı duruştu.

Yurtsever aydınlar işin farkındaydı. Askerlerin bu mitinglerin gönüllü destekçisi olduğu da bilinen gerçek.

TSK, Cumhuriyet'in kurucu ideolojisinden ödün vermeye hiç taraftar değildi. Mustafa Kemal devrimleri ölmemiş, aksine giderek "Ortaçağ karanlığına" dönüşen dünyada daha da önemli hale gelmişti.

Ordu, 28 Şubat Kararları'yla bu tavrını göstermişti.

TSK sadece içerisi için değil dış politika konusunda da ABD'yle ters düştü.

Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh", "Komşu ülkeler arasındaki ihtilaflara karışmama" gibi dış politik ilkelerinden ödün vermedi.

Yani ne Irak'la ne de İran'la savaşmaya taraftardı.

Topraklarını lojistik anlamda ABD'ye açmaya da pek taraftar gözükmedi. **Genelkurmay Başkanı** Necip Torumtay'ın **Cumhurbaşkanı Turgut Özal**'ın, bir koyup üç almayı hedefleyen çıkarcı politikalarına karşı çıkıp istifa hakkını kullandığını anımsatırım.

Ama o kadar eskiye gitmeyelim.

2000'li yıllarda, askerlerin tavrı aynıydı:

Madem Yeni Dünya Düzeni kurulmuştu, "Türkiye de çok taraflı siyaset izlemeli"ydi. Ayrıca ABD ve AB'nin sürekli Türkiye'yi örselemesi de çok rahatsızlık vericiydi.

Dönemin **Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Orgeneral Tuncer Kılınç**'ın, 7 Mart 2002'de Harp Akademileri Komutanlığının "Türkiye'nin Etrafında Barış Kuşağı Nasıl Oluşturulur" konulu sempozyumunda yaptığı konuşma, TSK'nın tavrını gösterdi:

Türkiye'nin öncelikle, stratejik anlamda kimlerle bağı varsa, o bağları çözmesi lazım. Bugünün konjonktüründe, kendi bekası açısından, ileriye dönük hangi tehditlerle karşı karşıya kalabilir, bunları yeniden iyi değerlendirebilmek için, ayaklarındaki bağı çözmesi lazım. Bu bağlardan bir tanesi NATO'dur. Eğer NATO'dan sıyrılırsanız, ABD'nin size bakışının ne kadar doğru olup olmadığının, hayrınıza veya şerrinize olup olmadığının kararını daha kolay verirsiniz. Bugün Amerika, Türkiye'ye zaman zaman stratejik dost diye bakıyor, ama hiçbir zaman dostça davranmıyor. Türkiye'nin yeni arayışlar içinde olması bir ihtiyaç. Rusya'yla birlikte, ABD'yi göz ardı etmeksizin, mümkünse İran'ı da içerecek şekilde arayış içinde olunmalıdır.

Orgeneral Kılınç bu sözleri pat diye mi söyledi?

ABD'nin resmi silahlı kuvvetler dergisi *American Forces Journal* var. Neler yazılıyor Türkiye hakkında?

Emekli Yarbay Ralf Peters, Kürt meselesine değindiği *"Blood Borders" (Kan Sınırları)* adlı makalesinde hiç sıkılmadan şunu yazabiliyor: "Türkiye'nin sınırları kan-ırk esasına göre yeniden çizilmelidir."

Adamlar oyunu açık oynuyor.

Bizde ne oldu?

Orgeneral Kılınç'ın sözlerinden hemen sonra TSK karşıtı psikolojik harp kampanyası hızlanıverdi:

- Üst düzey komutanların darbe hazırlığı içinde olduğunu iddia eden, dönemin Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Özden Örnek'e ait olduğu söylenen ama hâlâ bir türlü gerçek olup olmadığı ortaya çıkarılmayan günlükler yayımlanıverdi.

- Ardından, "gazetecileri fişleyen" sözde andıçlar ortaya çıkarıldı. Kimin yazdığı belli olmayan lahikalar ortaya saçıldı.

- Genelkurmay başkanları Orgeneral Yaşar Büyükanıt ve Orgeneral İlker Başbuğ hakkında, göreve başlayacakları dönemde karalama kampanyaları başlatıldı. Fotoğraflar sızdırıldı.

- TSK'da kuvvet komutanlığı, ordu komutanlığı yapmış emekli orgeneraller, Ergenekon soruşturmasına dahil edilip hücrelere tıkıldı.

- Psikolojik savaş öyle bir hal aldı ki, Mehmetçik'in teröre karşı verdiği mücadelenin sırları bile sızdırıldı.

- Tuğgeneral Münir Erten'e ait olduğu söylenen ve Kuzey Irak'a yapılan kara harekâtını iki gün önceden haber veren bir video, internetten yayınlandı.

- Aktütün'e teröristlerin saldıracağına dair görüntünün TSK'ya verildiği ama hiçbir önlemin alınmadığı şeklinde manşetler atıldı. Oysa görüntülerin Aktütün'le ilgisi yoktu.

Uzatmaya gerek yok. Benzerlerini biliyorsunuz. Söylemek istediğim şudur:

Gözü bağlı Hintliler gibi **meseleyi sadece bir boyutuyla ele alırsanız, meselenin tümünü, özünü kavrayamazsınız. Bütünü görmek gerekiyor**.

Mesele, Cumhuriyet'in kurucu ideolojisine sahip çıkma meselesidir.

Mesele, ulusal bütünlüğü, bağımsızlığı koruma, komşularla savaşmama meselesidir.

Mesele, Ortadoğu'da taşeron olmayı reddetme meselesidir.

Mesele, dünyanın en büyük petrol rezervlerine sahip Irak ve İran'daki petrol kuyularının bekçiliğini yapmama meselesidir.

Mesele, sadece bunlardan ibarettir.

Mesele bu kadar açık ve ortadadır.

Bu stratejiyi hayata geçiren Türkiye'deki solcu-liberallerin "ağababası" da sadece CIA ajanları değildir. Ayrıca New York aydınları da vardır...

Solcu-liberallerin öğretmenleri

Solcu-liberaller Osmanlı'daki Tercüme Odası'nda çalışan memurlara benziyor. Fikir olarak ortaya attıkları sadece çeviridir/tercümedir. Bunlar, New York neo-con'larının söylediklerini, yazdıklarını evirip çevirip yeniymiş, kendi görüşleriymiş gibi yazıp söylüyorlar.

Sizce aşağıdaki sözler kime aittir?

- Ulus devletin sonu gelmiştir.
- Yeni yüzyılın en önemli çatışması, demokrasi güçleri ile otokratik (despotizm yanlısı, baskıcı) güçlerin çatışması olacaktır.
- Türk ordusu dokunulmaz bir kurum değildir.
- Türkiye'yi daha demokratik kılacak olan, Türklerin hayatında devletin ve ordunun rolünü azaltmaya yarayacak reformlardır.
- Asıl mesele din özgürlüğüdür vs...

Bunlar Türkiye'deki solcu-liberallerin özgün görüşleridir derseniz yanılırsınız.

Bunları söyleyenler New York aydınları!

Ya da günümüz deyimiyle -başlangıçta aşağılayıcı bir terim olarak ortaya atılan- neo-con'lardır.

Bunlar...

1930'lu yıllarda Amerikan Troçkist hareketi içindeydiler. Sol hareket içinde yer almaları, hepsinin Yahudi olmasından ve Ekim Devrimi'yle tarihte ilk kez antisemitizmi suç sayan bir devletin kurulmasından kaynaklanıyordu.

Hitler-Stalin anlaşması ve Troçki'nin ikinci Dünya Savaşı'nda Hitler'e karşı savaşan Franklin D. Roosevelt'i desteklemeyi reddetmesi

günümüz neo-con'ların atalarının, sosyalizm yolundan teker teker ayrılmasına yol açtı.

1948'de İsrail'in kurulmasından sonra bu grup artık kurtuluşun sosyalizmde değil, İsrail'i koruyabilecek tek güç olan Amerika'da olduğunu savundu: "Amerika ne denli güçlü olursa, İsrail de o denli güçlü olacaktır."

New York aydınları, ABD'yi "yeni mesih" ilan ettikten sonra, sol hareket içinde edindikleri birikimleri Amerika ve Avrupa'da sol hareketin içini oymak için kullandı.

New York aydınları tarafından kurulan ve CIA tarafından fonlanan, solcu görünen ama asıl amacı solun içini boşaltmak olan "Congress for Cultural Freedom", Soğuk Savaş boyunca Sovyetler'deki sosyalizme karşı, sözde "özgürlükçü sosyalizm" inşa etme misyonu üstlendi!

Dillerinden düşürmedikleri kavramlar demokrasi, insan haklan ve özgürlüktü.

Pek çok iyi niyetli solcu aydın, ne yazık ki bunların aleti oldu, bu rüzgâra kapıldı.

Solcu aydınları yanıltanların başında Amerikalı Max Shachtman geliyordu. O, neo-con'ların ilk lideriydi aslında Ne sosyalizm ne kapitalizm diyen "3. Kamp" teorisi onundu. Görüşlerini "öğrencileri" yaydı:

James Burnham, *The Managerial Revolution* kitabında, insanlığın karşısındaki en büyük tehdidin artık, "teknisyenlerin" ve "bilim adamlarının" yanı sıra "bürokratlardan" ve "askerlerden" oluşan güçlü bir "elit" yönetici sınıftan geldiğini yazdı.

Neo-con'ların önde gelen teorisyeni Robert Kağan, son kitabı *The Return of History and the End of Dreams'te*, yeni yüzyılın en önemli çatışmasının liberal demokrasiler ile otokratik devletlerin çatışması olduğunu yazdı. Ulus devletler yıkılmadan özgürleşme olamazdı!

New York Times'ın "şahinler" arasında saydığı Daniel Fried, İsrail'in bir ulus devlet olmasından rahatsız değildi. Ama söz konusu Türkiye olunca çok sert konuşuyordu: "Sorun Türklerin nasıl bir ülkeye sahip olmak istedikleridir. Milliyetçilik/ulusalcılık özünde defansif bir tutuma, gurursuzluğa dayanır. Gururlu insanlar milliyetçi/ulusalcı olmaz, gururlu insanlar dünyaya açık olur."

Allan Bloom, Sidney Hook, Norman Podhoretz gibi eski solcu New York aydınlan, 1980'lerde neoliberalizm'in taraftarı oldular.

Neo-con'ları sadece sivil olarak düşünürseniz yanılırsınız: Sözü, Amerikan ordusundan Yarbay Patrick F. Gillis'e bırakalım:

Tarihe baktığımızda, Türkiye'deki siyasal yapının, ordunun etkisini sınırlamada kifayetsiz ve isteksiz olduğunu görürüz. Ancak bu durum,

2003 yılı itibariyle değişmeye başlamıştır. ABD-Türkiye ilişkileri, Soğuk Savaş yıllarının askeri ortaklığından, çok yönlü bir ortaklığa dönüşmelidir. Türkiye'nin ABD'yle kalıcı ve geliştirilmiş bir stratejik ortaklık kurabilmesi için bütünüyle demokratik olması gerekmektedir.

(mayıs 2004)

Bu söylemlerin Türkiye'de yaygınlık kazanmasının bir diğer nedeni de, İngiltere doğumlu "yeni sol"un ithalidir!

Bu nedenlerle "Antiemperyalist Deniz Gezmiş solcu olamaz" diyebiliyorlar. Çevirdikleri öyle çünkü... Emperyalizm olgusu ortadan kaldırılırsa biliyorlar ki, ulusal devletlerin varlığı da son bulacak! Bu yeni teorinin "mucidi" neo-conlardı işte.

İşin özünde, neo-con'lar önce sosyalistti, sonra hümanist solcu oldular ve en son geldikleri yer, ulus devlete karşı antiemperyalizme inanmayan, solcu liberallik! Yani aynen bizim artık sık sık medyada görmeye başladığımız liberaller gibi...

New York aydınlarının yazdığını, söylediğini, Türkiye'deki solcu-liberaller bugün büyük bir öfke ve kinle dile getiriyorlar.

Akşam gazetesi yazan Serdar Turgut "Hedgistan Notları" başlıklı yazısında şöyle diyor:

> Soner Yalçın *Hürriyet* gazetesindeki yazısında bu insanların düşünce biçimlerini çözümledi. Yazısının başlığı "Türk Silahlı Kuvvetleri Neden New York Aydınlarının Hedefinde"ydi ve bu nedenle de güncel yaşadıklarımız açısından çok önemli bir incelemeydi bu.
>
> Soner Yalçın neo-con olarak adlandırılan insanların kökeninin yeni sol (new left) akımda olduğunu ve bunların çoğunun şehrin bu semtinden çıktıklarım yazmış. Çok ilginç ve orijinal bir saptama. Şehrin bu semtinde ağırlıklı bir Troçkist nüfus olduğunu da ben biliyorum. Sonunda bu insanlar Yahudi olmalarının da verdiği ivme ile İsrail'in konulmasının ancak Amerika tarafından yapılabileceğini saptayarak Amerika'nın dünyadaki ve bölgedeki rolü üzerine teoriler üretmeye başladılar, işte bu insanlar, Türkiye'ye bölgede Amerika güdümünde yeni roller belirlemek istiyor.
>
> Yalçın'a göre TSK'ya yönelik psikolojik savaşlar açanlar da bu insanlardan oluşuyor. Şöyle demiş Yalçın yazısında: 'New York aydınlarının yazdığım, söylediğini Türkiye'deki solcu liberaller bugün büyük bir öfke ve kinle dile getiriyorlar. Kızgınlıkları biraz da, göbekten bağlandıktan neoliberalizmin ve ABD'nin dünya üzerindeki hegemonyasının küresel kriz ile çökmesinin endişesinden kaynaklanıyor."
>
> Eğer doğruysa bu orijinal tespit, o zaman küresel krizi yaratanların toplandığı doğu yakası (Hedgistan) ile batı yakası (özgürlükçü sosyalistler) arasındaki gerilimin direkt olarak Türkiye'ye yansımasına şahidiz demek-

tir. Ban yakası Amerika'nın yeni gücünün teorisinin yapıldığı yer, doğu ya kası ise ekonomik gücünün oluşturulduğu ve çökertildiği bölge.

Bizim oradaki ikilemi burada da yaşıyor olmamız son derece ilginç ve üzerinde daha çok yazılabilecek bir saptama.

Serdar Turgut New York neo-con'larının takipçilerine bir isim veriyor: rokoko enteller!

Neden rokoko? Çünkü bu stil, bir zarafet içerir. Hatta abartılı, görgüsüz sayılabilecek bir mimari söz konusu olsa bile, buna bir zarafet, bir şıklık katmayı başarır. Entelektüeller genelde böyledir. Çok şık olmayan hatta kaba bir şey söyleseler de, bunu teorik kavram karmaşası alımda saklayıp dediklerine şık görünüm verirler.

Rokoko entelektüeller kavramını Tom Wolfe'un "In the Land of the Rococo Mandsts" başlıklı yazısından esinlendim.

Global trendlere baktığımızda, herhangi bir toplumda entelektüel olarak nitelendirilmeye hak kazanmak için, kişinin şu özellikleri sergilemesi zorunlu gibi gözüküyor:

1- İçinde yaşamakta olduğun toplumda "sıradan" diye tanımladığın çoğunluğun üstünde göreceksin kendini. Gündelik hayatın sorunlarından kopuk yaşayacaksın. O gündelik yaşam ve sıradan insanlardan hayal kırıklığı duyacaksın. Bunun toplumdan nefret etmeye kadar varmasına izin vereceksin.

2- Hayata kötümser bakacaksın. Hiçbir şey seni kolay mutlu etmeyecek. Kolay tatmin olmayacaksın.

3- Bu kopukluk nedeniyle toplumun önem verdiği bazı değerlere rahatça saldıracaksın. Bunu bir hak olarak kabul edeceksin.

4- Sergilediğin bu duruşunu kompanse etmesi için, sürekli olarak toplumda sahip çıkabileceğin ezilmişler arayacaksın. Dikkat edin; bu, samimi bir taraf olmaktan değil, kişisel bilincini rahatlatmak için yapılıyor olacak.

5- Sahip çıkılan kitle proletarya olabildiği zaman işler nispeten kolaydı. Türkiye'de hemen bütün Marksistlerin entelektüel sıfatına uyan insanlar olduğunu unutmayalım. Proletarya politik bir sınıf olarak ortadan çekilince rokoko entelektüel kendisine "sahip çıkacağı" yeni gruplar aradı ve buldu. Kadınlar, azınlıklar, eşcinseller, transseksüeller (ÖDP seçim bildirgelerini hatırlayın), fahişeler (seks işçileri) yeni proletarya olarak tanımlanabilir.

Proletaryanın yerini alanların sadece bazı yeni gruplar olması da gerekmez. Bazı yeni politik hedefler de proletaryanın yerini tutabilir. Bunun en çarpıcı örneği feminizm ve çevreciliktir. (Yeşil partiler.)

Bu tür amaç ve grupları sahiplenen entelektüel sınıfın (Nietzsche bunların bir sınıf olarak ortaya çıkıp XX. yüzyıla damgalarım vuracakla

larr 1882 yılında görmüştür) bir özelliğini daha vurgulamak zorundayız.

Sahip çıkmaya başladığı konular ve yeni grupların sorunları hakkında hep genellemeler yaparak konuşan entelektüeller, genelde pek fazla bilmedikleri konularda konuştuklarında dikkat çekerler. Sınıflarının diğer kişileri tarafından sahiplenir, takdir görürler.

Batı'dan iki çarpıcı örnek vereceğim.

Susan Sontag çok iyi bir yazardır, ama onun toplumda bir anda parlaması, "Beyaz ırkı toplumu yiyip bitiren kanser olarak" ilan ettiği 1967 tarihli *Partisan Review* adlı dergide yazdığı makalesidir.

Entelektüeller bir yandan kendilerinden de nefret ettiklerinden, çoğunluğunun ait olduğu ırkı böyle kolaylıkla suçlayabilmeleri de rahat olabiliyor. Bugün entelektüeller arasında Obama hayranlığının global olmasının bir nedeni de budur.

Diğer çarpıcı örnek ise Noam Chomsky'dir. Türkiye'de okuyucusu bol olan Chomsky büyük bir dilbilimcidir. Bu bilim dalma çok önemli katkıları vardır, ama çoğu insan onu Vietnam Savaşı karşıtlığıyla tanır, insanların gözünde asıl katkısının önemi pek yoktur. O Vietnam Savaşı karşıtlığı gibi doğru bir tavır sergilediğinden meşhurdur artık.

İnsanların gözünde topluma hayata asıl katkılarıyla değil de, politik çıkışı ile önem kazanmış insanlardan bahsederken benim aklıma kaçınılmaz biçimde Orhan Pamuk geliyor. O da onca usta romandan ziyade, tarihimizdeki Ermeni meselemiz ve Kürtler ile ilgili almış olduğu politik tavır nedeniyle "rokoko entelektüeller" arasında çok popüler oldu.

Dolayısıyla bu global trendlere özelliklere uyum sağlamak zorunda olan Türk entelektüellerinin ağırlıklı biçimde Obama'yı desteklemelerinde hayret edilecek hiçbir yan yoktur.

Onlar için yeni proletarya Kürtlerdir, feminizmleri ise "türban özgürlüğü" şeklinde basit formülle tanımlanır.

Bence Türkiye'de iki adet über-entelektüel var.

Biri Elif Şafak, diğeri de Murat Belge.

Murat Belge daha deneyimli, daha bilgili olduğundan, dünyada entelektüel kesimde trend olanı Türkiye'ye rahat aktarabildiğinden, bir kesim üzerinde etkisini yıllardır kaybetmemiştir. Onun son olarak *Taraf* gazetesinde yazmaya başlaması bugüne kadar gördüğüm en isabetli karardır. *Taraf* gazetesi ise, yöneticisi Ahmet Altan'ın şahsında rokoko entelektüalizmin en bariz yayın organıdır.

Elif Şafak ise entelektüellere mahsus olan amaç ve gruplar hakkında sürekli alışverişteymiş gibi davranıyor. Dünyada ne ve hangi grup gündemdeyse, romanlarında onu alıp Türkiye'ye başarıyla uyguluyor.

Serdar Turgut'un makalesi böyle... Onu da biz yazalım.

Ama bu "değerlendirmeden" çok somut bilgiler ışığında olacaktır... Şöyle...

Orhan Pamuk'un yıldızının parlamasında Iowa Uluslararası Yazarlık Programı'nın (International Writing Program/TWP) ne denli önemli bir yeri olduğunu biliyoruz.

Kendi deyişiyle "ilk uluslararası başarısı" olan *Kara Kitap'ı* 1980'li yularda, bu programa katılırken yazdı.

IWP'nin finansmanı Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığınca sağlanıyor.

Resmi sitesinde, programın amacının dünyanın dört bir yarımdan seçilmiş yazarların Amerikan yaşamıyla tanıştırılması olduğu yazıyor. Aşağıdaki bölüm gene programın resmi sitesinden alındı:

> IWP yazarları kendi yurtlarına, Amerikan kültürünü ve başka ülkeleri daha iyi anlayarak, düşünce şekillendiriciler olarak döner. Amerikan kültürünü ve başka ülkeleri daha iyi anlama şansı onları güçlendirerek, siyasal baskılar ve etkilerden özgürleşmiş bir biçimde yazabilmelerini ve ilişkiler geliştirebilmelerini sağlar.

IWP dünyanın dört bir yanından gelen yazarlara Amerikan kültürünü tanıtarak, onları kendi ülkelerinin siyasal baskılarından özgürleştirme amacı güdüyor ve bunu da ABD Dışişleri Bakanlığı'nın parasıyla yapıyor.

IWP, programa katılacak yazar adaylarını seçerken, söz konusu yazarların yabancı uyruklu olsa da, Amerika'da yaşamaması kriteri getiriyor. Yazarların "Amerikan kültürüyle" tanıştıktan sonra ülkelerine dönmesi gerekiyor. Diğer bir kriter ise yazarların kültürlerarası dinamikler konusunda "rahat" olmaları, kültürel etkileşime açık ile istekli olmaları isteniyor.

Son yıllarda Müslüman ve Arapça konuşan ülkelerden giderek daha çok yazarı kabul eden IWP'nin 2008 katılımcıları arasında İranlı bir kadın şair, Filistinli bir oyun yazarı ve roMarxı, Ürdünlü bir roMarxı ve gazeteci, Iraklı bir şair ve deneme yazarı ve Bangladeşli bir şair ve kurmaca yazarı bulunuyor.

Yani Ortadoğu'nun yeni Orhan Pamukları geliyor.

Nereden başladık, nerelere geldik...

Ama madem bu konuya geldik bir bilgi aktarmama izin veriniz... Tekrar Soğuk Savaş dönemine dönmeliyiz ki, Orhan Pamukların "yaratım" sürecinin nasıl başladığını anlayabilelim...

CIA'nın kültürel çalışmaları

Önce bir isim...

Adı, Wilhelm Furtwângler.

Sadece Almanya'nın değil dünyanın en önemli orkestra şeflerinden biriydi.

Tartışmasız en iyi Beethoven yorumcusuydu. Hitler dönemi III. Reich sırasında Berlin Devlet Opera Orkestrası'nı yönetti. Konserlerini Nazilerin gamalı haç bayrağı altında verdi. Destekçisi, Nazilerin propaganda şefi Goebbels'ti.

ABD ordusu 1945 yılında Berlin'e girince, "Nazilerden Arındırma Komitesi"ni kurdu. Sorguya alınan müzik adamlarından biri de Furtvvangler'di.

Amerikalı Binbaşı Steve Arnold'un sorularına soğukkanlılıkla yanıt veren ünlü şef, Nazi olduğu iddialarını hep reddetti.

Sorgulamadan sonra Furtwângler, Berlin'de kurulan "Sanatçılar Özel Mahkemesi" karşısına çıkmayı bekledi.

Yalnız değildi.

Almanların orkestra şefleri Herbert Von Karajan ve Karl Böhm ile soprano Elisabeth Schwarzkopf da mahkemeye çıkmayı bekleyen sanatçılar arasındaydı. Richard Strauss ve Cari Orff gibi besteciler de Nazi olmakla itham ediliyordu.

Gelecekte dünyanın en iyi orkestra şefleri arasında gösterilecek olan Karajan, o dönem çok sıkıntılı günler yaşadı. 1933'ten beri Nasyonal Sosyalist Parti'nin üyesiydi. Muhalifleri ona, "SS Albay Von Karajan" adını takmışlardı.

Nasıl Goebbels, Furtvvângler'i destekliyorsa, Goring de Karajan'ı kayırırdı. Karajan konserlerine Nazilerin sevdiği *Horst Wessel Lied* ile başlamakta bir sakınca görmezdi, işgal altındaki Paris'te Alman askerlere moral konserleri verdi. Bir diğer orkestra şefi Karl Böhm de parti üyesiydi. Viyana konseri sırasında kameralara dönüp Nazi selamı vermekten çekinmemişti.

En iyi Alman sesleri arasında gösterilen soprano Elisabeth Schwarzkopf da partiye 7548960 numarayla kaydedilmişti. "Nazi Divası" deniliyordu ona.

Doğu cephesindeki Naziler için konserler vermiş, Goebbels'in propaganda filminde oynamıştı.

Sonuçta hepsinin hikâyesi birbirine benziyordu.

ABD ile SSCB arasında temelinde bir psikolojik harp olan Soğuk Savaş dönemi İkinci Dünya Savaşı ertesinde başladı.

Nazilere kafa tuttuğu için ABD tarafından hoşnutlukla bakılan Sovyetler Birliği, savaş sonrasında tehlikeli görülmeye başlandı.

Ayrıntıya gerek yok, biliyorsunuzdur.

ABD, Batı Avrupa'da gizli bir kültürel propaganda çalışmasına başladı. Tek bir amacı vardı: Marksizm'e yakınlık duyan Batı Avrupalı aydın

lara "Amerikan hayat tarzını" öğretmek!

İnsanların kafalarını ele geçirme operasyonuydu bu.

CIA'nın Soğuk Savaş dönemindeki en önemli silahı olacaktı bu kültür politikaları. Bu kültürel savaşın ön cephesinde kimler vardı biliyor musunuz? Arthur Koestler, Andre Gide, Bertrand Russell, Ignazio Silone gibi "hayal kırıklığına uğramış" eski solcular!

CIA gölgesinde "Kültürel Özgürlük Komitesi" kuruldu. Komitenin 35 ülkede bürosu vardı. Vakıflar aracılığıyla oluk gibi para akıtılıyordu.

Dergiler çıkarılıyor, resim sergileri açılıyor, konserler düzenleniyor, seminerler yapılıyor, kitapların basılmasına ve satın alınmasına önayak olunuyordu. Sanatçılar ödüllere boğuluyor, ABD'ye davet ediliyordu sürekli.

ABD ile SSCB arasındaki bu kültür üzerinden yürütülen Soğuk Savaş'ın ilk başladığı yer, ikinci Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında Berlin oldu.

Her ikisi de işgal gücüydü.

Berlin'i paylaşmışlardı.

Propaganda yarışında birbirlerini geçmek için her ikisi de kültürel "silahlara" sarıldı.

Yıkıntılar arasından hâlâ ceset kokuları gelirken SSCB, 1945 yılında Berlin Devlet Operası'nı faaliyete geçirdi. "Kültür evi" açtı. Amerikalılar geri kalmadı, "American-Hauser"i faaliyete geçirdi.

Kültürel propagandada SSCB çok öndeydi.

Amerika, daha çok solcuların propagandaları yüzünden, kültürel açıdan çorak bir ülke olarak biliniyordu. Çiklet çiğneyen, Dupont kullanan, büyük arabalara binen kaim kafalılar ülkesiydi.

Amerika bu "kara propagandayı" tersine çevirmek istiyordu.

İşte o günlerde Berlin'de başlayan ve dünyaya yayılacak olan bu kültürel Soğuk Savaş, Alman müzik adamlarının hiç beklemediği bir kararın alınmasına neden oldu.

Ünlü Rus yazar Vladimir Nabokov'un kuzeni kompozitör Nicolas Nabokov, Alman müzik adamlarının kaderini değiştirdi.

Michael Josselson, 1936 yılında ABD'ye sığınmış bir Rus Yahudisi'ydi.

Almanya'daki Psikolojik Savaş Dairesi'nin istihbarat Şubesi'nde çalışıyordu.

Savaş sonrası CIA gölgesinde kurulan Kültürel Özgürlük Komitesi'nin başkanlığına getirildi.

Yardımcısı Nabokov da ABD'ye göç etmiş bir Beyaz Rus Yahudisi'ydi.

Nabokov'un da uzmanlık alam psikolojik harpti. Ayrıca besteci oldu

ğu için müzik şubesine atandı. Görevi, Alman müzik hayatına yuvalanmış Nazileri temizlemekti.

Ancak...

Soğuk Savaş döneminde yeni düşman Naziler değil, komünistlerdi. O halde, komünizme karşı eski Nazilerle işbirliği yapılabilirdi!

Josselson ve Nabokov bu yeni döneme hemen uyum sağladılar.

"Bu Naziler bizim Yahudi kardeşlerimizi diri diri yaktılar" bile demediler. Dünya değişiyordu ve ona uygun stratejiler yapmak gerekiyordu!

Üstelik Sovyetler, "yaşayan en büyük besteci" Şostakoviç'i propaganda amacıyla her yere götürüyordu. CIA alternatifler çıkarmak istedi. Çıkardı da...

Wilhelm Furtvvângler, Berlin'de Amerikalılara bırakılmış Titania Palast'ta 25 Mayıs 1947'de Berlin Filarmoni Orkestrası'nın başında sahneye çıktı.

"SS Albay Von Karajan", "Nazi Divası" Schwarzkopf gibi Alman müzik insanlarının hepsi onurlandırılarak, nişanlar verilerek görevlerine döndürüldü.

Hepsi de kısa zamanda dünyanın en iyi müzik inşam oluverdiler! Yeni devir, imaj devriydi!

"Nazilerin müzik ilahı" ünlü besteci Richard Wagner'ın eserleri bile tekrar çalınmaya başlandı!

Berlin Devlet Opera binası, SSCB kontrolündeki alanda kalmıştı; Amerikanlar Berlin'de görkemli bir konser salonu yapmaya karar verdi: Berlin Filarmoni Orkestrası binası böyle doğdu.

Kültürel Soğuk Savaş hep sanat lehine olmadı; Nazilerin kitaplarını yaktığı Thomas Mann, Tom Paine, Helen Keller, John Reed gibi yazarların eserlerini bu kez el altından CIA yakıyordu artık!

Almanya'da eski Nazi sanatçılara özgürlük verilirken, Amerika'da McCarthy dönemiyle "komünist avcılığı" başladı ve Arthur Miller, Albert Einstein, Charlie Chaplin, Leonard Bernstein, Dorothy Parker, Marlon Brando gibi onlarca sanatçının, akademisyenin hayatını karatttılar.

CIA Soğuk Savaş boyunca kendi kontrolündeki yeni isimleri/eserleri empoze etmeye çalıştı hep. George Orwell, Henry Miller, T. S. Eliot gibi birçok yazarın eserlerinin basılmasına, dağıtılmasına önayak oldu. Çehov Yayınevi desteklendi.

Yeni sanat akımlarının doğmasına bile aracılık yaptı.

Ve Soğuk Savaş dönemi bitti.

Ama Kültürel özgürlük Komitesi bugün hâlâ faaliyette.

Eğer bir gün yabancı gazetelerin birinde, neden yapıldığını bilmediğiniz, "Dünyadaki en zeki 100 kişi" veya "Dünyadaki en yaratıcı 100 kişi" ya da ne bileyim, "Dünyaya yön veren 100 deha" gibi "istatistik haberlerini" okursanız; bilin ki CIA'nın Kültürel Özgürlük Komitesi işbaşındadır!..

"Faaliyet çakılmasın" diye bu listelere hak eden birkaç isim de koyarlar hani; aklınız karışmasın sakın.

Sanıyorum bizim solcu-liberal tayfasını biraz tanıdınız.

Şimdi gelelim onların avaz avaz bağırdıkları darbe meselesine...

Önce bir soruyla başlayalım: Darbeyi sadece askerler mi yapar?

Darbe deyince aklınıza askerler, tanklar mı geliyor sadece?

Sivil darbeyi kim yapıyor?

TSK son yıllarda bazı çevreler tarafından neden yıpratılıyor?

Israrla bu soruyu sormalıyız?

İşin garip yanı...

TSK'ya karşı öyle bir hava oluşturulmuştur ki, Washington'daki bir Yunanlı gazeteci bile saygısızca Türk ordusunun generaline "faşist" demektedir.

Bu gazetecinin adı Lambros Papantoniou, gazetesinin adı ise *Eleftheros Typos.*

Bu gazeteci geçen yıl, başta ABD Dışişleri Bakanlığı sözcülerinden Tom Casey olmak üzere herkese, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'ın "faşist diktatör" olduğunu söylüyordu.

Nereden bulduysa (!) elinde Genelkurmay Başkanlığı'nın, Eylül 2007'de "Lahika-1" ismiyle faaliyete koyduğu iddia edilen ve Genelkurmay'ın yalanladığı "eylem planı"nı gezdiren Yunanlı gazeteci Papantoniou, Orgeneral Büyükanıt'ın görevden hemen alınması için ABD hükümetinin acilen devreye girmesini istiyordu, işin ilginç yanı ise; Lambros Papantoniou'ya bu "lahika" belgesinin, zamanında Washington'da görev yapmış, daha sonra Türkiye'ye dönmüş "taraftar bir gazeteci tarafından verildiğinin iddia edilmesi...

Ne acı değil mi? ABD'den "devşirilen gazeteciler" bu ülkenin ne kadar milliyetçi olduğu çok iyi bilirler aslında.

4 Eylül 2008'de John McCain'in başkan adayı ilan edildiği kongre salonunda çok büyük bir afiş üzerine ne yazılıydı: "CONTRY FTEST (önce Vatan)."

Bunu görmediklerini sanmayınız lütfen.

Türkiye'nin en güvenilir kurumuna karşı yapılan bu sistematik psikolojik savaşın amacı nedir?

TSK bir karşı darbenin saldırılarına mı maruzdur? Kimdir bunlar ve ne istemektedirler?

Yandaş medya son iki yıldır hemen her gün benzer cümleleri yazıp duruyor:

"Askerler, AKP hükümetine karşı, darbe yapacaktı!"

Arkasından 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül askeri darbelerini örnek gösteriyorlar. Onlar yazmıyorlar ama, meseleyi 1876'da Sultan Abdülaziz'in tahttan indirilmesinden, 1913 Babıâli Baskını'na kadar götürebiliriz. Hadi onlar yazmıyor; biz de o kadar eskiye gitmeyelim.

Diyorum; darbeyi sadece askerler mi yapar?

Örneğin, polisler yapamaz mı?

Ya da Sırbistan, Gürcistan ve Ukrayna'da gördüğümüz gibi "renkli-sivil darbeler" olamaz mı?

Tabii ki olur.

O halde, işin özünde yanlış bir tartışma yürütülmüyor mu?

Aslında...

Darbeyi kimin yapacağından çok, darbenin neden yapılacağı üzerinde durmamız gerekmiyor mu?

Örneğin, bu topraklardaki darbeler hep iç dinamiklerle mi hareket etmiştir?

1876 darbesinin arkasında İngilizler yok mudur?

1913 Babıâli Baskını'nın arkasında Almanlar olduğu gibi.

12 Eylül 1980 darbesini "bizim oğlanlara" yaptıranların Amerikalılar olduğunu bilmeyenimiz yok herhalde.

Ezberlenmiş kavramlarla konuşmayı bırakıp darbeyi kimin, neden yapacağına daha geniş açıdan bakmakta yarar var.

Bakınız...

Soğuk Savaş bitene kadar Türkiye'nin iç ve dış politikası belliydi. ABD-NATO-AB; yani Batı, Kemalizm'den, TSK gibi Cumhuriyet kurumlarından memnundu.

Ortak düşman ise belliydi: komünistler.

Bu nedenle NATO dahilinde kurulan Gladio da, Türkiye'deki yerli sivil işbirlikçileriyle solculara karşı elinden geleni yaptı. Provokasyonlar, suikastlar düzenledi. Yetmedi, askeri darbe yaptı!

Buraya kadar sanıyorum kimsenin bir itirazı yoktur.

Sonra ne olduysa Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla bir şeyler değişmeye başladı.

Kemalizm *out*, ılımlı islam *in* oluverdi!

ABD, Türkiye'ye "yeni bir elbise" giydirmek istedi.

Başta TSK olmak üzere Cumhuriyetçi kurumlar bu elbiseye girmedi/girmek istemedi.

Eee'si yoktu, öyle ya da böyle o elbise giyilecekti!

İyi ama eskiden Amerika isteyince askeri darbe yapılıyor ve zorla da olsa o elbise giydiriliyordu.

Oysa şimdi, dün elbisenin giyilmesine aracı olan TSK, bu kez yeni elbiseyi giymek istemiyordu. Örneğin, fazla "kapalı" buluyor; başörtüsüne mesafeli duruyordu! Ayrıca beline silah takıp komşularının evine girmek de istemiyordu.

TSK'nın bu tavrına karşı siz ABD olsanız ne yaparsınız?

Hemen Türkiye'de o elbiseyi giymeyi çok istekli cemaatlerle, kurumlarla işbirliği yaparsınız. Yetmedi, parti kurarsanız!

Ve bu işbirliği sayesinde elbiseyi giymeyenleri tasfiye edersiniz.

Peki, bu tasfiyeyi nasıl yaparsınız?

Hitler'in sağ kolu J. Goebbels, Nazilerin propaganda bakanıydı. Yalanlarını kamuoyuna kabul ettirmekte çok ustaydı. Yalanını kabul ettirmekte o kadar başarılıydı ki, bugün hâlâ Batı üniversitelerinde onun "büyük yalan" olarak bilinen tekniği ders olarak okutulmaktadır.

Evet, tasfiye için "büyük yalana" başvurursunuz.

Yoksa Türkiye tarihinin en önemli emniyet-savcı soruşturması neden çarşaf çarşaf gazetelere, TV'lere servis yapılsın?

Evet, şimdi iyi bir noktaya geldik.

O halde yaklaşık yirmi yıl geriye gidelim...

Tarih, 3 Aralık 1990. Yer, Ankara

Genelkurmay'dayız. Harekât Daire Başkanı Korgeneral (rahmetli) Doğan Beyazıt, basın mensuplarına "Özel Harp Dairesi" hakkında brifing veriyor.

Brifing esnasında gazeteci Güneri Cıvaoğlu'nun çağrı cihazına bir mesaj düştü. Ve Cıvaoğlu söz alarak, Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay'ın az önce istifa ettiğini duyurdu.

Orgeneral Torumtay niye istifa etmişti?

Hayır, bu istifanın Gladio tartışmalarıyla hiçbir ilgisi yoktu. Torumtay, Cumhur**başkanı Turgut Özal**la (dolayısıyla ABD) **Körfez politikaları konusunda anlaşamamıştı**.

Bu istifayla askerler, siyasal iktidarlarla uzlaşmadıkları zaman koltuğu bırakıp gitme olgunluğuna ulaştıklarını göstermişti, ilkti.

Bu aynı zamanda darbeler döneminin kapandığını da gösteriyordu.

Yirmi yıllık süreçte Torumtay'dan sonra nice Genelkurmay başkanları gelip geçti. Ve büyük çoğunluğu ABD'nin Ortadoğu politikalarına sıcak bakmadı. Mehmetçik'i petrol kuyularına bekçi yapmak istemedi. Ama bunun kararını da hep TBMM'ye bıraktı. Bunları gördük, yaşadık.

Oysa bugün...

Birileri hâlâ askerlerin darbe yapacağını ısrarla yazıyor, söylüyor.

Pardon, tercüme ediyorlar.

Kimden mi? Bunu gösterdik; ekleme yapalım.

2003'e dönelim...

Amerika'nın Irak işgalinin mimarlarından Paul Wolfowitz, 6 Mayıs 2003'te CNNTürk'te Mehmet Ali Birand ve Cengiz Çandar'ın sorularını yanıtladı. Konu, Amerika'nın Irak işgali için Türkiye üzerinden kuzey cephesinin açılmasını sağlayacak 1 Mart Tezkeresi'nin reddi ve Amerika'nın bundan duyduğu derin rahatsızlıktı.

Bakınız Wolfowitz, tezkerenin reddinden kimi sorumlu tuttu:

> Wolfowitz: Türkiye'de bize destek olacağını düşündüğümüz, aramızdaki ittifakın çok önemli geleneksel destekçisi olan kurumlardan, aradığımız desteği bulamadık.
>
> Soru: Hangileri özellikle?
>
> Wolfowitz: Tahmin ediyorum ki biliyorsunuz hangilerini kastettiğimi, ama örneğin ordu... Ordu, hangi nedenle olursa olsun, o önemli ve oynaması gereken liderlik konumuna tam olarak sahip çıkamadı...
>
> Soru: Ordunun liderlik görevi tam olarak nedir?
>
> Wolfowitz: Ben siyasi açıdan bahsetmiyorum. Şunu kastediyorum: Türkiye'nin ulusal çıkarları ve ulusal stratejilere bakacak olursanız, özellikle sizin sisteminizde geçerli olan şu: Ordunun söylemesi gereken bir şey vardı. "Amerika'yı desteklemek Türkiye'nin çıkarınadır" demeliydi. Benim gözlemim şu oldu: Yapması gereken ya da sonuçta fark yaratacak şekilde güçlü ifade edemedi kendini.

Yazdım ya güzel bir noktadayız; devam edelim. Bu kez tarih,

19 Nisan 2003.

New York Times'ta. "Savaşan Bir Ulus" başlıklı bir yazı yayımlandı. Sözünü ettikleri ulus Türkiye.

Yazar Alan Cowell, yazışma, "Tek bir kurşun dahi atılmadan Türk ordusunda çok pahalı bir savaş yaşandı" diye başladı.

1 Mart Tezkeresi reddedildiğinde Genelkurmay başkanı, Hilmi Özkök'tü. Ancak *New York Times*, faturayı Özkök'e kesmedi. Şöyle yazdı:

> Generali yıllardır tanıyan bir Türk analizcisine göre altmış üç yaşındaki Hilmi Özkök, "Bu ülkeyi ordunun yönettiğine dair izlenimi güçlendirmemek için büyük özen gösteriyor..."
>
> Ama **General Özkök'ün Avrupa yanlısı duruşu** onu, ordunun siyasal ve ekonomik gücünün azalması konusunda temkinli davranan bazı kıdemli subaylarla karşı karşıya getiriyor. Daha net konuşmak gerekirse, gene bazı analizcilerin söylediğine göre, General Özkök'ün selefi Hüseyin Kıvrıkoğlu ve Kara Kuvvetleri Komutanı Ay-

General Özkök'ün Amerika Birleşik Devletleri'yle bu denli işbirliği içinde olmaması gerektiğini savunuyorlar.

Yani Amerika'**nın derdi, ordunun siyasete karışmasıyla "demokrasi**nin zedelenecek" **olması değildi. Amerika'nın derdi, Türk ordusunda bazı kesimlerin artık Amerika'yla kayıtsız şartsız işbirliğine onay ver**memesiydi.

Son olarak, yazının bir başka bölümünü aktaralım:

> Dahası, bazı ordu uzmanları, söz konusu krizin, ordunun en üst kademeli kumandanları arasında uzun süredir devam eden bir tartışmayla keskinleştiğine inanıyor. Batı tarafından kabul görme arzusu taşıyanlarla -ki bu arzu Ankara'nın Avrupa Birliği'ne katılma isteğinde de somutlaşıyor- ulusu Avrupa ve ABD'den uzaklaştırarak Rusya ve Çin gibi yeni müttefikler aramaya itecek daha derin bir ulusalcılığı benimseyenler arasındaki tartışma bu.

Gördünüz mü meselenin özünü?

Amerika'nın dış siyasetini belirlemede en önemli kurumlardan biri olan Brookings Enstitüsü *Winning Turkey* (Türkiye'yi Kazanmak) diye bir kitap çıkardı.

Ortadoğu uzmanı ve Başkan Obama'nın danışmanlarından Philip H. Gordon, kitabında [9] Türkiye'de askeri bir darbe sonrasında neler olacağını şöyle kestiriyordu:

> Türkiye'de askeri hükümet, Ankara'nın on yıl önce başlattığı Avrupa Birliği'ne katılma amacından vazgeçerek başvurusunu geri çeker, NATO üyeliğini askıya alır; Amerika'nın Türkiye topraklarındaki askeri üslerini kullanmasını yasaklar ve bundan böyle daha bağımsız bir dış siyaset izleyeceğini açıklayarak Rusya, Çin ve İran'la daha yakın diplomatik, ekonomik ve enerji bağları kuracağını ilan eder ve bunlara ek olarak, Kuzey Irak'ı karşısına alır.

Görüyor musunuz; büyük oyunu nerelerde, hangi korkunç yalanlarla sürdürüyorlar.

Bir örnek daha yazmalıyım: ABD German Marshall Fund (GMF) kuruluşunun üst düzey uzmanlarından olan O. Lesser, ABD-Türkiye ilişkisinde kilit testler oluşturacak üç konuyla ilgili bir çalışma yaptı. Lesser çalışmasında Rusya, AB ve İran'ı, Türkiye-ABD ilişkileri açısından "üç büyük stratejik konu" olarak ele aldı. Lesser'a göre bu üç konu, Oba-

****

9. Bu kitaba, Brookings Enstitüsü Türkiye Programı Direktörü Ömer Taşpınar'ın da katkıları oldu. Taşpınar arada Radikal, Zaman ve Sabah gazetelerinde makale yazıyor.

ma'nın Türkiye'de dile getirdiği "model ortaklık" için de "kilit testler" oluşturuyor.

Pasifik Konseyi eski başkan yardımcısı, Rand Corporation uzmanı, ABD Dışişleri Bakanlığı Politika Planlama Dairesi eski görevlisi lan O. Lesser, çalışmasında şunu diyordu: "(...) iyi haber ise, NATO'ya stratejik alternatif olarak Moskova'yla daha yakın ilişkiler için bastıran, Avrasya'ya odaklananların, Türk siyasetinde marjinal bir konuma itilmiş olmasıdır."

Yani lan O. Lesser, NATO karşıtlarının, Avrasyacı kesimlerin, Ergenekon soruşturması yoluyla içeri atıldığını memnuniyetle dile getiriyor.

Fehmi Koru, Ergenekon soruşturmasına, 5 Kasım 2007'de yapılan Bush-Erdoğan görüşmesinde karar verildiğini daha önce hem köşesinde yazmış hem de Kanal 7'de canlı yayın programında dile getirmemiş miydi? Mesele açık değil mi?

Psikolojik savaşın merkezinin neresi olduğu belli değil mi?

Her ne kadar komutanlar sürekli "Artık askeri darbeler dönemi bitti" diye açıklamalarda bulunsa da, Amerikan neo-conları da (ve Türkiye'deki takipçileri) bir o kadar Genelkurmay'ın darbe yapacağını yazıyor!

O halde sormak zorundayız: Türkiye'de "ABD elbisesini" giymek isteyenler, **askeri darbe yalanını ortaya atıp Cumhuriyetçi kadrolara karşı büyük bir tasfiye ope**rasyonuna girişmiş olamaz mı**?

Sizin darbeden salt anladığınız, sabaha karşı yönetime el konulması, bildiri okunması, tankların yürümesi gibi Soğuk Savaş dönemi müdahaleler mi?

Ergenekon adı verilen soruşturma kapsamında saygın isimler, adı şaibeli kişi**lerle birlikte kamuoyunun önüne çıkarılmıyor mu**?

Yıpratma taktiklerinin yapıldığı ortada değil mi?

Bu kara propaganda hep "Askerler darbe yapacak" sözleriyle aynı anda yapılıyor.

Nasıl oldu da, "Asker darbe yapacak" sözleri ile yıpratma kampanyaları yan yana durdu?

Bunlar psikolojik savaşın hep bir merkezden yürütüldüğünü göstermiyor mu?

Gerçekten Türkiye'nin son yıllarda gördüğü -hakkını vermek gerekiyor- en başarılı psikolojik savaş yöntemiyle yapılmıyor mu? İnsanlık tarihi sivil darbeleri görmedi mi? Sivil darbe yapmakta, görünen o ki Hitler'i bile aratmıyorlar. Nasıl mı?

Hatırlamaya çalışalım...

Almanya'da Weimar Cumhuriyeti'ni kim yıktı: Adolf Hitler. Hitler'in kurduğu cumhuriyetin adı neydi: Demokratik Cumhuriyet.

Hitler'in parlamento darbesiyle kurduğu bu cumhuriyetin silah gücü neydi: polisler.

Hitler'in diktatör olmak istediğini anlamayıp ona "yetki kanunu" veren kimlerdi: **merkez sağ part**iler.

Hitler'i diktatör yapacak yasalara ve uygulamalara mecliste karşı çıkan kimdi?

88 sosyal demokrat milletvekili.

Hitler'in arkasındaki meclis gücü neydi: 441 milletvekili. **Hitler'e karşı çıkan basının ve muhal**efetin baş**ına** ne geldi: Hepsi ce**zaevine tıkıldı**.

Hitler'in Reichstag yangını gibi provok**asyonlarla kandırıp ele geçirdiği son k**urum hangisiydi: Alman ordusu.

Hitler'in hedefindeki **gazete: "Hürriyet"**

Türkiye'de, yaşananları "sivil darbe" olarak değerlendirenleri haklı çıkarak çok somut gelişmeler yaşanmaktadır.

Bunlardan biri de Doğan Grubu'na kesilen Türkiye tarihinin en büyük vergi cezasıdır.

Bu mali cezanın siyasi baskı nedeniyle verildiğini herkes biliyor.

Siyasal iktidar tarafından Doğan Grubu yok edilmek istenmektedir.

Benzer baskıyı faşist diktatör Hitler de iktidarının İlk dönemlerinde hayata geçirdi.

Hitler'in hedefindeki ilk gazete Almanya'nın *"Hürriyet"*iydi...

İngiltere'de *The Times*, ABD'de *New York Times*, Fransa'da *Le Monde* neyse Almanya'da da *Vossische Zeitung* oydu.

Hitler sivil diktatörlüğüne ilk adımım basını susturarak attı. Öncelikle hedefinde *Vossische Zeitung* gazetesi ve onun genel yayın yönetmeni Georg Bernhard vardı...

Tarih, 15 Mart 1933.

Demokratik seçimle iktidara gelen A. Hitler III. Reichi ilan etti. Yedi ay sonra... Tarih, 4 Ekim 1933. Alman basın kanunu çıktı.

Gazetecilik "kamu mesleği" sayıldı. Bu yasayla basın, devlet (dolayısıyla Nazi) propagandası yapmak zorundaydı. Anlayacağınız gazeteciler "devlet görevlisi" haline dönüştürüldü.

Ve o günden sonra günlük gazetelerin yazı işleri müdürleri her sabah, Halkı Bilgilendirme ve Propaganda Bakanlığı'ndaki Gözetim ve Talimat Merkezi'nde Bakan J. Goebbels (ya da yardımcısı) başkanlığın-

da toplandı. Bu toplantıda hangi haberin yayımlanacağı, haberin nasıl yazılacağı, nasıl başlıklar atılacağı ve başyazının ne hakkında olacağı bildirilirdi.

Şehir dışındaki küçük gazetelere ve dergilere de bu emirler yazılı olarak geçilirdi.

Yazı işleri müdürü olmak için Nazilere yakın, "Ari/temiz ırktan" olmak gerektiğini yazmama gerek yok herhalde...

Daha sonra gazetecileri "disipline etmek" amacıyla özel profesyonel kurullar oluşturuldu. Bunlar, gazetelere/gazetecilere para cezası kesmeye, basın birliğinden atmaya kadar pek çok yetkiye sahipti. Basın odasından/loncadan atılma cezası almak, gazeteciliği bırakmak anlamına geliyordu.

Bu arada "Alman basın führeri" (basın odası başkanı) kimdi biliyor musunuz? Hitler'in Birinci Dünya Savaşı'ndaki başçavuşu Max Amann! Gazete ve dergilerin kapatılması onun iki dudağının arasındaydı.

Bu genel bilgilerden sonra gelelim hikâyemize...

Vossische Zeitung Almanya'nın en eski gazetesiydi. 1704 yılında yayın hayatına başladı.

Sahibi Almanya'nın önde gelen yayın kuruluşlarının sahibi Ullstein ailesiydi.

Bu köklü gazetenin yayın çizgisi liberaldi. Her görüşten köşe yazarı vardı.

Örneğin, 1751 ile 1755 yıllarında Aydınlanma Çağı'nın büyük ismi Gotthold Ephraim Lessing, gazetede aylık bir ek çıkardı.

Prusya Kralı Büyük Friedrich'ten, AEG'nin sahibi sanayici W. Rathenau'ya kadar tarihi isimler de bu gazetede yazılar kaleme aldılar.

Keza romantik romanın öncülerinden Theodor Fontane gazetede tiyatro eleştirileri yazdı.

Evet, gazete tarihi boyunca yazarları arasında her görüşten yazarı barındırdı. Örneğin edebiyatçı Willibald Alexis 1848 devrimini destekledi.

Bir bilgi ekleyeyim:

Yunanca *photos* (ışık) ve *graphien* (çizmek) sözcüklerinin birleşmesinden meydana gelen "fotoğraf' sözcüğü ilk kez *Vossische Zeitung* gazetesinin sayfasında yer aldı. Sonra evrensel bir sözcük oldu.

Gazete sadece Almanya tarihi için değil, dünya basın tarihi için de önemli bir yayın organıydı.

Her şey Hitler'in iktidara gelmesiyle başladı...

1930'lı yılların başında Almanya'da üç büyük yayın kuruluşu vardı: Mosse, Sherl ve Ullstein. Hitler'in ilk hedefi Ullstein oldu.

Almanya'nın en büyük yayıncı kuruluşu Ullstein ailesi; *Vossische Ze*

itung, Beriiner niustrirte, BZ am Mittag, Berliner Morgenpost, Bertiner Zeitung, Deutsche AUgemeine Zeitung, Dame, Bauutelt, Verkehrstechnik, Herteren Fridolin, Grune Post isimli yayın organlarına sahipti.

Hitler öncelikle *Vossische Zeitung'dan* rahatsızdı. Etkisinin farkındaydı. Bu gazetenin basının "amiral gemisi" olduğunu biliyordu. Gazetenin liberal yayın çizgisinden de, aralarında bulunan solcu yazarlardan da memnun değildi. Önce gözdağı vererek korkutmaya çalıştı. Olmadı. Çünkü gazetenin tarihsel bir geçmişi vardı. Böylesine bir birikim öyle bir iki günde ters düz edilemiyordu.

Hitler bu kez hedefini gazetenin genel yayın yönetmeni Georg Bemhard'a çevirdi. Almanya'nın önde gelen gazetecilerinden Bernhard'ı tasfiye etmesi halinde basın üzerinde korku yaratacağını hesap ediyordu.

Bernhard'ın gazetenin başından ayrılması da yetmeyecekti; ülkeden ayrılmasını istiyordu.

Bernhard da korkuyordu; meslektaşları Cari Von Ossietzky ve Walter Kreiser, sıradan haberleri bahane gösterilerek, gizli askeri bilgileri ifşa ettikleri gerekçesiyle vatan hainliğiyle suçlanıp hüküm giymiş, Papenburg-Estervregen Toplama Kampı'na atılmışlardı.

Benzer oyunun kendisine de oynanacağını anlayan Bernhard yurtdışına kaçmak zorunda kaldı.

Ardından *Vossische Zeitung'da* büyük bir kıyım yapıldı, onlarca gazetecinin-yazarın işine son verildi.

Mesele sadece gazetenin-yazarın mesleğinden olması değildi.

Örneğin Lothar Erdmann (1888-1939) *Vossische Zeitung* muhabiriydi; Sachsenhausen Toplama Kampı'nda 1939'da katledildi.

Else Ury (1877-1943) *Vossische Zeitung'da* müstear isimle yazılar yayımlıyordu. 1943'te Auschwitz Toplama Kampı'nda katledildi.

Heilig Bruno (1888-1968) *Vossische Zeitung* muhabiriydi. 1933'te Viyana'ya sığındı. Ülke Almanlar tarafından işgal edilince 1938'de siyasal tutuklu olarak Dachau Toplama Kampı'na hapsedildi.

Fritz Heymann (1897-1943) yazardı. Auschwitz Toplama Kampı'nda 1943'te katledildi.

Jakob Cahnmann (1893-1942) gazeteciydi. 1942'de Auschwitz Toplama Kampı'nda katledildi.

Acı örnekler çok...

Ne ilginç değil mi, bugün Türkiye'de yandaş medyadaki bazı köşe yazarları solcuların köşe yazarı olmasından rahatsızlık duyup gazete patronuna "Bunların işine son verirseniz AKP'yle ilişkileriniz düzelir" diye yazıyorlar! Yetmiyor. Kimi sözde köşe yazarları da solcu yazarları Ergenekon savcılarına hedef gösteriyor; "Bunları da sorgula-

Genel Yayın Yönetmeni Bernhard yurtdışına kaçtı, ama *Vossische Zeitung'ın* Propaganda Bakanlığı'yla sorunları giderilemedi.

Propaganda Bakanlığı'nın 5 Mart 1934 tarihli kararı: Amerikan ordusundaki yolsuzluk skandallarına ilişkin haberler verilmeyecek.

7 Mart 1934 tarihli kararı: Dr. Goebbels'in *New York Times'a* verdiği mülakat olduğu gibi yayımlanmayacak; resmi Alman basın bürosunun verdiği kopya yayımlanacak.

9 Mart 1934 tarihli karan: Dr. Goebbels söz konusu toplantının sözünü etmeye değer olup olmadığına ilişkin görüş bildirinceye kadar New York'ta düzenlenen "Hitler'e Karşı Uygarlık" mitingi haber yapılmayacak.

Bu ve benzeri haberler konusunda *Vossische Zeitung* ile Propaganda Bakanlığı hiç anlaşamadı. Tarihi gazete yeni döneme uyum sağlamakta zorlandı.

Ve sonuçta...

Tarih, 1 Nisan 1934.

Faşist baskılara dayanamayan Almanya'nın en etkili liberal gazetesi *Vossische Zeitung* 230 yıldır devam eden yayınına son vermek zorunda kaldığını açıkladı:

"Vossische Zeitung adlı gazetemizin yayınına son verdik. Acı da olsa gönüllü ama mantıksal olarak gazetemizin bu ayın sonunda kapatılması kararını aldık."

Resmi açıklamada pek açık verilmese de herkes Hitler rejiminin baskısı sonucu bu kararın alındığını biliyordu.

Böylece Alman tarihinin en eski yayın kuruluşu kapandı.[10]

Peki, Ullstein ailesinin hisselerini kim aldı dersiniz?

Hitler'in başçavuşu Max Amann; Alman basın führeri! Max Amann, baskılar sonucu kapanmak zorunda kalan yayın organlarını çok düşük fiyatla satın alıp "yandaş medya" oluşturuyordu!

Gazeteleri, dergileri kim için alıyordu dersiniz? Nazilerin yayın kuruluşu Eher Verlag için!

Demek o tarihte "ahbap-çavuş" ilişkileri apaçıktı. Örtüye gerek duymuyorlardı.

Sahi *Sabah* gazetesini Çalık Grubu nasıl almıştı? Kamu bankalarının verdiği krediyle! Neyse...

Her diktatör gibi Hitler de, basını ele geçirmeden amacına ulaşamayacağım iyi biliyordu. Sivil faşist rejiminin baskısı sonucu ilk kapanan gazete *Vossische Zeitung* oldu.

Hitler, Ullstein ailesini basın dışına attıktan sonra, sıra bir diğer basın imparatoru aileye gelmişti: Mosse ailesi.

****

10. Gazete kapandığında yazarları arasında (Fosforlu Cevriyenin yaratıcısı) gazeteci Suat Derviş de vardı. Gazetenin sanat dergisi Çuerscnitte'e yazıyordu. Vossische Zeitung kapanınca

Bu ailenin dünyaca tanınmış, 1872 doğumlu liberal gazetesi *Beriiner Tageblatt*, Nazilerin hedefine girdi.

Önce Genel Yayın Yönetmeni Theodor Wolff'u tasfiye ettiler. Wolff yurtdışına kaçmak zorunda kaldı. Eğer kaçmasıydı, Hitler'in provokasyon amacıyla yaktırdığı Alman Parlamentosu (Reichstag) davasının sanığı olacaktı.

Beriiner Tageblatt genel yayın yönetmenliğine 1 Nisan 1934'te gazetenin dış haberler bürosundan Paul Scheffer getirildi.

Liberal Scheffer'in yurtdışı bağlantıları çok sağlamdı ve Hitler'in şimdilik bu bağlantılara ihtiyacı vardı.

Ve Hitler, bu dış desteğe ihtiyaç duymadığı gün, 1939'da, bu gazeteyi de kapattırdı.

Bakınız tarihte örnekleri çoktur ve acıdır.

Gazetenin sahibi Hans Lachmann-Mosse, Hitler'in iktidara gelmesi için büyük destek vermişti. Yayın kuruluşları; *Beriiner Morgen Zeitung*, *Beriiner Tageblatt*, *Beriiner Volk-Zeitung*, *8-Uhr Abendblatt*, *Annoncen-Eocpedition*, *Rudolf-Mosse-Code* Hitler'in propaganda araçları gibi çalışmıştı.

Sonuçta Hitler ihtiyacı kalmayınca Mosse ailesinin de üzerini çiziverdi!

Nazi diktatörlüğü iktidarını güçlendirdikçe, gazeteler bir bir kapanır ya da el değiştirirken basın piyasası "kraldan çok kralcı" gazetelere/gazetecilere kaldı.

Almanya'nın üçüncü büyük gazetesi *Frankfurter Zeitung*, genel yayın yönetmenliğine Londra muhabiri Rudolf Kircher'i; Almanya'nın tutucu gazetesi *Deutsche AUgemeine Zeitung* ise genel yayın yönetmenliğine yine Londra'da muhabirlik yapmış Karl ZUex'i getirdi.

Meydan koltuk hırsına kapılmış, bilgisi, birikimi olmayan gazetecilere kaldı.

Almanya'da basın, hem sermaye hem de yönetici/yazı işleri olarak hızla el değiştirdi.

Sonra neler olduğunu biliyorsunuz...

Mustafa Kemal 30 Kasım 1929'da Almanya'nın "Hürriyet"i *Vossische Zeitung* muhabirine şu demeci vermişti: "Korku üzerine bir iktidar inşa edilemez."

Gazeteciler hedefte

Almanya'daki gazeteciler kadar yazarlar da Hitler'in zulmünden kurtulamadı.

Kurt Tucholsky (1890-1935) devrin en önemli Alman gazetecilerinden biriydi.

Gazeteciliğe öğrencilik yularında başladı. Üslubu taşlama (hiciv) idi.

Aynı zamanda kabare yazan, şarkı sözü yazan, roMarxı ve şairdi. Toplumcu-gerçekçiydi.

Kendisini demokrat, barış sever ve antimilitarist olarak tanımlandıyordu. Toplumu eleştirmekten de geri durmuyordu.

Özellikle Yahudilere "Hitler'e karşı mücadele etmiyorlar" diye sitem ediyordu.

Yahudilikten çıkıp Protestan oldu.

Yazılarında "göbeğini kaşıyan adama" değil ama "kesesi kabarık zenginlere" Hitler'i destekliyorlar diye çok yüklendi.

Hitler'in yoluna kırmızı halı döşeyen işadamlarına, eski kurt politikacılara ateş püskürdü.

Hitler iktidara gelmeden önce halkı uyaran yazıları en çok o kaleme aldı.

Makalelerinde sürekli gelmekte olan tehlikeye işaret etti. Yargı ve polis içindeki Nazilere dikkat çekti.

Hitler'in başbakanlığının ülkeyi nereye götüreceğini hayal etmek bile istemiyordu.

Tucholsky yırtınıyordu. Gelmekte olan fırtınaya dikkat çekiyor, ama kimse görmek istemiyordu.

1930'lu yılların başında, tüm uyarılarının duymazdan gelinmesi ye cumhuriyet, demokrasi ve insan hakları için yapmış olduğu girişimlerin etkisiz olduğunu anlaması Tucholsky'yi derinden yaraladı.

Almanya'yı terk etti. İsveç'e yerleşti.

1933 yılında Naziler, kitabı *Weltbühne,yi* yasakladı. Ayrıca, Tucholsky'nin kitaplarını yaktılar ve onu vatandaşlıktan çıkardılar.

Gönüllü sürgün yaşadığı İsveç onun bir yerde mezarı oldu. Çenesini tuttu; "Okyanusa karşı ıslık çalınmaz" diyordu. Çok yazamadı.

Önceleri saygı duyduğu fakat daha sonra Hitler rejimini destekleyen Norveçli şair Knut Hamsun'la hesaplaşmak için sert bir yazı yazmayı planladı; ama buna yetecek enerjiyi bulamadı.

Tek yapabildiği ölüm kampında bulunan gazeteci arkadaşı Cari Von Ossietzky'ye 1935'te Nobel Barış Ödülü'nün verilmesi için çalışmak oldu.

20 Aralık 1935 tarihinde evinde çok sayıda uyku hapı aldı. Bir gün sonra komaya girmiş halde bulundu ve Göteborg'daki Sahlgrensche Hastanesi'ne götürüldü. 21 Aralık akşamı orada yaşamım yitirdi.

Yıllarca Tucholsky'nin intihar ettiği söylendi.

Son zamanlarda, Tucholsky biyografisini yazanlardan Michael Hepp bu tezle ilgili şüphelerinin olduğunu ve dikkatsizlik sonucu ölmüş olabileceğini ileri sürdü. Onu Hitler rejiminin öldürdüğü de söylentiler arasındadır...

Tucholsky'yi gerçekte öldüren, ülkesinde olanlara karşı bir şey yapamama umutsuzluğuydu.

Dünyadaki tüm diktatörlükler muhalif medyaya düşman olurlar. Almanya'da Hitler döneminde yaşananların benzeri İran'da da gerçekleşti. Kendisine yandaş medya arayan isim Humeyni'ydi...

Humeyni'nin hedefindeki gazete: "Hürriyet"

Ayandegan, İran'ın en çok okunan gazetesiydi. Tirajı bir milyondu. Liberal-özgürlükçüydü. Köşe yazarları arasında, solcu, sağcı, liberal her görüşten kişi vardı.

Sahibi Daryuş Homayun gazeteciydi. Doktorasına yaptıktan sonra basın dünyasına girmiş ve sonunda kendi gazetesini çıkarmıştı. Liberaldi. "Anayasacı meşrutiyeti" savunuyordu.

Evet, *Ayandegan* İran'ın en etkili ve popüler gazetesiydi.

Ve bir gün...

Tarih, 11 Mayıs 1979.

Ayetullah Humeyni, *Ayandegan* gazetesinin yalanlar yazdığını söyleyerek İranlıları gazeteyi boykot etmeye çağırdı.

Ayandegan ne yazmıştı da Humeyni'yi kızdırmıştı?

Humeyni ile *Ayandegan* arasındaki mesele ülke dışındaki bir olaydan çıkmıştı!

2 Mayıs 1979'da -bugün hâlâ kimler tarafından öldürüldüğü bilinmeyen- Ayetullah Mottahari'ye suikast yapıldı.

Bu cinayetle ilgili kapsamlı bir araştırma yapan Fransız *Le Monde* gazetesinin haberini çevirip sayfalarına taşıyan *Ayandegan*, Humeyni'yi çok kızdırdı. Çünkü haber, üstü kapalı bir biçimde suikastı Humeyni'yle irtibatlandırıyordu.

Humeyni, Fransız *Le Monde'a.* değil, ama *Ayandegan'a.* yönelik öfke dolu bir konuşma yaptı.

Humeyni'nin öfke dolu konuşmasının birden çok nedeni vardı. Aslında Mottahari suikastı bardağı taşırmıştı.

Ayandegan, yeni rejime karşı özgürlükçü kesimin taraftarlığını yapıyordu.

İran Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan bir yetkili, yandaş medya Ittilat gazetesinde, kız ve erkek çocukların birbirinden ayrı spor yapmaları gerektiğini, aksi takdirde yakında spor salonlarının yanına bir de doğumevi açmak gerekeceğini yazdı!

Kuşkusuz bu yazıya bugün siz nasıl tebessümle yaklaşıyorsanız, o gün İranlıların çoğu da öyle yaklaştı.

Ayandegan bu görüşle alay eden bir makale yayımladı.

Aslında kimse tehlikenin farkında değildi henüz.

Herkes yeni rejime yaranma telaşındaydı. Bu konuda komik bir örnek vermeliyim:

Tahran Kent Tiyatrosu'nun önünde Henry Moore'un yaptığı flüt çalan adam yontusu vardı.

Iran, islam cumhuriyeti olunca yeni rejime yaranmak isteyen, Berlin'de tiyatro bilimleri öğrenimi görmüş, yani okumuş tiyatro müdürü, hemen heykelin pipisini kestirdi, inanın şaka değil.

Fakat pipi kesilerek sorun giderilemedi. Çünkü bu kez heykelin dişi mi, erkek mi olduğu kafaları karıştırdı!

Tiyatro müdürü heykeli giydirmek istedi.

Ama mollalar kesin çözümü buldu; heykel parçalanarak çöpe atıldı! Bir süre sonra da yeni rejime yaranmak isteyen müdürün işine son verildi; tiyatrolara yasak getirildi!

Zamanla komik görünen olaylar dehşetli bir hal almaya başladı. *Ayandegan* hepsini haber yapıyordu.

Kamusal alanda kadınlara başörtü zorunluluğu getiren yasaya *Ayandegan* karşı çıktı.

Peçesiz dolaştığı için saldırıya uğrayan kadınların çığlıklarını duyan tek gazete *Ayandegan* oldu.

İçki satan büfelere, fabrikalara yapılan saldırılar *Ayandegan* 'da yer buldu.

Kızların evlenme yaşının 18'den 13'e düşürülmesine karşı çıkan yine *Ayandegan'dı.*

İranlı aydınların büyük çoğunluğu, molla rejiminin yaptıklarını hep, "geçiş sancıları" olarak görüyordu. Her seferinde "Tamam bu sonuncusu" diyorlardı.

Tehlikeli gelişmeden haberdar olan gazeteciler, yazarlar da vardı.

Ayandegan gazetesi köşe yazarı Said Cevadi bunlardan biriydi. Her gün yazıyordu: "Faşizmin ayak seslerini duyuyorum!"

Köşe yazarı Cevadi'yi bir kişi duydu: Ayetullah Humeyni.

Humeyni, *Ayandegan'ın* "baş belası" olacağını çoktandır anlamıştı.

İktidara daha tam hâkim olamadığı için ilk başta gazeteyi kapatamayacağını biliyordu. Bu nedenle boykot çağrısı yapmıştı. Sanıyordu ki gazete ya geri adım atacak ya da satamayıp iflas ederek kapanacaktı.

Humeyni'nin beklediği olmadı.

Humeyni'nin boykot çağrısından bir gün sonra, *Ayandegan* dört sayfa çıktı.

İlk sayfada kısa bir açıklama vardı; Mottahari suikastıyla ilgili haberler Fransa'da çıkmıştı. Onlar sadece çevirisini yapmışlardı. Eğer Iran devleti olarak tepki duyulacaksa Fransa'ya duyulmalıydı!

Gazetenin diğer üç sayfası boştu, bembeyazdı.

Ayandegan mücadeleye kararlıydı.

Ama..

Bayiler gazeteyi satmaya korktular. Çünkü gazeteyi satan bayilerin dükkânları eli sopalı mollalar tarafından tahrip edilip yakıldı!

Başörtüsüz kadınların yüzüne kezzap atan, sinema, kitabevi yakan, içkili yerleri yakan mollaların hedefinde bu kez gazete bayileri vardı.

Bayiler, *Ayandegan*'ı satmamaya başladılar.

Bu kez devreye gazetenin okuyucuları girdi; *Ayandegan*'ı elden sattılar. Gazete tiraj kaybetmedi. Ancak...

Ayetullah Humeyni'nin *Ayandegan'a* hiç tahammülü yoktu.

Gazeteyi çıkaranlara, satanlara okuyanlara "Vahşi hayvanlar" diyordu. "Bunlara karşı hiç toleransımız olmayacak" diye halkı kışkırtan konuşmalar yapıyordu.

Boykot pek etkili olamayınca, eli sopalı mollaların hedefine bu kez gazete okuyucuları girdi.

Yaşamı boyunca *Ayandegan* görmemiş, okumamış yoksul varoşlar, gazeteyi kimin elinde görürse saldırıp öldüresiye dövüyordu. *Ayandegan*'ı taşımak, okumak artık riskli hale gelmişti.

Enformasyon Bakanı Minaci'ye göre bu şiddet değildi; halkın içten gelen tepkisiydi.

Ve basına da öğüt veriyordu sürekli: islam devrimi yolundan sapmayın! Halkı kışkırtmayın! Halkı kandırmayın!

Yıllarca şaha karşı mücadele vermiş, özgürlük hareketlerini savunmuş *Ayandegan*, yandaş medyada yapılan kışkırtıcı, yalan yayınlar sonucu bir anda, "Amerikancı" ve "Siyonist" oluverdi!

Kara propaganda başardı oldu. İnsanlar korktular.

Sonuçta molla şiddeti ve Humeyni kazandı.

Ayandegan, "yeni rejimin basın özgürlüğü konusundaki tutumu açıklığa kavuşana kadar yayınma bir süreliğine ara verdiğini" açıkladı. Sonra bir iki kez çıkma teşebbüsünde bulundu.

Ancak...

Velayet-i Fıkıh tarafından 8 ağustos 1979'da kesin olarak kapatıldı. Sahibi Daryuş Homayun tutuklandı. "Günah keçisi" ilan edildi. Sonra İran'dan kaçıp Türkiye üzerinden Paris'e gitti.

Yıl 2009...

Ayandegan, İran'da hâlâ yasak!

Ayandegan'nın başına gelenleri "geçiş döneminin spontane olayları" diye düşü

Biri Hitler... Diğeri Humeyni...

Ve Türkiye'de Doğan medyasının başına gelenler...

Siz hâlâ darbeyi askerler mi yapar diyorsunuz?

Sahi bu süreci soğukkanlılıkla değerlendiriyor musunuz?

Gözaltına alınanların, tutuklananların hepsinin suçlu mu olduğunu düşünüyorsunuz?

Ya da bu olan bitenin Türkiye tarihinde benzerinin olmadığım mı sanıyorsunuz? Gelin, Nâzım Hikmet'in yaşadıklarına kısaca bir göz atalım...

Nâzım Hikmet Ergenekoncu çıktı

Tarih, 17 Ocak 1938.

Yer, İstanbul.

Emniyet görevlileri akşam saatlerinde Nişantaşı'ndaki ipek Film Stüdyosu'nu bastı. Bir süredir orada çalışan Nâzım Hikmet'i sordu.

İpek Film Stüdyosu'nun sahibi -rahmetli İsmail Cem'in babası- ve aynı zamanda Nâzım Hikmet'in yakın arkadaşı İhsan ipekçi, biraz önce çıktığını söyledi.

Polisler stüdyoda arama yaptı. Nâzım Hikmet'e ait bazı defter ve kitaplara el koydular.

Sonra İhsan İpekçi'yi de yanlarına alarak Nâzım Hikmet'in birkaç sokak ötedeki evine gittiler.

Kapıyı Nâzım Hikmet'in eşi Piraye açtı. Nâzım Hikmet evde yoktu. Polisler, odalarında uyuyan iki çocuğu -Memet Fuat ve Suzan'ı- uyandırmamaya çalışarak evde arama yaptı. Bazı yazılara ve kitaplara el konuldu.

Bu arada Nâzım Hikmet'in nerede olduğunu öğrendiler; halasının oğlu gazeteci-yazar Celalettin Ezine'nin Beyoğlu'ndaki evindeydi.

Paris Üniversitesi mezunu halaoğlu Celalettin Ezine, yalan arkadaşı İstanbul Üniversitesi öğretim üyesi Hilmi Ziya Ülken'le birlikte bir düşün dergisi çıkarmak istiyordu. Yayın hayatındaki tecrübesinden dolayı Nâzım Hikmet'in fikrini almak için onu yemeğe davet etmişlerdi.

Eve baskın yapılınca şaşırdılar. Polisler Nazım Hikmet'i alıp gittiler.

Şair neyle suçlandığını henüz bilmiyordu.

Oysa her şey altı ay önce başlamıştı...

Nâzım Hikmet ilk kez 1925 yılında Ankara İstiklal Mahkemesi'nde yargılandı. Bunu diğer davalar takip etti. Davalar genellikle gazetelere yazdığı makaleler yüzünden açılıyordu.

Son olarak 30 Aralık 1936'da gözaltına alınmış ve bu davadan 21 Haziran 1937'de tahliye edilmişti. Ancak karar Yargıtay aşamasındaydı. Bu nedenle çok dikkatli davranıyordu. Artık otuz beş yaşındaydı. Evliydi; Piraye'nin iki çocuğuna babalık yapıyordu. Muhsin Ertuğrul saye-

sinde İpek Film Stüdyosu'nda iş bulmuştu. Makalelerini bile artık takma isimle yazıyordu. Fakat...

1937 yılının bir ağustos günü İpek Sineması holünde karşısına çıkan bir kişi yaşamını altüst etti. Bu kişi Harp Okulu öğrencisi Ömer Deniz'di.

Nâzım Hikmet'e hayran olduğunu, gazetelerdeki yazılarını hep okuduğunu, Harp Okulu'ndaki arkadaşlarının da kendisini çok takdir ettiğini söyledi.

Üzerinde askeri üniforması olan genç birinin bu derece kendine yakınlık göstermesi Nâzım Hikmet'i şüphelendirdi. Teşekkür edip işini bahane ederek uzaklaştı. Ancak canı sıkılmıştı. Telefon rehberinden Emniyet Müdürlüğü'nün telefonunu buldu; 1. Şube'den Başkomiser Salih Tanyeri'yle konuştu:

> "Benim her şeyim ortada; nerde oturduğum, nerde çalıştığım, ne yazdığım, kimlerle konuştuğum. Hiçbir gizli saklım yok. Asker kılığında polisler gönderip beni rahatsız etmeyin. Herkesin gözü önünde evimin ekmeğini kazanmaya çalışıyorum. Benden ne istiyorsunuz?.."

Nâzım Hikmet meselenin kapandığını sandı.

Oysa polis, "bunda bir iş var" deyip, Ankara'yı uyardı ve Ömer Deniz takibe alındı.

Aradan günler geçti...

Ömer Deniz bu kez üzerinde askeri üniformasıyla 3 Aralık 1937'de Nâzım Hikmet'in Nişantaşı'ndaki evine geldi. Nâzım ve Piraye evde yoklardı. Kapıyı evin emektarı Nine Hanım açtı. Ömer Deniz, Nâzım Hikmet'e not yazmak için sofadaki sandalyeye oturdu. Tam o sırada Nâzım ile Piraye geldiler.

Nâzım Hikmet karşısında Ömer Deniz'i görünce sinirlendi. "Evime bir hileyle nasıl girersiniz!" diye bağırdı. Piraye eşini sakinleştirdi. Ömer Deniz özür diledi, sadece bir iki küçük sorusu olduğunu söyledi. Nâzım Hikmet sakinleşti, "Ne istiyorsun?" dedi.

İlk sorusu, "Subay çıkınca erlere ne öğretelim?" oldu. Nâzım Hikmet, "Talimatlarınızda ne yazıyorsa onu öğreteceğiniz. Anayasamızdaki Altı Ok'u öğretin, Atatürk milliyetçiliği dışına çıkmayın" deyip kestirip attı. Ömer Deniz'in bu kez Marx ve Engels'le ilgili soru sormak istemesi üzerine, "Bunları ansiklopedilerde bulabilirsiniz, ben bilgin değilim" diyerek davetsiz konuğunu evden çıkardı.

Genç idealist Ömer Deniz polis tarafından izlendiğini ve hayranı olduğu büyük şairin başına farkına varmadan ne belalar açtığını anlamamıştı bile...

Halaoğlunun evinde gözaltına alınan Nâzım Hikmet İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde fazla kalmadı.

Apar topar Ankara'ya götürüldü.

Ankara'ya götürülmesinin nedeni, Harp Okulu'nda başlayan soruşturmayla ilgiliydi.

Okulda arama yapılmış ve bazı öğrencilerin dolaplarında Nâzım Hikmet'in *835 Satır, Benerci Kendini Niçin Öldürdü, Şeyh Bedreddin Destanı* gibi şiir kitapları bulunmuştu. Ayrıca bazı askeri öğrencilerin yataklarının altından *İşçi Sınıfı İhtilali, Bolşeviklik Âlemi, Stalin'in Hayatı, Puşkin'in Hayatı* gibi eserler çıkmıştı.

Öğrenciler; 5409 yaka numaralı Ömer Deniz, 5271 İbrahim Abdülkadir Meriçboyu (şair A. Kadir), 5408 Şadi Alkdıç (yazar, namı diğer Şadi Baba), 5227 Necati Çelik, 5202 Naci Fişek, 5362 Orhan Alkaya, 1132 Galip Arda, 5273 İsmail Özdemir'di.

Sosyalizme inanan yirmili yaşlardaki bu askeri öğrenciler gizlice örgütlenmişti. Liderleri Ömer Deniz'di.

Soruşturmayı yürütenlere göre fikri lider Nâzım Hikmet'ti. Ömer Deniz'in İstanbul'da Nâzım'ın evine gitmesi bunun en önemli kanıtıydı!

Nâzım Hikmet Ankara'ya geldiği gün sorgulandı. Harp Okulu öğrencilerini kışkırtarak darbe yapmak iddiasıyla gözaltına alınmıştı. İddiaları reddetti.

Ankara Merkez Komutanlığı'ndaki cezaevinin tek kişilik hücresine konuldu.

24 Mart 1938'de hâkim karşısına çıktı.

Askeri Usul Yasası'na göre sanıkları savunacak avukatları "adli amir'in onaylaması gerekiyordu. Nâzım Hikmetin avukatı irfan Emin Kösemihaloğlu kabul edilmemişti.

Ankara'dan Fuat Ömer Keskinoğlu ve Saffet Nezihi Bölükbaşı bulundu.

Nâzım Hikmet mahkemede şöyle dedi:

> Hapishanede 67 gündür haksız yere ve delili olmayan ağır bir ithamla yatmanın azabı içindeyim. Ben Cumhuriyet'in, Mustafa Kemal'in Türkiye'ye getirdiklerinin ne büyük hizmetler olduğu idraki içindeyim. Komünist olmam, Mustafa Kemal Paşa'ya saygı duymama, Anayasa'daki ilkelere sahip çıkmama mâni değildir, yazılarım bunun delilidir...
>
> Marksist kültürle yetişmiş, kendi milli kültür kökenlerinden istifade edebilmiş bir şair olarak bir öğrenciye, hem de polisliğinden şüphe ettiğim birine komünizmi tavsiye etmem aklın alamayacağı bir yakıştırmadır. Ömer Deniz'e ordu içinde görev vermem de mümkün değildir.

Sanık Ömer Deniz de Nâzım Hikmeti doğruladı. Şairin öyle bir telkini, tavsiyesi, direktifi olmamıştı.

Bu sözler üzerine Nâzım Hikmet rahatladı.

Mahkeme karar vermek için duruşmayı 29 Marta erteledi.

Avukatlarına göre şair "yüzde bin beş yüz" beraat edecekti.

Ve Askeri Hâkim Kâzım Yalman karan açıkladı:

"Ordu içinde kışkırtma çıkarmak isteyen Nâzım Hikmet, Askeri Ce-

za Kanunu'nun 94. maddesine göre on beş yıla mahkûm edilmiştir!" Nâzım Hikmet dondu kaldı.

Ömer Deniz dokuz yıla mahkûm edilmişti, ancak yaşı yirmi birden küçük olduğu için cezası yedi buçuk yıla indirildi.[11]

Nâzım Hikmet davanın hukuki değil, siyasi olduğunu anlamıştı. Yoksa hayatında iki kez gördüğü ve üstelik ajan sanıp polise bildirdiği biriyle konuştuğu için nasıl on beş yıl ceza alabilirdi?

Gazeteci Falih Rıfkı Atay yıllar sonra TBMM'de Kâzım Özalp'ten duyduğu sözleri yazdı: "Vesika yokmuş ha? Delil bulunamazmış ha? Biz onu divanıharbe mahkûm ettirelim de gününü görsün." *{Dünya* gazetesi, 2 Mayıs 1965.)

Nâzım Hikmet İstanbul'a yakın İmralı Cezaevi'ne nakledilmesini talep etti, ancak aniden İstanbul'a götürüldü. Yargıtay, Nâzım Hikmet'in 21 Haziran 1937'de tahliye olduğu bir önceki davanın kararını bozmuştu. Dava yeni baştan görülecekti. Fakat Nâzım Hikmet'i İstanbul'da bir sürpriz dava daha bekliyordu.

Erkin gemisinin özel olarak hazırlanmış duruşma salonunda görülecek bu davanın konusu neydi dersiniz? Kitap okutarak donanma personelini darbeye teşvik etmek!

Ergenekon Davası sanıkları Silivri'de özel yaptırılan bir duruşma salonunda yargılanıyor. Nâzım Hikmet de, dünyada belki de örneği olmayan bir duruşma salonunda yargılandı.

Bu özel duruşma salonu Silivri açıklarına demirlemiş Erkin gemisindeydi...

Nâzım Hikmet Ankara'dan İstanbul'a getirilerek Sultanahmet Cezaevi'ne kondu. Ancak burada uzun kalmadı, haziran ayının son günü Donanma Komutanlığı'na bağlı askerler tarafından Erkin gemisine götürüldü. Önce tuvalete, sonra da ambara hapsedildi. Sürekli seyir halindeki gemide kırk gün kaldı.

Yargılama 10 ağustosta gemide yapıldı. Gemi Silivri açıklarına demir atmıştı.

Peki, dava konusu neydi? Kitap okumak!

Yavuz gemisinde görevli bazı astsubay ve erlerin kitap okudukları istihbaratı alınmıştı. Kitaplar bir "kaynaktan" geliyordu.

Doktor Hikmet Kıvılcımlı ve eşi Fatma Nudiye Yalçı, Kıvılcım Kütüphanesi adında bir yayınevi kurmuşlardı. Buraya gidip gelen yirmi yaşındaki (yazar) Kerim Korcan arkadaşlarıyla birlikte "Kitap Sevenler Derneği" diye bir topluluk oluşturmuştu. Kerim Korcan'ın ağabeyi Haydar Korcan askerliğini Yavuz zırhlısında yapıyordu. Hafta sonları gelip buradan kitap alıyor, okuyup geri veriyordu. Zamanla gemideki diğer astsubay ve erler de kitap okumaya başlamıştı.

****

11. Ömer Deniz cezasını çekip cezaevinden çıktıktan sonra oyuncakçı dükkânı açtı. Bu dükkândaki çırağı kimdi dersiniz; Müjdat Gezen!

Buraya kadar her şey normaldi. Ancak Ankara Harp Okulu'ndaki gelişmeler, gözleri bir anda Yavuz zırhlısına çevirmişti. Gemide gizli bir örgütlenme filan yoktu, ama sol yayınları okuyanların ileride ne yapacağı belli olmazdı.

Donanma personelini kitap okutup kışkırtarak darbe yapmayı düşünenler olabilirdi

O halde...

25 Nisan 1938'de operasyon başladı.

Hikmet Kıvılcımlı, eşi ve Kerim Korcan gözaltına alındı. Bir ay emniyette işkence gördüler. Gözaltına alınan sanık sayısı yirmi sekiz oldu.

Soruşturma, ağır baskılar altında ve kışkırtıcı muhbirler kullanılarak sürdürüldü.

Bu muhbirlerden Astsubay Hamdi Alevtaş'a göre, dört yıl önce tanıştığı Nâzım Hikmet kendisinden, erlerin mektuplarını okuyup yoksul olanların adreslerini bildirmesini istemişti! Öyle ya, komünistler yoksul bulmakta zorlanıyorlardı!

Soruşturmayı yürüten Savcı Haluk Şehsuvaroğlu davanın hukuki değil, siyasi olduğunu anlayarak istifa etti. Üstelik bu durum kendisini çok rahatsız etti, meslekten ayrıldı.

Okunan kitapların yasak olmadığı Adalet Bakanlığı tarafından mahkemeye bildirilince, **Savcı Şerif Budak**'ın ettiği söz tarihe geçti: "Biz bu davada delil arayacak kadar saf **değiliz.**"

Davaya adaleti hâkim kılmak isteyen hâkimler de vardı. Mahkeme Başkanı Amiral Hüsnü Gökdenizer, "Ortada hiçbir şey yok, bu çocuklara yazık ediyorsunuz. Bu yaptığınız donanmaya kötülüktür" diyerek istifasını verdi.

10 ağustosta başlayan duruşmalar 29 ağustosta bitti. Ve ne yazık ki Nâzım Hikmet bu davadan da 13 yıl ceza aldı. Toplam cezası 28 Yıl olmuştu.

Açıkça görülüyor ki, Nâzım Hikmet hukukun ölçülerine göre değil, siyasal eğilimlerine göre mahkûm ettirilmişti.

Sonrasını biliyorsunuz:

Nâzım Hikmet İstanbul, Ankara, Çankırı, Bursa cezaevlerinde on iki yılı aşkın bir süre kaldı. 1950 yılında çıkarılan afla serbest kaldı.

Ancak çürüğe ayrıldığı halde kırk sekiz yaşında yeniden askerlik yapmaya çağrılması ve öldürüleceği yolundaki duyumlar üzerine yurtdışına kaçtı. Artık adalete inancı kalmamıştı çünkü.

25 Temmuz 1951 tarihinde DP hükümeti tarafından Türk vatandaşlığından çıkarıldı.

Ve Nâzım Hikmet'e 2009'da yeniden vatandaşlık hakkı verildi.

Bir yanda dün hukuksuzluk sonucu yurtdışına çıkmak zorunda kalan Nâzım Hikmet'in vatandaşlığı geri veriliyor, diğer yanda bugün Ergenekon soruşturmasında yapılan hukuk ihlalleriyle insanlarımızın ha-

yatlarının darmadağın olması sadece seyrediliyor...

Bugün Ergenekon sanığı Mustafa Balbay gibi bir basın emekçisinin haykırış içeren mektuplarını okudukça aklıma Nâzım Hikmet geliyor.

Nâzım Hikmet de Atatürk'e mektup yazmıştı.

Bakın ne demişti:

> Cumhurreisi Atatürk'ün Yüksek Katına,
>
> Türk ordusunu "isyana teşvik" ettiğim iddiasıyla "on beş Yıl ağır hapis" cezası giydim. Şimdi de Türk donanmasını "isyana teşvik etmekle" suçlanıyorum.
>
> Türk inkılabına ve senin adına and içerim ki suçsuzum. Askeri, isyana teşvik etmedim.
>
> Kör değilim ve senin yaptığın her ileri dev hamleyi anlayabilen bir kafam, yurdumu seven bir yüreğim var.
>
> Askeri, isyana teşvik etmedim.
>
> Yurdumun ve inkılapçı senin karşında alnım açıktır.
>
> Yüksek askeri makamlar, devlet ve adalet, küçük bürokrat ve gizli rejim düşmanlarınca aldatılıyorlar.
>
> Askeri, isyana teşvik etmedim.
>
> Deli, serseri, mürteci, satılmış; inkılap ve yurt haini değilim ki, bunu bir an olsun düşünebileyim. Askeri, isyana teşvik etmedim.
>
> Senin eserine ve sana, aziz olan Türk çillinin inanmış bir şairiyim. Sırtıma yüklenen ve yükletilecek hapis yıllarım taşıyabilecek kadar sabırlı olabilirdim. Büyük işlerinin arasında seni bir Türk şairinin felaketi ile alakalandırmak istemezdim.
>
> Bağışla beni. Seni bir an kendimle meşgul ettimse, alnıma vurulmak istenen bu "inkılap askerini isyana teşvik" damgasının ancak senin ellerinle silinebileceğine inandığımdandır.
>
> Başvurabileceğim en inkılapçı baş sensin.
>
> Kemalizm ve senden adalet istiyorum.
>
> Türk inkılabına ve senin başına and içerim ki, suçsuzum.

Bu mektup Atatürk'e ulaşamadı. Atatürk ağır hastaydı.

Nâzım Hikmet'in akrabası Ali Fuat Cebesoy'un çabaları da yetmedi. Cebesoy okul yıllarından beri arkadaşı olan Atatürk'e olayı ancak hasta yatağında iletebildi, Atatürk, "Görüyorsun ne durumdayım, mareşalı darıltmadan siz bir çözüm bulun" dedi.

Mareşal, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Fevzi Çakmak'tı. Davalarla özel olarak ilgilenmişti. Her taşın altında komünist aramıştı.

Ne ilginçtir, yıllar sonra Genelkurmay Başkanlığı'ndan alınınca bunu kabul edemedi, politikaya atıldı; insan Hakları Derneği'ni kurdu ve bu nedenle komünist olmakla itham edildi!

Diyeceksiniz ki mesele sadece komünizmin tehlikeli görülmesi sonucu Nâzım Hikmet başta olmak üzere onlarca kişinin cezaevlerine tıkılması mıydı?

Eğer ortada hukuk yoksa biliniz ki siyasal bir çekişme vardır. Örneğin, Mustafa Kemal hasta yatağındayken siyasetin gündeminde "milli şefin" kim olacağı sorusu vardı. Bir yanda **Şükrü Kaya, Tevfik Rüştü Aras gibi Sovyetler Birliği'ne yakın dış politika yürütenler**, diğer yanda diğerleri...

Eh komünistler orduyu kışkırtıyorsa Kaya ve Aras'ın "milli şef olmasına olanak yoktu.

Zaten sonra ikisi de tasfiye edildi.

Demem o ki, meselelere daha geniş açıdan bakmakta hep yarar var... Ergenekon süreci gibi bir olay sadece Nâzım Hikmetin mi başına geldi? Türkiye aydını her fırsatta cezaevine tıkılıp işkenceden geçirildi. Hem de ne uyduruk iddialarla... Bunları yeni kuşaklar bilmeli... Bunu somut olaylarla örneklendirmeliyim...

Uçak kaçıran solcular

Türkiye son üç yıldır sık sık Ergenekon "dalgalarına" tanık oluyor. Evet, benzer operasyonlar bu ülke topraklarından hiç eksik olmadı. 12 Mart 1971 darbesinden sonra yapılan Şafak Operasyonu'nda önce eli silahlı isimler yakalandı.

Ardından başlayan Şafak Operasyonu ikinci dalgasının hedefinde aydınlar vardı. Muhalif aydınlar geceyarıları evlerine yapılan baskınlarla alınıp sorgusuz sualsiz cezaevine tıkıldılar.

Hepsi "düşünce suçlusu"ydu!

Ancak bu "suç" kamuoyunu ikna etmezdi. Daha inanılır bir "suç" bulundu: Yasadışı örgüt kurup uçak kaçırmak!

Zülfü Livaneli, Altan Öymen, Onat Kutlar, Erdal Öz gibi aydınlar bakın o yıllarda hangi örgütün üyesiydiler ve nasıl uçak kaçırdılar!

Tarih, 3 Mayıs 1972.

Türkiye'de ilk kez bir uçak kaçırıldı. Ankara-İstanbul seferini yapan Boğaziçi adlı uçak zorla Sofya'ya götürüldü.

Uçak, Sofya Havaalanı'na indiğinde, iki ülkenin yetkilileri görüşmelere başlamıştı bile. Yolcular, uçuş ekibi ve dört eylemci uçakta otuz altı saat beklediler.

Görüşmeler umulan sonucu vermeyince dört "hava korsanı" Sefer Şimşek, Aynullah Akça, Mehmet Yılmaz, Yaşar Aydın teslim oldu. Uçak boşaltıldı. Eylemciler, havaalanında düzenledikleri basın toplantısında Türkiye'de olup bitenleri bütün dünyaya duyurmak istediklerini söylediler.

Duyurmak istedikleri, Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan'ın idam cezalarının durdurulmasıydı.

Zülfü Livaneli uçak kaçırıldığı haberini dolmuşla Karaköy'e giderken minibüsün radyosundan duydu. Yanındaki arkadaşı Akay Sayılır'a, "Bu çılgınlığı hangi sivri akıllılar yaptı?" diye sitem etti.

İkisi de bir süre sonra bu olayın sanıkları arasında olacağını bilmiyordu.

Altan Öymen o günlerde sık sık Erdal Öz'ün Ankara'daki Sergi Kitabevi'ne gidiyordu. Başını İstanbul'da Onat Kutlar ve Yaşar Kemal'in, Ankara'da Altan Öymen, Emil Galip Sandalcı, Uğur Mumcu'nun çektiği aydınlar, idam cezalarının durdurulması için imza topluyorlardı.

Ankara'daki imzacılar Sergi Kitabevi'nde bir araya geliyordu. Altan Öymen toplanan 12 bin imzayı TBMM başkanvekiline ve cumhurbaşkanı özel kalem müdürüne elden götürüp teslim etmişti. CHP milletvekilleriyle, önemli gazetecilerle, İsmet İnönü'yle görüşmeler yapıyorlardı. **Bir kişi bile öldürmemiş gencecik üç fidanın idamı**nı önlemeye çalışıyorlardı.

İdam cezasının önlenmesi için bir uçağın Sofya'ya kaçırıldığını duyunca şaşırıp kaldılar. Aylardır uğraştıkları çabalar şimdi boşa mı gidecekti?

Türkiye'de İlk kez bir uçak kaçırma olayının gerçekleşmesi kamuoyunu sarstı. **Psikolojik savaş araçları hemen devreye sok**uldu: "Nasıl olabilirdi böyle bir şey? Bu teröristler ne kadar tehlikeliydi!"

Halkın desteğiyle operasyonlara hız verildi. Cezaevlerindeki ranzalar artık yetmiyordu. Birçok genç, öğrenci, hukukçu, yazar, gazeteci hapisteydi. Yetmiyor, sürekli yeni tutuklular getiriliyordu.

Gözaltına almanlar işkenceli sorgulardan geçiriliyordu.

Ve bu işkence tezgâhlarına yatırılanlardan biri de Mustafa Beşgen adlı genç bir resim öğretmeniydi.

Yapılan eziyetlere fazla dayanamadı. "Tamam" dedi, "konuşacağım."

Hemen örgütünün adını sordular.

O dönemdeki örgüt adları, THKO, THKP/C, TİİKP gibiydi. "THO" dedi. Hemen açılımını sordular.

Diğer örgütlerin ismini biliyordu ama o zor koşullarda yeni bir örgüt adı bulması zordu. Hemen bulamadı. Tekrar işkence yapacaklarını söylediler. Korktu. Bir isim bulmalıydı. Trabzonluydu.

Nereden aklına geldiyse, "Titrek Hamsi Örgütü" dedi. Sorgucular rahatladı. Hatta içlerinden uyanık biri, "Örgütü mü, ordusu mu" diye sordu.

Düşündü, "ordu" militan sayısı olarak büyük olabilirdi; "Örgütü" ded

Sorgucular diğer gizli örgüt isimlerinin yanma yazdılar:
"Titrek Hamsi Örgütü."

Benzer olaylar çoktu. Birini anlatmalıyım:

Gözaltına alınan bir üsteğmene işkence sırasında "Hangi örgüttensin?" diye soruyorlar.

Üsteğmen siyasi konularla ilgisi olmadığı için bilemiyor, "Bana örgüt isimlerini sayın" diyor. Sayıyorlar.

Bu kez "Hangisinin cezası daha az?" diye soruyor.

Yanıt veriyorlar: "Türkiye İhtilalci işçi Köylü Partisi'ne üyelikten yedi buçuk yılla kurtarırsın."

"Tamam, ben o örgüttenim öyleyse" diyor.

Ve bu davadan tutuklanıp cezaevine konuluyor.

Gelelim işin en hazin bölümüne:

Üsteğmen afla tahliye olduktan sonra, kendisini başka bir subay arkadaşının, bir kızla ilişkisini kıskandığı için ihbar etmiş olduğunu öğreniyor!

Konumuza dönersek, Şafak Operasyonları korku yaratmaya devam ediyordu.

Herkes bir gün sıranın kendisine gelmesini bekliyordu. Yazar Sevgi Soysal, arkadaşlarıyla meyhanede yemek yerken askeri darbeyi eleştirdiği için lokantadan alınıp doğruca cezaevine konulmuştu. Herkes tedirgindi.

Gözaltına alınmaktan, cezaevine tıkılmaktan çok işkenceye maruz kalmaktan tedirginlik duyuluyordu.

Gözaltı sırasının bir gün kendisine de geleceğini düşünen Zülfü Livaneli, eşi Ülker ve kızı Aylin'i alarak kayınvalidesine gitti. Karıkoca bir geceyarısı kapılarının çalınıp gözaltına alınma korkusu taşıdıklarını söylemediler. Her şey, olağan bir aile ziyareti havasındaydı. Bir süre orada kalacaklardı.

Birkaç gün sonra radyoda akşam haberlerini dinlerken birçok "şehir eşkiyasının yakalandığını duydular. Spiker isimleri okumaya başladı:

Uğur Mumcu, Emil Galip Sandalcı, Erdal Öz, Altan Öymen...

Ve son isim olarak, Zülfü Livaneli.

Nişantaşı'nda kayınvalidesinin evindeydi; oysa radyoda yakalandığı haberi vardı.

Anlam veremedi. Ne yapacağını bilemedi. Çaresizdi. Kendim kıstırılmış bir av hayvanı gibi hissetti. Livaneli'nin aklına bin bir soru geldi. "Yakalanmadığı halde, neden yakalandığı duyurulmuştu? Yoksa sokak ortasında vurup "Kaçarken vuruldu" mu diyeceklerdi?" Ürperdiğini hissetti...

Zülfü Livaneli ve eşi Ülker kendilerini sokağa atmışlardı. Ne yapacaklarını konuşuyorlardı.

O saatlerde Ankara'da Altan Öymen gözleri, elleri bağlı, polis otosuyla emniyete getirildi.

Sorgusunun alınabilmesi için tam sekiz gün hücrede bekletildi.

Altan Öymen sonunda "suçunu" öğrendi: Titrek Hamsi Örgütü'nün üyesi olmak ve Sofya'ya uçak kaçırma olayını planlamak!

Polis her şeyi öğrenmişti:

Altan Öymen'in Türk Hava Yolları'nda ve Ankara Esenboğa Havaalanı'nda tanıdıkları vardı. Biri yer hostesi Leyla'ydı. Öteki kargo memuru Diyarbakırlı Mahmut'tu. Onlar uçakla ilgili bilgiler vermişler, Altan Öymen de o bilgilerle birlikte uçak kaçırma işini planlamıştı. Altan Öymen şaşırdı kaldı. Ne diyeceğini bilemedi.[12] "Titrek Hamsi Örgütü"nün mucidi(!) Mustafa Beşgen de, sorgusunda hangi aydının adını biliyorsa onu örgüte katmıştı. Üstelik örgüt olarak uçak kaçırma eylemini de üstlenmişti.[13]

Altan Öymen'in avukatları, iddiaların asılsız olduğunu tek tek ortaya çıkardı. THY'nin Esenboğa kadrosunda ne yer hostesi olarak çalışan bir Leyla vardı ne de başka bir görevde çalışan Leyla.

Diyarbakırlı Mahmut'a gelince, kargo servisi dahil, tüm kadro içinde ne bir Mahmut vardı ne de bir Diyarbakırlı.

Aslında...

12 Mart sorgucuları da olayın absürd olduğunun farkındaydılar. Zaten Titrek Hamsi Örgütü "mensuplarına" uçak kaçırma eylemin-

****

12. Bryan Singer'ın yönetmenliğini, Christopher McQuarrie'nin de senaristliğini yaptığı 1994 yapımı Olağan Şüpheliler adlı filmi izleyenler bilir. Söz konusu filmde Kevin Spacey, Verbal adlı bir karakteri canlandırıyordu. Sakat ve fakir görünümlü Verbal, film boyunca verdiği polis ifadesinde, Keyser Söze adlı çete liderini ve içinde olduğu organizasyonu anlatıyordu. Verbal soruşturma sonunda serbest kalıyordu. Ancak filmin sonunda, Verbal'in sakat olmadığı ve soruşturma boyunca polislere sorgu sırasında masa üstüne bırakılmış bir gazetede gördüklerinden yola çıkarak hayal ürünü olaylar anlattığı ortaya çıkmıştı.

13. Öğretim Üyesi Şefik Asan'a göre Titrek Hamsi Örgütü adı şöyle doğdu: "Ramazan ayı, 1971 Ekim ayına denk gelmişti. Ayın ortalarında, bir sabaha karşı evlerinden toplanan aydınlar, Trabzon Boztepe'deki kışlada, büyük bir koğuşa konuldu. Hepimiz bir aradaydık. Alınmamızın ikinci günü Maçka'dan getirilen öğretmen Numan Yavuz, koğuşa girdiğinde şaşkındı. Numan Hoca, kısa süren bir şaşkınlıktan sonra uluorta sordu: 'Yahu uşaklar, ben sahurda kalkmıştım, şimdi burada seferi mi sayılıyoruz, yoksa orucumu bozmam mı gerekiyor?' Tabii herkes kahkahayı bastı. Aramızda bulunan şair Dr. İlhan Demiraslan, 'Arkadaş hücrenin dinci kanadından galiba' dedi. Numan Hoca buna çok kızdı. 'Ne hücresi!' diye bağırdı. 'Ben hücre mücre bilmem, niye alındığımı da bilmiyorum. Buradakilerin de çoğunu tanımıyorum.'

Dr. Demiraslan sakin konuşarak üstüne gitti Numan Hoca'nın. 'Hücre de bu demek hocam, üç kişiden fazlasını tanımayacaksın.' Tamamen suçsuz olduğunu bilen Numan Hoca, bu kez daha bir öfkelendi. 'Ne hücresi, hangi hücreden söz ediyorsunuz siz?' dedi. 'Titrek Hamsi Hücresi!' dedi İlhan Demiraslan. Der demez de bütün koğuş

den çok, idam cezalarının önlenmesi için kimlerden imza topladıkları sorulmuştu.

Örgüt ve uçak kaçırma, operasyonun bahanesiydi.

Amaç muhalif aydınları cezaevine sokup seslerini kesmekti.

Titrek Hamsi Örgütü "mensuplarının" suçsuz oldukları anlaşılmıştı. Tahliye edilmeyi bekliyorlardı artık.

Soruyorlardı: "Ne zaman serbest kalabiliriz?"

Aldıkları yanıt tıpkı cezaevlerine sokulma nedenleri gibi trajikomikti:

"Sizlerin uçak kaçırma suçuyla yakalandığınızı radyodan duyurduk. Bu nedenle biraz vakit geçmesi lazım ki olay unutulsun."

Aylar sonra serbest bırakıldılar. Kamuoyu bu davayı ancak unutabilmişti.

Mesleğimizin duayenlerinden Altan Öymen salıverildikten sonra yaşadıklarını bakın nasıl anlattı:

"Çıktığım gün gözaltına alındığımız günlerin gazetelerine baktım. Arkadaşlarımla beraber 'uçak kaçırmamız manşetlerdeydi. Tahliye edilişim ise, iç sayfalardaki tek sütun başlıklı, üç dört cümlelik bir haberle geçiştirilmişti."

Evet, aydın olmak, gazeteci olmak bu ülkede dün de zordu, bugün de.

Oynanan oyun ise hep bildik.

Yerseniz...

Madem geçmiş yıllara gittik bir örnek olay daha yazmalıyım. Bunlar bilinmeden, anımsanmadan bugün anlaşılamaz...

Bomba Davası

Tarih, 6 Mayıs 1972.

Bombalı bir eylem sırasında elleri ve ayaklan kopan İbrahim Çenet adlı öğrencinin ifadesiyle başlayan soruşturma, bir anda bambaşka gelişmelere neden oldu.

Türkiye gündeminden aylarca düşmeyen ve "Bomba Davası" adı verilen soruşturma kapsamında eski polis müdürlerinden doktorlara, avukatlardan üniversite öğrencilerine, bürokratlardan emekli askerlere kadar elli yedi kişi gözaltına alınıp anayasal düzeni yıkmak iddiasıyla tutuklandı.

Bomba Davası sanıkları, bir askeri ihtilal hazırlamak amacıyla, soygun ve bombalı saldırılar düzenlemek ve Boğaz Köprüsü'nü havaya uçurmak gibi uyduruk iddialarla İstanbul'daki Ziverbey Köşkü'nde işkenceli sorgulamalardan geçirildiler. "Kontrgerilla" adı ilk kez bu köşkte dile getirildi. Sorgulamayı yapanlar kendilerini "kontrgerilla" diye tanımlıyordu.

Ziverbey Köşkü'nden çıkan ifadeler doğruymuş gibi gazete manşetlerine taşındı. Bu yalan haberlerle kamuoyu oluşturulmaya çalışıldı.

Örneğin, güya sanıklardan Orhan Kabibay, gemi batırmak için Bülent Ecevit'ten 4 500 lira almıştı!

Peki, soruşturma neden birdenbire büyümüş ve başka kanallara doğru gitmişti?

Talat Turhan mahkemede şöyle diyordu:

> Yapılmak istenen Atatürkçülerin ve 27 Mayısçıların tasfiyesidir. Huzurunuzdaki sanıkların çoğu ve ben, o tarihte kuvvet komutanı olan Orgeneral Gürler, Orgeneral Muhsin Batur ve Oramiral Kemal Kayacan'ı suçlanmaya zorlandık. Bunu yapanlar, bazı hallerde bu en değerli komutanların kendilerine ve ailelerine açıkça küfrediyorlardı. Çünkü bizi bir iktidar kavgasında kullanmak isteyen gayrimeşru bir örgüt esir almıştı; tabir benim değil onlarındır.

Bomba Davası büyük gürültülerle sürdü, ama sessizce bitti. Yargısal süreç, beraat ya da mahkûmiyetle son bulmadı. 1974 yılında çıkardan afla dava düştü. Sanıklar davanın düşmesine itiraz ettiler; suçsuzluklarının mahkeme tarafından kabul edilmesini istediler. Dosya Askeri Yargıtay'a gitti, ama karar değişmedi.

Bomba Davası, siyasal amacın gerçekleşmesine yaradı mı? Evet, en önemlisi, suçlanan Faruk Gürler cumhurbaşkanı seçilemedi.

Bomba Davası üzerine araştırmalar yapan rahmetli Uğur Mumcu şöyle diyordu:

> Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Faik Türün üçlüsünde simgelenen emperyalistlerle bütünleşmiş işbirlikçi iç güçler, ulusalcı Faruk Gürler-Muhsin Batur-Kemal Kayacan üçlüsünü buna engel görüyorlar ve onları bertaraf etmek istiyorlardı.

Bugünü anlamak için fazla söze gerek var mı?

Bomba Davası'nın hedefinde komutanlar da vardı. Peki, iktidar klikleri arasındaki çatışmanın temelinde ne yatıyordu? Emekli Tümgeneral Celil Gürkan yaşadığı işkenceli sorgulamayı anlatarak buna yanıt verdi:

> Gözlerim bantlı, ellerim ve ayaklarım zincirli ve pijamalı halde sorgucunun karşısındayım. Sivil olmalarına rağmen herkes birbirine "Albayım", "Yarbayım" diyor, gerçek kimliklerini saklamak istiyorlar. Beni son derece şaşırtan bir soruyla başladık. "Paşam siz son derece değerli bir

subay idiniz, komutan idiniz, seviliyordunuz. Neden o... Gürler'e, o... Batur'a (burada yinelemek istemediğim bazı kaba sözcükler kullanarak) alet oldunuz, onların oyunlarına geldiniz?"

Sorgucunun bu sözleri söylediği tarihte, (Faruk) Gürler Genelkurmay başkanlığından yeni ayrılmış olmakla beraber cumhurbaşkanlığına adaylığım koymuş fakat kazanamamıştı. (Muhsin) Batur ise fiilen Hava Kuvvetleri komutanıydı.

Sorgulama çok ilginç bir önsözle başlamıştı. Sözde "albay", benden Adapazarı'nda 2. Tümen komutanlığım dönemimden başlayarak son güne kadar geçen olayları anlatmamı istedi. Başladım anlatmaya. Araya giriyordu. "Yoo Paşam öyle değil, gerçeği söyleyiniz. Biz her şeyi biliyoruz. Sonra külahları değiştiririz!" Ben anlatıyordum, o araya girip, "Cuntaları anlatın, cuntaları" diyordu.

Cunta falan yoktu. Kara, Hava ve Deniz Kuvvetleri'ndeki silah arkadaşlarımız, kendi aralarında olsun, komutanlarıyla beraber olsun, olağan görevleri gereği zaman zaman bir araya gelerek, 12 Mart öncesi tehlikeli gidiş üzerinde durmuşlar, ordunun uyarıcı görev yapması üzerinde görüş alışverişinde bulunmuşlar, ne gibi önlemlerin alınabileceğinin değerlendirmesini yapmışlardır.

"Albay"[14] elindeki yazılı bir metinden okuduğu izlenimi veren bir tonla sordu: "Paşam, siz emekli olduktan sonra, 16 Mart 1972 tarihinde emekliye sevk edilen beş general/amiral ve sekiz albay eşlerinizle birlikte Ankara Kent Oteli'nin meyhanesinde, daha doğrusu gece kulübünde toplanmışsınız. Aranızda bir de üniformalı kurmay albay varmış. Bu toplantıda sizi emekli ettikleri için Silahlı Kuvvetler'den intikam almaya yemin etmişsiniz. Bunu anlatın."

Bu suçlama karşısında sarsıldığımı hissettim. Aklıma, vaktiyle bir yerde okuduğum ve beğendiğim şu söz geldi: Ben size insanım diyorum, oysa siz benden eşek olmadığımı ispatlamamı istiyorsunuz!

Emekli olmuş, ellerinde hiçbir güç, kuvvet bulunmayan, sadece içinde yaşadıkları memleketin refahını isteyen on üç emekli subay adına benden, niçin Türk Silahlı Kuvvetleri'nden intikam alma andı içtiğimizi açıklamamı istiyorlardı.

"Albayım" dedim, "size bu bilgileri veren kaynağın kim, neresi olduğunu bilmiyorum. Öğrenmek de istemiyorum. Şayet resmi bir kaynak ise, ülkenin güvenliği açısından üzülerek karşılarım. Her birini çok yakından tanıdığım arkadaşlarımın, içinden yetiştiğimiz ve her türlü nimetlerini gördüğümüz aziz Silahlı Kuvvetlerimizden sırf emekli edildik diye intikam andı içecek derecede serseri, sağduyudan yoksun kişiler olmadıklarını biliyorum. Elhamdülillah sağduyumuzu, aklımızı yitirmiş değiliz. Bu suçlamayı nefretle reddederim. Kent Oteli'nin gece kulübü ya da meyhanesi, yerli yabancı, dost düşman, casus, istihbaratçı, hırlı hırsız

****

her türlü insanın bulunduğu bir yer. Eğer cahilce bir ant içme söz konusu olsaydı bunu herkesin gözü önünde yapmazdık."

Sorgumun ikinci günü ifademi yazılı olarak vermem istendi. Beyaz kâğıtlar verdiler. 12 Mart (1971 askeri darbesi) öncesi, Silahlı Kuvvetler içindeki örgütlenme çalışmalarını yazacaktım! Ne ilginçti. Eğer benim de içinde bulunduğum örgütlenme çalışmaları "cuntacılık" sayılıyorsa, bu "cuntaya" liderlik etmiş iki kişiden biri Silahlı Kuvvetlerin hava gücünün başındaydı. Öteki de daha düne kadar Silahlı Kuvvetler'in tümünün başındaydı. Eski Genelkurmay başkanı ile fiilen hava gücüne komuta etmekte olan bir Hava Kuvvetleri komutanını suçlayacak bir dosya hazırlanıyordu demek.

Sürekli soruyorlardı: "Başınızda kimler var? Sizi kullananların içyüzünü açıklayın da bitsin bu iş."

Yazdıklarım beğenilmedi. Vaki olmayan bir cuntadan, ihtilal ya da darbe girişiminden ve cunta üyeliğinden söz etmemi istiyorlardı. "Albay" sürekli tehdit ediyordu: "Yoksa külahları değişiriz..."

Yazdım beğenmediler, yazdım beğenmediler. İstediklerini alamadılar. Konforlu köşkteki konukluğumun altıncı günü saat 10.00 sıralarında gözlüklü bir yüzbaşı geldi. "Paşam bugün öğle yemeğinden sonra sizi serbest bırakacağız. Şimdi elbiselerinizi gönderiyorum, hazırlarım" dedi. Sevinmedim dersem yalan olur.

Diyeceksiniz ki cuntaya katılmış hiç mi subay yok? Olmaz olur mu?

Doğan Yurdakul'la birlikte kaleme aldığımız *Bay Pipo'da.* Ayrıntılarıyla ordu içindeki cuntacıları yazdık. Diğer yanda...

Osmanlı'dan günümüze ferdi hareketler içinde olan subaylar da yok değildir.

Mahkeme ne karar verir bilmeyiz, ama bugün bir Veli Paşa konuşulup tartışılıyorsa, dün de Vehib Paşa merak edilirdi...

Vehib Paşa'nın icraatları

Bir emekli generalin gözaltına alınması ya da tutuklanması üzerine büyük komplo teorileri inşa edip TSK'ya saldıranların, Vehib Paşa'yı iyi tanımaları gerekiyor. Aksi takdirde "kumdan kale" inşa ettiklerinin farkında olamazlar...

Tarih, 1 Ekim 1935.

Cumhuriyet gazetesinin manşeti: "Vehib Paşa, Habeşistan (Etiyopya) Başkumandanı mı oldu?" Benzer haberleri sadece Türkiye'deki gazeteler yazmadı. Zaten bizde çıkan haberler, İngiliz ve Fransız gazetelerinin tercümesiydi.

İtalya-Habeşistan Savaşı boyunca Vehib Paşa'nın kahramanlıkları gazetelerde yer almayı sürdürdü.

Kâzım Karabekir, M. Niyazi Erenbilge, Ahmet Naim Ciladır bu savaşla ilgili kitaplar yazdılar. Mareşal Badoglio'nun hatıraları tercüme edildi.

Müslümanların İtalyanlara karşı direnişleri Türkiye'de hep ilgiyle takip edildi. Bazı gazeteler savaşla ilgili ekler bile çıkardı.

Pastaneler de geri durmadı; yeni yapmaya başladıkları pastaya Habeşistan'ın başkenti "Addis Ababa" adını verdiler.

Ancak Habeşistan imparatoru Haile Seîasiye ve ardından komutanı Ras Nassibu, 9 Mayıs 1936'da ülkeyi terk edince Vehib Paşa'dan haberler kesildi. Bu arada ilginç bir olay ortaya çıktı:

Vehib Paşa'yı Habeşistan'a İngilizler göndermişti!

Müslüman askerlerin Hıristiyan İtalyanlara karşı zorlu mücadelesinin büyük komutanı, İngilizlerin adamı çıkmıştı!

9 Temmuzda devletin resmi yayın organı *Ayın Tarihi* bir açıklama yapmak zorunda kaldı:

"Vehib Paşa, istiklal Mücadelesi'nin başlangıcından beri Türkiye'den çıkmış ve bin bir maceraya girmiş bir adamdır. Memleketinden başka her emele hizmet edecek bir yaradılıştadır ve Türk vatandaşlığından birçok seneler evvel ıskat edilmiştir."

Bitmedi...

Habeşistan bozgunundan sonra Vehib Paşa, ispanya'nın faşist lideri Franco'nun emri altına girdi. Cumhuriyetçilere karşı yapılan İç Savaş'ta Franco kuvvetlerinin belkemiği olan Müslüman Faslı birliklerin başına geçmek istiyordu. Amacına ulaştı mı, burası muğlak.

Vehib Paşa, altmış yaşma gelmişti ve hâlâ savaşmak istiyordu.

Peki, kimdi bu maceracı Vehib Paşa?

Ailesi aslen Taşkentliydi. Sonra Yanya'ya göç etmişlerdi.

Babası Mehmed Emin Efendi, Yanya belediye reisiydi. Üç erkek kardeştiler:

1) Esad (Bülkat) Paşa, Harp Akademisi'ni birincilikle bitirdi; Harp Okulu'nda öğretmenlik yaptı; matematik ve geometri kitapları yazdı; Balkan savaşlarında, Birinci Dünya Savaşı'nda çeşitli cephelerde bulundu; 1919'da emekli oldu ve kısa bir süre bahriye nazırlığı yaptı. Cumhuriyet Türkiyesi'nde sadece Türk-Yunan mübadelesi komisyonunda görev aldı.

2) Ortanca çocuk Nakiyeddin Efendi ömrü boyunca memurluk yaptı; sorgu yargıçlığından emekli oldu. Oğlu Kâzım Taşkent, Yapı Kredi Bankası'nın kurucusuydu. Kâzım Taşkent ilköğrenimini amcası Esad Paşa'nın yarımda İstanbul'da yaptı.

3) Ve Vehib (Kaçi) Paşa...

1877 Yanya doğumluydu.

1897'de Harp Okulu'ndan mezun oldu. 1900'de erkânıharp (kurmay) diploma-

Genç subayların tümü gibi o da ittihatçı oldu. 23 Temmuz 1908'de Manastır'da Kışla Meydanı'ndaki top arabasının üzerine çıkarak "Temmuz Devrimi"ni herkese duyurdu.

Yeni görev yeri Erzurum 4. Ordu oldu.

Ardından, Pangaltı Harbiyesi Komutanlığı'na atandı. Kurmay binbaşıydı, ama liva (tuğgeneral) yetkilerine sahipti. Üç yıl görev yaptı, ama başarısız oldu. Güler yüzlüydü, herkesin sevgisini kazanmıştı, ama disiplinsizdi.

1912 yılı Vehib ve Esad kardeşler için ilginç bir sene oldu. İki kardeş, doğum yerleri olan Yanya Komutanlığı emrine atandılar.

Balkan Savaşı'nda Yanya'yı Kolordu Komutanı Esad Paşa ve Müstahkem Mevki Komutam Kaymakam Vehib Bey savundu.

İki kardeş kahramanca direnmelerine rağmen, 482 yıldır Türk hâkimiyetinde olan şehri Yunanlılara teslim etmek zorunda kaldılar. Esir alındılar. Barış görüşmelerinin ardından dokuz ay sonra yurda döndüler.

Vehib Bey miralay (albay) yapıldı ve Hicaz'daki tümen komutanlığına atandı. Osmanlı'ya muhalif olan Mekke Emiri Şerif Hüseyin'i hemen tutuklamak istediyse de Babıâli buna izin vermedi. Aksine Şerif Hüseyin'le çatışmaya girdiği için Vehib Bey, tümeniyle birlikte Hicaz'dan çıkarılıp Kanal Seferi yapacak 4. Ordu'nun emrine verildi. Daha görev yerine gidemeden Çanakkale'ye gönderildi. Seddülbahir'de grup komutanı oldu. Ağabeyi Esad Paşa da aynı orduda kolordu komutanıydı.

Vehib Bey savaş döneminde mirliva (tuğgeneral) yapıldı ve Kafkasya'daki 3. Ordu komutanlığına getirildi. Yaptığı taarruzlar sonuç getirmediği gibi Rusların Doğu Anadolu'yu işgaline neden oldu.

Fevriydi. Kendini devletin üstünde görmeye başlamıştı. Buna rağmen Enver Paşa ona hep hoşgörüyle yaklaştı.

Enver Paşa göz yumdukça, o da bir o kadar başına buyruk davrandı.

Üstelik geçimsizdi, kıskançtı. Örneğin, 2. Ordu Komutanı Mustafa Kemal'i hiç sevmiyordu. Mustafa Kemal ve bazı yüksek rütbeli subayların, orduların yanlış idare edildiğini iddia ederek İstanbul'a gelip hükümeti devirecekleri dedikodusunu yaydı. Gerçekte böyle bir durum yoktu; olay komploydu.

Evet, Mustafa Kemal savaşını kaybedilmekte olduğunu arkadaşlarına söylemişti. Ama o kadardı; İstanbul'a gidip hükümeti devirmeyi düşünmemişti.

Savaş döneminde kimse Vehib Paşa'nın bu komplosuyla uğraşacak durumda değildi.

Zavallı Vehib Paşa yanlış dönemde hayata gelmişti! Bugün olsa el üstünde tutulurdu.

Savaşın sonuna doğru Vehib Paşa, yeni kurulan Şark Orduları grup

komutanlığına getirildi. Geçimsizliği sonucu bu görevinden de istifa etti. 1. Ordu komutanlığına atandı.

Savaş sonunda yapılan Mondros Mütarekesi'nin ardından tutuklanıp Bekirağa Bölüğü'ne konuldu.

Burada sıkı durun: Komutanlar genellikle savaş suçu, Ermeni tehciri gibi nedenlerle tutuklanırken, Vehib Paşa neden cezaevine konuldu biliyor musunuz? Kişisel çıkarları için görevini kötüye kullanmaktan. Batum'da petrol yolsuzluğu yapmıştı.

Divanıharpte dört ay hapis cezası aldı. Ancak cezaevine girmedi; çünkü Bekirağa Bölüğü'nden kaçmıştı.

İstanbul'da "Hacı Süleyman" adına temin ettiği İtalyan pasaportuyla Roma yakınındaki bir köye yerleşti.

Artık sıkı bir İttihatçı düşmanıydı. Dün ittihatçıların ön safında yürüyen Vehib Paşa, şimdi eski hareketine düşman olmuştu. Her şeyin sebebi ittihatçılardı!

Kurtuluş Savaşı'na da karşı çıktı.

Mustafa Kemal'e karşı küçültücü, hatta hakaretlere varan sözler sarf etti.

Yakup Şevki Paşa'ya 14 Eylül 1921'de gönderdiği mektupta şöyle yazdı:

> Hatırlıyor musun? Ben felaketlerin karib-ül vuku olduğunu (gerçekleşeceğini) anlatmış ve her şey olmak isteyen ve fakat hiçbir şey olamayan Mustafa Kemal'in memleketi mahvedeceğini söylemiştim. Bekir Sami Bey'in hazırladığı itilaf esaslarım kabulünden sonra mevkisiz kalacağım anlayan bu adam bütün dünyaya meydan okudu. Memleketi batırırken kendisinin batacağım anlamadı.

Vehib Paşa milli mücadeleye katılmayı da reddetti. Ona göre "kurtuluşun" reçetesi, emperyal bir gücün kanatları altına girmekti!

Bu nedenle Roma'da kendisi gibi ülkesinin insanlarına inanmayan Osmanlı'nın bazı eski nazırlarıyla toplantılar yaptı. Büyük güçlerden medet uman bu toplantılardan hiçbir sonuç çıkmadı.

Sonunda Vehib Paşa, İngilizlerin "devşirmesiyle" profesyonel asker oluverdi!

Habeşistan biliniyor; ispanya iç Savaşı'nda ne kadar süre savaştı bilinmiyor.

Yurtdışındaki hayatının bilinmeyenleri çoktur.

Bilinen, 1940 yılında İstanbul'a geldi. Pişmandı. Yorgundu. Hastaydı.

Kısa süre sonra vefat etti...

Neden Vehib Paşa'yı yazdım?

Evet, son dönemde emekli generallerin gözaltına alınmasının ya da

tutuklanmasının ardından medyada "divanıharpler" kuruldu. Neler söylendi, neler yazıldı ve ne komplo teorileri üretildi!

Bunlar hep bir ya da iki emekli subaydan yola çıkılarak yapıldı.

Bakınız...

Dün olduğu gibi bugün de bazı subaylar fevri davranıp kendilerini devletin, hukukun üstünde görebilir.

Kanunsuz işlemler yaptırmış ya da yapılmasına göz yummuş olabilir; ele avuca sığmayan, mesleğini kişisel çıkarları/maddi zenginliği için kullanan subaylar tarihin her döneminde olmuştur, olacaktır da.

Bunların mutlaka cezalandırılmaları gerekir.

Ancak...

Vehib Paşa gibi bir askerin yaptıklarından yola çıkılıp nasıl Türk Silahlı Kuvvetleri karalanamazsa, bugün de bir emekli askerden yola çıkılarak ordu karalanmaya kalkışılamaz. Eğer yapılırsa, bu ülkeye yazık edilir; toplumsal uzlaşmanın temeline dinamit konulur. Ve mesele bulandırılır.

O zaman ne Susurluk ne de Ergenekon çözülebilir.

Ama **birilerinin amacı "çözmek" değil, "sivil darbe" yapmak ise o zaman doğru** yolda gittiklerini **söyleyeb**ilirim!

Hep yazıyorum; kendini devletin, adaletin, hukukun yerine koyan "vatan kurtaran Şabanlar" hep olmuştur.

Hadi Vehib Paşa'yı yazdık, tarihten bir örnek daha verelim ve Nureddin Paşa'nın yaptığını yazalım. Üstelik öldürttüğü bir vatan haini bile olsa yaptıklarını bugün kim kabul edebilir?..

Ali Kemal nasıl kaçırıldı?

Ali Kemal (1869-1922) İstanbul'da doğdu.

Babası tüccardı. Siyasi yaşamına Jön Türklere katılarak başladı. Sonra yolunu ayırdı ve "ödülünü" Brüksel Elçiliği'nde ikinci kâtipliğe atanarak aldı. *İkdam* gazetesinde ittihatçılara karşı ağır yazılar yazdı.

Makalelerinde liberalizmi övdü.

Gerici 31 Mart Ayaklanması'nı destekledi.

"Liberal" Hürriyet ve itilaf Fırkası'na girdi. *Peyam* gazetesini çıkarmaya başladı.

Damat Ferit Hükümeti'nde milli eğitim ve sonra içişleri bakanlığına getirildi.

Kurtuluş Savaşı'nın önderi Mustafa Kemal'i tutuklatmak için tertipler hazırladı.

Milli Mücadele'ye düşmanlığını yazıların da sürdürdü. Makaleleri öylesine hakaretlerle doluydu ki 25 Ekim 1921'de öğrenciler tarafından taş yağmuruna tutuldu.

İngilizlere yakındı.[15]

Tarih, 5 Kasım 1922.

Yer, İstanbul Beyazıt Emniyet Amirliği.

Saat, sabah 10.00 suları.

Merkezin resmi telefonu çaldı. Beşinci Şube Polis Müdürü Cem'i Bey telefonu açtı. Karşısında, İstanbul Emniyet Müdür Muavini Sadi Bey vardı.

"Siz misiniz Cem'i Bey?"

"Evet, benim efendim."

"Sivil misiniz, resmi misiniz?"

"Resmi kıyafetteyim efendim."

"Derhal sivil giyinerek müdüriyete geliniz."

Bir saat sonra...

İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Sadi Bey'in odası.

Odada Sadi Bey'le birlikte Birinci Şube Müdürü Nevzat Bey de vardı.

Cem'i Bey odaya girince, Sadi Bey, nöbet tutan polise "içeriye kimseyi alma" talimatını verip kapıyı kapadı.

Cem'i Bey'in yanına gelip elini omzuna koydu:

"Size itimadımız sonsuzdur. Size mühim bir görev vereceğim. Beni dikkatlice dinleyiniz. Bugün Ankara'dan bir telgraf aldım. Yurtdışına kaçma ihtimali olan *Peyam-ı Sabah* Başyazarı Ali Kemal'in her ne surette olursa olsun, tevkif edilerek mahkemeye çıkarılmak üzere Ankara'ya gönderilmesi emredilmiştir. Emrinize Başkomiser Mazlum Bey İle Araştırma Bölümü'nden Mehmed ve Emin Bey'i veriyorum, istediğiniz gibi hareket edebilirsiniz. Ancak müdüriyetten çıktıktan sonra bir daha buraya uğramayacaksınız. Ali Kemal'in İstanbul polisi vasıtasıyla kaçırıldığı katiyen bilinmeyecektir. Lazım olan para da sonra tedarik edilecektir."

****

15. Ali Kemal 1903 yılında; babası İsviçreli, annesi İngiliz olan Winifred Brun'la Cenevre'de evlendi. Bayan Winifred, oğlu Osman Kemal'i I909'da doğurduktan hemen sonra öldü. Osman Kemal ve ablası Selma'ya anneanneleri Margaret Johnson baktı. Osman Kemal daha sonra adını "Wilfred Johnson" olarak değiştirdi. I936'da İrene Williams'la evlendi. Bu evlilikten doğan Stanley Johnson, Sir James Favvcett'ın kızı Chorlotte'la evlendi. İşte bu evlilikten de Boris Johnson dünyaya geldi. Stanley Johnson ve Boris Johnson, dedeleri Ali Kemal gibi gazeteciliği seçti. Torun Boris Johnson Londra Belediye Başkanı seçildi. Türkiye'de neoliberaller Efendi kitaplarımdan sonra saldırıya geçtiler. İnsanların geçmişlerini araştırmak antisemitizm imiş! Bakınız; İngiltere'nin dünyaca ünlü televizyonu BBC'nin bir programı var. Programın adı "Who Do You Think You Are?" Yani "Sen Kim Olduğunu Zannediyorsun?" Programda ünlü isimlerin tarihsel köklerine yolculuk yapılıyor. Pek çok ünlü kişi program sayesinde kökenlerini öğreniyor. Programda kişiler hakkındaki araştırmayı akademisyenler yapıyor. Kütüphanelere, aile arşivlerine, günlüklere, mektuplara, fotoğraflara ve köken uzmanlarına dayanarak yapılan çalışmalarla kişinin çok uzak akrabalarına ulaşılabiliyor.

2008 ağustos programına Londra Belediye Başkanı Boris Johnson davetliydi. Boris Johnson'ın tüm hayatı didik didik edildi. Bunu biz Türkiye'de yapamıyoruz, iyi mi?

Cem'i Bey şaşırdı; çekinerek sordu: "Affedersiniz Ali Kemal nerede oturuyor?"

Ali Kemal'in kim olduğunu biliyordu kuşkusuz. Ama hiç karşılaşmamıştı; sadece gazetedeki fotoğraflarından tanıyordu.

Sadi Bey de pek tanımıyordu: "Ali Kemal Arnavutköy'de, Büyükdere'de, Ada'da, Beyoğlu'nda, Zekipaşa Apartmanı'nda oturur. Her yerde gezer, her yerde dolaşır. Benim bildiğim de bu kadardır!"

Öğlen saatleri...

Ali Kemal'i kaçırmakla görevlendirilen Cem'i Bey, Mazlum, Mehmed ve Emin, emniyet binasından çıktılar. Yolda görev bölüşümü yaptılar. Mehmed ve Emin Zekipaşa Apartmanı'nı gözetleyecekti. Cem'i Bey ve Mazlum ise Beyoğlu'nda Ali Kemal'i arayacaklardı. Ayrıldılar.

Cem'i Bey tam Beyoğlu başındaki Tünel'e girmişti ki, Kiraz Hamdi Paşa'yı gördü. Üç dört adım arkasından da Vasfi Hoca geliyordu. Onları yine Ali Kemal'in yakın çevresinden, Hürriyet ve İtilaf Partisi'ne mensup birkaç kodaman takip ediyordu.

Cem'i Bey bunların bir toplantıdan çıktıklarını tahmin etti. Hepsi aynı istikametten geliyordu ve istikametin başlangıç noktası Zekipaşa Apartmanı'ydı!

Ali Kemal'in evine yöneldiler; yaklaştıklarında polis memuru Emin yanlarına geldi. "Apartmandan birkaç partili çıktı; muhtemelen Ali Kemal evde" dedi.

Cem'i Bey tabancasını çıkarıp mermiyi ağzına sürdü. Apartmana gireceklerdi. Tam o sırada apartmandan birkaç sarıklı daha çıktı. Biri Cem'i Bey'i gördü ve polis olduklarım anlayıp içeri girdi.

Cem'i Bey, memurlarına "içeri giriyoruz" talimatını verecekti ki, Ali Kemal hızla apartmandan çıkıp hareket halindeki tramvaya bindi.

Beyoğlu'nda casus filmlerini andıran bir takip başladı.

Ali Kemal, "Marsel" adındaki berber dükkânının yanında, hareket halindeki tramvaydan atlayarak dükkâna girdi. Cem'i Bey kararlıydı; ne olursa olsun Ali Kemal'i buradan alıp kaçıracaktı.

Polis Mazlum'a dönerek, "Apartmanda bizi gören sarıklı imam İngilizlere haber vermiştir; vakit kaybetmeden Ali Kemal'i buradan götüreceğiz" dedi. Ardından Mehmed'e dönerek, "Hemen bir otomobil bul getir; dikkat et şoför Müslüman olsun" diye talimat verdi. Son emri Emin'e oldu; onu da berber dükkânının diğer çıkışına gönderdi.

Saat, 15.00 suları...

Polis Mehmed otomobili getirdi. Şoför Müslüman'dı; adı Hamid.

Cem'i Bey, Mazlum'u da yanına alarak berber dükkânına girdi. Ali Kemal'in yanına geldi. "Sizi polis müdürü görmek istiyor, bizimle emniyete geleceksiniz."

Ali Kemal sanki onları bekliyordu; sakindi, "Peki" dedi.

Cem'i Bey birkaç adım atıp şoförün yanına yaklaştı. Şoförden emin olmak istiyordu. Ali Kemal'i göstererek, "Bu adamı tanıyor musun?" diye sordu. Şoför galiz bir küfür savurarak, "Ali Kemal değil mi o?" dedi. Cem'i Bey şoförle konuşurken, Ali Kemal fırsattan yararlanıp fırlayıp kaçtı. Kovalamaca başladı.

Ali Kemal soluk soluğa Serkildoryan (Cercle d'Orient) Pasajı'na daldı. Merdivenlerden çıkarken yakalandı. Bağırmaya başladı: "Haydutlar Beyoğlu'ndan adam mı kaçırıyorsunuz..."

Pasaja insanlar doluştu. Bazı şapkalı takım elbiseli kişiler olaya el koymak istedi. Bu arada resmi bir polis memuru geldi; Cem'i Bey'i tanıyordu: "Amirim çabuk olun, İngiliz askerleri Galatasaray'dan koşarak geliyor."

Cem'i Bey silahını çekip kalabalığa seslendi: "Hemen çekilin yoksa ateş ederim." Kalabalık dağıldı. Sonra silahını Ali Kemal'e doğru uzattı: "Bir daha denersen beynini dağıtırım!"

Ali Kemal'i otomobile sokup hızla uzaklaştılar.

Ev hapsine alındı.

Saat, 16.00 suları...

Cem'i Bey, Ali Kemal'i yakalamıştı. Ama nerede saklayacağını ve Ankara'ya nasıl götüreceğini hesaplamamıştı. Otomobil dolanıp duruyordu, İngilizlerin peşlerine düşmesi an meselesiydi.

Aksaray'a doğru giderken Ali Kemal, "Hani beni Beyazıt'a götürecektiniz, neden Aksaray'a geldik?" diye sordu.

Cem'i Bey, "Müdür bey sizi bir evde bekliyor" diye yanıt verdi. Ali Kemal inandı.

Cem'i Bey, Mazlum'un kulağına eğilerek, "Ali Kemal'i şimdilik senin evde saklayalım, sonra Ankara'ya götürmenin çaresine bakarız" dedi. Otomobilin yeni istikameti Samatya'ydı.

Mazlum'un Samatya'daki evinin önüne geldiler. Ali Kemal karşı koymadan, ses çıkarmadan otomobilden indi ve eve girdi. Cem'i Bey Mazlum, Mehmed ve Emin'i bekçi olarak evde bıraktı. Ali Kemal'in duyacağı şekilde polis memurlarına emir verdi: "Kaçmaya kalkışırsa kesinlikle vurun!"

Saat, 17.00 suları...

Cem'i Bey, Emniyet Müdürü Esad Bey'e ulaşmak istedi. Gelişmeler hakkında bilgi verip yardım isteyecekti. Esad Bey, bir ay önce Türk askeriyle İstanbul'a giren Refet Paşa'yla birlikte Divanyolu'ndaki Şark Mahfili'nde toplantıdaydı.

Cem'i Bey, toplantıya girmeyi başardı. Esad Bey'e yaklaşıp, fısıltıyla "Emrinizi yerine getirdim; sevki hakkında talimatınızı bekliyorum" dedi.

Müdür Esad Bey önce meseleyi anlayamadı. Cem'i Bey, "Ali Kemal mevzusu" deyince hemen ayağa kalktı; Cem'i Bey'i alnından öptü.

On dakika sonra...

Refet Paşa, Esad Bey ve Çatalca Mebusu Şakır Bey, Ali Kemal'in Ankara'ya nasıl gönderileceğini ayaküstü konuştular. İngilizlerin her yerde Ali Kemal'i aradığını biliyorlardı. Hemen bu gece Anadolu'ya götürülmesinde yarar vardı. Esad Bey, Cem'i Bey'i bir köşeye çekip talimatını verdi:

"Bu gece saat 21.30'da bir tekne sizi İzmit'e götürmek için Samatya sahilinde olacak. Ali Kemal, İzmit'ten trene bindirilerek Ankara'ya götürülecek."

Cem'i Bey emri alınca Samatya'ya döndü.

Durumu arkadaşlarına anlattı. Hazırlık yaptılar; yolda yemek için ekmek, zeytin, peynir, pekmez aldılar. İki battaniye buldular.

Saat, 20.30 suları...

Ali Kemal'e, İsmet Paşa ve Refet Paşa'nın Haydarpaşa'da kendisini beklediğini söylediler. Ali Kemal önemsendiği için mutlu oldu.

Samatya'daki evden çıkıp sahile geldiklerinde tekne henüz yoktu. Tekne 22.00 sularında göründü. Lodos teknenin gelişini geriletilmişti.

Ali Kemal bu fenersiz tekneye bindirildi.

Tekneye binmeden önce Cem'i Bey, şoför Hamid'i uyardı: "Otomobilini garaja çek ve hayatın boyunca kimseye bu olaydan bahsetme!"

Ali Kemal'i taşıyan tekne o gece çıkan fırtınaya inat, kapkara Marmara Denizi'nde yol almaya başladı. Teknedekiler yarının ne getireceğini bilmiyordu...

Tarih, 6 Kasım 1922. Sabah saatleri...

Zorlu bir deniz yolculuğundan sonra Ali Kemal'i taşıyan tekne, sabaha karşı İzmit Körfezi'ne girdi.

Polis Müdürü Cem'i Bey, Değirmendere'deki askeri kumandanla görüştü. Kumandan durumu İzmit'teki (Sakallı) Nureddin Paşa'ya bir telgrafla bildirdi. Hemen yanıt geldi. "Ejder" adlı istimbotu hareket ettirmişlerdi; "konuklar" alınacaktı.

Cem'i Bey beklerken Ali Kemal'i dışarı çıkardı; kahvede çay ikram etti. Ali Kemal, Ankara'ya gideceğini öğrenmişti; rahattı.

Saat, 14.00 suları...

"Ejder" iskeleye yaklaştı. İzmit merkez kumandanı, yanında on ka-

dar askerle inip Ali Kemal'in yanına geldi. "Beyefendi, sizi kumandan paşa görmek istiyor, İzmit'e gideceğiz" dedi.

Ali Kemal karşılık vermedi.

Hep birlikte istimbota bindiler.

Saat, 15.00 suları...

"Ejder" henüz kıyıya yaklaşmamıştı. Cem'i Bey gördüğü manzara karşısında şaşırdı. Halk, Ali Kemal'i görmek için sahile hücum etmişti.

İstimbot iskeleye yaklaştı. Ali Kemal indirildi. Halk küfür etmeye başladı. Bir manga asker süngü takıp aralarına Ali Kemal'i alarak Merkez Komutanlığı'na götürdü. Cem'i Bey ve arkadaşları da mangaya eşlik etti.

Saat, 16.00 suları...

Ali Kemal ordu karargâhından istendi. Nureddin Paşa kurmaylarıyla birlikte, bir tepe üzerine kurulmuş karargâhtaydı.

Ali Kemal yine bir manga askerle karargâha getirildi.

9 Eylül 1922'de İzmir'i kurtaran Nureddin Paşa, Ali Kemal'in yanına yaklaştı:

"ismin nedir?"

"Ali Kemal."

Nureddin Paşa birden sesini yükseltti.

"Senin adın Ali Kemal değil, Artin Kemal'dir. Millet seni bu isimle tanır."

Ali Kemal başını kaldırdı.

"Benim adım Ali Kemal, Artin Kemal değil."

Paşa güldü. Gıyabında idam cezasına mahkûm edildiğini bildirdi. "Bakalım kendini müdafaa edebilecek misin?" Sonra manga çavuşuna döndü. "Götürün!"

Cem'i Bey, sertliğiyle tanınan Nureddin Paşa'nın yanına yaklaştı: "Paşam aldığım emirle mahkûmu Ankara'ya götüreceğim. Emir buyurduğunuz takdirde bu gece Ankara'ya yola çıkalım."

Nureddin Paşa yanıt vermedi.

Saat, 17.00 suları...

Ali Kemal geldiği Merkez Komutanlığından dışarıya çıkarılmıştı ki, kadın, erkek ve çocuklardan oluşan bir grup, "Gebertin şu vatan hainini" diye Ali Kemal'e taş atmaya başladı.

Kimi iddialara göre halkı Nureddin Paşa'nın askerleri kışkırtmıştı.

Taşlar ortada tek başına kalan Ali Kemal'e yağmur gibi yağdı. Ali Kemal sendeledi. Düştü. Kadınlar ellerindeki ipi Ali Kemal'in ayağına geçirip çekmeye başladılar.

Ali Kemal sürüklenerek sahile kadar getirildi. O anda askeri müfreze geldi, halkı dağıttı. Ali Kemal'i hastaneye kaldırmak için sedye getirdiler.

Akşamüzeri...

Nureddin Paşa'nın emriyle, Ali Kemal'in cesedi beyaz önlük giydirilip darağacına asıldı. Boynunda da bir levha vardı: "Artin Kemal."

Barış görüşmeleri yapmak için Lozan'a giden İsmet Paşa, mola verdiği İzmit'te bu manzarayla karşılaşınca çok sinirlendi: "Şehitlerin, kahramanların soylu hatıralarını böyle bir cinayetle lekelemeye kimin hakkı vardır. İnsan cephede savaşarak ölür; mahkeme kararıyla idam olur, böyle bir şey kabul edilemez."

İsmet Paşa'nın bu sert sözlerinden sonra Ali Kemal'in cesedi apar topar kaldırıldı. Bir arabaya konuldu ve bilinmeyen bir yerde toprağa verildi.

Milli Mücadele aleyhinde yapmadığını, yazmadığını bırakmayan Ali Kemal'in bu acıklı ölümü karşısında İsmet Paşa'nın gösterdiği tavır, bu ülkede her daim adaletin/hukukun geçerli kılınmasına teminat olmalıdır.

Bu gergin bölüme renkli bir anekdotla son verelim artık...

Ergenekon'un 1 **numarası**

"Ergenekon" Göktürklerin türeyişinin hikâyesini anlatan Türk destanının adı.

Mitolojiye göre Ergenekon'un aslında 1 Numarası Börteçine'dir! Yani "kurdun adıdır! Destanımız ne hale getirildi.

Bugünlerde yeraltı dünyası, suikastlar, illegal örgütlenmeler, Gladio gibi sözcüklerle yan yana kullanılıyor.

Kimilerine göre "Ergenekon", kontrgerilla örgütlenmesinin adı! Bana göre ise bir siyasal partinin adı! Nasıl mı?

Çok partili siyasal yaşama geçtiğimiz yılda, Ergenekon Köylü ve İşçi Partisi 21 Haziran 1946'da kuruldu.

Kurucuları; silindir makinisti Arif Hikmet Adsız, kalem tamircileri Mehmet Fethullah ve Şerif Küçüközkan, komisyoncu Ali Çelik, üniversite öğrencileri Suat Üzer İle Cahit Ateş ve işsiz Adnan Dik'tiler.

Yani Ergenekon'un 1 Numarası, Arif Hikmet Adsız'dı!

Genel merkezi Aksaray Caddesi'ndeki Sırmakeş Han'daki 30 numaralı daireydi. Türkiye genelinde iki teşkilat kurabilmişti; biri İzmir, diğeri ise şaşırtıcıdır; Balıkesir/Susurluk!

Genel Başkan Arif Hikmet Adsız, partilerinin 200 üyesi olduğunu söylüyordu. Ama o kadar kalabalığı gören olmamıştı.

İstanbul Valiliği'ne verilen dilekçede parti programı ana hatlarıyla şöyle açıklanmıştı:

İç ve dış siyasetimiz, rahmetli Atamızın mukaddes mirası Misak-ı Milli yahut "Yurtta sulh cihanda sulh" prensibi ismimiz olan Ergenekon'da toplanmıştır.

Partimizin umdesi şu tek cümledir: Elimize, belimize, dilimize doğru olmaya; millet medeniyet ve demokrasi davasında fedai bir nefis taşımaya milletçe ant içip, Türk'ün ileri bir cemiyet olmasına çalışacağız.

Türkiye'de ilk kez "Anayasa Mahkemesi kurulsun" diyen parti oydu! Polis ve jandarma baskısının kaldırılmasını talep eden de bu partiydi.

Parti, devlet dairelerinde kadınların çalışmasına karşı değildi. Ama "erkeğe nazaran bazı konularda daha az metin yaratılan kadınların, yargıç ve devlet sırlarını bilir makamlarda olmalarına razı değillerdi."

İsmine bakıp da aşırı milliyetçi bir parti olduğunu düşünmeyiniz. Tüzüğünde, "Ergenekon müteşebbisi faşist Turancılık şaibesi ile de lekelenmiş değildir" yazılıydı.

Son dönemde eski ülkücüler, solcular, ulusalcılar, milliyetçiler bir cephe hareketi kurmak için toplantı üstüne toplantı yapıyor.

Bu "kızıl elma" hareketi ileride partileşirse adı neden "Ergenekon Köylü ve işçi Partisi" olmasın!

Şaka bir yana...

Bu bölümde dincilerden Ergenekon'a uzandık. "Ergenekon meselesine" diğer bölümde devam edelim. Çünkü kafa karışıklığını gidermek için konunun bir başka yönünü ele almak zorundayız: Yeşil Gladio!

Dördüncü bölüm

Yeşil Gladio

Dinciler, liberaller diyor ki, "Ergenekon soruşturmasıyla Türkiye'de Gladio açığa çıkarılıyor." Keşke.

Keşke Susurluk'ta sonuna kadar gidilebilse; eski başbakanlar, eski Genelkurmay başkanları, emniyet müdürleri, polisler yargı önüne çıkarılabilse.

Gerçekten Ergenekon soruşturması, Gladio sırrını çözebilir mi?

Zor görünüyor.

Yazayım.

Ancak öncelikle bir yanlışı düzelteyim:

Gladio, İtalya dışında hiçbir yerde aslında pek ortaya çıkarılmadı.

Soğuk Savaş döneminin bitimiyle esen dik rüzgârlar sonucu, "dönemin bittiğini" vurgulamak için, Gladio'nun bittiği/bitirildiği propagandaları yapıldı.

Aslında yapılan yalnızca, "adı şuydu-buydu" türü yüzeysel açıklamalardı. Arkası -birazcık İtalya dışında- pek gelmedi. Orada da bir yere gelindi ve hemen durduruldu.

Bu sebeple Avrupa'da hâlâ "Bizi kandırdınız" diye haberler/yorumlar yapılmaktadır. Bu konuda sayısız kitap çıkarılmıştır.

Yine de iyimserliğimizi koruyalım.

Ve hadi diyelim ki Ergenekon soruşturmasıyla Türkiye'de Gladio ortaya çıkarılıyor.

Peki, nedir kimdir bu Türk Gladiosu?

Yandaş medya için Gladio, askerlerden, ulusalcı/milliyetçilerden ve bazı solculardan oluşmakta.

Askerleri biliyoruz; Soğuk Savaş yıllarında NATO konsepti/stratejisi gereği özel harp yapılandırılmasına gidildi.

Yine biliyoruz ki bu yarı militer güç, zamanla siyasetin aracı haline getirildi. Darbeleri meşrulaştırma çalışmalarında kullanıldı vs.

Bunlar biliniyor.

Fakat Gladio konusunda pek bilinmeyenler de var. Örneğin, bazı yazarlar ısrarla "sol Gladio"dan bahsediyor. Bilgiye dayalı değil yazdıkları; tahmin ediyorlar!

Kimileri, fırsat bu fırsat deyip olayı kişisel intikama dönüştürmüş durumda. Fakat...

Benim üzerinde asıl durmak istediğim konu bu değil.

İki nokta özellikle gözden kaçırılmak isteniyor.

Bir; PKK ve Gladio ilişkisi üzerinde de duruluyor; ama nedense Barzanici Kürtlerin Gladio'yla teması var mı sorusu hiç dile getirilmiyor? Neden?

İki; **yandaş medya Gladio'nun "İslamcı ayağıyla" neden ilgilenmiyor?** Gladio'nun İslamcı kadrosu hiç hatırlanmak istenmiyor.

Soğuk Savaş döneminde solcularla kimler çatıştı? Dolmabahçe önlerinde olduğu gibi **genç devrimcileri kimler bıçakladı? Maraş'ta, Ço**rum'da "Aleviler camiye **bomba attılar" provokasyonlarına kimler or**tak oldu?

Antikomünist yapılanmalar olan MTTB, İlim Yayma Cemiyeti, Komünizmle Mücadele Derneği'nde Gladio mensupları yok muydu sanıyorsunuz?

Örneğin, Komünizmle Mücadele Derneği kurucusu bir cemaat liderinin bugün CIA'yla çok yakın ilişki içinde olması kafalarda neden sorular doğurmuyor?

Bakınız, elinizde bilgi belge olmadan yayın yaparsanız, konu karanlık olayları açığa çıkarmaktan öteye taşınır; mesele bulanır. Komplo teorileri havada uçuşur.

Sonra birileri çıkıp, **"CIA gölgesindeki Gladiocu cemaat, ulusalcı solu ve sağı** tasfiye ediyor" deyiverir!

Herkes çok bildik tavırlarla ahkâm kesmeyi bırakıp sadece bildiğini ortaya çıkarmalıdır.

Örneğin:

Yandaş medya -nedense yıllar sonra- madem merak duymaya başladı bu işlere, Muammer Ak**soy, Bahriye Üçok, Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı, Necip Hablemitoğlu cinayet**leri**, Gazi Mahallesi, Madımak yangını** provokasyonla**rıyla işe başlasın**.

Dikkat ediniz, bu kanlı olayların hepsi Soğuk Savaş'ın bittiği 1990 yılıyla başladı. Tesadüf mü?

Meraklılarsa, İslami Hareket Örgütü'nü kimlerin, neden kurduğunu araştırsınlar. Aksi halde yapılanlar tıpkı Susurluk'ta olduğu gibi kafaları bulandırmaktan öteye gitmez.

Demem o ki, meselelere ne intikamcı duygularla, ne de at gözlüğüyle bakılsın.

Bugün Türkiye'de Gladio'nun dinci ayağı ortaya çıkarılmamıştır. Bu karardık ilişki ortaya çıkarılmalıdır. Öncelikle bazı soruların yanıtlarını bulmalıyız.

Neden Müslümanlar sola soğuk?

Önce genel bir soruyla başlayalım: Türkiye'de Müslümanlar neden sağcıdır?

Bu sorunun yanıtını bir olay üzerinden analiz etmeye çalışalım: 2009 yılında İran'da meydana gelen gösteriler Türkiye'deki dinci medyanın kafasını karıştırdı. "Batı'nın Iran İslam Cumhuriyeti'ne müdahale etmek için bu tür olayları çıkardığını-desteklediğini-abarttığını" söylemeye/yazmaya başladılar. Güzel.

O halde şu soruyu rahatlıkla sorabiliriz: İran'daki gösteriler ile Türkiye'deki Ergenekon arasında nasıl bir bağlantı vardır?

Bunlar size karışık gibi gelebilir, ama inanın hiç değil...

Tüm meselelere/sorunlara modernizm ya da kaba pozitivizm perspektifinden bakan bazı Müslümanlar, dün olduğu gibi bugün de "düşmanı belirleme" konusunda hata yaptıklarını hiç düşünüyor mu?

Biraz karışık mı oldu?

O halde şimdi de bir saptamada bulunalım:

Müslümanlar neden modernizme karşıdır? Türkiye'deki hareket noktalarının merkezine neden modernizm düşmanlığını koyarlar?

Salt bu bakış açısı yüzünden bu topraklarda üç yüz yıldır yanlış hareketler içinde olduklarını düşünüyorlar mı? Ya da -ağır olacak belki ama- **emperyalistler tarafından kullanıldıklarının farkındalar mı**?

Biraz geriye "siyasal İslamcılığın" ortaya çıkış dönemine gidelim.

İslamcılık; Türkçülük ve Batıcılıkla birlikte Osmanlı'daki üç siyasal tarzdan biriydi. **Türkçülerle hiçbir problemleri olmadı.** Hep kardeş ilişkisi içinde oldular. **Tıpkı bugün olduğu gibi**.

Hedeflerinde yalnızca modernist/Batıcılar vardı.

Yüz yıl önce İttihat ve Terakki'ye karşı çıkışlarının tek nedeni bu siyasal hareketin modernist olmasıydı.

Ne yazık ki dincilerin modernizm anlayışları da çok sığdır. Bir örnek meseleyi daha iyi anlatır: **İslamcılar, Namık Kemal düşmanıdır.** Oysa Kanun-ı Esasi'nin daha sert şeriat hükümleriyle donatılmasını isteyen Namık Kemal'di!

Diğer yandan Mehmet Âkif Ersoy'u el üstünde tutarlar. İttihatçıların Teşkilat-ı Mahsusası'nda görev almış, Birinci Dünya Savaşı'nda Almanlara methiyeler düzmüş Mehmet Âkif hakkında, bir tarih efsanesi uydurulmuş, "Atatürk'ün şapka devrimine karşı çıkıp Mısır'a gittiği" söylentisi çıkarılmıştır. Yalandır. Ama meselemiz bu değil. Büyük Şair Akif'e antimodernist olduğu için hayranlık duymaktadırlar. Halbuki Mehmet Akif'in modernizm düşmanlığıyla alakası yoktur. Geleneği unutmayan bir Batılılaşmayı savunmuştur hep.

Şunu diyebiliriz:

Bazı Müslümanların siyasal duruşlarını belirleyen ana eksen, bir tür kültürel

1162

Şimdi diyorsunuz ki, "Bunların, başta sorduğunuz Iran olaylarıyla, Ergenekon'la ne ilişkisi var?" Kiminiz de Müslümanların büyük çoğunluğunun neden sağcı olduğunu merak ediyorsunuz.

Bekleyiniz lütfen; yazacağım...

Yine dönelim yüz yıl öncesine...

31 Mart 1909'ta Osmanlı büyük bir ayaklanmaya sahne oldu. İsyan eden gericilerin arka**sında İngilizlerin olduğu bugün sır değil**.

Bu şaşırtıcı mı? Değil, İngiliz emperyalizmi Osmanlı üzerindeki nüfuzunu Almanlara kaptırmak istemiyordu.

Yani, **31 Mart Ayaklanması'nın arkasında büyük emperyalist güçlerin pazar kapışması vardı.** Ayaklanan Derviş Vahdeti gibi İttihad-ı Muhammedi Cemiyeti mensupları bunu biliyor muydu? Hayır! Onlar sadece "Gâvurluk istemeyiz" diyorlardı.

Örneğin, ittihatçılar anayasada yer alan, padişaha meclisi kapatma yetkisi veren 35. maddeyi kaldırmak istiyordu. Gerici isyancılara göre bu 35'in anlamı şuydu: 30 ramazan, 5 de beş vakit namaz!

Ayaklananlar büyük kapışmadan habersizdi.

Peki, 31 Mart isyancıları ile İngilizler bu ilişkiyi nasıl kurmuşlardı? Hanedan **üyeleri, dönemin liberalleri ve dinciler el ele vermişlerdi. Bugün gibi**...

Müslümanlar kandırıldı; emperyalizmin bu topraklardaki taşeronu haline getirildi.

Gelelim Cumhuriyet dönemine...

Siyasal İslamcıların yıllardır propaganda yalanlarına rağmen gerçek ortadadır; Müslümanlar Cumhuriyet döneminde hiçbir haksızlıkla karşılaşmadı.

İkinci Dünya Savaşı'nda bazı camilere buğday gibi dönemin en değerli yiyeceklerinin saklanmasını dinciler propaganda malzemesi yaptı. "Camileri ahır yaptılar" yalanını söylediler.

Pek inandırıcı olmadılar.

Soğuk Savaş döneminde dincilerin hedefinde Cumhuriyet değil, solcular vardı, **İlim Yayma Cemiyeti, Komünizmle Mücadele Derneği** gibi örgütler Soğuk Savaş'ın Türkiye'deki en önemli sivil örgütleriydi.

Gladio'nun antikomünist güçleriydi bunlar.

ABD'nin 6. Filosu'na "hayır" diyen solcu/sosyalist gençleri öldüren bunlardı.

Örnekleri uzatmaya gerek yok.

Meselenin özü aynıydı. Sadece "başaktör" değişmiş, İngilizlerin yerini Amerikalılar almıştı!

Peki, Müslümanlar yıllar geçse de neden birikimlerinden ve tecrübelerinden yararlanıp bu oyunu bozmuyorlar?

Temel sorun "düşman" tanımından mı kaynaklanmaktadır?
Meseleleri neden hep iç sorun olarak görmektedirler?
Niye doğru dürüst bir "emperyalizm" tanımlan yoktur?
İşte bu tespitlerden sonra 2009 İran olaylarına gelebiliriz...

Müslümanların çoğu Iran olaylarını "Batı, İran'a müdahalenin gerekli olduğunu dünya kamuoyuna göstermek için, gösterileri abartıyor" şeklinde yorumluyor. Sırbistan, Gürcistan, Ukrayna'daki renkli devrim oyunlarının benzerinin Iran seçimlerinden sonra sahneye konduğunu kavramaya başladılar.

Güzel, demek bazı Müslümanlar meseleye antiemperyalist bir söylemle yaklaşıyor artık.

Bu görüşü ileri sürenlere göre, ABD'nin Irak ve Afganistan'a "özgürlük" ve "demokrasi" götürmeleri büyük bir yalandı.

Evet, şimdi olayın esas noktasına geliyoruz...

Bazı Müslümanlara göre demek Batı emperyalizminin Ortadoğu'ya yönelik kanlı politikaları vardı.

Peki, bu güçlerin Türkiye'ye biçtikleri siyasal rol nedir?

Bu yeni rolün Ergenekon soruşturmasıyla ilgisi var mı?

Dün 12 Mart ve 12 Eylül gibi darbelerle "yeni yolu" çizen NATO/Gladio, bugün bu "yeni rolü" nasıl çiziyor?

Gladio dün askeri darbeyle yaptığım bugün sivil bir darbeyle yapamaz mı?

Sırbistan, Gürcistan, Ukrayna'daki Batı/Soros destekli "renkli devrimler" görmezlikten gelinebilir mi?

Soğuk Savaş'tan sonra dünyanın yeni bir paylaşım mücadelesine sahne olduğu tespitine katılanlar; İran'daki olayları ülkenin iç meselesi olarak görmeyenler; Ergenekon'u nasıl Türkiye'nin iç meselesi olarak değerlendirmektedir?

Soruyu unutmadım: TSK niye hedeftir?

Soruları çoğaltayım;

Iran ve Rusya yeni müttefiklerimiz olsun diyen paşalar niye gözaltına alınmış, tutuklanmıştır?

Avrasyacı siviller niye Silivri'ye takılmıştır?

Komşumuz İran'da "emperyalist parmağına" işaret edeceksiniz, Türkiye'de bu **konuda hiç ses çıkarmayacaksınız**.

Hadi tüm bunları geçelim; şu kabaca sıraladığımız tarihsel süreçteki olguları topladığımızda bile Ergenekon'da "kimlerin parmağı" olduğu net değil mi?

Kafalarda hâlâ sorular var mı?

Eğer bazı Müslümanlar meselenin özü olarak hâlâ modernist kişi ve kurumları

ölçeğindeki bu büyük emperyalist/paylaşım savaşının sadece piyonu olarak kalmaya mahkûmdurlar. Diğer yanda...

İran'daki olaylar konusunda solun büyük bir bölümüyle hemfikir olan bazı Müslümanlar, neden solla değil de, gösterileri "renkli devrim" diye alkışlayan liberallerle ittifak yapmaktadır?

Artık Müslümanların tüm bunların üzerinde düşünme zamanı gelmedi mi? Sormaları gereken çok soru var. Sıra onlarda.

Örneğin, "Türkiye'deki Müslümanların büyük çoğunluğu neden sağcıdır?" sorusuyla başlayabilirler...

Ya da kökü dışarıda cemaatlerin gizli ilişkilerini açığa çıkararak...

Bunun için bir cemaati yakından tanımamız gerekiyor.

Bu cemaati bilmeden Gladio'nun özünü kavrayamazsınız...

CIA kontrolündeki cemaat

Türkiye'de hep bir "cemaat" konuşulup tartışılıyor.

Kimi eğitim çalışmalarını alkışlıyor, kimi açılan okullardan mezun olan "altın nesil"in gizli ajandasından bahsediyor.

Kimi "cemaatin" toplumsal uzlaşma için çaba sarf ettiğini iddia ediyor, kimi "cemaatin" emniyetten adalete, milli eğitimden TSK'ya kadar gizli örgütlenmeler içinde olduğunu ileri sürüyor.

Aynı kuşkularla dünyada tartışılan bir başka "cemaati" tanıyalım: Opus Dei.

Okullar, üniversiteler açıp medyada büyük bir güç haline gelen ve kiminin "kutsal mafya" diye tanımladığı bu "cemaatin" adını hiç duymuş muydunuz?

Beş kıtada 475 üniversite ve yüksekokulu, 200 koleji vardı... 604 gazete ve dergiye sahipti... 52 radyo ve televizyon kanalı aralıksız yayındaydı...

Bu bilgiler otuz yıl önce Opus Dei üyesi Alvaro del Portillo'nun 1979'da ağzından kaçırdığı bilgilerdi.

Opus Dei'nin bugün ne kadar bir güce hükmettiği bilinmiyor. TV ve radyo sayısının 700 olduğu tahmin ediliyor.

Bu "cemaatin" endişe verici nüfuzu hep tartışma konusu. Kimilerine göre milyar dolara hükmeden Opus Dei, aslında sadece "kutsal mafya!"

Peki, iş ve siyaset dünyasında karmaşık ilişkiler yürüten Opus Dei neydi?..

Adı, Josemaria Escriva de Balaguer'di.

Madrid'de sıradan bir Katolik papazdı. İnzivaya çekildiği kilisede

"Tanrı'dan gelen vahiy" sonucu 2 Ekim 1928'de "Opus Dei" (Tanrı'nın Eseri) adlı gizli "cemaatini" kurdu.

Amacı, Vatikan ve kiliseler dışında papaya destek olacak, iyi eğitim görmüş elit bir grup oluşturmaktı.

Opus Dei'ye göre papanın kimliği, Kilisenin ve papalık kurumunun üstündeydi!

Papa, Tanrı Krallığı'nın kutsal önderi, "olağanüstü" bir kişiydi.

Opus Dei'nin ruhaniliği kendine özgüydü. "Çilecilik"; acı çekme yüceltiliyordu. Müritler kırbaçla göğüslerine, sırtlarına vuruyordu. Çünkü onlara göre acılar ruhu Tanrı'ya yaklaştırıyordu!

Papaz Balaguer "müritlerini" genelde Katolikliğe sıkı sıkıya bağlı, varlıklı, iyi eğitim görmüş zenginlerden oluşturmaya gayret etti. (Cemaate bağlı işadamları genellikle turizm ve inşaat sektöründeydi.)

Mesleğinde başarılı doktor, mühendis, gazeteci, yazar vs hepsini "cemaatine" kazandırmaya çalıştı. Başarılı da oldu.

Tamamen gizli olan "cemaate" üç tipte katılım olanağı vardı.

En kalabalık kesim "kadro dışı" olanlardı. Bunlar günlük hayatını "cemaat" idealine bağlı olarak yaşayan evli ya da bekâr müritlerdi.

"Kadrolular" ise kendilerini tamamen "cemaate" adamış seçkin, önderlik edecek erkekler ve kadınlardı.

Bir de "yardımcılar" vardı; "cemaate" üye olmayıp etkinliklere katılan ve özellikle de bağış yapan kişilerdi bunlar.

"Kadrolu" kişi Opus Dei'ye kabul edilmek için tanıklar önünde yemin etmek zorundaydı. Sadakatle bağlı kalmak, gizliliğe harfiyen uymak ve havarilere özgü bir yaşam sürmek şarttı. Aile yaşantısı onaylanmayan müritler ailelerinden uzakta, özel evlerde barındırılırdı.

Eğitim yoluyla seçkin önder elemanlar yetiştirmeyi hedeflediler. Okullar açtılar ardı ardına. Yetmedi, taşradaki başarılı çocuklar için yurtlar hizmete soktular. Yurtdışı burs olanaklarını iyi kullandılar.

Yetişen müritleri devletin kilit yerlerine yerleştirdiler.

Ve hep devlet desteği gördüler.

Çünkü düşman ortaktı...

Opus Dei kurucusu Papaz Balaguer antikomünistti.

"Cemaat" için komünistlerle mücadele esastı. Bu sebeple İspanya İç Savaşı'nda Cumhuriyetçilere karşı savaşan faşist Franco'nun yanında saf tuttular.

Opus Dei, iş dünyası ve politikadaki gücünü her geçen yıl artırdı. Buyanda sürekli "partiler üstü" gözüktüler, diğer yanda ellerini politikadan hiç çekmediler.

İlk dönem İspanya'yla sınırlı mütevazı gizli "cemaat" zamanla mürit sayısını, siyasi ve iktisadi nüfuzunu artırınca ülke dışında da "hizmete" başladı. Çünkü Soğuk Savaş dönemine girilmişti.

Yıl 1947. Opus Dei kurucusu Papaz Balaguer, Vatikan'a çağrıldı.

"Papa Hazretleri'nin Yüksek Papazı" unvanı verildi.

Opus Dei böylece dünyadaki kiliseler bünyesinde ayrıcalıklı bir yer edindi; tanındı. Özellikle 1982'den sonra Papa II. Johannes Paulus'un kanatları altına girerek Vatikan'ın en etkili dinsel örgütü oldu.[16]

Opus Dei'nin anahtar iki sözcüğü vardı:

"Hoşgörü" ve "diyalog"!

Bu iki kavramı kullanarak dünyanın çeşitli ülkelerindeki insanlarla yakınlaştılar, konferanslar-seminerler düzenlediler, okullar açtılar, TV-gazete satın aldılar. Adları duyulmamış aydınları ünlü yaptılar.

Sahibi oldukları 12 film şirketini psikolojik savaşın emrine verdiler.

"Hoşgörü", "diyalog" sözcüklerini ağzından düşürmeyen Opus Dei, diğer yandan Soğuk Savaş'ın en güçlü antikomünist örgütlerinden biri oldu.

Özellikle İspanyolca konuşulan Latin Amerika'daki ülkelerde sosyal hareketleri destekleyen kiliseler ile sol hareketlerin kurduğu ittifakı bastırmak için aktif olarak kullanıldı. Örneğin, Şili diktatörü Pinochet gibi eli kanlı askerlerle sıkı işbirliği içinde oldu. Arjantin, Paraguay ve Uruguay'da otoriter rejimleri destekledi. Nikaragua'da diktatör Somoza'yı, Peru'da Fujimori'yi finanse etti. Yani CIA ile Opus Dei hep içlidışlıydı.

"Cemaat" Avrupa'daki kirli politik işlerin de içindeydi.

Fransa'da sosyalist Mitterand karşısına cumhurbaşkanı adayı olarak çıkarılan Maliye Bakanı Valery Giscard d'Estaing'i desteklediler. Zaten baba Edmond Giscard d'Estaing, Opus Dei'nin sahibi olduğu Banco Popular Espanol'un başkanıydı!

Opus Dei'nin kurucusu Papaz Balaguer, ülkesi İspanya'ya bir daha dönmedi.

Hayatının sonuna kadar Vatikan'da yaşadı.

1975'te öldükten sonra önce 1990'da "üstat" ilan edildi. Ardından

****

16. Mehmet Ali Ağca'nın Papa II. Johannes Paulus'a 13 Mayıs 1981 'de suikast yaptığını anımsatırım. Ergenekon soruşturması nedeniyle İtalya'daki Gladio'yu dillerinden düşürmeyenlerin Vatikan-Opus Dei ilişkisini göz ardı etmemelerini öneririm.

2002'de azizlik mertebesine çıkarıldı! Üç yüz yıl beklemesi gerekirken on beş yılda bu unvanı alıvermişti!

Tüm bunlara rağmen kamuoyundaki imajını hiç iyileştiremedi. Milyar dolarlık serveti nedeniyle "kutsal mafya" olarak değerlendirildi.

İngiliz araştırmacı Michael Walsh, "cemaate", Opus Dei değil Octopus Dei (Tanrı'nın Ahtapotu) adını verdi.

İsviçreli toplumbilimci, siyaset adamı Jean Ziegler ise Opus Dei'yi terörizm kadar mücadele edilmesi gereken aşırı sağcı bir hareket olarak gördüğünü yazdı.

Bu arada şunu yazmalıyım:

"Avrupa'da Gladiolar bir bir açığa çıktı; bir tek Türkiye'deki bilinmiyor" diye yeri göğü birbirine katan liberaller, ispanya'daki Gladio-Opus Dei ilişkisinin neden açığa çıkarılmadığını biliyorlar mı? Bilmiyorlar. Bilmedikleri çok...

Opus Dei, Vatikan'ın en önemli "Hıristiyanlık dışı dinler ve inançsızlar" kurumunu elinde bulunduruyor. Bu "diyalog arayıcısı" hoşgörülü kurum, Müslüman ülkelerdeki bazı "cemaatlerde sıkı bir işbirliği içinde.

Peki, kimdir bu "cemaatler?" Ortak paydaları nedir?

Yeni Dünya Düzeni'nin "islam ayağı" olan "ılımlı islam projeleri" nerelerde, nasıl kotarıldı?

Neymiş, "cemaatler yalnızlaşan insanın terapi merkezi"ymiş!

Keşke mesele bu kadar basit olsa...

CIA ajanı, cemaat liderine kefil

Opus Dei ve benzeri "cemaatler" aslında gerçeği yüzümüze çarpıyor. Tabii görmek isterseniz...

Uzun süredir ABD'de yaşayan ve Türkiye'de "laik devlet düzenini değiştirmek amacıyla örgüt kurmakla" suçlanan, aldığı beraat kararı Yargıtay tarafından onaylanmasına rağmen Türkiye'ye dönmeyen Fethullah Gülen, ABD'de oturma, seyahat etme ve çalışma izni sağlayan "Green Card" (Yeşil Kart) aldı.

Ancak bu pek kolay olmadı.

ABD Vatandaşlık ve Göçmenlik Servisi (USCIS) Gülen'in başvurusunu önce reddetti.

Göçmenlik Servisi'nin bu kararı şu demekti: Bir ay içinde ülkeyi terk et!

Karar üzerine Gülen dava açtı.

Göçmen Bürosu'nun yanı sıra Yurtiçi Güvenlik Bakanı Michael Chertoff ve FBI Direktörü Robert S. Mueller'den de şikâyetçi olduğu davada Fethullah Gülen'i, Klasko, Rulan, Stock & Seltzer avukattık şirketi savundu.

Davada, Göçmenlik Bürosu'nu ise Eyalet Savcısı Patrick L. Meehan ve yardımcısı Mary Catherine Frye temsil etti.

Bu arada Gülen ne kadar güvenilir biri olduğunu gösteren referanslarını ilgili servise sundu.

Mahkemeye sunulan belgelerde Gülen'in, Vatikan'da Papa II. Johannes Paulus'la görüştüğü, yüzlerce kitap ve gazete makalesinde kendisi hakkında bilgiler yer aldığı, ayrıca kendi kurduğu hareket hakkında dünyanın sayılı üniversitelerinde konferanslar verildiği, Gülen hareketinin ABD başta olmak üzere dünyada yüzlerce okul açtığı bildirildi.

Gülen'in kırk kitap ve yaklaşık yüz makale yazdığı, "Gülen hareketi"nin de kurucusu olduğu belirtildi.

Savcılık kayıtlarında ise Gülen'in finansal kaynakları hakkındaki iddialara yer verildi. Burada Gülen hareketinin projelerinin arkasında Suudi Arabistan, Iran, Türk hükümeti ve hatta CIA'nın da bulunduğu iddia edildi.

CIA meselesine biraz sonra değineceğiz.

Ama önce mahkemeye resmen verilen bilgilerden cemaatin parasal kaynaklarına bir bakalım.

Yıllık gelirinin yüzde 10 ve yüzde 70 arasındaki payını Gülen hareketine bağışladığını itiraf eden işadamlarının olduğu, bu miktarların kişi başına yılda 20 bin ila 300 bin dolar arasında değiştiği ileri sürüldü, İstanbul'da yaşayan bir işadamının 4-5 milyon doları her yıl Gülen hareketine bağışladığı, Gülen okullarından mezun olan gençlerin de her yıl 2 000 ila 5 000 dolar arası bağış yaptıkları belirtildi.

Savcı, Gülen için şöyle dedi:

"Dini ve siyasi bir figür; akademisyen**lere para ödeyerek** kendisi ve hareketi için yazı yazdırıp akademik prestij elde etmek istiyor."

Gülen'in yazdığı kitaplara da atıfta bulunan savcı, "Gülen'in yazdığı kitapların hiçbiri eğitimle ya da eğitim modelleriyle ilgili değil, tamamı dini çalışma. Ayrıca geleneksel laik eğitim ile inançlara yönelik hoşgörünün harmanlanmasıyla bir eğitim modeli yaratıldığı şeklindeki ifade de inandırıcı değil" dedi.

Gelelim Hoca Efendi'nin referanslarına...

Fethullah Gülen'in Yeşil Kart başvurusu için mahkemeye sunulan destek mektupları arasında ilk sırada CIA'dan analiz ve prodüksiyon direktörü olarak emekli olan George Fidas'ın yazdığı mektup yer alıyor.

CIA'nın Balkanlar uzmanı Fidas, Washington Üniversitesi Uluslararası ilişkiler Bölümü'nde ders veriyor.

Yunan asıllı olan Fidas, ayrıca Joint Military Intelligence Council'de görevli.

Referans mektubu yazan tek CIA mensubu Fidas değil.

Referans mektubu yazan CIA mensupları arasında "Kemalizm bitti,

Türkiye ılımlı İslam'a dönmelidir" diyen CIA ajanı Graham Fuller da var!

Ayrıca mesleki yaşamına CIA'da başlayıp sonra diplomat olan ABD'nin Ankara eski Büyükelçisi Morton Abramovvitz de var.

Öyle ki sadece Yeşil Kart'la ilgili meselede değil, cemaatin ABD'deki faaliyetleriyle ilgili her konuda tanınmış politikacıların adı geçiyor.

Örneğin...

Cemaatin ABD'de açtığı Turquoise (Turkuaz) Kültür Merkezi'nin açılışım ABD eski Dışişleri Bakanı Madeleine Albright yaptı.

Albright açılış konuşmasında, kendisini Türk gibi hissettiğini söyledi ve bir islam ülkesi olarak Türkiye'nin önemine değindi. Ardından Fethullah Gülen'e övgülerde bulundu. Dünyanın bir "yol gösterici"ye ihtiyacı olduğunu söyleyen Albright, bir yol göstericide olması gereken değerlerin Gülen cemaatinde bulunduğunu söyledi.

Albright, Gülen cemaatinin yol göstericisi olduğu değerlerin karşısında "radikal popülistlerin" ve "agresif milliyetçilerin" bulunduğunu vurguladı.

Cemaatin ABD'deki bu yeni kültür merkezinin açılışına ayrıca, Houston Emniyet Müdürü Harold Hurtt, Houston Ticaret Odası Başkanı Jeff Moseley, Fox 26 haber kanalının başkam D'Artagnan Bebel, NBC Local 2 kanalının başkanı Larry Blackerby, CBS KHOU 11 kanalının başkam Susan McEldoon, Texas Eyaleti Senatörü Rodney Ellis, Oklahoma Eyaleti Dışişleri Bakanı Susan Savage, İngiltere'nin Houston Başkonsolosu Paul Lynch, Türkiye'nin Houston Konsolosu Ali Fındık, Shell'in eski CEO'su John Hofmeister, Global Energy firması CEO'su Kenneth Yellowe ve Houston Baptist Üniversitesi'nin kurucu pederi Dr. Stewart Morris katıldı.

Gecede Fethullah Gülen'in kutlama mesajı da okundu. Oldukça ilginç bir gelişme de bu mesajı Houston Üniversitesi dekanlarından Ira Colby'nin okumasıydı.

ABD için bu kadar önemde birine nasıl vize verilmezdi?

Gülen'e referans veren yirmi altı kişinin desteği midir bilinmez, sonunda Fethullah Gülen 10 Ekim 2008 tarihinde ABD'de rahatça kalması için gereken vizeyi aldı.

Yani Gülen ABD'de beş Yıl yaşar ve vergi beyannamesini doldurursa artık ABD vatandaşı olabilecekti.

İlginç bir rastlantı...

Aynı tarihlerde **Rusya Yüksek** Mahkemesi, Fethullah G**ülen cemaatiyle ilişkisi bulunduğu tespit edilen bütün kurumların Rusya'daki** faaliyetlerine son verdi.

Aslında Rusya i**ç istihbarat Örgütü** (FSB) Rusya'daki okullara daha önce operasyon düzenlemiş, **okullarda görevli ABD'li öğretmenleri CIA**

ajanı oldukları gerekçesiyle sınır dışı etmişti.

(Bu arada bilinenin aksine Gülen okullarında eğitim dili İngilizcedir.)

Gülen okullarının Kafkasya macerası hayli hareketliydi. Özbekistan Devlet Başkanı İslam Kerimov kendisine karşı düzenlenen suikastın sorumlusu olarak bu okulları gösterdi. Okulları kapattı. Cemaat bu tür iddiaları hep reddetti. Buna rağmen cemaat okulları Azerbaycan'da da aynı akıbete uğradı.

Yeri gelmişken aktarmalıyım:

Fethullah Gülen'in resmi sitesi, Gülen hakkında yurtdışında yayınlanan haberlerin neredeyse tamamına yer veriyor.

Bu haberlerden bir tanesi var ki Gülen'in sitesinde önemine rağmen yer bulamadı. O haber Azerbaycan resmi devlet gazetesinde 16 Mayıs 2009 tarihinde çıktı. Gazetenin niteliği, Fethullah Gülen cemaati hakkında Azerbaycan'ın devlet görüşünün ne olduğunu da gösteriyor.

Haberin başlığı şuydu: *"Today's Zaman* ve Onun Sahiplerinin Ermeni Sevgisi ve Azerbaycan'a Nefreti Nereden Kaynaklanıyor?"

Haberde Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin Azerbaycan'a etkilerinin bir değerlendirmesi yapıldı ve ardından cemaatin yayın organı *Zaman* gazetesine çok ciddi bir ithamda bulunuldu:

"Anti-Azerbaycan kampanya yapıyorlar."

Gazete buna gerekçe olarak AKP hükümeti ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin artmasıyla beraber *Zaman* gazetesinde çıkan Azerbaycan karşıtı yayınları gösterdi. Azerbaycan gazetesinin yazdığına göre *Zaman* gazetesi sistemli bir şekilde Azerbaycan'da demokrasi değil, diktatörlük olduğunu, Avrupa Birliği'nin Azerbaycan'daki anti-demokratik duruma müdahalede bulunacağı yalanını yazıyordu.

Zaman gazetesi bunu niye yapıyordu?

Birincisi, cemaat Azerbaycan'da rahat faaliyet yürütemiyordu.

Azerbaycan resmi gazetesinin ikinci iddiası ise, *Zaman'ın* Ermenistan lobisinin tesiri altında haber yapmasıydı.

Gazete bir de uyarı yaptı: "Bize şirketleriyle gelip bizden para kazanıp Ermenilere çalışan bu şebeke bu yayınlarına devam ederse gerekli cevabı bulur! Azerbaycan'ı açık şekilde Afrika ülkelerinden aşağı seviyede gören *Today's Zaman* gazetesi ve onun rehberleri, ideologları, bu sersem ve esassız iddialarının sonucunu anlamalı ve ders çıkarmalıdırlar."

Türkiye medyası bu haberleri görmüyor, ama cemaat ile Kafkas ülkeleri arasında gerilim tırmanıyor.

Ya da ABD ile Rusya kapışıyor mu demeliyiz? Dünyanın yeni paylaşım mücadelesinde cemaat hangi safta?

Kuşkusuz Ömer Fevzi Mardin'in yolunda...

Soğuk Savaş'ın piyonu cemaat

Beyaz Müslümanların Büyük Sırrı-Efendi 2 kitabımda yazdım. Okumayanlar için özetleyeyim:

Ömer Fevzi Mardin, bahriye teğmenliği sırasında İttihatçılara katıldı. Trablusgarp Savaşı'nda gönüllü olarak yer aldı.

Harbiye Mektebi'nde öğretmenlik yaparken komutanı Rauf Orbay'ın aracılığıyla **Nakşibendi şeyhi** (Üzeyir Garih'in mezarını ziyaret ettiği) **Küçük Hüseyin Efendi**'yle tanıştı.

Ve ondan icazet alıp askerliği bıraktı, "halifesi" oldu.

Zamanla kendi dergâhım kurdu, "şeyh" oldu.

1942'de İlahiyat Kültür Derneği'ni kurdu. Amacı "dinler arası diyalogdu.

Şeyh Ömer Fevzi Mardin'e dinler arası diyalog konusunda en büyük desteği Rahip Dr. Frank Buchman verdi. Rahip Buchman, ABD'de 1929 yılında "Manevi Cihazlarıma Cemiyeti"ni kurmuştu.

Şeyh Ömer Fevzi Mardin ile Rahip Buchman'ı yan yana getiren, bir gazeteciydi: Ahmet Emin Yalman!

Detaya girmeyelim...

Şeyh Ömer Fevzi Mardin 1949 yılında Rahip Buchman'ın davetiyle İsviçre'ye gitti. Bir şatoda dünyanın çeşitli yerlerinden gelen din adamlarıyla bir hafta süren toplantılar yaptı. Yaptığı konuşmayı *İslamiyet ve Ehl-i Kitap Ailesi* kitabına aldı: "Müslümanlık devrinin bugün faal görevlerini bu varlıklı, imkânlı millet olan Amerikalılar üzerine almış bulunuyor. Çünkü Allah onları bu işe seçmiş, hazırlamış ve harekete geçirmiştir."

İsviçre'deki toplantının nedeni "diyalog"du, ama sonuç farklı çıktı: Solculara karşı yılmaz bir mücadele verilmelidir!

Şeyh Ömer Fevzi Mardin, İsviçre'den döner dönmez ne yaptı dersiniz? Mehmetçik'in Kore'ye gönderilmesini savunan bir kitap yazdı. Kitabında, *Kore Savunmasına Katılmamızda Dinî ve Siyasî Zaruret'ı* anlattı!

Başta müritleri olmak üzere herkese ve basına, ABD Başkanı Franklin Roosevelt'in, Şeyh Küçük Hüseyin Efendi dervişanından Münir Ertegün vasıtasıyla gizlice Müslüman olduğunu söyledi!

Görüldüğü gibi "cemaatlerin" dış bağlantıları olabiliyor ve bunlar etkisiyle ülkenin siyasetini belirlemede hayli aktif görevler üstleniyor, "Soğuk Savaş'ın piyonu" haline geliveriyorlardı.

Bu karmaşık ilişkiler ağı bilinmeden, ortaya çıkarılmadan Yeşil Gladio'nun faaliyetleri bilinemez...

"Vakit" gazetesinin ABD'yle ilişkisi

Bundan birkaç yıl önce *Vakit* gazetesinin telefonu çaldı.

Arayan dönemin ABD İstanbul Başkonsolosu David Arnett idi.

Başkonsolos Arnett, *Vakit* gazetesinin sahibi Mustafa Karahasanoğlu'nu kendisiyle görüşmek üzere İstinye'deki konsolosluğa davet etti. Karahasanoğlu bu davetten ötürü huzursuz oldu; "Niye çağırdı acaba?" diye birkaç yakın arkadaşına sordu.

İlk kez oluyordu, radikal bir dincinin ABD Konsolosluğu'na çağrılması. Ya da onlar öyle biliyordu!

Vakit gazetesi sahibi Karahasanoğlu, aynı zamanda avukat olan yakın bir dostunu alarak ABD Konsolosluğu'na gitti.

Ancak özel görüşmeye avukat alınmadı. Arnett ile Karahasanoğlu baş başa görüştü. Ne görüştüler?

Görüşmeye gergin giren Karahasanoğlu gülerek çıktı ve başkonsolosla samimi olarak tokalaşıp veda etti.

Bu iddialar, radikal İslamcı örgüt IBDA-C'ye yakınlığıyla bilinen *Baran* dergisinin 75. sayısında yer aldı.

Baran dergisinin canlı şahitlere dayanarak, "ABD Elçisi Tarafından Terbiyeli Bir Gazete: *Vakit*" başlığıyla verdiği bu çarpıcı habere göre Arnett, Karahasanoğlu'na gazetede çıkan ABD karşıtı yazılardan duyduğu rahatsızlığı anlattı.

Derginin iddialarına göre, terörle mücadeleden Irak Savaşı'na, ABD'nin Türkiye politikasına kadar bazı meselelerin konuşulduğu görüşmede, Başkonsolos Arnett, Karahasanoğlu'ndan ABD karşıtı yazılara karşı duyarlı olunmasını istedi.

Karahasanoğlu bu talebe olumlu yanıt verdi ve samimi bir vedalaşmayla görüşme sonlandı.

Vakit gazetesi, bu olaydan sonra ABD'ye karşı eleştirel yaklaşımını yumuşattı.

Baran dergisi, Karahasanoğlu'nun, "El Kaide lideri Usame bin Ladin'i Yahudi ilan eden" analizini bu görüşmenin etkisine bağlıyor.

Vakit gazetesi sahibi Karahasanoğlu'yla görüşen **ABD İstanbul Baş**konsolosu David Arnett, kamuoyunda Türk geni taşıdığı iddiasına dayanarak DNA testi yaptırmasıyla, İslam'da reform önerileriyle ve katıldığı cenazelerde Yahudi asıllı olmasına rağmen kıldığı cenaze namazlarıyla tanınıyor!

Kuşkusuz, ABD Başkonsolosluğu'nun bir gazete yöneticisiyle görüşmesi Türkiye'de ilk değil. Diğer gazete yöneticileriyle de görüşmeler oluyor. Ancak burada önemli olan nokta, radikal dinci bir yayın çizgisi olan *Vakit'in* bu görüşmeden sonra ABD karşıtı yayınlarını hayli yumuşatması...

Bu arada...

Vakit gazetesinin ABD'yle ilişkisini sadece bu görüşmeyle sınırlı tutmak hatalı olur.

Geliniz, bir *Vakit* gazetesi yazarını yakından tanıyınız...

"Vakit'in ABD'deki yazarı

Adı **Yusuf Ziya Kavakçı**. Soyadı tanıdık geliyor mu?

Kendisi, Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılan Fazilet Partisi'nin türbanlı milletvekili Merve Kavakçı'nın babası.

Prof. Dr. Yusuf Ziya Kavakçı, Erbakan'a yakınlığıyla biliniyor ve yaklaşık yirmi yıldır ABD'de yaşıyor.

Kavakçı, Kuzey Texas'ta Kuran akademisi, Suffa Islamic Seminary'nin kurucu dekanı ve İslam hukuku hocası. Dallas Merkez Camii imamı.

Ve bunlarla birlikte en önemlisi; ABD Devlet Bakanlığı'nın "resmi islam sözcülüğü" görevini yürütüyor.

Kavakçı'nın bu unvanı sır değil; *Vakit'te* yayımlanan yazılarında yer alıyor. Ayrıca bu iş için maaş aldığını da belirtelim...

Papa XVI. Benedictus'un ABD ziyareti sırasında görüştüğü isimler arasında, Yusuf Ziya Kavakçı da vardı.

Kavakçı'nın portresi araştırıldığında, Texas Parlamentosu'nun açılışında konuşma yaptığı ve dua okuduğundan, ailesinin ABD'deki bağlantılarına kadar birçok çarpıcı iddiaya ulaşmak mümkün.

Kısacası, kızı Merve Kavakçı gibi *Vakit'in* köşe yazarlığını yapan ABD'nin resmi din görevlisi Yusuf Ziya Kavakçı, tartışılacak bir portreye ve bağlantılara sahip.

Vakit gazetesi, her ABD'ye gideni ve ABD'de yaşayanı CIA ajanlığıyla itham etmesiyle bilinen dinci bir yayın organı.

Örneğin, milliyetçi bir yayın çizgisi olan *Yeniçağ* gazetesi yazarı Savaş Süzal'ı Amerikan pasaportu sahibi ve Amerikan vatandaşı olmakla suçladı (2 Eylül 2008).

Nedense konu kendi yazan olan Yusuf Ziya Kavakçı'nın yukarıdaki ilişkilerine gelince susuveriyor. Niye acaba?

Halbuki...

Vakit gazetesinin ABD'de bir şeyhi bile vardı: W. D. Muhammed. Şeyhi tanımamız lazım:

9 Eylül 2008'de vefat eden W. D. Muhammed, ABD'deki World Community of Al-Islam in the West örgütünün lideriydi. Kendisine bağlı 20 bin kişilik cemaati vardı.

Şeyh W. D., Islara Ümmeti örgütünün kurucusu ünlü lider Elijah Muhammed'in oğluydu.

Merve Kavakçı *Vakit* gazetesinde Şeyh W. D.'nin ölümünü konu etti. Kavakçı yazdığı makalesiyle hem kendilerine, hem de ılımlı İslam'ın ABD kökenli yapısına yeniden dönmemizi sağlıyor.

Kavakçı'nın yazısında öve öve bitiremediği Elijah Muhammed ile W. D. Muhammed'i biraz daha tanıyalım.

Elijah Muhammed'in islam anlayışının, her Müslüman'ın farkına varacağı gibi, İslamiyet'le uzaktan yakından bir ilgisi yoktu. Şöyle ki:

1) Elijah Muhammed, peygamber olduğunu iddia ediyordu, İslam'da ise son peygamber Hz. Muhammed'di. Bu basit kuralı bile reddeden Elijah Muhammed, *Vakit* yazarı Merve Kavakçı tarafından İslam'ın savunucusu ilan ediliyor.

2) Elijah Muhammed ırkçıydı. Siyahların beyazlardan üstün olduğuna inanıyordu. Elijah Muhammed'e göre islam, Siyah ırka gönderilmiş özel bir dindi.

3) Elijah Muhammed "zinanın günah olmadığını" söyleyecek kadar İslamiyet'in temel kurallarından kopmuş bir isimdi.

Vakit yazarı Merve Hanım'ın büyük islam bilgini olarak takdim ettiği Elijah Muhammed'in, İslamiyet'le bir ilgisi yoktu.

Aksine İslami esasları bozduğunu ve kendi kurallarını koyarak islam dışına çıktığını söyleyebiliriz.

Peki, bu gerçekler ortadayken Kavakçı baba-kız neden onu övüp göklere çıkarıyordu?

Bu arada, Merve Kavakçı yazısında Elijah Muhammed'in Malcolm X'i İslamiyet'e kazandırdığından övgüyle söz etti. Bu kısmen doğru.

Ancak...

Malcolm X, İslam'ı öğrenip Elijah'ın kurallarının İslam'la ilgisiz olduğunu anlayınca islam Ümmeti örgütünden ayrıldı. Ayrılışının ardından cemaatin yayınlarında hakarete maruz kaldı. Kafası kopmuş bir şekilde resmedildi. Kısa süre sonra da kuşkulu bir şekilde öldü.

Merve Kavakçı nedense makalesinde bu ayrıntıları vermedi.

Bitmedi...

Merve Kavakçı *Vakit'teki* makalesinde, oğlu W. D. Muhammed'in babasına isyan ederek kendi cemaatini kurduğunu iddia ediyor. Fakat...

Bu ifade bizzat Şeyh W. D.'nin *Haksöz* dergisine verdiği röportajla yalanlandı (ocak-Şubat 1995).

Aslında Şeyh W. D. babasını eleştirdiği için onun dergâhından kovuldu, ancak çok pişman oldu, ağlayarak kendisini affetmesini istedi, defalarca mektup yazdı. Ve ısrarları sonucunda babası tarafından affedildi; İslam Ümmeti'ne yeniden kabul edildi.

Tekrar cemaate alınan Şeyh W. D.'nin büyümesi babasının ölümüyle

oldu. W. D., kendini babasının takipçisi sayıyordu.

Aile reisleri tarafından cemaatin başına geçirildi. Bundan sonra cemaatin ABD'yle sıcak ilişkileri başladı.

Elijah Muhammed döneminde İslami olmayan ancak ABD'ye askerliği reddedecek kadar siyasal olan anlayış, hızla ABD yönetimiyle uyumlu hale geldi.

Malcolm X'in Yahudi sermayesine karşı Siyah emekçi tepkisi, W. D.'nin islam anlayışında bulunmuyordu.

Şeyh W. D., İslam'ı babasında görüldüğü gibi tepkisel bir hareket olmaktan da çıkardı. Cemaatin islam anlayışım hem ABD'deki diğer dinsel eğilimlerle hem de ABD siyasetiyle uyumlu hale getirdi.

Merve Kavakçı'nın babasının da yöneticisi olduğu ISNA (Kuzey Amerika İslam Toplumu), ABD'yle uyumlu örgütün şemsiyesi altına giriyordu.

Merve Kavakçı yazısında Şeyh W. D.'nin Sünni İslam'ı seçtiğini yazdı. Tam aksine Şeyh W. D. ise *Haksöz* dergisine verdiği röportajda Sünni düşünceye yakın olmakla beraber Sünni İslam'ı seçmediklerini açıkça söylüyor

> Çoğunlukla Sünni olarak nitelendiriliyoruz. Müslümanların kendilerini Şii ya da Sünni diye isimlendirmelerini çok büyük bir yanlış olarak görüyoruz. Ama yine de şunu söyleyebilirim ki bizler Sünni islam anlayışının uygulamalarına, Şii İslam anlayışının uygulamalarından daha yakınız.

Şeyh W. D. aynı röportajda, Sünni olmakla birlikte asıl duruşlarının Şiiliğe mesafeli olduğunu belirtiyor

> Biz, On iki imam anlayışının ve bunun gibi mistik anlayışların ve hatta kan bağıyla ilgili iddiaların İslami olmadığına inanıyoruz. Ve bu tür düşünce ve iddiaların İslam dünyasına dışardan gelmiş olduğunu düşünüyoruz. On iki imam anlayışı İslam'dan ziyade, İncil kaynaklıdır. Kan bağıyla ilgili iddiaların ya da peygamberin soyundan olanların otomatik olarak kutsal insanlar oldukları ve yüceltilmeleri gerektiği düşüncesi gayri islamidir. Şimdi sözlerimin yanlış anlaşılmasını istemem; Şiileri seviyorum ve onların İslam'a oldukça derinden bağlı insanlar olduklarını düşünüyorum. Onlar insani duygularla doludur ve birçok Sünni Müslüman'dan daha ruhanidir. Ama aynı zamanda onlarla birlikte adlandırılmaktan rahatsızlık duyarım. Bu onları sevmediğim ya da onları, dinlerine bağlı insanlar olarak görmediğim için değil, fakat az önce söylediğim çekincelerden dolayıdır.

Açıkça görülüyor ki Şeyh W. D.'nin İslam'ı, ılımlı islam olarak tarif edilen, radikal-siyasal İslam'la mesafeli bir düşünceyi temsil ediyor, İslam'ı ABD'nin politikasıyla uyumlu hale getiriyor.

Dinler arası diyalog çalışmalarına katılıyor. Vatikan'da papayı ziyaret ediyor.

Bu sayede 1992'de Amerikan Senatosu'nu duayla açan ilk Müslüman oluyor.

1993'te ve 1997'de Bili Clintonin görevine başlayış duasını ediyor. Clinton'ın başarısı için Allah'a yalvarıyor.

Council on American-Islamic Relations Başkanı Ahmed Rehab onun için, "O, Amerika'nın imamıydı" diyor.

Evet... Gerçekten de "O, Amerika'nın imamıydı!"

Peki, Amerika'nın imamı Türkiye'de hangi yayın organında övülüyor, göklere çıkarılıyor? *Vakit* gazetesinde!

Bu dinci gazetelere göre "kökü dışarıda olmak" nedir bilir misiniz?

Eğer anneniz yabancıysa kökünüz dışarıda oluyor!

Cumhuriyet'in yiğit kadınlarından Türkan Saylan'a hayattayken en çok bu *Vakit* gazetesi saldırdı. Bağnazlar, Türkan Saylan'ın annesinin inancıyla ilgili hep iftira attılar.

Cenaze namazında emekli müftü İhsan Öztekin, Türkan Saylan'ın annesiyle ilgili sözlerden hep büyük üzüntü duyduğunu ve kendisine yakındığını açıklayınca çok canım yandı.

Osmanlı şeyhülislamının kabul ettiği gelini bu dinciler kabul etmiyorlardı.

Türkan Saylan'ın annesinin Türkiye'deki hikâyesini anlatayım ki sizler de bu vahşi dincileri yakından tanıyınız.

Kimin kökü dışarıda?

Önce Osmanlı tarihinden iki ismi tanıyalım:

Birincisi, Şeyhülislam Mehmed Cemaleddin Efendi.

Rumeli Kazaskeri Şeyh Ahmed Halid Efendi ile Hz. Ebu Talib ve Hz. Ali'nin elli birinci kuşaktan torunu Vezir Said İbn Abdülbaki'nin kızı Seyyide Mevhibe Hanım'ın oğluydu.

Büyükannesi, ünlü Türk matematikçi Gelenbevi İsmail Efendi'nin kızı Naile Hanım'dı.

4 Eylül 1891'de şeyhülislam oldu ve bu görevi kesintisiz on altı yıl on bir ay sürdürdü.

Bu makamdan istifa ettikten sonra üç defa daha meşihat makamına layık görüldü.

İkinci görevi (1908) altı ay on gün; üçüncü görevi (1912) üç ay sekiz gün ve dördüncüsü (1912) iki ay yirmi beş gün sürdü. Toplam on yedi yıl on bir ay görev yaptı.

İttihatçılar 1913 Babıâli Baskını'yla iktidarı ele geçirince Şeyhülislam Cemaleddin Efendi Mısır'a sürüldü.

Ölene kadar Mısır'da kaldı. Üç çocuğu vardı.

- Anadolu Kazaskeri Mahmud Kemaleddin. *(Boş Beşik, Barbaros Hayrettin Paşa* gibi filmlerin yönetmeni Baha Gelenbevi'nin babasıdır.)

- Şûrayıdevlet (Danıştay) Üyesi Ahmed Muhtar.

- Ve Ayşe Aliye.

Şimdi gelelim ikinci ismi tanımaya: Cemil Topuzlu.

Eyüp'teki Mihrişah Valide Sultan Türbesi'ne gömülü İskeçeli Topuzlu Hacı Mustafa'nın torunu Kaymakam Yusuf Ziya Paşa ile Kazasker Siruzizade Tahir Efendi'nin kızından dünyaya geldi.

Babası Kudüs'teki Mescidi Aksa Camii'ni restore ettirdi. Başarısı karşısında rütbe, nişan aldı.

Cemil Topuzlu hekimdi.

İlk sivil tıp fakültesi olan İstanbul Tıp Fakültesi'ni kurdu. Bunu dişçilik ve eczacılık okulları takip etti. 1912 ve 1919'da iki kez İstanbul belediye başkanlığı görevini yürüttü. Gülhane Parkı gibi birçok park, şehir tiyatroları, merkez hali vs yaptı.

Hekim Cemil Topuzlu, Şeyhülislam Cemaleddin Efendi'nin kızı Ayşe Aliye'yle 1891'de evlendi.

Bu evlilikten üç çocuk dünyaya geldi: Muhiddin, Mehmet Ziya ve Selma.

Cemil Topuzlu çocuklarına çok ilgili bir babaydı. Çocukları bulaşıcı bir hastalığa yakalanınca hepsini alıp 1914'te Cenevre'ye gitti. İki yıl bu ülkede kaldı. Çocuklar iyileşince İstanbul'a döndü.

Fakat fazla kalamadı; Fransız hükümetinin sulh teklifini Sadrazam Talad Paşa'ya iletmesi, Enver Paşa'nın tepkisiyle karşılandı. Cemil Topuzlu, Çiftehavuzlar'daki köşkü gözlem altına alınınca 1917'de ailesiyle birlikte bir kez daha İsviçre'ye gitti.

Bu kez aralarında Muhiddin yoktu. Dört lisanı anadili gibi konuştuğu için, "küçük dâhi" dediği on üç yaşındaki oğlu Muhiddin'i yakalandığı hastalıktan kurtaramamıştı.

Topuzlu ailesi Cenevre'de iki Yıl kaldı. Cemil Topuzlu İstanbul belediye başkanlığı teklifiyle tekrar yurda döndü. Belediye başkanlığı ve nafia nazırlığı yaptı. Ancak Sadrazam Damat Ferid Paşa'yla geçinemedi; istifa etti. İstifasına kızan Damat Ferid'in kendisini divanıharbe vereceğini öğrenince yine yurtdışına, Fransa-Nice'e gitmek zorunda kaldı.

Bu arada Ankara Hükümeti de "İngiliz Muhipler Cemiyeti" kurucusu olduğu için Cemil Topuzlu'yu kara listeye aldı.

İstanbul ve Ankara Hükümetinin tepkisini alan Cemil Paşa'nın bu Paris'teki "gönüllü sürgünlüğü" dört yıl sürdü. 1924'te İstanbul'a döndü.

Fakat memleketinde yine uzun süre kalamadı. Bu kez gidiş sebebi oğlu Mehmet Ziya'ydı.

Mehmet Ziya, 1925'te Galatasaray'dan mezun oldu.

Cemil Topuzlu çocuklarını Avrupa'da okutmak istedi.

Mehmet Ziya Topuzlu, Belçika Leuven Üniversitesi'nde ekonomi okudu.

Oğulları üniversiteyi bitince Topuzlu ailesi 1929 yılında İstanbul'a döndü.

Yanlarında bir de gelinleri vardı: Lilimina Reimann...

Liümina Reimann İsviçre kökenli bir ailenin kızıydı.

1900'lerin başında İsviçre'de ekonomik bir kriz yaşanınca, Zürich yakınlarındaki Melingen kasabasından İngiltere Birmingham'a göç etmişlerdi.

Babası Robert Reimann, fabrikalarda teknisyen olarak çalışıyordu. Mina adlı bir İngiliz'le evlenmişti.

Ve Lilimina -aile içindeki adıyla Lili- Birmingham'da 1908'de dünyaya gelmişti.

Reimannlann ekonomik düzeyi giderek iyileşmiş ve Lili, dönemine göre iyi okullarda öğrenim görmüştü. Ticaret lisesinden mezundu.

18-19 yaşlarındayken Mehmet Ziya Topuzlu'yla tanışmıştı.

Mehmet Topuzlu ve Lili İngiltere'de 1929'da evlendiler.

Tüm aile o yıl İstanbul'a gelip Caddebostan'daki Topuzlu Köşkü'ne yerleşti.

Lilimina'nın güzelliği İstanbul'da dillere destan oldu. Hatta karıkoca bir gün tekneyle gezi yaparken Atatürk'le tanıştılar. Atatürk, Lili Topuzlu'ya "Tıpkı bir Limoges vazosu gibi güzelsiniz" diye iltifat etti.

Mehmet Ziya ile Lili Topuzlu mutluydular, ancak bir sorun vardı. Lili hamile kalamıyordu. Bu durum sekiz yıl sürdü. Lili Topuzlu giderek içine kapandı. Eski neşeli sıcak halinden eser kalmamıştı. Gezmeye bile gitmiyordu.

Ve bir gün karşısına Fasih Galip adlı bir genç çıktı... Fasih Galip 1900 doğumluydu.

Ailesinde "paşalar", "beyler" yoktu. Balkan göçmem annesi Nadide Hanım yetimhanede büyümüştü. Babası Galip yoksuldu ve zaten genç yaşında ölmüştü.

Fasih Galip daha lise öğrencisiyken askere alındı. Galiçya Cephesi'nde bulundu, yaralandı, Almanya'da tedavi oldu. Bu ülkede okudu. Mühendis oldu. Türkiye'ye dönüp ülkenin inşasında görev yaptı.

Xenya adındaki balerine âşık oldu. Her ikisinin de ülkelerinde yaşama istekleri evlenmelerine engel oldu.

Bir de Fasih Galip'in yeni aşkı...

Lili ile Fasih Galip'in nerede, nasıl tanıştıkları bilinmiyor. Bilinen, bu tanışmanın evlilikle sonuçlandığı.

Fakat Fasih Galip'in Lili'yi ikna etmesi hiç de kolay olmadı, öyle ki, zorlu bir yolculukla Birmingham'a gidip, Lili'nin anne babası Robert-Mina Reinmann'ı alıp İstanbul-'a getirdi.

Ailesinin desteğiyle Lili, çocuk veremediği Mehmet Ziya Topuzlu'dan boşandı.

Bu dostça bir ayrılıktı. Mehmet Ziya Topuzlu yine bir İngiliz'le evlendi. Bu evliliğinden oğlu Prof. Dr. Celalettin Topuzlu dünyaya geldi.

Fasih Galip ile Lili 1934 yılında evlendiler.

Lili beş aylık hamileyken 28 Haziran 1935 tarihinde Beyoğlu Müftülüğü'ne giderek Müslüman oldu (sayı 9/154). Adını "Leyla" olarak değiştirdi.

Ve 13 Aralık 1935'te Türkan doğdu. Yeni çıkan Soyadı Kanununa göre, Türkan Saylan. Bundan sonraki hikâyeyi hepiniz biliyorsunuz. Yiğit bir Cumhuriyet kadınının neleri gerçekleştirdiğinden haberdarsınız.

Gelelim sonuca..

Lili Topuzlu, şeyhülislamın gelini olmasına rağmen dinini değiştirmesi için hiçbir baskıyla karşılaşmadı.

Zaten dinini de değiştirmedi.

İkinci evliliğinde de bir zorlamayla karşılaşmadı.

Ne zaman ki kızı Türkan'a hamile kaldı, gidip kendi isteğiyle Müslüman oldu.

Yani hiçbir zorlama olmadan.

Bundan gurur duymamız gerekmiyor mu?

Bu hoşgörüyü dünyaya anlatmamız, "işte islam budur" dememiz gerekmiyor mu?

Samimi olarak inanmış, kimse ona bir zorlama getirmemişken kendi rızasıyla Müslüman olmuş, oruç tutup namaz kılmış Leyla Saylan hakkında dinci gazeteler neden iftira atmışlardır?

Vicdanları bu kadar mı tenekeleşmiştir?

Galiba öyle...

Diyoruz ya, "Bu dinciler o Müslümanlara benzemiyordu."

Yahudi mallarını protesto

Bu dincilerin ne kadar cahil olduklarına bir örnek vermek istiyorum. Trajikomik bir olay...

Bu dinci yayın organları neredeyse yılda ortalama iki kez "Yahudi malları almayın, kullanmayın" kampanyası düzenliyor.

Her fırsatta Yahudi düşmanlığı yapıyorlar.

Yahudi malı almak kesinlikle günah diyecekler neredeyse...

Burada sözü odatv.com okuru Murat Yılmazer'e bırakalım...

Ben bir bilgisayar mühendisiyim, uzun zamandır PHP isimli betik dilini kullanarak internet tabanlı yazılımlar geliştirmekteyim. PHP hakkında teknik detaylara girmeyeceğim, ama asıl bahsetmek istediğim konuya gelmeden önce PHP'nin kısa tarihçesini anlatmakta fayda var.

1995 yılında Rasmus Lerdorf, kendi çevrimiçi (online) özgeçmişini ziyaret edenleri takip etmek için basit Perl betikleri topluluğundan oluşan bir sistem yazdı. PHP'nin temelleri böylece atılmış oldu.

Üniversite projesi olarak e-ticaret sistemi geliştirmek için bir dil arayan Andi Gutmans ve Zeev Suraski, PHP'ye (PHP/FI 2) rastladılar.

Andi ve Zeev, bu betik dilini tekrar yazmaya karar verdiler, PHP 3 bu şekilde çıktı; yıl 1998.

1998 kışında, Andi ve Zeev PHP çekirdeğini tekrar yazmaya başladılar. 1999 ortalarında "Zend motoru" (Zeev ve Andi'nin isimlerinden oluşuyor) ortaya çıkmış oldu.

2000 yılında Zend motoruyla çalışan PHP 4 resmen tanıtıldı.

2004 yılında PHP 5 çıktı, günümüzde oldukça popüler olan bu son versiyon Zend 2.0 çekirdeği üzerinde çalışıyor.

PHP internetin en popüler dillerinden biri, facebook ve yahoo da dahil, milyonlarca site bu dili kullanıyor.

Fakat burada asıl olarak dikkatinizi çekmek istediğim konu şu:

PHP dili 1997'den beri asıl olarak Andi Gutmans ve Zeev Suraski isimleriyle birlikte anılıyor, ayrıca PHP'nin kalbi olan motor bu ikili tarafından oluşturuldu.

1999'da kurdukları ZEND teknolojileri şirketi artık milyonlarca dolarlık bir şirket ve ikili hâlâ bu şirkette yöneticilik yapmaktalar

Eh bu kadar ön bilgiden sonra yavaş yavaş asıl konuya gelelim. Hem Andi Gutmans, hem Zeev Suraski İsrail Teknik Üniversitesi'nden mezun ve tahmin edeceğiniz gibi ikisi de Yahudi.

Yani PHP'nin kalbinde iki Yahudi'nin yazdığı motor var!

Ve asıl bomba: Yahudi ürünlerini protesto eden, Yahudi düşmanlığıyla meşhur bir kesim vardır malum. Bunların en azılısı ve "bel altı vurma" meraklısı olan *Vakit* gazetesi var ya hani, işte onun internet sitesi PHP ile yazılmıştır:

(Örnek: http://www.vakit.com.tr/haber.php?id=71014)!

E, onlar Yahudi malı kullanır da bir başka dinci yayın organı, ha-ber7.com durur mu? Onlar da PHP kullanmışlar (http://www.haber7.com/haber/20090417/TSKdan-Turkiye-halki-yorumuna-kanit.php)...

Peki ya islami evlilik sitelerine ne demeli? http://www.gonulsense-

181

http://hayirlikismet.corn/index.php?page=login vs vs...

Bu dindar kardeşlerimiz, içine Yahudi parmağı karışmış izdivaçlarının hayırlı olabileceğine gerçekten inanıyorlar mı?

Şaka bir yana, sizce de bu durum bazılarının yüzünü kızartmayacak mı?

Utanmadan "Yahudi mallarını boykot edin" kampanyası düzenliyorlar, işte bunlar bu kadar cahildir. Hep kullanılırlar.

Cahil dinciler

Türkiye'deki temel mesele okuma alışkanlığının olmamasıdır. Herkes kulaktan duyduğu bilgilerle Müslümanlığını yaşamaktadır. Kimse evinin duvarında asılı duran Kuranıkerim'i alıp okumamıştır. Türkiye aydınının durumu da böyledir; o da okumaz. Tarihlerini bilmezler.

Bir örnek vermeliyim:

Mehmet Barlas köşesinde yazdı. Bir işadamı Barlas'a demişti ki, "Türkiye'nin talihsizliği Şinasi, Namık Kemal gibi Batı'yı İlk tanıyan aydınların Fransızca öğrenmeleridir. Türkiye, Tanzimat'tan başlayarak Fransız sistemim benimsemiştir." (5 Haziran 2007, *Posta.)*

Bunun üzerine tartışma yapılabilir. Doğru olduğu kadar eksik yönleri de vardır.

Ancak, *Vakit* gazetesi köşe yazarı Hasan Karakaya, gazeteci Barlas'ın yazısı üzerine uzun bir makale kaleme alınca, artık bu bilgi eksikliğini gidermek şart oldu.

Çünkü aslında sadece *Vakit* gazetesi değil, resmi ideolojiye karşı çıktığını belirten bazı yazarlar da, aslında o karşı çıktıkları resmi ideolojinin argümanlarıyla bunu tartışıyorlar.

Örneğin *Vakit'e* göre Namık Kemal kimdi?

Cumhuriyet, Namık Kemal'i nasıl anlatmışsa *Vakit* de aynı onu benimsemişti! Yani Cumhuriyet'in okullarında ne öğrendiyse bunun üzerine analiz yapmaya kalkışıyordu.

Namık Kemal'in siyasi düşüncelerine ilişkin kapsayıcı, derin bir değerlendirmeleri yoktu.

Halbuki Namık Kemal, *Vakit'in* pek de beğeneceği görüşleri savunuyordu.

Bir örnekle yetinelim:

1876 Anayasa çalışmalarının en faal isimlerinden biri Namık Kemal'di.

Namık Kemal'in kafasındaki "anayasal düzen" İslami temelde Batılı bir yaşamdı. Yani gelenekten kopmayan bir modern yaşamı savunuyordu: "Hem Batılılaşalım hem Müslüman kalalım" diyordu kısaca.

Çünkü Namık Kemal'e göre Batı'nın liberal felsefesi ile İslam'ın yönetim esasları birbirine hiç de aykırı değildi. Aslında tüm bunlar şeriatın öngördüğü hususlardı.

Namık Kemal hocası Şinasi gibi "katı bir Avrupacı" liberal değildi. Bir elinde hep Kuranıkerim vardı.

Özelde Namık Kemal'in, genelde Yeni Osmanlıların "devleti kurtarma projesi" aynı zamanda dinin/İslam'ın kurtuluşuydu. Ali Suavi farklı mı? Onun da yer yer şeriatçılığa kaçan görüşleri var, ama diğer yandan bilimin kılavuzluğuna inanır, "emperyalizme" karşıdır.

Namık Kemal'leri, Ali Suavi'leri bugünlere taşıyan düşünceleridir.

Medyadaki cahillik başlı başına bir kitap konusu.

Dincilerin Atatürk'le ilgili yıllardır yaptıkları bir yalanı yüzlerine vurmak istiyorum.

Biliyorsunuz, Türkiye'deki dinci gruplar ve bunların medyası yıllardır Atatürk'ün ölümüyle ilgili hep bir yalanı dile getirirler:

Atatürk'ü içki öldürdü!

Doğru olmadığını söylersiniz...

Resmi belgeleri gösterirsiniz...

Yok hayır, dinlemezler.

Papağan gibi tekrar ederler: Atatürk çok içki içtiği için öldü.

Dayanamayıp sorarsınız: Nereden biliyorsunuz?

Hemen yanıtlarlar: Siroz hastası değil miydi?

Açıklarsınız, sirozun alkolden kaynaklandığı bir şehir efsanesidir.

İnanmazlar.

Peki dersiniz, Mehmet Âkif neden öldü biliyor musunuz?

Çıt çıkarmazlar. Kem küm ederler.

Sirozdan dersiniz, inanmazlar. Öyle ya sirozun içki içmekten kaynaklandığını sanıyorlar ya! Eh Mehmet Akif içmediğine göre nasıl sirozdan ölebilir?

Cahil oldukları için dalga da geçersiniz: Belki gençliğinde çok içtiğinden dolayı olabilir mi?

Ne yazık ki son yıllarda sürekli böylesi absürd meseleleri tartışıp durmuyor muyuz?

Uzatmayalım...

Dinci *Yeni Şafak* gazetesinin birinci sayfadan verdiği bir haberi spotu şöyleydi:

"Bursa Orhangazi'de iki ay önce grip belirtileri gösteren iki yaşındaki Furkan'ın siroz olduğu anlaşıldı. Küçük Furkan babasından alınacak karaciğerle hayatta tutulacak."

Yani...

Yanisi şu: Atatürk içkiden değil sirozdan öldü. Sonuçta...

Farkında olmadan yıllardır dile getirdikleri koca yalanlarını, hem de birinci sayfadan tekzip etmiş oldular.

Yani Atatürk içkiden değil, sirozdan öldü.

Ne diyelim, Allah Furkan'ı inşallah annesine babasına bağışlamıştа..

Dinci medyanın "üfürükçü" haberlerini uzatmayalım. Fakat konuya başka bir açıdan devam etmek istiyorum.

Başbakanın dini bilgisi zayıf

Başbakan Erdoğan'ın sinirlendiğinde hep aynı cümleyi kurduğunu fark ettiniz mi?

"Bir yanağına vur, öbür yanağını çevirirsin anlayışına da sahip değiliz. Kusura bakmasınlar, öyle yanak bizde yok. Böyle yanak bizde yok. Çünkü adalet bu değildir."

"Kusura bakmasınlar, yumuşak başlıysak uysal koyun değiliz, bunu da bilmeleri lazım. Bir yanağına vur, öbür yanağını çevirsin, kusura bakmasın, öyle yanak bizde yok..."

Vs vs...

Evet, başbakan nedense hep bu örneği veriyor. Sizce Başbakan Erdoğan'ın din bilgisi çok zayıf değil mi? Ya da şöyle diyelim; din bilgisi sadece imam-hatipte öğrendiğiyle mi sınırlı?

"Bir yanağına vururlarsa, sen öteki yanağını da çevir" sözü kime ait bilmiyor mu?

Hatırlatalım: İsa Peygamber'e!

Bu söz Fransızca diline bir deyim olarak da girmiştir:

Tendre l'autre joue: Kutsal Kitap'ta yazdığı gibi, bir yanağına vurana öbür yanağını da uzatmak anlamına gelir.

- Luka İncili (6/29): "Bir yanağına vurana, öbürünü de uzat."

Matta İncili (5/39): Fakat ben size derim: Kötüye karşı koma; ve senin sağ yanağına kim vurursa, ona ötekini de çevir."

Devamı (5/40): "Ve eğer biri seninle mahkemeye gidip senin gömleğini almak isterse, ona abanı da bırak."

5/41: "Ve kim seni bir mil gitmeğe zorlansa, onunla iki mil git."

5/42: "Senden dileyene ver, senden ödünç isteyenden yüz çevirme."

Üç büyük semavi dinde de bu söz çok değerlidir.

Kutsallık atfedilir.

Bu söz hoşgörü ve barışın sembolüdür.

Ama.. Başbakan Erdoğan, nedense bu sözü İsa Peygamber'in söylediğini bilmi-

İşte o zaman ister istemez soruyorsunuz; sahiden Başbakan Erdoğan'ın dini bilgisi zayıf mı?[17]

En azından danışmanları kendisini uyarmıyor mu? Uyarmadığı belli. Çünkü...

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan partisine "AKP" denmesine de çok kızıyor.

"Ak Parti" denmesini istiyor.

Çoğu kişi bu durumu şaşkınlıkla karşılıyor.

Ne olacak sanki? "AKP" dense ne olur, "Ak Parti" dense ne olur?

Yine de bazı medya grupları, meselenin ne olduğunu bilmeden, Başbakan Erdoğan'ı kızdırmamak için haberlerinde artık "Ak Parti" adını kullanıyor.

İyi de ediyorlar. Kişi ya da grup kendisini nasıl ifade etmek istiyorsa saygı duymak gerekir. Ancak...

Bir soru hâlâ ortada:

Başbakan neden "AKP" denilmesine çok kızıyor?

Bunun yanıtını, Orhan Hançerlioğlu'nun *islam İnançları Sözlüğü* kitabı veriyor. Bakınız sayfa 17'deki "Akabe" sözcüğünün karşısında ne yazıyor: "Şeytan'ın oturduğuna inanılan tepe."

Bu akabelerin en ünlüsü Mekke ile Mina arasındaki tepedir.

Hac bayramında Müslümanlar bu tepedeki taştan sütunu (Cemre-i Akabe) taşlarlar, böylelikle de bir zamanlar orada oturduğuna inanılan Şeytani taşlamış olurlar.

Yaaa! Şimdi anladınız mı, Başbakan Erdoğan'ın "A-KE-PE" denilmesinden neden çok rahatsız olduğunu?

Başbakana göre partisine "AKP" diyen herkes aslında "Şeytan" diyordu.

Başta Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere AKP'İilerin islam bilgileri pek zayıf değil mi?

Bu isim olayı gösteriyor ki, Mekke'de Şeytan'ın oturduğuna inanılan tepenin adım, partilerine isim yapmışlar!

Sonra da dünyada eşi benzeri olmayan bir talepte bulunuyorlar:

"Partimize AKP demeyin, Ak Parti deyin!"

Eee, şunu baştan düşünsenize...

Bir de imam-hatip mezunu olacaklar!..

Ya da tekrarlayacağız: "Bir okullarda öğrenim kalitesi iyi değil." Hayır hayır, derdim, imam-hatip müfredatını ve öğrenimini ele almak değil.

****

17. Başbakan Erdoğan'ın dini bilgisinin zayıf mı olduğunu soruyoruz ama Taraf gazetesi yazarı Etyen Mahçupyan maşallah yandaşlık ilişkisini epey abarttı. 27 Ocak 2009 tarihli yazısında başbakanın gaflarını savundu. Mahçupyan, Başbakan Erdoğan'ın aslında gaf yapmadığını, bizim kendisini anlayacak kadar birikime sahip olmadığımız için onu "gaf olarak algıladığımızı iddia etti. "Başbakan çok gaf yapan biri... Ama aynı zamanda siyaseti iyi bilen biri. Bize gaf gibi gelen birçok sözü, gerçekte bizlerdeki siyaset bilgisi eksikliği nedeniyle öyle gözüküyor."

Konu açılmışken bir parantez açmama izin veriniz; imam-hatip meselesine değinmek istiyorum. Bir Türkiye gerçeğini gözler önüne sermek için Bursa'dan bir örnek vereceğim:

Coşkunöz, Durmazlar, Diniz, Ermetal, Mutlusan, Ünimak, Karmod, Hidro Tek, Kema Makine, Mimfa, Kuzuflex, Omega Otomotiv, Başarır, Tuğra Makine, Türkkar, Yuneka, Kardoba, Beltan, Revsan, Biytaş, Mod-san... Liste uzayıp gidiyor. Hepsi ihracatçı.

Hepsi Bursa'da. Ciroları yüz milyonlarca dolar.

Bu şirket kumcularının hepsinin ortak bir özelliği vardı.

Ticari hayata 1955'te atılan M. Kemal Coşkunöz, bugün 400 milyon dolar cirosu olan Coşkunöz Holding'in kurucusuydu.

1956 yılında küçük bir atölyede iş hayatına başlayan Ali Durmaz, bugün cirosu 150 milyon dolar olan Durmazlar Holding'in sahibiydi.

Bugün on bir şirketi ve 2 000 çalışanı olan Talat Diniz, Diniz Holding'i 1976 yılında kurdu.

Ve diğer şirketlerin kurucuları şu isimlerdi:

Fahrettin Gülener, Ermetal; Atilla Öztelcan, Kuzuflex; Mehmet Ülker, Meka Teknik; Serkan Köriistan, Gera Makine; Ali Olağaner, Mutlusan; Necmettin Pınar, Pınar Metal; Ali Altınipek, Omega Otomotiv; Hulusi Burkay, Burkay Tekstil; Abdullah Bayrak, Elsisan; Nurettin Akbal, Ceyantek; Burak Selamet, Ünimak; Zeki Tunaoğlu, Tunaoğlu AŞ; Yusuf Meriç-Kadir Gümüş, Yuneka; Ali Tosun, Mutfakçılar AŞ; Sabri Evci, Revsan; Cengiz Malkoç, Karmod; Emin Işıkverenler, Başarır Kalıp; Yusuf Keser, ŞRK AŞ; Vehbi Varlık, İnoksan; Harun Keser, Kema Makine; İhsan Gürsu, Türkkar Otobüs; Erhan Kara, Hidro-Tek; Fahri Tuğral, Tuğra Makine; Veli Kaynar, Hidrosel; Turgay Şenel, Modsan; Fevzi Uçar, Mimsa; Hüseyin Şah in kul, Şah un kul AŞ; Turgut Yavaş, Turgut Ticaret; Fevzi Uçar, Mimfa; Hüseyin Karabacak, Hüner Triko; İsmail Uçar, Mimfa; Kenan Bayrak, Kardoba; Suat Gülçimen, Biytaş; Rahim Kuru, Baykal AŞ; Süleyman Beltan, Beltan AŞ vs...

Milyon dolarlık cirolara sahip şirket kurucularının hemen hepsi yoksul ailelerin çocuklarıydı.

Hayır, ortak yanlarından kastettiğim yoksul olmaları değil. Bu şirket sahiplerinin hepsi aynı okuldan mezundu.

Hepsi Tophane Endüstri Meslek Lisesi mezunuydu; eski adıyla, Bursa Erkek Sanat Enstitüsü.

Evet, bu işadamlarının hepsi, bugün artık devletin ve dolayısıyla ailelerin pek ilgi göstermediği meslek lisesi mezunuydular.

Kimi tesviyeci, kimi dökümcü, kimi makineci, kimi marangoz, kimi dokumacıydı.

Bugün Bursa'nın en önemli sanayi kentlerinden biri olmasında, Tophane En-

miyor. Peki, bu okulu yaşatmak için elinden geleni yapan münevverleri kim unutabilir?

Tophane Endüstri Lisesi'nin ilginç bir hikâyesi vardı:

Bursa Valisi İzzet Paşa, okulu, 29 Mart 1868'de yoksul ve kimsesiz çocukları korumak amacıyla "ıslahhane" olarak kurdu. Islahhanenin başına da jandarmadan Hüseyin Efendi'yi getirdi.

Burada yoksul ve kimsesiz çocuklara ileride iş edinmeleri amacıyla el hünerlerine dayanan meslekler öğretilmeye başlandı; biçki dikiş gibi. Yararı da görüldü; 1877-78'de Rusya'yla savaşan Osmanlı askerlerine elbise dikildi.

1899 yılında okula, "Hamidiye Sanayi Mektebi" adı verildi.

Temmuz Devrimi (1908, II. Meşrutiyet) okulun gelişmesine önayak oldu. Bu dönemde demir, tesviye, döküm atölyeleri kuruldu.

Cumhuriyetin ilk milli eğitim bakanlarından Vasıf Çınar, Birinci Dünya Savaşı döneminde okulda öğretmenlik yaptı ve okulun yedi yıllık bir lise haline gelmesini sağladı.

Okulun artık birçok bölümü vardı: marangozluk, tesviyecilik, tornacılık, dökümcülük, ağaç tornacılığı, modelcilik, kunduracılık ve demircilik.

Osmanlı'nın ayağa kalkmak için, toprağa dişiyle tırnağıyla tutunduğu Birinci Dünya Savaşı yıllarında, öğrenciler sabahlara kadar çalışarak Mehmetçik'in ihtiyaçlarını gidermeye çalıştı. Kimi cepheye koşup şehit oldu.

Aynı direnç, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda da gösterildi.

İşgal yıllarında bakımsız kalan okulun yardımına genç Türkiye Cumhuriyeti yetişti. Vali Hacı Adil Bey bizzat kolları sıvadı ve okulu tekrar öğrenim görülecek hale getirdi.

Yerli malı üretiminin teşvik edildiği o yıllarda okulda sık sık sergiler düzenledi. Öğrenciler ürettiklerini satarak okula katkıda bulundu.

Okul 1927 ve 1944 yılında iki kez yangın tehlikesi atlattı. 1952'de Bursa Erkek Sanat Enstitüsü adını aldı.

1958'de ek olarak, Akşam Tekniker Okulu açıldı. Yirmi beş yaşını aşmamış Erkek Sanat Enstitüsü öğrencilerinin alındığı bu okul üç yıllıktı. Başlangıçta makine bölümü olan bu okulda 1963-1964 öğretim yılında elektrik bölümü eklendi. Bu okullar nedense tüm ülkede 1968 yılında kapatıldı. Yerine, bugünkü teknik liseler açıldı.

1974 yılında okulun adı Bursa Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi oldu. 1974-1975 öğretim yılında Yeniyol'daki bölüm bağımsız bir okul halini aldı. Böylece Bursa'da iki endüstri meslek lisesi oldu. Eski okula Tophane Teknik Lisesi ve Endüstri Meslek Lisesi, Yeniyol'daki okula da Yeniyol Endüstri Meslek Lisesi adı verildi. (Bu okulun adı daha sonra Demirtaşpaşa Endüstri Meslek Lisesi olarak değiştirildi.)

1987'de Tophane Anadolu Teknik Lisesi açıldı. Elektronik bölümüy-

le eğitim ve öğretimini sürdürdü. Daha sonra Anadolu Teknik Lisesi'ne bilgisayar ve makine bölümleri, teknik liseye de makine bölümleri dahil edilerek bugünkü konumuna ulaştı.

Şimdi bu bilgilerden sonra gelelim asıl meselemize...

Milli Eğitim eski Bakam Hüseyin Çelik açıkladı; meslek liselerinde öğrenci sayısı azaldı; bu nedenle meslek liseleri ile teknik liseler birleştirilecek.

Bugün gidin, herhangi bir küçük, orta ya da büyük sanayi şirketi sahibiyle-müdürüyle konuşun; size bir tek söz söyleyeceklerdir: "Kalifiye eleman sıkıntısı çekiyoruz."

Evet; Türkiye'nin tornacıya, elektrikçiye, dökümcüye, tesviyeciye, kalıpçıya yani teknikerlere ihtiyacı var. Bu gerçeği bilmeyen yok. Ama gelin görün ki bugün meslek liseleri öğrenci bulamıyor.

Burada bir çelişki yok mu?

Ne yazık ki yok; her gelen hükümet eğitim sistemini kevgire döndürdü.

Mesleki eğitimi canlandırmak için gençleri meslek liselerine gitmeye teşvik eden Milli Eğitim Bakanlığı, diğer taraftan da meslek liselerini yok etmek için elinden gelen gayreti gösteriyor. Çünkü mevcut hükümet için varsa yoksa imam-hatip okullarıydı.

Türkiye'nin bu gerçeği artık saklanabilir mi?

Bürokraside vali, kaymakam, müsteşar, genel müdür, artık aklımıza ne gelirse neredeyse hepsi imam-hatip kökenli; arkeoloji müzesi müdüründen TÜBİTAK başkanına kadar.

Öğrenci velileri bu gerçeği görmüyor mu?

Eskiden "Çocuğum okusun, memur olsun" diyenler, bugün "Oğlum imam-hatipte okusun, memur olsun" diyor.

Ne yapsın yoksul halk? Başka bir kurtuluş yolu bıraktılar mı? Varsa yoksa imam-hatip...

Devlet kadroları imam-hatiplilerle doldu, daha ne istiyorlar?

"Çocuklarımız dini eğitim alsın" dendi. Güzel; devlet Kuran kursları açtı. Yetmedi.

"Çocuklarımız okullarda din eğitimi alsın" dendi. Okullarda din dersi mecburi oldu. Yetmedi.

"Okullarda dini müfredat daha ağırlıklı olsun" dendi. İmam-hatip okulu sayısı artırıldı. Yetmedi.

Bu okullar Türkiye'nin bir gerçeği, tamam, kabul... Ama artık sayıları yeterli değil mi? Her yıl 25 bin imam-hatipli mezun oluyor. Hâlâ yetmediğini söylüyorlar.

İnsan sormadan edemiyor:

din adamıyla mı dolduracaksınız? Yoksa istediğiniz dine dayalı bir yaşam mı? Ya da imam-hatip okulları dinci siyasetin aracı mı? Galiba öyle.

Yoksa imam-hatip okullarının yıldızı her geçen yıl parlarken, Osmanlı'yı iktisadi krizden kurtarmaya çalışan, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin temeline harç taşıyan Tophane Endüstri Meslek Lisesi gibi teknik okullar neden tarihe karışsın?

Kimse de çıkıp, "Eğer dini eğitim bir ülkeyi yaşatsaydı, Osmanlı hâlâ büyük imparatorluk olarak kalırdı!" demez ki.

Dogmatizmin olduğu yerde sanayileşme, gelişme olur mu?

Dogmatizmin olduğu yerde soru, şüphe olur mu?

Kuşku duymazsanız her gösterilene, anlatılana inanırsınız.

Kullanılırsınız...

İmam-hatip parantezini kapatalım. Umarım ne demek istediğimi anlatabilmişimdir.

Bu tespiti yapmamın bir başka nedeni daha var... Çünkü "imam-hatipliliğin" bir başka sonucuna dikkat çekmek istiyorum...

Psikolojik harbin merkezi

İmam-hatipli Başbakan Erdoğan'ın dini bilgisinden çok, ani duygusal kararlar ve tepkiler vermesi beni çok ilgilendiriyor.

Başbakanın bu aşırı duygusal tavrını yalnızca ben mi gözlemliyorum? Sanmam.

Türkiye'de bir yanda Ergenekon soruşturmaları yürütülüyor, diğer yanda hemen her geçen gün Başbakan Erdoğan'ın koruma sayısı artırılıyor.

Bu iki olay arasında nasıl bir bağlantı olup olmadığı konusunda sorularım var:

Nisan 2009'dan itibaren Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı CAT, yani özel operasyon timleri de korumaya başladı. Başbakan Erdoğan'ın, dönemin Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin'in açıklamasına göre, 221'i yakın koruma olmak üzere, toplam 287 koruması bulunuyor. Bu sayı, Bülent Ecevit döneminde 130 civarındaydı. Sayının iki kattan fazla artmasının sebebi olarak ise Erdoğan'a düzenlenmesi planlanan suikastlar olduğu öne sürülüyor.

Suikast teşebbüsleri oldu mu? Evet oldu.

2005 yılında Kütahya'da Linyit İlköğretim Okulu'nda düzenlenen törene katılan Başbakan Erdoğan'a, Mustafa Bağdat isimli bir vatandaşın ekmeğin içine sakladığı kurusıkıdan bozma tabancasıyla suikast teşebbüsünde bulunduğu gazetelerde yer aldı. Kendisine protestocu süsü vererek başbakana yaklaşan saldırgan Bağdat, korumalar tarafından

etkisiz hale getirildi. Olayın incelemesinde, bilirkişiler bu tabancayla bir iki metreden ateş edilse bile etkisiz olacağını açıkladılar.

2006 yılında "Atabeyler" isimli bir örgütün lideri olduğu öne sürülen Murat Eren isimli şahıs yakalandı. Onun ifadelerine göre, örgüt başbakanın eski danışmanı Cüneyt Zapsu'ya, Başbakan Erdoğan'a ve BİM marketler zincirine karşı eylem yapmayı düşünüyordu. Bu sebeplerle yakalanıp Mamak Cezaevi'ne konuldu. Yakalananlar iddiayı reddettiler. Mahkeme süreci devam ediyor.

2008 yılı görece daha hareketli geçti. Temmuz ayında "yandaş" medya, Ergenekon'un DHKP-C aracılığıyla Başbakan Erdoğan'a suikast düzenlemeye çalıştığını iddia etti, buna kanıt olarak ise başbakanın evinin iç ve dış krokilerinin bulunmasını gösterdi.

Ekim ayında ise Tuncay Güney, Erdoğan İstanbul büyükşehir belediye başkanıyken, Ergenekon'un suikast yapmayı düşündüğünü, ancak malum "1 Numara"nın suikasta engel olduğunu söyledi.

2009 yılının ocak ayında Yarbay Mustafa Dönmez'in evinde yapılan aramalar sonucu, Erdoğan'ın evinin krokisi bulunduğu iddia edildi ve suikast tertiplediği şüphesiyle tutuklandı. Dava sürüyor.

2009 yılının mart ayında Adana AKP mitinginde suikast yapacakları şüphesiyle teknik takibe takılan dört kişi yakalandı ve adliyeye sevk edildi. Sonra böyle bir planın olmadığı anlaşıldı ve dördü de serbest bırakıldı. (Bu sırada yandaş basın, zanlıların PKK veya Ergenekonla bağlantılı olduğunu yazmıştı!)

Yine mart ayında, Tekirdağ'da miting alanına silahla girmeye çalışan Muammer Altıntaş, korumalar tarafından yakalandı. Yapılan sorgularda, önce Erdoğan ve Baykalı öldürmeyi düşündüğü, sonrasında ise Erdoğan'ı öldürdükten sonra kendisini de öldüreceği şeklinde birbiriyle çelişen iki açıklama yaptı; ardından başbakanı öldürmeye teşebbüs etmek ve ruhsatsız silah taşımaktan tutuklandı.

Ergenekon'un ikinci iddianamesinde ise, Kemal Aydın, Neriman Aydın ve Durmuş Ali Özoğlu'nun 30 Ağustos töreninde Tayyip Erdoğan ve Abdullah Gül'e suikast yapmayı planladıkları yazıldı. Bu iddiaya kanıt olarak telefon görüşmeleri sunuldu.

Son olarak Üsküdar'da başbakana suikast yapılmak üzere kazılan bir tünel ortaya çıkarıldı. Sonra bu tünelin Osmanlı'dan kalma bir su galerisi olduğu anlaşıldı.

Bunların hepsini alt alta yazıp topladığımızda, elimizde yalnızca bir avuç kroki ve iddialar, bir tanesi kurusıkıdan bozma, çok yakından ateşlense bile işe yaramayacak bir silah ve polislerin arasından cebinde silahla geçmeye çalışacak kadar acemi bir "suikastçı" kalıyor.

Ama burada başbakana suikast yapılmak için ortaya çıkan/çıkarılan krokilere de bakmak lazım:

Türkiye şu sıralar krokilerle yatıp kalkıyor. Ergenekon soruşturması kapsamında yapılan aramalarda neredeyse her evden bir kroki çıktığı iddiaları medyaya yansıyor.

Son günlerin popüler terimi "krokilerin" listesine bir bakalım:

- Yarbay Mustafa Dönmez'in Sapanca'daki evinde ele geçirilen kroki ve haritalar. İddialara göre, evde ele geçirilen krokilerde Başbakan Erdoğan'a yönelik suikast planı da var.

- Yine Yarbay Dönmez'in Ankara Sincan'daki evinde bulunan krokiyle kazılar başlatıldı ve çok sayıda mühimmat bulundu.

- Susurluk hükümlüsü ve Ergenekon soruşturması tutuklusu Özel Harekât Dairesi eski Başkanvekili İbrahim Şahin'in evinde bulunduğu belirtilen krokiler. İddia edilen krokiler sonucu yapılan kazılarla silah, bomba ve mühimmata ulaşıldı. Şahinin evinde ayrıca önemli alışveriş merkezlerine ait krokilerin de bulunduğu yazıldı.

- Ergenekon soruşturması kapsamında işçi Partisi'nde yapılan aramada yine karşımıza bir kroki çıktı, iddialara göre, söz konusu kroki Yargıtay binasına aitti.

- Atabeyler Operasyonu 2006 yılında gerçekleştirildi. Polisin yaptığı operasyonda bir ajandanın içinde başbakanın oturduğu sokağın krokisinin çıktığı söylendi.

- Yine 2006 yılında yapılan Sauna Operasyonu'nda Ankara Etimesgut'taki askeri bölgelere ait olduğu söylenen krokiler ele geçirildi. Bununla birlikte birçok alışveriş merkezinin de krokisinin ele geçirildiği gündeme geldi.

Şemdinli'de Umut Kitabevi'nin 2005 yılında bombalanması olayında da yine "krokiler" gündeme geldi, iddialara göre, bir jandarma aracında olayla ilgili krokiler ele geçirilmişti

Evet, herkes bir kroki hazırlamış görünüyor! Buna karşılık başbakanın koruma sayısı her geçen gün artırılıyor. Tüm bunlar düşünüldüğünde ortaya bir tablo çıkıyor: **Birileri başbakanı devamlı tehdit altında olduğuna mı ikna etmeye çalışıyor**?

Her suikast iddiasından sonra Ergenekon'un, başbakanı öldürmek istediği iddia ediliyor. Bilgileri toplayınca sorulan soru şu: "Yoksa birileri suikast iddialarıyla **başbakanı Ergenekon'un varlığına ikna mı etmeye çalışıyor**?"

Başbakan Erdoğan'ın koruma sayısının aşırı artırılması ve neredeyse her Ergenekoncu **sanığın evinde başbakana suikast yapılacağını gösteren krokilerin bulunması** biraz şüphe uyandırmıyor mu?

Neyse, benimki sadece gazeteci merakı...

Anımsıyor musunuz? *Taraf* gazetesine gizlice sızdırılan ve manşet yapılan, sözümona Genelkurmay tarafından hazırlanan ve Kurmay Al-

bay Dursun Çiçek'in altında imzası bulunan "AKP ve Gülen'i bitirme planı" ortaya çıkınca Başbakan Erdoğan Şanlıurfa Kongresinde yaptığı konuşmada ne demişti?

"Ak Parti üzerine oynanması düşünülen oyunları görüyorsunuz."

Aradan günler geçti.

Artık *Taraf* gazetesinin yayımladığı bu belgenin doğru olduğunu söyleyen biri var mı? Hayır!

İşte söylemek istediğim bu; Başbakan Erdoğan çok çabuk tepki veriyor. Böyle kişilikte biri çok çabuk yanıltılamaz mı?

Kararlarını akılla değil, duyguyla alan tüm yöneticiler bu tür oyunlara getirilemez mi?

Biliyoruz ki **Ergenekon, okyanus ötesi güçler tarafından psikolojik harbin en önemli aracı haline getirilmiştir**.

Sadece başbakan değil, bilgisiz/cahil gazeteler de bu oyunun aracı haline getirilmektedir.

İki örnek vereceğim.

Biri **bugüne kadar her yazdığı-yayımladığı haber/belge yalan çıkan Taraf gazetesinden.**

Tarih, 11 Mayıs 2008.

Taraf gazetesinin manşeti:

"İşte MİT'in Sabancı Cinayeti Raporu."

Sabancı Holding Yönetim Kurulu Üyesi Özdemir Sabancı, Toyota-SA Genel Müdürü Haluk Görgün ve sekreter Nilgün Hasefe, 9 Ocak 1996 tarihinde Levent'te bulunan Sabancı Center'ın, yönetim katı olarak adlandırılan 25. katında öldürülmüştü.

Gazetenin haberine göre MİT'in 1996/114 hazırlık, 1997/443 esas belgesi bu suikastı ortaya çıkarıyordu.

Haber şöyleydi:

> Özdemir Sabancı suikastıyla ilgili ortaya çıkan bir Milli İstihbarat Teşkilatı (TVİTT) belgesinde, DHKP-C'nin cinayeti para karşılığı üslendiği, organizasyonun ise Abdullah Çatlı, Hüseyin Kocadağ ve o dönemde kıdemli piyade yüzbaşı rütbesindeki Hüseyin Pepekal tarafından yapıldığı saptanıyor. MİT belgesinde ayrıca cinayeti işleyen Mustafa Duyar, Fehriye Erdal ve İsmail Akkol'un devlet tarafından kullanıldığı, olay sırasında Piyade Yüzbaşı Hüseyin Pepekal'ın da cinayet mahalli olan 25. katta bulunduğu belirtiliyor.
>
> MİT raporunda başka tespitler de var. Belgede, İstanbul Büyükçekmece'deki Akçimento fabrikasında, emniyetin kaçakçılardan ele geçirdiği uyuşturucuların yakıldığı, ancak bir süre sonra bunların Akçimento ocaklarında imha edilmek yerine Avrupa'ya satıldığının öğrenildiği anlatılıyor. Özdemir Sabancı'nın uyarılmasına rağmen iş-

Bırakın gazeteci olmayı, bir vatandaş olarak böyle bir belgeye ulaşsanız ne yaparsınız? Tabii ki doğrulatmaya çalışırsınız.

Hayır, bu yapılmadı ve haber manşetten bu deli saçması iddialarla yayımlandı.

Tabii medyada yer yerinden oynadı. Kimi köşe yazarları "Kanım dondu" diye yazdı.

Bu haberden sonra odatv.com adlı haber sitemizde Ahmet Altan'a bir mektup yazdım:

Sayın Altan,

Gerçeğe sadık olmayan, ne Türkiye'yi ne dünyayı analiz edebilir.

Taraf gazetesi bazen siyasal görüşlerine ve dolayısıyla gazetenin çizgisine uygun gördüğü haber ya da belgeyi gözü kapalı sayfalarına taşıyor.

Ve ne yazık ki en az bir iki kaynaktan doğrulatılmayan bu haberler fiyaskoyla sonuçlanıyor.

Sayın Altan,

Birçok gazeteci bilir ki, bu tür sözde MİT belgeleri gerçek değildir. Ve tüm yayın organlarına sızdırılır.

Bu belgeye inanan yayın organları ya da son dönemlerin, internetten buldukları yla kitap yazan kişileri bu oyunun bir parçası, figüranı olurlar.

Telefon açıp Ankara'daki deneyimli gazeteci temsilcinize ve meslektaşlarınıza bu durumu sorabilirsiniz. Ve eminiz ki onlar da size "Evet bizde de buna benzer onlarca sahte belge var" diyeceklerdir.

Sayın Altan,

Böylesine büyük bir iddiayı ne kadar kolay manşete taşıyorsunuz? En azından açıp bu deli saçması haberi Güler Sabancı'ya sorabilirdiniz.

Ve bir uyarı:

Taraf gazetesi şimdiden yorulmaya başladı; bu tür editoryal hatalar bunun sonucudur.

Ve karanlık güçler bunu bildikleri için bu tür belgeleri/bilgileri size sızdırıyorlar.

Lütfen biraz daha dikkat ediniz. Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Taraf gazetesinin haberinin ardından sonra ne oldu? MİT belgenin sahte olduğunu açıkladı. Peki bu sahte belgenin hikâyesi neydi?..

MİT'in Silivri'deki "Ergenekon mahkemesi"ne gönderdiği açıklaması şöyleydi:

Ergenekon soruşturması kapsamında tutuklu bulunan Doğu Perinçek'in ikametgâhında yapılan aramada, Tuncay Güney İpek'ten elde edildiği öğrenilen dokümanlar arasında ayrıca benzer içerikli, MİT an-

tetli, Mart 1996 tarih ve 11.07.14 (okunmuyor) sayılı yazının da bulunduğu belirlenmiştir.

Her iki dokümanın incelenmesi neticesinde;

- MİT Müsteşarlığı olarak yasal görevimiz gereği çeşitli Bakanlık/kuruluşlarla bu tür antetli kâğıtlar kullanılarak yazışma yapıldığı, bu itibarla Müsteşarlığımıza ait antetli kâğıtların Müsteşarlık dışından da temin edilerek fotokopi İle boş kâğıt haline getirilip kullanılmasının mümkün olduğu,

- Belge olduğu öne sürülen yazılardaki sayıların Müsteşarlığımızca kullanılan sistem ile ilgisinin bulunmadığı, makama hitap tarzının Teşkilatımızın yazışma kurallarına uymadığı,

- Sabancı Center başlıklı yazının sonunda yer alan 413-914 Dinçer Bozak (Kd.Bnb.) ve 210-719 Yusuf Balbay (Istihda Yrd.) ibarelerinin Teşkilatımızla ilgisinin bulunmadığı, hususları belirlenmiş olup söz konusu dokümanların dezenformasyon çalışması olduğu izlenimi edinilmiştir.

Ne sözümona MİT belgesi ne de MİT'in benzer açıklamaları yeniydi.

Son yıllarda gazeteciler benzer olaylarla sık karşılaşır oldu.

Taraf**'ın manşeti yalandı**.

Sonra ne oldu dersiniz?

Bu kez de şöyle bir iddia ortaya attılar...

Tarih, 25 Temmuz 2008.

Haber şöyle:

"Gizli" kaşeli MİT belgesinin Ergenekon soruşturması kapsamında örgütün üst düzey yöneticisi olduğu iddiasıyla tutuklanan İşçi Partisi (İP) lideri Doğu Perinçek'in evinden çıktığı öğrenildi. Soruşturmayı yürüten savcılığın Sabancı suikastını anlatan belgenin doğru olup olmadığını MİT'e sorduğu, ancak olumsuz cevap aldığı kaydedildi. Savcılığın, iddianamede, Ergenekon terör örgütünün suikastlar sonrası sahte belgelerle kamuoyunu manipüle etmeyi amaçladığı tespitine yer verildiği ileri sürüldü.

Nasıl?

Ne kolay değil mi? MİT belgesi yalan çıktı.

O halde bu sahte belgeyi de Ergenekoncular hazırladı!

Gördünüz mü şu Ergenekoncuları, sahte belgelerle gözü pek cesur süper gazetecileri nasıl ellerinde oyuncak yapıyorlardı. Manşet bile atmalarına neden oluyorlardı! Şaka gibi...

Bitmedi.

Bir de bu sahte MİT belgesi üzerine *Kod Adı Darbe* adında kitap yazan Zihni Çakır gibi gazeteciler vardı. Çakır, yine sahte bir MİT belgesi

ne göre Anayasa Mahkemesi eski Başkanı Yekta Güngör Özden'in CIA ajanı olduğunu yazdı! Güya bu MİT belgesine göre Özden, 1994 yılı başlarında CIA Türkiye masası eski şeflerinden Direktör Albay W. Bob tarafından CIA'yla irtibatlandırılıp, "güvenilir ajanlar" statüsüne alınmıştı! Kod numarası ise, EC-7-97 idi!

Gülmeyin, bunları yazanlar TV ekranlarında "uzman" diye konuşturuluyor...

Sabancı cinayetiyle ilgili hukuku süreç sürüyor.

Sahte MİT belgesinde adı geçen Albay Hüseyin Pepekal *Taraf* gazetesine dava açtı. Dava Kadıköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam ediyor.

Bir notla bu bölümü noktalayayım.

21 Şubat 2009 tarihinde yapılan bu duruşmadan başka, aynı gün *Taraf* gazetesinin yirmi duruşması daha vardı...

İnanması zor ama, mesleğin duayeni olarak bildiğimiz bazı gazeteci ağabeyler *Taraf'ın* bu tür sansasyonel haberciliğine övgü düzüyor.

Öyle ya haberin gerçek/doğru olup olmaması değil, ne kadar gürültü çıkardığı önemli hale geldi...

En gürültücü olan, en cahil olanı

Liberal bir gazeteden örnek verdik. Bir de dinci bir gazetenin manşetine bakalım...

Tarih, 11 Nisan 2008.

Vakit gazetesinin manşeti:

"işte Uğur Mumcu Katilleri."

Bakalım dinci gazeteye göre Uğur Mumcu'nun katilleri kimdi?

2 Şubat 1993 tarihli ve MİT tarafından Başbakanlığa hitaben yazılmış MİT Müsteşarı Sönmez Köksal imzalı, "çok gizli ibareli" Uğur Mumcu cinayeti konulu belgenin içeriği şöyle:

ABD'nin güvenliğini ve hayat çıkarlarını yakından ilgilendiren Türkiye'nin gerekli yerlerinde kuvvet bulundurmak ve bu maksatla Ortadoğu'yu kontrol altına alıp Türkiye'nin dine dayalı bir yönetim altına girmesini önlemek maksadıyla; ABD Haberalma Servisi CIA denetiminde, İsrail kabine görevlisi Haim Bar-Lev kontrolünde, İsrail GANDA birliklerinde eğitim gören altı kişilik özel tim, Hayfa Deniz Üssü'nden botla Türkiye'ye giriş yapmışlardır. Mezkûr timin ülkemizdeki görevleri, teşkilatımızın değerli haber kaynaklarından Gazeteci Uğur Mumcu ve Mehmet Ali Birand'ı öldürmektir.

Gazeteci Uğur Mumcu'yu öldüren tim elemanları, ikinci görevleri olan Mehmet Ali Birand'ı öldürmek için ülkemizden çıkış yapmamış

lardır. Tim elemanlarının, yaptığımız istihbarat neticesinde, İsrail hükümetinin Ankara Temsilciliği'nde kaldıkları tespit edilmiştir.

Bu haberden sonra hemen aynı gün odatv.com'da şunu yazdık:

Karanlık odaklı merkezlerin en çok sevdiği yayın organları, el altından sızdırdığı bilgi/belgeleri hiçbir süzgeçten geçirmeyen yayın organlarıdır.

Son dönemlerde özellikle Ergenekon soruşturması nedeniyle bunun medyada sıkça örneğini görüyoruz.

Bu gazetelerin başında dinci *Vakit* gazetesi geliyor. *Vakit* gazetesinin bilmediği gerçek şu:

Bu tür uydurma sahte belgeler Ankara'da her medya kuruluşuna gönderilir. Hangi gazeteye gitseniz bir torba dolusu böyle akla ziyan belgelerin bulunduğu dosya görürsünüz.

Ve işin daha garip yanı:

Vakit'in haber yaptığı bu belge zamanında medyada tartışma konusu oldu. Uğur Mumcu cinayetinden hemen sonra basın toplantısı düzenleyen RP Genel Başkan Yardımcısı Şevket Kazan'ın dağıttığı belgenin aynısıydı.

Ancak kısa bir zaman sonra bu belgenin sahte olduğu ortaya çıktı.

Vakit'in manşetinden verdiği MİT belgesi sahteydi.

MİT, yıllar önce yalanladığı belgeyi bir kez daha yalanladı. Balon nasıl bir açıklama yaptılar? Ancak MİT'in açıklamasını dikkatli okumanız gerekiyor, çünkü sahte belgecilerin neler yapabileceğini ortaya çıkarıyor:

Uğur Mumcu suikastıyla ilgili basında yer alan sahte MİT belgesi hakkında; 16/05/2000 tarih ve 10.2.001.01.000.440.35-610/14026 saydı yazı İle Adalet Bakanlığı'na yapılan suç duyurusu. (Listede yer aldığı sıra no: 35, 92, 103,259)

Uğur Mumcu suikastını konu alan ve MİT tarafından yazıldığı izlenimi yaratılmak istenen her iki dokümanla ilgili olarak yapılan incelemelerde;

- İlk belgede (02/02/1993 gün ve 01.786/0875/433 sayılı yazı) geçen imzanın doğru olduğu, ancak başka bir belgeden alınarak bu yazının altına monte edildiği,

- MİT Müsteşarlığı olarak yasal görevimiz gereği çeşitli Bakanlık/ kuruluşlarla bu tür antetli kâğıtlar kullanılarak yazışma yapıldığı, bu itibarla Müsteşarlığımıza ait antetli kâğıtların Müsteşarlık dışından da temin edilerek fotokopi İle boş kâğıt haline getirilip kullanılmasının mümkün olduğu,

- Belge olduğu öne sürülen yazıdaki sayılarında Müsteşarlığımızca kullanılan sistem ile ilgisinin bulunmadığı, makama hitap tarzının Teşkilatımızın yazışma kurallarına uymadığı, hususları belirlenmiş olup, dezervformasyon olduğu anlaşılmış ve Adalet Bakanlığı'na suç duyurusunda bulunulmuştur. Anılan dezenformasyon çalışmasının Uğur Mumcu suikastının gerçekleştirildiği tarih itibariyle, faillerin tespitine ilişkin hedef saptırmak amacıyla ortaya çıkartıldığı izlenimi edinilmiştir.

Vakit gazetesi, Ergenekon sanığı Veli Küçük'ün evinde bulunan MİT belgesini hiç doğrulatma gereği duymadan manşetine taşımıştı. Herhalde belgeyi aldığı kaynağına çok güveniyordu!

Haberi doğrulatma ihtiyacı duymamıştı. Peki, "haberi" yalan çıkan gazete ne yaptı dersiniz?

Tarih, 13 ağustos 2008.

Aynı Sabancı suikastıyla ilgili sahte belge olayında olduğu gibi yandaş medya yine benzer manşeti yaptı:

"Ergenekoncular, Suikastlardan Sonra Sahte MİT Raporu Düzenlemişler."

Evet şaşırmayınız. Türkiye medyasının geldiği durum budur. Peki, bu yeni iddialarına ilişkin ellerinde hiç somut bir delil var mıydı?

Vardı! Çünkü bu sahte MİT belgeleri Ergenekon sanıklarının evlerinde ele geçirilmişti! Aman dikkat etsinler, yarın bir başka soruşturmada bu belgeler onlarda bulunursa, "belgeleri" onların düzenlediği ortaya çıkar!

Biz bu eleştirileri yapınca yandaş basın ne diyor?

"Soner Yalçın Ergenekon'u sulandırıyor!"

Güler misin, ağlar mısın?..

Kimin sulandırdığına örnek olsun diye yazayım:

1 Eylül 2008 tarihli yandaş gazetelerin Ergenekon haberlerine bakar mısınız:

Taraftan bir haber: "Keçiören'deki büfeciyi de Ergenekon dövmüş...

Keçiören'de içki sattığı gerekçesiyle büfeci Metin Şahini dövmekle suçlanan Zabıta Müdürü İsmet Öztürk'ün ilişkileri, Ergenekon'dan da tutuklu çete lideri Sedat Peker'e dayandı..."

Yeni Şafak'tan bir haber: "Ergenekon şike de yaptırmış...

Ergenekon sanıklarından Hayrettin Ertekin'in Konyaspor-Ankaragücü maçına da müdahale ettiği ortaya çıktı."

Zaman'dan bir haber: "Ergenekonla Sauna'nın yolları kesişti..."

Star'dan bir haber: "Küçük ajandada hayati tehlike var..."

Sözümona çok önem verdikleri Ergenekon Davası'nın suyunu kendileri çıkarmıyor mu?

İnsan sormadan edemiyor; kendi yazd**ıkları haberleri, kendileri oku**ya okuya "Erge**nekon manyağı" mı oldular**?

Perinçek'le yakınlığım

Yandaş medyanın benimle ilgili bir diğer suçlaması, "Aydınlıkçı" olduğum ve Doğu Perinçek'i savunmak için Ergenekon'a karşı çıktığım şeklinde.

Gerçekten öyle mi?

Doğu Perinçek'in *2000'e Doğru* dergisinde çalıştım.

Aydınlık'ta haber müdürlüğü, köşe yazarlığı yaptım.

Ama ne Aydınlıkçı oldum ne de partili.

Gazeteci olmak istedim hep. Sadece habercilik yapmak istedim. Sonra ayrıldım.

Hakkımda yazmadıklarını bırakmadılar.

Sustum.

Baktım susarak olmayacak sonra dava açtım.

Kazandım.

Asliye Hukuk Mahkemesi *Aydınlık'ı* 3 000 TL'ye mahkûm etti.

Sonra Ergenekon süreci başladı.

Ne yapmam gerekiyordu?

Hakkımda yalan haberler yaptıkları için şimdi Ergenekon soruşturması kapsamında tutuklanan Aydınlıkçılar aleyhine yapılan haberleri kendi kişisel meselem yüzenden alkışlamalı mıydım?

Yoksa kızgınlığın/öfkenin esiri olmadan gazetecilik yapmayı sürdürse miydim?

Tabii ki bana yakışanı yaptım.

Kişisel duygularımı işime karıştırmadan habercilik yapmaya devam edeceğim.

Diğer yanda Doğu Perinçek hakkında ne mi düşünüyorum?

Bakınız...

Doğu Perinçek...

Çok insanın günahını almıştır.

Kafasındaki komplolara inanmış; karşı çıkanlar karşısında cellat kesilmiştir. Keza kuşkuculuğu paranoyaya dönüştürmüştür.

İdeolojisini günlük siyasi gelişmelere feda etmekten geri durmamıştır. Bu nedenle bir gün sağa savrulmuş, bir gün sola yönelmiştir; PKK'yla da yan yana durmuştur, MHP'yle de.

Sovyetler Birliği'ne karşı ABD'nin yanında bile olmuştur.

Dün küfür ettiği İttihat ve Terakki kadrolarını gün gelmiş yürekten savunmuştur.

Düşman gördüğü Rauf Denktaş zamanla kahramanı oluvermiştir.

Yani siyaseten hep yanılmıştır.

Ama..

Hepsi onun gerçeğidir.

Ancak...

Tüm bunlar bir olguyu gözden kaçırmamıza neden olmamalıdır: Kendi doğrusunu savunurken hiç yalpalamamıştır. **Dönek esintilerin olduğu bu topraklarda** inadına rüzgâra karşı yürümüştür.

Ömrü gözaltılarda, işkencelerde, cezaevlerinde geçmiştir. Tehditler almıştır. En yakın arkadaşlarını ölüme uğurlamıştır. Ama politik inancından taviz vermemiştir.

Düşüncelerine, yaptıklarına, tavırlarına karşı olsak da, bir hakkı teslim etmemiz gerekiyor:

Doğu Perinçek inanmış bir adamdır.

Hadi Perinçek meselesini ilginç bir anekdotla bitirelim: Aralık 1976'da Aydınlık Yayınları'ndan bir kitap çıktı: *Bozkurt Efsaneleri ve Gerçek.*

Yazan Doğu Perinçek'ti.

Perinçek, 82 sayfalık broşür gibi kitabında Orta Asya'daki Türk kavimlerinin tarihsel sürecini irdelemeye çalıştı.

Kitabında, "Turancılık, yurdumuzda faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü dönemlerde devletin resmi ideolojisi haline gelmiştir" (s. 10) diyen Perinçek'e göre "tarih boyunca kurulan on altı Türk devleti" de bir safsataydı, (s.72)

Saf bir Türk ırkı olmayacağını yazan Perinçek, Ergenekon'a da "hurafe" diyordu.

Yıllar önce Ergenekon'a safsata diyen Doğu Perinçek'in, Ergenekon soruşturması dahilinde tutuklanıp cezaevine konması, herhalde tarihinin garip bir cilvesi olsa gerek!

Ergenekon'un neresindeyiz?

Bazı liberal solcular soruyor: "Susurluk'a karşı çıkanlar, bugün neden Ergenekonculara karşı çıkmıyor?"

Gelin önce şu konuda anlaşalım:

Soğuk Savaş döneminde Türkiye'deki örtülü eylemlerin tümünde CIA-MOSSAD parmağı vardır.

1 Mayıs 1977 katliamından Abdi İpekçi cinayetine, Kahramanmaraş Olayları'ndan Çorum Olayları'na kadar...

Sanıyorum bu konuda hemfikiriz.

Şimdi gelelim günümüze...

Terör örgütüne karşı Türk Silahlı Kuvvetleri büyük bir mücadele veriyor.

"Dananın kuyruğu burada kopmaktadır."

Terör örgütüyle mücadelede kendini herkesten çok kahraman ve

milliyetçi gören bazı askerler hukuk dışı yollara sapmışlardır.[18] Bu hukuk yolundan sapış Susurluk'u doğurmuştur.[19] Ve Susurluk ne yazık ki devletin en üst kademelerine uzanacakken, bütün kanunsuzluklar üç beş özel timcinin üzerine yıkılıp mesele kapatılmıştır.

Gelelim Ergenekon meselesine:

Dava mahkeme sürecinde ve bu konuda pek bir şey söylenemez.

Ama iddianameden görüldüğü kadarıyla, yine kendilerini kahraman gören Binbaşı Ersever tipi eski askerler hukuk dışı yollara sapmış olabilir.

"Olabilir" diyoruz, çünkü buna mahkeme karar verecek.

Dünyanın her savaşında bazı subayların yasadışı yollara girdiği, kirli ticaretler yaptığı bilinir. Sayıları çok az olmakla birlikte ne yazık ki benzerleri Türkiye'de de görülmüştür, görülüyor.

Benzer olayların açığa çıkarılması için dün olduğu gibi bugün de elimizden geleni yapacağız.

Bu bilgilerden sonra gelelim Ergenekon'a neden mesafeli olduğumuz sorusunun yanıtına:

Bunun birincil sebebi, **yandaş medyanın hukuku hiçe sayan yayınlarına** verilen yanıtlar, bizleri mesafeliymiş gibi gösterebilir.

Kendi adıma buna karşı çıkarım.

Diğer yanda-Siz İlhan Selçuk gibi duayen gazetecileri, Alemdaroğlu, Manisalı gibi profesörleri, üniversite kurucularını, TV sahiplerini, Kanadoğlu gibi hukuk anıtlarını, Türkan Saylan gibi yiğit kadınlarımızı bir çete içinde gösterirseniz, biz mesafeli dururuz.

Siz Cumhuriyet Mitinglerini, Atatürkçü Düşünce Derneği'ni, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'ni darbeci yaparsanız, biz mesafeli dururuz.

Siz **Türkiye'deki tüm AKP muhaliflerine "Ergenekon çetesi" yaftası vurursanız** biz mesafeli dururuz.

Siz bir avuç "vatan kurtaran Şaban"ı büyük eylemlerin organizatörü olarak gösterirseniz biz mesafeli dururuz.

Siz Ergenekon'u politikaya alet ederseniz biz mesafeli dururuz.

Siz sorunu çözmek yerine meseleye hınç almak isteğiyle yaklaşırsanız biz mesafeli dururuz.

Siz **Cumhuriyet'in kurucu ideolojisine ve onun destekçilerine savaş açmak için Ergenekon'u fırsat** bilirseniz biz mesafeli dururuz.

Bakınız:

****

18. Bkz. Binbaşı Ersever'in İtirafları.

19. Bkz. Reis: Gladio'nun Türk Tetikçisi, Behçet Cantürk'ün Anıları.

Gladio/Kontgerilla/Ergenekon zindanlarından, işkencelerinden geçenlere, makaleler kitaplar yazanlara dönüp, "Siz Ergenekon'a neden mesafelisiniz?" demeniz için dönüp arkanıza bir bakmanız gerekir.

Sizler bugüne kadar nerdeydiniz? Hep suskundunuz.

Yine de soralım:

Sizler, Susurluk'u çözmek yerine hep bulandıranlarla bugün nasıl yan yana durabiliyorsunuz?

Üzgünüz, ama biz size kuşkuyla bakıyoruz.

Ergenekon'un Türkiye'nin bir iç meselesi olmadığım da çok iyi biliyoruz.

Ergenekon sadece araç!

Ve ne yazık ki sizler, yeni Soğuk Savaş döneminin renkli devrimlerini sahici sananlardansınız!... Biz size hep mesafeli dururuz... Ama...

Gazetecilikte ısrar edeceğiz.

İyi niyetinden kuşku duymadığımız bazı meslektaşlarımızı da eleştireceğiz.

Bunlardan biri *Radikal* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İsmet Berkan.

Kendisine odatv.com editoryal kadrosu adına mektup yazdım; kamuoyuyla paylaştım, işte o mektup...

İsmet Berkan'a mektup yazdım

Sayın ismet Berkan,

Biz sizin, psikolojik olarak ağır hasta Emniyet Özel Harekât Dairesi eski Başkanı İbrahim Şahin'in sözlerini manşetten verdiğiniz "habercilik" anlayışına yabancı değiliz.

Bu şudur:

Önce teori geliştirirsiniz ve ardından sadece buna uygun haberleri önemsersiniz. Teori hakkında kuşkulara neden olacak, belki onu boşa çıkaracak haberleri/olguları görmezsiniz bile.

Ve meselenin en acıklısı ise, sizi böyle bilen "organizasyonlar" tarafından "belge manyağı" yapılırsınız.

Yani sizi psikolojik savaşın piyonu haline getiriverirler.

Gönderilen belgeler/bilgiler "teorinizi" güçlendirdiği için gerçek mi, değil mi sorusunu aklınıza bile getirmezsiniz. Çünkü bu habercilikte kuşkuya yer yoktur.

Evet, Ergenekon soruşturmasının başlamasıyla Türkiye'de bazı meslektaşlarımızın içine düştüğü acıklı durum budur. Bunlardan biri de sizsiniz.

Gelelim meselenin bir başka boyutuna.

Sayın İsmet Berkan,

Gazeteciliğin en büyük düşmanı nedir bilir misiniz? Hayattan kopuk yaşamak!

Dar bir çevre içinde salt fıkirdaşlarla birlikte yaşamak, mesleğini çürütür. Çünkü soru sorma pratiğini öldürür.

Sizin meslek yaşamınıza bakıyoruz: Sadece spor muhabirliği yaptınız.

Sonra hep masa başı görevlerde bulundunuz.

Araştırmaya yönelik bir kitap bile yazmadınız, inanınız, bunu küçümsemek için yazmıyoruz.

Bir "gazeteci türü"nü kavramaya çalışıyoruz.

Siz Ergenekon soruşturmasında gözaltına alınan, cezaevine atılan kişilerden, sanıyoruz sadece -İlhan Selçuk'u, belki bir de Mustafa Balbay'ı- tanıyorsunuz.

Onun dışındaki zanlıların hiçbirini tanımıyorsunuz. Kuşkusuz tanımayabilirsiniz.

Bakınız...

Siz otuz yıldır iç savaş yaşanan bir ülkede genel yayın yönetmenliği yapıyorsunuz.

Ne bölgede görev yapan küçük rütbeli bir subayı ne bir PKK'lıyı ne de PKK itirafçısını tanıyorsunuz.

Bölgeyi sadece resmi gezilerde gidip gördünüz; o da havadan!

Diyeceksiniz ki "görmek-tanımak zorunda mıyım?"

Görmeden, tanımadan olur; olur ama editoryal bir konumda bulunan gazetecilerin salt "kitabi bilgiler", "teorik çerçeveler" ya da dar çevre "sohbetleriyle" hareket etmesi, bunlara sıkışıp kalması hata yapmasına neden olmaz mı?

İbrahim Şahin'i ya da onun gibi olanları tanısaydınız böyle büyük bir hataya imza atmazsınız. Gelelim üçüncü aşamaya...

Sayın Berkan,

Diyelim ki siz yukarıda yazdığımız gibi bir gazetecilik hayatı sürdürmekte ısrarcısınız. Olabilir. Kim ne diyebilir ki?

Peki, sizi hata yapmaktan ne alıkoyar biliyor musunuz? Uzman muhabirler!

Radikal gazetesi büyük çıkışını ne zaman yaptı?

Susurluk kazasından sonra yaptığı haberlerle.

Bunu uzman muhabirlerinize borçluydunuz.

Şimdi Ergenekon'u izleyen kaç muhabiriniz var?

Genel yayın yönetmeni, editör kadro masa başında ve hayatın içinde muhabir yok. Haber merkezine uzak kaynaklardan gelen haberlere "ambalaj" yapıyorsunuz.

"Kaynak" haber merkezini o kadar "esir" alıyor ki size "sızdırılan" her haberi kuşku duymadan kullanıveriyorsunuz. Çünkü burada önemli olan haber değil, kafanızdaki teorik çerçeve.

Siz halen soruşturulan bir olay hakkındaki hükmünüzü önceden vermişsiniz.

Sayın Berkan,

Taraf gazetesiyle "yarışmaya" kalkışmayınız. *Tarafın* manşete çıkardığı "Aramıza Hoş Geldin *Radikal"* sevinci, sizi "yalan habercilik kulübüne" katmanın sevincidir, aklanmayınız.

Onlar en başta anlatmaya çalıştığımız gazeteciliği yapmakta ısrarlılar.

Alev Er'ler, Alper Görmüş'ler "Aydınlıkçılık" yapmayı sürdürüyorlar, siyasi görüş olarak ayrışsalar da "habercilik anlayışları" inanınız, hâlâ aynı. Hâlâ "ben bilirim" tavırlarından vazgeçmiyorlar.

Biz bunu biliyoruz, yaşadık. Bunu bir özeleştiri kabul ediniz lütfen.

Ama bu tür habercilik anlayışının sakat olduğunu, bazı organizasyonlar tarafından "kullanılmaya" müsait olduğunu biliniz.

Sayın Berkan,

Fazla uzatmayalım.

İbrahim Şahin'in ifadeleri konusunda büyük gazetecilik hatası yaptınız. Çünkü bu meseleye objektif bakamayacak kadar kafanızdaki kurgunun esirisiniz.

Sizi haberciliğe davet ediyoruz.

Saygılarımızla.

Mektup böyleydi.

Peki, kimdi İbrahim Şahin?

Doğan Yurdakul'la *Reis: Gladio'nun Türk Tetikçisi* kitabında yazdık.

Susurluk olayının patlamasından sonra kamuoyunun önüne çeşitli sorumlular çıkarıldı, teşhir edildi. Bu isimlerin pek çoğu piyondu, zamanında bir kukla gibi, egemenler tarafından kullanılmışlar, işleri bittiğinde, olay patladığında da harcanmış, teşhir edilmişlerdi, İbrahim Şahin de sadece onlardan biriydi.

Üstelik demans (bunama) hastası. Avrupa'da demans hastalarını özel olarak koruyorlar.

Bazıları Şahin'in demans hastası olduğuna inanmıyor. Olabilir. Öyleyse Şahin iki yıldır cezaevinde; niye tetkikleri yapılıp açıklanmıyor?

Medyada bu soruyu bile artık kimse sormuyor!

Bakınız burada İbrahim Şahini "koruyor" durumuna hiç düşmek istemem.

Susurluk'un önemli "piyonlarından" biri olduğunu bilirim.

Ama bu derece hasta birinin evinde ortaya çıktığı iddia edilen belgelere dayanarak (ki bazılarını TSK yalanladı) koskoca bir davaya dayanak yaparsanız, karanlık olayların aydınlanması için yirmi beş yılını

harcamış bir gazeteciyi ikna edemezsiniz. Tabii davayı yürütenlerin beklentileri başka ise bilemem. Neyse...

Gelelim... Ergenekon meselesinde adı çok öne çıkmış bir kuruma: Emniyet!

Beşinci bölüm

Amerika'daki Türk polisleri

Türkiye büyük bir değişim/dönüşüm yaşıyor.

Bunu büyük bir toz bulutu altında yapıyor. Göz gözü görmüyor. Yalan/sahte imajlar havada uçuşuyor.

Kimin hangi mesleği yaptığı da artık bilinmiyor. Polisler gazetecilik, gazeteciler ise polisçilik oynuyor! Fakat bir gerçeği tespit etmemiz gerekiyor. Polis "gazetecilik" konusunda hayli başarılı. Nasıl mı?

Diyelim, 28 Şubat'ın yıldönümü; hooop ortaya emekli Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı'nın bir telefon kaydı.

Diyelim, Doğan Grubu'na korkunç bir vergi cezası eleştiriliyor, hooop Doğan Grubu'ndan Soner Gedik'in telefon kaydı.

Diyelim, emekli Orgeneral Hurşit Tolon hastaneye sevk edildi; hooop ortaya GATA'da yatan emekli Orgeneral Şener Eruygur'un eşinin telefon kaydı.

Diyelim, Mehmetçik'in Kuzey Irak operasyonundan neden ani ve erken döndüğü tartışılıyor; hooop ortaya bir generalin telefon kaydı. Vs vs...

Gündemi bu telefon kayıtları belirliyor.

Bu telefon kayıtları neredeyse tüm yandaş medyada manşetten veriliyor.

Yandaş TV'lerde üzerine programlar yapılıyor.

Ardından anlı şanlı köşe yazarları döktürüyor...

Evet, gündemi ne Erdoğan ne de Baykal belirliyor.

Gündemi polis belirliyor.

Sadece telefon kayıtlan yok işin içinde.

Gelin 15 ağustos 2008 tarihine gidelim.

O günkü *Taraf* gazetesinden bir haber:

Eruygur'u çıldırtan seçim

Ergenekon tutuklusu eski Jandarma Genel Komutanı emekli Orgeneral Şener Eruygur'un üzerinde çıkan belgelere göre AKP Güvercinlik, Beytepe ve Etimesgut askeri lojmanlarında birinci oldu...

O günkü *Zaman* gazetesinden bir haber:

İşte Eruygur'u çıldırtan sonuçlar

Ergenekon tutuklusu eski Jandarma Genel Komutanı emekli Orgeneral Şener Eruygur'un üzerinde çıkan belgelere göre AKP Güvercinlik, Beytepe ve Etimesgut askeri lojmanlarında birinci oldu.

Aynı kalemden çıkmış gibi, noktası, virgülü bile farklı olmayan iki haber. Sadece tıpatıp aynı olmasın diye başlıklarıyla biraz oynanmış, o kadar! İkisinde de kaynak gösterilmemiş. Ne bir muhabir adı ne imza ne de ajans...

Ne büyük tesadüf değil mi?

Gel de sorma:

1) Yandaş medyanın ortaklaşa yararlandığı bir "Ergenekon haberleri havuzu" mu var?

Varsa bu havuzun suyu nereden geliyor? Bu havuzu, "orijinal" bazı haberlerle sürekli olarak kim besliyor?

2) Bu haberler yayımlandığında, Temmuz 2008'deki Ergenekon operasyonunda tutuklananlarla ilgili iddianame yazılmış mıydı?

Hayır!

Bu haberler 442 klasörde var mı? Hayır!

O zaman Şener Eruygur'un üzerinden çıkan belgeleri nereden buldunuz? Üst araması yapan polislerin yanında siz de mi vardınız da, "Kardeş biraz müsaade eder misin?" deyip fotokopilerini mi alıverdiniz? Yoksa bu belgeleri birisi o ortak havuza yanlışlıkla mı düşürüyor?

Diyeceksiniz ki "Peki, tamam anladık da, bunlar hangi polis?"

Tüm polis camiası mı? Yoksa Emniyet Teşkilatı içindeki bir grup mu?

Ve... Gündemi belirlemede bu kadar etkin/yetkin olan bu polis grubu kimden destek alıyor?

Eğer destek almadan yapıyorlarsa, bravo doğrusu! Medyaya gazetecilik dersi veriyorlar!

Gündem ancak bu kadar "başarılı" belirlenebilir...

Cemaate yakın olan Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı bu "başarılı" polislere ödül vermeli!

Bu başarılı (!) polisler nerede, nasıl eğitildi? Hangi kurslardan geçirildi?

YÖK başkanının polis için yaptıkları

YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan, -kuşkusuz tesadüf eseri- Fethullah Gülen'in ABD-'den vize aldığı 10 Ekim 2008 tarihinde Amerika'daydı. YÖK Başkanı Özcan ve heyeti, temasları çerçevesinde, ABD Dışişle

ri Bakan Yardımcısı (akademik işlerden sorumlu) Thomas A. Farrell, ABD Eğitim ve Kültür işleri Dışişleri Bakan Yardımcısı Goli Ameri, ABD Dışişleri Bakanlığı Küresel Eğitim Programları Direktörü Paul Hiemstra ve aynı bakanlığın İngilizce Dili Programları Dairesi Direktörü John Connerly ile bir araya geldi.

Anadolu Ajansı, Özcan ve heyetinin, Amerikalı muhataplarıyla, Türkiye'de yeni açılan üniversitelerde İngilizce okutman sayısının artırılması, ABD üniversitelerinin Türkiye'de kampus açması, uzaktan eğitim ve Fulbright bursunun artırılması konuları üzerine görüştüğünü aktardı.

Kulağa güzel geliyor mu?

Acele etmeyiniz.

Goli Ameri, Paul Hiemstra ve John Connerly'nin görev yaptığı Bureau of Educational and Cultural Affairs (BECA) yani Eğitim ve Kültür işleri Bürosu hakkında biraz bilgi vermeliyim.

Connerly'nin İngilizce Dili Programlan bu büronun bir alt kolu. Büro sitesi, tanıtımında bu programın amacını şöyle açıklıyor:

> Denizaşırı ülkelerde öğretmen yetiştirme programlarına katkıda bulunarak, ABD yönetimi İngilizceye hâkim bir dünya oluşturulmasına katkıda bulunur; böylelikle Amerikan üniversitelerinin, iş çevrelerinin ve başka kurumların Amerikan çıkarlarını geliştirip ilerletmesi kolaylaşır.

Elbette Türkiye, Amerikan Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Eğitim ve Kültür işleri Bürosu'nun Amerikan çıkarlarını geliştirip ilerletmek üzere seçtiği tek ülke değil.

Büro'nun başkan yardımcısı olan ve kendisine Condoleezza Ricei örnek aldığını söyleyen Cumhuriyetçi Goli Ameri'nin ziyaret ettiği ülkelerin başında Irak, Azerbaycan ve Çin bulunuyor.

Büro, Irak'ta başlattığı UCSC Iraklı Genç Liderler Değişim Programı'yla gurur duyuyor.

Goli Ameri, "Yeni liderler arıyoruz" diyor. "Bizler için önemli olan liderlik yetisine sahip olmaları. Programa kabul ettiğimiz çocuklar bir şeyleri değiştirmek isteyen çocuklar." (UCSC, basın bülteni, 6 ağustos 2008.)

Programa katılan Iraklı gençlerin, eğitimleri tamamlandığında Irak'a döneceklerini ve Irak'ı Amerikan çıkartan doğrultusunda şekillendirmeye aday liderler olacaklarını tahmin ediyorsunuzdur.

Bir de ne diyorlar? "YÖK Başkanı Özcan cemaatçi!"

Baksanıza Türkiye için nasıl çalışıyorlar?

Aslında bu girişi yapmamın nedeni bu ziyaret değil...

YÖK başkanının ABD'deki bir başka faaliyetini gözler önüne sermek.

Başlayabiliriz...

ABD'nin başkenti Washington'da önemli bir Türk kuruluşu var. Adı, Turkish Institute for Security and Democracy (TISD). Yani, Güvenlik ve Demokrasi için Türk Enstitüsü. Enstitüyü 2003'te kuranlar Türk Emniyet Teşkilatı üyeleri, yani Türk polisi.

TISD kendi yayınlarında kurumu, "Türk Emniyet Teşkilatı'nın ABD'deki yüzü" olarak tanımlıyor. Amaçlarını şöyle özetliyorlar:

"ABD'ye okuma amaçlı gelen polis memurlarına burs, barınma ve akademi olanakları sağlamak."

Yani, TISD Türk polisinin ABD'de eğitilmesine yardımcı oluyor. ABD'ye giden Türk polisi sayısı hayli fazla mıydı? Önce birkaç not yazayım:

1999-2003 yılları arasında Emniyet Teşkilatı yönetmeliklerinde bir dizi değişiklik yapıldı.

Artık yabancı dili olan Polis Akademisi mezunu polisler, eğitim amacıyla yurtdışına çıkabileceklerdi.

İlginçtir, bu yönetmelik değişimi sonrasında yurtdışına giden polislerin neredeyse tamamı ABD'ye gitti.

Sayılara bakıldığında ABD dışında başka bir ülkede lisansüstü eğitim yapan polis sayısı ABD'ye gidenlerin yüzde 2'si kadar!

Şimdi gelelim bu konuyla ilgili tanıdık bir ismin faaliyetlerine: YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan!

Yönetmelik değişikliğinin yapıldığı yıllarda Özcan, Polis Akademisinde öğretim üyesi.

Bu dönemde Yusuf Ziya Özcan'a bir teklif yapıldı:

"ODTÜ'de bir polis enstitüsü kurulabilir mi?"

O dönemde Yusuf Ziya Özcan, ODTÜ Sosyoloji Bölümü Başkanı.

Prof. Yusuf Ziya Özcan öneriyi ODTÜ Rektörü Ömer Saatçioğlu'na götürdü.

Teklife ODTÜ sıcak baktı. 2000 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü'yle "Uluslararası Güvenlik ve insan Haklan Araştırma Merkezi" kurulması konusunda anlaşma imzaladılar.

YÖK de bu merkezin kuruluşuna onay verdi.

Böylelikle polis eğitimi için bir merkez ilk defa ODTÜ'de kuruldu. Üzerinden çok zaman geçmedi.

Bu kez Yusuf Ziya Özcan'a ODTÜ'de kurulan enstitü gibi benzer bir enstitüyü ABD'nin Kuzey Texas Üniversitesi'nde kurma teklifi geldi.

Prof. Özcan, Kuzey Texas Üniversitesi'nde TIPS'in (Turkish Institute for Police Studies-Polis Eğitimi için Türk Enstitüsü) kuruluşunun gerçekleşmesine yardımcı oldu.

Aynı yıl altmış beş polis eğitim için Texas'a gönderildi. Bitmedi. Daha sonra TIPS, Washington'da TISD haline dönüştü. Bu bilgilerden sonra gelelim sorulara:

-Neden Texas Üniversitesi, Türk polisini eğitmek için bir enstitü kurdu?

-Neden Türkiye'den gelen polislere burs veriyor?

-Neden ABD'ye giden polislerin çoğunluğu Texas Üniversitesi'nden bursludur?

Bu sorular oldukça anlamlıdır...

Bakınız daha eğitimlerde neler yapıldığını, **dersleri neden CIA görev**lilerinin **verdiğini**, nasıl bir bilgi alışverişinde bulunulduğunu vb sormadık. Geleceğiz...

Bilgilerimizi sıralamaya devam edelim.

Ve Texas'tan tekrar ABD'nin başkentine dönelim...

Washington'daki TISD'nin başında emniyet mensubu Komiser Samih Teymur vardı.

Samih Teymur 1990 yılında komiser yardımcısı olarak Polis Akademisinden mezun oldu. Ardından Terörle Mücadele Şubesi'nde göreve başladı.

2002 yılında ise ABD'ye yüksek lisans yapmaya gönderildi.

Doğal olarak Texas'a gitti. Kuzey Texas Üniversitesi'nde "criminal justice" programına başladı. Mastır eğitimini tamamlayarak aynı üniversitede "information science" bölümünde doktora kabulü aldı. Doktor oldu. Bu arada Teymur sekiz yıl ABD-'de kaldı.

Samih Teymur kendini saklayan biri değil. Medyaya röportajlar veriyor. Bu röportajlarında sıkça bir konunun altını çiziyor: TISD, Amerika'da CIA ve FBI yetkilileriyle oldukça sıcak ilişkilere sahip.

Ayrıca, yine ABD'de eğitime gönderilen Komiser Fatih Balâ'nın yazılarından öğrendiğimize göre, TISD'nin NATO'yla yaptığı ortak projeler de mevcut. Örneğin TISD, NATO'yla birlikte ABD'nin başkenti Washington'da, 8-9 Eylül 2006 tarihlerinde "Terörizmin Uluslararası Alandaki Etkilerini Anlamak ve Mücadele Etmek" başlıklı bir çalışma gerçekleştirdi.

Bu ilişkilerin zamanla hangi noktaya kadar ilerlediğini öğrenmek ister misiniz? Devam edelim o halde...

TISD Başkanı Samih Teymur, CIA ve FBI'yla yaptığı görüşmelerde kendilerine inanılmaz tekliflerde bulunulduğunu rahatlıkla açıkladı.

Komiser Samih Teymur, Amerikan istihbarat birimleriyle yaptığı görüşmede, Guantanamo'daki sorgulamalara Türk polisi olarak girmeyi önerdiğini söyledi!

Şaşırmamak elde değil, Komiser Teymur bu önerisinin yasalarımıza göre suç teşkil ettiğini bilmiyor mu?

Bitmedi.

Komiser Teymur'a göre TISD, FBI'ya çok ilginç bir öneride de bulundu: FBI'dan Türkiye'de "Terörle Mücadele Merkezi" açılmasını istedi! Bu büro sayesinde FBI ve Türk polisi Türkiye'de terörün önlenmesinde ortak faaliyet yürütebilecekti!

Peki, TISD'nin parasal kaynakları nelerdi?

İçişleri Bakanlığından ve Türk Tanıtma Fonu'ndan maddi katkılar alan TISD, Kuzey Texas Üniversitesi'nden de önemli destek görüyor. Yazdığımız gibi öncelikle Kuzey Texas Üniversitesi'ne gelen polislere burs veriliyor.

Texas Üniversitesi neden Türk Emniyet Teşkilatı mensuplarına kayıtsız şartsız burs sağlıyor? Bilinmiyor!

Gelelim Türk polisine ABD'de verilen derslere...

Tahmin edersiniz ki, TISD mensubu polislerin eğitim süresince aldıkları dersler ve bu dersleri verenler Türkiye tarafından denetlenmiyor. Çünkü bu derslerin verildiği üniversiteler Türk makamlarına/YÖK'e bağlı değil.

Dersleri veren, konferanslarda konuşan isimlerden; Prof. Dr. Cindy J. Smith, Prof. Dr. Thomas Albert Gilly, Prof. Dr. Dr. h.c. HansJörg Albrecht, Prof. Dr. Christopher Dandeker, Prof. Dr. Chris W. Eskridge gibi isimlerin hepsi aynı zamanda ABD, İngiltere, Almanya gibi ülkelerin haberalma teşkilatlarının projelerinde çalışıyor.

TISD'nin Florida temsilcisi Bahadır Şahin'in ifadesine göre TISD'nin toplantılarında FBI ve CIA da bulunuyor, polislere verilen eğitimlerde sunumlar yapıyorlar.

Polislerin hazırladığı tez konuları da oldukça ilginç.

- Komiser Ahmet Ekici'nin hazırladığı "Bir Protestoya Katılır mısınız? Protestolara Katılım ve Etkileyici Etmenlerin incelenmesi";
- Komiser Ali Özdoğan'ın hazırladığı "Amerikan iletişim Şirketlerinin Kolluk Kuvvetlerine Yardımı Kanununun Analizi";
- Komiser Halim Utaşin hazırladığı "Türkiye'de Sol Terörizm: DHKP-C";
- Komiser Hüseyin Cinoğlu'nun hazırladığı "Belli Başlı Amerikan Ayaklanmalarının incelenmesi: Ayaklanmalar ve Kontrol Metotları";
- Komiser İbrahim Meşe'nin hazırladığı "ABD'de Politik Retorik Yolu ile Terörizmin Sosyal Olarak inşası";
- Komiser İsmail Dinçer Güneş'in hazırladığı "Kolektif Hareketler ve Kalabalıkla Kontrolü";
- Komiser Oğuzhan Başıbüyük'ün hazırladığı "Haber Konusu Olarak Polisin Toplumsal Olaylara Müdahalesi";
- Komiser Samih Teymur'un hazırladığı "DHKP-C Terör Örgütünün Eleman Kazanma Yöntemleri";

- Komiser Sebahattin Gültekin'in hazırladığı "Polis Sapmasında Mesleki Kültürün Rolü: Türk ve Amerikan Polisinde Ana Kültürel Temalar";

- Komiser Serdar Yıldız'ın hazırladığı "Polis Performans Değerlendirme: Türkiye ve Amerika Arasında Karşılaştırmalı Bir Çalışma";

- Komiser Serdar Tatilin hazırladığı "İstihbarat Topluluklarının Terör Saldırılarına Tepkileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz" vs göze ilk çarpan tezler...

TISD'nin 2006 raporunda oldukça ilginç olduğunu düşündüğümüz bir konu dikkat çekiyor;

TISD yalnız Türk polisini değil, Türki cumhuriyetlerdeki polisleri de ABD'de eğitmeye yardımcı oluyor!

TISD aracılığıyla (özellikle TISD'nin Türki kimliği kullanılarak) **Türki cumhuriyetlerden getirilen polislerin, burada CIA ve FBI üyeleriyle tanıştırılmasının altında neler yatıyor**?

Yaşasın renkli devrimler!

Ve en önemli soruyu sona sakladık.

TISD'nin nasıl bir kurum olduğuna ilişkin açık bir ifade yok.

Kimi zaman yalnızca polislere yurtdışı eğitimini sağlayan bir organizasyon teşkilatı, kimi zaman CIA ve FBI ile Türk polisinin iletişimini sağlayan bir örgütlenme, kimi zaman ise yeni bir polis kuşağının yetiştirilmesini hedefleyen bir düşünce kuruluşu olarak tarif ediliyor.

Belki de tüm bunların yanıtını *Zaman* gazetesinin Samih Teymur'la yaptığı röportaj haberinin şu satırlarında bulmak mümkün:

> ABD'de FBI, Merkezi Haberalma Teşkilatı (CIA) ve Yurtiçi Güvenlik Bakanlığı içindeki birimler ile Türkiye'deki ilgili birimlerin bağlantılarına yardımcı olduklarını belirten Teymur, "Güvenliğe çok farklı açılımlar getirecek yeni bir grup yetiştiriyoruz; hem akademik, hem uzmanlık alanı olan... Güvenlik biliminin altyapısı oluşuyor" dedi. (...)
>
> Ancak TISD'nin icra Direktörü Cihangir Baycan, "Biz bir düşünce kuruluşu değiliz. Biz akademik birikime yöneliyoruz. Amaç, buradaki birikimleri oraya götürmek, bizdeki tecrübeleri buraya getirmek. Buraya gelen arkadaşların organizasyonu ve eğitim çalışmalarının takibine yoğunlaşıyoruz" diye konuşuyor.

Görüldüğü gibi TISD'nin iki yöneticisi birbiriyle çelişiyor. TISD'nin ne olduğunu ve ne amaçla kurulduğunu kendi yöneticileri tam olarak bilmiyor.

Başlangıçta yalnızca yurtdışı eğitimi organize etmek amacıyla kurulan TISD, gittikçe kendi görev alanında bulunmayan ilişkilere yöneliyor.

Buradan sonra yine sorular yöneltmemiz gerekiyor:

TISD üyesi olan polisler hangi kriterlere göre seçiliyor? ABD'den dönen polisler nerelere yerleştiriliyor? ABD'ye gönderilen polislerin cemaate yakın olduğunu söylemek kimseye şaşırtıcı gelmeyecektir.

Polislerin ABD'deki faaliyetlerini toparlarsak:
Eğitim-öğrenim için ABD'ye gönderilen polislerin neler yaptığı ortada.
CIA ve FBI'yla iç içe olan emniyetçilerin Amerika faaliyetleri ortada.
Polislerin cemaatle ilişki içinde olup olmadıkları ortada.
O halde...

"ABD'deki polisler dosyası"nın bir sayfasını daha açalım.

Recep Gültekin adım duyanınız var mı?

Yazalım:

1953 Afyon Dinar doğumlu.

1970'te Ankara Polis Koleji'ne girdi. Ardından Polis Akademisi'nde okudu. Sonra mesleğe adım attı.

1990'da ODTÜ Sosyoloji Bölümü'nde "Polis Akademisi'ndeki Eğitimin Kalitesi Hakkında Öğrencilerin Algı ve Beklentileri" çalışmasıyla mastır yaptı.

Tez hocası kimdi dersiniz? YÖK Başkam Prof. Yusuf Ziya Özcan!

Recep Gültekin ile Prof. Özcan öğrenci-öğretmen ilişkisi yanında dost oldular; yedikleri içtikleri ayrı gitmedi.

Recep Gültekin, Prof Özcan sayesinde doktora tezi hazırladı. Emniyetin terfi ve atamalarındaki politikası ve politik ilişkileri üzerine çalıştı!

Recep Gültekin akademik çalışmalarını yürütürken polislik mesleğini de sürdürdü. Ankara Emniyet Müdürlüğü kadrosunda değişik birimlerde komiseriik yaptı.

Fehmi Koru'nun kardeşi Nabi Koru'nun konsolos olarak görev yaptığı Amerika Chicago Başkonsolosluğu'nda emniyet ataşesi olarak çalıştı.

Türkiye'ye döndüğünde Polis Akademisi Başkanlığı'nda şube müdürlüğü ve başkan yardımcılığı görevlerini yürüttü.

1990'lı yıllarda adı medyada, **"Emniyet içindeki Fethullahçı müdürler"** listesinde yer aldı.

Çıkan haberler üzerine, Mesut Yılmaz'ın başbakan olduğu ve Ünal Erkan'ın emniyet genel müdürlüğü yaptığı dönemde "başmüfettiş" kadrosuyla kızağa alındı.

Ancak...

İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu döneminde yıldızı yeniden parladı ve teşkilatın yedi yıldır atama yapılamayan en kritik makamına, personel daire başkanlığına getirildi.

Milliyet gazetesi 12 Temmuz 1998 tarihli haberinde bakın ne diyor:

Personel Daire Başkanlığı'na yapılan "ani atamanın" yürürlüğe girmesiyle Emniyet Genel Müdürlüğü karargâhı karıştı. Yapılan atamayla ilgili *Milliyet'e* konuşan bazı üst düzey polis şefleri atamanın yerinde olduğunu öne sürerken, bir bölümü ise Bakan Başesgioğlu tarafından yapılan seçim nedeniyle Emniyet Teşkilatı üzerindeki "dinci kadrolaşma" iddialarının yeniden gündeme geleceğini belirtti.

İlginçtir...

Aynı dönemde, 21 Temmuz 1998'de Emniyet Teşkilatı içine İngiltere'den bir kurum geldi: Uluslararası Polis Birliği (IPA).

Bu kurumun başkanlığını on yıldır kim yönetiyor biliyor musunuz? Recep Gültekin.

Uzatmayalım... Bütün bu bilgileri niye verdik ona gelelim...

Recep Gültekin bugün Emniyet Genel Müdürlüğü Dış ilişkiler Dairesi başkanlığı görevinde.

Utah, New York, Washington ve Texas'ta mastır-doktora yapan polisleri yurtdışına bu daire gönderiyor.

Recep Gültekin'in ABD'ye gönderdiği polislerden biri de kim biliyor musunuz? **Oğlu Komiser Sebahattin Gültekin**!

Hukuki olarak suç olmasa da bu durum sizce ahlaki mi?

"Ahlaklı bir nesil yetiştirme gayesindeki" cemaat bu "seçime" kızmaz mı?

Üstelik... Neydi Recep Gültekin'in doktora tezi? Türk polis teşkilatında atama ve terfilerde kıyakçılık!

Polislerin hangi kıstaslarla, kimler tarafından ABD'ye gönderildiği açık değil mi?

Şimdi gelelim TISD üyesi polislerin ABD'de neler yaptığına meselesine...

Bunun için Utah'a gitmemiz lazım...

Utah'a gitmeden Ergenekon soruşturmasıyla gündem yaratan bazı belgelerin kaynaklarının neresi olduğunu bilemeyiz...

Amerika'daki polis faaliyetleri

Önce bilmeyenler için Utah'tan biraz söz edelim.

ABD'nin batı bölgesinde yer alan Utah eyaleti kayalıklar, çöller, akarsular, ormanlar gibi hemen hemen bütün doğal yer şekillerinin görüldüğü zengin bir coğrafyaya sahip.

Nüfusu 2,2 milyonun üzerinde.

Diğer eyaletlerle karşılaştırıldığında sessiz bir yapıda olan Utah'ta ilk dikkatinizi çeken olgu Mormon etkisi oluyor.

XIX. yüzyılda Hıristiyan Kilisesi'nden kopan Mormonlar, İncil'i ka-

bul etmekle beraber kendi kitapları da olan bir tarikat.

Eyaletin çoğunluğunu oluşturan Mormonlar, eyalette muhafazakâr dünyayı önemli oranda belirtiyorlar.

Mormonlar sayesinde eyalette yaşanan bazı tartışma başlıkları da size tanıdık gelecek. Bunlardan biri alkol meselesi.

İçki kullanımı eyalette yasal kısıtlamalarla sağlanıyor. Üye olmadan barlara girilemediği gibi, eyalet sınırları içinde satılan içkilerin alkol oranları çok düşük. Çünkü Mormonlar içki kullanmıyor ve kullanılmasını kısıtlıyor.

Mormonların bir diğer özelliği de çok çocuk yapmaları. Bu nedenle Utah'taki aileler çok çocuklu.

Yani, Mormon Kilisesi Tayyip Erdoğan gibi çok çocuk sahibi olmayı özendiriyor.

Gelelim meselenin bizi ilgilendiren yönüne...

Mormonlar yönetimindeki Utah, cemaatin övgüyle söz ettiği bir eyalet.

Cemaat neredeyse kendine Utah eyaletini örnek almış durumda. Buradaki uygulamaların Türkiye'de de olabileceğini düşünüyorlar!

Bunu isteyenler yeni de değil. **1960'lı yularda ABD'ye giden Korkut Özal** gibi isimler Mormonlarla ilişkiye geçip Türkiye'ye "dini bütün" olarak dönmüşlerdi.

Yani Mormonların Türkiye'yle ilişkisi hiç yeni değil. Ancak son yıllarda cemaat sayesinde bu ilişkinin boyutunun arttığı söyleniyor.

Mormonlar Türkiye'de pek bilinmeyen bir tarikat değil. Mormonlar Türkiye'de başka bir nedenle daha tartışılmıştı. **Suikasta kurban giden öğretim üyesi**-yazar Necip **Hablemitoğlu**, Mormonlar ile cemaatin paralelliğinden söz edip cemaatin İslam anlayışının ABD politikalarıyla uyumunu yazmıştı.

Rahmetli Hablemitoğlu'nun bu çalışmaları ise DGM S**avcısı Nuh Mete Yüksel**'in cemaat hakkında hazırladığı iddianamede yer almıştı.

Anlayacağınız Mormonlar-cemaat ilişkisi mevzusu uzun ve derin!

Biz konumuza dönelim...

Utah eyaleti genelinde yaklaşık beş yüz Türk yaşıyor.

Bunlar Utah eyaletinin geneline yayılmış durumda. İçlerinde yalnızca Türkiye'den giden Türkler yok. Kerkük'ten Ahıska Türklerine kadar değişik bölgelerden Türkler de var. Cemaat bunlar içinde etkin faaliyet yürütüyor.

ABD'de de cemaat okulları var. Bu okullara kimlerin gittiği de ayrı bir merak konusu. ABD'de Türkler dışında kimse bu okullara rağbet etmiyor.

Bir de... Türki cumhuriyetlerden özel olarak getirilen öğrencilere rastlanılıyor.

Elbette bu politika ABD'yle uyumlu sürdürülüyor. Örneğin, Ahıska Türkleri yaşadıkları ülkelerde kimlikleri nedeniyle baskı gördüklerini

söyleyip ABD'den göçmen vizesi alıyorlar ve hemen bu okullara başlıyorlar, **ilginçtir kimlikleri nedeniyle baskı gördüklerini söyleyen kişiler eğitimden hemen sonra geldikleri ülkelere dönüyor! Ve her biri Soros'un finanse ettiği sivil toplum kuruluşlarında görev alıyorlar**.

Cemaat bölgede sadece okul organizasyonlarıyla ilgilenmiyor.

Türk kültürünü tanıtan faaliyetlerde de bulunuyorlar. Utah'ta cemaatin düzenlediği Türk kültürünü tanıtım günlerinde gözleme yapan türbanlı kızlar, ideal Türk tipi olarak sunuluyor.

Bunun ötesinde Türk kültürünü tanıtım günlerinde Ahıska Türkleri de kullanılıyor. **Türbandan fese Türk kültürüyle en ufak ilgisi bulunmayan kıyafetler Türk kültürü olarak duyurul**uyor.

Bu genel bilgilerden sonra gelelim polislerin öğrenim gördüğü Utah Üniversitesi'ne...

Utah Üniversitesi'nin adı Türkiye'de sürekli cemaatle anılıyor. Ancak şunu belirtmek gerekir: Utah Üniversitesi cemaatten ibaret değil. Türk akademisyenlerinin hepsi de cemaatçi değil.

Üniversitede bulunan Türk öğrenciler özellikle üç fakültede bulunuyor: iktisat fakültesi, mühendislik fakültesi, siyasal bilimler fakültesi.

Cemaat üyesi öğrencilerin neredeyse tamamı siyasal bilimler fakültesinde, sayılan ise on kişi civarında. Cemaat bu özel öğrencilere burs sağlıyor.

Cemaat üyesi öğrenciler cemaatin evlerinde kalıyor.

Siyasal bilimler fakültesinin en tanınmışları, Fethullah Gülen hakkında yaptığı çalışmalarla tanınan ve *Zaman* gazetesinde makaleleri yayımlanan, **öğretim üyesi H**akan Yavuz ile aynı fakültenin öğrencisi olan Taraf gazetesi yazan Komiser Emrullah (Emre) Uslu.

Utah'ta polis öğrenci olan tek kişi *Taraf* yazan Emre Uslu değil. Polis Akademisi mezunu olan ve polis sitesi "sucveceza.com" da yazarlık yapan **Komiser Fatih Balcı** da Utah'ta doktora yapanlardan.

Ayrıca *Zaman* gazetesinde yazıları kaleme alan **Şaban Kardaş** da Utah'taki cemaatçi öğrencilerden.

Peki, bu öğrenciler sadece doktora mı yapıyor?

Cemaat üyesi öğrenciler düzenledikleri etkinliklerde Türkiye'yi, demokrasinin ve inanç **özgürlüğünün bulunmadığı bir ülke olarak tanıtı**yorlar. Ordunun ve Kema**listlerin demokratik açılımları engellediğini ifade ediyor, AKP hükümeti ile cemaatin demokrasi mücadelesi verdiğinin altını çiziyorlar**.

Cemaat üyeleri üniversite dışında da düzenli toplantılar yapıyor. Bu toplantılar cuma akşamları gerçekleştiriliyor. Toplantıya üniversite öğrencileri, cemaatin "abi"leri, cemaatin bölge temsilcileri katılıyor. Zaman zaman ise eyalet dışından isimi-

mensubu da zaman zaman bu toplantılara katılıyor. ABD'de görevli bazı emniyet mensupları da bu toplantılara gidiyor.

Utah'ta cemaatin genel fotoğrafı bu şekilde...

Gelelim meselenin özüne...

TSK düşmanlığının merkezi

Son zamanlarda ABD/Utah üzerinden Türkiye'ye dönük faaliyetler kamuoyunda sıkça tartışılıyor.

Türkiye'de gizli olan pek çok "devlet belgesi" ve başta TSK'nın üst düzey komutanlarıyla ilgili olmak üzere pek çok kişisel günlük önce Utah'a gidiyor ve buradan servise konuluyor.

Utah merkezli bu psikolojik harbi kimler, niye yürütüyor?

Odatv.com'dan Barış Terkoğlu, kamuoyunun merak ettiği bu sorunun peşine düşüp Utah'a gitti. Önemli bilgilerle döndü...

Şimdi dosyanın ilk sayfasını açalım...

Utah Üniversitesi'nde doktora öğrencilerinden biri *Taraf* gazetesi yazarı, emniyet mensubu Emre Uslu'yu tanıyalım... Önce bir düzeltme yapalım:

Taraf gazetesi yazarı **Emre Uslu'nun gerçek adı, Emrullah Uslu**. "Emre Uslu", **müstear adı.** Niye müstear adıyla yazıyor? Kamu görevlisi olduğu halde, *Taraf* gibi "radikal" bir gazetede nasıl yazabildiği de tıpkı ismi gibi muamma.

Emrullah Uslu, *Taraf* gazetesinde **Önder Aytaç**'la beraber aynı köşeyi paylaştı. Uslu İle Aytaç, Polis Akademisi'nden tanışıyor.

Bir parantez açayım: *Taraf* gazetesinin yazarı Komiser **Önder Aytaç'ın babası Aysal Aytaç** öğretmendi. 12 Eylül 1980 darbesinde Nurcu olduğu iddiasıyla tutuklandı. Fethullah Gülen'le İzmir'de o yıllarda tanıştı. Sonra Aysal Aytaç Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Eğitim Öğretim genel müdürlüğüne kadar yükseldi. Efendim, hani soruyordunuz "Polisleri yurtdışına kimler nasıl gönderiyor?" diye. Fethullah Gülen'in yurtdışında açtığı okullara hangi bürokratların destek verdiğini ise artık sormayınız. Parantezi kapatalım.[20]

Utah'taki Emre Uslu'ya dönelim, çünkü bu konu önemli.

Taraf gazetesinin Ergenekon soruşturmaları sırasında "içeriden"

****

20. Bu işlerin olmazsa olmazı vardır; bir kooperatif mutlaka kurulur! Odatv'den Tutkun Akbaş'ın haberine bakalım: Taraf gazetesinin polis yazan Doç Dr. Önder Aytaç, on parmağında on marifet denecek türde ilginç işlere imza atıyor. Bundan üç dört yıl evvel kendi halinde Polis Radyosu'nda medya programı yapardı. Sonra kendine has üslubuyla televizyon televizyon dolaşıp programlar yaptı. Doç Dr. Önder Aytaç tüm bu marifetlerine bir yenisini daha ekledi. Bu aralar Ankara'da İrem Asma Bahçeleri adını verdiği bir kooperatif işiyle meşgul. Koope-

verdiği haberler hatırlanırsa, köşe yazarı Emrullah Uslu'nun ismi daha da önemli hale geliyor. Hele de Genelkurmay Askeri Savcılığı'nın Emre Uslu'yla ilgili 6 Nisan 2007 tarihinde soruşturma başlatması bu konuyu daha da önemli kılıyor. Askeri Savcılık, Utah'taki bir polis hakkında niye soruşturma açmıştı?

Devam edelim: Emrullah Uslu daha önce de belirttiğimiz gibi, Polis Akademisi mezunu. Terörle Mücadele Şubesi'nde komiser yardımcılığı görevinde bulundu. Akademiden sonra lisansüstü çalışmalarını devanı ettirdi.

Yüksek lisans tezini "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım üzerine yaptı. İlginçtir, 1999 tarihinde tamamladığı yüksek lisans tezi sırasında içişleri Bakanlığı'nın özel izniyle bir yıllığına Kanada'nın Toronto kentine gönderildi.

Hani şu Ergenekon soruşturmasına neden olan ifadeleri veren **çakma haham Tuncay Güney**'in yaşadığı yer! Hani hep merak edilen ve sürekli "yine mi Kanada, yine mi Toronto" denilen yer. Bilindiği gibi Atatürk'ü değil Humeyni'yi seven başörtülü kızlarımız da orada yaşıyor... Neyse...

Emrullah Uslu "Yeşil" tezinde ne yazıyor dersiniz; özetle diyor ki. "Yeşilin, Emniyet ve MİT'le bir ilişkisi yoktur; Yeşilin TSK'yla ilişkisi vardır."

Emrullah Uslu'ya göre "Yeşil", emekli General Veli Küçük'ün adamı. Tez, MİT görevlisi Mehmet Eymür'ün Yeşil'le ilgisine hiç değinmiyor! Eymür'ün kendisi değiniyor, Uslu'nun tezi değinmiyor, ilginç!

Araya girip bir tespitte bulunmalıyım:

JİTEM'i kamuoyuna ilk duyuran gazeteci benim.

JİTEM'in Güneydoğu'da faili meçhul cinayetler işlediğini isim isim yazan ilk gazeteci benim.

Yeşili, yani Mahmut Yıldırım'ın adını, yasadışı faaliyetlerini ilk kaleme alan yazar benim.

Binbaşı Ahmet Cem Ersever'in faili meçhul cinayetler başta olmak üzere tüm anlattıklarını kitap yapan gazeteci benim.

Behçet Cantürk gibi Kürt işadamlarının kimler tarafından nasıl öldürüldüğünü kamuoyuna ilk duyuran benim.

Tüm bunları yazdığı için ölüm tehditleri alan ve aylarca saklanmak zorunda kalan benim.

****

mekle meşgul. Yeşillikler içinde inşa edilecek villa evlerde hâkim, savcı, polis ve üst düzey bürokratlar bir arada oturacak.

Polis Akademisi öğretim üyesi Doç Dr. Önder Aytaç, elektronik posta ve cep telefonu mesajlarıyla emniyet içindeki dostlarına villa arazisi pazarlamaya çalışıyor. Aytaç, toplam 2S0 hisseden oluşan arsanın bir hissesini 35 bin TL'ye satıyor. Emniyet mensuplarına ise indirim yaparak arsa hissesini 33 bin liradan veriyor. 2S0 hisselik arazi için geçtiğimiz haziran ayı başında 180 üyeye satış gerçekleştirdi. Geriye kalan hisselerin satışı için emniyet çev-

Ve şimdi ben diyorum ki:

JİTEM meselesinde maksat üzüm mü yemek, bağcıyı mı dövmek?

Ergenekon soruşturması, dünyada son yıllarda renkli devrimlere sahne olan (Sırbistan, Gürcistan, Ukrayna vs gibi) ülkelerde gördüğümüz psikolojik harp savaşına dönüştürülmüştür.

Hukuki değil, siyasi bir dava haline getirilmiştir.

Keşke Türkiye'deki bazı kanlı olaylara adı karışmış kişiler yakalanıp yargı önüne getirilip hak ettikleri cezaları alsalardı.

Dün Susurluk'ta bu olmadı, olamadı.

Peki ya bugün? Dava sürüyor, bugünle ilgili bir söz söyleyemeyiz.

Ancak; son dönemlerde yandaş medya her karanlık eylemi JİTEM'in işlediğim yazıyor.

Bu konuda bir kafa karışıklığı yaratılmak isteniyor.

Bakınız; **JİTEM resmi olarak yok; illegal bir örgütlenmenin adı o. Kuşkusuz** dev**let, karanlık olaylara karışmış bu kadrolu veya kadrosuz (PKK itirafçıları) isimleri** ko**rudu, kolladı**.

Kendilerine **JİTEM diyen adamlar cinayet işlediler**.

Diğer yanda Jandarma Genel Komutanlığı'nın İstihbarat Birimi var.

Jandarma İstihbarat bugün Türkiye'nin en güçlü üç istihbarat kurumundan biri.

Hakkâri'de de görev yapıyor, Edirne'de de...

Bu bilgilerden sonra gelelim işin özüne:

AB ve ABD diyor ki, "kırsal alandaki güvenliği artık jandarma güçlerinden alın, polise verin!"

Hatta, "Jandarma Genel Komutanlığı'nı kaldırın" demeye getiriyor ve ekliyorlar, "bunun yerine polisi güçlendirin!"

Şimdi bu bilgilerden sonra yandaş medyanın her taşın altında neden JİTEM'i aradığım anladınız mı?

Tüm bu bilgi kirliliği arasında sinsice psikolojik bir savaş yürütülüyor.

Yani mesele üzüm yemek değil, bağcıyı dövmek.

Bu tespitimizden sonra Utah-Uslu meselesine devam edelim...

Komiser Emrullah Uslu, *Taraf* gazetesinden önce de çeşitli gazetelerde yazarlık yaptı. Makalelerinin yayımlandığı gazeteler şunlardı:

Yeni Şafak, Zaman ve *Today's Zaman* ile Barzani ailesi ve Talaba**ni'yle oldukça** iyi **ilişkiler içinde olan İlnur Çevik**'in sahibi olduğu *Anatolian News.*

Emrullah Uslu sadece gazetelere makale yazmadı; İçişleri eski Bakanı Abdülkadir Aksu ve başbakanın danışmanı AKP Milletvekili Ömer Çelik'e de yazdığı raporları gönderdi.[21]

****

Kürtlerle ilgili özel bir kütüphaneye sahip Emrullah Uslu doktorasını Utah Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Merkezi'nde Kürtler üzerine yaptı.

Sekiz yıl ABD'de kalan Uslu, yazılarında özellikle Barzani hareketin**den hep övgüyle bahsetti**. Kürtler arasında da İslamcı ve liberal siyasetin yaygınlaşmasını savundu. Türk devletine akıl vermeden de edemedi; PKK'ya alternatif olarak gördüğü Barzani hareketinin desteklenme**si gerektiğini** özenle vurguladı.

Peki... Bir kamu görevlisi olan Uslu'nun bu kadar uzun bir süre yurtdışında kalması hangi yasaya dayanıyordu?

Devlet Memurları Kanunu buna izin veriyor muydu?

Söz konusu kanun maddeleri, burs kazanan memur "gidebilir" diyor. Bu süre iki seneydi. Eğer gerekli görülürse bir kat uzatılabilirdi. Yani bu süre dört seneye çıkarılabilir, ancak gerekli şartlarda.

Kısacası Emrullah Uslu dört yıl içinde geri dönmezse görevden atılmak durumundaydı.

Uslu nasıl oluyordu da sekiz yılını yurtdışında geçiriyordu?

Kanun, "daha fazla kalabilmek için MİT mensubu olmak ve Başbakanlık tarafından özel izin almak gerekiyor" diyor.

İşte tam da burada akla şu soru geliyor:

Taraf yazarı Emrullah Uslu MİT mensubu muydu?

Odatv.com'un gündemi sarsan bu haberine, birinci ağızdan Milli İstihbarat Teşkilatı'ndan cevap geldi.

MİT, odatv'ye yaptığı açıklamada, Uslu'nun MİT mensubu olmadığını ve kendilerinden burs almadığını söyledi.

Peki, Emrullah Uslu'yu kim, neden koruyordu?

Bu soru çok anlamlı; çünkü...

Türkiye'yi karıştıran, tartışmalara neden olan pek çok sahte belge Utah üzerinden gelmişti. Utah'ta bulunan bir grup, çeşitli internet siteleri aracılığıyla bu belgeleri yayınlamıştı. Ve bu belgeler kısa sürede Türkiye'nin gündemine oturuvermişti!

Ülkeyi karıştıran bu yayınlar hangileriydi, önce bunu hatırlayalım:

- **Orgeneral Yaşar Büyükanıt**'ın Genelkurmay başkanlığı görevine geleceği günlerde kendisine karşı yoğun bir kampanya başlatıldı. Kampanyayı yürütenler, Türkiye'de önemli isimlere Genelkurmay başkanının Yahudi kökenli olduğuna dair mesajlar çekti. Başta yandaş medya ve internet siteleri, kaynağı meçhul bu bilgileri sayfalarına taşıdı.

Söz konusu haberde, Orgeneral Büyükanıt'ın dedesi Mehmet Yaşar Efendi'nin Birinci Dünya Savaşı'nda İngilizlerle birlikte hareket ettiği anlatıldı, resmi görevli Mehmet Efendi'nin Yahudi istihbarat Örgütü "Nili" adına çalıştığı yazıldı. Ve bu kaynağı meçhul iddiaya göre Mehmet Efendi sonunda Osmanlı istihbaratı tarafından infaz edildi.

Sonra öğrenildi ki, haberler internet ortamından Utah'tan geliyordu!

Peki, bu sahte bilgileri Utah'tan kim sızdırıyordu?

Bu meçhul kaynağın bir özelliği dikkat çekiciydi:

Kaynak, Ortadoğu tarihi konusunda oldukça geniş bir bibliyografyaya sahipti. Akademik bir formasyonla bu iddiayı yazmıştı ve birçok kitaba atıfta bulunmuştu.

Bu notu unutmayınız. Devam edelim...

Bu kaynağı meçhul yayınlarla yapılmak istenen açıktı. **Cemaate karşı hoşgörülü olduğu bilinen Orgeneral Hilmi Özkök**'ün Genelkurmay başkanlığındaki görev süresi doluyordu. Yerine ise Orgeneral Yaşar Büyükanıt gelecekti.

Gizli kaynak karışıklık çıkararak Büyükanıt'ın gelmesini engelleyip Özkök'ün süresini uzattırmayı mı amaçlıyordu?

Bilemeyiz.

Bildiğimiz bu bilginin nereden sızdırıldığı...

Bu kaynağı meçhul iddiaları yayınlayan site "kursadhareketi.org" idi.

Alıcı ismi olarak "Alperen Türk" adı kullanılmıştı.

Sitenin, adının hem "Kürşad" olması hem hem de alıcısına "Alperen Türk" gibi milliyetçi bir isim vermesi dikkatinizi çekmiştir.

Adı milliyetçi olan bu sitenin içeriği oldukça dini nitelikteydi. Yani meçhul kaynak isimlerle kendini saklıyor, ancak yayınlarla bu örtüyü tam kapatamıyordu.

Devam edelim...

Kaynağı meçhul Utah merkezli servis sağlayıcı, yayınlarına devam etti.

Bu kez kamuoyu gündemine getirilen "Genelkurmay Andıcı" olarak bilinen, TSK'nın bazı gazeteciler, yazarlar, işadamlarıyla ilgili raporlarını içeren belgeydi. Genelkurmay Savcılığı'nın açıklamasına göre belge 12 Ekim 2006 tarihinde ordudan çalınmıştı.

Genelkurmayın yaptığı soruşturmaya göre, bu belge önce Utah'a gitmiş ve buradan Türkiye'ye servis edilmişti.

Durun, bitmedi...

Ergenekon soruşturmasının en çok önem verdiği, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Özden Örnek'e ait olduğu iddia edilen ve içinde darbe planlarının anlatıldığı günlükler de Utah üzerinden Türkiye'ye gelmişti.

Bu günlükler "denizcuersitesi.com" adresinde yayınlamıştı. İlginçtir, bu adres de Utah üzerinden bir servis sağlayıcısından alınmıştı.

Hatırlatma yapalım:

Hem andıç hem darbe günlükleri ilk olarak *Nokta* dergisinde yayımlandı. *Nokta* dergisi Genel Yayın Yönetmeni Alper Görmüş darbe günlüklerini, *Nokta* dergisi yazarı

Nokta kapanınca Alper Görmüş ve Ahmet Şık *Tarafa* geçtiler. Utah merkezli **kimliği meçhul kaynağın haberlerini kullananların hemen hepsinin Tarafta, çalışmış olması ilginç değil mi**?

Bu tür haberleri sadece *Nokta*, *Taraf* yapmadı. Yandaş medya da bu haberlere çok ilgi gösterdi. Onların haber kaynakları ise artık hiç şaşırtıcı değildi; TSK hakkında yolsuzluk iddiaları yayınlayan "yolsuzluk.com", "rusvet.cjb.net", "soygun.cjb.net" gibi sitelerdi ve **onların kaynağı da Utah'tı**!

Görüldüğü gibi Utah gizli devlet belgelerinin yayınlandığı bir odak haline gelmişti.

Peki, olayın biraz daha ayrıntısına girelim. Bu işleyiş nasıl gerçekleşiyordu?

Çalınan belgeler Türkiye'de internet bağlantısı olmayan bir bilgisayarda elektronik ortama kopyalanıp, ardından herhangi bir internet kaleden mail olarak Utah'a gönderildi.

Utah'tan sahte isimle site alan alıcı ise bunu siteye ekledi. Böylelikle bu belgeler yayınlanmış oldu.

Bu yayın hemen Türkiye'deki yandaş medyanın kulağına fısıldandı. Ve yandaş medya Utah adını geçirmeden ilgili sitenin adını kullanarak haberi alıp yaptı. Böylece hem haberi veriyor hem yasal sorgulamadan kurtulmuş oluyorlardı. Çünkü onlar yayınlanmış bir belgeyi haber yapıyorlardı.

Utah'taki kaynak da kendisini rahatça saklıyordu. Özetle şebekenin hareket tarzı böyleydi...

Gelelim merakla beklenen soruya:

Bu işleri organize eden kimliği meçhul kaynaklar kimdi?

Her şeyden önce Genelkurmay arşivlerine ya da devlet kademelerindeki gizli belgelere Türkiye'de ancak istihbarat ya da emniyet kuvvetlerinin ulaşabileceği bilinen bir gerçek.

Utah'tan bu belgeyi alan kişi ise doğal olarak bu emniyet ya da istihbarat yapısıyla ilişkili olmak durumunda.

Bu da Utah'ta bulunan, emniyet kuvvetleriyle ilişkili bulunan ve TSK karşıtı olarak bilinen isimleri düşündürüyor.

Emrullah Uslu Utah'ta Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü'nde doktora yapan bir komiser.

Bu **kimliği meçhul kaynak Taraf gazetesi yazarı Komiser Emrullah Uslu olabilir** mi? **Nitekim Askeri Savcılık da böyle düşünmüş olacak ki Emrullah Uslu hakkında** so**ruşturma başlattı**.

Elinizdeki kitapta adı sık sık geçen bir isim yine karşımıza çıktı: Graham Fuller.

İşte CIA'nın bir dönem Türkiye masasının sorumluluğunu yürüten Graham Fuller ile *Taraf* gazetesinin komiser yazarı Emrullah (Emre) Uslu Washington'da zaman zaman görüştüler mi?

Örneğin bu görüşmelerden biri 29 Ekim 2008 tarihinde Washington'da gerçekleşti mi?

Emrullah Uslu'nun son dönem faaliyetleri, Utah'tan sızan gizli belgelerle ilişkileri, orduyu ve ulusalcıları eleştiren yazılan düşünüldüğünde, CIA ajanı Fuller ve Komiser Uslu'nun böyle bir görüşme yapması dikkat çekici hale geliyor.

Üstelik "Ergenekoncu" olduğunu iddia ettiği kesimlere sert eleştirileriyle bilinen Emrullah Uslu'nun **Gladio'nun ve Yeşil Kuşak Projelerinin mimarı olan Graham Fuller**'la kurduğu yakın ilişki, pek çok kişinin kafasını berraklaştıracaktır.

Ergenekon operasyonunun "ulusalcı yükselişin önüne geçme" projesi kapsamında yapıldığı iddialarını da bu paralelde düşünmek gerekiyor.

Bitmedi...

Emrullah Uslu, Washington'da Jamestown Vakfı'nda çalıştı.

Yani birileri Emrullah Uslu'ya hep kol kanat gerdi.

Jamestown Vakfı, 1983 yılında kurulmuş bir düşünce kuruluşu. ABD dışişlerine strateji üreten kuruluş, o yıllarda ABD dış politikasına denk düşen tipik bir antikomünist söylemle çalıştı. Sovyet gücünün sınırlandırılması, kuruluşun başat stratejisiydi. Sovyetler Birliği çözüldükten sonra ise vakıf yine ABD dış politikasına denk düşecek şekilde bir stratejik çalışma izledi.

Vakıf, çalışma alanını, Türkiye'yi de içine alacak şekilde Ortadoğu ve Kafkasya olarak belirlemiş. ABD'nin bu bölgelerdeki iddiası düşünülürse vakfın önemi ortaya çıkıyor. Bunun ötesinde vakıf pek çok eski diplomat, istihbaratçı, politikacıyla ortak çalışmalar yürütüyor.

Peki, bu vakıfta Komiser Emrullah Uslu nasıl çalıştı?

Vakıf bu göreve getireceği ismi bir ilanla arıyordu. İlanda göreve getirilecek kişinin nitelikleri arasında "ABD'de kalma sorunu olmaması" ifadesi geçiyordu. Kısacası vakıf, göreve getireceği ismin ABD'de yaşamasını istiyordu. Bir süre sonra ülkesine dönecek bir ismi istemiyordu. Emrullah Uslu bu göreve nasıl geldi? Uslu, kadrosu emniyette bulunan bir polis değil mi? Eğitimi bitince görevine dönmeyecek miydi?

Ancak nasıl olduysa oldu, birileri Emrullah Uslu'ya aracı oldu, vakıfta işe alındı.

Uslu 17 Şubat 2009'da vakfın bir toplantısında konuşmacı olarak görev aldı. Vakfın düzenleyeceği konferansın başlığı, "Energy Security Challenges to Europe and America in Eurasia" yani "ABD ve Avrupa'nın Avrasya'daki Enerji Güvenliği Sorunları'ydı.

Tam da ifade ettiğimiz gibi, konferans ABD dış politikasına dönük bir çalışma. Emrullah Uslu'nun konferanstaki konuşma başlığı "The PKK & BTC Pipeline Security" yani "PKK ve Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı Güvenliği" idi.

Neyse...

Emrullah Uslu konusunu çok uzattık. Umarım meselenin özü ortaya çıkmıştır.

Bu bölümü kapatmadan son bilgileri verelim:

Genelkurmay Askeri Savcılığı'nın Utah'la ilgili soruşturması çok ilginç bilgileri ortaya çıkardı.

Emrullah Uslu halen emniyet mensubuydu. Ancak sekiz yıldır ABD'de bulunan Uslu üç ayda bir "okyanus ötesi uçamaz" yazan doktor raporu gönderiyordu. Bu raporu nasıl aldığı da ayrı bir konu.

Bu sayede yıllardır ABD'de bulunmaya devam ediyordu. Emniyet odatv'nin yayınları üzerine Emrullah Uslu'nun çok acil olarak geri çağrılmasına karar verdi. Emrullah Uslu'dan gerekirse gemiyle geri gelmesini isteyecekti.

Emrullah Uslu, 2001 yılı ağustos ayında gittiği ABD'den 2009'da Türkiye'ye döndü. Önder Aytaç'la *Taraf* gazetesinde makale yazmayı sürdürdü. Ancak bu durum kısa sürdü; ikili ayrıldı; ayrı ayrı makale yazmaya başladılar.

Emrullah Uslu bugün hem polislik yapıyor hem de Tarafta köşe yazarlığı! Mes**lektaşları, basın açıklaması yapmaları ya da bir şikâyetleri**ni dile getirmeleri duru**munda bile disiplin cezası alırken, Uslu köşe yazarlığına devam ediyor**!

Samih Teymur da Türkiye döndü; Anadolu'da bir şehirde görevlendirildi.

Gelen bilgilere göre Washington'daki polis enstitüsü TISD kapatıldı. Kitabın adını "Deşifre" mi koysaydım acaba?

Cemaatten koptular

Prof. Dr. Hakan Yavuz, Utah Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Ortadoğu Araştırmaları Merkezi öğretim üyesi.

Türkiye'de yazdıklarıyla, söyledikleriyle, politik, dini tercihleriyle hep konuşulan bir isim.

AKP'li Edibe Sözen'in eşiydi. Ayrıldılar. Ama ilişkileri arkadaş olarak hâlâ sıcaklığını koruyor.

Hakan Yavuz ismi ile Fethullah Gülen cemaati, bilindiği gibi sık sık yan yana geliyordu bir dönem.

Son dönemde Hakan Yavuz, Fethullah Gülen cemaatini eleştirerek, kendisinin artık ilişkili olmadığım açıkladı:

Şimdiye kadar bu anlamda tüm cemaatlerden uzak durdum. Kısacası, ben kendimi cemaat mensubu olarak görmedim.

Bazı cemaatler beni kendi mensupları şeklinde algılamış olabilirler. Kişisel görüşüm, **Türkiye'de bir cemaate mensubiyetin büyük oranda "yükselme" veya "belli kazanımlar elde etme" amacı taşıdığıdır.** Benim bunlara hiçbir zaman ihtiyacım olmadı.

Öte yandan ben cemaat karşıtı bir insan da değilim. Bu bir çelişki gibi görülebilir. Ancak, bir sosyal bilimci olarak böylesine etkili bir olguya karşı da ilgisiz kalamazdım.

Ne var ki **söz konusu cemaatin bugünkü "konumundan" ciddi şekil**de, hem **demokrasimiz açısından hem de toplumsal barış açısından kaygı duyuy**orum.

Bir akademisyen olarak bu kaygılarımı Reuters Ajansı'nda ve çeşitli gazetelerde dile getirdim. Rahatsızlık nedenlerim şunlar:

1) **Cemaat samimi değil;** cemaatin içeride ve dışarıda geliştirdiği birbirine zıt iki ayrı dili var.

2) **Cemaat bir siyasi proje peşinde ve bu Cumhuriyet'in kuruluş felsefesine uygun bir proje değil**.

3) Cemaatin gerek içeride, gerekse uluslararası alanda meşruiyet arayışı, dış aktörler karşısında zayıflığı, onu edilgen bir konuma sokmuş; bu nedenle işbirliği yaptığı uluslararası aktörlerle ilişkisi sorgulanmalıdır.

4) Cemaat özelde Said-i Nursi'nin *Risale-i Nur'unu*, genelde ise İslam'ı "araçsallaştırmıştır." **Gittikçe İslamsız bir islam anlayışı hâkim olmakta ve güce odaklanmış bu islam anlayışı ahlaki çekirdekten uzaklaşmaktadır**.

Bunları görebilen biri olarak benim herhangi bir cemaat yapışma aidiyetimin olması mümkün değil.

Cemaatler bana göre özgür düşünceye yer veremezler.

Ayrıca, cemaatler doğaları gereği farklılıkları değil "aynılaşmayı" savunur.

Bu bağlamda her zaman farklılıkların zenginlik kaynağı ve hayatın olağan yapısı olduğunu savunan, sosyal olguları anlamaya odaklanmış, düşüncelerle dans etmeyi seven biri olarak benim, şu veya bu cemaatin "talebesi" olduğum iddiası doğru değildir.

Evet, Hakan Yavuz ısrarla Fethullah Gülen cemaatiyle ilişkisinin hiçbir zaman bulunmadığını ve cemaati desteklemediğini söylüyor. Peki, gerçekten öyle mi?

Hakan Yavuz bugüne kadar cemaatle aynı karede bulunmaktan hiç çekinmedi. *Zaman* gazetesinde makaleler yazdı. Cemaati savunan akademik çalışmalar yayımladı. Cemaatin düzenlediği konferanslarda baş konuşmacı oldu. Hatta *The Emergence of A New Turkey: Democracy and AK Parti*

kitabı, AKP tarafından tanıtım kitapçığı olarak dağıtıldı. Cemaat tarafından düzenlendiği bilinen Abant Platformu'nun Washington toplantılarına konuşmacı olarak katıldı.

Hakan Yavuz, "Gülen Hareketi: Türk Püritenler" isimli makalesinde Fethullah Gülen'i sosyal çığır açan birisi *(social innovator)* olarak tanımladı.

> İstikrarlı bir Türkiye için îslami değerler ile Kemalist siyasi sistem arasında bir denge gerekir. Gülen hareketi bu dengeye bir ulaşma yolu sunuyor" dedi. Hakan Yavuz, ABD'de AKP iktidarından rahatsız olanlar için şu tespiti yaptı: "Türkiye'deki değişimden rahatsız olanlar genellikle Türkiye'de yıllardır iktidarda olan kokuşmuş yönetici sınıflarla işbirliği halinde olan ve onlara dış meşruiyeti sağlayanlardı. (06.11.2002, *Zaman.)*

Cemaate ilişkin açıklamalarını tekrarladığı SkyTürk'teki Serdar Akinan'ın programında Hakan Yavuz, Cumhuriyet'in sorunlarını ahlaki olarak tanımlayıp Said-i Nursi'ye dönülmesini savundu.

Açıkçası Hakan Yavuz yıllarca cemaati memnun eden faaliyetlerin içinde oldu. Görüş olarak bir İslami Calvinciliği savundu. Sufi İslam'ı kendine kaynak olarak gösterdi. Cemaatin eğitim, ekonomi, siyaset alanında sivrilmesini ve piyasayla bütünleşmesini, bu değişimin temsilcisi olmasına bağladı. Cemaati övdü.

Överken cemaat için "Bir Türk Protestanlaşması ve Türk Siyonizmi'dir" gibi ilginç sıfatlar kullandı. Kısacası Hakan Yavuz her fırsatta cemaatin tezlerini belirli bir sistematikle savundu.

Sanırız Hakan Yavuz'un fikirsel dünyasını açıkladık. Biraz da Utah günlerini anlatmamız gerekiyor.

Hakan Yavuz **son dönemde İslamcı harekette moda olan İsrail'de doktora yapanlar kervanına**, 1989'da Hebrew Üniversitesi doktora programına girerek katıldı.

2001'de Joan B. Kroc Enstitüsü'nde Rockfeller bursuyla Fethullah Gülen üzerine araştırma yazdı. Sonra Utah'ta Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü'nde öğretim üyeliği görevine devam etti.

Cemaatin Utah faaliyetlerinin son bulduğu anlaşılmasın.

ABD'de cemaati takip edenlerin karşılaştıkları bir vakıf var: **Türk Kültür Vakfı**.

Türk Kültür Vakfı'nın başında Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nın eski bir mensubu olan Güler Köknar var.

İlginçtir, Türk kültürünü tanıttığı iddia edilen ve bu sayede bakanlıklardan **destek alan kuruluşun sembolü Osmanlı tuğrası**!

Vakıf ABD'de yapılan etkinliklere âdeta para akıtıyor.

Geçtiğimiz yıl yapılan festivaller için üç milyon dolar harcadı. Festi**valde Türk kültürü olarak tanıtılan ise yağlı güreş, mehter takımı, fesli ve türbanlı gençler, O**s**manlı çadırıydı**.

Konuşmalarda İslami vurgular dikkat çekti. Üstelik ABD'de konuşulanlar, festivalin 19 Mayıs'ta gerçekleştirilen Türk Yürüyüşü'ne alternatif olarak düzenlendiği yönünde.

Festivale AKP'li milletvekilleri katıldı. Üstelik festivalin düzenlenmesine vakıf ile dönemin Dışişleri Bakanı Babacan'ın beraber karar verdiği söyleniyor.

Vakfın, Utah Üniversitesi Siyasetbilimi Fakültesi Ortadoğu Araştırmaları Merkezi tarafından gerçekleştirilen pek çok çalışmayı desteklediği iddia ediliyor.

Merkezin Türkiye üzerine yaptığı çalışmalara zaman zaman vakıf tarafından fon sağlandığı herkes tarafından dile getiriliyor.

Örneğin, 2006 tarihinde Utah'ta "Bir İslam Kentleşmesi Modeli Konya-Dönüşmekte Olan Şehir Konya" isimli bir sempozyum düzenlendi. Sempozyumda cemaatin ekonomik gücünün en fazla olduğu Konya, İslam'ı ekonomiyle modernleştiren şehir olarak anlatıldı.

Konferansta elbette Hakan Yavuz ve cemaate yakın olduğu belirtilen Hasan Kösebalan, Yasin Aktay, polis yazar Fatih Balcı gibi isimler de vardı.

Bunlardan Hasan Kösebalan geçtiğimiz aylarda TSK eleştirileriyle gündeme gelen USAK'ın strateji yazarlarından. *Zaman* gazetesinde de yazıyor.

Yasin Aktay ise *Yeni Şafak* gazetesi yazarı. Konya Selçuk Üniversitesi öğretim görevlisi. Çok ilginçtir, Aktay tezini "ABD'nin Utah eyaletinde Utah Üniversitesi bünyesinde; Mormonların iş ahlaki ile Anadolu'da yeni gelişen burjuvazi sınıfının çalışma ahlakları arasında karşılaştırmalı bir çalışma" olarak yaptı.

Fatih Balâ'nın ise polis yazarlardan olduğunu zaten yazmıştık.

Utah'**tan gelen polis müdürü**

Cemaatin gazetesi *Zaman* yazarlarının hep yüksek mevkilere geldiklerini görebiliyoruz. Polis Akademi**si başkanlığına Zaman gazetesi yazarı, akademisyen Prof. Dr. Zühtü Arslan'ın getirilmesi bunun örneğidir**.

Zühtü Arslan ismi önümüzdeki dönem çok tartışılacak.

Çünkü Arslan'ı bu konuda önemli kılan bir soruşturma var.

31 ağustos 2007 tarihinde *Hürriyet* gazetesinde çıkan habere göre Arslan hakkında, "polis ile askeri karşı karşıya getirmek" gerekçesiyle inceleme başlatıldı.

Polis Akademisi'nin başına getirilen Arslan, yapmış olduğu açıklamaların askerde rahatsızlık yaratmasıyla biliniyor.

Arslan'ın genel görüşleri, askerin yetkilerinin azaltılması doğrultusunda. Bu konuda George Soros ta**rafından fonlanan TESEV Vakfı**'na yazdığı "Almanak" nedeniyle Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ tarafından suç duyurusunda bulunuldu.

TSK'yı yıprattığı gerekçesiyle, açıkça eleştirilen Arslan'ın Polis Akademisi'nin başına gelmesinin gerekçesi ne olabilir?

Daha önce AKP'nin hazırlattığı sivil anayasa taslağının mimarlarından olan Arslan, **Atatürk'e hakaret ettiği** gerekçesiyle hakkında soruşturma başlatılan Atilla Yayla'ya destek bildirisi ile türbana serbestlik tanınmasını isteyen bildirinin de imzacısı.

Gelelim bizim konumuzu ilgilendiren hikâyesine.

Polis Akademisi Müdürü Prof. Arslan, Utah'ta bulunan Atlas Ekonomik Araştırmalar Vakfı için de araştırma yaptı.

Arslan'ın Utah'taki bu kuruluş için yaptığı çalışmanın başlığı da ilginç: "Özgürlüğü Savunmanın Yükü: Türkiye Örneği."

Arslan, Avrupa Konseyi, İngiliz Büyükelçiliği, Avrupa Birliği gibi kurumların Türkiye için hazırladıkları pek çok projede çalıştı.

Bunlardan en dikkat çekici olanı Avrupa Birliği Komisyonu Türkiye Delegasyonu için 2004 yılında hazırladığı, "Dinler Arası ilişkiler: Seküler ve Demokratik Bir Sistemde Barış içinde Bir Arada Varoluş Arayışı" başlıklı projeydi. Proje Fethullah Gülen cemaatinin dinler arası diyalog kampanyasıyla paralel yürütüldü.

Zaman gazetesinde yazıları yayımlanan Arslan'ın akademi başkanlığına getirilmesine artık kimse şaşırmıyor.

Türkiye bugünlere bir günde gelmedi:

Polis Teşkilatı bir günde cemaatin kontrolünü ele geçirmedi.

Bu konuda çok politikacının vebali vardır.

En çok da 1970'li yılların sonunda solcuları emniyet içinden temizlemek için onları "cuntacı" olarak gösterip teşkilattan atanların...

Polisin vebali

Tarih, 27 Kasım 1979.

Yer, TBMM.

Meclis genel kurulunda kürsüye çıkan bir MHP milletvekili, CHP Senatörü Hasan Fehmi Güneş'in içişleri bakanlığı döneminde, aranmakta olan bir solcuyu makam otomobiline alarak Harp Akademileri toplantısına götürdüğünü söyledi.

Bu sözler hemen CHP'li Güneş'e ulaştırıldı. Senatörler, ortak toplantı olmadığı sürece milletvekili genel kurulunda konuşamazlardı.

re söz aldı ve oldukça sert ifadelerle olayın yalan olduğunu söyledi.

Sözünü bitirip kürsüden inerken **AP'li Senatör Ömer Naci Bozkurt**, "Ya doğruysa?" diye laf attı. Ortalık karıştı.

Oturuma ara verildi, ama kavga kuliste de sürdü. Bir grup AP'li küfür ederek Güneş'e saldırdı.

Kavga esnasında Güneş belindeki Smith Wesson tabancasını çıkarıp AP'li Bozkurt'un kafasına vurdu. (Bu dava uzun yıllar Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görüldü; Güneş ceza aldı.)

AP'li Senatör Bozkurt da, elindeki çantayı Güneş'in yüzüne fırlattı. Çarpmanın etkisiyle çanta açıldı ve içinden çıkan belgeler her yana dağıldı.

Bu arada araya giren kişiler tarafından kavga yatıştırıldı.

Dağılan belgeler toplanırken olayın seyri değişti. Çünkü...

Uzun yıllar emniyet müdürlüğü, emniyet genel müdürlüğü yapan AP'li Ömer Naci Bozkurt'un çantasından çıkan belgeler valiler, kaymakamlar, emniyet müdürleri, emniyet amirleri vs personelin, "müspetler" ve "menfiler" diye fişlendiğini ortaya çıkardı.

Gözler AP'li Senatör Bozkurt'a çevrildi.

Bozkurt, bu raporu kimin hazırlığını bilmediğini, kendisine vereni ise hatırlayamadığım söyledi.

Raporu kimin hazırladığı hiçbir zaman öğrenilemedi. Kimin döneminde hazırlandığı konusunda tahminler yürütüldü.

Raporda "müspet" ya da "menfi" olarak isimleri geçenlerin görev yerleri yazılıydı. Buradan yola çıkanlar -günümüzün moda deyimiyle-"andıç"ın 1977-78 yıllan arasında yazıldığını iddia etti.

O dönemde içişleri bakanlığı koltuğunda kim oturuyordu dersiniz? MSP'li **Korkut Özal**!

Peki, emniyet genel müdürlüğü makamında kim vardı? **Vecdi Gönül**!

Bir anımsatma yapmalıyım:

1974'te MSP'li Oğuzhan Asiltürk'un içişleri bakanlığına getirilmesiyle başlayan süreç, "takunyalılar" dönemi diye adlandırıldı. Bunun nedeni, artık bakanlık ve ilgili teşkilatlarda göze sokarcasına takunya giyip aptes alınmasıydı.

Bir diğer tahmin ise, "andıç"ın yeni kurulan AP azınlık hükümetinin çıkaracağı İçişleri Bakanlığı Kararnamesi'ne yönelik hazırlandığıydı.

Sonuçta "amacı" başka olsa da...

12 Eylül 1980 askeri darbesi bu "andıç"a göre İçişleri Bakanlığı'nda büyük bir kıyım yaptı. Valiler, emniyet müdürleri bu listelere bakılarak teşkilattan atıldı.

İlgili raporun, hangi personeli "menfi", hangisini "müspet" olarak değerlendirdiğini tablolarda göreceksiniz.

"Müspet" isimlerin yıllar içinde nasıl yükseltildiklerini tek tek gös-

termek isterdim. Ancak yer darlığı nedeniyle sadece birkaç isim sıralayabiliyorum:

Vecdi Gönül (emniyet genel müdürü, AKP'nin savunma bakanı), Abdülkadir Aksu (ANAP ve AKP'nin içişleri bakanı), Sabahattin Çakmakoğlu (MHP'nin içişleri bakanı), Sadettin Tantan (ANAP'ın içişleri bakanı), Saffet Arıkan Bedük (emniyet genel müdürü), Oğuz Kaan Köksal (emniyet genel müdürü), Hamdi Ardak (İstanbul emniyet müdürü), Reşat Akkaya (Ordu valisi), Nusret Miroğlu (Hatay valisi), Ertuğrul Oğan (emniyet genel müdürü yardımcısı), Uğur Gür (Bolu emniyet müdürü) vs.

Peki, "menfilere" ne olmuştu?

Rapora göre "menfi" vali, müfettiş, kaymakam, emniyet müdürü, emniyet amiri vs görevlerdeki personelin hemen hepsi "cuntacı"ydı!

Bu nedenle "menfilerin" hemen hepsi 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra tasfiye edildiler; iki satır yazıyla kimi ihraç edildi, kimi resen emekliye sevk edildi.

12 Eylül'de 89 vali, 226 emniyet müdürü, emniyet amiri ve 550 emniyet görevlisi resen emekli edildi. Kimilerine göre tasfiye edilenlerinin sayısı on bini buldu...

Adına ister rapor, ister "andıç" diyelim, hazırlanan listeler sözümona bir "cuntanın" da varlığını gösteriyordu!

"Cunta"nın başında Emniyet Genel Müdürlüğü Personel Atama Şube Müdürü Muzaffer Özbayrak vardı.

Güya bu nedenle emniyetteki personel atamalarının başına getirilmişti! Hakkındaki "değerlendirme" şöyleydi:

"Marksist militan. Emniyetteki komünist cuntanın lideri. Çok tehlikeli."

Ne sertifikalarının ne ödüllerinin bir önemi olmuştu; "cuntanın lideri" Özbayrak, genç yaşında resen emekli edilivermişti.

Bugün Ankara'da avukatlık yapıyor; Gençlerbirliği ve Türkiye Boks Federasyonu'nda aktif görevler üslenerek Türk sporunun gelişmesi için çaba sarf ediyor. Şanslıydı, çünkü onun döneminde henüz "Ergenekon" yoktu!

"Cuntanın" en tehlikeli adamı ise "Mao Mustafa'ydı!

Mustafa Gündeşlioğlu hakkındaki "andıç" şöyleydi:

" 'Mao Mustafa' ismiyle maruf CHP döneminin kurmayı. Sivil Savunma başkanvekili ve Muğla vali vekili. Komünist, anarşist militan. Çok tehlikeli."

Doğal olarak (!) Gündeşlioğlu da resen emekli edildi.

"Çok tehlikeli" Gündeşlioğlu, yıllarca Mülkiyeliler Birliği yönetiminde, Çukobirlik genel müdürlüğünde bulundu; İnsan Hakları Vakfı'nın kurucularından oldu!

Listelerde okuyacaksınız ama birkaç küçük not daha eklemeliyim:

Örneğin, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı Mustafa Yiğit hakkındaki "değerlendirme notu" Ergenekon soruşturmasıyla ortaya çıkan dinleme skandallarım anımsatıyor:

"CHP partizanı, ancak ikili oynar, AP'yle irtibatlıdır. Dinleme konusunda ihtisası vardır. CHP döneminde politik dinleme ve gayrimeşru istihbarat yapmıştır."

Bir zamanlar ne kadar da masummuşuz!

Yine günümüzde yaşadığımız bir olayla ilgili bir benzerlik yazayım:

Emniyet Genel Müdür Yardımcısı Oktay Engin, "CHP partizanıdır; ancak ikili oynar, AP'yle irtibatlıdır; yabancı istihbaratla ilişkilidir; dışarıya haber sızdırır (özellikle büyük gazetelere); güvenilmez; kozmopolit, karanlık, çok tehlikeli."

Yandaş medyaya soruşturma bilgileri sızdıranların kulakları çınlasın!

Son bir örnekle bu bölümü kapatayım:

Taraf gazetesi yazan Komiser Emrullah (Emre) Uslu, "okyanus aşma" korkusu olduğu için yıllardır Utah'ta akademik çalışma yapıyordu. Ve bir türlü getirilemiyordu.

Oysa otuz yıl önce işler çok kolaydı. "Andıçlanan" Polis Enstitüsü Müdür Muavini Yaman Galolar apar topar Türkiye'ye getirilecekti. Bakan nasıl üslenmişti:

"Marksist militan, Polis Enstitüsü ve kolej olaylarının tertipçisi, çok tehlikeli, yurtdışındaki görevinden derhal çağrılmalıdır." Yaman Galolar hemen getirilip resen emekli edildi!

Bu arada ilginçtir...

Emniyetteki "cuntayı" açıklayan raporun dili nedense "sol jargona" uygundu. Örneğin, bazı isimler için "oportünist" deniliyordu!

Valiler: "menfiler"-"**müspetler**"

"İçişleri Bakanlığı Merkez Teşkilatı Değerlendirmesi ve Envanteri" adlı belgenin girişinde şu not vardı:

> Aşağıdaki değerlendirmede, A) Kesinlikle önemli bir görev verilmemesi gereken menfi isimler hakkında; B) Ehliyet ve kapasite balonundan önemli bir görev verilmesinde fayda görülmeyen isimler hakkında; C) Çeşitli görevlerde istifade edilebilecek müspet isimler hakkında; çok kısa olarak bilgi verilmiştir.

Yani bu bölümdekiler mülki idare yöneticilerini (valiler vs) kapsıyordu.

Menfi isimler:

Bu listede toplam 98 isim vardı. Uzun olduğu için özetlemek zorun-

da kaldım. Ayrıca kişiler hakkında "ahlaksız", "bilgisiz" gibi nitelemeleri yazmadım. Bu arada **"mezhepçi" olarak yazılanları "Alevi" diye okumak gerekiyor. "Bölücü" olarak yazılanlar ise muhtemelen Kürt'tü**.

Ziya Çöker: müsteşar; CHP militanı.

Fahri Görgülü: müsteşar vekili; çok tehlikeli, CHP partizanı.

M. Rahmi Tan: müsteşar vekili; CHP militanı.

Sudi Kocaimamoğlu: müşavir; Marksist militan, CHP kurmaylarından, çok tehlikeli.

Ali Rıza Kaya: müşavir; CHP militanı.

Hayri Kozakçıoğlu: merkez valisi; CHP'li.

Nihat Etiz: merkez valisi; CHP'li.

Fikret Nazilli: merkez valisi; CHP militanı.

Remzi Öze: merkez valisi; Ecevit'in özel kalemi, CHP militanı.

Nazmi İyibil: merkez valisi; CHP'li oportünist, her devrin adamı.

Necdet Kambur: merkez valisi; CHP'li.

Metin Dirimtekin: merkez valisi; CHP'li, ancak AP'yle irtibatlı, oportünist.

Ayhan Demircan: merkez valisi; Marksist militan, CHP partizanı olarak görülür; çok tehlikeli.

Saner Arman: merkez valisi; CHP partizanı olarak görülür, çok tehlikeli.

Sezai Aydın: hukuk müşaviri; aşın solcu, mezhepçi.

Galip Alaçayır: hukuk müşaviri; mezhepçi. Faik Yücel: İller İdaresi genel müdürü, CHP partizanı.

Nihat Üçyıldız: Nüfus İşleri genel müdürü; solculara alet olur, himaye eder, görevinden alınması gerekir.

Zeki Ersan: Tetkik Kurulu başkanvekili; CHP militanı.

Fazlı Güldez: başmüşavir; CHP'li, mezhepçi.

Musa Atik: müşavir müfettiş; CHP-AP'yle irtibatlı, mezhepçi, oportünist.

Çetin Birmek: müşavir müfettiş; CHP'li, AP'yle irtibatlı, oportünist.

Yusuf Ziya Göksu: CHP militanı.

Erol Çakır: müfettiş; CHP'li, yeni alındı.

Mahmut Yılbaş: müfettiş; CHP'li yeni alındı.

Müspet isimler:

Bu üstede 57 isim vardı; özetledim.

Sabahattin Çakmakoğlu: merkez valisi; ehliyetli, cesur, kararlı, dürüst.

Rafet Küçüktiryaki: merkez valisi; çok ehliyetli, cesur atak.

Babür Unsal: merkez valisi; çok ehliyetli, cesur.

Ali Rıza Yaradanakul: merkez valisi; çok ehliyetli.

Ali Çankaya: merkez vahşi; ehliyetli tecrübeli, yaşlı.

Nihat Oğuz Bor: merkez valisi; orta ehliyetli, tecrübeli.

Burhaneddin Çakar: merkez valisi; orta ehliyetli, dürüst.

Durmuş Yalçın: merkez valisi; ehliyetli, tecrübeli.

İhsan Dede: merkez valisi; tecrübeli.

Ah Rıza Akdemir: merkez valisi; ehliyetli, dürüst, MHP'li.

Mithat Çekin: müşavir; orta ehliyetli, dürüst.

Mehmet Us: müşavir; orta ehliyetli, dürüst.

Nurettin Turan: Tetkik Kurulu üyesi; çok ehliyetli, cesur, atak.

Gökhan Aydınar: müşavir müfettiş; ehliyetli, dürüst.

Çetin İlyas Aksoy: başmüfettiş; ehliyetli.

Hanefi Demirkol: başmüfettiş; ehliyetli, dürüst.

M. Salih Bor: müfettiş; ehliyetli yeni alındı. .

Mülki idare yöneticileri bir de "faydasızlar" kategorisine ayrılmıştı. Burada da 70 isim vardı. Bunları yazmadım.

Emniyetçiler: "menfiler"-"müspetler"

"Emniyet Genel Müdürlüğü Değerlendirmesi ve Envanteri" adlı çalışmanın girişinde de şu bilgi yazılmıştı:

Aşağıda değerlendirmede A) Faaliyet, kapasite ve dürüstlük bakımından kendisinden Emniyet Teşkilatı'nda üst seviyeli idareciler olarak istifade edilebilecek elemanlara ait isimler; B) Kesinlikle önemli bir görev verilmemesi gereken elemanlara ait isimler kısaca belirtilmiştir.

1) Menfiler: Bu gruba dahil elemanlar zararlı, ters istikametli, aşırı solcu, partizan veya ikili oynayan, ahlaksız, hırsız, şaibeli kimselerdir. Derhal bulundukları aktif görevlerden alınmaları zaruridir. Pasif durumda olanlara kesinlikle görev verilmemelidir.

2) Müspetler: Bu gruba dahil olan elemanların müşterek vasıfları, milliyetçi, kesin tavırlı, dürüst, cesur ve ehliyetli olmalarıdır. Ayrıca değişik hususiyetleri, isimlerin karşısında belirtilmiştir.

Yani bu bölümdekileri emniyet kadrolan oluşturuyordu...

Menfi isimler:

Bu üstede 128 isim vardı; kısalttım.

Haydar Özkın: emniyet genel müdürü; CHP partizanı.

Rafet Erdoğan: emniyet genel müdür yardımcısı; CHP partizanı.

Ali Akman: emniyet genel müdür yardımcısı; CHP partizanı, protokole düşkün, çevresi geniş, ehliyetsiz.

İsmail Metin; personel daire başkanı; CHP militanı, dernekçi, tehlikeli.

Fevzi Karaman: istihbarat daire başkanı; Marksist cuntadan, çok tehlikeli.

Tuncay Gökdağ: güvenlik daire başkanı; CHP partizanı, komünistlerin

emniyetteki arşivlerinin yakılmasına alet oldu.

Fethullah Eraslan: eğitim daire başkam; CHP militanı, enstitü ve kolejinin sorumlularından, çok tehlikeli.

Bedriye Cavuzoğlu: inşaat daire başkanı; CHP partizanı, R. Ecevit'e bilgi taşır.

İlhan Lostar: istihbarat şube müdürü; CHP partizanı.

Ali Natık Cancan: emniyet amiri; Marksist militan sorumlularından.

Hüseyin Kemiksiz: merkez emniyet müdürü; CHP militanı.

Kâzım Ulusoy: merkez emniyet müdürü; Marksist militan, Pol-Der eski genel başkanı, *Pol-Der* dergisindeki ideolojik yazılarıyla tanınır. Daha rahat çalışabilmesi için merkeze gelmiştir. Marksistlerin emniyetteki liderlerindendi. Bölücü, çok tehlikeli.

Ali Namık Şerdül: Malatya eski emniyet müdürü; CHP'li, mezhepçi.

Haşim Aytural: İstanbul emniyet müdür muavini; CHP militanı, mezhepçi.

Mahmut Dikler: İstanbul emniyet müdür muavini; CHP militanı, ikili oynar, tehlikelidir.

Tahsin Gürdal: daire başkanı olmak üzereydi; CHP militanı.

Saffet Yüksel: Polis Koleji müdürü; Marksist militan, TKP'li, koleji Marksistleştiren, çok tehlikeli.

Erol İnce: İçel emniyet müdür muavini; bölücü, mezhepçi.

Bundan sonra liste, bütün il emniyet müdürlerinin tek tek "fişlenmesiyle" devam ediyordu. Özetledim...

Ercan Belen: Ankara emniyet müdürü; CHP partizanı.

Bekir Sıtkı Kutluay: İzmir emniyet müdürü; CHP partizanı.

Ulvi Kökten: Antalya emniyet müdürü; Marksist militan, çok tehlikeli.

Kemal Koloğlu: Balıkesir emniyet müdürü; CHP'li, aşırı solcu.

Hüsamettin Öğüt: Çankırı emniyet müdürü; CHP militanı, cunta elemanı.

Hasan Uyar Çorum emniyet müdürü; Marksist militan, Kars'ı karıştırdı, çok tehlikeli.

Haluk Bahçekapılı: Kırşehir emniyet müdürü; CHP'li.

Süreyya Atilla: Kütahya emniyet müdürü; CHP'li, mezhepçi, tehlikeli.

Mehmet Canseven: Kahramanmaraş emniyet müdürü; CHP'li, mutedil.

Çetin Domaç: Sakarya emniyet müdür vekili; Marksist militan, çok tehlikeli.

Müspet isimler:

Bu üstede 86 isim vardı; kimin nereye verilebileceğini belirtiyordu. Yine özetledim.

Saffet Arıkan Bedük: merkez emniyet müdürü; cesur, atak; emniyet ge

nel müdürlüğü veya emniyet genel müdür yardımcılığı ya da büyük bir il verilebilir.

Abdülkadir Aksu: merkez emniyet müdürü; cesur, atak, ehil; emniyet genel müdürlüğü veya emniyet genel müdür yardımcılığı ya da büyük il verilebilir.

Hamdi Ardalı: merkez emniyet müdürü; cesur, tecrübeli; emniyet genel müdür muavinliği ya da büyük il verilebilir.

Reşat Akaya: merkez emniyet müdürü; tecrübeli, ehliyetli; emniyet genel müdür muavinliği veya büyük bir il verilebilir.

İsmet Şatıroğlu: merkez emniyet müdürü; dürüst ehliyetli; Polis Enstitüsü başkanı olabilir.

Polat Bolatoğlu: Uşak şube müdürü; atak dürüst; büyük veya orta il emniyet müdürlüğü verilebilir.

Nevzat Fırat: merkez emniyet müdürü; dürüst, tecrübeli; küçük ya da problemsiz il verilebilir.

Nusret Miroğlu: eski emniyet müdürü ve kaymakam; dürüst ehil, orta veya kritik il verilebilir.

Ali Akan: müfettiş; dürüst ehil; merkezde daire başkanlığı verilebilir.

Sabri Yıldırım: müfettiş; dürüst, ehil; orta il verilebilir.

Ertuğrul Oğan: bütçe şube müdürü; dürüst bilgili; yerinde kalabilir ya da orta ya da kritik bir ü verilebilir.

Ünal Erkan: merkez emniyet müdürü; atak; kritik il veya merkezde daire başkanlığı verilebilir.

Taner Arda: Isparta şube müdürü; ehliyetli; Ankara 2. Şube müdürlüğü ya da kritik il emniyet müdürlüğü verilebilir.

Sadettin Tantan: İstanbul turizm polis emniyet amiri; atak, dürüst, ehliyetli; İstanbul 2. şube müdür vekilliği ya da kritik il verilebilir.

Uğur Gür: Kocaeli emniyet amiri; cesur, atak, ehliyetli; İst. 2. Şube ya da 1. Şube müdür muavin vekilliği verilebilir.

Atilla Aytek: narkotik şube müdürü; çok sert, atak, kritik veya küçük il emniyet müdürlüğü (valisi dirayetli olmalıdır).

Listenin bundan sonraki bölümünde emniyet teşkilatına alınması önerilen 27 kaymakamın adı vardı. Birkaç örnek verdim.

Oğuz Kaan Koksal; Bozkurt kaymakamı; cesur, olgun; kritik il emniyet müdürlüğü verilebilir.

Sait Eker; Derinkuyu kaymakamı ehil; kritik il emniyet müdürlüğü verilebilir.

Aslan Yıldırım; Mut kaymakamı ehil, tecrübeli; orta il veya kritik il emniyet müdürlüğü verilebilir.

Memduh Oğuz; Dicle kaymakamı ehliyetli, tecrübeli; kritik il emniyet müdürlüğü ya da daire başkanlığı verilebilir.

Her iki rapordaki birkaç istisna personel dışında, "menfilerin" hemen hepsi tasfiye edildi. Valiler, emniyet müdürleri, emniyet amirleri, kaymakamlar arasında aydın, demokrat personel neredeyse bırakılmadı.

İdeolojisi Türk-İslam sentezi olan 12 Eylül darbecileri içişleri Bakanlığı'ndaki "takunyalı kadrolaşmaya" hiç dokunmadı.

Öyle ya, baş düşman solculardı; dost olanlar ise Türk-İslamcılar! Liyakat bile aranmayan bir süreç başladı.

Kadro açığını kapatmak için **yasa değiştirilerek, Yüksek islam Enstitüsü mezunları emniyet kadrolarına alındı**.

Ara not vereyim: ilk kez 1985 yılında emniyet kadrosuna alınan 120 islam Enstitüsü mezunu, 2009 itibariyle birinci sınıf emniyet müdürü olacak. Yani artık il emniyet müdürleri arasında islam Enstitüsü mezunlarını da göreceğiz.

ANAP döneminde içişleri Bakanlığı yavaş yavaş Nakşibendi ve Nurcu cemaatlerin kontro**lüne geçti.** Ancak Nurcu cemaat, bir uyanıklık yaparak Personel Daire Başkanlığı gibi kritik makamı ele geçirdi. Ardından istediği atamaları yaptı. Nakşibendileri bile tasfiye etti.

Uzatmayalım, aslında bunlar bilinmeyen gerçekler değil.

Türkiye üç yılı aşkındır Ergenekon soruşturması gerginliğini yaşıyor. Herkes bu "derin" soruşturmayı yürüten, TSK içinde korkusuzca "cuntacı generaller" arayan emniyet görevlilerini merak ediyor.

Bu konuda bilgi sahibi olduk mu?

Sedat Ergin *Milliyette* yazdı:

> "Hiç şüphe yok ki, karşımızda bir organizasyon var. Organizasyonun kimlerden oluştuğu, kaç kişi oldukları konusunda bir bilgimiz yok. Ama üç aşağı beş yukarı bir tahmin yürütebiliyoruz" (14.02.2009).

Kuşkusuz zaman bu "derin organizasyonun" aktörlerini tamamen ortaya çıkaracaktır.

Ancak otuz yıl önceki "andıç" gösteriyor ki, bugün yaşananlara bir günde gelinmedi.

Türkiye'nin her geçen gün gerginleşen bu atmosferinin sorumlusu, dün CHP'yi "militan", "tehlikeli", "sakıncalı" gören zihniyettir.

Tarih yazacaktır: Bütün bunlara, -**üzerlerinden "darbe buldozeri" geç**mesine **rağmen- hâlâ karşı duranlar bu ülkenin aydınlık insanlarıdır**.

Altıncı bölüm

Liberal faşizm

Milton Friedman duayen bir liberaldi ve Şilili diktatör Pinochet'nin dünyadaki en büyük destekçisiydi.

Bugün liberallerin, **hızla sivil bir diktatörlüğe doğru giden bir hükü**mete ve **Türkiye'yi "koçbaşı" gibi kullanmak isteyen uluslararası güçle**rin denetimindeki cemaate övgüler düzmesinin altında ne yatıyor?

Liberal Fascism adlı kitabın yazarı Jonah Goldberg, li**beralizmin kaynağının f**a**şizm olduğu**nu söylüyor.

O halde...

Liberallerin "şeyh uçmaz, mürit uçurur" misali göklere çıkardıkları ABD Başkam Barack Obama'yla ilgili birkaç söz söylemek şart. Ama önce yüz yıl geriye gidip XX. yüzyılın başındaki dönemin Başkan Obaması'nı iyi tanımak gerekir. Bu tarihsel gerçekler bilinmeden yapay imajlar üzerindeki örtü kaldırılamaz.

Adı, Thomas Wocdrow Wilson.

28 Aralık 1856'da doğdu! 3 Şubat 1924'te öldü.

1913-1921 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri başkanlığı yaptı.

Obama gibi Demokrat Parti'dendi.

Obama gibi hukukçuydu; sonra akademisyenlik yaptı; Princeton Üniversitesi rektörlüğünde bulundu. Ardından politikaya girdi; başkan oldu.

Bu kısa bilgilerden sonra Başkan Wilson'un siyasal duruşunu öğrenebilmek için ABD'nin ondan önceki politik doktrinine bakalım:

ABD tarihine baktığınızda dış siyasetin belirli dönemlere ayrıldığım görürsünüz. 1823 Monroe Doktrini, Amerika dış politikası için bir başlangıç sayılabilir. ABD'nin değişmez "anayasası" olan bu doktrin kabaca şunu içeriyordu:

- Avrupalılar artık topraklarımızda yeni bir koloni kuramaz.
- Kendi siyasal-dini sistemlerinin propagandasını bizim topraklarımızda yapamaz.

Yani diyorlardı ki, biz verimli zengin kıtamızda mutluyuz; ne Avrupa bize karışsın ne de biz Avrupa'ya karışalım.

ABD bu doktrin sayesinde XIX. yüzyıl boyunca Avrupa'nın çatışmalı dünyasından uzak durdu; kendi kıtasında büyüdü; ekonomik gelişme çizgisini kendi duvarları ardında tamamladı. Çok da zenginleşti.

Îç pazarını fethetmiş her düzenin/ülkenin dışarıya açılması bir "siyaset yasası"dır; ABD de öyle yaptı, sömürge edinme politikası gütmeye başladı.

İngiltere, Fransa ve ardından Almanya, İtalya, Rusya, Japonya dünyayı paylaşma mücadelesine girmişlerdi. Amerika bu rekabetinin gerisinde kalamazdı.

ABD'de emperyal güç haline gelme politikasını uygulayan dört başkan çıktı:

1897'de ispanya'ya savaş açan gözü kara McKinley; 1901'de "büyük sopa" politikasını uygulayan popüler T. Roosevelt; 1908'de Çin'e ve Latin Amerika'ya "dolar diplomasisi" yürüterek baskı yapan Taft; 1913'te Birinci Dünya Savaşı'na katılan Wilson.

ABD bu dört başkan döneminde Monroe Doktrini'ni çöpe attı; "dışarıya açıldı." O tarihten bugüne yüz yıldır süren "globalizm" dönemi başladı. Bunun en önde gelen temsilcisi Wilson'du. Oysa...

Wilson seçimlere sömürgecilik politikasını eleştirerek girdi. Dışa yönelik askeri harcamaların önemli ölçüde kesilmesini, çiftçilere, sanayicilere krediler verilmesini savundu.

"Yeni özgürlük" adıyla bilinen ekonomik ve siyasal bir program açıkladı. Banka ve para sisteminde köklü değişiklikler yapacağım vaat etti. Gümrük tarifelerini düşürecekti.

Yıllar sonra seçimi kazanan Demokratlar Wilson sayesinde Beyaz Saray'a yerleşti.

Gençlerin ve kentli orta sınıfın oylarını alan Wilson seçim meydanlarında söylediklerini unuttu. Çünkü reel politika farklıydı...

Başkan Wilson ABD'nin yüz yıllık politikalarını değiştiren karizmatik siyasi bir lider ve kimilerine göre ise "mesih" olarak, dünya siyaset sahnesine çıktı.

Wilson'a göre, Amerikan mallarının gittiği her yere Amerikan -siyasi, iktisadi ve kültürel- düzeninin gitmesi şarttı.

Yıllardır dikensiz gül bahçesinde ekonomisini büyüten ABD'nin ilk hedefinde, Latin Amerika, Pasifik ve savaşlar nedeniyle bitkin düşmüş Avrupa ile Önasya vardı.

1917'de Rusya'da çarlığın devrilmesi, Almanya'nın gittikçe çökmesi, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile Osmanlı İmparatorluğu'nun her an yıkılıp dağılacak bir durumda olması ABD'nin iştahını kabarttı.

Ve Birinci Dünya Savaşı'nın son yılında "büyük adım" atıp savaşa girdi.

Harbe girişini "aman gideyim, şu ganimetlerden biraz da ben kapayım" havasında yapmadı. Avrupa topraklarına ateşli silahlarından önce psikolojik silahlarını soktu. Örneğin Wilson, "savaş kararanı aldığı zaman kabinesi önünde hüngür hüngür ağlayan bir devlet adamı" imajıyla tanıtılmaya başlandı.

O kadar barışçıldı yani!

Wilson hemen "büyük kurtarıcı" rolünü üstlendi. Îşsiz-evsiz-aç kalan milyonlarca çaresiz insanın umudu olarak gösterildi. Bolşeviklerin Rusya'da iktidara gelmesinden korkanların da güvencesiydi o.

"Kurtarıcılıkta" Lenin'in rakibiydi!

Tarih, 8 Ocak 1918.

Harbe girme kararı alan ABD başkanı, kendi adıyla bilinen "Wilson Prensipleri"ni açıkladı.

"Sömürge topraklardaki uluslara kendi kaderini tayin hakkı verilmeli; uluslararası bütün ekonomik engeller kaldırılmalı; Avrupa, Önasya sınırları yeniden çizilmeli; milletlerarası barış teşkilatı kurulmalı" gibi 14 madde içeriyordu Wilson Prensipleri.

Wilson Prensipleri başta Avrupa olmak üzere dünyada heyecan dalgası yarattı.

Savaştan çıkmış acılı insanların umudu oldu; dünyaya yeni bir düzen getireceğine inanıldı. Dünyanın ezilenlerinin gözünde Başkan Wilson, Yenidünya'dan gelmiş barışçıl bir kahramandı. Wilson Prensipleri sanki ezilen halkların kurtuluş programıydı. Bu prensipler, Lenin'in "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" ilkesiyle karşılaştırıldı.

Not eklemeliyim: Aslında Wilson Prensipleri, Bolşeviklerin savaştan çekildiklerini açıklayan, 22 Aralık 1917'deki Brest-Litovsk Konferansı'ndaki barış programı maddelerinin neredeyse tıpatıp benzeriydi.

Ama bunu kim bilirdi ki?..

Sonuçta Wilson, Bolşeviklerin etkisini silmede başarılı oldu ve sonuçta, Rusya Devrimini alkışlayan Avrupa sosyal demokratları o günlerden sonra Lenin'den çok Wilson'a yakın oldu. Herkes Wilson'da kendini buldu; sosyal demokratlar Wilson'u "sosyalist"; muhafazakârlar yeni "mesih-peygamber"; ulusal kurtuluş savaşı verenler ise "halkların ağabeyi" olarak gördü. Batı'nın liderliği artık yavaş yavaş Washington'a geçiyordu.

Bu arada bu maddelerin çoğuna da uyulmadığını, Wilson Prensipleri'nin kâğıt üzerinde kaldığını yazmalıyım. Fakat buna rağmen **Birinci Dünya Savaşı'ndan kazançlı çıkan tek ülke ABD oldu**.

Birinci Dünya Savaşı soması Başkan Wilson, milyonlarca kişinin öldüğü, eskimiş ve yıkılmış Avrupa'yı ziyaret etti.

Avrupalılar ellerinde ABD bayraklarıyla Başkan Wilson'u sokaklarda coşkuyla karşıladı.

Gazeteler Wilson için "büyük kurtarıcı" manşetleri attı.

Çizilen karikatürlerde, Wilson, Bolşevizmi tehdidinden korkan, eskimiş Avrupa'-ya güneşi getiren adam olarak tasvir edildi.

Ve sıkı durun...

Wilson pek çok ülkede İsa'ya benzetildi. Kimi ise ona "Mesih" dedi!

"Aziz" Wilson'un fotoğraflarının altında mumlar yakıldı. Önünde diz çökülüp dualar edildi.

Parantez açayım: Wilson başkanlığının son yılında ağır hastalıklarla mücadele etti ve o dönemde kendini "Tanrı'nın resulü İsa" zannetti. Propagandaya kendisi de inanmıştı.

Neyse... Biz Wilson'un Avrupa'da estirdiği rüzgâra geri dönelim.

Çünkü bu oluşturulan hava İstanbul'u da çok etkiledi.

Tarih, 4 Ocak 1919.

Robert Koleji'ndeki toplantılar sonucu İstanbul'daki münevverler "Wilson Prensipleri Cemiyeti"ni kurdu. Bu sivil toplum kuruluşunun merkezi Nuruosmaniye'deki *Zaman* gazetesi bürosuydu.

Kurucuları; Halide Edip, Gelaleddin Muhtar, Ali Kemal, Hüseyin Avni, Refik Halid gibi Osmanlı'nın tanınmış münevverleriydi.

Derneğin üyelerinin çoğunluğu gazeteciydi:

Sabah başyazarı Ali Kemal, *İkdam* başyazarı Celal Nuri, *Akşam* başyazarı Necmettin Sadak, *Yeni Gazete* başyazarı Mahmud Sadık, *Vatan* başyazarı Ahmet Emin, *Yeni Gün* başyazarı Yunus Nadi, *Zaman* yazan Cevat...

Osmanlı münevverleri Başkan Wilson'u "kurtarıcı" olarak görüp methiyeler yazdılar. O zor koşulların altından kurtuluşun ancak ABD'nin desteğiyle olacağına inandılar.

Bu nedenle bir tür kolonileştirme amacı taşıyan "manda isteriz" taleplerini yazıya döktüler.

Bu düşünceye sahip olmalarının nedeni, Avrupa gazetelerinde okudukları Wilson'u göklere çıkaran makalelerdi.

Doğrusu Başkan Wilson da güzel laflar etmeyi biliyordu. "Barbar ülkelere uygarlık götüreceğini" söylüyordu. Sihirli sözcüğü "özgürlük" ve karizmatik oluşu, Osmanlı münevverlerini mest ediyordu.

Oysa Wilson, Batı'nın iktisadi ve siyasal egemenliğine özünde karşı çıkmıyor, sadece biçimini değiştiriyordu. Manda/kolonileştirme aslında sadece sömürünün biçim değiştirmiş haliydi.

Ancak pek çok mazlum ülke insanı, aydını, burjuva demokratı, aldatıldığını sonra anladı.

Avrupa'da barışsever gözüken Wilson, Amerika kıtasında diktatördü. Meksika'ya, Dominik Cumhuriyeti'ne, Haiti'ye, Küba'ya, Panama'ya, Nikaragua'ya ve Honduras'a Amerikan askerlerini göndermekten hiç çekinmemişti.

Mazlum halkların lider olarak örnek aldığı Emiliano Zapata'ya, Pancho Villa'ya neler yaptığı, o köylü isyanlarını nasıl bastırdığı Avrupa'da ve Doğu'da ancak zamanla duyulacaktı.

Nobel Barış Ödülü sahibi Wilson'un yumuşak tavırlarının, güler yüzünün altında ne sakladığı sonra görülecekti. "Mesih" Wilson aslında dünyayı ülkesinin çıkarma göre düzenlemek isteyen "büyük patron"du, hepsi bu!

XXI. yüzyılın başında birileri (örneğin, Amerika'daki islam Ümmeti lideri Louis Farrakhan) Obama'nın "mesih" olduğunu iddia ediyor! Peki, öyle mi?

Obamalar Turuncu Devrim peşinde

ABD Başkanı Barack Hussein Obama'nın, aynı adı taşıyan babası Hussein Obama'nın Müslüman bir Kenyalı olduğunu artık biliyorsunuz. Peki, Kenyalılar ne zaman Müslüman oldu?

Kara Afrika'nın en çok bilinen Müslüman'ı kimdi?

Sanırım büyük çoğunluk biliyordur: Bilal-i Habeşi.

Hz. Peygamber'in müezziniydi. Aynı zamanda Müslümanlığı kabul eden ilk yedi sahabeden biriydi.

Bilal-i Habeşi, bugün de kara Afrika İslami'ni temsil eden güçlü bir simge. Bu nedenle, ABD'deki Müslüman Siyah hareketine "Bilalian movement" denilmektedir.

Bilal-i Habeşi'nin îslam dinine nasıl girdiğini, işkencelere rağmen Müslümanlıktan vazgeçmediğini hepimiz çocukluğumuzdan biliyoruz.

Peki, islam mücahitleri, kara Afrika'yı, yüksek bir ideal olan "Bilalileştirmeye" ne zaman, nasıl başladı?

Türkiye'de pek üzerinde durulmaz ama İslamiyet, Medine'den önce Afrika'ya ulaştı. Müslümanların Mekke'de ikamet etmeleri imkânsız hale gelince Hz. Peygamber, başta damadı Osman bin Affan olmak üzere, on biri erkek dördü kadın on beş sahabesinin Habeşistan'a (yeni adıyla Etiyopya'ya) göç etmesine izin verdi. Yıl, 615'ti.

Habeş Kralı Necaşi Aşhama, gelen sahabelere hürmet göstermenin yanı sıra kendisi de Müslümanlığı seçti. Böylece islam, Medine'den önce kara Afrika'ya ulaşmış oldu.

Bu nedenledir ki, Kenya, Sudan, Uganda vd ülkelerde her yıl "hicri yılbaşı" kutlamaları yapılmaktadır.

İslam'ın kara Afrika'ya bu sembolik girişinden sonra, Müslüman Arap ordusunun 639'da Mısır'ı almasıyla Afrika kıtası kuzeyden başlayarak Müslümanlaşmaya başladı.

Afrika sadece askeri fetihlerle İslam'a kazandırılmadı.

İkincil ve aslında daha önemlisi ticaretti.

İslam'dan önce, başta Hz. Peygamber olmak üzere Arap tüccarlar Kuzey ve Doğu Afrika liman-pazarlarına gidip geliyorlardı. **İslam'ın Arap toplumunu geliştirmesiyle bu kıyı ticareti daha da gelişti.** Sadece Arap tüccarlar da gelmedi. ;

İran körfezindeki ülkelerden ve Hindistan'dan gelen tüccar Müslümanlar da Afrika'ya yeni bir dinin ve kültürün getirilmesinde öncü oldular.

Kızıldeniz'in iki yakası arasındaki alışverişler ve Arapların yerli kadınlarla evlenmekten kaçınmamaları, İslam'ın özellikle Kuzey ve Doğu Afrika'da hızla ve çabuk yayılmasına neden oldu.

Sadece ABD Başkanı Obama değil, bugün bile Kenya'da Araplarla kaynaşan birçok aile neslinden hem Siyah hem Beyaz hem de melez bebekler dünyaya gelmektedir.

Yeni gelen dinle birlikte dil de değişti: Arapça "sahil" sözcüğü anlamına gelen ve yüzde 40'ından fazlası Arapça olan "Svahili"' dili ortaya çıktı.

Dünyanın en önde gelen dillerinden biri olan Afro-İslami Svahili dili, Obama'nın baba tarafının kullandığı dildi.

Doğu Afrika denilen bölgeyi oluşturan Kenya, Uganda ve Tanzanya'da Müslümanlar bugün azınlıkta. Bunun nedeni Hıristiyan misyonerler.

Oysa bugün Hıristiyan misyonerlerin yaptığını geçen yüzyıllarda Müslüman Sufi tarikatlar yapmıştı, İslam'ın kıtada hâkim din haline gelmesi bu tarikat mensubu Sufiler eliyle sağlandı.

Kabile kavgalarının yaygın olduğu, kıta emniyetinin söz konusu olamadığı, deniz korsanları ya da karadaki silahlı eşkıyalar yüzünden yol güvenliğinin kalmadığı dönemde toplumsal dayanışmayı, paylaşma kültürünü, birlikte yaşama tecrübesini, hak ve hukuka saygıyı öğütleyen islam, Afrika yoksullarınca hemen kabul gördü.

Afrika'da tekke demek aynı zamanda ribat demekti.

Ribatlar, sınır boylarında kurulan ve gönüllü Müslüman mücahitlerin, İslam topraklarına dışarıdan gelebilecek tehlikeleri önlemek gayesiyle nöbet tuttukları askeri kuleler, garnizonlardı.

Bu ribatlarda hem askeri hem de tasavvufi eğitim verilirdi.

Sahra topraklarında, Afrika'nın kavurucu sıcağı altında yaşam mücadelesi veren yoksul kitlelerin yegâne sığmağı da zaviyeler oldu.

Müslümanlar Afrika'nın vahşi bölgelerinde bile kurdukları zaviyelerle sağlık hizmetlerini, dönemin ve şartların elverdiği oranda en işlevsel tarzda gerçekleştirdiler.

Ayrıca misyoner Sufiler kendilerine özgü metot, zikir, sülük ve terbiye usullerini coğrafi ve kültürel şartlara da uygun hale getirerek Afrikalıların İslam'a geçmelerini kolaylaştırdı.

Afrika topraklan farklı tarikatlar arasında âdeta taksim edilmiş vaziyetteydi. Senegal denince Müridiye, Moritanya denince Ticaniye, Fas denince Darkaviye, Tunus denince Arusiye, Cezayir denince Medyeniye, Mısır denince Şaziliye, Libya denince Senusiye, Nyerya denince Kadiri-ye, Sudan denince Mirganiye ve Eritre denince Salihiye akla geliyordu.

Peki, Obama'nın memleketi Kenya'da hangi tarikatlar güçlüydü?

Kenya'da en yaygın tarikat Kadiriye'ydi.

Bugün dünyaya yayılmış kırk beş kolu olan Kadiriye tarikatım, XII. yüzyılda Bağdat'ta Abdülkadir Geylani (ö. 1167) kurdu.

Başta Sudan olmak üzere bazı Afrika bölgelerinde Şeyh Geylani mehdi olarak tanınmaktaydı.

Kesin olmamakla birlikte bu tarikat 1550'lerde Hicaz'dan Doğu Afrika'ya geldi. O tarihe kadar islam dünyasında pek de yaygın olmayan Kadiriye tarikatı Afrika'da çok çabuk benimsendi ve hemen yayıldı. Bunun temel nedeni tarikata sık sık zikir meclisi düzenlemesiydi! Zikir Afrika kültürüne yakın bir dini ritüeldi.

Kenya'da bir diğer tarikat ise, XIII. yüzyılda Tunus'ta Şeyh Abdullah Şazili (ö. 1258) tarafından kurulan Şaziliye'ydi.

Sünni bir tarikat olan Şaziliye'nin XV. yüzyılda Doğu Afrika'ya geldiği tahmin ediliyor. Tarikat XIX. yüzyılda bölgenin en güçlü tarikatı haline geldi. Tarikata Kenya'da hâlâ zaviyeleri var.

Burada bir parantez açacağım: Sultan II. Abdülhamid Şaziliye şeyhlerinden Hasan Zafir'i İstanbul'a çağırıp, Yıldız Sarayı'nın bahçesindeki iki konağı ona tahsis etti. Böylece İstanbul'da yaşamasını sağlayarak Afrika'daki Senusi ayaklanmasını bastırdı. Bu konak Beşiktaş Barbaros Caddesi üzerindedir ve harap halde durmaktadır. Acaba bu tarihsel bina "tasavvuf müzesi" haline getirilemez mi?

Devam edelim:

Rıfaiye tarikatının da Doğu Afrika'da belli bir tesiri vardı. Keza Muhammed Ali (1178-1255) tarafından Güney Arabistan'da kurulan Aleviye tarikatı da bilhassa Kenya'da güçlüydü.

kurduğu Ayderusiye ile Abdullah Alevi Muhammed Ahmed el-Haddad'ın kurduğu Haddadiye.

Kenya'nın yerli tarikatı ise Şeyh îdris Sa'ad tarafından 1930'da Darü's-Selam'da kurulan Askeriye idi. Ancak bu tarikat diğerlerine göre çok az rağbet gördü.

Obama ailesi bu tarikatlardan birine bağlanmış mıydı acaba?

Bilinmiyor. Ancak bir tarikata bağlı olduklarından şüphe yok; çünkü hemen hemen tüm Afrikalı Müslümanlar bir tarikata mensuptu.

Bugüne kadar ABD Başkanı Obama'yla ilgili her tür haberi yapanların bu durumu görmezden gelmeleri hayli ilginç.

XVIII. yüzyılda islam dünyasını etkileyen yenilik (tecdid) hareketi, başka yerlerde olduğu gibi Afrika'da da yeni tarikatların doğmasına neden oldu.

Bunlar, Fransız, İtalyan, İngiliz sömürgecilerine karşı bağımsızlık mücadelesi verdiler. Kısa zamanda bölgesel siyasetin de motor gücü haline geldiler.

"Neo-Sufizm hareketi" olarak tanımlanan bu tarikatlar, hurafe ve batıl inançlara karşı çıkıp, sünnetin yaygınlaşmasına öncelik etmeyi görev edindiler. Yani tasavvufi uygulamalarda yer yer rastlanan kimi taşkınlıklara, aykırı yaklaşımlara karşı bayrak açtılar.

İşte bu tarikatlardan biri de XVIII. yüzyılda Abdülkerim es-Samman tarafından kurulan Hicaz merkezli Sammaniye tarikatıydı.

Sammaniye tarikatım geliştiren büyüten Ahmed el-Tayyip (ö. 1824) oldu. Bu nedenle bu tarikata daha somaları "Tayibiye" denmeye başlandı. Tarikat, merkezi Sudan'da olmak üzere Doğu Afrika'da hayli gelişti.

Uzatmayalım; Tayyibiye gibi onlarca tarikat vardı Afrika'da.

Aynı soruyu sormak durumundayım: Obamalar hangi tarikata mensuptu?

Ailenin oturduğu Victoria Gölü çevresinde "Tayyibiye" tarikatının ağırlıkta olduğu biliniyor.

Obamalar için "Tayyibiye" tarikatından diyebilir miyiz? Bu konuda elimizde bilgi/belge yok. Sadece "ihtimaldir" diyebiliriz...

Diğer yandan, ABD Başkanı Obama Tayyibiye'yi bilmeyebilir ama Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tanıyor.

Peki, Tayyip Erdoğan Obama'yı tanıyor mu? Örneğin şu sorunun yanıtını biliyor mu?

Kunte Kinte'yi kaçıranlara Obamalar yardım etti mi?

"Kökler" tek kanallı televizyonun unutulmaz dizilerden biriydi.

Afrikalı Müslüman Siyah genç Kunta Kinte, davul yapmak için kütük ararken köle peşinde koşan Beyazlar tarafından yakalanıp gemiyle ABD'ye götürülüp köle olarak satıldı.

Kuşkusuz Amerikalılara bu esir ticaretinde yardımcı olan Afrikalılar da vardı. Bunlar arasında Obama'nın akrabaları var mıydı?

Obama ailesi, Afrika'nın en büyük tatlı su gölü olan Victoria Gölü çevresinde yaşayan Luo kabilesinden.

Luo kabilesi, bugün Sudan, Uganda, Kongo, Kenya, Tanzanya'ya yayılmış bulunan köklü bir kabile.

Kenya'nın yüzde 13'ü Luo kabilesinden. Luoların büyük çoğunluğu Hıristiyan, çok azı Müslüman. Buraya bir not eklemeliyim: Kenyalı Müslümanların ritüelleri, gelenekleri Anadolu Müslümanlığına pek benzemiyor; örneğin reenkarnasyona inanıyorlar.

Luolar, Kenya'nın en büyük etnik grubu Kikuyularla sürekli çatışıyorlar.

Kikuyular, Somali'nin güneyindeki Shungwaya'dan gelmişlerdi.

Luolar, Somali'den gelen, içlerinde Müslümanlar da olan Kikuyulara düşmandı, ama nedense Somali'deki Siyah renkli Yahudi kabilesi Yabirslerle çok sıcak ilişkileri vardı.

Luolar ile Yabirsler aralarında dinsel farklılık olmasına rağmen kız alıp veriyorlardı!

Luo kabilesiyle Yabirslerin ilişkisi eskiye dayanıyordu. Yabirsler Davud Peygamber döneminde Somali'ye gelip Luolarla ilişkiye geçmişlerdi.

Bu ilişki konusunda Batı basınında son dönemde ilginç haber yorumlar çıktı.

İddialara göre, Luolar Afrikalıları Yabirsler aracılığıyla köle olarak Amerikalılara satmışlardı! Beraber köle ticareti yapmışlar yani.

Ve bu yüzden Luolar, Batı'yla oldukça iyi ilişkiler kurmuşlardı.

Afrikalı kabilelerin bu nedenle Obama'nın kabilesi Luoları pek sevmediği yazılıyor.

Bu iddiaları ortaya atanlar iki örnek olay gösteriyor:

Bunlardan birincisi, Obama'nın babasının Amerikalı misyonerin bursuyla ABD'ye gitmesi.

İkincisi ise, seçim çalışmaları sırasında Obama hakkında sürekli, "Obama hiç köle olmadı" denilmesi. Bu propaganda ilginçti; sanki Afrika'da yakalanıp Amerika'ya köle olarak getirilmek ayıptı!

B. Hussein Obama'nın dünyanın en sevimli siyasal lideri haline gelmesinin nedeni Kunta Kinte'lerin bu çilek hayatı değil midir?

Obama'nın akrabalarının bugün renkli devrim peşinde olduğunu da söylemeliyim.

Kenya'nın yüzde 13'ünü Laolar, yüzde 22'sini Kikuyular oluşturuyor, iki kabile arasında çatışma siyasi arenada da kendini gösteriyor.

27 Kasım 2007 seçimlerinde Kikuyuların adayı Mwai Kibaki, Luolarınki ise Raila

Devlet başkanlığını Kikuyuların adayı kazandı.

Ancak Sırbistan, Gürcistan, Ukrayna'da olanlar Kenya'da da tezgâhlandı. Laolar seçime hile karıştırıldığı gerekçesiyle ayaklandı.

Ayaklanmanın öncüsü "Turuncu Devrim" isteğiyle Laoları harekete geçiren, Turuncu Demokratik Hareketinin lideri Raila Odinga'ydı.

Luolar ile Kikiyuların çatışması somjcu bin kişi öldü, 200 bin kişi yerinden yurdundan oldu.

BBC'den Mukoma Wa Ngugi, Luoların Turuncu Devrim yapmak için bu vahşete neden olduklarını söyledi.

Tahmin ettiğiniz gibi Luolar ile Kikuyuların çatışmasında büyük güçlerin desteği de vardı.

Luoların lideri Raila Odinga'nın arkasında ABD vardı.

Batı'nın "totaliter" olarak değerlendirdiği Kikuyular, bağımsızlıktan beri iktidardalar. Önceleri Sovyetler Birliği'yle müttefiktiler.

Sonunda Kibaki devlet başkanı, Odinga başbakan yapılarak çatışmalara son verildi.

Nerede bir renkli devrim girişimi olsa, adı mutlaka geçen "para sih**irbazı" G.** Soros, **ABD seçiminde B. Obama'yı destekledi**.

Soros'un, Kenya'daki Turuncu Demokratik Hareketinin de finansörü olduğunu biliyor musunuz?

Obama'nın babasının, Odinga'nın dayısı olduğunu belirtmeliyim! Kuzenler yani.

Soros'un vakıflarıyla ilgili tartışmalar bugün Kenya'da da medyanın gündeminde.

Bakalım Obama'nın ABD başkanı olması, Kenya'daki Luolar ile Kikuyular arasındaki çatışmayı nasıl etkileyecek?

Kuzenler yani, Obama ile Odinga el ele verip Kenya'ya Turuncu Devrim getirecekler mi?..

Göreceğiz...

Başa dönersek; dün Wilson'u mesih görenler (ki içlerinde Türk aydınlar da vardı), bugün de Obama'yı kurtarıcı görüyorlar (ki içlerinde Türkler olduğunu yazmaya gerek yok).

Bu topraklarda birileri kurtuluşu hep dışarıdaki güçlerden bekledi. Bu yazgıları hiç değişmedi...

Ne zaman dış dünyadan destek arayışına girilse, aklıma Osmanlı'nın çöküş dönemi gelir...

"İngiliz Partisi" ile "Fransız Partisi"

Yazar, "Destrilhes" takma adım kullandı.

Kitabın adı, *Confidences sur la Turguie* (Türkiye Hakkında Sırlar) idi. Bestseller olan kitap Osmanlı devletinin bazı sırlarını ifşa etti. Bu kitaba yanıt gecikmedi.

Emile Tarin adlı avukat iddialara yanıt veren bir kitap kaleme aldı: *Reponse aux Confidences sur la Turquie* (Türkiye Hakkındaki Sırlara Yanıt).

Tartışmalar sürüp gitti...

Taraflar belliydi: "İngiliz Partisi" ile "Fransız Partisi." Önce bu partiler de neyin nesiydi onu açıklayalım, sonra Paris'teki kitaplara dönelim...

Osmanlı devletinin son dönemlerinde hizipler/gruplaşmalar arttı. Ancak bunlar kitle tabanı olan, halkın ilgilendiği siyasal kavgalar değildi. Yönetici zümre arasındaki kişisel nedenlere dayalı ayrılıklardı.

Batılılar Osmanlı'daki bu hiziplere/gruplaşmalara kendi terminolojilerine uygun olarak "parti" ismini verdi.

Diplomatik yazışmalarında, Osmanlı'daki gruplaşmalardan "Fransız Partisi", "İngiliz Partisi", "Rus Partisi" diye bahsediyorlardı.

Çünkü bu gruplar sırtlarını mutlaka yabancı güçlere dayıyorlardı. Ne acı ki bağımsız parti yoktu!

Örneğin dönemin sadrazamı Mustafa Reşid Paşa "İngiliz Partisi"ne mensuptu.

Bir diğer sadrazam Mehmed Ah Paşa ise "Fransız Partisi"ndendi.

Gruplara, yakın oldukları ülkenin adım veren diplomatlar, kamuoyuna yönelik açıklamalarda bu partilere ne isim veriyordu biliyor musunuz?

"Reform Partisi", "Yenilikçi Parti", "Muhafazakâr Parti" vs... "Muhafazakâr-demokrat parti" henüz "icat" edilmemişti anlaşılan! Neyse...

İngilizlere göre Sadrazam Mustafa Reşid Paşa "büyük reformcu"ydu! Ve işte bestseller kitabın yazılış nedenine geldik: Fransa'da yazılan, Destrilhes imzalı kitaba göre ise reformcu Mustafa Reşid Paşa, bakın aslında neydi...

Yazar Destrilhes kitabında Mustafa Reşid Paşa'yı şöyle tanımlıyordu:

> Yiyici, yeteneksiz ve her türlü ahlaki ilkeden yoksun bir memur sürüsünü ayakta tutmak ve statükoyu korumak için çabalıyordu. Batılılığı sağlam bir kültüre dayanmıyor, salon adabının sınırlarım aşamıyordu. Londra ve Paris elçiliklerinde bulunmasına rağmen sağlam bir formasyon sahibi olamamıştı. Vaktini sürekli tavla oynayarak geçirmişti.

Kitap uzun uzadıya Mustafa Reşid Paşa'nın serveti üzerinde de duruyordu. Sadece Mustafa Reşid Paşa'yı değil, ekibi içinde yer alan Musa Saffeti Paşa, Rıfat Paşa, Rıza Paşa'yı vb cehalet ve yiyicilikle itham ediyordu.

Sadrazam Mustafa Reşid Paşa'yı yerden yere vuran kitap, kimi övüyordu? Sadrazam Mehmed Ali Paşa'yı.

Sultan Abdülmecid'in kız kardeşi Adile Sultan'la evli olan Damat Mehmed Ali Paşa Fransızlara yakındı.

Destrilhes Ömer Paşa, Ali Paşa, Mehmed Rüşdü Paşa, Kıbrıslı Mehmed Paşa gibi isimlerden oluşan bu ekibe "Ulusal Parti" adını veriyor ve onları öve öve bitiremiyordu.

Osmanlıdaki hizip çatışmaları Paris-Londra'nın sürekli gündemindeydi. Kendilerine bağlı hizipleri öven haberler yaptırıyorlardı. Amaçları, ne reformdu ne de hürriyet! Tek çıkarları vardı: Kendi siyasal nüfuzlarını artırmak.

Ve işin ucunda ise hep para vardı...

Ferdinand Lesseps, Fransa İmparatoru III. Napoleon'un eşi Eugenie'nin kuzeniydi. Mühendisti.

Osmanlı paşaları arasındaki hizip kavgasının giderek büyüdüğü o günlerde mühendis Lesseps elinin altındaki dosya için İstanbul ve Kahire'de kulis yapıyordu.

"Fransız Partisi" ile "İngiliz Partisi" arasındaki hizip kavgasının en önemli nedeni, mühendis Lesseps'in koltuğunun altındaki bu dosyaydı...

Dosyanın üzerinde "Süveyş Kanalı Projesi" yazıyordu...

Uzakdoğu'dan Avrupa'ya mal getiren gemiler Afrika kıtasını dolaşmak zorunda kalıyordu. Mühendis Lesseps, Akdeniz ile Kızıldeniz'i birleştirecek (uzunluğu 163 km olacak) Süveyş Kanalını hayata geçirmek istiyordu.

İngilizler, Fransızlara büyük ticari üstünlük getirecek bu projenin hayata geçmesini istemiyordu. Akdeniz ve Hindistan'daki hâkimiyetleri zora girebilirdi. Projeyi engellemeleri şarttı. Güvenceleri Sadrazam Mustafa Reşid Paşa'ydı.

Ama önce "Fransız Partisi" Başkanı Sadrazam Mehmed Ali Paşa'yı "yemeleri" gerekiyordu.

Ermeni sarraf Cezayirli Mıgırdiç'i harekete geçirdiler. Sarcaf Mıgırdiç, Sadrazam Mehmed Ali Paşa'ya her biri 4,5 milyon kuruş olmak üzere üç kez rüşvet verdiğini açıkladı.

Dava "yüksek mahkeme" Meclis-i Âli-i Tanzimat'ta görüldü. Rapor

lar ve deliller sadrazamı aklasa da, İngilizlerin baskısıyla Mehmed Ali Paşa Kastamonu'ya sürüldü.

İngiliz Büyükelçisi Stratford Canning'in sözünden çıkmayan Mustafa Reşid Paşa, Süveyş Kanalı Projesi'ni "uyutmak" için elinden geleni yaptı.

İşte *Confidences sur la Turauie* adlı kitap Fransa'da o tarihte piyasaya çıkarıldı.

Yetmedi, medrese öğrencileri de Mustafa Reşid Paşa'ya karşı ayaklandı. Tarih bu olayları reformcular ile antireformcular arasındaki kavga diye yazmaktadır. Heyhat!

Ve bugün de ülkeler arasındaki nüfuz kavgaları hâlâ "reform" maskesi altında sürmektedir.

Batılılar, Türkiye'deki gerici partileri bile bugün "ilerici", "reformcu" diye göstermektedir. Kendi diplomatik yazışmalarında ne diye isim verdiklerini siz tahmin edin.

Dün Süveyş Kanalı için çatışan güçler bugün Kuzey Irak petrolleri için entrikalar **çevirmektedir. Onların stratejisine göre siz "reformcusu**nuz" ya da "tutucusunuz."

Görünen manzara acıdır; Batılılar için önemli olan çıkarlarıdır. Gerisi hikâyedir.

Ben demiyorum. Tarih öyle diyor...

Aslında bugün tartıştığımız birçok konu Osmanlı t**arihinde yaşandı**.

Medyada ne zaman Ergenekon derin devlet, darbe tartışmaları yapılsa, konu mutlaka ittihat ve Terakki Cemiyeti'ne getiriliyor; bu tür oluşumların-müdahalelerin bu cemiyetle başladığı iddia ediliyor. Kısmen doğru.

Ancak, kimse **Halaskar Zabıtan (Kurtarıcı Subaylar) Grubu**'ndan bahsetmiyor. Örgüt liberal olduğu için mi acaba?

Halbuki parlamentoya ilk askeri muhtırayı onlar verdi.

Tarihimizde ilk kez bir başbakanı (sadrazamı) suikastla onlar öldürdü.

Gelin tekmili birden liberal Kurtacı Subaylar'ın hikâyesine bakalım, Bakalım ki, Osmanlı üzerindeki emperyalist kapışmanın piyonlarım yakından tanıyalım...

Liberal darbe

Tarih, 11 Haziran 1913.

Yer, İstanbul. Saat, 11.30.

İttihat ve Terakki'nin sadrazamı (başbakan) ve harbiye nazın (sa-

vunma bakanı) Mahmud Şevket Paşa, Babıâli'ye (başbakanlığa) gitmek için makamından çıkıp otomobiline bindi.

Paşanın yanında seryaveri Eşref, bahriye yaveri İbrahim ve sadık koruması Kâzım vardı.

Makam arabası Beyazıt Meydanından Çarşıkapıya sapacağı sırada, Fatma Sultan Çeşmesi'nin yanında duran bir otomobil dikkatlerini çekti. Otomobil bozulmuştu ve iki kişi tarafından tamir ediliyordu. Paşa ve korumalar otomobile bakarken önlerine tabut taşıyan küçük bir cemaat çıktı.

Mahmud Şevket Paşa şoförüne cenazeye yol vermesini emretti. Makam aracı durdu.

Cenazeyi taşıyanlar yolun tam ortasına geldi. Ve tam o esnada paşanın makam aracı üç koldan yaylım ateşine tutuldu.

Cenaze alayı ve otomobili tamir edenler suikastçıydı. Bir de onlara yıkık bir duvar arkasına saklanmış bir başka suikastçı yardım ediyordu.

Seryaver Eşref kurşun sesini duyar duymaz otomobilden atlayıp karşılık vermeye başladı. İlk kurşunlar Kâzım'a isabet etti. Sarı pardösülü terörist tabancasını Kâzım'a yöneltip şarjörü boşalttı.

Bahriye yaveri İbrahim de şehit oldu.

Hedefte Mahmud Şevket Paşa vardı. O da beş kurşunla şehit edildi.

Paşanın öldüğünü gören saldırganlar kaçmaya başladı.

Güya bozuk otomobil hareket etti. Saldırganlardan biri ayağı sakat olduğu için otomobile yetişemedi, Gedikpaşa istikametine kaçtı.

Olaydan kısa süre sonra güvenlik güçleri olay yerine geldi.

Sadece bir kadın görgü tanığı vardı; ayağı sakat olan saldırganın Ağa Han'a girdiği söyledi. Hemen operasyon yapıldı. Topal Tevfik yakalandı.

Tetikçi Topal Tevfik hemen konuştu: Yıkık duvar arkasından ateş eden sarı pardösülü tetikçinin adı, Ziya'ydı.

Otomobildeki saldırganlar ise, eczacı Nazmi, bahriyeli Şevki, Hakkı ve Abdulrahman'dı.

İstanbul Muhafız Komutanı Cemal Paşa (gazeteci Hasan Cemal'in dedesidir) kimsenin gözünün yaşma bakmadı, ikinci saldırgan Ziya da hemen yakalandı.

Ziya'nın yakalanmasıyla örgütün daha yukarılarında kimlerin olduğu ortaya çıktı.

Mahmud Şevket Paşa'yı öldürmekle görevlendirilen terörist grubun lideri Ziya'ydı.

Ziya'ya emri Kolağası (Yüzbaşı) Kâzım vermişti.

Miralay (Albay) Fuad Bey, Kaymakam (Yarbay) Zeki Bey bu gizli teşkilatın önemli isimlerindendi.

Tetikçi Hakkı da Galata Köprüsü üzerinde yakalandı. Hakkı'dan alınan bilgilerle Beyoğlu Piremehmet Sokağı'ndaki İngiliz bir kadının işlettiği kumarhaneye baskın yapıldı.

Evden açılan ateş sonucu bir subay şehit oldu.

Hücre evinde örgütün en önemli isimlerinden Kolağası (Yüzbaşı) Kâzım ve adamları vardı.

Kâzım önemli bir isimdi ve sağ yakalanması şarttı. Peki, bu nasıl olacaktı?

Çare hemen bulundu.

Kâzım, Çerkez'di, İttihat ve Terakki'nin Çerkez fedailerine haber salındı.

Yakub Cemil, İzmitli Mümtaz, Kuşçubaşı Eşref ve kardeşi Sami ile Topçu İhsan (Meral Okay'ın büyük dayısıdır) olay yerine geldiler.

Enver Paşa'nın yaveri İzmitli Mümtaz içeridekilere kendini ve arkadaşlarını tanıttı. Kâzım, "Mademki sizsiniz, teslim oluyoruz" dedi. Yanındaki Şevki ve Mehmed Ali'yle teslim oldu.

Soruşturma genişledikçe örgütün amacı ve eylemleri ortaya çıktı.

Suikast planını Beyoğlu Kallavi Sokak'taki Topal Tevfik'in evinde yapmışlardı.

Hedeflerinde sadece Sadrazam Mahmud Şevket Paşa yoktu; İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önde gelen isimleri vardı. Sanıkların evlerinde **suikast yapılacakların** isimleri ve evlerinin krokileri bulundu. Yapılacak darbeden sonra dağıtılacak, "**Osmanlı ulusuna ve ordusuna sesleniş"** başlıklı bildiriler ele geçirildi.

Amaçları bu suikastlar sonucunda ihtilal yapıp İttihat ve Terakki hükümetini yıkmaktı.

Çerkez Kâzım da önemli isimler verdi.

Bu arada soruşturma hemen bitirildi. Divanıharpte yargılanmalar da kısa sürdü.

Mehmed Remzi Bey başkanlığındaki heyet, suçu sabit görülen yirmi dört kişi hakkında idam hükmü verdi. Ancak sanıkların yansı ele geçirilemediği için haklarındaki hüküm gıyaplarında verildi.

On iki kişi Beyazıt Meydanı'nda asıldı.

322 kişi sürgüne gönderildi. Bunlar arasında Refik Halid (Karay), Refii Cevad (Ulunay) gibi yazarlar, gazeteciler de vardı; gelecekte Türkiye Komünist Partisi'nin başına geçecek olan Mustafa Suphi de...

İdam edilenlerin birkaç istisna dışında hemen hepsi, vaktini meyhane ve kumar âlemlerinde geçiren siyasi amaç peşinde olmayıp macera arayan kişilerdi.

Peki, bu örgütün tepesinde hangi isimler vardı? Beyin takımı kimdi? Soruların yanıtları için bir yıl geriye gitmek gerekiyor...

Türkiye'deki tartışmaları takip ediyorsanız bilirsiniz; güya bir yanda darbeciler diğer yanda demokratlar varmış!

Demokratlar aynı zamanda kendilerini "liberal" olarak tanımlıyor. Güzel. Ancak yakın siyasal tarihe baktığınızda liberallerin darbeci olmadığını söylemek biraz güç.

İşte bir örnek...

Tarih, 22 Temmuz 1912.

Bir türlü kurulamayan hükümeti Gazi Ahmed Muhtar Paşa kurdu. Hükümetin kurulamamasının nedeni parlamentoya verilen askeri muhtıraydı.

İttihat ve Terakki hükümetine muhtıra veren Halaskar Zabitan Grubu'ydu:

"Memleketimiz, devletimiz hufra-i inkıraz ve pençe-i izmihlal"dir; yani memleketimiz uçurumun kenarında ve yıkımın pençesindedir. Bu hükümet gitmezse askeri darbe yapılacaktır!

Halaskar Zabitan muhtırasının içeriği bu topraklarda bir ilkti. Ancak son olmadı; ne ilginçtir ki bundan sonraki tüm darbe bildirileri hep bu muhtıraya benzeyecekti. "Memleketimiz uçurumun kenarındadır..."

İttihatçılar salt bir muhtıra yüzünden iktidardan olmadılar kuşkusuz.

Öncelikle, İstanbul'daki subaylar içinde hareketlenme olduğu bilgisini aldılar ve ikinci bir 31 Mart (1909) Vakasından korktular.

Ayrıca, Rumeli'de Halaskar Zabitan'ın dağa çıktığı haberi de onları geri adım atmaya zorladı.

Keza, aynı tarihte başlayan Arnavut ayaklanması ile Halaskar Zabitan muhtırası arasında ilişki olup olmadığından da emin olamadılar.

Halaskar Zabitan'ın muhtıra/darbe bildirisi nerede hazırlandı?

Muhtıra, -padişah Reşad'ın yeğeni- Osmanlı liberal hareketinin lideri, İngilizlerin desteklediği Prens Sabaheddin'in Kuruçeşme'deki köşkünde hazırlandı.

Bildiri hazırlanırken bazı siviller korkup köşkü terk etmek istedi. Bir sonuç almana kadar kimsenin köşkten ayrılmasına izin verilmedi.

Bu arada çoğunluğu subay olan bir grup Halaskar Zabitan da Bostancı'daki bir evde toplantı halindeydiler.

İttihatçılar iki toplantıdan da haberdardı. Hatta Bostancıdaki eve üç paşadan oluşan bir heyet gönderip yeni kabinede kimleri istedikleri soruldu.

Halaskar Zabitan, eski sadrazam Kâmil Paşa ve Nâzım Paşa'nın mutlaka kabinede olmasını istiyorlardı.

Ve her iki grubun da onayını alan "Büyük Kabine" Gazi Ahmed Muhtar Paşa tarafından kuruldu. Padişah Reşad'ın deyimiyle, "baldın çıp-

laklar, Selanik dönmeleri, yerlerini göğüslerinde sırma şerefler/madalya taşıyan paşalara bırakmıştı!"

Halaskar Zabitan'ın önde gelen subaylarından Binbaşı Saffet, İstanbul merkez kumandanlığına getirildi.

İttihatçılar mevzilerini tek tek kaybetti. Cemiyetin merkezini bile tekrar Selanik'e taşıdılar.

Başta Hüseyin Cahit olmak üzere ittihatçı gazeteciler tutuklandı. *Tanin* kapatıldı, *Cenin* çıktı; *Cenin* kapatıldı *Şercin* çıktı ve sonunda ne adla olursa olsun İttihatçıların gazete çıkarması yasaklandı!

Gazi Ahmed Muhtar Paşa Kabinesi'nin kurulmasından bir gün sonra Meclis-i Mebusan Başkanı Halil Bey'in evine imzasız tehdit mektubu gönderildi.

Mektupla, "Fındıklı Tiyatrosu"na benzetilen meclisin kırk sekiz saat içinde lağvedilmesi isteniyordu. Eğer istekleri olmazsa bazı ölümler gerçekleşecekti!

Mektup Halaskar Zabıtan Grubu'ndan geliyordu.

Hükümeti deviren Halaskar Zabitan'ın hedefi şimdi meclisti.

İttihatçılar bu kez tehdide "pabuç bırakmadı." Sert açıklamalar yaptılar. Taşra örgütleri Halaskar Zabitan'ı kınayan telgraflar çektiler meclise.

Mecliste coşkulu konuşmalar yapıldı. Dört yüz subay Abide-i Hürriyet'in başında toplanarak Halaskar Zabitan'ı protesto etti.

İttihatçıların tekrar moral kazandığını gören "liberal" Halaskar Zabıtan, İttihatçıların lideri Talat Paşa'ya suikast düzenlenmeye karar verdi.

Talat Paşa gizlice takip edildi; Yerebatan'da oturuyor, geceyarısına kadar partide çalıştıktan sonra evine gidiyordu.

Evinin bulunduğu bölgedeki polis karakolunun mürettebatı değiştirildi; tetikçiyi koruyacak isimler seçildi. Talat Paşa'yı vuracak kişinin, avukat Fuad Şükrü'nün evine saklanması bile kararlaştırıldı.

Tüm bu işleri organize eden kişi ise Harbiye Nazırı Nâzım Paşa'nın yaveri Nafiz'di.

Yaver Nafiz suikast planını gerçekleştirmek için Prens Sabaheddin'in adamı Hasan Vasfi'ye para verdi.

Ancak Prens Sabaheddin, eylemin gerçekleşeceği günden kısa bir süre önce suikast teşebbüsüne izin vermedi. Korkmuştu...

Sonra ne oldu?

"Liberal" hükümet Balkan hezimetine neden oldu. Osmanlı Edirne'yi bile kaybetti.

Bulgar ordusu İstanbul yakınlarına kadar geldi.

Ve ittihatçılar, 23 Ocak 1913 Babıâli darbesiyle, Harbiye Nazırı Nâ-

zım Paşa ve yaveri Nafiz'i öldürüp iktidarı liberallerden geri aldı.

İşte bu olaydan sonra, "liberal" darbeci Halaskar Zabitan Grubu, Mahmud Şevket Paşa'yı ve diğer İttihatçıları öldürüp darbe yaparak iktidarı geri almak istedi.

Beceremedi. Mahmud Şevket Paşa öldüğüyle kaldı.

Halaskar Zabitan büyük zayiat verdi: İdam cezası alanlar arasında Prens Sabaheddin de vardı.

Toparlarsak:

"Liberaller demokrattır, İttihatçılar ise darbecidir" gibi anlamsız polemiklere gerek yoktur:

İkisi de darbecidir; ikisi de suikast yapmıştır.

Sadece biri yenmiş, diğeri yenilmiştir.

Birinin arkasında Almanya, diğerinin arkasında İngilizler vardır.

Hepsi bu.

Peki Halaskar Zabitan Grubu'nun şifreleri nelerdi?

Kuruluşu konusunda kesin bir tarih verilemiyor.

Kuruluş yeri: İstanbul.

Toplantı yerleri: Bostancı ve Üsküdar (Bağlarbaşı).

Kurucuları: Binbaşı Gelibolulu Kemal, Kolağası Kastamonulu Hilmi, Süvari Kaymakamı Recep, Bahriye Binbaşısı İbrahim, Kolağası Kudret.

Amacı: İttihat ve Terakki iktidarını yıkmak, orduyu siyasetin dışında tutmak.

Bildirilerinde hep İttihatçıları hedef gösterdiler: "Askerler! Elinizdeki namusuna helal gelmeyen silahı vatandaşlarımıza değil, din-i İslami mahv ve nabut etmeyi, millet-i Osmaniye'yi menfaat-i şahsiyetleri uğrunda tamamıyla yitirmeyi niyet etmiş olan bu namussuz hainlere çevirin..."

Grubun finansmanını Prens Sabaheddin sağladı. Darbe bildirisini, Beyoğlu/Tünel'deki M. Pantazi'nin Anadolu Matbaası'nda çoğaltarak dağıtan kişi ise Prens Sabaheddin'in sağ kolu Satvet Lütfi (Tozan) idi. İlginçtir, Halaskar Zabitan Grubu İttihatçıları masonlukla itham etmiştir hep. Halbuki Satvet Lütfi önemli bir masondu!

Halaskar Zabitan Grubu ile Hürriyet ve İtilaf Fırkası arasında gizlisi saklısı olmayan bir ilişki vardı.

Örgütün tarikat desteği de vardı: Üçüncü dönem Melamilerin önde gelen şeyhi Terlikçi Salih de Halaskar Zabitan Grubunu destekleyenler arasındaydı. (Melamilerin, Hürriyet ve İtilaf Fırkası ve Halaskar Zabitan Grubu'yla kurduğu ilişkiler bir doktora tezine konu olabilir!)

Mahmud Şeyket Paşa suikastından sonra Halaskar Zabitan Grubu'nun lideri Binbaşı Kemal, Prens Sabaheddin'in evinde saklandı. Sonra yurtdışına kaçtı.

Bu olayla birlikte Halaskar Zabitan bir daha toparlanamadı ve örgüt dağılıp gitti.

Liberaller asker içindeki güçlerini kaybettiler ama siyaset ve basındaki yerlerini korudular.

Bu gerçekler ortada iken **dinci-liberaller neden her fırsatta 1908 Temmuz Devrimi'ne karşı çıkıyorlar?** Bunun için devrimin o sıcak günlerine dönmek gerekiyor. Liberal faşizmin ne olduğunu en iyi 1908 Devrimi anlatmaktadır.

Liberal faşistler Temmuz Devrimi'ne niye karşı?

Geleneksel Türk tarih yazıcılığı, Temmuz Devrimi'ne "II. Meşrutiyet" adını vererek bu aydınlanma hareketinin çapını küçültmeye çalışıyor.

Dinci-**liberal ittifak ise dün olduğu gibi bugün de Temmuz Devri**mi'ne ve onu **gerçekleştiren ittihat ve Terakki'ye düşman.** Peki neden?

1908'deki toplumsal, siyasal ve ekonomik değişimleri iyi bilmek gerekiyor. İyi bilmek gerekir ki, yandaş medyanın Temmuz Devrimi'ni neden hâlâ düşman bellediği iyi anlaşılabilsin...

Bugünlerde, tarihimizdeki tüm ilerici hareketlere savaş açan liberal-dinci fa**şistlerin**, 1908 Temmuz Devrimi'ne bakışı ile alışılagelmiş Türk tarih söylemi arasında paralellik vardır.

Bunlara göre Temmuz Devrimi, "Devleti iç düşmanlarından kurtarıp, kötü gidişata son vermek isteyen askerlerin siyasal cinayetler işleyip, dağa çıkıp darbe yaparak iktidarı ele geçirmeleridir."

Bugün Temmuz Devrimi'ni gerçekleştirenlere, "darbeci", "katil" yaftası vuruluyor. Hiçbir siyasal, ekonomik ve toplumsal çözümlemeler içermeyen bu basmakalıp/yüzeysel sözleri çoğu çevre doğru kabul ediyor. Üstelik buradan hareket ederek demokrasi üzerine büyük laflar söylüyorlar!

Gerçek ne?

Önce bir tespitte bulunmamız gerekiyor:

Geleneksel Türk tarih yazıcılığında halk hareketlerine karşı büyük bir ilgisizlik vardır.- Bu çevreler siyasal hareketleri/devrimleri oluşturan maddesel koşullan irdelemekten kaçınır. Bunda Soğuk Savaş döneminin baskıcı uygulamalarının büyük payı vardır. Halk hareketlerini yok sayarlar. Evet, bizim tarihçiliğimiz topaldır; iktisadi ayağı yoktur.

Örneğin Temmuz Devrimi öncesi, ağır vergi yüklerinin halkı nasıl yokluğa sürüklediği, huzursuzluklara/ayaklanmalara neden olduğu görülmez.

1906'daki Kastamonu, Erzurum, Bayburt, Trabzon, Sivas, Giresun, Samsun vergi ayaklanmaları konusunda kaç çalışma biliyorsunuz? Bi-

lemezsiniz, çünkü yoktur. Bu ayaklanmalarda İttihatçıların Erzurum, Trabzon, Van şubelerinin ve bu gizli örgütlerin dağıttığı bildirilerin ne kadar payı vardır? Tarihsel çalışmalarda bunlara yer bile verilmemiştir.

Dünyada, toplumsal hareketler üzerine çalışma yapanların en birinci kaynakları, tahıl ürünlerindeki fiyat artışlarıdır. XX. yüzyıl başı Osmanlı'da un mamullerine ne kadar zam yapıldığı konusunda kaç çalışma hatırlıyorsunuz? Hatırlayamazsınız, çünkü yoktur.

Çalışmalarında yoksul halk yoktur.

Ya toplumun diğer katmanları?

Maaşlarını alamadıkları için İskenderun, Arnavutluk, İzmir, Elazığ, Diyarbakır, Manastır, Erzincan gibi birçok kışlada protesto eylemleri yapan binlerce askerin ve aynı durumdaki memurların devrime giden süreci hızlandırdığı göz ardı edilebilir mi?

"Bu sefer hangi vatan parçası elden gidecek" karamsarlığındaki aydınların, Makedonya güvenliği konusunda, İttihatçıların Avrupa'ya rest çeken tavrından etkilenmemeleri söz konusu olabilir mi?

Peki ya, çoğu yedi sekiz kuruş için on altı-on yedi saat yabancı sermayenin emrinde çalışan işçiler, Osmanlı'nın her bir yerine asılan, dağıtılan bildirilerden habersiz olabilir mi?

Görmezden gelinse de Temmuz Devrimi, içinde askerleri, sivil bürokratları ve büyük çoğunluğu olmamasına rağmen halkı da barındıran bir siyasal hareket gerçekleştirdi.

1908 Devrimi'nden sonra toplumsal olayların bıçak gibi kesilmesinin nedeni de, halkın bu harekete olan desteğinin göstergesidir.

İstanbul Beyazıt Meydanındaki yüz bin kişinin "Hürriyet, Eşitlik, Adalet, Kardeşlik" diye Temmuz Devrimi'nin simgesi sloganları bağırması, sevinç gösterisinde bulunması neyin ifadesidir?

Bakınız, Temmuz Devrimi karşıdan 1908 genel seçimlerine hiç değinmek istemezler.

İttihatçıların halkın önüne hemen sandık koymalarını anımsamazlar. İttihatçıların ezici sandık zaferini görmezden gelirler. Bu gerici ittifak, çıkarlarına hizmet ettiği sürece sandığı önemser, aksi durumda sandığı yok sayar.

Neyse... Gelelim Temmuz Devrimi'nin Osmanlı siyasal, ekonomik ve toplumsal yaşamında neleri değiştirdiğine.

- 1908 Temmuz Devrimi, 1876'daki gibi salt bürokrasinin gücünü arttıracak de-

- Anayasanın birçok maddesi değiştirildi; onlarca yasa çıkarıldı. Amaç, "çağdaş merkezi devlet'ti.

- "Kapıkulu" geleneği/tebaa anlayışı yıkıldı, "vatandaşlık" kavramı doğdu.

- Hükümet, padişaha değil vatandaşların oylarıyla seçilmiş meclise karşı sorumluydu. Padişahın yetkileri tırpanlandı.

- Siyasal partiler kuruldu.

- Tüm Osmanlılar hiçbir ırksal, etnik ve dinsel farklılık gözetilmeksizin eşit haklara sahipti. Ayrım gözetilmeksizin her vatandaş devlet kurumlarında çalışabilecekti. Müslüman olmayanlar da askere alınacaktı.

Sadece anayasa değiştirilmedi:

- Yeteneklerinden çok akraba ilişkileriyle bürokraside yer alan kadrolar işten çıkarıldı. Örneğin, II. Abdülhamid'in muskacısı Şeyh Abulhüda'nın on beş yaşındaki maliye müfettişi torunu atıldı.

- Sadrazamın, şeyhülislamın, nazırların alışageldik yüksek maaşları yarıya çekildi. Padişahın ödeneği 36 milyon 794 bin kuruştan 2 milyon kuruşa indirildi.

- Mutlakiyetçi rejimin güvenilir askeri ve sivil bürokratlarına yönelik yoğun bir temizlik hareketi başlatıldı. Mektepli olmayan 7 500 alaylı subay-paşa tasfiye edildi. Büyükelçiler, konsoloslar, valiler azledildi. Kadrolar azaltıldı.

- Osmanlı sanayileşebilmek için ne sermaye birikimine ne de ilim irfana sahipti. Bu nedenle öncelikle eğitim reformu yapıldı: Okullar hiçbir dil-din ayrımı yapılmadan herkese açık oldu. Herkes kendi anadilinde öğrenim görecekti; ancak Türkçe öğrenmek zorunluydu. Cemaatlerin kontrolündeki okullar kapatıldı. Ticaret okulları açıldı. Kız öğrenciler üniversiteye alındı.

- Değişik etnik ve dinsel cemaatlerin ayrıcalıkları ortadan kaldırıldı. Örneğin medrese öğrencileri de artık askere alınacaktı. Din adamlarının ayrıcalıklarına son verildi.

- Sermaye birikimi olmadan bağımsız olunamayacağını yakın tarih çok acı göstermişti. Milli sermayeyi güçlendirecek adımlar atıldı. Yerli şirketler kuruldu. Sadece İstanbul'da yaklaşık beş yüz bakkal dükkânı açıldı.

- Ulusal pazarı bütünleştirmek ve kırsal ürünlere talep yaratmak için kara ve demiryolu şebekesi inşa edilmeye başlandı.

- Köylülerin toprak sahibi olmalarını kolaylaştırıcı adımlar atıldı.

- Kooperatifler kuruldu.

- işçiler grev hakkı kazandı. 1 Mayıs, işçi Bayramı oldu. Sendikalar kuruldu.

- Sokaklara isim, evlere numaraya verilmeye başlandı.

- Telefon tesisatları inşa edildi, İstanbul elektrikle aydınlatıldı.
- Jurnal rejiminin bekçisi hafiyeliğe, sansüre son verildi. Bu nedenledir ki 24 Temmuz, Gazeteciler ve Basın Bayramı olarak hâlâ kutlanmaktadır.
- İç pasaport uygulaması kaldırıldı.
- Fikir hayatı canlandı; evrim teorisi, pozitivizm, Marksizm konuşulmaya, tartışılmaya başlandı. Ardı ardına çeviriler yapıldı.
- Yarışmacı sporlar hayata geçti. 1912'de Stockholm Olimpiyatları'na gidildi.
- Put olarak görülen heykelin yapılmasına izin çıktı, ilk sinema filmi çekildi.
- Kadınlar kamuda çalışmaya başladı. Müslüman kadınlar sahneye çıktı.
- Kadınlar dernekler kurup, dergiler çıkardı. "Tesettür farz mıdır" tartışmaları yapıldı. Tekeşlilik özendirildi.

Yandaş medya bunları yazmıyor, sadece "İttihatçıların cinayetler işlediğini yazıyor."

Evet işledi ve kötü de yaptı. Kim savunabilir? Ama hangi ülkedeki büyük dönüşümlerde/devrimlerde kan akmadı? İngiltere, Fransa, ABD, Rusya, Çin devrimlerinde, söyleyin nerede kan akmadı?

Dinci-liberal ittifak, Temmuz Devrimi**'nin sadrazamı Mahmud Şevket Paşa'yı öldürtmedi mi? Niye bundan hiç bahsetmezler**?

Neyse, gelelim bir başka soruya:

Temmuz Devrimi başarılı oldu mu? Programını tam olarak hayata geçirebildi mi?

"Evet" demek çok zor.

Bunun en temel sebeplerinden biri, dinci-liberal ittifak ve onun sacayağı yabancı sefaretler/büyükelçiliklerdi. Sadrazam Fuad Paşa diyor ki:

> "Bizim devlette iki kuvvet vardır; biri yukarıdan, biri aşağıdan gelir. Yukarıdan gelen kuvvet hepimizi eziyor. Aşağıdan bir kuvvet oluşturmaya olanak yoktur. Bunun için pabuççu muştası gibi yandan bir kuvvet kullanmaya mecburuz; o kuvvetler de sefaretlerdir."

Temmuz Devrimi'nde sefaretler kime yakındı?

Sorunun yanıtını vermeden önce **kimdi bu liberaller ona bakalım**: Liberaller, Osmanlı toplumunun üst sınıflarına mensuptular. Bunlar iyi eğitim görmüş, Batılılaşmış, kozmopolit bir gruba mensuptular.

İdeolojileri, İngilizlerin iktisadi ve siyasal yapısını bire bir almaktı. Zaten liberal **birlik anlamına gelen Ahrar Fırkası**'nı kurdular. Parti programını ise İstanbul'da bugün yalısıyla adı bilinen Kont Ostrorog yazdı.

İttihatçılar orta sınıf ailelerine mensuptu. Bunlar yerli ekonomide meydana gelen yabancı sermaye tahrifatı nedeniyle zarar görmüş, Saray ve Babıâli tarafından ezilen, dışlanan esnaf, memur ve küçük rütbeli subay ailelerinin çocuklarıydılar.

Bu tespitlerden sonra gelelim sefaretlerin kime yakın olduğu sorusunun yanıtına:

Temmuz Devrimi öncelikle neye savaş açtı biliyor musunuz? Kapitülasyonlara!

Bu nedenle başta İngiltere olmak üzere Fransa, Rusya, Osmanlı üzerinde kurdukları hegemonyayı yok edecek Temmuz Devrimi'ne karşıydılar.

Biliyorlardı ki, Temmuz Devrimi, Osmanlı'nın egemenliğini ve hukukun birliği ilkesini ihlal eden kapitülasyonları yıkacaktı.

Bu nedenle İttihatçıların meclisten çıkardığı tüm reformlar Avrupa elçiliklerinin vetosuna takıldı. Yasaların her maddesine, "antlaşmalardan doğan haklara karşıdır" iddiasıyla karşı çıktılar.

Bugün dinci-liberal ittifak her fırsatta Avrupa Birliği'nden bahsetmektedir. İsteklerinden biri de yerel yönetimlerin güçlendirilmesidir.

Şimdi sıkı durun:

Temmuz Devrimi, yerel yönetimleri merkezi hükümetten daha bağımsız hale getirmeye çalıştı. Örneğin, bir tür danışma organı durumundaki Meclis-i Liva gibi kurumların kadrolarını genişletip, buralardaki devlet memuru sayısının üçte biri geçmeyecek şekilde azalttı. Diğer kadrolar da halkın oyuyla seçilecekti.

Yerel yönetimlere, mali özerklik getirilmesi; yerel milis kuvvetleri oluşturulması; dinsel kurumlara cemaatlere vergi koyup bunları toplama hakkının verilmesi; resmi yazışmalarda ve mahkemelerde o bölgedeki nüfusun çoğunluğunun konuştuğu dilin kullanılması gibi haklar verilmeye çalışıldı.

Ama bunlar hayata geçirilemedi.

Çünkü sefaretler, "kapitülasyonlara aykırıdır" diye bu yasaların geçmesini engellediler. Sefaretler dün böyle diyorlardı, bugün tam tersi; çıkarlarına ne uygunsa! Neymiş Kopenhag Kriterleriymiş!

Kapitülasyonlar sonucu, aşar, ağnam, gibi vergilerin halkı yoksullaştırdığını ittihatçılar görmüyor muydu? Görüyordu. Bu nedenle "mali" devletin yerini "iktisadi" devlete bırakması düşünülüyordu, iktisadi açıdan bağımsız olmadan, çağdaş bir ülke yaratamayacaklarını biliyorlardı.

Ellerine Birinci Birinci Dünya Savaşı'nda fırsat geçti ve hemen yarı sömürgecilik statüsünde olan kapitülasyonları kaldırdılar. Düyun-ı Umumiye'nin faaliyetlerini askıya aldılar.

İttihatçılar için Birinci Dünya Savaşı, bağımsızlık savaşıydı. Ne diyorlar günümüzde: "ittihatçılar bir oldubittiyle Osmanlı'yı savaşa soktu." Egemen bir devlet olmak isteyen Osmanlı'nın, kapitülasyonlardan kurtulmak için savaşa girdiğini kimse söylemiyor artık.

Söylemezler. Temmuz Devrimi'ni küçümsemek, ona saldırmak psikolojik harbin sonucudur. Bu, dün de böyleydi.

Temmuz Devrimi'ne karşı 31 Mart 1909'da ayaklanan dinci-liberal ittifakın arkasında İstanbul İngiliz Büyükelçiliği'nin bulunduğu sır değil. Büyükelçi Lowther'in, istihbaratçı Yüzbaşı Bettelheim'm faaliyetleri biliniyor artık.

Dinci-liberal ittifak sadece gerici bir ayaklanma planlamayıp katliamlar düzenlemekten bile geri durmadı mı? 1909 yılında Adana'daki Ermeni katliamını kim planladı? Amaç İngiliz-Fransız donanmasının ülkeye müdahale edip, Temmuz Devrimi'ne son vermesi değil miydi? İktidar olabilmek için Osmanlı'nın işgalini bile istedi bunlar.

Arnavutluk, Yemen, Arabistan, Irak, Suriye gibi ayrılıkçı hareketlerin başında, eski rejime dönerek ayrıcalıklı konumlarını korumak isteyen din adamları ve onun destekçileri liberaller yok muydu?

Sefaretlerin oyuncağıydılar. Sefaretler, bunlarla oynarken diğer yandan Osmanlı'yı parçalamayı sürdürdü. Destekleriyle, Bulgaristan bağımsızlığım ilan etti; Girit Yunanistan'la birleşti; Avusturya-Macaristan imparatorluğu Bosna Hersek'i ilhak etti.

Dinci-liberal ittifak bugün, tarihimizdeki tüm devrimcileri "darbeci" ilan edip yargısız infaz yapıyor. Ama kendi tarihlerini unutuyorlar:

İttihatçılar vatanın bir parçasını vermemek için Trablusgarp cephesine koşunca, bunu fırsat bilen dinci-liberal ittifak, kendilerine Halaskar Zabitan adını veren Arnavut askerleriyle birleşip darbe yaparak iktidarı ele geçirmedi mi? İktidar olunca ne yaptılar? İngiliz Sefareti'nin Osmanlı'daki bir numaralı adamı Kâmil Paşa'yı sadrazam yaptılar. Balkan Savaşında küçük Bulgar ordusu Çatalca önlerine kadar geldi. Hangisini yazayım?

Siz liberallerin allı pullu laflar etmesine bakmayınız; yüz yıllık tarihlerine bakarsanız asıl darbeci bunlardır. Gericiler hep ittifak kardeşleridir. Hiçbir devrimci hareket içinde olmamışlardır. Yüz yıldır istekleri sadece statükoyu korumaktır.

Tek başarılı oldukları konu, sefaretler desteğiyle sürekli bağırıp, ortalığı karıştırarak ülkeyi zayıflatmaktır.

Söyledikleri ise lafügüzafür.

Cumhuriyet Devrimi'ne karşılar

Liberal dinci faşistler sadece Temmuz Devrimi'ne değil, Cumhuriyet devrimine de karşılar.

Salt ABD ve Avrupa'da değil, Türkiye'deki bazı üniversitelerde Atatürk düşmanlığı yapmazsanız barındırılmıyorsunuz.

Cumhuriyet Bayramı'nı kutlamayan bir gazete iseniz, özgürlükçü yayın organı ilan ediliyorsunuz.

Kutlama yapanların duygularını hiçe sayıp 29 Ekim'de bile Cumhuriyet'e hakaretler yağdıran bir köşe yazan iseniz hemen demokrat yazar unvanım alıyorsunuz.

Belgesel filminizde, Atatürk'ü diktatör göstermezseniz övgü alamıyorsunuz.

Bana gelen özel bir mektubu paylaşmak istiyorum:

> Chicago'da öğretim görevlisiyim.
>
> "Siyasetbilimi" ve "Ortadoğu tarihi" bölümlerindeki düşük kaliteli, "sözde liberal" akademisyenler, Pentagon'un dış politikası doğrultusunda, Türkiye'den doktora öğrencisi devşirme yolundalar.
>
> Genel olarak kanı şu: Amerikan üniversiteleri 60'lı yıllardan bu yana Halil İnalcık, Niyazi Berkes gibi laik ve modern Türkiye savunucusu, ciddi tarihçileri bünyesinde barındırıyordu. 80 ve 90'lardan bu yana ise sözde özgürlükçü tarihçilere destek vermeye başladı.
>
> Yani Amerika, bizim büyük tarihçimiz Halil İnalcık'ın laik ulus-devlet savunucusu tarih anlayışını istemiyor.
>
> Onlara göre bu isimler İslami akımların yükseldiği Türkiye'yi açıklayamaz. O zaman İslamcılara dönelim, bize Türk tarihini yeniden yazarak (revize ederek) laik Türkiye projesinin nasıl başarısızlığa uğramak zorunda olduğunu anlatsınlar.
>
> ABD, ardından da İslamcılar, etnik ayrılıkçılar, eski Marksistleri aynı masa etrafında topladı. Bu tür akademik gettolaşma çok üniversitede var.
>
> Örneğin bu yeni tarih yazımı için Princeton'da hani hani çalışan Şükrü Hanioğlu gibi bazı tarihçiler Türkiye'ye gönderildi.
>
> Burada Türkiye'den gelen bazı akademisyenlerle karşılaşıyorum.
>
> Sözde bir "demokrat" koro olmuşlar, burslarını kaybetmemek için TSK'ya, TC'ye atıp tutuyorlar.
>
> Bunlarla konuştuğumda akıllara durgunluk verecek şeyler işitiyorum: "Demokratik reformlar devam ederse, bir iki yıla kalmaz Atatürk'ün resimleri, sözleri okul kitaplarından çıkarılıp, eğitim temizlenecek"miş! Bunu sırıtarak yüzüme söyleyenler var.
>
> "Personal agency" yani "kişisel karar verme" bu çocuklarda pek göremediğim bir yeti.

İşin içinde gazeteciler de var; *New York* Times'tan Stephen Kinzer, Sabrina Tavernise, *Wall Street Journal'dan* Hugh Pope bu Türk öğrencilerle gelip *workshop* filan yapıyorlar. İş Amerika'ya geldi mi bunlar dincilere kan kusuyorlar; Türkiye'deki dincilere ise özgürlük savaşçısı gözüyle bakıyorlar!

Aslında bu adamlara cevap verecek tek kişi, doksan yaşındaki Halil inalcık. Onu da herhalde yakında Ergenekon'dan içeri alırlar.

Mektup böyle..

Büyük tarihi yalanlar

Üniversitelerde cemaat ve neoliberaller tarafından oluşturulan akademik gettolar, Türkiye tarihini eğip bükmek için ellerinden geleni yapıyorlar.

Sadece neoliberal tarihçiler değil, bu kervana yandaş medyadaki gazeteciler de katılıyor.

Örneğin 19 Mayıs'ta aynı yalanı yazıyorlar sürekli:

19 Mayıs Bayramı'na ne gerek varmış; çocuklar çile çekiyormuş; zaten Atatürk'ün yaşamının son yılında biraz da zorlamayla bayram ilan edilmiş vs vs.

Bunları iddia edenler kendi yaşadıkları toprağın ne kültürünü ne de tarihini biliyor.

Bir anımı anlatmalıyım:

Yıllar önce CNNTürk haber toplantısında, lise öğrencilerinin 19 Mayıs'ta çile çektikleri ve bu nedenle bu ulusal bayrama gerek olup olmadığı tartışıldı.

Bayrama karşı çıkanlar İstanbul'un iyi okullarında okuyan öğrencilerdi. Ve ne yazık ki CNNTürk editörleri arasında aynı görüşü paylaşan meslektaşlarımız vardı.

Hiç unutmam dedim ki, "19 Mayıs'ın bırakın ülkemiz tarihini, sömürge olmaktan kurtulmaya çalışan milletler için ne kadar önemli olduğu konusuna yabancılaşmış olabilirsiniz. Ancak, Erzurum'da, Trabzon'da, Yozgat'ta, Van'da ve nice bölgelerde bir genç kızın yaşamı boyunca ilk kez renkli-canlı giysiler giyip, arkadaşının elini tutarak, dans ederek şölen havasında kutlama yaptığını biliyor musunuz?"

Hayır, hiç böyle düşünmemişlerdi. **Onların kafasındaki Türkiye Nişantaşı, Bebek vs idi**.

Yoksa böylesine anlamlı bir ulusal bayrama insan neden karşı çıkar? Yobazları, Cumhuriyet devrimlerinin karşıtlarını anlayabiliyorsunuz. Ya bunları?

Zaten bu kafa değil midir, mahalle baskısının olmadığını söyleyen? Neyse asıl yazmak istediğim bunlar değil...

19 Mayıs'ın bayram ilan edilmesiyle ilgili yalan yanlış bilgiler verenlerdir; bunlara sorgusuz sualsiz inananlardır.

Ve görünen o ki, bu çevrelerin hiçbiri tarihimizi bilmiyor....

En azından 19 Mayıs Bayramı törenlerinde gençlerin neden beden eğitimiyle ilgili gösteriler yaptıklarını bile düşünmüyorlar!

Tarih, 12 Mayıs 1916.

Kadıköy İttihatspor (bugünkü Fenerbahçe) sahasında Darülmualim'in (Erkek Öğretmen Okulu) öğrencileri, öğretmenleri Selim Sun (Tarcan) nezaretinde Osmanlı tarihinde ilk kez toplu halde beden terbiyesi gösteri yaptı.

"Jimnastik Şenlikleri" adı verilen bu tören öğrencilerin yürüyüşüyle başladı. En önde bayrağı taşıyan öğrenci, Ruşen Eşref (Ünaydın) idi.

Gösterilere katılan öğrenciler arasında, Münir Hayri Egeli, Hıfzırrahman Raşid Öymen, Nizameddin Kırşan, Aziz Berker, İsmail Hakkı Tonguç, Hayri Ardıç, Hamid Koşay gibi ileriki yılların ünlü isimleri vardı.

Bu tarihten sonra Selim Sırrı Bey'in yurda tanıttığı "İsveç Jimnastiği" hızla diğer okullara da yayıldı. Ve her yıl bu gösteriler mayıs ayının üçüncü cuma günü, "Jimnastik Şenlikleri", "Mektepliler Bayramı", "idman Bayramı", "Jimnastik Bayramı" adı altında düzenlendi.

Gösteriler Cumhuriyet'in ilanından sonra da sürdü.

Günü değişmekle birlikte hep mayıs ayı içinde yapıldı.

1936 yılında "İdman Bayramı" şenlikleri ilk kez 19 Mayıs gününe denk geldi.

20 Haziran 1938 tarihli "ulusal bayram ve genel tatiller hakkında 2739 sayılı kanuna ek kanunla, Gazi Mustafa Kemal'in Samsun'a çıktığı 19 Mayıs (1919) günü Gençlik ve Spor Bayramı olarak ilan edildi.

Yani... 19 Mayıs Bayramı değişik isimlerle 22 yıldır yapılıyordu.

Yazdım: 19 Mayıs şenliklerinin gençliğe mal edilmesi için, spor kongresinde "Gençlik ve Spor Bayramı" teklifini ilk kez Beşiktaşlı Ahmet Fetgeri Aşeni verdi.

Çarşı, 19 Mayıs Bayramı'nı da her yıl büyük bir coşkuyla kutlamalıdır.

Çünkü onun bayramıdır...

19 Mayıs Bayramı tarihçesini yazarsınız, özür bile dilemezler; üstelik hemen ardından iddia bile denilmeyecek yüzeysel yazılar kaleme alırlar:

İşte bir örnek olay daha...

Türkiye'de ilköğretim öğrencilerine her sabah hep bir ağızdan "Andımız"ı okutma uygulaması yine gündeme getirildi. Bu kez Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu, katıldığı televizyon programında bir üniversite öğrencisinin sorusu üzerine, "toplum tartışabilir, herkes tartışabilir" dedi.

Bu söz üzerine bazı yandaş medya yazarları hemen tartışmaya atladılar.

"İstemezük" dediler. "Andımız çocuklara işkence gibi geliyor, söylenmesin."

Ve eklediler: "Zaten dünyanın neresinde böyle bir uygulama var?" Oysa vardı...

Üstelik "demokrasi kıblesi" ABD'de...

Amerika'da ilköğretim öğrencileri ant içiyordu:

"I pledge allegiance to the flag of the United States of America, and to the Republic for which it stands: one Nation under God, indivisible, with Liberty and Justice for ali."

Yani mealen diyorlar ki:

"Amerika Birleşik Devletleri'nin bayrağına ve o bayrağın simgelediği cumhuriyete bağlılık için ant içiyorum. Herkes için özgürlük ve adaletle, Tanrı'nın gözetiminde, bölünmez tek vatana inanıyorum."

Peki yandaş medya bu ABD andını bilmiyor mu?

Hiç bilmezler mi?

Bir örnek daha vermeliyim:

27 Mayıs 1960 askeri müdahalesinin üzerinden onlarca yıl geçti.

Televizyon ekranlarında Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın idamları gündeme gelince sık sık "dünyanın hiçbir yerinde böyle bir uygulama yok" genellemesiyle karşılaşıyorum.

Örneğin, deniyor ki, "Hiçbir demokratik ülkede başbakan idam edilmedi."

Halbuki demokrasinin beşiği sayılan Fransa'da bile başbakan idam edildi.

15 Ekim 1945'te Başbakan Pierre Laval iki haftalık jet bir yargılamayla kurşuna dizildi.

Suçu neydi? Vichy Hükümetinin Başbakanı Laval, ikinci Dünya Savaşında Almanya'yla işbirliği yapmıştı.

Savaş bitince Laval, vatan hainliği iddiasıyla 4 Ekimde Yüce Divan önüne çıkarıldı.

Yani Yüce Divan kararıyla sadece Başbakan Adnan Menderes idam edilmemişti.

Hatta ne yazık ki Menderes ile Laval arasında benzerlikler de vardı. Örneğin her iki mahkeme de yıllar sonra önyargılı olmakla suçlandı.

Keza... Laval, idamdan az önce hap içerek intihara kalkışmış, doktorlar eski başbakanı kurtardıktan sonra bir manga askerin karşısına çıkarmışlardı.

Bu durum rahmetli Adnan Menderes'in son günlerine benzemekteydi. Menderes de bilindiği gibi idamdan az önce hap içip intihara kalkışmış, kurtarıldıktan sonra idam sehpasına çıkarılmıştı.

Tıpkı Yassıada mahkemesi kararları gibi, Laval davası da Fransa'da haksız yargılama olduğu gerekçesiyle hâlâ tartışılmaktadır.

Yani ne yazık ki uygarlığın beşiği sayılan Avrupa ülkelerinde bile başbakanlar idam edilmişti.

Bu nedenle genelleme yaparken dikkatli olmak gerekir; tabii bilinçli olarak kamuoyunu yanıltmak, yönlendirmek istenmiyorsa..

Atatürk'ten neoliberallere yanıt

Neoliberal çevrelerin, yandaş medyanın üzerinde en çok tepindikleri konu Kemalist Cumhuriyet.

Bunlara yanıtı büyük kurtarıcı Atatürk versin, balan bu günleri yıllar öncesinden nasıl görmüş.

Söz şimdi onun...

> Efendiler, Cumhuriyet'in ilanı, bütün milletçe sevinçle karşılandı. Her tarafta parlak sevinç gösterileri yapıldı. İstanbul'da iki-üç gazete ve yalnız İstanbul'da toplanan bazı kimseler, milletin genel ve samimi olan bu sevincine katılmaktan çekindiler. Endişeye düştüler. Cumhuriyet'in ilanına önayak olanları eleştirmeye başladılar.
>
> Mesela, "Yaşasın Cumhuriyet" başlığı altındaki yazılar bile, Cumhuriyet'in kuruluş ve duyuruluş şeklinin "sıkboğaza getirilmiş gibi bir durum" bulunduğunu ilan ediyordu.
>
> Deniliyordu ki, "Cumhuriyet, alkış ile, dua ile, şenlik ve donanma ile yaşayamaz. Cumhuriyet, bir tılsım değildir."
>
> "Ben Cumhuriyetçiyim" diyenlerin, Cumhuriyet'in ilanı günü kaleminden çıkacak sözler bunlar mı olmalıydı? En yüksek idare şeklinin Cumhuriyet'ten başka bir şey olmayacağına inandığını iddia edenlerin, Cumhuriyet kelimesine, "bir put gibi tapmam" demesindeki anlam ve kasıt nedir?
>
> Bu yazıların amacının aslında, Cumhuriyet'i halka sevdirmek, bunun put gibi tapılacak bir şey olmadığını anlatmak olması gerekmiyor muydu?
>
> Bir başka gazeteci de, "Efendiler acele ediyorsunuz!" diye bağırmaya başladı.
>
> Tüm bu sözlerle itiraf edilmektedir ki, son günlerin gürültüleri, Cumhuriyet'in ilanına engel olmak içinmiş.
>
> Gazetesini, "Balonu uçurdular ama galiba ucunu kaçırıyorlar" gibi çirkin bayağı sözlerle dolduran gazeteci efendi, sesleniş ve suçlamalarına şöyle devam ediyordu: "Devletin adını taktınız, işleri de düzeltebilecek misiniz?" Bu seslenişle başlayan yazıları, şu satırlarla son buluyordu: "Tek dileğimiz vatan ve millete yararlı işlere başlanılmasından ibarettir. Eğer dün ilan edilen Cumhuriyet'in liderleri ve o liderleri destekleyenler bunu yapabileceklerinden eminseler, biz de kendilerine, 'öyleyse Cumhuriyetiniz mübarek olsun Efendiler!' diyoruz."

Bu son cümlesiyle bizi alay edercesine tebrik eden bu yazar, Cumhuriyet'i benimsemiyor, onunla ilgisi olmadığını bildiriyordu.

Başka bir gazeteci yazar da, Cumhuriyet'in ilanı ve dolayısı ile yaptığı eleştiri ve değerlendirmede, "Bizi üzen nokta, milli önderimizin kişiliği ile ilgilidir. En büyük ruhlu adamlar bile kişisel güç sahibi olmanın çekiciliğine karşı koyamamışlardır" diyor.

Bu yazar ve benzerlerinin, Cumhuriyet'in ilan şeklinde, Cumhuriyet'in esasları ile ilgili kanunda gördükleri kusur ve eksiklikleri eleştirmelerini samimi sayabilmek için saf olmak lazımdır.

Eğer bu yazarlar, Cumhuriyet'in ilan günü yaygaralı hücumlara başlamayıp, önce Cumhuriyet'in ilanını iyi niyetle ve samimiyetle karşılamış olsalar, kamuoyunu kararsızlık ve karışıklığa düşürecek şekilde değil de, Cumhuriyet'in iyi yanlarını tanıtıcı ve onun ilanının pek yerinde olduğunu kamuoyuna telkin eden yazılar yazmış olsalardı, ondan sonra yapacakları her türlü eleştirinin samimiyetini iddiada haklı olabilirlerdi. Fakat gördüğümüz tutum ve davranış böyle olmamıştır.

Efendiler, Rauf (Orbay) Bey de bu münasebetle gazetecilere demeç vermiştir. *Vatan* ve *Tevhid-i Efkâr* gazetelerinin sahipleri ve başyazarlarıyla baş başa vererek düzenledikleri sorularla bunların cevaplarından bazılarını birlikte gözden geçirelim:

Rauf Bey, "Bence konuyu Cumhuriyet kelimesi bakımından ele almak doğru değildir" sözleriyle Cumhuriyet'ten bile söz etmek istemiyor. Rauf Bey'in kendi görüşü, "Milletimizin refah ve bağımsızlığının korunmasını ve aziz vatanımızın bütünlüğünü sağlayan rejimin en uygun rejim olacağı" şeklindedir. Efendiler, bu sorunun yanıtı mıdır?

Rauf Bey'in düşündüğü rejimin adı yok mu? Cumhuriyet rejimi milletin refah ve bağımsızlığını, vatanın bütünlüğünü sağlayan en uygun rejim değil midir? Eğer öyle ise uzun sözleri bir tarafa bırakalım, "Ben en uygun rejimin Cumhuriyet rejimi olduğu görüşündeyim" deyiver de, demagojiden kurtulalım. Çünkü söz konusu olan Millet Meclisi'nce kanunla kabul edilen Cumhuriyet'tir. Maksadınız, dolaylı olarak, bu ilan olunandan daha uygun bir rejim bulunduğunu anlatmak ve buna işaret etmek ise, bunu da söyleyiniz. O tercih ettiğiniz rejim ne olabilir?

Rauf Bey, kendi görüşünü açıktan açığa söylemekten kaçınıyor. En doğru olduğunu iddia ettiği hükümet şeklinin, devlet başkanlığını Halife'nin kişiliğinde düşündüğüne şüphe yoktur.

İşte, Cumhuriyet'in ilanı üzerine Rauf Bey'i ve kendisi ile aynı düşüncede olanları telaş ve heyecana sürükleyen sebep, devlet başkanlığı makamına Cumhurbaşkanının getirilmiş olmasıdır. Aslına bakılırsa, "Cumhurbaşkanı devletin başıdır" dedikten sonra, Halife'ye verilecek sıfat ve yetkiyi sağlamakla uğraşan ve böylece onun sevgi ve iltifatını Allah'ın lütfü sayarak memnun olanların hayal kırıklığına düşmekten duydukları üzüntü ve kaygıyı doğal görmek gerekir.

Rauf Bey, yapılan işin sadece bir isim değiştirmekten ve üst tabakada bir şekil değişikliği yapmaktan ibaret olduğunu söylüyor. Cumhuriyet'i ilan etmenin çocukça ve aceleye getirilmiş bir hareketin eseri olduğunu anlatmaya çalışırken, "Cumhuriyet idaresiyle gerçek ihtiyaçların karşılanmış olacağını zannetmek affedilmez bir hata olur" demekle, Cumhuriyet rejimine ne kadar ilgisiz ve ondan ne kadar uzak olduğunu ispat etmiyor mu?

Benim girişimlerimi ve yaptığım işleri, halkta endişe uyandırıcı nitelikte görmek ve sevinç gösterilerinde bulunan halk adına, gereksiz yere bunun tersini söylemek, yapay olarak halka bu endişeleri aşılamaya kalkışmaktır.

"Halkın, geçirdiği tecrübelerden ders aldığını ve uyanıklık kazandığını anlayarak sevinmelidir, ben şahsen memnunum" diyen Rauf Bey'e bu münasebetle bir noktayı hatırlatayım:

Halkı uyarmak ve uyandırmak için ömrünü adamış bir adama karşı böyle konuşulmaz ve halkta bu duyarlılığı görmekle, kendisinin benden çok sevindiğini söylemeye ne hakkı ne yetkisi vardır.

Rauf Bey bütün vatanı düşmanlara işgal alam yapabilecek Mondros Ateşkes Antlaşmasını bir oldubitti şeklinde imzaladığı zaman, milletin nasıl kan ağlayıp acı çektiğini duyabildi mi?

Efendiler, çeşitli soy ve mesleklerden oluşan kimselerin meydana getirdiği bu topluluk, Rauf Bey'i maksatlarının açıklanıp savunulmasına en uygun bir kimse olarak görmüşlerdir.

Atatürk konuşmasına şöyle devam ediyor:

Bilindiği üzere (muhalifler), Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası diye bir parti kurdular. "Cumhuriyet" kelimesini ağızlarına almaktan bile çekinenlerin, Cumhuriyet'i doğduğu gün boğmak isteyenlerin, kurdukları partiye "Cumhuriyet" ve hem de "Terakkiperver" (ilerici) adım vermiş olmaları, nasıl ciddiye alınabilir ve ne dereceye kadar samimi sayılabilir.

Kurdukları bu parti "muhafazakâr" adı altında ortaya çıkmış olsaydı belki bir anlamı olurdu. Fakat, bizden daha çok Cumhuriyetçi ve bizden daha çok ilerici olduklarını iddiaya kalkışmaları doğru değildir.

"Parti, dini düşünce ve inançlara saygılıdır" ilkesini bayrak olarak eline alan kimselerden iyi niyet beklenebilir miydi? Bu bayrak, yüzyıllardan beri cahilleri, bağnazları ve hurafelere inananları kandırarak özel çıkarlar sağlamaya kalkmış olanların taşıdıkları bayrak değil miydi? Türk milleti, yüzyıllardan beri sonu gelmeyen felaketlere, içinden çıkabilmek için büyük fedakârlıkların gerekli olduğu pis bataklıklara hep bu bayrak gösterilerek sürüklenmemiş miydi?

Cumhuriyetçi ve yenilikçi olduklarını zannettirmek isteyenlerin, yine bu bayrak

Yeni parti, dini düşünce ve inançlara saygı perdesi altında, "Biz hilafeti yeniden isteriz; biz yeni kanunlar istemeyiz; bize Mecelle yeterlidir; medreseler, tekkeler, cahil softalar, şeyhler, müritler biz sizi koruyacağız; bizimle birlikte olunuz. Çünkü Mustafa Kemal'in partisi hilafeti kaldırdı, İslamiyet'e zarar veriyor; sizi gâvur yapacak, size şapka giydirecektir" diye bağırmıyor muydu? Yeni partinin kullandığı sloganlar bu gerici haykırışlarla dolu değil miydi?

Atatürk gelecekte ne olacağını biliyordu. Devam edelim:

Cumhuriyet'in ilanı üzerine İstanbul'da bazı kimseler ve bazı gazeteciler Halife'ye de bir rol yaptırmak hevesine düştüler.

Gazetelerde, Halife'nin istifa ettiği veya edebileceği yolunda önce söylentiler çıkarılıp sonra tekzipler yayınlandılar. Sonra da dendi ki, "Haber aldığımıza göre, mesele böyle bir rivayetten ibaret olmadığı gibi, bir tekzip ile çözülebilecek kadar basit de değildir. Gerçek olan bir nokta vardır ki, o da Cumhuriyet'in ilanının, yeniden bir Halifelik meselesi ortaya çıkarmış olmasıdır."

Halife, "yazı masasının başına oturup *Vatan* gazetesi yazarına demeç vermiştir" denilerek, Halife'nin bütün insanlar tarafından sevildiği, Asya'nın en ücra köşelerine varıncaya kadar İslam dünyasından binlerce mektup ve telgraf aldığı ve birçok yerden kurullar geldiği yolundaki sözlerle, hilafet konumunun kolay kolay sarsılır bir konum olmadığı anlatılmaya çalışıldı.

İslam dünyasınca istenmedikçe, Halife'nin istifa edip çekilmeyeceği ilan edildi. Aynı zamanda, "Hükümet, birçok iç meseleleri yoluna koymakla meşgul olduğundan; şimdiye kadar hilafetin görevlerini tespitle uğraşma imkânını bulamamıştır; hükümetin iç meselelerle meşgul olduğunu elbette İslam dünyası da bilmektedir ve şimdiye kadar Halifelik görevleriyle uğraşmaya imkân bulamamasını doğal görür" cümlesiyle bizi; hilafetin görevlerini tespite çağırırken, şimdiye kadar bunun yapılmamasını hoşgörü ile karşılayan İslam dünyasının, bundan sonra mazur göremeyeceğini de bildirerek bir bakıma tehdit edildik.

Vatan gazetesinin 9 Kasım 1923 tarihli nüshasında okuduğumuz bu yazılardan sonra, 10 Kasım 1923 tarihli sayısında *Tanin* gazetesinde Halife'ye yazılan bir açık mektup yayınlandı.

Lütfi Fikri Bey'in imzasını taşıyan bu mektupta, Halife'nin istifasıyla ilgili haberlerden, milletin ne kadar üzüldüğünü ve acı çektiğini ispat için bir vapur hikâyesi uydurulmuştu: "Vapurda oturanlar Halife'nin istifa haberini öğrenince yüzlerine hüzün ve endişe çökmüş. Ortak endişe bunları bir dakikada dost etmiş." Lütfi Fikri Bey, "Gönül istiyor ki, bu istifa sözü ebedi olarak gömülsün kalsın" diyor; çünkü "dünya için felaket olur"muş.

Lütfi Fikri Bey, millete şunu da telkin ediyordu: "Hayretle ve üzüntüyle görül

mak isteyenler; dışarıdan kimseler, Müslüman milletler içinde Türk'ü çekemeyenler değildir. Doğrudan doğruya biz Türkler, kendi dinimizden sonsuza dek bu hazinenin çıkarılması sonucuna yol açabilecek girişimlerde bulunuyoruz."

Efendiler, yabancılar hilafete saldırmıyorlardı. Fakat Türk milleti saldırıdan kurtulamıyordu. Hilafete saldıranlar, Müslüman milletler içinde Türk'ü çekemeyenler değildi. Fakat Çanakkale'de, Suriye'de, Irak'ta İngiliz ve Fransız bayrakları altında Türklerle vuruşanlar bu Müslüman milletlerdi.

Lütfi Fikri Bey'in *Tanin'de* yayınlanan açık mektubundaki görüş ertesi gün *Tanin* başyazarı tarafından desteklendi, tanin başyazarı, kendisinin Cumhuriyetçi olduğunu ilan etmişti. Fakat öyle bir Cumhuriyetçi ki, onun istediği Cumhuriyet idaresinin başında Halife olarak Osmanlı Hanedanı'ndan biri olacaktı. Yoksa, yapılan hareket akıl ve vatanseverlikle, milliyet duygusuyla zerre kadar bağdaştırılamazmış.

Efendiler, bu yazılanın anlamı ve bu düşüncelerin nasıl bir maksada dayandığı bugün kolaylıkla anlaşılmaktadır. Yarın, daha açık olarak anlaşılacaktır. Gelecek kuşakların, Türkiye'de Cumhuriyet'in ilan edildiği gün, ona en insafsızca saldıranların başında "Cumhuriyetçiyim" diyenlerin yer aldığım görerek asla şaşıracaklarını sanmayınız. Aksine, Türkiye'nin aydın ve Cumhuriyetçi çocukları, böyle Cumhuriyetçi geçinmiş olanların, gerçek düşüncelerini tahlil ve tespitte hiç de kararsızlığa düşmeyeceklerdir.

Nutuk

Bu sözlere bakınca Atatürk'ün büyük dehası bir kez daha ortaya çıkmıyor mu?

Ve ne acı değil mi, Obama'yı göklere çıkaranlar hemen her gün Atatürk'e saldırıyorlar...

Kim bunlar? Bunların kim olduğu artık belli: Neoliberal tarihçiler! Liberal faşistler...

Tarihimizin neredeyse her sayfasında bizi suçluyorlar. Kendimizi değersizmişiz gibi hissetmemizi istiyorlar.

Örneğin son dönemde dillerine pelesenk ettikleri 6-7 Eylül 1955 Olayları'na bakalım...

Olayın vahametini bilmeyenimiz yok.

Diğer yanda bir gerçeği kabul edelim; sürekli "sonuç"a bakarak kafa karıştırıyorlar.

"Sonuç"u ortaya çıkaran "nedenler" üzerinde hiç durmuyorlar.

6-7 Eylül Olayları'nda yabancı parmağı

İngiltere, ikinci Dünya Savaşı'nın galip ülkelerinden biriydi. Ancak savaştan zayıflayarak çıktı. Sömürgeleri üzerindeki nüfuzunu koruya-

bildi, fakat bağımsızlık hareketleriyle başı dertteydi. ABD'nin de zorlamasıyla sömürgelerinden kısmi olarak çekilme kararı aldı. Bunlardan biri de Kıbrıs'tı.

Kıbrıs, Ortadoğu petrol kaynaklarının ve petrol taşımacılığının kavşağındaydı.

İngiltere, petrolünün üçte ikisini buradan sağlıyordu. Kendisi için yaşamsal önemdeki enerji kaynağına ve sömürgelerine bu derece yakın bir bölgeyi terk etmek istemiyordu. Avrupa, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya yakın bu stratejik adada, İngiltere'nin önemli kara, deniz ve hava üsleri de vardı.

Kıbrıs'ta da güçlü bir komünist hareket vardı, İngiliz sömürgeciliğine karşı mücadele veriyorlardı. Örneğin, 1931'deki komünist ayaklanmayı İngilizler güçlükle bastırmıştı. Ancak artık İngilizler güçsüzdü.

Avrupa ve Balkanlar'da güç kazanan Sovyetler Birliği, Yunanistan ve Kıbrıs'taki komünistlerin arkasındaydı.

Komünistler, Kıbrıs'ta 1941 yılında legal Emekçi Halkın ilerici Partisini (AKEL) kurdular, İngiltere, partiyi komünistlerin kurduğunu biliyordu, ama savaş yıllarında ortak düşmanları vardı: Naziler!

Savaş sonrası ittifak dağıldı.

Yunanlı komünistler (ELAS) ve Kıbrıslı komünistler (AKEL), İngiltere'yi adada istemiyordu, İngiltere, AKEL'in Yunanistan'daki ELAS gibi silahlı mücadele başlatacağından çekiniyordu.

Üstelik AKEL güçlüydü. Son yerel seçimin tek galibiydi.

İngilizler bu siyasal gücü bölmek istiyordu.

İngiltere, Kıbrıs'tan diplomasi kurnazlığıyla kısmi bir çekilme yapacaktı: Diğer sömürgelerinde yaptığı gibi askeri üslerini koruyabilmeli, ada üzerindeki siyasi, iktisadi hegemonyasını sürdürebilmek ve Kıbrıs yönetiminin merkezi yine Londra olmalıydı.

Yunanistan ve Türkiye'nin kabul etmediği bu planı İngilizler nasıl hayata geçirecekti? Böl ve yönet siyasetiyle! Kimleri bölecekti?

Öncelikle Rumları komünist ve milliyetçi olarak bölecekti. Kıbrıs'ta komünistler güçlüydü, bu nedenle hemen güçsüz sağcılar kuvvetlendirilecekti.

İngilizler, ardından Rumlar ile Türkleri birbirine düşman edecekti. Amaç belliydi; Kıbrıs'ı o kadar parçalara bölecekti ki, adadaki hiçbir taraf, artık İngiliz egemenliğini tehdit edecek güçte olamayacaktı. Şimdi gelelim konunun Türkiye aşamasına...

Kıbrıs meselesi Türkiye'nin ne zaman gündemine geldi?

Hatay'ı biliyoruz. Musul'u biliyoruz. Peki Kıbrıs'ı?

Hamaseti bırakıp gerçekle yüzleşmemiz gerekiyor.

İngilizlerin çekilme kararına kadar Türkiye'nin Kıbrıs diye bir meselesi yoktu.

Yunanlılar için de İstanbullu Rumlar sorunu yoktu.

O yıllar Türkiye-Yunanistan ilişkileri çok iyiydi.

Öyle ki **1934 yılında Venizelos, Nobel Barış Ödülü'ne Atatürk'ü aday gösterdi**.

Türk-Yunan dostluğu ikamet, Ticaret ve Seyrisefain Anlaşması'yla pekişti; bu antlaşma sonucu on binlerce Yunan vatandaşı Türkiye'ye yerleşip ticaret yapmaya başladı.

Türkiye ve Yunanistan 1951'de NATO'ya el ele tutuşarak girdi. 1952'de Balkan Paktı'nın oluşturulması, iki ülke arasındaki askeri işbirliğini güçlendirdi.

1952'de Cumhurbaşkanı Celal Bayar Yunanistan'ı; Kral Paulos ise Türkiye'yi ziyaret etti. Gümülcine'de Celal Bayar Lisesi açıldı.

Bir ayrıntı daha eklemeliyim:

1953 yılına kadar ne Osmanlı'da ne de Cumhuriyet döneminde İstanbul'un fethi törenleri hiç yapılmadı.

Ne olduysa 1953'te oldu. Demokrat Parti hükümetine baskılar başladı. DP fetih törenlerini yine de mütevazı törenle geçiştirmek istedi. Bunun üzerine İstanbul'da olaylar çıktı; mağazasına Türk bayrağı asmayanların vitrinleri kırıldı.

Yani 1953 dönemeçti...

Yunan düşmanlığı ve Kıbrıs meselesi Türkiye'nin gündemine birden giriverdi. Hızla milliyetçi dernekler kuruldu. Basında kışkırtıcı haberler yer aldı.

Kıbrıs meselesinin neden abartıldığını anlamadığını ifade eden ve "Türkiye ile Yunanistan arasında Kıbrıs diye bir mesele yoktur" diyen Dışişleri Bakanı Fuad Köprülü'nün önce yetkileri tırpanlandı; Kıbrıs meselesi dışişlerinden alınıp Devlet Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'ya verildi. Bir süre sonra da Köprülü bakanlıktan alındı, Zorlu dışişleri bakanı yapıldı.

Kıbrıs'ın Türkiye için öncelikli mesele olarak görülmesinde İngiltere'nin parmağı var mıydı?

Bilinen İngilizlerin, Türkiye'nin Kıbrıs'la yakından ilgilenmesini istediğiydi.

Peki niye?

Yanıtını bulmak için Yunanistan'ın Kıbrıs politikasını bilmemiz gerekiyor.

Yunanistan, iç savaşı bitirip istikrarlı siyasal düzene kavuşunca, İngiltere'den Kıbrıs'ı kendilerine devretmesini istedi. Aksi takdirde meseleyi BM'ye götürecekti.

Yaptı da; kendi kaderini tayin hakkı talebiyle sorunu 1953'te BM'ye taşıdı. Mesele artık uluslararası boyut kazandı.

Kıbrıs'ın çözümü İngiltere'nin inisiyatifinden çıkıyordu.

İngiltere öncelikle sömürgecilik suçlamalarını zayıflatmak ve sorunu başka bir yöne çekmek için Türkiye'ye ihtiyaç duydu.

İlk hedef, "Türkiye'yi kendi pasifliğinden uyandırmaktı."

Türkiye'nin gündemine Kıbrıs meselesinin birdenbire girmesinin bu "uyandırma servisiyle" ilgisi var mıydı?

Sonuçta Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs'ta çıkan olaylar, İngilizlerin işine yaradı. İngiltere "Ben olmazsam bu iki ülke birbirini boğazlar ve komünistler iki ülkeyi de, Kıbrıs'ı da ele geçirir" korkusunu yaydı. En uygun yol, adada statükonun devam etmesiydi.

İngilizlerin bu kurnaz ve kanlı politikaları sonucu, Yunanistan BM'deki en güçlü destekçisi ABD'yi bile kaybetti. 23 Eylül 1955'te ABD, Kıbrıs sorununun BM Genel Kurulu'na getirilmesine karşı çıktı.

Bu arada yeni kurulan İsrail de, kendisine sadece yetmiş mil uzaklıkta olan Kıbrıs'taki statükonun korunmasından yana çıktı.

Tüm bu süreç sonunda ne oldu biliyor musunuz?

Sömürgeci İngiltere, masaya her iki tarafı barıştırmak isteyen bir hakem rolüyle oturuverdi!

Türkiye'de kimse, yaşanan bu kanlı süreçte "James Bond'un rolünü" sorgulamadı bile...

İngiliz gizli servis ajanı "James Bond" adlı karakteri ortaya çıkaran yazar lan Fleming idi.

Popüler edebiyatın tanınmış ismi lan Fleming, aynı zamanda İngiliz istihbarat örgütü M16 ajanıydı. Üst düzey görevlere kadar yükseldi.

Aynı zamanda gazetecilik de yapıyordu.

lan Fleming, namı diğer James Bond, 6-7 Eylül gecesi neredeydi biliyor musunuz? Büyük olayların yaşandığı Beyoğlu İstiklal Caddesi'nde!

Bu gerçek ortaya çıkanca, "İstanbul'a Interpol toplantısına katılmak için geldiğini" söyledi. Toplantıya İngiltere Denizaşırı İstihbarat Teşkilatı adına katılmıştı. "Deni

Devam edelim: Interpol toplantısı için İstanbul'a gelen Fleming toplantıya hiç katılmadı. Açıklaması şöyleydi: "On beş dakika katıldım, sıkıldım; seccade almak için dışarı çıktığımda olaylar meydana geldi!"

6-7 Eylül Olayları'nın hemen ertesi günü İngiliz *Sunday Times gazetesinde* "İstanbul'da Büyük Ayaklanma" başlığıyla manşet haber çıktı. Haber tümüyle görgü tanıklığına dayanıyor ve olaylar neredeyse naklen anlatılıyordu.

Haberde imza yoktu.

Haberin üslubu "gazeteci" lan Fleming'e benziyordu.

Ve iddiaya göre Fleming İstanbul'a, Atatürk'ün evinin bombalandığı Selanik üzerinden gelmişti.

lan Fleming'in olaylarda ne derece rolü var bilinmiyor.

Bilinen, 6-7 Eylül Olayları'nın ardından İngiliz Dışişleri Bakanlığı, Haber Dairesi'ne şu talimatı verdiği: "Basında İstanbul'daki 6-7 Eylül Olayları'nda İngiliz mallarının tahrip edilmesi ve İngilizlerin yaralanmasıyla ilgili haberler özellikle vurgulanmalıdır."

Bu talimat bile gerçek kışkırtıcıların kimler olduğunu göstermiyor mu? Peki, **Türkiye'de 6-7 Eylül Olayları'nın sorumlusu olarak kimler apar topar cezaevine tıkıldı? Aziz Nesin gibi "komünist fişli" kırk beş aydın!**

Yani dün de, bugün de oyun hep aynı:

Alavere dalavere, muhalif aydınlar cezaevine...

Devam edelim:

6-7 Eylül Olayları'na neden olan gelişmeler Yunanistan tarafında nasıl yaşandı?

Tarih, 16 Aralık 1954.

Atina'daki *Apoyevmatini* gazetesi, "Artık Kıbrıslıların silahlı mücadeleyi düşünmeleri gerekiyor" diye yazdı.

Kıbrıslı komünistler, "Silahlı mücadele emperyalistlerin provokasyonudur" diyerek karşı çıktı.

Ve tarih, 1 Nisan 1955.

Rumların faşist örgütü EOKA, bir bildiri yayımlayarak silahlı eylemlere başvuracağını duyurdu.

1955 yılı, Kıbrıs'taki İngilizler için de dönüm noktası oldu.

İngiliz gizli servisinin Fletcher Flitch gibi ajanları, 1955'ten itibaren Kıbrıs'a gelmeye başladı.

Keza aynı yıl, Kıbrıs'taki İngiliz Hükümeti Valiliği'ne imparatorluk genelkurmay eski başkam Mareşal Sir John Harding atandı. Harding "demir yumruklu asker" olarak biliniyordu.

İngilizler kanlı bir oyunu sahneye koymak için uzmanlarını adaya getirmeye baş

Keza, 1955'te İngiltere Sömürgeler Bakanlığı Özel Temsilcisi Philips Tay, polis istihbarat birimi "Special BranclTı kurmak için adaya geldi.

Aynı yıl Mekanize Polis Birliği kuruldu. 1955'teki mevcudu yüz altmış beş kişiydi. Bir yıl sonra sayı altı yüz kişiye çıkarıldı ve polislerin hepsi Kıbrıs Türkü'ydü. 1958'de sayı 1 770'e yükseldi ve bunun 1 700'ü Kıbrıs Türkü'ydü!

Bu tablo gösteriyor ki, İngilizler Rumların ENOSİS mücadelesine karşı, Kıbrıslı Türkleri destekleyecekti.

Dolayısıyla EOKA'nın hedefinde kim vardı dersiniz? Kıbrıslı Türk polisler!

Zaten, Türk polisleri Abdullah Ali Rıza ve Nihat Paşa'nın katledilmeleri, Kıbrıslı Rumlar ile Kıbrıslı Türkleri birbirinden kopardı.

Peki, İngilizler EOKA'nın terör eylemlerinden habersiz miydi?

Olur mu öyle şey? EOKA'nın lideri Albay Georgios Grivas'ın şoförü Pashalis Papadopulos bile İngiliz ajanıydı!

Kıbrıs'ta terör İngiliz siyasetinin aracıydı.

Halkları birbirine düşürmüşlerdi. Ama bu yeterli değildi. Dünya kamuoyunun ilgisini çekecek büyük provokasyonlar lazımdı.

Dönemin İngiltere Başbakanı Anthony Eden anılarında, dünya kamuoyunun, Türk ve Yunanlıların uzlaşmaz iki taraf olduğunun bilinmesini çok istediklerini yazdı.

İngiliz diplomatlarının, "Ankara'da birkaç ayaklanma çıksa bizim işimize gelir" dediklerini Kıbrıs konusunda araştırmalar yapan yazar Robert Holland açığa çıkardı.

Bitmedi.

Üzerindeki gizlilik kararı kalkan 19 ağustos 1954 tarihli İngiliz belgesinde, İngiltere'nin Atina Büyükelçisi, Londra'ya bakın nasıl bir rapor gönderdi:

"Yunan-Türk dostluğunun kırılgan olduğu çok açık, çok küçük bir şok bile yetebilir. Atatürk'ün Selanik'te doğduğu evin duvarına tebeşirle slogan yazmak gibi önemsiz bir olay bile bir kargaşanın çıkmasına yeter."

6-7 Eylül Olaylarının, Selanik'te Atatürk'ün evine "sözde" bomba atılmasıyla başladığını biliyorsunuz değil mi?

Yani plan hazırdı.

Zamanı bekleniyordu...

İngiltere, Türkiye ve Yunanistan'ı Londra'da üçlü konferansa davet etti. Konferansın konusu, "Özgür dünyanın komünizm tehlikesini önleme çabaları açısından Kıbrıs sorununun çözümü"ydü.

Toplantı 29 Temmuz 1955'te gerçekleşecekti ancak nedense bir ay sonraya ertelendi.

Bu sırada Türkiye'deki bazı gazetelerde, Rumların Türklere karşı katliam hazırlığında olduğuna dair haberler çıkmaya başladı. Benzer haberler Yunanistan'da da çıktı. Tesadüf müydü?

Bu arada İngilizler, Türkler ile Yunanlıların bir uzlaşmaya varabileceğinden endişelendi. Çünkü Yunan Dışişleri Bakanı Stefanopulos, Londra'daki Türk Büyükelçisi Suat Hayri Ürgüplü'ye, o güne kadar hep karşı oldukları Kıbrıs'taki Türk azınlığın hakları konusunda uzlaşmaya hazır olduklarını söyledi. Bu Türkiye'nin de isteğiydi. İngiltere kendisinin dahil edilmediği çözümden rahatsız oldu. İngiltere Dışişleri Bakanı MacMillan hemen Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'yla buluştu ve "Türkler görüşlerini konferansın başında ne kadar sert koyarsa, kendileri için de, bizim için de o kadar iyi olur" mesajını verdi.

Ve Zorlu, Türkiye'nin görüşünü alışık olunmayan bir sertlikle ortaya koydu. Yunan delegasyonu şoke oldu. Zorlu aynı kararlılığı Türkiye'nin de göstermesini istediği şifreli telgrafı Ankara'ya çekti.

Sonrası malum...

Bugün 6-7 Eylül Olayları'na sadece "tek pencereden" bakmayı sürdürüyoruz.

Oysa 10 Eylül 1955 günü Atina radyosu şöyle yorum yaptı:

> Yunan-Türk dostluğunu zedeleyen İstanbul ve İzmir'deki olaylar, düşündüğümüz gibi, İngiliz diplomasi planlarının ani biçimde patlak vermesinin ürünü değildir; bizzat İngiliz diplomasisinin planladığı ve başarmaya çalıştığı bir provokasyondur.

Yunan basını Atina'daki bombalama eylemini İngiliz ajanlarının yaptığını yazdı hep.

Bunları yazıyorum diye 6-7 Eylül Olayları'nın ayıbını başkalarına yüklemek istemiyorum.

Güçlü, bağımsız bir ülke iseniz oyuna gelmeyeceksiniz.

Türkiye devleti, hükümeti ve halkıyla suçludur.

İngilizlerin oyununa gelmiştir.

Umarız ders alınır.

Ancak...

Yine bu **neoliberal tarihçiler Kıbrıs'ta kurulan Türk Mukavamet Teşkilatı'nı** (TMT) Ergenekon'la irtibatlan**dırıyor**.

Kimi de 6-7 Eylül 1955 Olayları'nı TMT organize ettiğini yazıyor. O tarihte daha TMT'nin kurul**madığını** bile bilmiyorlar.

Bunlar, İngilizlerin "böl ve yönet" politikasına hiçbir eleştiri getirmezler, varsa yoksa suçlu Türkler!

Bazen düşünmeden edemiyorsunuz; bizim yazarlar da **İngilizlerin** M16 istihbarat **örgütünde çalışıyor olabilir mi**?

Bilindiği gibi İngiliz istihbarat servisi yazın dünyasına birçok yazar sokmuştur.

İngiliz Gizli Servis Ajanı James Bond'u hangimiz bilmez?

James Bond karakterini edebiyat ve sinema dünyasına kazandıran yazarın lan Fleming olduğunu daha önce belirtmiştik...

Fleming, ikinci Dünya Savaşında Britanya Deniz Kuvvetleri Haberalma Ajansında görev yaptı. Bu görevi sırasında İngiliz istihbarat örgütünde (M16) çalışmaya başladı.

Ve bu görevi sırasında yaşadıklarından, gördüklerinden ve anlatılanlardan yola çıkıp, kendi düşsel dünyasını da katarak "James Bond" karakterini yarattı.

Yazar lan Fleming'in her ne kadar istihbaratçı olduğu bilinse de, karanlıkta kalmış bazı faaliyetleri hâlâ aydınlatılabilmiş değil.

Bunlardan birinin bizimle çok ilgili olduğunu önceki sayfalarda anlatmıştık.

lan Fleming olaylardan iki yıl sonra, hikâyesi Türkiye'de geçen *Rusya'dan Sevgilerle* adlı romanını yazdı; 6/7 Eylül gecesi yaşananları ayrıntılarıyla anlattı.

lan Fleming gibi casusluk romanları yazan İngiliz Eric Ambler da M16'da çalıştı, iki romanında; *Dimitrios'un Maskesi* ve *Korkuya Yolculuk'ta* mekân olarak Türkiye'yi kullandı.

Gün Işığı adlı eserinden uyarlanan *Topkapı* filmi bir dönemin en önemli sinema klasikleri arasında gösteriliyordu.

lan Fleming, Eric Ambler gibi İngiliz istihbarat birimi M16'da görev yapan bir başka yazar ise William Somerset Maugham idi.

Birinci Dünya Savaşında İngiliz istihbarat birimine girdi. 1917 yılında M16 tarafından Bolşevik devrimini engellemek için Moskova'ya gönderildi.

1928'de Fransız Rivierası'ndan bir ev alıp sadece yazıyla ilgileneceğini söyledi.

İkinci Dünya Savaşı günlerini, Hollyvrood'da, hikâyelerini sinemaya aktarmakla geçirdi. *Cakes and Ale*, ünlü ressam Gauguin'in yaşamını anlattığı *Ay ve Altı Para, Şeytanın Kurbanları, Renkli Peçe* eserleri arasındadır.

Ve bir M16 ajanı yazar daha: John Le Carre. Asıl adı, David John Moore Cornwell idi.

Bern'de üniversite öğrenimi sırasında İngiliz istihbarat örgütüne katıldı.

İlk romanı *Cali For The Deadl* 1961'de yazdı. Romanını M16'ya okutarak onayını aldı. İtiraz gelmedi ancak takma isimle yazması istendi. O da "John Le Carre" adını buldu.

En bilindik eseri *Soğuktan Gelen Casus'ta.* Kitapları film yapıldı.

İngiliz casusu olduğunu ilk günden beri reddeden yazar, bu gizli mesleğini ilk kez BBC'nin 2000 yapımı "The Secret Center" adlı belgeselinde açıkladı.

M16 istihbarat örgütünün bir diğer elemanı ise yazar *Graham Greene* idi.

O da yazdığı; Üçüncü Adam, The Power and The Glory, Sessiz Amerikalı gibi casusluk romanlarıyla tanındı.

Le Carre gibi ağzı pek kapak bir istihbaratçı değildi; bu nedenle arkadaşları arasındaki adı "şebek"ti! Greene'in de eserleri beyazperdeye aktarıldı.

M16'da görev yapmış ünlü yazarların listesi böyle uzayıp gidiyor.

Dikkat ediniz; sadece ülkemizde değil dünyada M16 başarılı bulunur, hep övülür. Bunun en önemli sebebi, işte bu M16 mensubu yazarların sinemalara da aktarılmış romanlarıdır... Doğal olarak hep kendilerini övdüler

Bunun istihbarat alanındaki adı psikolojik harptir.

Dönelim bizim yazarların kaleme aldıklarına..

Devletin her örtülü operasyonu kirli midir?

Tartışmayı "devlet kirlidir" gibi anarşist bir noktaya getirmeyelim.

Kuşkusuz romantiklere sözümüz yok! Ya da nihilistlere!

Gerçekten merak ediyorum liberaller ne düşünüyorlar; devletin her operasyonu kirli midir?

Yoksa sadece Türkiye'nin yaptıkları mı kirlidir?

Gelin Ergenekon'la irtibatlandırılan TMT'nin hikâyesine bir bakalım...

Gizli teşkilatın silahları

Tarih, 13 ağustos 1958.

Genelkurmay Başkanlığı Seferberlik Tetkik Kurulu Başkanlığına (Özel Harp Dairesi), MİT'ten "gizli'/şifreli yazı geldi.

Kıbrıs'tan Anamur Limanı'na motorlu bir kayıkla, pasaportsuz gelen, Vehbi Mahmut, Asaf Elmas, Cevdet Remzi adlı üç Kıbrıslı Türk yakalanmış ve Anamur Jandarma Komutanlığı ve MİT Adana Bölge Başkanlığı'nda sorgulanmıştı.

MİT, özel harpçilerin görev yaptığı Seferberlik Tetkik Kurulu'na diye "Siz de sorgulamak ister misiniz?" diye soruyordu.

Nalbantoğlu apar topar uçakla Adana'ya hareket ettiler.

Telaşlıydılar. Kimdi bu gençler? Kim göndermişti onları? Maksatları neydi? Ve en önemlisi Kıbrıs'taki teşkilattan haberleri var mıydı?

Binbaşı Tansu ve Dr. Nalbantoğlu, **MİT Adana Bölge Başkanı Fuat Doğu**'nun makamına koşarak çıkıp bilgi aldılar. Hemen üç genci görmek istediler.

Vehbi, Asaf, Cevdet'i sorguladılar. Gençler, Dr. Nalbantoğlu'nu Kıbrıs'tan tanıyorlardı. **Özel harpçi Binbaşı İsmail Tansu**'yu ise Adana emniyetinden komiser sanıyorlardı.

Gençler benzer sözler söylediler: "EOKA'nın tecavüzlerine karşı koyabilmek için Türkiye'ye gidip silah bulalım dedik. Yanımızda para da getirdik, olmazsa parayla silah alıp eşlerimizi, çocuklarımızı koruyacağız."

Binbaşı Tansu duygulandı. Ama yanıtını aradığı başka bir soru daha vardı kafasında. Kıbrıs'taki teşkilatı biliyorlar mıydı? Hayır, teşkilattan habersizdiler.

Kıbrıs'ta özel harpçiler tarafından henüz iki hafta önce kurulan, "Türk Mukavemet Teşkilatı"nı bilmiyorlardı.

Özel harpçiler rahatladı...

Özel harpçi Binbaşı İsmail Tansu, Adana'da sorguladığı üç gencin ifadesini Kıbrıs'taki TMT Başkanı Yarbay Rıza Vuruşkan'a bildirdi. Ve ekledi: "Onlarla silah göndereceğim."

Binbaşı Tansu gözaltındaki üç Kıbrıslı gencin yanlarına gitti. Bu kez üzerinde askeri üniforma vardı. Gençler karşılarında bir Türk subayını görünce korktular. "Yanlış iş yaptık, bizi affedin, geldiğimiz gibi sessizce köyümüze dönelim" dediler.

Binbaşı Tansu gençlere moral verdi ve "Size gizli bir görev vereceğim" dedi. "Bu Kıbrıs için yapılacak milli bir görevdir. Bu görev hayatınızı kaybetmenize neden olabilir. Bu görevi kabul edip hiç kimseye söylemeyeceğinize yemin eder misiniz?"

Gençler, Kıbrıs için ölümü göze alacaklarını söyleyip, Türk bayrağı ve Kuranıkerim üzerine yemin ettiler...

Kıbrıs'taki Türk Mukavemet Teşkilatı'na ilk silah sevkıyatını bu üç Türk gerçekleştirecekti. Onlara "Arı Ekibi" adı verildi...

İlk sevkıyatı 16 ağustos 1958'de gerçekleştirdiler.

Kayıklarına on makineli ile yirmi adet tabanca ve iki sandık mermi koyup dalgalarla boğuşarak denize açıldılar. Başarılı da oldular.

Kıbrıslı gençlerin sevkıyatları hep sürdü. Ancak, Asaf Elmas ve Hikmet Rıdvan 9 Kasım 1958 tarihinde fırtınaya yakalanıp denizde kaybolarak şehit oldu.

Arı Ekibi, Lütfi Celül, Nevzat Nasır, Feridun Hamza, Bahattin Sarı, Hüseyin Hikmet, Vehbi Mahmutoğlu, Ahmet Celal gibi Kıbrıslı gençle-

rin katılımıyla, bu tehlikeli sevkiyatlara devam etti.

Yeni ekipten Lütfî Celül silahları otomobille iç bölgelere götürürken, EOKA'cılar tarafından yakalandı. Hâlâ kayıptır.

Arı Ekibi hiç yılmadı. Fakat yaklaşan kış nedeniyle kayıklarla sevkıyat zorlaştı. Vehbi Mahmutoğlu, yakalandığı fırtınadan küçük motorlu kayığındaki silahları denize atarak kurtulabilmişti. Artık daha büyük tekneye ihtiyaç vardı...

Özel harpçiler, İstanbul Liman Reisliği, İstanbul Balık Avcıları Derneği'yle irtibata geçti. Donanmadan ayrılıp balıkçılık yapan eski deniz binbaşısı Nejat Koşal'ın yirmi beş tonluk teknesi sıkı bir pazarlıkla 120 bin liraya satın alındı.

Sıra, tekneye güvenilir sivil personel bulmaya gelmişti.

Seferberlik Tetkik Kurulu (Özel Harp Dairesi) İstanbul Bölge Başkan Yardımcısı Yüzbaşı Ferhan Çora, kaptan Reşat Yavuz ve makinist Oğuz Kotoğlu adındaki iki gemici buldu.

Tıpkı Kıbrıslı gençlere yapıldığı gibi bu gemicilere de yemin ettirilip görev teklif edildi. Teknenin telsiz görevlisi ise, TSK'dan ayrılmış gibi gösterilen Astsubay Ali Levent oldu.

"Elmas" adı verilen tekne ilk seferine on ton silah ve cephaneyle, 4 Mart 1959'da çıktı. Geceyarısı, Kıbrıs açıklarında kayıklarıyla bekleyen Arı Ekibiyle buluşacaktı. Buluşma gerçekleşemedi; Elmas dönmek zorunda kaldı, ikinci sefer de başarısız oldu. Kıbrıs'taki TMT'den bir kılavuz istendi, İngiliz polis birliğinde görevli Kemal Abdullah, Elmas'a kılavuz oldu. Ayrıca özel harpçi Binbaşı İsmail Tansu da "gemi adamı" belgesi alıp sivil kıyafetlerini giyip personel arasına katıldı. Ne olursa olsun bu sevkıyat gerçekleşecekti. EOKA'cı Rumların cinayetleri her geçen gün artıyordu.

Sevkiyat bu kez fırtına nedeniyle gerçekleşemedi. Elmas dördüncü seferini 24 Mart 1959'da yaptı ve bu kez başardı. Ardından diğer seferler geldi...

Yaz ayının gelmesiyle Arı Ekibi de taşıma faaliyetlerine başladı.

TMT'ye toplam olarak; 872 tabanca, 747 makineli tabanca, 96 hafif makineli tabanca, 2 997 piyade tüfeği, 6 800 bomba, 43 500 tabanca mermisi, 134 400 makineli tabanca mermisi, 164 000 piyade tüfeği ve hafif makineli tüfek mermisi, 54 plastik tahrip kalıbı ve bir adet telsiz ulaştırıldı.

Tarih, 17 Ekim 1959.

Saat geceyarısına geliyordu.

6 000 bomba, 500 tüfek ve çok sayıda mermi yüklenen Elmas yeni seferine çıktı. İstikamet, Girne'nin doğusundaki Examil denilen mevkiydi.

Kaptan Reşat Yavuz, 01.30 sularında tekneye, İngiliz savaş gemisinin yaklaşmakta olduğunu gördü. Telsizci Ali Levent durumu karargâha bildirdi. Karargâh "dönün" emri verdi. Elmas rotasını değiştirdi, İngiliz gemisi takibi bırakmadı. Giderek yaklaşıyordu. Ali Levent'in son sözü, "vatan sağolsun" oldu; karargâhla telsiz irtibatı kesildi.

Elmas'ın üç kişilik mürettebatı, "silahlar ele geçirilmesin" diye tekneyi delerek batırmak istediler. Gemi su almaya başladı.

Kaptan Reşat Yavuz, Ali Levent ve Oğuz Kotoğlu'nu lastik bota bindirip gönderdi. O bir kaptandı ve Elmas'la birlikte batmaya kararlıydı.

Su, ambardaki sandıkların üst seviyesine kadar geldi. Batması an meselesiyken İngilizler tekneye atlayıp kaptan Yavuz'u yakaladı. Ambardan ancak iki sandık silah alabildiler. Elmas battı.

İngilizler botla uzaklaşmaya çalışan Levent ve Kotoğlu'nu da yakaladı.

Türkiye'nin Kıbrıs'a silah sevkıyatı yapması dünya basınına haber oldu. Rum lider Makarios herkesi ayağa kaldırdı.

Türkiye iddiaları reddetti. İngilizler ve Rumlar, 350 kulaç derinlikteki Elmas'ı denizden çıkarmaya çalıştılar, başaramadılar.

Üç Türk mürettebat yargılanmak üzere mahkemeye çıkarıldı. Avukatları TMT'nin "Toros" kod ad**ını kullanan genç bir Türk mücahidi**ydi, **Rauf Denktaş**!

Üç Türk dokuz ay ceza aldılar; cezalarını Türkiye'de çekeceklerdi.

Elmas olayı ve ardından gelen 27 Mayıs 1960 askeri müdahalesi, Kıbrıs'a silah sevkıyatını sonlandırdı.

Diyeceksiniz ki, "Eee bu silah sevkıyatının Ergenekon Davası'yla ne ilgisi var?" Sorunun yanıtını vermeden önce Kıbrıs'ta Türk Mukavemet Teşkilatı'nın nasıl kurulduğunu ve örgütlendiğini bilmeniz gerekiyor...

50 yıl önce... ,

1 ağustos 1958.

Kıbrıs'ta illegal/gizli Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT) kuruldu.

Türkiye'nin desteklediği bu gizli örgüt neden kuruldu?

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngilizler Kıbrıs'tan çekilme kararı aldı. Adanın geleceğinin ve statüsünün nasıl olacağı konusunda, İngiltere, Yunanistan ve Türkiye arasında yapılan diplomatik müzakereler hep sonuçsuz kaldı.

Türk'süz Kıbrıs düşleyen ve Yunanistan'la birleşmek isteyen faşist EOKA, 1 Nisan 1955 tarihinde Yunanlı Albay Grivas tarafından kuruldu. Kuruluşunun üzerinden daha bir Yıl geçmeden ilk suikastını Bafa'da 11 Ocak 1956'da, Türk polisi Abdullah Ali Rıza'yı öldürerek gerçekleştirdi. Türk Büyükelçiliği'ne bomba attı. Ve sistematik şiddeti artırdı. 1957 yazında Türk köylerini basıp yetmiş dört Türk'ü katletti.

Bu son olaylar sonucunda Kıbrıs Türk toplumu lideri Dr. Fazıl Kü-

çük ve Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu Başkanı Rauf Denktaş Ankara'ya geldi.

Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes ve Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'yla görüşüp acilen yardım istediler.

Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu, Kıbrıs konusunda "şahin" idi. Türk Mukavemet Teşkilatı'nın kurulmasını, elemanlarının Türkiye'de eğitilmesini, adaya gizlice silah sevkıyatı yapılmasını ilk öneren o oldu.

Başbakan Menderes kararsızdı; NATO'yu karşısına almak istemiyordu.

Türkiye'de aralıksız, "Ya Taksim Ya Ölüm" mitingleri yapılıyordu. Halk sokaktaydı.

Ve Ankara sonunda kararını verdi: Kıbrıs'ta, Rumların terör örgütü EOKA'ya karşı, Türk halkının can ve mal güvenliğini koruyacak gizli bir teşkilat kurulacaktı.

Bu iş için **Genelkurmay Başkanlığı Seferberlik Tetkik Kurulu görev**lendirildi.

Özel harpçi subaylar gönüllülük esasına göre seçildi.

TMT doğrudan Seferberlik Tetkik Kurulu Başkanı Tümgeneral Dâniş Karabelen'e bağlıydı. Planı, Tümgeneral Karabelen'in yardımcısı Binbaşı İsmail Tansu yürütecekti.

Binbaşı Ahmet Görmez personel ve harekât; Yüzbaşı Bedri Esen eğitim; Yüzbaşı Cemal Birer ile Yüzbaşı Recep Atasü ikmal ve Yüzbaşı Halil Pamukoğlu muhabere işlerinden sorumluydu.

TMT'yi kuran subay kadrosunun çoğu Kore Savaşı'nda bulunmuştu.

Kıbrıs'ta gizli faaliyetlerde bulunacak yedek subaylar, öğretmen kimliği altında gidecekti.

Tüm subayların görevi, on sekiz yaşını geçmiş kadın ve erkekleri örgütlemekti. Bunlar Ankara ve Antalya'da askeri eğitimden geçirilecekti. Hedef bir yıl içinde 5 000 Kıbrıs Türkü'nü örgütlemek, eğitmekti. Nihai hedef 15 000'di.

Parasal destek, örtülü ödenekten ve çeşitli fonlardan temin edilecekti.

1 ağustos 1958 tarihinde **Kıbrıs TMT Başkanı Yarbay Rıza Vuruşkan** karargâhını Lefkoşe'de kurdu.

Yarbay Vuruşkan'ın yardımcısı Binbaşı Necmettin Erce ve Yüzbaşı Mehmet Özden'di. Kıbrıs bölge komutanı Binbaşı Şefik Karakurt'tu.

Kıbrıs TMT bölge komutanı Yüzbaşı Rahmi Ergün ve TMT bölge komutanları ise Yüzbaşı Ahmet Göçmez, Yüzbaşı Kâmil Önceler, Yüzbaşı Bedri Erkan, Yüzbaşı Osman Nalbant, Yüzbaşı Ferhan Çora, Yüzbaşı Hüseyin Ömür adlı subaylardı.

Yarbay Rıza Vuruşkan'ın kod adı "Bozkurt" idi.

Lefkoşe İş Bankası'nda müfettiş kimliğiyle çalışıyordu. Adı, "Ali Çonan" idi. Gerçek kimliğini üç kişi biliyordu: banka müdürü Dündar Nişancıoğlu, Dr. Fazıl Küçük ve Rauf Denktaş.

TMT'de görevli Kıbrıslı Türklerin kod adları "Kurt"tu. Eğitimcilere "Temizlik Kurdu", silah ikmalinde çalışanlara "Bereket Kurdu" ve istihbarat işlerinde çalışanlara "Fal Kurdu" adı verildi.

Tabancaya "serçe", mermiye "serçe gagası" diyorlardı.

Uzatmayayım, bu faaliyetler uzun ömürlü olamadı. 27 **Mayıs 1960 as**keri **mü**dahalesi başta TMT lideri Yarbay Rıza Vuruşkan olmak üzere, bu olayla ilgili subayların çoğunu emekli etti.

Fatin Rüştü Zorlu, İmralı Mahkemesi'nde "kendi adamlarını silahlandırıyor" diye yargılandı.

Doksan iki Türk'ün şehit, dört yüz yetmiş beşinin ise yaralandığı 1963'teki "Kanlı Noel" katliamına kadar TMT ile Türkiye ilişkisi kopuktu. Sonra tekrar canlandırılmaya çalışıldı.

Ve daha sonra olanları da biliyorsunuz: 1974 Kıbrıs savaşı vd...

Evet **neoliberaller, TMT'yi Ergenekon'a bağlamak istiyor, devletin her türlü gizli operasyonunu kirli gösteriyorlar**.

Etnik temizlik yapmak için kurulan faşist EOKA'ya karşı, devletin Kıbrıslı Türkleri örgütlemesi kirli bir operasyon mudur?

Diğer yanda TMT kuşkusuz "sütten çıkmış ak kaşık değildir." Grileri vardır.

Zamanla Gladio'nun emrine girip Kıbrıslı solcuların öldürülmesinde parmağı olmuştur.

Sonuçta bizim diyeceğimiz şudur, 6-7 Eylül Olayları'nı tek yönlü ele almak hatalı olur.

Ama neoliberal tarihçiler tarihsel gerçeği hep bizim aleyhimize bükme konusunda çok kararlılar. Ne gerici 31 Mart Ayaklanmasındaki ne de Kıbrıs'taki İngiliz parmağım görüyorlar.

Türkiye'de yani bir tarih "yazılımı" dile getiriyorlar.

Kendilerini "özgürlük savaşçısı tarihçiler" ilan ettiler!

Bir tek "doğruyu" onlar biliyor.

Devletin her örtülü operasyonunu kirli buluyorlar.

O halde bir örnek daha verelim.

Bu da mı kirli savaş?

nışıyoruz. Her defasında sormuş, ancak yanıt alamamıştım, "zamanı değil" diyordu.

Demek zamanı o gün, o saat gelmişti...

4 Nisan 1992 gecesi Sırplar, Saraybosna'nın tepelerini kuşattı. Bir ay önce referandumla bağımsızlık kararı alan Bosna-Hersek'teki Müslüman çoğunluğu yok etmek istiyorlardı.

Öncelikli hedeflerinde Saraybosna vardı. Burayı ele geçirirlerse biliyorlardı ki savaşı kazanacaklardı.

Kuşatma tam 1 425 gün sürdü. Bu süre boyunca şehre günde ortalama 329 havan topu düştü. Aşırı Sırp milliyetçisi Çetnikler, Saraybosna'nın (ve Tuzla, Mostar, Zenica, Bihaç, Travnik vd) acısını Müslüman köylerden, kasabalardan çıkardılar; binlerce insanı inançlarından dolayı öldürdüler.

Savaşta 312 000 insan öldü. 35 000'i çocuktu.

Kuşatma altındaki Saraybosna'da ölen çocuk sayısı 1 566'ydı.

İki çocuğunu şehit veren Halide Boyadzic, bu acılı analardan sadece biriydi...

Evleri, Saraybosna tepelerine yakın "Sivri Kayalar" bölgesindeydi. Sırp Çetnikler ağır silahlarıyla saldırıya geçtiklerinde, kayaları kendilerine siper yapıp karşı koyuyorlardı.

Yine bir gün...

Çatışmanın tam ortasında mühimmatları bitti. Yağmur gibi mermi yağıyordu üzerlerine. Çaresizdiler. Halide'nin biri on dört, diğeri on altı yaşındaki iki oğlu, evlerinin bodrum katında sakladıkları el bombalarını getirmek için kayaların ardından çıkıp koşarak eve gittiler. Tam eve girmişlerdi ki...

Halide Boyadzic'in feryadı o günkü çatışmayı sona erdirdi. Eve havan topu düşmüştü...

İki oğlunu şehit veren Halide, komşularından beyaz bir çuval istedi. Oğullarının parçalarını ağaçlardan, kayalardan toplayıp o beyaz çuvala koydu.

Sonra...

Sonra komşularından beyaz bir çuval daha istedi. Komşuları şaşırdı. Acısına verdiler. Ancak...

Halide Boyadzic ikinci çuvala bombayla paramparça olan güvercinlerin cansız bedenlerini toplayıp koydu. "Bunlar da benim çocuklarım, onları da kendi ellerimle gömeceğim" dedi...

Saraybosna tepelerine keskin Sırp nişancılar yerleşmişti. Uzun namlulu silahlarıyla Bosnalıları tek tek öldürüyorlardı. Herkes sığınaklarda

yaşıyordu. Ancak bir gün değil, bir hafta değil, bir ay değil kuşatma kırk dört ay sürdü.

Gün geldi, çocuklar havasız renksiz sığınıklarda yaşamaktan bıktılar. Her ne kadar onları eğlendirmek için sığınıklarda şarkılı oyunlar düzenlense de, çocuklar dışarıda koşmak, oynamak istiyordu.

Ve bir gün...

2 Ocak 1994.

Öğleüzeri...

Dışarıda kar yağdığını öğrenen altı çocuk, kızakla kaymak için sığınaktan gizlice çıktılar.

On üç yaşındaki Nermin, on iki yaşındaki Indira, on bir yaşındaki Daniel, sekiz yaşındaki Mirza ve Admir ile beş yaşındaki Jasmina kaymaya başladılar.

Gülüyorlardı.

Birden silah sesleri duyuldu. Sığınıktaki anneler, silah sesleriyle dışarıya fırladı. Kar, kan kırmızıya boyanmıştı. Altısı da ölmüştü. Altısı da yıkanamadan, "karanlığa okunan ezanlardan" sonra toprağa verildi.

Evet...

Şişli'deki mütevazı ofiste o gün gözyaşlarımızı birbirimizden sakladık...

Komutan, o sıcak günlerde Saraybosna'da bir gece sabaha karşı nasıl sandalyeye çöküp hüngür hüngür ağladığını anlattı:

"Yorucu bir çatışmadan çıkmıştık. Tan ağarmaya başlamıştı.

Bizimle çatışmalara giden kadınlar da vardı. Çoğu daha önce eline silah bile almamıştı. Ama şimdi hepsi askerdi. Hepsini onar kişilik takımlara bölmüştüm, hepsinin başına da içlerinden birini 'komutan' atadım.

Savaşa rağmen hayat devam ediyordu. Kahvaltı yapmaları için, Türkiye'den gelen büyük bir kaşarpeynirini onlara verdim. Sevindiler.

Bir köşeye çekilip çayımı içerek dinlenmeye başladım; istemeden gözlerim komutan kadına çevrildi. Kadın peyniri on parçaya değil, on bir parçaya ayırdı. Hem merak ettim hem de biraz sinirlendim; on kişiydiler, ama o on bir parçaya ayırmıştı peyniri. Böldüğü peynirleri tek tek dağıttı; kendisine iki parça alınca, yerimden fırladım ve bağırmaya başladım. Hırsızlıktı bu. Savaşta bunun cezası ölümdü.

Bağırmama, sözlerime kadınlar çok şaşırdı. Korktular. Yardımcım Bosnalı asker olayı açıkladı:

Kadın on birinci parçayı mahallesindeki yatalak yaşlı bir kadın için almıştı.

Ancak yatışmamıştım, çünkü Bosnalı kadının peynir götürdüğü ihtiyar kadın Sırp'tı!

Üstelik, bu Sırp ihtiyar kadının oğlu, kendisini besleyen Bosnalı kadının gelinini ve torununu öldürüp Çetniklerin yanına dağa kaçmıştı.

Savaşın gerginliğiyle ağzıma ne geldiyse söyledim; silahımı alıp dışarı çıkacakken kadınlar yolumu kestiler. Peynirleri getirip önüme koydular.

Kadın, 'Komutan, sen nasıl Müslüman'sın! O ihtiyar komşumun ne suçu ne günahı var? O bir şey yapmadı ki, oğlu yaptı!' dedi.

Birden donakaldım. Ne diyeceğimi bilemedim. Sandalyeye çöktüm, hüngür hüngür ağladım..."

Bu acımasız savaşta topyekûn birilerine "iyi", birilerine "kötü" derseniz, polis Vesna Doyuz'a haksızlık yaparsanız.

Vesna Sırp'tı. Ama savaşta Bosnalı Müslümanların safında yer aldı. 30 kişilik birliğiyle dağlarda Sırp Çentiklere karşı savaştı. Ve bir gün yardımcısı Adnan'la birlikte şehit düştü. Mezarı Bayramiç'teki şehit mezarlığındadır.

Bitmedi: Vesna öldüğünde oğlu Teo on yaşındaydı. Aradan yıllar geçti; Teo Türkiye'de askeri okulda okudu.

Bugün üsteğmen rütbesinde Bosna-Hersek ordusunda görev yapıyor. Arkadaşlarına babasının nasıl bir kahraman olduğunu anlatıyor...

Bosna-Hersek'te Müslümanların etnik bir soykırıma tabi tutulduğunu Türk devleti biliyordu.

Biliyordu ama uluslararası sözleşmeler gereği diplomasi dışında pek "bir şey" de yapamıyordu.

İşte bizim komutan etnik savaşın başladığı o ilk günlerde aklına "tüccar" olmayı koydu. En iyi "pazar" da Saraybosna'ydı.

"Üniformasını çıkardı" ve Saraybosna'nın yolunu tuttu.

Bosnalılara "ticaretin inceliklerini" öğretti.

Görevi bitince, pardon "ticareti" bırakınca, tekrar üniformasına kavuştu.

O, isimsiz-mezarsız-idealist kahramanlardan sadece biriydi...

Dinciler...

Yandaşlar...

Taraftarlar...

Cemaatçiler...

Neoliberal tarihçiler...

Liberal faşistler

Söyler misiniz, Bosna'daki örtülü operasyon kirli midir?

Nasıl yabancılaşanız?

İnsanınıza, toprağınıza ve tarihinize...

Başı dönen bir neoliberalin hikâyesi

Doç. Dr. Halil Berktay, genel olarak *Taraf* gazetesinde kaleme aldığı yazılarını, *Weimar Türkiyesi* adlı kitapta topladı.

Kitabı okuduğunuzda ilk dikkatinizi bir isim çekiyor: Doğu Perinçek! Nasıl Hasan Cemal'in bir İlhan Selçuk saplantısı varsa, kitabı okurken Halil Berktay'da da bir Doğu Perinçek kompleksi olduğu duygusuna kapılıyorsunuz.

Halil Berktay, eski yol arkadaşı hakkında yazmadığını bırakmıyor, (s. 15, 45, 48, 49, 50, 51, 83, 101, 102, 103, 104, 107, 109, 110, 118, 121, 122, 127,172)

Diyebilirsiniz ki "eleştiremez mi?" Tabii ki eleştirebilir de...

Doğu Perinçek'e ağır ithamlarda bulunurken, sanki o dönemde yanında kendisi yokmuş gibi yazıyor.

Örneğin, "bu zat" dediği Doğu Perinçek'in "dergisinde" 1980'lerin ikinci yarısından sonra PKK'ya övgüler dizildiğine dikkat çekerken (s. 15) sanki kendisinin *2000'e Doğru'nun* yayın kurulu üyesi ve Ankara temsilcisi olduğunu unutmuşa benziyor.

Sadece bu değil...

Örnek olaylar çok...

1968-1971 yılları arasında Proleter Devrimci Aydınlık dönüşümünün sorumlusu olarak salt Perinçek'i görüyor, (s. 48-51) Okurken **"Acaba Halil Berktay hafıza kaybına mı uğradı?"** diye düşünmeden kendinizi alamıyorsunuz. "Akademi solculuğunu" Aydınlık hareketine sokup **ABD'den (Yale Üniversitesi'nden) getirdiği "Sovyet sosyal** emperya**lizmi" teorisiyle hareketi bölen Halil Berktay (ve düşünsel yoldaşı Şa**hin Alpay) **değil miydi**?

ABD'den Maocu Labour Party'nin ateşli ve dogmatik taraftarı olarak Türkiye'de dönen, H. Berktay değil miydi? 1969 Çin Komünist Partisi 9. kongresinde Lin Biao tarafından sunulan raporu İngilizceden Türkçeye çevirip Sovyetler Birliği'ne en ağır sözlerle saldıran H. Berktay değil miydi? **(Türkiye sosyalistlerini bölen ABD destekli Maoculuk, araştırma konusu olmalıdır.)** *Peking Review'u* elinden düşürmeyen H. Berktay, bugün dünü unutmuş gibi yazıyor; sanki orada değilmiş gibi kalem kıvraklığı yapması da ayrı bir hüneri galiba.

Bugün H. Berktay farklı bir siyasal kimlikle boy gösteriyor. Olabilir. Kimse buna hiçbir şey diyemez. Ama çıkıp da özeleştiri yapmadan yaşananların tüm sorumluluğunu başkasının üzerine atarak kurtulmak da hiçbir vicdana sığmaz.

Bitmedi...

H. Berktay kitabında, Perinçek'in TİİKP'sine de ağır sözler ediyor. TİİKP savunmasından, Mamak yargılamalarından alıntılar yapıyor. Bunları okuyan, H. Berktay'ın aynı örgütün önemli teorisyenlerinden biri olduğunu düşünemez bile. Niye böyle yapıyor acaba?

Bu arada...

Keşke o çocuksu idealleri yazarken bu kadar düşmanca bir tavır takınmasa. Neden küfreder gibi yazıyor anlamak zor. Bu sert üslubun, hoyratlığın sebebi nedir? Kime kızgın?

Mesela...

12 Mart 1971 askeri darbesi öncesi, H. Berktay Aydınlıkçılara bir el-kitabı yazıp dağıttı: Bir devrimci işkencede nasıl tavır almalıdır? *(Poliste ve İşkencede İhtilalci Tutum).* "Gerekirse işkencede şerefiyle ölmesini bilmelidir" diye yazdı.

Sonra darbe oldu; H. Berktay gözaltına alındı ve örgüt hakkında polise en çok bilgiyi o verdi.

Poliste çözüldüğü için Perinçek ve arkadaşları H. Berktay'ı örgütten kovdular.

İnsan düşünmeden edemiyor; acaba H. Berktay bugün o günlerin intikamını mı alıyor?

H. Berktay bugün darbe düşmanı olarak görülüyor. Ne güzel. Peki ya dün?

Proleter Devrimci Aydınlık'ın 12 Mart darbesini doğru dürüst analiz edemeyip insanları yanıltan ve hata yapmasına yol açan yazılarını kim kaleme aldı?

12 Eylül darbesine nasıl baktığını da yazacağız. Ama önce 1970'lerde neler yaptığına bakalım...

H. Berktay örgütten atıldıktan sonra ne olduysa oldu, yine Doğu Perinçek'in sağ kolu ve örgütün teorisyeni oldu.

Bugün eleştirdiği siyasal kararların hepsinin altında imzası vardı.

1975 yılından itibaren çıkan *Aydınlık* dergi ve gazeteleri arşivlerde hâlâ duruyor.

"Bilim Kurulu"nda neler yaptığını kendisi unutmuş olabilir, ama tarih unutmuyor işte.

Aynı bugün gibi o gün de çok sertti. Aşağılayıcı bir dili vardı.

Militandı; partideki liberal sağcılaşmaya karşı "ideolojik sağlamlaştırma"nın önde gelen isimlerinden biriydi.

1970'li yılların sonunda Sovyet sosyal emperyalizmi teorisini o kadar abarttı ki, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'yi yıkma planlarına karşı, ABD'yi ittifak yapılacak ülke olarak gördü.

Tarih, 1 Mart 1979.

Aydınlık'ta H. Berktay bakın ne yazdı:

"İşte aynen Hitlerinki gibi bir faşist devlet olan bugünkü Sovyetler Birliği de, siyasi taarruzunu durdurabilecek bu barış kuşatması karşısında bu yüzden telaşa kapılmıştır."

"Barış kuşatması" ABD ile ittifakın adıydı!

Bu nedenledir ki...

Parti içinde **"askeri cunta halkın düşmanıdır ve doğrudan hedef alın**

malıdır" karar tasarısını reddedip 12 Eylülcülerle uzlaşma arayan teslimiyetçilerin başında H. Berktay geliyordu.

İşte iki darbe ve işte H. Berktay'ın siyasi duruşları...

Devam edelim...

ABD'nin planladığı 12 Eylül 1980 askeri darbesinden H. Berktay ucuz kurtuldu.

Örgütün *Ufuklar, Saçak* dergilerinde yazılar kaleme aldı, Kaynak Yayınları'nın kurucuları arasında yer aldı.

Bu yayın organlarında, 12 Eylül'den sonra ortaya çıkan "sivil toplum"culuğa karşı zehir zemberek yazılar yazdı.

Teorik eleştiriler getirdiği Murat Belge'yi yerden yere vurdu. (İlginçtir; H. Berktay, M. Belge için dün nasıl yergide ağır yazıyorsa, bugün de övgüde o derece abartılı bir dil kullanıyor.)

H. Berktay'ın dönüşleri yazmakla bitmez.

1980'den sonra Aydınlık hareketi içinde yükselmeye başlayan anti-Stalinist söylemlere karşı çıkan isimlerden biri de yine Berktay'dı...

Ancak aynı H. Berktay bir iki yıl sonra yine çark etti. Eskiden Hitler rejimine benzettiği Sovyetler Birliği'nin şimdi sosyalist ilan edilmesi gerektiğini söylemeye başladı.

(H. Berktay'ın yeni siyasal çizgisinin mimarı, *Pravda'nın* Türkiye temsilcisi Andrey Stepanov'du. Bu görüşmeler üzerine H. Berktay birden Sovyetler Birliği'nin sosyalist olduğuna ikna oluvermişti!)

Şaşırdınız mı?

Şaşırmayınız...

Aslında H. Berktay budur.

H. Berktay sınıfın çalışkan çocuğu gibidir. Okur ve bilgi sahibi olur. Ama olguyu-bilgiyi analiz edemez; teorik olarak ezbercidir. Okuduğunu sadece aktarır. Yani **tercüme odasında yetişmiş "Tanzimat aydını"na benzer**.

Evet, sohbet ederseniz veya dersine girerseniz bilgisiyle sizi kendine hayran bırakır, ama o bilgiyi teorik inşada kullanamaz.

Berktay, esas olarak yabancı hayranıdır. Dün de, bugün de... Fikirlerini söylerken verdiği en ufak örneği bile bir yabancı referansa dayandırmayı olmazsa olmaz hale getirmiştir.

Aslında **ne okursa, kendinden bilgili kimle görüşürse onun gölgesi olur**.

Bu kadar zikzağın, yalpalamanın başka bir açıklaması olabilir mi? Diğer yanda...

H. Berktay'ın bugünlerde herkese yaptığı gibi, biz de ona "ajan" mı diyeceğiz? "Objektif ajan!" Neyse...

1980'li yılların sonunda Gorbaçov'un ateşli bir taraftan haline gelen H. Berktay, Sovyetler Birliği yıkılınca yine çark etti.

Yeni siyasal kavramları "özgürlük" ve "demokrasi"ydi.

Önce kendisine Sosyalist Parti genel başkanlığını öneren Aydınlık hareketinden koptu. Aslında kariyeristti, ama rüzgârın döndüğünü hissedip korktu. (Kendisi kitabında, 1980'lerin sonunda birleşik demokratik bir sol partinin kurulamamasını kaçan bir şans olarak görüyor [s. 103] Adama demezler mi, genel başkan/lider olup becerebilseydin o zaman! Hayır, H. Berktay ve benzeri böyledir; hep şikâyet ederler.)

Aydınlık hareketinden kopunca *Sosyalist Birlik* dergisini çıkardı.

Yeni bir parti kuruluşu için çalıştı; Türkiye Birleşik Komünist Partisi'ne yakınlaştı.

Bunların hepsini "yaparmış" gibi yaptı. Çünkü...

H. Berktay aslında artık kendi yolunu kendi çizmek istiyordu. Çoktandır dostlarına dert yanıyordu: Siyasetle ilgilenmek istemiyor, üniversitede hocalık yapmak istiyordu. Önce yeni yaşam tarzını istedi, sonra ona uygun bir teorik inşaya girişti. "Kişisel kurtuluşu" için kendini "tarih çalışmalarına" adadı. ABD'ye (Harvard), İngiltere'ye (Birmingham) gitti.

Tarihe bakışını, tarih anlayışını tamamen değiştirdi. Eski kitaplarını, çevirilerini yaktı.

Sonra gelip Sabancı Üniversitesi'nde "hocalık" yaptı. "Komünizmi Hatırlamak" başlıklı ders verdi.

Bu savrulma sırasında siyasi tartışmalara girmedi; yıllarca sustu.

Sonra birdenbire Ergenekon soruşturmasıyla birlikte suskunluğunu bozdu. *Tarafta*, sert yazılar kaleme almaya başladı.

Neler yazmadı ki... (Kitaptan):

- Ulusalcıların dili basmakalıptı ve Nazilere benziyordu, (s. 17)
- Ulusal-devrimcilik, İtalyan ve Alman faşizmiyle aynıydı, (s. 85)
- Ulusalcılar faşistti, (s. 121)
- Marx ve Engels demokrasi üzerine pek kafa yormadıkları için çok teorik hatalar yapmışlardı, (s. 86)
- Amerika Türkiye'de pek bilinmiyordu aslında; övülecek bir ülkeydi, (s. 117)
- Bugün Türkiye'de en donmuş, en muhafazakâr düşünce Kemalizm'di, (s. 127)
- Ermeni tehciri değil Ermeni soykırımı yapılmıştı, (s. 129)
- Türkiye'de politik islam hırçın bir umutsuzluk ve çıkışsızlıktan doğmamıştı; sosyal temeli yoksullaşma, işsizleşme ve lümpenleşme değildi; aksine Avrupa'yla bağları içinde büyüyen bir sermaye birikimine dayanıyordu; İslamcılar ne şeriat ne de dış dünyadan kopuş istiyordu, (s. 134)
- CHP çökmüş bir partiydi, ideolojik olarak iflas etmişti; aldığı yüzde 20 oy da bunu gösteriyordu, (s. 137)
- Antiemperyalizm bir aldatmacaydı. (s. 182)

- Nâzım Hikmet'i, kişi ve önder olarak Mustafa Kemal'i yücelttiği, Kurtuluş Savaşı'nı idealize ettiği ve son şiirleri dağınık olduğu için eleştiriyordu, (s. 200)

- Yeni safını şöyle belirliyordu: Ulusalcılığa karşı çıkan AKP'nin yanı, (s. 125)

Bu arada...

Görüşlerine karşı çıkanlara, "kerameti kendinden menkul jeostrateji uzmanları" diyordu.

Ne güzel değil mi? Bunu yazarken geçmişte neler yazdığını insan hiç mi aklına getirmez?

Son bir alıntı daha yapalım:

"Türkiye'de şu son beş yılın ulusalcılık çılgınlığı aşıldığında, kimler hiçbir rezillik yapmamış gibi davranacak, kimler bir nebze olsun utanacak?" (s. 24)

Şimdi siz böyle yazan birine ne yanıt verirsiniz?..

Halil Berktay hiç mi aynaya bakmıyor acaba?

Döneklik, kişilik zafiyetine mi yol açıyor?

Bu kadar yalpalamış birinin hâlâ kendinden, yazdıklarından, söylediklerinden emin olmasını nasıl değerlendirmek gerekiyor? Sanırım bu psikiyatrinin alana giriyor...

Tarihimizde, Halil Berktay gibi başka isimler de oldu...

Üniversitenin tokadı

Tarih, 29 Mart 1922.

Yer, İstanbul.

Darülfünun (üniversite) konferans salonunda, "Fuzuli ve Mülahazat-ı (düşüncesinin) Felsefiyesi" konulu panel yapılıyordu.

Kürsüde konuşan Rıza Tevfik, "Fuzuli Türk değildir, İranlıdır" deyince ön sırada oturan yazar Süleyman Nazif ayağa fırladı. "Hatip Bey yanılıyorsunuz, Fuzuli Türk'tür, Azeri Türkü'dür."

Müdahaleye Rıza Tevfik sinirlendi. "Siz yanılıyorsunuz, Türk değildir. Ayrıca hem Türk olsa ne çıkar? Fuzuli'yi aranıza almakla ne kazanacaksınız? İmamıazam da Türk değildir. Bugün İstanbul'da rahat oturabiliyorsanız bunu büyük devletlerin islam âlemine karşı olan saygısına borçlusunuz."

Sözler salonu karıştırdı. Öğrenciler ile sarıklı dinleyiciler birbirine girdi. Rıza Tevfik kaçtı.

Rıza Tevfık'in sözleri aslında yeni değildi; üniversitedeki derslerinde sürekli tekrarlıyordu.

Ayrıca *Peyom-ı Sabah* gazetesinde de yazıyordu.

O gün öğrencilerin tepkisi bu birikimler sonucuydu...

Ertesi gün...

Öğrenciler coğrafya darülmesaisinde toplantı yaptı. Tartışmalardan sonra üniversite yönetimine sunulmak üzere bildiri hazırlandı.

Peyam-ı Sabah'ta yazan ve aynı zamanda üniversitede hocalık yapan gazeteci Ali Kemal, Yazar **Cenab Şahabeddin**, **Feylesof Rıza Tevfik** ile öğretim üyeleri **Hüseyin Daniş** ile Barsamyan Efendinin istifası istendi. Aksi takdirde dersler boykot edilecekti.

Bildiri Edebiyat Fakültesi Dekanı İsmail Hakkı (Baltacıoğlu) Bey'e verildi. Ayrıca, okul çevresindeki ağaçlara, duvarlara ve tramvay direklerine de yapıştırıldı...

Rıza Tevfik *Peyam-ı Sabah'ta.,* "Beni istemeyene ben de hiç ders vermem!" diye yanıt yazdı ve istifa ettiğini açıkladı.

Onu, derslerinde **Türkler için hep "çapulcular" diyen Hüseyin Daniş** takip etti.

Bu arada acil toplanan fakülte kurulu bu iki istifayı kabul etti. Barsamyan hakkında soruşturma açılmasına karar verdi. Ali Kemal ve Cenab Şahabeddin'in görevlerine devam etmesi kararlaştırdı.

Barsamyan hakkında soruşturma açılmak istenmesi, Ermeniler konusunda hassas olan işgalci İngilizleri kızdırdı.

Öğrenciler üniversite kararından memnun olmadılar, "ithamname" hazırlayarak, Türklüğe hakareti asla kabul edemeyeceklerini açıkladılar.

Edebiyat fakültesi öğrencilerine diğer bölümlerden destek geldi. Tıp, fen, hukuk fakülteleri öğrencileri de boykota başladı. Ayrıca, Ticaret Mektebi, Ziraat Mektebi, Baytar Mektebi, Orman Mektebi, Eczacı ve Dişçi Mektepleri, Mektebi Mülkiye, Ticareti Bahriye Mektebi öğrencileri eyleme katıldılar.

Olay büyüyordu...

Ali Kemal öğrencileri "yardakçılar", "baldırı çıplaklar"; onları destekleyen gazeteleri ise "lahana yaprakla**rı" diye sürekli aşağıladı**.

İstanbul basını da ikiye bölündü. İstanbul Hükümetini tutan gazeteler istifası istenen isimlerin yanında yer alırken, ulusal kurtuluş savaşını destekleyenler öğrencilerin yanında saf tuttu.

Üniversite rektörü Besim Ömer Paşa ne yapacağını bilemez haldeydi.

İmdadına Maarif Nazırı Said Paşa yetişti. 12 Nisan itibariyle üniversiteleri geçici olarak kapattı.

Öğrenciler boykotun daha örgütlü uygulanabilmesi için "Darülfünun ve Mektebi Âliye Cemiyeti'ni kurdular. "Onların General Harrington'ları varsa, bizim de Mustafa Kemalimiz var" diyorlardı.

Üniversite yönetimine sürekli dilekçe veriyor, beş kişi hakkında sürekli ihbarlarda bulunuyorlardı. Sonunda üniversite yönetimini "İthamnamedeki iddiaları incelemek üzere bir komisyon kurdu. Suçlanan hocalardan savunma istedi. Hüseyin Daniş bu teklife yanıt bile vermedi. Rıza Tevfik ve Cenab Şahabeddin savunma yapmayacaklarını açıkladılar. Ali Kemal ve Barsamyan ise üç gün süre istediler.

Komisyon 22 Nisan günü Zeynep Hanım Konağında toplantı. Önce öğrenci temsilcileri dinlendi.

Komisyon raporunu Darülfünun Divanı'na gönderdi. Onlar da topu edebiyat fakültesi yönetimine altılar. İşler iyiden iyiye sarpa sarmıştı.

Mesele aslında İstanbul Hükümeti ile Ankara Hükümeti'nin çekişmesiydi...

Maarif Nazırı Said Bey, öğrencilere ve dolayısıyla Ankara'ya boyun eğmemek için okulların 20 Mayısta açılacağını duyurdu.

Öğrenciler hemen Sultanahmet'te "Akademi" adını verdikleri bahçeli kahvede toplandılar.

Boykot devam edecekti ve ayrıca...

Başta beş hocaya destek veren Fuat (Köprülü) Hoca olmak üzere kendilerini desteklemeyenleri çürük yumurta yağmuruna tuttular.

Ali Kemal Babıâli'de *Peyam-ı Sabah* gazetesi önünde ve Cenab Şahabeddin de Bakırköy'deki evinden çıkarken yumurtadan nasibini aldı.

Öğrencilerin kararlı olduğunu gören üniversite, tüzüğünde değişiklik yaptı. Yetki kargaşasına son verdi. Kararı Darülfünun Divanı verecekti. Verdi de: Beş öğretim üyesi üniversiteden uzaklaştırıldı.

İstenmeyen hocalardan boşalan kürsülere fahri olarak (maaşsız) yeni öğretim üyeleri getirildi:

Ali Kemal'den boşalan Avrupa ve Osmanlı devleti münasebetleri dersine Ali Reşad Bey; Cenab Şahabeddin'den boşalan Türk edebiyatı tarihi dersine Yalıya Kemal; Rıza Tevfik'ten boşalan metafizik dersine Ahmed Namı ve estetik dersine İsmail Hakkı; Hüseyin Daniş'ten boşalan İran edebiyatı dersine Veled Çelebi; Barsamyan'ın, Batı edebiyatı kürsüsüyle birleştirilen İngiliz edebiyatı dersine de Şerif Bey getirildi.

25 ağustos günü dersler yeniden başladı.

Bir gün sonra...

Türk ordusu taarruza başladı.

Öğrenciler de kazandı; liderleri Mustafa Kemal de...

Kaybeden liberal öğretim üyeleri oldu...

Bugünün dünden farkı yok.

Aynı pervasız konuşmalar yine yapılıyor.

Tarihimizi yok etmek istiyorlar. Aynı Hrant Dirik olayında olduğu gibi.. Utanmadan Hrant Dink'i farklı tanıtmaya çalışıyorlar...

Hrant Dink'in katillerini kim saklıyor?

Serdar Akinan 23 Ocak 2009'da *Akşam* gazetesinde yazdı:

> (...) Liberal aydın tayfasının halini ise hiç düşünmek bile istemiyorum. Bu liberal aydınlardan bir ricam var... Şayet gerçekten namuslu iseniz gelin Hrant için bir şey yapalım.
>
> Hrant'ın gerçek katillerini bulmak, bence tek gerçek ortak hedefimiz olmalı.
>
> Başbakanın imzaladığı **Emniyet Genel Müdürü Ramazan Akyürek** hakkındaki soruşturma izninin, gelin takipçisi olalım.
>
> Bu soruşturma izninin nereye varacağım, arka planında ne olduğunu bilen biliyor.
>
> Hrant'ın gerçek katilleri bu soruşturmanın sonundaki tünelde saklıdır. Hadi bir parça samimiyseniz bu soruşturmanın ne olduğunu, hangi aşamada olduğunu köşelerinizde ısrarla dillendirin. Takipçisi olun.
>
> **Cemaatin bu soruşturmayı neden manşete çekip takipçisi olmadığım düşünün**.
>
> Cemaat artık beni endişelendirmiyor. Onlar için artık sadece endişe duyuyorum...

Hrant Dink cinayetini neoliberalle**r bilerek saptırıyor**.

Ne kendileri ne de cemaatin yayın organları, suikastta polisin ağır kusurunu görüyor.

Hepsinden önemlisi Hrant Dink'i kendileri gibi gösteriyorlar. Ne alakası var?

İşte Dink'in 1 Haziran 2004'te yazdığı "Andıran Günler" makalesinden başlıklı bir alıntı:

> Yüz yıl önce Ermeniler bekliyordu İngiliz-Fransız ittifakını...
>
> Şimdi Kürtler bekliyor Amerikan-İngiliz ittifakını...
>
> Osmanlı topraklarında yüzyıl önce oynanan oyun bu kez Irak topraklarında sahneleniyor.
>
> Hiçbir emperyalist ülke, bir milletin kara kaşı kara gözü için onu kurtarmaya gitmez. O önce kendi çıkarını düşünür, işine geldiğinde de anında satar, arkasına bile bakmadan çeker gider.
>
> Nitekim, yüz yıl önceki o beklentiler, o umutlar Ermeniler açısından tam bir hüsranla sonuçlandı işte. Beklentinin gerçekleşmemesi bir yana, varlığını o zamana dek belli bir millet sistematiği içerisinde sürdürebilen Ermeni halkının büyük bölümü

masına vesile olundu. Koca halkın Anadolu üzerindeki tüm izlerinin silinmesine kapı aralandı.

İyisi mi sen gel ey Kürt kardeşim...

Sen gel şu işi bir bilene sor. Şu Ermeni kardeşinin bilirkişiliğine güven. Böylesi savaş ortamlarına güvenme...

Bil ki bu savaş ortamları zalimlerin nezdinde bitirilmemiş hesapların da kökten çözüme kavuşturulduğu tuzak fırsatlardır. Bu tuzağa düşme.

Peki bu sözleri söyleyen/yazan biriyle neoliberaller nasıl aynı safta olur. Olamaz. **Bugünün "demokrasi sevdalıları" CIA patentli ılımlı İslamcıdır, Büyük Ortadoğu** Projesi sevdal**ısıdır**.

Hrant Dink emperyalizm karşısında hep Türkiye'den yana oldu.

"Bugünün demokrasi sevdalıları" gibi soykırım için Türkiye adına özür dilemeye kalkmak bir yana, Ermeni tehcirinin Türkiye'nin bir iç sorunu olduğunu söyledi, Amerikalardan, Fransalardan gelecek çözüme hep karşı çıktı.

Hrant Dink tüm insanların insanca yaşamasını savundu. Ermeni düşmanlığıyla, Kürt düşmanlığıyla, Yahudi düşmanlığıyla savaştı. Ama hiçbir zaman Büyük Ortadoğu sevdalısı olmadı.

Şunu bilen azdır: Rıfat Bali, *Musa'nın Evlatları, Cumhuriyet'in Yurttaşları* kitabındaki "Bir Diğer Düşman: Dönmeler" adlı yazısında, Hrant Dink'in Ermeni tehcirinden Sabetayistleri ve Yahudi sermayesini sorumlu tuttuğunu yazar:

> Tuhaf bir tesadüftür ki, hem İslamcı basın hem de Ermeni basını soykırımın sorumluluğunu Dönmelerin sırtına yüklemektedir: *Agos* örneği ilginçtir. Gazetenin genel yayın yönetmeni Hrant Dink, *Agos'un* 1996 yılında Türkçe yayın yapmaya başlamasıyla ve Dink'in Türk basınıyla kurduğu iyi ilişkiler sayesinde, Türkiye'deki Ermeni cemaatinin gayriresmi sözcüsü durumuna yükselmiştir. Dink ayrıca zaman zaman soykırımın Dönmelerce -başka deyişle Yahudilerce- gerçekleştirildiğini de ima etmiştir.

Rıfat Bali, Dink'in bu sözleri için, 20 Ekim 2000 tarihli *Agos* gazetesinde çıkan "Gerçek Maskaralık" yazısını kaynak gösteriyor.

Dink'in bu görüşlerini, Aydoğan Vatandaş'ın *Asala Operasyonları Aslında Ne Oldu?* adlı kitabında Dink'le yapılmış bir röportajda da buluyoruz.

Hrant Dink'in katledilmesiyle Ergene**kon Davası arasında bağ kurmaya çalışıp** d**uran, böylelikle Cumhuriyet'i savunanlara en çirkin if**tiralardan birini daha atma **peşinde koşan liberaller gerçeği çarpıtıyorlar**.

Kandırıyorlar herkesi; salt Ermeni olmak, hatta Dink'i yakından tanımak, katli karşısında haklı olarak dehşete kapılmak, kimseye

Hrant Dink'in mirasını sahiplenme hakkını vermez.

Agos gazetesinin genel yayın yönetmenliğine sosyalist Hrant Dink'in yerine li**beral Etyen Mahçupyan'ın geçmesi, bir miras devralma değil, bir "darbedir."**

Bu "atama" **Ermeni cemaatinin içindeki Türkiye bağımsızlığını savunan, eşitlikçi ve antiemperyalist sesin susturulması** ve yerine **"demokrasi maskeli" İkinci Cumhuriyetçilerin** geçirilmesidir.

Hrant'ın sağlığında *Agos'un* kapısından giremeyenler bugün "Hrantçı" gözükerek göz boyuyorlar.

Bunu saklamıyorlar da...

Yurtdışından yayın yapan Diaspora Kürtlerinin yazarlık yaptığı kurdistan-post sitesinden Hülya Yetişen, Etyan Mahçupyan'la bir röportaj yaptı.

Mahçupyan, *Agos'ta* Hrant Dink'in ölümünden sonra bir çizgi değişikliği olduğunu gizlemedi. Dink döneminde Ermeni cemaatinin kendisini ifade ettiği bir yayın organı olan *Agos'un*, kendisiyle beraber Türkiye siyasetini Ermeni cemaatine taşıyan bir gazete olduğunu ve gazetenin Ermeni cemaatine mesafeli olduğunu şu sözlerle anlattı:

> Türkiye'nin siyasetini Ermeni cemaatine taşımak gibi bir kaygımız var. Ayrıca Ermenilerin de o siyasetin bir parçası olduğunu söylemeye çalışıyoruz. Şimdi gazetenin misyonu aslında o. Hrant Dink döneminde daha çok cemaat sözcülüğü yapıyordu *Agos.* Şimdi ise gazeteciyiz. Daha mesafeliyiz Ermeni cemaatine!

Peki Mahçupyan'ın Ermenilere taşıdığını söylediği Türkiye siyaseti neydi?

Çok açık değil mi? *Taraf* gazetesinde yazıyor olması bile bunu göstermiyor mu?

Şaka gibi bir de gittiler Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nü kime verdiler dersiniz?

Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün ilki *Taraf* gazetesi yazan Alper Görmüş ve İsrailli Gazeteci Amira Hass'a verildi.

Amira Hass'ın aldığı ödül anlaşılabilir. Hass, yıllardır Gazze'de ve Batı Şeria'da yaşıyor. Buradan *Haaretz'e* yazılar yazıyor. İsrail'in Filistin politikasını eleştiriyor. Bunu yaparken de posta kutusuna düşen belgeleri yayımlamıyor, gerçekten gazeteci gibi haberin ve hayatın içinde bulunuyor.

Diğer isim *Taraftan* Alper Görmüş...

Niye bu isim?

Utah'tan gönderildiği artık bilinen darbe günlüklerini -ki bu günlüklerin varlığı halen tartışılıyor- yayımlamanın ötesinde yaptığı önemli bir gazetecilik hatırlıyor musunuz?

Peki, daha önemli bir soru soralım...

Her gün Ergenekon hakkında bir dizi istihbari haber yapan Taraf

gazet**esi neden Hrant Dink cinayetinin üstüne gitmiyor?** İstihbarat meselelerine meraklı, emniyette haber kaynakları olan bu gazete, cinayette hangi görevlilerin ihmali olduğunu neden yazmıyor? Cinayet**te parmağı olduğu söylenen bir cemaatin emniyetteki önemli ilişkilerini neden günd**eme getirmiyor?

Emniyete istihbarat veren Erhan Tuncel'in emniyetteki ilişkilerini neden araştırmıyor? Tuncel'in, Dink cinayeti öncesi yaptıklarının üzerine neden gitmiyor? Tuncel **cinayeti önceden haber verdiği halde, emniyetin neden cinayeti seyrettiği**ni irdelemiyor?

Emniyetten *Tarafa* neden hiç bunları aydınlığa kavuşturacak belge sızmıyor?

Kısacası Taraf Hrant Dink cinayetinin üzerine gitmediği gibi cinayeti sulandıran bir dizi haber yaptı.

Evet, Alper Görmüş Hrant Dink cinayetiyle ilgili ne yaptı? Ne yazdı? Nasıl bir riske girdi?

Koskocaman bir sıfır...

Peki, bir soru daha...

Nedim Şener'i bilir misiniz?

Gazeteci Şener, *Dink Cinayeti Ve İstihbarat Yalanları* isimli bir kitap yazdı. Emniyet belgelerinde cinayetin şifrelerini adım adım çözdü. Yandaş medyanın asparagasları bu kitapla açığa kavuştu.

Böyle bir çalışma Dink'in hatırasına en güzel hediye değil mi?

Peki ne oldu dersiniz?

Emniyet Nedim Şener'den davacı oldu.

Hrant Dink'in katillerine yirmi yıl hapis cezası istenirken, Şener yirmi sekiz yıl hapis cezasıyla yargılandı.

Hrant Dink anısına verilen gazetecilik ödülü ise Türkiye'nin bir köyünde emeklilik günlerini geçiren ve Dink cinayetini aydınlatmak için hiçbir şey yapmayan Alper Görmüş'e verildi.

Ödül töreninde kimler var? Ufuk Uras, Oral Çalışlar, Zafer Üskül, Egemen Bağış, Akın Birdal, Lale Mansur...

Ödülü veren ise *Yeni Şafak* yazarı Ali Bayramoğlu...

Yazık! Dink ailesi de seyirci. Hayatını faşizme karşı mücadeleye adamış devrimci Hrant Dink'in ödülünün faşist bir liberale verilmesine nasıl karşı koymazlar? Liberal **faşistler** "özgürlük", "demokrasi" sözleriyle Dink ailesinin de gözlerini boyayarak hipnotize etti?..

Yedinci bölüm

Kürt kapanı

Sabah gazetesinde köşe yazarlığı yapan, aynı zamanda Amerika'nın önde gelen düşünce kuruluşlarından Brookings Enstitüsü'nde görevli olan ve Bilal Erdoğan'ın ABD-'deki danışmanlığını yapan Ömer Taşpınar, Amerika'nın en köklü diğer bir düşünce kuruluşu Carneige Endowment for International Peace için de bir rapor kaleme aldı. Eylül 2008 tarihli bu rapor "Yeni Osmanlıcılık ile Kemalizm Arasında Türkiye'nin Ortadoğu Politikaları" başlığını taşıyor.

Bakın Taşpınar ne diyor:

> Yeni Osmanlıcılık Ortadoğu'da ve Balkanlar'da Türkiye emperyalizmi anlamına gelmemektedir. (...) Kürtleri asimila etme amacında olan Kemalistlerin tersine, Yeni Osmanlıcılık ortak bir kimlik duygusu inşa etmede İslam'a çok daha önemli bir rol biçmektedir. Tıpkı Osmanlı döneminde olduğu gibi, İslam Kürtler ile Türkler arasındaki ortak payda olarak tasarlanır (...) Katı Kemalistler İslam'ı, çok kültürlülüğü ve liberalizmi Kemalist devrimin potansiyel düşmanları olarak görmektedir (...) Kemalist kimliğin ve yaklaşımın en net görüldüğü yer öncelikli olarak ordu çevresidir... Bu çevrede, ne denli küçük olursa olsun, Kürt etnik kimliğini vurgulamaya hizmet eden her çaba, Türkiye'nin teritoryal ve ulusal bütünlüğüne büyük bir tehdit olarak algılanmaktadır.
>
> (...) Sadık bir Kemalist olan Ahmet Necdet Sezer, Türkiye'nin Cumhurbaşkanı iken, Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani ile her türlü diyalogu reddetmişti; bunun nedeni, Talabani'nin Kürt olmasıydı. AKP'nin tutumu daha esnek ve pragmatiktir. 2007'de Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, Türk ordusu bu tür görüşmelere itirazım kamu önünde bildirince, tasarladığı Kürt Bölgesel Yönetimi Başbakanı Neçirvan Barzani görüşmesini iptal etmek zorunda kalmıştı. Abdullah Gül, ancak cumhurbaşkanı olunca, Celal Talabani'yi Ankara'ya resmi bir ziyarette bulunmaya davet edebildi...

Taşpınar, yazısının sonuç bölümünde Kemalist'in iktidarının getireceği bir dış politikanın Amerika'nın çıkarlarıyla örtüşmeyeceğini ve

kendisinin de AKP'nin "Yeni Osmanlıcı" dış politikasından yana olduğunu açıkça ortaya koydu.

Taşpınar, **Türkiye Kürtlerini tarikatlara ve Barzani'ye teslim etmeye ve Kuzey Irak'ta Amerikancı, İsrailci bir Kürdistan'ı tanımaya hizmet eden Yeni Osmanlıcılık politikası**nın Türkiye'nin şahlanması anlamına geldiğini belirtti. (8.3.2009)

Dün de benzer görüşler vardı... Sadece ülke ve millet isimlerini değiştiriniz...

Yıl 1913.

Osmanlı devleti 1910'da başlayan Balkan Savaşı faciasını atlatamamıştı.

Hâlâ camilerinde, dergâhlarında, vakıf binalarında, okullarında binlerce Rumelili muhacir kalıyordu. Yoksulluk yetmezmiş gibi salgın hastalıklara karşı da bir şey yapılamıyordu. Özellikle küçük çocuklar ölüme karşı koyamıyordu.

İstanbul'a kaçıp sığınan Balkan göçmenleri yine de kendilerini şanslı sayıyordu. Yüzlerce yıldır yaşadıkları topraklardan hiç de iyi haberler gelmiyordu; kaçamayan Türkler katlediliyordu.

Son yıllarda Balkanlar'da Osmanlı'ya karşı sistemli bir oyun oynanıyordu:

Terör eylemi yapanlar, katliam gerçekleştiren Sup, Bulgar, Yunan gibi bağımsızlıkçı milliyetçiler Avrupa basınını etkileme konusunda da çok başarılıydılar. "Türkler barbar, Türkler bizi katlediyor" propagandasıyla Avrupa kamuoyunu yanlarına çekmişlerdi.

Avrupa basını, araştırma zahmetine katlanmadan ayrılıkçı terör örgütlerinin verdiği her yalan bilgiyi gazete manşetlerine taşıyordu.

Ayrılıkçı teröristlerin baltayla başını kopardıkları Türk köylülerinin fotoğrafları bile Osmanlı'nın vahşeti olarak gösteriliyordu.

Burda bir parantez açmalıyım.

Parantez açmalıyım çünkü Taşpınar gibi akademisyenlerin yazdığı raporların Batılıları nasıl etkilediğine örnek göstermeliyim.

Hani bazı çevreler Charles Darwin'le ilgili olarak hep aynı cümleyi sarf ediyorlar: "Darwin Türk düşmanıydı!"

Öyle ise "Bunun sebebi nedir?" diye sormak kimsenin aklına gelmiyor mu? Bu bölümü de "Batılı aydınlar Kürt sorunu konusunda neden gerçeklerden uzak?" sorusunu düşünerek okuyun...

Tarih, 6 Ekim 1876.

Bulgar Dehşetleri ve Doğu Sorunu adlı kitap çıktı. Yazarı İngiltere eski Başbakanı William Gladstone idi. Kitabın adından da anlaşılacağı gibi Gladstone, "Barbar Türklerin" bağımsızlık isteyen Bulgarlara neler yaptığını yazmıştı.

Liberal Parti genel başkanlığını da yapmış olan 67 yaşındaki Gladstone'a göre, Bulgaristan'da yaşananlar, "insanoğlunun bütün tarihi boyunca değilse bile, en azından bu yüzyılda kaydedilen en alçakça ve en karanlık zulümdü!"

Kitap bir ay içinde binlerce adet sattı.

Gladstone, İngilizlere bir çağrıda bulunarak, "ıstırap içindeki Hıristiyan Bulgarlara yardım etmek" için para toplayacak yardım komiteleri kurulmasını istedi. Liberal Parti taraftarları toplantılar düzenlediler.

Liberal Parti, Charles Darwin'in baba ve anne tarafının üç kuşaktır sadakatle bağlı oldukları bir partiydi.

Darwin, Gladstone'un kitabından ve bu toplantılardaki söylevlerden çok etkilendi. 19 Ekim 1876'da "Bulgaristan Yardım Sandığı"na 15 sterlin bağışladı. Daha sonra, 10 ve 15 sterlin olmak üzere iki kez daha bağışta bulundu.

8 Aralık 1876'da Londra'da düzenlenen ve dönemin birçok aydınını bir araya getiren Doğu sorunu toplantısının gönüllü destekçisi oldu.

Toplantının sonuç bildirgesine göre, Balkanlar'da insan hakları ihlalleri hemen son bulmalı; Osmanlı da hemen acilen reformlar yapmalı ve İngiltere, Rusya'yla ittifak kurmalıydı.

Charles Darwin de bu görüşteydi...

Londra'daki Doğu sorunu toplantısının yapılışına, konuşmalarına ve sonuç bildirgesine kim karşı çıktı biliyor musunuz: Karl Marx.

Marx, Rus Çarlığı'nı hep bir tehlike olarak gördü. Gladstone'un Bulgaristan ve Rusya taraftan tavırlarını eleştiren üç makale yazdı. Rusya'nın Polonya'daki zulmünü görmeyip Osmanlı'nın Bulgaristan'da yaptıklarını protesto etmenin riyakârlık olduğunu belirtti.

Marx, Balkanlar'da sırf Hıristiyan oldukları için yüceltilen köylülere karşın, "Muhammed'in çocuklarının bütün Hıristiyan sahtekârlara ve ikiyüzlü gaddarlık tacirlerine karşı aldıkları sağlam, şerefli tutumu" yüceltti.

Ve Marx, Türkler aleyhindeki bu toplantılara destek verdiği için Darwin'i eleştirdi.

Charles Darwin, Balkanlar'da ne olduğunu kuşkusuz bilmiyordu; sadece derin saygınlığı ve hayranlığı olduğu lideri William Gladstone'un yazdıklarından etkilenmişti.

Gladstone ikinci bir kitap daha çıkardı: *Katliam Dersleri.*

Bu kitap daha çıkmadan önce Gladstone, yakın dostlarına bu eserini okudu. Bunlar arasında Darwin de vardı.

Bu kitaplar Darwin'in Türkler hakkında edindiği tek bilgilerdi.

Ancak...

Bir yıl sonra Rusya'nın, Boğazlar'ı ve Avrupa'yı tehdit edecek hale

gelmesi üzerine Darwin, Rus Çarlığı'na sempatisini bir kenara bıraktı, İngilizlerin Rusya'yı durdurmak için İstanbul'a gönderdiği Maurice adlı gemiye destek için 10 sterlin bağışta bulundu.

Yine de Darwin ölene kadar okuduğu iki kitabın etkisinden kurtulamadı. Avrupa'daki birçok aydın gibi o da "Türklerin barbar" olduğunu düşündü.

1913 başında Babıâli darbesiyle tekrar iktidara gelen İttihat ve Terakki, hem kendi meşruiyetini hem de Balkanlar'daki gerçekleri anlatmak için bir heyet oluşturup Fransa'ya gönderdi.

Yani...

Bulgarlar yaptıkları propagandalarla Avrupa'yı çok etkilemişlerdi.

Kuşkusuz bunda Avrupalı gazetecilerin Osmanlı askerlerini, başlarını kestikleri eşkıyalarla birlikte çekmelerinin de büyük etkisi vardı.

Sonuçta işte Darwin'i bile etkileyen bu olumsuz etkiyi kırmak İttihat ve Terakki Cemiyeti Avrupa'ya bir heyet gönderdi.

İttihatçı heyet üç kişiydi:

Şûrayıdevlet Reisi Halil Bey (Menşete), İzmir Valisi Rahmi Bey ve İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önde gelen ismi Dr. Nâzım.

Dr. Nâzım, Selanik 1912'de Yunanlılara geçtiğinde esir düşmüş ve daha yeni esaretten kurtulmuştu. Heyete dahil edilmesinin nedeni, İttihatçıların Paris'te kaçak yaşadıkları dönemde çok fazla Fransız aydını ve gazeteciyi tanımasıydı.

Keza Halil Bey ve Rahmi Bey de 1908 Temmuz Devrimi (II. Meşrutiyet) öncesi Paris'te bulunmuşlardı. Ve samimi oldukları Fransız politikacılar vardı.

Üç kişilik Osmanlı heyeti, daha birkaç yıl önce kaçak yaşadıkları Paris'e bu kez devlet görevlisi olarak gittiler.

Heyeti Paris Büyükelçisi Mehmed Rifat Paşa karşıladı. Elçilikte kimlerle görüşüleceği planlandı. Gerekli randevular alındı,

İlk görüşme, Fransız sosyalistlerinin yayın organı *L'Humanite'nm* kurucusu ve yazan sosyalist Jean Jaures olacaktı.

55 yaşındaki Jean Jaures, Fransız sosyalistlerinin önde gelen ismiydi. Paris Komünü bastırıldıktan sonra dağınık durumdaki solun toparlanmasında ve eski gücüne gelmesinde büyük rolü vardı.

Dr. Nâzım'la yıllar önce Paris'te tanışıp dost olmuşlardı. Bu nedenle eski dostuna hemen randevu vermişti.

Jean Jaures misafirlerini Paris'in bir banliyösündeki ufak köşkünün büyük kütüphanesinde kabul etti.

Hal hatır sorulduktan, konyaklar yudumlandıktan sonra Dr. Nâzım önce Babıâli Baskını'na neden mecbur bırakıldıklarını, bundan sonra nasıl bir politika izleyecekleri

Avrupa basınındaki haberlerin aksine Rumeli'de Türklere soykırım yapıldığını, topraklarını bırakıp kaçan Türk köylülerinin yollarda katliamlara uğradığını belgeler/fotoğraflar göstererek anlattı.

Jean Jaures söylenenlerden etkilendi; fotoğraflardan ve katliama uğramış binlerce Türk'ten ilk kez haberdar olduğunu söyledi. Daha önce yazdığı makaleler için özür diledi. Türklere yapılan soykırımın duyurulması için bundan sonra elinden gelen tüm çabayı göstereceğini söyledi.

Ve bu arada şunu ekledi:

> Bu gibi felaketler her millet için mukadderdir. Umutsuz olmayınız. Yalnız sizin için daha büyük bir tehlike belirmektedir. Ermenistan'da ıslahat propagandası başladı. Korkarım ki, Ruslar son darbeyi vurmak için bunu ele almış olmasınlar. Kendiliğinizden oralarda esaslı ıslahatlara başlayın, belki tehlikeyi bu suretle önlemiş olursunuz.

Burada araya girip bir not eklemeliyim: Paris'ten dönen Halil Bey Jean Jaures'nin Ermeni meselesine ilişkin sözlerini önce Sadrazam Mahmud Şevket Paşa, Dahiliye Nazırı Talat Paşa'yla paylaştı. Ve İttihatçılar reform yapmak için hemen adım atmak istediler. Bu konudan İngiltere'yi haberdar etmek için Londra Sefiri Tevfik Paşâ'yı devreye soktular. Ancak ne oldu dersiniz: Rusya'nın (ve müttefikini kızdırmak istemeyen İngiltere'nin) muhalefetiyle karşılaştılar! Yılmadılar. Ermeni cemaatinin önde gelen isimleriyle ev toplantıları yaptılar; yıllardır birlikte siyaset yaptıkları Ermenilere Rusya'nın oyununa gelmemelerini rica ettiler. "Geliniz, ıslahatı elbirliğiyle yapalım" dediler.

Ermenilerin bazıları ikna olacakken bu kez ne oldu dersiniz; 1914 Mart **ayında Kürtler ayaklanıp Ermenileri keserek Bitlis'in yarısını ele geçirdiler.** Neyse, merak edenler, *Halil Menteşe'nin Anıları* adlı kitaba bakabilir. Ancak sahaflarda bulabilirsiniz; artık bu tür kitapların yeni baskıları yapılmıyor!

Üç kişilik Osmanlı heyeti, gelecekte Fransa'nın başbakanı olacak Edouard Herriot gibi dönemin önde gelen solcu politikacılarıyla da görüştü. Ancak kimse Balkanlar'daki Türk soykırımıyla ilgilenmiyordu. Gündemde artık yalnızca Ermeni meselesi vardı.

Yunanlar, Sırplar, Bulgarlar dün nasıl Avrupa kamuoyunu etkilediyse bugün de Ermeniler benzerini yapıyordu. Propaganda malzemeleri ve metotları birebir aynıydı. Yani, Türkler zalim ve barbar, Ermeniler ise alabildiğine masumdu!

Avrupa'daki Ermeniler, çalışmaları sırasında bulundukları devletlerin sonsuz maddi ve manevi desteğini alıyorlardı. Bir başka ifadeyle Avrupa devletlerinin tamamına yakını Ermenileri, Osmanlı devleti aleyhine destekliyor ve hatta teşvik ediyordu.

Osmanlı Paris Büyükelçisi Mehmed Rifat Paşa, İstanbul'a çektiği telgrafı konuğu Dr. Nâzım'a gösterdi.

Telgrafta, Paris'te bulunan Ermenilerin hükümete yakın çevrelerin yönlendirmeleriyle hareket ettikleri ve yine bunların teşvikleriyle Fransız gazetelerinde Osmanlı Ermenilerinin her türlü zulme uğradıklarını iddia eden makaleler yayınlattıkları ve Fransız hükümetinden zulmün durdurulması için gerekli girişimlerde bulunmasını istedikleri belirtiyordu.

Halil Bey, Rahmi Bey ve Dr. Nâzım Bey Paris'e, Balkan katliamını anlatmak için gitmişlerdi ama Ermeni meselesiyle karşılaşmışlardı. Lobi faaliyetlerinde yine geç kalınmıştı. Çaresiz yurda döndüler.

Bu arada Osmanlı heyetinin anlattıklarından etkilenen ve Türklere yönelik insan hakları ihlalleriyle ilgili makale yazan barışsever-solcu lider Jean Jaures, aşırı milliyetçi Raove Villain tarafından 31 Temmuz 1914 tarihinde akşam yemeğini yediği Croissant adlı kahvede vurularak öldürüldü.

Ve bir gün sonra Fransa'da seferberlik ilan edildi; sebebi Jean Jaures'nin suikasta uğraması değildi; Fransa Birinci Dünya Savaşı'na girmişti.

Jean Jaures'nin öldürüldüğü haberini alan Dr. Nâzım, sosyalist dostunun şu ünlü sözünü anımsamış mıydı acaba: "Yurtseverliğin azı, enternasyonalizmi zayıflatır, yurtseverliğin çoğu enternasyonalizmi güçlendirir; enternasyonalizmin azlığı yurtseverliği zayıflatır, enternasyonalizmin çoğu yurtseverliği güçlendirir."

Türk solunun efsanevi ismi Mihri Belli bu sözü çok sever ve her fırsatta söyler. Peki, bizim enternasyonalist liberal solcu imzacılar sosyalist lider Jean Jaures'nin bu sözünü anımsıyorlar mı?

Hiç sanmam.

Kimse temel sorun üzerine kafa yormuyor. "Bulgaristan meselesi neydi?" diye çalışma yapan kaç tarihçimiz var sanıyorsunuz?

İyi ki Ömer Lütfi Barkan, Halil İnalcık gibi birkaç tarihçimiz var... Ama artık onları da okuyan, araştıran yok. **Dün Osmanlı'yı "barbar" gösterenler, bugün Osmanlı'yı övüp Türkiye'yi "barbar" gösteriyor**!

Kimse tarihsel gerçeklerin peşinde değil. Tarih sadece siyasetin aracı haline getirilmiş durumda.

Dün Batılılar, "Osmanlılar kılıç zoruyla Balkanlar'ı aldılar, despot bir yönetim kurdular, canından bezen Hıristiyan halk isyan ederek Osmanlı'yı topraklarından kovdu" tezini savunuyordu. Bugün de bunu "Türkler Kürtleri eziyor" yalanıyla sürdürüyor. Sorunun temelinde ne olduğu saklanıyor.

Bulgarlar isyanlarının temel sebebi ne Kilise ne de komitacıların isyanıydı. Asıl mesele ekonomikti.

Osmanlı kamu arazilerinin paylaşım sistemi tımar, XVII. yüzyılda bozulmaya başladı ve XIX. yüzyıl başında kalktı.

Sistem ortadan kalkınca miri/kamu topraklarını -Osmanlı yönetiminin de desteğiyle- Müslüman ağalar toplamaya başladı. Ve bu oluşan despotik derebeylikler Hıristiyan köylüleri yarıcı olarak kullanmaya başladı.

Bulgar tapu kayıtlarını inceleyen Prof. İnalcık, XIX. yüzyıl Balkan ayaklanmalarının asıl sebebinin eski Osmanlı rejiminden kalan ağalık rejimi ile Hıristiyan köylünün topraklara sahip çıkma mücadelesi olduğunu söylüyor.

Yani İnalcık Hoca, "Siyasal meselenin, isyanın/ayaklanmanın temelinde toprak meselesi vardır" diyor.

Sadece o mu diyor? Bunu Türkiye'de ilk söyleyen tarihçilerimizden biri de Prof. Ömer Lütfi Barkan'dır. Her iki tarihçi de olayları, sorunları "Annales Okulu"nun sosyal-iktisadi tarih yaklaşımıyla/yöntemiyle ele alıyor.

Yani tarihi materyalizmin bakış açısıyla...

Peki... 100 yıl önce temel sorunu böyle analiz edenler yok muydu? Olmaz olur mu?

İşte o isimlerden biri sosyalist Yane Sandanski...

Bu devrimciyi unutmayınız

Yane Sandanski, bugün hem Bulgaristan'ın hem de Makedonya'nın milli kahramanı.

Sandanski'nin adı şehirlere, stadyumlara, okullara verilmiştir. Her iki ülkede de heykelleri vardır. Bir dönem...

1908 Temmuz Devrimi (II. Meşrutiyet) gerçekleştiğinde sokaklara çıkan Osmanlıların ellerinde hürriyet kahramanları Enver'in, Eyüb'ün, Resneli Niyazi'nin kartpostalları gibi, bir dönem Osmanlı askeriyle çarpışan Yane Sandanski'nin de fotoğrafları vardı.

Osmanlı sosyalisti olan Yane Sandanski kimdir?

Tarih, 31 Mayıs 1872.

Sandanski, bugün Bulgaristan ile Makedonya arasındaki dağlık Pirin sınır bölgesindeki Vlahi köyünde dünyaya geldi.

Makedonların 17 Ekim 1878'de, Osmanlı'ya karşı ayaklandıkları Kresna Olayları'nın önde gelenlerinden biri de babası Ivan'dı.

Osmanlı ayaklanmayı bastırdı; Sandanski annesiyle birlikte yeni özerk olmuş Bulgar Prensliği'ndeki Dupniça'ya kaçtı. Yoksulluk nedeniyle pek okuyamadı. Amelelik yaptı. Amcasının bürosundaki bir avukata yardımcılığı görevini yürüttü.

Babası gibi siyasal olaylarla ilgiliydi. Yirmi beş yaşında "Mladost" (Gençlik) derneğine üye oldu.

Bu dernek daha çok Bulgar sorunuyla ilgilendiği için buradan koptu. Makedonya Devrimci Örgütü (IMARO) kuruluşuna katıldı.

Sandanski'nin hedefi Makedonya'nın kurtuluşuydu. Bu konuda faaliyetlerini artırdı; toplantılar düzenledi, köylüleri örgütledi, Makedonlara silah yardımı için para topladı. 1901'de Amerikan vatandaşı Mrs. Ellen M. Stone'u kaçırıp 14 bin lira fidye aldı. Bu parayla silahlı bir müfreze kurup dağa çıktı.

O artık Bulgaristan'daki Makedon göçmenlerin lideriydi. "Kurtarılmış bölgeler" oluşturmaya başladı...

Makedonya; hem Bulgarların, hem Yunanların, hem Sırpların, hem de Arnavutların hak iddia ettiği bir bölgeydi.

Sandanski bu nedenle kuşkusuz tek başına değildi, öncelikle arkasında Bulgar Prensliği vardı. Onun arkasında ise Rus Çarlığı!

Diğer Batılı devletler de seyirci değildi. "Hasta Adam" paylaşım masasına yatırılmıştı.

Osmanlı ise şaşkındı. Nereye nasıl yetişeceğini bilemez haldeydi.

Örneğin, Osmanlı ordusu gerilla savaşını bilmiyordu. Bu nedenle; 1902'de Razlık bölgesi Şarapçı Boğazı'nda Sandanski tarafından pusuya düşürüldü. 10 şehit, 20 yaralı verdi.

Tarih, 2 ağustos 1903.

Makedon Devrimci Örgütü dünya kamuoyunun ilgisini bölgeye çekmek için (kuşkusuz bunda Osmanlı yönetiminin yeni koyduğu ehl-i hayvan ve şalisi verginin de rolü vardı) büyük bir ayaklanma başlattı.

Makedonların bugün hâlâ bayram olarak kutladıkları "İlinden Ayaklanması" Osmanlı'nın çok sert önlemleriyle bastırıldı.

İsyan bastırıldı, ama Avrupa'nın ilgisi bölgeye yöneldi. Basın, "insan hakları ihlalleri yapılıyor" diye aylarca yayın yaptı.

Sonunda devreye Avrupa güçleri girdi; Osmanlı ile "Mürzsteg Reform Programı" üzerinde anlaştılar. Artık Balkanlar'ın bazı bölgelerinde Avrupalı jandarma güçleri görev yapacaktı! (Bir dönem bizim Güneydoğu sınırımıza konuşlandırılan Çekiç Güç gibi yani.)

İlinden Ayaklanması, Makedon Devrimci Örgütü'nü böldü.

Zaten örgütün iki kanadı vardı: Biri Yane Sandanski'nin başını çektiği sosyalistler (levitsi), diğeri ise Kilise ve Bulgarlar ile ilişkili sağcılar (desnitsi).

Sağcılar, Osmanlı'nın yok olmasını ve Makedonya'nın Bulgaristan'la birleşmesini savunuyorlardı. Sandanski ise bağımsızlıktan yana değildi; Osmanlı'nın da içinde olduğu Balkan Federasyonu'nu istiyordu.

Örgüt içindeki bu iki farklı görüş bazen silahlı çatışmalara neden oldu. Nisan 1905'te Sandanski düzenlenen suikasttan ağır yaralı olarak kurtuldu. Görüşlerinden yine de geri adım atmadı.

Makedonları bile şaşırtarak Osmanlı'nın modernist hareketi İttihat ve Terakki'yle ittifak yaptı. Makedonya'nın Balkan ülkeleri ve emperyalist büyük güçler tarafından paylaşılmasına yol açacağını ve bunun da kendilerine hiçbir yarar sağlamayacağını iddia eden Sandanski, Makedonya meselesi için en iyi çözümün Osmanlı bayrağı altında eşit hak ve yükümlülüklerle anayasal bir sistemde yaşamak olduğuna inanıyordu.

Bu nedenle 1908 Temmuz Devrimi'ne coşkuyla katıldı.

O da birçok Osmanlı gibi, Kanuni Esasinin tekrar yürürlüğe girmesiyle tüm sorunların ortadan kalkacağına inanan idealist isimlerden biriydi.

Temmuz Devrimi'ni kutlayan Selanik'teki mitinge katıldı, konuşma yaptı. Artık birlik ve ilerleme zamanıydı.

Sandanski, Temmuz Devrimi'nden sonra bir bildiri yayınladı. İttihatçılardan, "Jön Türk Devrimci Örgütü" olarak bahsetti. Toprak ve vergi reformlarıyla ıslah edilmiş güçlü Osmanlı'nın en büyük destekçisinin bölgesel özerkliğe kavuşacak Makedonya olacağını söyledi.

"Köle halk efendi oldu" diyen Sandanski, İttihatçıları uyarıyordu: "Türk halkı ve özgürlüğü için çalışan Makedon devrimcileri, işbirliğini bozmak isteyen Bulgar oyunlarına karşı dikkatli olmalıdır."

Sandanski, Temmuz Devrimi'nden umutluydu. Devrimin büyük Batılı sömürgeci devletlerin yayılmacı oyunlarını bozacağına inanıyordu.

Bu arada Makedon Devrimci Örgütü'nün sağcıları Temmuz Devrimi'ni soğuk karşıladılar. Onların isteği, Osmanlı'nın bütünüyle yok olması ya da geldiği Doğu'ya dönmesiydi.

Sandanski ve sosyalist arkadaşları İttihatçılara sunulmak üzere "Nevrokop Programı"nı hazırladılar.

İttihatçılar Selanik'teki görüşmeye, daha birkaç yıl önce Sandanski ve arkadaşlarıyla çatışmalara giren Yarbay Tahsin (Üzer) Bey'i görevlendirdi.

Toplantılar sırasında Bulgaristan bağımsızlığım ilan etti.

Sandanski her ne kadar "Makedonya Makedonlarındır" açıklaması yapsa da Makedonlar, bağımsız Bulgaristan'ın boyunduruğuna girmeye çok hevesliydi.

Sandanski, Sultan II. Abdülhamid ile Kral Ferdinand'ın farkı olmadığını söylüyordu, ama artık onu dinleyen Makedon sayısı her geçen gün azalıyordu.

Birlikten, kardeşlikten, reformdan bahseden İttihatçılar daha tam manasıyla iktidara sahip olamadan, İstanbul'da 31 Mart gerici ayaklanması patlak verdi. Sandanski, 1 200 kişilik silahlı gücüyle Hareket Ordu-

su'ndaki Miralay Hasan İzzet Bey'in komutasına girdi; İstanbul'a geldi.

Sandanski İstanbul'daki ayaklanmayı bastırmaya yardım etti ama örgütü içindeki isyana engel olamadı. Bulgaristan'ın bağımsızlığı Makedon Devrimci Örgütü'nü parçaladı. Sandanski, Federal Halk Partisi'ni kurdu.

Bulgarlar kendilerine katılmayan Sandanski'ye suikast yaptılar. Öldüremediler. Fakat Makedonların tamamen kendilerine katılmalarının önündeki en büyük engel olarak gördükleri Sandanski'yi yok etmeye kararlıydılar.

Ve Sandanski 22 Nisan 1915'te pusuya düşürülerek öldürüldü. Tabancalarını ateşleyenler, Makedon Devrimci Örgütü'nün sağ kanat liderlerinden Todor Aleksandrov'un tetikçileriydi. Bizzat emri veren ise Bulgar Kralı Ferdinand'dı.

Halkların kardeşliğini savunan, Avrupalı emperyalistlerin Balkanlar'a girmesine karşı çıkan Yane Sandanski'nin sonu Osmanlı'dan farklı olmadı.

Her ikisi de kaybetti...

Dün "medeniyet" bugün "demokrasi"

Bu bilgilerden sonra bir soru sorayım:

Bugün "demokratik açılım" nedeniyle konuşup tartıştığımız Kürt sorununun temelinde ne var?

Bu sorunun yanıtını bilmeden sorunun çözümünü ütopik Osmanlı reçetelerinde ararsınız...

Dünün sihirli sözcüğü "medeniyet" idi, bugünün her derde deva sözcüğü "demokrasi"!

Namık Kemal'lerden, Ziya Paşa'lardan Talat Paşalara, Enver Paşalara kadar Jön Türklerin, İttihatçıların bir hülyası vardı: "Ah bir Kanuni Esasi/Anayasa ilan edilsin, her şey yoluna girer."

Bu duygusallığı ve yüzeyselliği günümüzde de görmek mümkün. Sanıyorlar ki "hele bir anayasa değişsin Türkiye demokratikleşsin, her şey yoluna girer!"

Ne kolay değil mi?

Şaka bir yana...

Balkan sorununun, Şark sorununun "doğum hikâyesi" ve sebepleri aynıdır.

Sorunun sınıfsal olduğunu söyleyen kişi, TBMM Onur Ödülü sahibi duayen tarihçimiz Halil İnalcık'tır.

Ayrıntıya girmeye gerek yok.

Osmanlı, Kürt derebeyliklerini yok etti, ama aşiret ve şeyhlere dokunamadı. Hatta **bunları** kolla**dı. Bu feodal gericilikten yararlandı.**

Ne yazık ki genç Türkiye de bu tasfiyeyi gerçekleştiremedi.

Atatürk, Kürt sorununun temelinde neyin yattığım biliyordu. **15 yıllık iktidarı boyunca toprak reformu meselesini çözemedi**.

Her 1 Kasım günü TBMM'nin açılışında yaptığı konuşmalarında toprak reformu çıkarılmasını istedi.

Hatta son olarak 1 Kasım 1936'da yaptığı konuşmada, yasayı bir türlü çıkarmadığı için milletvekillerini sertçe eleştirdi. "Topraksız köylü bırakılmamalıdır" dedi. Dedi, ama ömrü yetmedi.

Keza İsmet İnönü de aynı görüşteydi. İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması, reform çabalarının askıya alınmasına neden oldu. Savaştan sonra ise Adnan Menderes, Emin **Sazak gibi toprak ağaları Çiftçiyi Topraklandır**ma **Kanunu'na karşı çıkıp CHP'den ko**ptular, DP'yi kurdular.

1936'da toprak reformuna destek veren Celal Bayar bile artık karşı safa geçmişti.

İşte bizim "demokrasi" anlayışımızın özetidir bu; çok partili bir siyasal yaşam başlayıp sandıklar kurulunca demokrasinin geldiğini sanıveririz!

DP'nin aşiret reislerini, şeyhlerini TBMM'ye sokmasıyla Kürt sorununu çözüleceği aldatmacasına kapılıveririz.

Oysa Osmanlı ile DP'nin Kürt sorununa bakışı arasında paralellik olduğunu görmezlikten geliriz. **Feodal beylerin gönlünü hoş ederek çözüm bulma yöntemidi**r bu.

Bugün öve öve göklere çıkarılan DP'nin "demokrasi" anlayışıdır bu.

Cumhuriyet'in getirdiği devrimler sayesinde okullara gidip meslek sahibi olan yoksul Kürtler, Kürt sorununu dile getirince ezber bozuluverir.

Ama çaresi bellidir: 50 Kürt hemen cezaevine tıkılır.

Cumhurbaşkanı Bayar, gerekirse bu Kürtlerin Taksim Meydanı'nda sallandırılacağını söylemekten geri durmaz.

Aslında DP, Kürt sorununun sebebini anlayamamış ya da anlamazlıktan gelmişti. Oysa bugün neoliberaller, Kürtlerin DP iktidarı döneminde en rahat günleri yaşadıklarını söyleyecek kadar aymazlar.

Kürt sorununun çözümüne ilişkin en somut adımı 27 Mayıs 1960 askeri müdahalesini yapan subaylar attı.

Çoğunluğu toprak ağası, şeyh olan 485 Kürt önde geleni Sivas'ta bir kampta topladı. "Ağalık, şeyhlik düzeni yıkılacak" diyordu genç subaylar.

Aynı dönemde -daha sonra AP genel başkanı olacak- General Ragıp Gümüşpala bile "Şark'ta 40 köyü olan ağa, şeyh var, derebeyleri var" diyor ve bunların tasfiye edilerek toprak reformu yapılmasını istiyordu.

Askerler Kürt Enstitüsü kurulması için bile toplantılar düzenlediler. Ancak onlar da ne feodalizmi tasfiye ettiler ne de kültürel haklar konusunda bir şey yapabildiler.

Sonuçta hiçbir siyasal iktidar, ağalık-şeyhlik düzenini yıkamadı. Üstelik süreç

rının, yerel dini şeyhlerin himayesiyle çözüleceğine inanıyor bugün.

Öyle olmasa kırk yıllık sosyalist **Kemal Burkay şeyhlerle birlikte parti kurar mı**?

Öyle olmasa Kürt aydını, bir erkeğin dört kadınla evlenmesine olanak veren yasayı çıkaran Mesut Barzani'ye övgüler dizebilir mi?

Bunların hiçbirinin yüz yıl önce yaşamış Yane Sandanski kadar ne tarih ne de siyasal bilinçleri var.

Türkiye, Kürt sorununu, **sırtını Batılı güçlere dayamış** feodal beylerle mi, yoksa yoksul Kürtlerin temsilcileriyle kardeşlik temelinde konuşarak, siyasi, iktisadi, kültürel reformlar yaparak mı çözecek?

Kimse duayen tarihçileri de mi okumuyor artık?..

Çünkü artık "yeni uzmanlarımız" var.

Diyelim "Kürt açılımı" yapılacak, bir anda gazete ve televizyonlarda bir akademisyeni görüyoruz: İhsan Dağı!

Ardı ardına röportajları yayınlanan Dağı, ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi.

Cemaatin yayın organı *Today's Zaman*'da köşe yazıları yazıyor.

Ve her gittiği ABD seyahatinde Fethullah Gülen'i ziyaret edip hayır duasını alıyor.

Bu ABD gezilerini küçümsemeyin. Ülke politikaları orada belirleniyor.

Cemaat son dönemde bu ziyaretleri çok sıklaştırdı.

Nedense özellikle Brookings Enstitüsü'yle ilişkileri çok iyi; mutlaka enstitüde bir toplantı yapılıyor.

2009 Temmuz ayındaki toplantıda yazarlar arasında bulunan Orhan Kemal Cengiz isimli avukatın ABD Dışişleri'ndeki toplantıda heyecanlanıp sesini yükselterek, "Niye hiçbir şey yapmıyorsunuz? Ülkede darbe oluyor" dediği, ABD'lilerin de bu kontrolsüz patlamayı şaşkınlık içinde izlediği söyleniyor.

Neyse konuyu dağıtmayalım.

Cemaat, ülke meseleleriyle çok yakından ilgili. Tek "kusuru" var. Eline tutuş**turulan raporlar dışında özgün bir görüşü yok.** Peki ya solcular ne yapıyor?

Dün öyle değildi...

Yıl 1987.

Şartlı tahliye sonucu 12 Eylül 1980 askeri darbesinin yok etmeye çalıştığı solcular cezaevinden çıktı. Kimi kendini rüzgâra kaptırdı, kimi inandığı yolda yürüyüşünü sürdürdü.

Yarım bıraktığı işi tamamlamak isteyen birkaçı, o dönemde muhabirliğini yaptığım *2000'e Doğru* dergisinde çalışmaya başladılar.

Dönem, hükümette ANAP'ın bulunduğu, sivil toplumculuğun revaçta olduğu,

Haber merkezimizde hararetli tartışmalar yaşanırken, cezaevinden yeni çıkan "rüzgâra karşı yürüyenler" hemen devreye girerdi. "Bırakın bu gazete haberleri, köşe yazarı yorumlarıyla tartışmayı, kitap okuyun kitap" derlerdi. "Kitap bilgisiyle tartışın."

Bizim "mahallede" kitaba büyük önem verilirdi. Daha bıyıklanınız bile terlememişken "mahallenin ağabeyleri" elimize kitap tutuşturup okumamızı ve özet çıkarmamızı isterlerdi. Sonra sınava çekilirdik. Ya da öğrendiklerimizi illegal örgütün legal derneğine gelen diğer gencecik arkadaşlara anlatırdık!

Yani bizim "mahalleye" göre tarih bilinci olmadan meseleler analiz edilemezdi.

Günümüz Türkiyesi'nde sorunlar televizyonlarda konuşuluyor, gazetelerde yazılıyor ve tartışılıyor. Kerameti kendinden menkul uzmanlarımız var, kanal kanal dolaşıp sürekli konuşuyorlar.

Siyasal gelişmeler konusunda nedense tarihçilerin pek görüşüne başvurulmuyor. Oysa onlar bugünkü sorunların temel/tarihsel sebeplerini en iyi bilenler.

Son dönemde yayınevleri "nehir söyleşileri" adı altında biyografiye yönelik röportaj kitapları çıkarıyor. Size bu kitaplardan ikisini tanıtmak istiyorum. Söyleşisini Emine Çaykara'nın yaptığı, *Tarihçilerin Kutbu; Halil İnalcık Kitabı* ve röportajını Emin Tanrıyar'ın gerçekleştirdiği, *Dağı Delen Irmak; Kemal H. Karpat Kitabı.*

TBMM Onur Ödülü sahibi iki tarihçimiz, bu söyleşilerinde Türkiye'nin konuşup tartıştığı konular/meseleler üzerinde de görüşlerini dile getirmişler.

Tarihçi olarak bu iki ismi seçmemin nedeni, kimi zaman taban tabana zıt görüşleri dile getirmeleridir.

İşte iğneyle kuyu kazarak dünyanın ufkunu açan iki tarihçinin Kürt meselesi konusundaki görüşleri...

Prof. Halil **İnalcık**:

- ABD ve Batı, bilhassa buradaki petrol kaynakları nedeniyle bağımlı hükümetler yaratıyor bölgede. Bu hükümetler arasında en kuvvetli durumda olanı, en bağımsız hareket edeni Türkiye'dir. Türkiye'yi bağımlı tutmak için -Amerika olsun Avrupa olsun- Kürt meselesine çomak sokuyorlar. Mesele bugün Irak Savaşı'ndan sonra açıkça ortaya çıktı; **Amerika bizim güney hududumuzda açıkça bir Kürt devletinin altyapısını hazırladı**.

Benim görüşüme göre Amerika, Ortadoğu'da Türkiye gibi büyük bir kuvvetin daima müşkülat içinde bulunmasını ister. Bu açık bir hakikattir.

- Kuzey Irak'ta ABD'nin politikası bu konuda açık, orada Kerkük-Musul petrol kaynakları üzerinde kendisine uydu bir devlet istiyor.

- Bugün Amerika Ortadoğu'ya hâkim olmak istiyor İsrail'i yarattı, Irak'a geldi. **Kuzey Irak'ta başka bir İsrail devleti yaratmaya çalışıyor**.

- **AB ve ABD bugün Kürtleri destekliyor; Ermeniler ve Kürtler, şimdi Amerika'nın Ortadoğu'da yeni "parçala-bağımlı yap" politikasından kendileri için çok ümitliler**.

- Dünyanın her tarafında Kürt milliyetçileri saldırı halindedir. Vahim olan, bugün Ermeni meselesi gibi, uluslararası bir mesele halini almıştır. Görmezden gelmekle mesele kalkmıyor; AB neden bu kadar üzerimize geliyor. Bütün amaç Batı'nın desteğini almak. İşin vahameti şuradadır. Biz hâlâ Osmanlı gibi, Türkiye büyük devlettir, bunlar kurusıkıdır, diyoruz. Hayır, XIX. yüzyılda Avrupa, bu yolla Ortadoğu'yu nasıl hükmü altına almaya çalıştıysa bugün de Türkiye'ye karşı aynı politikayı sürdürmektedir.

- Bence bütün bunlar, Avrupa'da XIX. yüzyıldaki "Question d'Orient" politikasının devamından başka bir şey değildir.

Prof. Kemal H. Karpat:

- Kürt devleti fikrini, en aktif şekilde savunanlar, Türkiye'dedir. Bugün Amerikalıların ve İsraillilerin etkisiyle, Kuzey Irak'ta bir Kürt bölgesi kuruldu ama unutmamak gerekir ki, "Kürt bölgesi" dediğimiz yerin iki efendisi vardır. Sözde sosyalist Talabani ve Barzani. Bu liderler 10-15 sene önce savaşıyorlardı. Orada bir Kürt toplumu ortaya çıkmakla beraber, Kürt devletinin milli ideolojisi oluşmamıştır. Onun ideolojisi Türkiye'de oluşuyor.

- Türkiye dağılırsa, bir Kürt devleti uzun süre yaşayamaz. Ne bir Arap devleti kalır ne de Kürtler. Bu topraklar bambaşka şekil alır. Türkiye'nin ayakta kalması, kuvvetli olması, birçok bakımdan uzun vadede Kürtler için de, Araplar için de emniyet kilididir.

- Amerika'nın buradaki en büyük endişesi, petrol ve enerji kaynaklarının kendine düşman ellere ve ülkelere geçmemesi. (...) Petrol olmasa Amerika'da her şey durur. Hayat bir günde çöker. Bu nedenle Amerika'nın petrol bölgelerini kannaşaya meydan vermeden güven altında tutması lazım.

Peki, ABD'nin bölgedeki hegemonyasını sürdürmek için neye ihtiyacı var?

İnsanlık tarihi göstermiştir ki, tüm emperyalist güçler bir tek dayanağa ihtiyaç duyarlar: Gericilik!

Bugün Güneydoğu'da gericilik hortlatılmaya çalışılıyor. Şeyhlik yüceltiliyor. Üstelik bunu solcu Kürtler bile yapıyor...

"Çakma seyyid" düzeni

Seyyid olmanın tek temel ölçütü vardır: Hz. Muhammed'in ailesi

Ehl-i beytin kimleri içerdiği bugün dahi tartışılan bir konudur.

Şiiler "Ali-i Aba"dan, yani Hz. Muhammed'in kendisi, kızı Hz. Fatma, damadı Hz. Ali ve iki torunu Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'den ibaret olduğunu ileri sürerler.

Sünniler ise bu konuda iki gruba bölünmüştür: Bir grup Hz. Muhammed'in tüm eşlerini de ehl-i beyte dahil ederken, diğer grup amcalar, torunlar, yeğenler gibi tüm akrabayı yani Haşimileri ehl-i beyt sayarlar.

Bazı küçük mezhepler ise Abdullah Mesud, Selman-ı Farisi gibi sahabeleri de ehl-i beyte dahil ederler.

Türkiye'deki -ki hemen hepsi Kürt- seyyidler, ehl-i beyte mensup mudur? Evet, konuyu artık yaşadığımız topraklara, Anadolu'ya getirebiliriz...

Seyyidlerin Anadolu'daki tarihinin ne zaman, nasıl başladığı, boyutlarının ve mekânlarının ne olduğu tam olarak bilinmiyor. Bilinen, seyyidlerin büyük ölçüde kabul gördüğü bölgelerin başında Anadolu'nun geldiğidir.

Anadolu'daki seyyid tarihi Selçuklular dönemine kadar götürülebiliyor. Öncesine ait yazılı metin yok.

Selçuklular döneminde seyyid olduğunu iddia eden o kadar çok kişi/aile var ki, seyyidlerin nesebi konusunda ilk çalışma başlatıldı. Bu iş Sadreddin Yusuf'a verildi.

Ancak gerçek seyyidler ile "çakma seyyidleri" (müteseyyidleri) birbirinden ayıran ilk çalışma Abbasiler döneminde başladı. Yani sorun sadece bize özgü değildi. Sahte seyyidler tüm İslam ülkelerinin sorunuydu.

Benzer çatışmalar Osmanlı döneminde de sürdü; Yıldırım Bayezid, 1400 yılında konuyla ilgili olarak "nakibü'l-eşraf" kurumu oluşturdu.

Seyyid olduğunu iddia eden kişi, iddiasını, "nakibü'l-eşraf' kurumu önünde ispat etmek zorundaydı. Bunu ispatlamanın iki şartı vardı: Elindeki belgeler ve (yıllar içinde sayıları sürekli artan) şahitler.

Seyyid olduğunu kanıtlayanların hüccetleri/unvanları ibraz edilir ve defterlere kayıt edilirdi. Bu defterlerden günümüze sadece 38 tanesi ulaşmıştır ve bunlar da İstanbul Müftülüğü Şer'iye Sicilleri Arşivi'nde saklanıyor.

Kurul sadece seyyidliği onaylamaz aynı zamanda "çakma seyyidlerin" önüne geçmek için sık sık Anadolu'daki kaymakamları aracılığıyla teftişler yaptırırdı.

Peki, bu sıkı incelemeye rağmen "çakma seyyidler"in önüne neden geçilememişti? Bu işlerde rüşvetler dönüyor muydu?

Meseleyi tam kavrayabilmek için, seyyid olmanın ne gibi avantajları vardı, önce ona bakmak gerekiyor...

Seyyidlik salt yüksek sosyal statü meselesi değildi.

İşin ekonomik ayrıcalığı vardı; seyyidler vergiden muaftı. Sadece kendileri değil birinci ikinci dereceden tüm akrabaları da vergi vermiyordu.

Vergi vermedikleri gibi vakıfların gelirlerinden de belli bir pay alıyorlardı.

Seyyidlerin ayrıcalıkları çoktu. Örneğin, seyyidleri normal mahkemeler/kadılar yargılayamıyordu; seyyidleri sadece nakibü'l-eşraf kurumu yargılayabiliyordu.

Yani seyyid olmak çok avantajlıydı. Bu durum Osmanlı'nın gerilemeye başladığı dönemde sosyal ve iktisadi ayrıcalığa kavuşmak isteyen insanlara çok cazip gelmeye başladı.

Seyyid olmanın sağladığı ayrıcalıkların kısa sürede fark edilmesiyle Anadolu'da özellikle yüzyıldan başlayarak bir "seyyid enflasyonu" yaşandı!

Yani, Osmanlı siyasal ve iktisadi olarak geriledikçe "çakma seyyid" sayısı buna paralel olarak arttı.

Seyyidliğin maddi ve manevi kazançları insanları o kadar yoldan çıkardı ki alınan sıkı tedbirlere rağmen "çakma seyyidlerin" önüne geçilemedi.

"Çakma seyyid" olmak o kadar zor değildi. Bunun çeşitli yöntemleri vardı.

En masumu olan iltimas/hatır için verilen hüccet belgesiydi. Gerçi bu durum öyle bir hal aldı ki; Osmanlı Medine'de hatır için sürekli hüccet veren nakibü'l-eşrafı Seyyid Ahmed'i 1576'da uyarmak zorunda kaldı. Bu uyarılar ne kadar işe yaradı bilinmez ama "çakma seyyidler" hep bir yol buldular.

Vilayet kâtiplerine birkaç akçe rüşvet vererek Defter-i Hakani'ye kendilerini "seyyid" olarak yazdırılmaları da bu yollardan biriydi.

Devlette tanıdığı olmayanlar, rüşvetten korkanlar ise düzmece şecerelerin peşine düşüyorlardı. Veriyorsun parayı, alıyorsun soylu bir geçmişi!

Yeter ki paran olsun; yoksul seyyid öldüğünde ailesi şecereyi iyi para verene satabiliyordu.

Ya parası olmayanlar ne yapıyordu? Evlere girip şecere çalıyorlardı!

Bitmedi. Yoksul, bilgisiz halkı kandırmak isteyen kimi uyanıklar, belgeye, şecereye ihtiyaç duymadan seyyidlik alameti olan yeşil sarığı başına sarıp köy köy dolaşıyordu. Gelsin etler, sütler, akçeler...

Osmanlı'da seyyid olmak o kadar da zor değildi! Yeter ki yakalanmasınlar.

Aslında Osmanlı kimin seyyid olduğuyla pek ilgili değildi, ama işin içinde para vardı. "Çakma seyyidler" yüzünden devletin vergi gelirleri o kadar düştü ki Osmanlı önlemlerini sıklaştırdı. Kapsamlı teftişler saye-

sinde "çakma seyyidler" ortaya çıkarıldı. Toplanan yeşil sarıklar İstanbul'a gönderiliyordu. En çok yeşil sarık toplanan şehir ise Diyarbakır'dı!

Cumhuriyet, nakibü'l-eşraf kurumunu kaldırdı.

Doğal olarak seyyidlerin vergiden muaf tutulmaları gibi benzeri imtiyazlara son verildi. Seyyidlik sadece sosyal statü için gerekli bir kimlik olarak kaldı.

Kuşkusuz, bu dinsel statü bölgedeki tüm asalet ve şeref rütbelerinin üstündeydi. Kendilerini hep asil bir nesebe bağlama ihtiyacı içinde olan Türkiye'nin gelişmemiş bölgelerindeki aşiretler "seyyid" unvanı için her yolu denediler.

Biliyorlardı ki seyyid olmak diğer aşiretler nezdinde onlara prestij kazandırıyordu.

Ve dolayısıyla her aşiret şeyhi, şeceresini ehl-i beyte dayandırmak için her yola başvurdu. Zaten denetleyen bir kurum da yoktu ortada! Böylece elinde sahte-gerçek şecere bulunduran her şeyh soyunu Hz. Muhammed'e dayandırdı. Ve bu nedenle bugün bölgede "seyyid enflasyonu" yaşanıyor.

Bunun büyük çoğunluğunun "çakma seyyid" olduğunu belirtmeye gerek var mı?

Bu bilgilerden sonra gelelim derdimizi söylemeye:

Terörden kaçan **Kürt aydınlar hızla feodal "çakma** seyyidlerin" hege**monyasına** giriyor. Bu birliktelikten çok memnun olanlar ise yandaş medyayı sonuna kadar "çakma seyyidlere" açan dinci-liberal kalemlerdir...

Kürt aydınlar, bu büyük oyunun figüranı yapıldıklarının farkında değil mi?

Son dönemde ülkemizdeki iki gelişme çok dikkat çekici hale geldi:

Birincisi; Kürt aydınları dünün ve bugünün şeyhlerini, aşiret reislerini -ki bunların hepsi seyyid olduğunu iddia ediyor- övgüler dizip yüceltmeye başladı.

İkincisi; Kürtler sorunlarının çözümü için bu "çakma seyyidlerin" ağızlarından çıkacak iki cümleye büyük önem verip bunlara "kurtarıcı misyonu" vermeye başladı!

Aşiret düzenini yıkmayı hedeflemeyen, yüzlerce yıllık gerici gelenekler arasında boğulmakta olan Kürtleri özgürleştiremeyen Kürt münevverleri, bölgedeki aydınlanmayı "çakma seyyidler"le mi gerçekleştireceklerini düşünüyorlar?

Sahi, tıpkı müritler gibi körü körüne bağlanmaya başladıkları bu "çakma seyyidlerin" olağanüstü yeteneklere haiz olduklarını sanıp bunların geleceği görerek mucizeler yaratabileceğine mi inanıyorlar?

Çocuk mu bunlar? Bu, bu toprakların 150 yıllık aydınlanma mücadelesine savaş açmaktır. Terörden daha tehlikelidir.

Bilmezler mi; bunlar, sadece "çakma seyyid" değil, çoğu -Barzani gi-

bi- kökeni bilinmeyen, kılıç zoruyla "beylik" almış şeyh figürleridir.

Son günlerde ardı ardına aşiret reislerine övgüler dizen kitapları yazanların hedefi nedir? Kendi kültürüne sahip çıkmak gericiliği yücelterek olmaz. Çağdışı kalmış şeyhleri tıpkı bir müridin yaptığı gibi uçurmaya çalışmak trajikomiktir!

Kürt aydınları kendilerini kandırmamalıdır; geleneksel hiyerarşiye boyun eğerek, şeyhlerin mutlak otoritesi altına girerek gericileştiklerini görmeliler.

Cumhuriyet'le birlikte okuma olanağına kavuşmuş yoksul Kürt ailelerin aydın çocukları nasıl dinsel özellikleri ağır basan şeyhlerin müridi olur bugün? Bu kendi tarihlerine bile hakarettir. Osmanlı'daki Kürt hareketlerinin bile gerisine düşmüşlerdir. Gelinen nokta çok acıklıdır. Kürt aydınlarına ne oldu böyle? Gerçek hayattan nasıl koptular?

Türkiye'deki yozlaşmanın/avamlaşmanın Kürt aydınlarını da etkilediğini söyleyebilir miyiz?

Sadece bu mu?

Osmanlı'nın son döneminde, İngilizlerin Kürt sorununun çözümünü "çakma seyyidlere" havale etmesi ile bugün Amerikalıların, İsraillilerin aynı aşiretlerle kol kola olması arasında hiç mi bağ kurmuyorlar?

Emperyalizmin yeni oyunu "Turuncu Devrim" peşinde koşan liberallerin, dincilerin, Kürt aydınlarını bu oyunun taşeronu yapmak istediklerinin farkında değiller mi? Karşı koyanlara neden "Ergenekoncu" yaftası vurulduğunu sanıyorlar?

ABD ve İsrail'in Ortadoğu politikalarına karşı çıkan Kürtler bir bir tasfiye edilirken "çakma seyyidlerin" önü neden açılıyor, anlamıyorlar mı?

Türkiye'ye "emperyalist" diyecek kadar küçülen bazı Kürt aydınlarının, dün İngilizleri bugün Amerikalıları "kurtarıcı" olarak görmeleri hangi büyük oyunun sonucudur?

Kürt aydınlar, ABD'nin Irak'ta Sünnîlerin, Şiilerin ve Kürtlerin en gerici kanadıyla işbirliği yapmasından hiç mi ders çıkarmıyorlar?

200 yıldır çözümü şeyhlere havale edenler, bugün hâlâ televizyonlara çıkıp "Şeyhler baba gibidir" diye nasıl konuşabiliyorlar?

Göklere çıkardıkları Barzani bakın bu yıl hangi yasanın altına imza attı:

Kuzey Irak Kürt Parlamentosu, erkeklerin birden fazla kadınla evlenmesine onay veren bir yasa çıkardı. Yasa, 35'e karşı 39 oyla kabul edildi. Mesud Barzani de çokeşliliğin Kuran'da olduğunu, dinin çokeşliliğe izin verdiğini söyleyerek yasayı onayladı.

Barzanici nasname.com sitesi yasayı eleştiren çevrelerin iyi niyetli olmadığını, bunların PKK'ya yakın neo-Kemalistler olduğunu, amaçlarının da Barzani'yi karalamak olduğunu yazdı.

Bunu yazan Barzanici medya, 2008 yılında, 110 kadının öldürüldüğü

nü, 223 kadının kendini yakarak ya da asarak intihar ettiğini hiç haber yapmadı.

Bugün Türkiye'de Barzani'ye övgüler dizen ve Barzani'yi eleştirenleri topa tutanlar bu gerçekleri ısrarla görmek istemiyorlar.

XXI. yüzyılın dünyasında erkeklere, çok kadınla evlilik yolunu açan Şeyh Barzani'nin nasıl bir "Kürdistan" hayal ettiği ortada değil mi? Şaşırtıcı mı? Emperyalist güçler dün olduğu gibi bugün de feodal gerici güçlerle ittifak kurmayı sürdürüyor. Kürt aydını bunu nasıl görmüyor?

Kürt sorunu, Türklerin ve Kürtlerin el ele vermesiyle kardeşlik temelindeki politikalarla çözülür; uluslararası güçlerin ve onların işbirlikçisi "çakma seyyidlere" himmet duyarak değil...

Kürt resmi tarih tezi

Kardeş kanının dökülmesine kim karşı çıkmaz?

Kürtçenin yazılmasını, konuşulmasını, öğrenilmesini istemeyen mi var? Artık Kürtçe televizyon var.

Deniyor ki, birkaç yıl önce öyle değildi. Evet, öyle değildi; ama hangi ülkenin tarihinde "büyük ayıpları" yok?..

Hep yazdım; Türkler ve Kürtler birbirini anlamaya çalışmalıdır.

Siz Şeyh Said Ayaklanması'nı Türklerin anlamasını istiyorsanız, siz de bu isyanın Cumhuriyet'in kurucu kadrolarını psikolojik olarak nasıl etkilediğini anlamalısınız.

Bir düşünsenize...

Rumlar, Sırplar, Bulgarlar, Romenler; millet-i sadıka dediğiniz Ermeniler; dindaşınız Araplar ve Arnavutlar hepsi tek tek isyan edip çekip gitmişler.

Ve şimdi de, Kurtuluş Savaşı'nda kader birliği yaptığınız Kürtler ayaklanmış.

Söyler misiniz, yıkık bir imparatorluktan yeni bir devlet kurmaya çalışan Türkiye Cumhuriyeti kadrolarının ruh hali bu ayaklanmayı nasıl karşılamıştır?

Biraz empati kurmaya çalışın...

Tarihe öç duygusuyla yaklaşmak çözüm üretmez, sadece sorunu derinleştirir.

Anadolu'da Türkler ve Kürtler bin yıldır birlikte yaşıyor.

Bin yıllık kardeşlik, akrabalık unutturulmak isteniyor sanki.

Bazı Kürt aydınlar televizyonlara çıkıp "İlk taşı biz atmadık" diyecek kadar tarihi sulandırıyor.

XIX. yüzyıl başında başlayan Kürt ayaklanmaları, sanki despotluğa karşı bir isyanmış gibi anlatılıyor. Ne kadar ayıp.

Yazdım; Kürt derebeyleri topraklarının ellerinden alınmasına karşı çıktılar; hepsi bu.

Üstelik Osmanlı sadece Kürt derebeyliklerini değil Balkanlar'daki Türk derebeyliklerini de dağıttı.

Doğu'da Bedirhani Bey'i tasfiye ettiyse Batı'da da Tepedelenli Ali Paşa'yı ortadan kaldırdı.

Osmanlı, feodal derebeylere son vererek yeni bir devlet yapılanmasına gitti. Derebeylikleri yıkıp Ortaçağ'a son verip Rönesans'ın yolunu açan Avrupa gibi "modern" olmak istediği için yaptı bu tasfiyeyi; hepsi bu.

Tanzimat Fermanı hangi ihtiyacın sonucu doğdu?

Gerek Türk gerekse Kürt derebeyleri "yeni döneme" karşı çıktılar, isyanın nedeni budur. Daha ortada milliyetçiliğin "m"si bile yokken televizyonlarda boy gösterip "Ulusal Kürt ayaklanmasından" bahsedip nasıl ahkâm kesiyorlar anlamak zor.

Bunlar neyin uzmanı?

Türk'ün Kürt'ten, Kürt'ün Türk'ten Osmanlı nezdinde hiçbir farkı yoktu; bunu bilmeyen mi var hâlâ?

Hissiyatla, hamasetle tarih yazılabilir mi?

Niye kimse artık, bizi bir arada tutacak, kardeşliği pekiştirecek tarihsel gerçekler üzerinde durmuyor?

Hürriyet gazetesinde yazdım; Fenerbahçeli Alex niye "Kürtçe" bilmiyor?

Şaka yapmıyorum.

Fenerbahçe'nin yıldız futbolcusu Alex Brezilyalıdır, anadili Portekizcedir. Beşiktaş'ın on numarası Delgado Arjantinlidir, anadili İspanyolcadır. Şilili Tello'nun da anadili Îspanyolcadır. Galatasaray'ın büyük transferi Müslüman Keita'ran memleketi Fildişi Sahilleri'dir, anadili Fransızcadır. Bu sezon Trabzonspor'dan Manisa'ya transfer olan Isaac Nijeryalıdır, anadili Pidgin İngilizcesidir. Örnekleri artırmaya gerek yok. Gelelim olayın bizi ilgilendiren tarafına...

Ama önce tavrımı belli edeyim:

Kürtçe Anadolu'nun zenginliğidir. Bizim kültürümüzdür.

Batı'nın dünyayı tek tip kültür haline getirmesine ne derece karşı çıkıyorsak, dünyanın her tarafındaki etnik dillerin/kültürlerin yaşamasını da hararetle savunmalıyız.

Yani, Kürtçeye sahip çıkmalıyız.

Ülkemizde ne kadar farklı dil varsa hepsini koruma altına almalıyız.

Bu girişten sonra kışkırtıcı bir soru sorabilirim:

Basketbol Milli Takımı Teknik Direktörü Sırp Bogdan Tanjeviç niye Türkçe bilmiyor?

Sorunun yanıtından önce size tanık olduğum absürd bir olaydan bahsetmeliyim:

ekranlarına çıkıp spor muhabirlerinin sorularını Fransızca yanıtlıyordu. Bir gün arkadaşın biri Song'u dinlerken şu yorumu yaptı: "Adam boşuna büyük futbolcu olmamış; bakın kendini ne güzel geliştirmiş, anadili gibi Fransızca konuşuyor!" Arkasından bir de yorum yaptı: "Eee adamlar işi biliyor; Avrupa'da top oynayacaksan dilini de öğreneceksin."

Dayanamayıp sordum: "Song'un anadili ne?"

Arkadaşım Song'un Kamerunlu olduğunu biliyordu. Fakat Kamerun'un dilinin ne olduğu bilmiyordu. Kamerun'un resmi dili Fransızcadır.

Bizim arkadaş sanıyordu ki Afrikalı Song'un anadili "Kamerunca!" Bugün dünyada 29 ülkenin (ki bunun 21'i Afrika ülkesidir) anadili Fransızcadır...

Dünyada 22 ülkenin resmi dili ise İspanyolcadır. Dili İspanyolca olan o kadar çok ülke vardır ki... Meksika, Uruguay, Venezüella Küba, Arjantin, Bolivya, Şili, Kolombiya, El Salvador vs...

İngilizceyi merak ettiniz mi? ABD, Singapur, Kanada, Yeni Zelanda, Avustralya, Malezya, Namibya, Nijerya, Eritre vs diye liste uzayıp gider.

İşin özeti şu: Kim nereyi sömürge yaptıysa dilini oraya dayatmıştır.

Bunun bir tek istisnası vardır: Biz!

Yani; -bugün artık söylediğimiz zaman neredeyse faşistlikle itham edilir hale geldiğimiz- Türkler. Biz Çılgın Türkler...

Kışkırtıcı Tanjeviç sorusunu unutmuş değilim. Tanjeviç'in neden Türkçe bilmediği sorusunu kasıtlı sordum. Tanjeviç'in memleketi Sırbistan 350 yıl Osmanlı egemenliğinde kaldı. Bilinir ki, bir kültürü benimsemenin/benimsetmenin süreci üç kuşaktır.

Sırbistan'da 350 yılda kaç kuşak gelip geçti; bunlar Türkçe öğrenmedi; anadilleri Sırpçayı konuştular.

Bunun nedeni Osmanlı'nın idari/yönetim anlayışıydı.

Osmanlı ele geçirdiği topraklarda kimsenin diline, dinine karışmadı.

Bu nedenle, Bulgarlardan Romenlere, Arnavutlardan Sırplara kadar onca Balkan ülkesi anadilini bugüne taşıyabildi.

Bugün Avrupa Birliği'nin resmi dilleri arasında bazı Balkan ülkelerinin isimleri varsa bu Osmanlı'nın hoşgörüsü sayesinde oldu.

Osmanlı; İngilizlerin, Fransızların, İspanyolların, Portekizlilerin, Hollandalıların yaptığını aynen uygulasaydı inanın Sırbistanlı Tanjeviç çok iyi Türkçe konuşurdu!

Ya da tersini yazalım: Sırbistan'ı İspanyollar 350 Yıl boyundurukları altında tutsalardı, Sırpların dili İspanyolca, dini/mezhebi Katolik olurdu!

Çok eskiye gitmeyeyim; İtalya, Osmanlı'dan masa başında 1912'de aldığı Ege'deki 12 adaya, elinden çıkarmak zorunda kaldığı 1947 yılına

kadar İtalyancayı mecbur etti!

Neoliberal tarihçilerimiz hiç bunları dile getirmezler...

Neyse, biz Fenerbahçeli Alex'in neden Kürtçe bilmediği konusuna dönelim.

Alex'in ülkesi Brezilya'nın resmi dili Portekizce.

Sırbistan kaç sene Osmanlı egemenliğinde kaldıysa, üç aşağı beş yukarı Brezilya da o kadar yıl Portekiz sömürgesi olarak yaşadı.

İkisi de XIX. yüzyılda özgürlüğe/bağımsızlığa kavuştu.

Portekiz miras olarak Alex'e, dili Portekizceyi ve dini Katolik inancını bıraktı.

Osmanlı ise Tanjeviç'e sadece büyük devrimci Fatih Sultan Mehmed'in fermanını bıraktı:

Ben, Fatih Sultan Han burada tüm dünyaya duyururum ki, bu fermanla tüm Bosna Fransiskanları benim korumam altındadır. Ve; kimse bu insanları veya kiliselerini incitmeyecek ve zarar vermeyecektir. Benim ülkemde barış içinde yaşayacaklardır.

Sırp Tanjeviç'in ataları bu fermanla dilini ve dinini özgürce yaşadı. Geliniz, bu noktada tarihi tersine çevirip bir kurgu yapalım: Eğer Brezilya'yı; Portekizci denizci Pedro Âlvares Cabral değil de, Osmanlı Kaptan-ı Deryası Piri Reis fethetseydi ne olurdu? Piri Reis hemen Fatih'in fermanını hayata geçirirdi. Yani Fenerbahçeli Alex anadilini konuşurdu. Peki, Alex'in anadili neydi?

Ne yazık ki Brezilyalı yerlilerin/halkların sömürge öncesi konuştuğu diller bugüne gelemedi, yok olup gitti.

Osmanlı Brezilya'yı keşfetseydi, Alex'in dili bugün kaybolmayacaktı kuşkusuz.

Ya da, eğer Alex'in ataları Afrika'dan köle olarak getirildiyse, anadili atalarının konuştuğu bir yerel dil olacaktı.

Yani Alex'in dili, tıpkı Osmanlı himayesinde rahatça kullanılan dillerden biri olabilirdi: "Sırpça", "Kürtçe", "Ermenice", "Rumca", "Bulgarca", "Lazca" gibi...

Alex'in konuştuğu dil bir tek Türkçe olamazdı!..

Peki, gelelim sonuca...

Bu zorlama benzetmeleri niye yazdık? Çünkü ekrana çıkan herkes "ağzı olan konuşuyor" misali neler söylüyor.

Tarihsel gerçekler ortadayken her fırsatta, tarihimizi, inançlarımızı, kültürümüzü, hoşgörümüzü küçümseyip kendimizi değersiz bir varlık gibi hissetmemize yol açıyorlar.

Bizi biz yapanları değersizleştirmek için yoğun bir mesai içindeler? Niye?

Gelinen bu durumu, "toplumsal değerlere yabancılaşan neoliberal aydın tavrı" diye kolay/yüzeysel bir değerlendirme yaparak savuşturmak biraz saflık olmaz mı?

"Vatandaş Türkçe Konuş" yalanı

Bu çevrelerin yalanlan bir değil ki...
Deniyor ki: "Kemalistler 'Türkçe Konuş' diyerek Kürt halkına baskı uyguladı."
Ne zaman yaptı bunu?
Kimi diyor ki, Şeyh Said Ayaklanmasından sonra.
Breh... Breh... Breh...
İsyan 1925 yılında oldu. "Vatandaş Türkçe Konuş" kampanyası ise 1933 yılında.
Demek Ankara, sekiz yıl ne yapacağını düşündü!
Bu konu üzerinde o kadar çok duruluyor ki araya girip yazmak zorundayım:

Tarih, 21 Şubat 1933.
Yer, İstanbul.

Beyoğlu'ndaki Tokatlıyan Oteli'nin bulunduğu binada yer alan "La Compagnie Internationale Wagons-Lits" adlı şirketin acentesi o gün kalabalıktı. Müşterilerden biri gidip diğeri geliyordu. Hepsinin talebi aynıydı: Yataklı trenden bilet!

Memur Naci Efendi herkese aynı yanıtı veriyordu: "Maalesef hiç yer yok."

Wagons-Lits, 1872 yılında Belçikalı Georges Nagelmackers tarafından Paris'te kuruldu. 1883'te Şark Ekspresi'yle ilk kez kıtalararası tren seferini başlattı. Bu aynı zamanda, Osmanlı'ya da ilk turistlerin gelmesi demekti.

Firma, 1892 yılında İstanbul'da ilk şubesini ve Pera Palas'ı hizmete açtı. Zamanla iç hat seferlerine bile başladı.

İstanbul sosyetesi için yataklı vagonlarda seyahat etmek prestij meselesiydi, modaydı!

Memur Naci Efendi, müşterilerini üzmemek için elinden geleni yapıyordu. "Belki yer bulurum" diye şirketin Galata şubesini telefonla aradı.

Ve ne olduysa o anda oldu.

Wagons-Lits Genel Müdürü Mr. Jannoi yerinden fırlayarak, "Bu memur nece anırıyor, Türkçe mi?" diye bağırmaya başladı.

"Oui/Evet" yanıtını alınca, "Burada resmi dil Fransızcadır; size bunu sopayla mı öğretmek lazım" diye ağzına geleni söyledi.

Naci Efendi soğukkanlılığını koruyarak, "Zaman azdı, başımız kalabalıktı, o nedenle Fransızca konuşamadık" dese de genel müdürün kız-

gınlığı yatışmadı. Naci Efendi'ye 25 kuruş para cezası verdi.

Bu kez Naci Efendi sinirlendi, "Ben Türk'üm, burası Türkiye, kendi ülkemde bile Türkçe konuştuğum için ceza mı alacağım?" dedi.

Bu sözler üzerine Mr. Jannoi, Naci Efendi'yi kovdu! . Acentede bulunan müşteriler bu olayı sadece seyrettiler.

Oysa, İttihat ve Terakki Hükümeti 23 Mart 1916 tarihinde, "Müessesat-ı Nafıa ile İmtiyazsız Şirketler Muhaberat ve Muamelatında Türkçe İstimali Hakkında Kanun" ile yabancı şirketlere Türkçe kullanma zorunluluğu getirmişti. Ancak demiryolu şirketleri için bu süre 10 Temmuz 1919 tarihinde başlayacaktı.

Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı bu konuda hukuki adımlar atmayı geciktirdi. Mr. Jannoi bu hukuki açıktan yararlanıyordu!

Mr. Jannoi ile Naci Efendi arasındaki kavga gazetelere yansıdı.

Darülfünun (üniversite) öğrencileri Belçikalı şirketi protesto etme kararı aldı. Müderris Tahir Bey öğrencileri bu kararlarından vazgeçirmek istese de başarılı olamadı.

Öğrenciler beşer kişilik kafileler halinde Beyazıt'tan Beyoğlu'na doğru yürüyüşe geçtiler. En önde kız öğrenciler vardı.

Gruplar Beyoğlu'nda Belçikalı şirketin önüne geldiğinde Mr. Jannoi görevlilere "Hemen kepenkleri indirin" talimatını verdi. Bu sırada bazı öğrenciler şirkete girdi; birkaç masa sandalyeyi dışarı attıktan sonra duvarda asılı Atatürk portresini alıp çıktılar.

Arkadaşlarının çıktığını gören öğrenciler şirkete taş atmaya başladı. O sırada atlı polisler ve itfaiye olay yerine geldi. Öğrencilerin üzerine su sıkıldı.

Bazı öğrenciler Beyoğlu'ndan ayrılıp şirketin Galata şubesine gitti. Benzer olaylar orada da yaşandı.

Sonunda polis olayları yatıştırdı. Öğrenciler, Belçikalı şirketten aldıkları Atatürk portresini Eminönü Halkevi'ne götürüp duvara astılar.

20 öğrenci gözaltına alındı. Beyoğlu'ndaki acentede 1 500, Galata'da ise 3 000 liralık maddi zarar meydana geldi.

Olaydan sonra üniversite öğrencileri "Vatandaş Türkçe Konuş!" kampanyasını Türkiye'nin dört bir yanına yaydılar...

Kampanyanın rağbet görmesinin nedeni ise Bulgarların yaptığı bir hareketti.

Tarih, 17 Nisan 1933

Yer, İstanbul

Anadolu Ajansı Sofya muhabirinden aldığı haberi abonelerine geçti: "Bu gece Deliorman'ın göbeği olan Razgrad kasabasındaki Türk mezarlığı 200 Bulgar tarafından tahrip edildi."

Gazeteler ve radyo bu olayı haberleştirince Milli Türk Talebi Birliği (MTTB) pro-

Ancak 20 nisanda Darülfünun'da toplanan öğrenciler, Maçka'daki Bulgar Konsolosluğu'nun önüne doğru yürüyüşe geçti. MTTB Başkanı Tevfik İleri burada bir konuşma yaptı.

Grup dağılacağı sırada ne olduğu pek anlaşılamayan nedenle bir grup Feriköy'deki Bulgar Mezarlığı'na doğru yöneldi. Bu gruba halktan katılımlar oldu. Grup çığ gibi büyüdü, on bin kişiye ulaştı.

Pangaltı'da yürüyenlerin karşısına polis çıktı. Durduramadı.

Polise ek olarak jandarma güçleri de katıldı. Bulgar Mezarlığı'nın çevresi emniyet güçlerince sarıldı. Dur ihtarına uymayan 80 öğrenci gözaltına alındı.

Ancak hiçbir önlem öğrencileri yıldıramadı. Gençler birbirlerine yardım ederek yüksek mezarlık duvarlarını aştılar.

Ve o anda emniyet güçlerini şaşırtan bir olay oldu: Mezarlığa giren üniversiteliler mezarlara gül bıraktılar!

Söyler misiniz; bu olayın ne ilgisi vardı Kürtçe konuşmayla!

Ayrıca...

"Vatandaş Türkçe Konuş" kampanyası iktidarın halka değil, sokağın iktidara dayattığı bir sonuçtur.

Ekranlarda dile get**irilen bu tür gayriciddi iddiaların bir amacı var: Kürtlerin "resmi tarih tezini" oluşturmak**.

Biz yıllardır Türk resmi tarih tezine karşı yazıp çiziyoruz, bir de şimdi karşımıza Kürt resmi tarih tezi çıktı; iyi mi?

Cemşid Bender (Mehdi Halıcı), Anadolu'daki tüm kültürel varlıkların hepsinin Kürt kökenli olduğunu iddia ederdi. Çok da kitap yazdı.

Örneğin, Türk mutfağı diye bir şeyin bulunmadığını, buradaki tüm yemeklerin Kürt yemekleri olduğunu söylerdi.

"Yapma Cemşid Ağabey, Anadolu uygarlıklar beşiği, herkes sofraya kendinden bir tabak yemek koydu; siz nasıl hepsinin Kürt yemeği olduğunu söylersiniz?" derdik. O iddiasından vazgeçmezdi.

Özellikle yoğurt konusuna çok takıntılıydı. Kaşgarlı Mahmud'un *Divanü Lugati't-Türk* ve Yusuf Has Hacib'in *Kutadgu Bilig* adlı eserlerinde bugünkü anlamında yoğurt kelimesinin kullanıldığını söyleyerek tezine karşı durduğumuzda bizi dinlemek istemezdi.

Nur içinde yatsın; iyi adamdı, bu toprakların aydınıydı.

Victor Hugo'nun bir sözü vardır:

"iyi olmak kolaydır, zor olan adil olmaktır."

Nâzım Hikmet Kürtlere ilgisiz miydi?

Şeyh Bedrettin Destanında. Osmanlı halk hareketlerini, *Jakond ile Si* Ya-U'da Çin Kurtuluş Savaşı'nı, *Benerci Kendini Niçin Öldürdü*'de Hintlilerin İngilizlere karşı bağımsızlık destanını, *Taranta Babu'ya Mektuplar*'da Afrika ulusal kurtuluş savaşlarını, "Kız Çocuğu" şiirinde Japon halkının acısını dile getiren Nâzım Hikmet, Kürtleri şiirine yansıtmadı mı?

Siz resmi Kürt tarihi oluşturmak istiyorsanız hiç elinizi tutmayalım; atış serbest!

Yok eğer gerçeği öğrenmek istiyorsanız size bir mektup sunalım. Nâzım Hikmet'in, Sorbonne Üniversitesi Kürt Dili Profesörü Kürdolog Kâmuran Ali Bedirhan'a yazdığı bir mektuptan söz edelim. Mektup, Bedirhan'ın eserlerinin Paris Kürt Enstitüsü'ne bağışlanmasıyla ortaya çıktı. Bu enstitünün çıkardığı *Hevi* (Umut) dergisi ilk sayısında bu mektubu yayımladı.

Mektupta Nâzım Hikmet şöyle yazıyor:

> Kökleri yüzyılların derinliklerine dalan tarihiyle, kültürüyle Kürtlerin önemli çoğunluğu Anadolu'nun bir parçasında yaşar. Anadolu'nun öbür parçalarında yaşayan Türk milletini Kürt milleti kardeşi sayar. Her iki millet, Türk ve Kürt derebeylerinin Osmanlı İmparatorluk idaresinin ağır zincirlerine vurulmuşlardır. Osmanlı imparatorluğu yıkıldıktan sonra ise her iki millet emperyalizme karşı tek bir cephe kurup çarpışmışlardır. Anadolu Milli Kurtuluş Hareketi yalnız Türkler için değil, Kürtler için de tarihlerinin en şerefli sayfalarından biridir. O dövüş yıllarının, sonradan Türk idarecilerince yasak edilen en unutulmaz türkülerinden biri "Vurun Kürt uşağı namus günüdür" diye başlar....
>
> Anadolu'da yaşayan Türklerle Kürtlerin arasına nifak sokmak isteyen gerici, sömürücü, karanlık kuvvetler, emperyalizmle el ele vererek halklarımızı daha kolayca ezmek istiyorlar. Kürt ve Türk halklarının bahtiyarlığa, insanca yaşamaya varmak için derebeylerine, kara kuvvetlere, şehir ve köy ağalarına, gericilere, ırkçılara, milletlerin varlıklarım ve milli haklarını inkâr edenlere, halkları birbirine düşürüp sırtlarından rahatça geçinenlere, emperyalizmin uşaklarına karşı yürüttükleri yeni milli kurtuluş savaşının zaferi Kürt ve Türk halklarının elbirliğiyle kazanılır. Ancak böyle bir elbirliğiyle kardeş iki millet hürriyete, milli ve insani haklarına kavuşabilir.

Sanırım anlaşıldı. Sosyalist Nâzım Hikmet, gelecek güzel günleri Türk ve Kürt yoksullarının elbirliğiyle kuracağını düşlüyordu. Kardeşliği yüceltiyordu.

Nâzım Hikmet bu nedenledir ki, Anadolu insanının hikâyesini anlatırken, hem Türk'ü hem de Kürt'ü yazdı. Onun için, Türk ve Kürt'ün kaderleri birdi. *Kurtuluş Savaşı Destanım* da Kürtler ve Türkler beraber yazmıştı.

Nâzım Hikmet şiirinde Anadolu'nun her parçasından bahsettiği gibi Kürtlerden de söz etti. *Memleketimden İnsan Manzaraları* kitabında Aydınlı Jandarma Başçavuşu Hüsnü'nün, karısı Emine'yi konuştururken şöyle yazdı Kürtleri:

Hüsnü Çavuşla on beş yıl, bayan hemşire,
kalmadı gezmediğimiz yer.
Karadeniz'de içinde Lazların,
şarkta Kürtlerin arasında.
Kürtlere kuyruklu derler
yalan.
Kuyrukları yok.
Yalnız çok asi, çok fakir insanlar. Zenginleri de var ama az...

Hayatı hapishanelerde geçen halk devrimcisi Halil'in, Diyarbakır Cezaevi'ndeki macerasını anlatan Nâzım Hikmet, Kürt ağalarını eleştirdi:

Ve şarkta
akrepleri, toprak koğuşları, karpuzlarıyla ünlü hapishanede
Halil'in üstüne uşaklarını saldırttı Kürt beyleri
ve beline inen odunla devrilmeden önce Halil
aynı rahatlıkla yardı üçünün kafasını.

Bu kadar değil...

Nâzım Hikmet, *Memleketimden İnsan Manzaraları* ve *Kuvayi Milliye Destanı* kitaplarında Anadolu'daki Milli Mücadele'yi anlatırken Kürtlerin hikâyelerinden bahsetti. Antep, Urfa, Maraş savunmalarında hep onların yiğit direnişini anlattı. Tek başına "Karayılan Destanı" bile Nâzım Hikmet'in kardeşliği ne kadar yücelttiğini gösterir!..

"Oradaydım" belgeseli mahkemelik oldu

CNNTürk'te altı yıldır Türkiye'nin sözlü tarih çalışması olan *Oradaydım* adlı belgeseli yapıyoruz. Geçen yıl başımızı "belaya" soktuk!

12 Eylül 1980 darbesinden sonra Diyarbakır Cezaevi'nde yaşanan vahşeti, eski milletvekili Nurettin Yılmaz'a anlattırdık. Hakkımızda 301. maddeden dava açıldı.

Biz öyle dünya ve Türkiye medyasını "Bizi yargılıyorlar" diye ayağa kaldırmayı bilmediğimizden(!), mahkemeye' gidip kendimizi savunduk ve beraat ettik.

Haberi alan bazı taraflı gazeteler olayın üzerine gitti. Öyle ya, aradan yıllar geçmiş ve hâlâ birileri Diyarbakır Cezaevi'ni belgesel yaptığı için yargılanıyordu.

Ancak, belgeseli bizim yaptığımız ortaya çıkınca duraladılar. Yine de haberini yaptılar; tabii bizim adımızı vermeden!..

Bu anekdotu niye yazdım? Diyarbakır Cezaevi kapatıldı.

Ardından tartışma başladı; "Müze olsun" diyenler çıktı.

Diyarbakır Cezaevi vahşeti, 12 Eylül darbesinin yıldönümünde de sık sık dile getirildi. İyi de yapılıyor.

Çünkü insanlık suçu olan bu vahşet, tarihimizin en büyük ayıplarından biridir.

TV'lere çıkıp konuşanlar, gazetelerde makale yazanlar Diyarbakır Cezaevi vahşetini Türkiye'ye ilk duyuran yayın organının hangisi olduğu yazmıyorlar.

Niye?

Bilmiyorlar mı? Biliyorlar, çok iyi biliyorlar.

"Diyarbakır Cezaevi'nde Allah Yok!" kapak manşetiyle bu insanlık suçunu Türkiye'ye ilk duyuran yayın organı, Doğu Perinçek'in çıkardığı *2000'e Doğru* dergisi oldu. Tarih, 12 Temmuz 1987.

Durun bir sözüm daha var:

Kürt açılımı konuşup tartışılıyor. İyi de oluyor. Turgut Özal'ın Kürt meselesine ne kadar demokrat ne kadar liberal baktığı söyleniyor. Eğer ömrü yetseymiş bu sorunu çözebilirmiş.

Çözer miydi bilmem; on yıllık iktidarında (1983-1993) çözemedi. Meselem bu değil, benim anlamadığım başka bir konu var.

Bugünlerde hep Diyarbakır Cezaevi vahşetinden bahsediliyor. Ancak kimse o dönemdeki Diyarbakır Sıkıyönetim komutanının kim olduğunu söylemiyor. Ben yazayım: Kemal Yamak!

Kenan Evren'in özel isteğiyle bölgeye gönderildi.

Kemal Yamak vahşetin bir numaralı sorumlusudur.

Peki, Kemal Yamak emekli olduktan sonra ne yaptı?

Turgut Özal, başbakanlığı döneminde Yamak'ı önce Başbakanlık danışmanı olarak yanına aldı.

Sonra Çankaya Köşkü'ne çıktığında ise Kemal Yamak'ı Cumhurbaşkanlığı genel sekreterliğine getirdi.

Bugünlerde; bazı aydınlar bir yanda Diyarbakır Cezaevi vahşetini yazıyor, diğer yanda yardımcılığını Kemal Yamak'ın yaptığı Turgut Özal'ı övüp göklere çıkarıyor.

Bu ne yaman çelişki anne!

Öyle ya, vurun Kenan Evfen'e; tek suçlu o! Son bir ekleme yapmalıyım;

Darbenin 29. yılında **Hasan Celal Güzel** ekranlara çıkıp ANAP olarak 12 Eylül darbesine karşı nasıl kahramanca mücadele verdiklerini söyleyerek, kahkaha atmama neden oldu ya artık ne diyeyim, Allah ondan razı olsun.

Bir biz öğrenemedik şu darbelere karşı nasıl mücadele edileceğini...

Baksanıza, **her darbede içeride olanlar yine Silivri Cezaevi'nde**...

Her darbede yıldızı parlayanlar yine pek revaçta...

Silivri Cezaevi denince akla doğal olarak Ergenekon sanıkları geliyor. Savcıların hazırladığı üçüncü iddianamenin bir numaralı sanığı Yalçın Küçük. Nedeni; adbilimden yola çıkarak Sabetayist meselesini araştırması.

Karışık gibi değil mi; en başından yazayım...

Kürtçe ile Ergenekon'un bağlantısı

Kürt açılımının önemli ayaklarından biri de yerleşim isimlerinin eski adlarına döndürülmesi.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül Bitlis ziyaretinde "Güroymak'a eski adıyla Norşin dersek ne kaybederiz?" dedi. **Gül herhalde Norşin'i Kürtçe isim sanıyordu; Norşin, Ermeni ismi çıktı**!

Ancak tartışma da başladı.

Herkes bir yandan o Kürtçe, yok Ermenice, yok Rumca, Lazca diye konuşmaya başladı. Güzel.

O halde bir meseleyi aydınlığa kavuşturabiliriz...

Öncelikle iki olgudan bahsetmeme izin veriniz:

Tarih çalışmalarının olmazsa olmazlarından biridir dilbilim. Dilbilimin olmazsa olmazı "adbilim"dir (Onomastics, Onomastkme, Onomasiologie, Onomasiology...). Adbilimin olmazsa olmazı ise "yeradıbilim"dir. (Toponymie, Toponymy, Toponomastique...) Kökenbilime (etimoloji) filan girerek konuyu dağıtıp kafaları karıştırmayalım.

Hemen ikinci olgumuza geçelim:

Ergenekon üçüncü iddianamesi diyor ki: Adbilim çalışmaları yapılarak, halkın kafasında kuşkular yaratmak hedeflenmiştir.

Bu iddianame aslında, Türkiye'nin "düşünsel grafik oku"nun ne derece hızla aşağıya doğru gittiğini gösteriyor. Bu iddia bilim felsefesine aykırıdır.

Kafada kuşku/soru olmadan bilim yapılamaz. Kuşkunun/sorunun olmadığı toplum dogmatiktir. İnsanlık tarihinde kuşku yaratanlar/soru ortaya atanlar Ortaçağ Avrupası'nın Engizisyon mahkemelerinde yargılanmışlardır.

Ortaçağ, düşünmeyi unutmanın adıdır. Türkiye XXI. yüzyılda Ortaçağ'a dönmüştür.

Neden mi?..

Adbilimle uğraşan kişi, bugün Ergenekon üçüncü iddianamesinin bir numaralı sanığı: Yalçın Küçük! Araya girmeliyim... Çünkü bu konu ağızlarda sakıza dönüştürüldü. Bakın... Mühtedi/avdeti/dönme; siyasetin, hukukun değil bilimin konusu olmalıdır. Bunu gerçekleştiremiyoruz. Nedeni şudur: Doğru iletişim kurmak için ortak bir temel gerekir, yani basitçe söylersek; eğer eğitimli/bilinçli biri ile eğitimsiz/bilinçsiz bir insan ortak bir dil tutturacaksa bu ancak en düşük düzeyde mümkün olabiliyor. Çelişkimiz buradan doğuyor. Sorunlarımızı en alt düzeyde tartışarak, vasata boyun eğen, yozlaşmış ortak bir dil ortaya çıkarıyoruz. Ve bu dille ne konuşabiliyor ne de tartışabiliyoruz!..

Hangi siyasal görüşte olursa olsun, sözleri ve davranışlarıyla ezber bozan kişilere hep sempati duyuyorum!

CHP İzmir Milletvekili Canan Arıtman bunlardan biri. Kabul edin ki, TBMM'nin en renkli politikacılarından. 1915 Ermeni tehciri nedeniyle "özür diliyorum" kampanyası başlatanlara Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün hoşgörüyle yaklaşması üzerine, "Onun annesi de Ermeni" diyerek tartışmayı bambaşka bir yöne çekiverdi.

Cumhurbaşkanı Gül, milletvekili Arıtman'ı dava etti. Bu kez tartışma, "Ermeni denmesi hakaret midir ki Gül dava açtı; asıl Gül'ün bu tavrı eleştirilmelidir" şekline büründü.

Bu gidişle tartışmanın seyri değişik şekilde sürüp gidecek...

Günümüzde mühtedi/avdeti/dönme meselesi konuşulacak, yazılacak da Prof. Yalçın Küçük'ün adı geçmeyecek; hiç olur mu öyle şey?

Habertürk TV'de Murat Bardakçı, Yalçın Küçük'e veryansın etti: "Ah Yalçın Hocam ah! Bu Sabetayizm meselesini siz başımıza açtınız."

Nasıl yani?

Sabetayizm tartışmaları, İttihat ve Terakki Cemiyeti kurulduğundan beri yok mu? Bu mesele Türkiye'nin gündeminden ne zaman düştü? 50 küsur yıl önce Hüseyin Üzmez, Ahmet Emin Yalman'ı niye vurdu?

Yalçın Küçük'ün yaptığı; dinciler ve ırkçılar tarafından yıllardır bir aşağılama sıfatı olarak kullanılan "dönme" olgusunu bilimsel bir temele oturma çabasıdır sadece. Yöntemini ve çözümlemelerini eleştirebilirsiniz; ancak merakına, çabasına, çalışkanlığına ve bilim adamı titizliğine söz edemezsiniz.

Örneğin, Yalçın Küçük adbilim olan "onomastik"e haklı olarak büyük önem verir. Sabetayizm konusunda iki kitap yazmış bir gazeteci olarak ben, bizim topraklarda salt adbilimle yapılan çalışmaların yanlış sonuçlara yol açacağım düşünüyorum. Çünkü 1934 Soyadı Kanunu çıktığında devlet, soyadı alamayan eğitimsiz yoksullar için soyadı

çıkardı -ki bu listeleri kimlerin hazırladığı incelenmemiş konudur- insanlar listelerden beğenip soyadı aldı.

Elitist aileler dışında Türkiye'deki soyadlarının büyük bir bölümü bu listelerden edinilmiştir. Ve benzeri nedenlerden dolayı Batı'da hayli saygın olan bu bilim dalının Türkiye'deki sosyal olayları açıklamada yetersiz kalacağını düşünüyorum.

Ancak mühtedi/avdeti/dönme araştırmaları-çalışmaları üniversitelerin akademik sahalarında az da olsa hep vardı.

Ordinaryüs Profesör Ömer Lütfi Barkan (1902-1979) Türkiye'de iktisat tarihi biliminin kurucularındandı.

Osmanlı devletinin ekonomik ve siyasal tarihini inceleyen Ömer Lütfi Barkan, Osmanlı'nın nüfusuyla ilgili belgeleri ilk defa ortaya çıkaran bilim adamıydı. Bu konuda onlarca bilimsel makale yazıp bildiri sundu. En önemli kaynağı Osmanlı'nın tapu tahrir defterleri, maliyenin müdevver defterleri, evkaf defterleri ve şer'i siciller defterleriydi.

Ve bu defterlerde yazan bir isim Ömer Lütfi Barkan'ın hep dikkatini çekti: Abdullah!

Bu isme önce Balkanlar'da "misyoner" görevi üstlenen derviş zaviye kütüklerinde rastlamıştı. Sonra aynı ismi, Edirne Askeri Tereke Defterleri (1545-1659) yani miras defterleri çalışmasında gördü. 2 079 mirasın 528'inin (yüzde 28,8) "Abdullah oğlu" tarafından bırakıldığını görünce şaşırdı. Aynı isim, Trabzon mufassal/kapsamlı tahrir defterleri (1486-1583) çalışmasında karşısına çıktı. 1553'te 570 yetişkin Müslüman'ın 163'ünün babasının adı Abdullah'tı! Yani, veled-i Abdullah! Keza 1583 yılını örnek alırsak: 1 134 yetişkin Müslüman içinde 256 kişinin baba adı Abdullah'tı.

Ve ilginçtir Abdullah'lar çocuklarına Abdullah adı koymuyor ve soyağaçları baba Abdullah'la başlıyordu! Benzer örnekler çok fazla.

Örneğin, 1546 yılı İstanbul Vakıfları Tahrir Defterinde İstanbul'daki vakıfları yaptıranların yüzde 45'i "Abdullah oğlu" ya da "Abdullah kızıydı.

Manisa tahrir defterlerini inceleyen Prof. Feridun M. Emecen, *16. Asırda Manisa Kazası* adlı eserinde "veled-i Abdullah"ların, nüfusun yüzde 8'ini oluşturmasını şaşkınlıkla karşıladığını yazıyor.

Benzer şaşkınlığı "XVI. yüzyılda Samsun-Ayıntab hattı boyunca yerleşme, nüfus ve ekonomik yapı" incelemesini yapan Dr. Alpaslan Demir de yaşamıştır.

İsmail Hamdi Danişmend'den M. Mehdi İlhan'a kadar birçok tarihçi, tahrir defterlerini incelemiş ve aynı sonuca varmıştır:

İhtida edenlere; Abd-allah; "Allah'ın kulu/kölesi" adı veriliyordu. Ve ilginçtir "Mehmed veled-i Abdullah" gibi isimler bazı tahrir defterlerinde gayrimüslimler arasına kaydedilmişti!

Eklemeliyim ki sadece bizde yapılmadı bu çalışmalar:

Victor Menage "İhtida Edenlerin Baba Adları" adlı çalışmasında Osmanlı devletinde yüksek memurluklara gelmiş olan dönmelerin baba adlarını inceledi ve aynı isimle karşılaştığını yazdı: Abdullah. Ek olarak, "Abd-al-latif' ve "Abd-al-kadir" isimlerine rastlanıldığını da belirtti.

Galab Galabov Sofya Kadı Mahkemeleri kayıtlarında, "Mikroş'un oğlu Andreas'ın ihtida edip 'Abdullah oğlu Yusuf adını aldığını" örnek olaylarla açıkladı. Heath W. Lowry, Trabzon şehrinin nasıl İslamlaştırıldığını ve Türkleştirildiğini araştırdığında yine "Abdullah" ismine vurgu yaptı.

Dünyanın önemli Osmanlı tarihçilerinden Franz Babinger de "Abdullah" ismiyle ilgili makale yazdı. Ama biz yazıp konuşamıyoruz işte...

Ancak... Bu "ancak" önemlidir.

Tahrir defterlerinde geçen her "Abdullah" isminin dönme bir gayrimüslimin adı olduğunu söylemek yanlış olur. Bilindiği gibi "Abdullah" adı İslam dünyasında sık rastlanılan bir isimdir. Tarihçi Osman Turan'ın yazdığı gibi ana babası kaybolmuş çocuklara da "Abdullah" adı veriliyordu.

Ayrıca mühtedi olmak Osmanlı döneminde ayıplanacak, hor görülecek bir durum muydu? Öyle olsa XVI. yüzyılda Ermeni'yken Müslüman olup vezirliğe kadar yükselen paşanın adı "Mühtedi Mehmed Paşa" olur muydu?

Ne yazık ki bilimin konuşup tartışacağı konu, bugün Silivri Mahkemesi'nin konusu olmuştur. Bu dogmatizmdir.

Evet, kaldığımız yerden devam edelim. Ergenekon Davası üçüncü iddianamesinin bir numaralı sanığı adbilimle uğraştığı için Yalçın Küçük'tür!

Kürt açılımıyla birlikte konuşulup tartışılmaya başlanan yeradıbilimi gündeme getiren', kişi ise Türkiye Cumhuriyeti'nin bir numarası, Abdullah Gül'dür!

Kafa karıştırıcı değil mi?

Biri müebbetle yargılanıyor, diğeri alkışlanıyor.

Adbilim yasak, yeradıbilim serbest!,.

Adbilim ırkçılık, yeradıbilim özgürlük!

Öyle mi?

Bu düşünmeyi unutmaktadır; bu Ortaçağ'dır.

Bu tespitimizden sonra madem, Kürt açılımıyla gündeme gelen yeradıbilimi konusunda bir serbestlik var; bu konuda bir şeyler söyleyebiliriz...

Yer isimleri neden değiştirildi?

Bilim ihtiyaçtan doğar. Tarihin aşmak zorunda olduğu sorunlardan biri de geçmiş kültürlerin kullandıktan dillerdir. Adbillim, yeradıbilim bunun sonucunda doğmuştur.

İnsanlık tarihi boyunca yer isimleri sürekli değişmiştir. Her yeni kültür, eski kültürün yer/coğrafi ismini kendi diline uyarlamıştır. Binlerce yıllık süreçte isimler değişikliğe uğramıştır.

Ayrıca bu kültürel geçişten başka milliyetçilik ideolojisinin doğmasıyla birlikte yer isimleri değiştirilmiştir. XIX. yüzyılın ürünü bu anlayış Osmanlı'ya geç gelmiştir.

Giderek küçülen Osmanlı, elindeki son parçayı kaybetmek istemiyordu.

Bu nedenle yer adlarının değiştirilmesi fikri ilk kez 1910 yılında ortaya çıktı. 1913'te çıkarılan İskân-ı Muhacirin Nizamnamesi ile ilk ad değiştirmeler gerçekleşti.

Osmanlı'nın artık güvenilmez olarak gördüğü Ermeni, Rum ve Bulgarların verdiği il, ilçe, köy adları Türkçeye dönüştürüldü.

İttihatçılardan Kemalist döneme, Milli Şeften Demokrat Parti dönemine kadar **her daim yer isimleri değiştirildi**.

Bugün yapılan tartışmalara bakınca, sanki sadece 12 Eylül 1980 darbesiyle yer **adlarının değiştirildiği sonucu çıkıyor ki bu hiç doğru değildir**.

Ayrıca bir parantez açmalıyım:

Elimde veri yok ama "12 Eylül'de değiştirilen isimlerin çoğu Ermenice miydi?" diye düşünüyorum. Şuradan hareket ediyorum; o dönemde Kürt hareketleri güçlü değildi; zaten sol-içi görülüyordu. Ayrılıkçı talepler hemen hemen hiç yok gibiydi. Zaten bütün sol fraksiyonlar neredeyse ezbere bağlamışlardı; "Kendi kaderini tayin hakkı." Yani o büyük gün geldiğinde, Kürtler ne istiyorsa ona uyulacaktı!

12 Eylülcüler, Kürt meselesini tek başına pek tehlikeli görmüyordu. O dönemde tehlikeli gördükleri -ASALA'dan dolayı- Ermeni meselesiydi.

Bu nedenle -yazdığım gibi elimde tam listesi yok- o yıllarda değiştirilen isimlerin çoğu Ermenice adlar gibi geliyor bana. Neyse... Umarım değiştirilen yer isimlerinin listeleri gün yüzüne çıkarılır...

Parantezi kapatıp değiştirilen yer isimleri konusuna dönebiliriz..

Hangi isim kime aitti?

En çok yer isimleri değişildiğinin Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu'da gerçekleştirildiği iddia ediliyor.

Öyle mi, bilmiyorum.

Görebildiğim kadarıyla, bu iddiayı ortaya atanların meseleyi yüz Yıllık bir tarih dilimi içinde ele aldıklarıdır.

Bazı çevreler hep aynı nakaratı söylüyor: "Karadeniz'de Rum, Doğu'da Ermeni ve Kürt adları değiştirildi!"

Değiştirme olayı yaşandı; kabul. Ama değiştirilenin ne olduğu tartışılır.

Öyle bildik ezberci yaklaşımlarla bu iş çözülemez. Bilim siyasete kurban edilemez. Her işin bilimsel bir dayanağı olması gerekir. İşte bu-

rada karşımıza yeradıbilimi çıkıyor.

Yer adları alanındaki ilk kapsamlı sözlük olan Prof. Bilge Umar'ın *Türkiye'deki Tarihsel Adlar* çalışması, değiştirilen yer isimleri konusunda bizlere açıklayıcı bilgiler sunuyor.

Prof. Umar'ın bu bilimsel çalışmasını okuduğunuzda; her bir adın gösterdiği köyün, ilçenin, şehrin, dağın nehrin vb'nin hangi halkın dilinden geldiğini, hangi sözcük ve takılarla türetildiğini öğreniyorsunuz.

Karşınıza büyük Anadolu uygarlığını oluşturan unutulmuş diller çıkıyor: Hitit dili, Luvi dili, Trak dili, Bitin dili, Frig dili, Huri dili, Urartu dili, Kelt/Galat dili vs vs... Yazdığım gibi, sadece neredeyse son yüz yıla bakılarak, yer isminin Ermenice, Rumca, Türkçe, Kürtçe, Süryanice, Arapça, Lazca, Gürcüce vs olduğunu sanmak hatalı olur.

Ne yazık ki bu bakış açısıyla, masa başında oturulup binlerce yılın ürünü isimleri değiştirmiş ve aslında Anadolu uygarlığını yok etmişiz. Anlamamışlar; yer adları Rumcaya ya da Ermeniceye benziyor diye değiştirmişler. Halbuki bazı isimlerin hiç mi hiç alakası yok. Ne büyük cahillik!

Korkarım, uydurulmuş Türk adları yerine şimdi de Kürt açılımı rüzgârıyla, yine uydurulmuş Kürt adları konulacak. Ve binlerce yıllık Anadolu uygarlığı mirası bir kez daha siyasete kurban edilecek. Anadolu'nun kendi kültürü olduğu gerçeği yine görmezlikten gelinecek...

İsim değiştirmelere birkaç örnek vererek bu konuya nokta koyalım: Türkiye'de yüz binlerce yerleşim adı var. Bunların binlercesi ya tarihsel süreç içinde ya da masa başında oturularak değiştirildi. Kaygılar ne olursa olsun bilgisizlik sonucu değiştirilen isimler aslında uygarlıklar beşiği Anadolu kültürünün bir parçasıdır.

İsim değişikliğiyle ilgili olarak sizlere farklı birkaç örnek derledim...

Afşin: Kahramanmaraş iline bağlı ilçe merkezi. Ukçağ'daki adı Arabissos idi ve yakın zamana kadar, Arabissos'tan bozma "Yarpuz" adını taşıyordu. Şimdiki Afşin adı, sanılabileceğinin tersine, ünlü Türk komutanları Afşinlerden değil, Ortaçağ'da orada bulunan Til Khampson Kalesi'nin adından geliyor.

Ağrı: Hemen her ülkede, Tevrat'ta geçen (Urartu sözcüğünden bozma) adıyla, Ararat diye bilinen yüce dağın bizdeki adıdır. Ararat, Tevrat'ın Batı dillerine yapılan çevirilerinde kullanılan uydurma bir addır. Ağrı, aslında dağın iki doruğunun adıdır. Ve kanımca Doruk anlamı Akra'dan gelir. İran'daki Rey kentinin kuzeybatısındaki bir diğer dağın tarihsel adı, Akra Dağı'dır.

Alut: Adıyaman ili Kâhta ilçesine bağlı bucak merkezi Damlacık'ın eski adı! Sonundaki -ut, Ermenice -lı anlamındaki takısı -ud'u hemen akla getiriyorsa da, o dilde Alud, Alut, diye bir sözcük saptayamadım.

Yararlandığım sözcükler Kürtçede dahi Alud, Alut diye bir sözcük göstermiyor.

Amanda: Hatay ili Reyhanlı İlçesi merkez bucağına bağlı köy. Yeni uydurulan adı Beşarslan. "Amanda" adı Luvi dilinde Ama-(va)nda öğelerinden türetilmiştir. "Ana Tanrıça Tapınıcısı" demektir.

Amida: Diyarbakır kentimizin ilkçağ'daki adıdır. Romalılar ile İranlılar (önce Partlar, sonra Sasaniler) arasındaki savaş dönemini anlatan tarih yapıtlarında çok anılmıştır. Görünüşe bakılırsa bu Amida adı, Ama (Ana Tanrıça) kök sözcüğüyle, vanda/anda/ada takıntısının çeşitlemesi olan inda/ida takısından türetilmiştir. "Ama/Ma tapınıcısı" (halk) demektir.

Ardahan: Ermenice söylenen biçimi, Artan. Artan-Ardahan yalnız kentin değil, oradan geçen ve Gürcistan'da Kur, Kura diye anılan önemli nehrin de adıdır. Gerek Artan, gerekse Ardahan biçimlerinin aslı, yani yörenin ve ırmağın adının öz biçimi Luvi dili ardılı (Pontos ülkesinde de konuşulan) Kappadokia dilinden gelme Arda kök sözcüğüne vana/ana takıntısının eklenmesiyle "Akarsu'sal- Akarsu Ülkesi" anlamındaki "Ardana" idi.

Bajirge: Hakkâri/Yüksekova- Esendere'nin eski adı. Kürtçe, ash Ba-jar-geh, "Kasaba Yeri"

Bardız: Erzurum/Şenkaya-Gaziler'in eski adı. Ermenice Bardız "Bahçe" anlamındadır.

Beytüşşebap: Hakkâri merkezi ilçesi. Arapçadır. Ev anlamındaki Beyt ve Gençlik anlamındaki Şebab'tan tm-etilme; dolayısıyla Gençlik Yurdu anlamındadır. Bu adın Süryani dilindeki aslının Arap ağzına uydurularak değiştirildiğini de söyleyebiliriz. Beyt'in Süryani dilindeki karşılığı Bet'tir. Ayrıca Bethşeba, Tevrat'ta Hz. Süleyman'ın anasının adıdır.

Bismil: Diyarbakır'ın ilçesi. Farsçada "Besmele çekilerek boğazlanmış hayvan" anlamına gelir. Ayrıca Zeki Velidi Togan, anayurdu Güney Moğolistan olan Basmıl adlı Türk boyunun Anadolu'ya gelip yerleştiğini belirtiyor.

Cağaloğlu: İstanbul kentinin tarihsel bölümünde bir semtin Osmanlı döneminde aldığı ad. Ciğala-zade'den gelir. Orada sarayı bulunan Sadrazam Cığalazade Sinan Paşa soy yönünden Cicala ailesinden bir İtalyan'dı. Cicala Türk ağzında Cığala olmuştur.

Cizre: Dicle kıyısında, Suriye sınırındaki ilçe. Baharda taşan ırmağın kasabayı ada durumunda bırakması nedeniyle Araplar, kasabaya Cezire-i İbn Ömer "Ömer Oğlu'nun Adası" adını verdiler.

Digor: Kars/Digorlar Kafkas halklarından Osetlerin batı grubunu oluşturan topluluktu. Özellikle Gürcistan içine yayılmışlardı.

Fırat: Nehrin adı Akkad/Babil dilinde "Irmak" anlamını belirten "Puratu" sözcüğünden gelir. Bu ad, halk ağzında Fraat, Frat, Furat biçimlerini almıştır.

Hatay: Geç Hititler döneminde Hattena (Khattena; yani Khatti-vana; Hatti/Khatti Ülkesi).

Havza: Samsun'un ilçesi. Arapça Havz sözcüğünden Türkçeye çevrildi.

İmranlı: Sivas ilçe merkezinin ilk adı Çifti. II. Abdülhamid döneminde Hamid-Abad, sonra onun yıkılmasıyla Ümraniye oldu. Cumhuriyet ise tekrar eski adını İmranlı'yı verdi.

Kâhta: Yakın zamana kadar "Kölük" deniyordu. Kâhta denilmesi hiç de yem değildir. Ortaçağ tarihçilerinden Urfah Matthaeos'un yapıtında Hartan; Süryani Mikeal'in yapıtının Ermenice çevirisinde Gakhta; aynı yapıtın Süryanice aslında Gaktay; Bar Hebraeus'un Süryanice eserinde Gakhti; Arap tarihçilerinde Kâhta olarak anılır.

Karabegan: Elazığ/Palu-Ancak'ın eski adı. Görünüşte Türk ve Kürt karışımı "Karabeyler" anlamındadır.

Kelkit: Her ne kadar tarihçi Wittek *Yer Adları* eserinde, "Kelkit Irmağı'nın İlkçağ'da Helen ağzına uydurulmuş adı Lykos, Helen dilinde 'Kurt' anlamına geldiği için Ermeniler bu adı kendi dillerine çevirerek ırmağa Gail-Get, Kurt Irmağı dediler" diye yazsa da yanılıyor. Çünkü Kelkit yöresinde Îlkçağ'da bir Kelkit halkının yaşadığını biliyoruz.

Lice: Adı Türkçe Ilıca sözcüğünden bozma gibi görünse de dilbilimci Herzfeld'e göre Îlkçağ'da kullanılan bir addan ileri geliyor.

Mardin: Tarihçi Plinius, Nisibis/Nusaybin yöresinde Mardani adlı bir Arap kabilesinin yaşadığım söylüyor.

Midyat: Helenistik Çağ'da Seleukoslar devletinin yöreye egemenliği döneminde var olduğu ve Medeat adını taşıdığı biliniyor. Süryani kültürünün en önemli tarihsel merkezlerinden.

Siirt: Dilbilimci Herzfeld'e göre, İran'da Arbela/Erbil yöresine de yayılmış olan ve Dareios zamanından kalma yazıtlarda Asagrta diye anılan halkın adından geliyor. Bu halkın daha önce Urumiye Gölü doğusu yakınlarında Tebriz ile Zencan arasında varlığı Asur belgelerinde anılıyor. Halktan Zikirtu, Zikirtiya diye söz ediliyor. Ermeni dilinde Sgerd diye geçiyor.

Siverek: İran dilinin "kara yıkıntılar" anlamında bir sözcüğüyken, Ermeni ağzında Sevaverak, Süryani ağzında Şebhabherak, Türk ağzında Siverek olmuştur.

Aslında örnekleri uzatmaya gerek yok.

Görüldüğü gibi, yer isimleri, tarihsel süreçte uygarlıkların farklı okuyuşlarıyla/ağızlarıyla değişim geçiriyor.

Yani her yeni kültür, eski kültürden kalma tarihsel coğrafya adlarını kendi dilinin fonetiğine uyduruyor.

Bu öylesine bir değişimdir ki, bugün Türkçede hiç anlamı olmayan birçok yer ismi artık dilimize yerleşmiştir. İzmir, Manisa, Adana, Edremit, Ladik gibi...

Yer adları araştırmasına yıllarını veren Prof. Bilge Umar diyor ki:

Türkiye'nin en eski tarihsel adları üzerine yapılacak araştırmanın sağladığı bilgi, şu ya da bu höyükte yapılan arkeolojik kazıyla ortaya çıkarılan buluntuların sağladığı bilgiden daha az önemli değildir. Diğer bir söyleyişle, tarihsel adların arkeolojisi, kazıdan buluntu çıkarmaya ve bunları yorumlamaya dayanan kazı arkeolojisi kadar önemli, verimli, öğretici bir bilimsel çalışma alanıdır.

Özetle; bizi büyük ayıbımızdan kurtaracak her değişime açık olmalıyız. Ancak bunu yaparken rüzgâra da kapılmamalıyız. Her ülkenin sorunu var. Batı ülkeleri nedense hiç rüzgâra kapılmıyor. Ama diğer ülkelere iç sorunları konusunda baskı uyguluyor.

Siz hiç "Texas açılımı" duydunuz mu?

"Texas açılımı"

Türk toplumu olarak neredeyse "paranoya" haline getirdiğimiz bir korkumuz var: Bölünmek. Son 300 yılını sürekli toprak kaybederek geçiren bir toplum için bu korku anlaşılır.

Ancak dikkatinizi çekiyor mu bilmem: Son 300 yıldır ne zaman ayrılıkçı bir hareketle karşılaşsak; Batılı devletler hemen olaya el koyuyor ve hemen işaret parmaklarını gözümüze uzatarak neler yapmamız gerektiğini bize bir bir söylüyorlar. Biz de hep onların dediğini yapıyoruz ve ne hikmetse hep kaybediyoruz.

Fakat bu yazıda anlatmak istediğim bu değil. Merakım başka.

Batılı büyük devletler hiç ayrılıkçı hareketle karşılaşmazlar mı? Hiç bölünme tehlikesi geçirmezler mi?

Olur öyle şey; tabii karşılaşırlar ve bölünme tehlikesi de geçirirler. Ama bunu kimse duymaz! Duyulmazlar. Hiç öyle bildik, "Dünya küreselleşti bir köy haline geldi, kim neyi nasıl saklar" gibi bilindik ezberci laflar söylemeyiniz. Neyi ne kadar bileceğinizi dünya haber ağını elinde tutan iletişim tekelleri belirler. Biz sadece bize gösterilenleri biliriz! Çünkü bunlar bilir ki, (Machiavelli'ye göre) en büyük erdem *(virtti)* kontroldür.

Bu kadar sözden sonra bir örnek vermeliyim... Repubüc of Texas (Texas Cumhuriyeti) diye bir örgüt adı duydunuz mu?

Ya da Richard McLaren adında bir örgüt lideri... Dünya; Kürt örgütlerini, liderlerini ezbere sayar ama Texas ayrılıkçılarından hiç haberdar olmaz.

Sanıyorum "hikâyemize" başlayabiliriz...

Texas, ABD'nin güneyinde bir eyalet. Türkiye'ye yakın büyüklükte toprağı var. Nüfusu 24 milyon. Bunun yüzde 83'ü (içinde Meksika kö-

kenlileri de var) Beyaz, yüzde 17'si Siyah.

ABD'nin en zengin eyaletlerinden. Ülke petrolünün yüzde 40'ını Texas çıkarıyor. Hayvancılık ve tarımda lider konumda

Texas tarihi boyunca hep bağımsız olmak istedi. Bazen başardı da; 1836 yılında, bağımsızlık savaşını vererek Meksika'dan ayrıldı. Ancak bu durum 9 yıl sürebildi. 1845'te ABD'nin istilasına uğradı.

ABD'nin ilhakı Texas'ı böldü. Bazıları federasyon içinde kalmayı desteklerken bir grup ise bağımsızlıktan yanaydı. Bu tartışmalar 150 yıldır sürüyor. Ayrılık fikri bazı yıllarda artıyor; gizli örgütler kuruluyor.

Texas'ın bağımsızlığı için mücadele veren bir örgüt var:

Republic of Texas (Texas Cumhuriyeti)...

Lideri ise Richard McLaren...

Texas halkının esir tutulduğu gibi tezlere sahip olan Republic of Texas, 1995 yılında geçici bir hükümet kurdu. Texas bağımsızlığının sembolü 1836 Anayasası'na bağlıydılar.

Örgüt üyeleri hayli aktifti. Amerikan polisinin şiddet yanlısı tavrına karşın, silahlanıp dağa çıktılar! Kendilerine "Texas Cumhuriyeti'nin Askerleri" dediler. 1997 yılında Joe ve Margaret Ann Rowe isimli iki Amerikan vatandaşını esir aldılar; karşılığında ise hapisteki arkadaşlarının serbest bırakılmasını istediler.

ABD böyle bir kalkışmaya izin veremezdi kuşkusuz. Sert güç kullanımıyla Texas Cumhuriyeti Askerleri'ni yakalayıp cezaevine koydu. Yakalananlar hapishanede direnişe geçtiler, savaş esiri muamelesi görmeyi istediler.

Bu zorlu süreç örgütün parçalanmasına da neden oldu: McLaren Grubu, Daniel Miller Grubu ve Johnson-Enloe Grubu...

Hepsi de illegaliteyi/yeraltı örgütlenmesini savunuyordu. Ancak silahlı direniş meselesi örgütü bölmüştü.

Silahlı radikalizmi savunanların başında Johnson-Enloe vardı. Bu grubun iki üyesinin aralarında ABD eski Başkam Bill Clinton'ın da bulunduğu birçok devlet görevlisine suikast planladıkları ortaya çıktı.

Fazla ayrıntıya girmeyeyim. Örgüt militanlarının hepsi "bölücülükten" yargılandı. Örgütün lideri McLaren 99 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Yardımcısı Robert Otto şanslıydı; ona 50 yıl hapis cezası verdiler. İkisi de hiçbir cinayete karışmamıştı...

Texas Cumhuriyeti örgütü liderleri, militanları cezaevine atıldı ve sorun bitti diye düşünmeyin.

Texas'ta bu yıl yapılan anketlerde Başkan Obama Yönetimi'ni üzecek sonuçlar çıktı: Texas halkının yüzde 35'i bağımsız Texas Cumhuriyeti'nde yaşamayı tercih ederken, bu oran Cumhuriyetçiler arasında yüzde 48'e kadar yükseldi.

Texas Valisi Rick Perry'nin açıklamaları ise ayrılıkçı hareketlerin

güç skalasıru göstermesi bakımından ilginçti. Vali Perry, ABD merkezi hükümetini uyarma zorunluluğu hissetti: "1845'te bu birliğe girdik, ama istediğimiz zaman ayrılabilmek şartıyla. Çok güzel bir birliğimiz var; ama Washington, Amerikan halkını küçümsemeye, hor görmeye devam ederse ne olacağını kimse bilemez."

Görünen o ki "Texas açılımı" Başkan Obama'yı zorluyor. Texas'ta bugün düne nazaran daha çok "Birlikten ayrılalım" sloganları işitiliyor.

Vali Perry'nin açıklamalarını özellikle "çay partileri'nde dile getiriyor olması oldukça manidar bulunuyor. Çünkü Amerikan siyasetinde çay partilerinin politik bir anlamı var:

ABD'de, 1773 yılında İngiltere'nin çay üzerine ağır vergiler koymasını protesto etmek için, İngiltere'den gelen üç gemi çayın, Amerikan vatanseverleri tarafından Boston Limanı'nda yok edilmesi, sömürgeci İngiltere'ye karşı verilen bağımsızlık savaşının ilk kıvılcımı olarak biliniyor. Valinin "çay partileri"nde bu sözleri söylemesi, bu yüzden son derece dikkat çekici bulunuyor.

Türkiye'deki "Kürt sorunu" kadar olmasa da, ABD'nin de bir "Texas sorunu" var.

Gerek Ermeni gerekse Kürt açılımı konusunda çok talepkâr olan ABD, bakalım kendi toprağındaki Texas açılımını nasıl yapacak?

Liderlerini, militanlarını cezaevine koysa da, anketler gösteriyor ki Texas'taki ayrılıkçıların sayısı giderek artıyor. Neyse, ülkelerin iç işlerine karışılmaması bir diplomasi gereğidir, pardon geleneğidir! "Texas açılımı" konusunu fazla didiklemeyelim.

Ama keşke Başbakan Erdoğan ABD'ye gittiğinde, McLaren'in cezaevi koşullarına da bir baksaydı; Öcalan mı rahat, McLaren mi rahat, karşılaştırma olanağı bulurdu...

Suçlu, Ergenekon sanığı Hikmet Çiçek

"Kürt açılımı'nın en önemli ayağı, Türkiye'nin kara yüzü olan faili meçhul cinayetleri aydınlatmak olmalı. Kardeşliğin önündeki en büyük setlerden biri bu cinayetlerdir.

Yıllardır bu faali meçhul cinayetleri araştıran bir gazeteci olarak yazıyorum bunları. *Behçet Cantürk'ün Anıları* kitabını yıllar önce yazarken ruh halim şöyleydi:

Yıl 1996. Daha meşhur Mercedes, kamyonla çarpışmamış, Susurluk Çetesi ortaya çıkmamıştı. ''''

İki yıldır üzerinde çalıştığım, *Behçet Cantürk'ün Anıları* kitabımı bitirmiş, okuması için rahmetli Hasan Yalçın'a vermiştim.

Hasan Yalçın, gazetecilikte benim ilk öğretmenimdir. Kitabın ilk taslağını okuduktan sonra, "Çetenin işlediği cinayetleri niye kitabın arka sayfalarına sakladın, bence kitaba bu faili meçhul cinayetlerle giriş

yap" dedi. Hiç unutmuyorum; başımı eğdim, sessizce "Korkuyorum" dedim. Devleti çıplak görmüştüm...

Hasan Yalçın ısrar etmedi, çünkü *Binbaşı Ersever'in İtirafları* kitabının öncesinde ve sonrasında neler yaşadığımın birincil tanığıydı.

Evet, tarihin yaprakları daha 3 Kasım 1996 tarihini göstermemiş, Susurluk'taki kaza olmamıştı.

Ama bu çetenin işlediği cinayetler biliniyordu.

Görgü tanıklarının ifadeleri sonucu çizilmiş robot resimlere bakarak bile cinayetleri kimlerin işlediği ortadaydı. Ancak herkes korkuyordu. Kimse yazmıyordu/yazamıyordu. Biliyordu ki kaçırılıp kafaya bir kurşun sıkılarak kör kuyulara atılma tehlikesi var. Neyse...

Aradan yıllar geçti...

Geçen hafta bir gazetede "faili meçhul" cinayete kurban giden üç kişinin ölüm yıldönümü ilanına rastladım. Cinayetin üzerinden 15 yıl geçmiş... Katilleri hâlâ belli değil!.. Susurluk soruşturmalarında adımlar atılmış, ancak sonuç alınamamıştı.

Ve siz biliyor musunuz ki; bu katillerin hiçbirinin bugün "derin-kirli bağlantıları" çözeceği söylenen Ergenekon soruşturmasında adı bile geçmiyor...

Konuyu dağıtmayayım.

Tarih, 4 **Kasım 1993. Başbakan Tansu Çiller** İstanbul Holiday Inn Oteli'nin şu açıklamayı yaptı: "Türkiye, milis hareketi niteliğine dönüşmüş ve yaygınlaşmış bir terör hareketiyle karşı karşıyadır. PKK'nın haraç aldığı işadamları ve sanatçıların isimlerini biliyoruz, hesap soracağız."

Hesap soruldu mu; bilmiyorum! Bildiğim şuydu:

14 Ocak 1994, İstanbul: Liceli Behçet Cantürk, şoförü Recep Kuzu'yla birlikte kaçırılıp öldürüldü.

25 Ocak 1994, Ankara: Liceli Sefa Erciyes kaçırılıp öldürüldü.

25 Şubat 1994, Ankara: Liceli Yusuf Ekinci kaçırılıp öldürüldü.

28 Mart 1994, İstanbul: Liceli Fevzi Aslan ve yeğeni Salih Aslan birlikte kaçırılarak öldürüldü.

20 Mayıs 1994 Ankara Hakkârili Namık Erdoğan kaçırılıp öldürüldü.

3 Haziran 1994, İstanbul: Liceli Adnan Yıldırım ile Yüksekovalı Savaş Buldan ve Hacı Karay birlikte kaçırılarak öldürüldü.

Liste Medet Serhat, Faik Candan, Recep Yaşar diye uzayıp gidiyor... Bir de kaçırılıp cesedi hâlâ bulunamayan Liceli Fehmi Tosun gibi kayıplar var...

3 Haziran 2009 tarihli gazetede Adnan Yıldırım, Savaş Buldan ve Hacı Karay'ın ölüm yıldönümü ilanını görünce soruşturma dosyalarını bir kez daha okudum.

Savaş Buldan'ın vücuduna iki, başına bir; Adnan Yıldırım'ın başına bir; Hacı Karay'ın vücuduna ve kafasına birer kurşun sıkılmıştı.

9 mm Parabellum tipi, dört adet SB Luger marka, bir adet WCC marka; beş adet boş kovan, üç ayrı tabancadan atılmıştı. Balistik incelemelere göre, olaydaki tabancalar daha önce meydana gelen faili meçhul cinayetlerde kullanılmamıştı...

Dava dosyasında cinayeti işleyenlerin robot resimleri görgü tanıklarına dayanılarak gayet iyi çizilmişti. Susurluk sürecini takip edenler bu robot resimlere bile bakarak katillerin kim olduğunu anladı.

Ama devlet bulmuyordu işte...

Aradan 15 yıl geçti... Katiller hâlâ bilinmiyor.

Diyeceksiniz ki, "işte Ergenekon soruşturmasıyla ortaya çıkacak."

Evet, iddianamede bu cinayet de geçiyor. Nasıl geçiyor biliyor musunuz? Ergenekon tutuklusu Hikmet Çiçek'te "Susurluk timi"nden "Cavit" adlı birinin gönderdiği bir mektup bulunmuştu.

"Cavit"in kim olduğu bilinmiyor; Hikmet Çiçek kim mi?

Binbaşı Ersever'in İtirafları ve *Behçet Cantürk'ün Anıları* kitaplarını yazdığımda bana en büyük yardımı yapan, yedi yıl birlikte çalıştığım bir gazeteci.

Ey suçlu gazeteci Hikmet Çiçek!

Kalk ve kendini savun şimdi; bu üç adamı nasıl öldürdün?.. Öyle ya...

Kimse kılını bile kıpırdatmazken faili meçhul cinayetlerin aydınlatılması için yıllarını harcarsan, işte böyle kodesi boylarsın... Hak ettin!

Her gün gazete sayfalarında, TV ekranlarında Hikmet Çiçek belgelerinden bahsediliyor. Ayıptır, günahtır. Kimdir Hikmet Çiçek?

Ne bakkaldır, ne kasaptır ne de manifaturacı... 20 yıllık gazetecidir o!

20 yıldır kontrgerillayı, Gladio'yu ortaya çıkaracak haberler yapmıştır. Binbaşı Cem Ersever'le ilk röportajı yapan gazetecidir. Susurluk sürecinde olayın açığa çıkarılması için uğraşan gazetecilerin başında Hikmet Çiçek gelir. Ve nice benzer haberin altına imza atmıştır.

Şimdi böyle bir gazetecinin odasında, masasında ne çıkacağını sanıyorsunuz?

Eee Hikmet Çiçek suçlu tabii. Ne diye uğraşıyor bu karanlık güçlerle 20 yıldır? Bekleseydi, Ergenekon soruşturması ortaya çıksaydı ve eline tutuşturulanları haber yapsaydı olmaz mıydı?

Ah Hikmet Çiçek ah!

Bakınız gazetelerde yazılan, ekranlarda söylenen "Hikmet Çiçek belgesi" denilen haberlerin hepsini Hikmet Çiçek haber olarak yapmıştır. Altı-

na imza atmıştır. Açın balan *2000'e Doğru* dergisini, *Aydınlık* arşivini. Ama yandaş medya bunu yapmıyor.

Ne yapıyor? Bir meslektaşını karalıyor. Hadi bazılarının niyetleri belli; anlayamadığım *Cumhuriyet* gazetesi bu oyuna nasıl geliyor!

Fehmi Koru'nun evine polis baskını olsa ne çıkacağını sanıyorsunuz?

Daha dün kurulan *Taraf* gazetesinin arşivine savcılık el koysa ne bulacağını sanıyor?

Yandaş medya, Hikmet Çiçek'i idam ediyor.

Ah Hikmet Çiçek ah!

Sana ne kontrgerilladan, Susurluk Çetesi'nden, Gladio'dan. Yoksa böyle yatarsın Ergenekon'dan...

Evet, yıllarca faali meçhul cinayetleri araştıran Hikmet Çiçek'i cezaevine tıkıverdik. Diğer yanda...

Pervin Buldan'ı tanıyor musunuz?

Kaçırılıp öldürülen Savaş Buldan'ın eşiydi. O da Yüksekovalıydı. Teyze çocuklarıydılar.

Savaş 1961, Pervin 1967 doğumluydu. Öldürüldüğünde Savaş 33, Pervin 27 yaşındaydı.

Bir çocukları vardı: Neçirvan. Savaş Buldan öldürüldüğünde Pervin Buldan ikinci çocuğu Zelay'a hamileydi.

Ölüm haberini alınca bayıldı. Erken doğum yaptı. Dünyaya küstü.

Bir yıl sonra kendi başına gelenin başkasının başına gelmemesi için Cumartesi Anneleri'ne katıldı; her cumartesi kayıpların bulunması ve faili meçhul cinayetlerin aydınlatılması amacıyla Taksim'deki Galatasaray Lisesinin önüne gitti.

"Mağdur Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği"nin kuruluşunda yer aldı. Polis, derneği kapatınca bu kez, "Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'ni kurdular.

HADEP'te görev adı; iki dönem Parti Meclisi üyesi oldu.

"Çetelere Karşı Halk inisiyatifi'' içinde yer aldı.

1999'da HADEP'ten milletvekili adayı oldu. Seçildiği halde partisi barajı aşamadığı için milletvekili olamadı. Son seçimde Iğdır'dan milletvekili seçildi. Halen DTP'nin milletvekili olarak TBMM'de görev yapıyor.

Bu bilgileri niye verdim?

Şimdi... Unutun, tüm kimliklerinizi, bildiklerinizi, önyargılarınızı. Sadece düşünün... Kucağınızda beş yaşındaki oğlunuzla ve karnınızda bebeğinizle, öğreniyorsunuz ki eşiniz kaçırılıp öldürülmüş.

Hemen sorarsanız: Kim neden öldürmüş?

Ne yaparsınız?

Bırakın şimdi "ama" ile başlayan cümleler kurmayı. Ya da kim haklı-haksız tartışmalarını... Sadece insan olarak düşünün. Ne yaparsınız?

15 yaşındaki kızınız Zelay'ın yıllardır bitip tükenmez sorularına ne yanıt verirsiniz?

Iğdır Milletvekili Pervin Buldan, son yerel seçimlerin sonuçlan için "Kürdistan sınırlarını belirledik!" dedi.

Doğal olarak medyada yer yerinde oynadı.

Benim ise ilk aklama gelen şu oldu: "Ne kadar canı yanmış."

Empati kurmayı unuttuk, içimizi, beynimizi kinle doldurduk.

Gelin yüzleşelim bu gerçeğimizle, Pervin Buldan kin duymakta haklı değil mi? Hani nerede eşinin, çocuklarının babasının katilleri?

Bunları sorduğum için çoğunuz kızıyor olabilirsiniz. Biliyorum, bunları yazdığım için neyle karşılaşacağımı; içten olmanın tehlikeli olduğunu bilecek yaştayım.

Ama yazmak zorundayım. Bu topraklara olan borçtur bu.

Yoksa..

Görmüyor musunuz?

Herkes aklını yitirmiş gibi bir düşman belirlemiş, savaşıyor! Toplumlar için bundan daha büyük bir yıkım olabilir mi? Kaba güce katlanılır, kaba akla değil.

Gerçekle yüzleşmek zorundayız: Kendini devlet sanan birileri Savaş, Buldan'ı öldürdü.

Savaş Buldan'ın işi/mesleği, siyasal düşüncesi yahut hangi nedenle olursa olsun öldürülmesi bağışlanamaz. Bunu yapanların yakasına yapışmak zorundasınız.

Bunu yapmayacaksınız...

Ne yapacaksınız?

Pervin Buldan'ın milletvekili olarak dokunulmazlığını mı kaldıracaksınız?

Sözlerinden ötürü cezaevine mi tıkacaksınız?

Bunlar sorunu çözebilecek mi?

Bugüne kadar çözemediği ortada...

O halde ısrar niye?

Bakın...

Mehmetçik, dağdaki teröristin hakkından gelir; bundan hiç kuşku yok. Asıl tehlike Pervin Buldan'ın içindeki kardeşlik duygusunu, ülkeye olan inancım köreltmektir.

Acıyı yazmaktan, görmekten, hissetmekten bıktık usandık... Bırakalım kim haklı haksızı; kardeşliği öne çıkaralım.

Hafız Kemal'leri örnek alalım...

Hafız Kemal'leri tanıtalım çocuklarımıza...

Adı Hafız Kemal'di

Çanakkale Savaşı'nda taburun imamıydı. Savaşın başladığı ilk gün, tarih 18 Mart 1915.

Dört arkadaşıyla tarlada yüzükoyun yatıp hücum emrini bekledi. Emir gelince... Elindeki Kuranıkerim'le ilk o fırladı.

Yanında "Allah Allah" diye bağıran İstanbullu bir arkadaşı vardı. Tertibi Yahudi'ydi. (Adı bilinmiyor; belki Yuda Hekim, belki Aram Salamon.)

Şarapnel yanlarına düştü. Yahudi arkadaşıyla birlikte yaralandı. Hemen sağlık çadırına götürüldüler.

Doktorları, Hafız Kemal'in kardeşi çıktı: Dr. Vasıf.

Hafız Kemal kolundan yaralıydı. Yahudi arkadaşının durumu ağırdı. Doktor Vasıf önce **Yahudi Mehmetçik** ile ilgilendi. Ama kurtaramadı.

Hafız Kemal derme çatma o sağlık çadırından gazi olarak çıktı.

Ve istisnasız her 18 Mart'ta, başta İstanbullu Yahudi arkadaşı olmak üzere Çanakkale'de şehit düşenler için Mehmet Çavuş Abidesi önünde mevlit okudu.

Hafız Kemal din adamıydı; Tophane Camii, Süleymaniye Camii'nde görev yaptı; başmüezzin oldu.

Güreş, yüzme, okçuluk gibi sporlara meraklıydı. İstanbul Ok Spor Kulübü'nü kurdu.

Musikiye âşıktı. İlk müzik öğretmeni Kasımpaşa Küçük Piyale Camii İmamı Cemal Hoca'ydı. İstanbul Radyosu'nun kuruluşunda yer aldı ve yayınlara katıldı.

Türkiye'nin en iyi mevlithanı olarak ünlendi; ezan, kaside okuması çok tutuldu. Plak doldurdu. Sadece mevlit kaydı yapmadı. Geleneksel fasıl icrası anlayışıyla şarkılar, gazeller okudu. Türkiye'yi temsil için Paris ve Atina'da konser verdi.

Hafız Kemal'in gerek yurtdışı çalışmalarında, gerekse plak kayıtlarında kendisine uduyla eşlik eden bir müzisyen dostu vardı: Rum Yorgo Bacanos!

Büyük udi Rum Yorgo Bacanos çaldı, Hafız Kemal söyledi yıllarca... Musevi arkadaşıyla omuz omuza ölüme koşmak; Hıristiyan arkadaşıyla ortak kaderi paylaşmak bu topraklara özgü değil miydi?

Aradan yıllar geçti...

Soyadını Atatürk'ün verdiği Hafız Kemal Gürses, 1939'da vefat etti. Seneler içinde Hafız Kemal'in ismi de, üzerinde "Memleketimizin Medar-ı İftarı Mevlithan-ı Şehir" yazan plakları da unutuldu gitti.

Bir gün...

İki solcu müzik adamı; Üsküdarlı Sünni Cemal Ünlü ve Tuncelili Alevi Hasan Saltık el ele verip Hafız Kemal Bey'in o kayıp plaklarını tek tek bulup "Hafız Kemal Bey" CD'si çıkardılar!

Bize yakışan, bu gerçekleri çocuklarımıza anlatmaktır. Kam konuşarak güzel bir gelecek yaratılamaz.

Kardeşliğin sembolü çoktur bu topraklarda. Onları yazalım. Onları konuşalım, onlarla gururlanalım. Kürt aydınları "Devrimci Gençlik Köprüsü"nün anlamım unuttu mu? Solun vefası unutuldu mu?

"Boğaz'a değil, Zap'a köprü"

2009 yazında Bodrum Torba'da Ali Poyrazoğlu ve Oray Eğin'le hem yüzüyor hem de sohbet ediyoruz.

Birden dikkatimizi hararetli şekilde tartışan 60 yaşlarında iki erkek çekiyor. Onların biraz uzağındaki aynı yaşlarda bir hanımefendi, -tartışan erkeklerden birinin eşi- bize durumu izah etme zorunda hissetti kendini. "68 Kuşağı Türkiye'ye zarar mı verdi, faydalı mı oldu, bunu tartışıyorlar" dedi.

Oray Eğin, "Siz niye tartışmıyorsunuz?" diye sordu. Hanımefendi, "Benim odamda Deniz Gezmiş'in fotoğrafı var, bu tartışmalara girmem bile" dedi.

Yüzerek "olay yerinden" uzaklaştık; başka sohbetlere daldık. Olay üzerinden birkaç gün geçti. Birden denizdeki, "68 Kuşağı Türkiye'ye zarar mı verdi?" tartışmasını anımsadım. Bunu çağrıştıran ise sağcı politikacıların sık sık dile getirdikleri "Bu solcular Boğaziçi'ne köprü yapılmasına bile karşıydılar" sözü oldu.

Evet, Boğaziçi'ne köprü yapılıp yapılmaması konusu 1960'lı yılların en hararetli tartışmalarından biriydi.

Evet, solcular yani 68 Kuşağı, Boğaziçi'ne köprü yapılmasına karşıydılar.

Solcular, "gelişmişliğin sembolü" olarak gösterilen Boğaziçi Köprüsü'ne karşı çıktılar. Kampanyalar düzenlediler. Yürüyüş yaptılar. Peki, niye karşıydılar, dertleri neydi?

Dertleri bir değil, bindi.

Bir kere, mesele köprüye karşı çıkmak değildi. Karşı çıktıkları Boğaz Köprüsü'ydü.

Bugün görünen o ki bu isteklerinde haklıydılar. Neden mi?

Diyorlardı ki: "Köprü İstanbul'un ulaşım sorunu çözmez."

Çözüm, şehri yeniden planlamakla halledilebilir. Örneğin, iki yakada iki merkez oluşturulması şarttır. Yani evler Asya'da, işyerleri Avrupa'da

olmaz, iki ayrı şehir yapılanmasına gidilmeliydi. Böylece ulaşım çözülebilirdi.

Aksi takdirde, bir köprünün yetmeyeceği, yıllar içinde köprü sayısının sürekli artırılacağı ve dünyalar güzeli Boğaz'ın neredeyse asfaltla kapatılacak hale geleceğini ileri sürdüler. Boğaz'ın kirletilmesi, doğanın yok edilmesi gibi diğer etmenleri yazarak konuyu uzatmayayım.

Tarihi meselelere hiç girmeyelim.

Biz sorunu hep günübirlik çözümlerle halledeceğimizi sanıyoruz. Sonuç? Birinci köprünün üzerinden kırk yıl geçti, bugünlerde Boğaz'a üçüncü köprü yapılmasını tartışıyoruz. Yirmi yıl, kırk yıl, yüz yıl sonra neyi tartışacağız? Kaçıncı köprüyü konuşacağız?

Solcular karşı çıkmakta haklı değiller miydi?

Evet, solcuların Boğaz Köprüsü'ne karşı çıkmalarının birden çok nedeni vardı.

Bunlardan biri de, ülke kaynaklarının kullanımıyla ilgiliydi. Köprünün toplu taşım yerine özel taşıtların rahat geçişi için yapıldığını iddia ediyorlardı. Haksız da değillerdi...

ABD Marshall yardımlarının en önemli koşullarından birisi de ulaşıma yani karayoluna yatırım yapılmasıydı. Türkiye, ABD'nin isteğini harfiyen yerine getirdi.

Burada bir parantez açmalıyım:

Bakınız, 1950 yılına kadar yoksul Türkiye Cumhuriyetinin 9 024 kilometre demiryolu vardı.

Bugün ne kadar biliyor musunuz; 11 004 kilometre!

1950'den sonra topu topu 2 000 kilometreyi bile bulmayan demiryolu yapıldı.

ABD'nin isteği üzerine Türkiye demiryolu değil karayolu yaptı. Hâlâ da yapıyor.

Solcular demiryolu, toplu taşıma dedikçe; demiryolu komünistlerin, karayol**ları ise sağcıların** simgesi haline getirildi!

Ve mesele "takım tutmaya" dönüştürüldü. Ülke gerçekleri hiç göz önüne alınmadı. Doğru dürüst planlama yapılmadı.

İşte bu noktada 68 Kuşağının köprüye karşı çıkış gerekçesi aslında Türkiye'nin bugün yoğun olarak tartıştığı bir konuyla yakından ilgiliydi: Kürt açılımı.

Kısa bir süre önce kaybettiğimiz usta yazar Demirtaş Ceyhun gibi aydınlar, Boğaz Köprüsü'ne harcanan parayla, Güneydoğu'da okulsuz köy kalmayacağını ileri sürdüler. Sloganları, "Boğaz'a değil, Zap'a köprü" idi.

Solcular meselenin ekonomik yönüyle de ilgiliydiler. Sadece İstanbul gibi metropoller değil, başta Güneydoğu olmak üzere ülkenin yoksul bölgeleri de kalkındırılmalıydı. Halbuki bölgeler arasındaki uçurum gi-

derek açılıyordu. Bu talep, aslında bugün tartıştığımız Kürt açılımıydı.

Aydınların Kürt sorununun temel nedenlerinden gördüğü yoksulluğu ilk dile getiren de o yıllarda kurulan Türkiye İşçi Partisi'ydi.

TİP, Kürt sorununu ele alıp somut öneriler sunan, "Doğu Mitingleri"nde talepleri dile getiren bir partiydi.

Sonra ne oldu: Kürt açılımını dile getiren bu ilk parti, 12 Mart 1971 askeri darbesiyle kapatıldı. (Bugün bazıları çıkıp solcuların Kürt sorunuyla ilgilenmediklerini söyleyecek kadar tarih bilgisinden yoksunlar.) Neyse dönelim köprü meselesine...

İstanbul'da köprüye hayır deyip Hakkâri'de okul isteyen solcular kampanyalarını bir eylemle Türkiye'ye duyurdular. Zap Suyu'nun zapt edilemeyen suları üzerine köprü yapmak için kolları sıvadılar.

İstanbul, Ankara ve İzmir üniversitelerinin mühendislik bölümünde okuyan öğrenciler Hakkâri'ye gittiler. O zorlu şartlarda Zap Suyu'na köprü yaptılar.

Bu yerin seçilmesinin nedeni; Zap Suyu'nu aşıp okula gidemeyen öğrencilerin okuyabilmelerini sağlamaktı. **Zap'a köprüyü** kendi olanakla**rıyla yapan devrimci öğ**rencilerin bir de sürprizleri vardı. Yaptıkları köprü aynı Boğaziçi Köprüsü'nün prototipiydi!

Üniversite öğrencilerinin binlerce kilometre uzaklıktan gelip Zap'a köprü yapması Hakkârili köylüleri çok heyecanlandırdı.

Yıllarca devletin sadece güvenlik güçlerini gören yöre halkı, üniversite öğrencilerine kucak açtı. Lokmalarını paylaştılar. Gazeteler öğrencilerin köprü çalışmalarını hemen her gün okurlarına duyurdular.

Sonunda köprü yapımı bitti. Yapılan köprüye "Devri**mci Gençlik Köprüsü"** adı verildi. Hakkâriler bu adı pek kullanmadılar; onlara göre köprünün adı **"Deniz Gezmiş Köprüsü"** idi.

İdealist devrimci gençlerin bin bir emekle yaptıkları köprünün başına sonra ne geldi biliyor musunuz?

Köprü, 1999 yılında kimliği belirsiz kişiler tarafından havaya uçuruldu!

Yani İstanbul'da köprüye evet diyenler, Zap Suyu'nda köprü istemiyordu!

Ne tesadüf değil mi?

Türkiye bugünlerde Kürt açılımı ve Boğaz'a yapılacak üçüncü köprüyü tartışıyor.

Ne diyordu 68 kuşağı? "İstanbul'a köprü değil Hakkâri'ye okul yapın! Ülke kaynaklarını yurdun her köşesine dağıtın. Yoksulluğu ortadan kaldırın."

Şimdi gelin yazımızın başına gidelim.

Bodrum Torba'daki denizde yapılan tartışmaya dönelim: "68 Kuşağı Türkiye'ye zarar mı verdi?"

Bakınız...

Türkiye'nin en temel sorunlarından biri, köksüzlüktür.

Kuşaklar arasında bilgi-tecrübe aktarımı yaşanamıyor. Hadi meseleyi Osmanlı dönemine kadar götürmeyelim, son yarım asra bakalım.

Askeri darbeler bu mirası sürekli engelledi. Birikimli sol kadroların üzerinden buldozer gibi geçtiler. Böylece, 1950 kuşağı 68 kuşağına; 68 kuşağı, 70 kuşağına; 70 kuşağı 80 kuşağına bilgi ve tecrübe aktarımı yapamadı.

Her kuşak meseleyi kavramaya yeni baştan başladı. Bu durum birçok hatanın yapılmasına neden oldu, yeni fikirlerin doğmasını engelledi. Kaybeden Türkiye oldu.

Bugün yaşadığımız düşünce kısırlığının özü budur. Politikadan kültürel hayata kadar her alanda görmeye başladığımız vasatlığın, yüzeyselliğin sebebi budur.

Bu nedenle; gerek İstanbul'a üçüncü köprüyü inşaya hazırlanan, gerekse Kürt açılımı yapmaya çalışan siyasi düşüncenin her iki olayda da meseleyi eline yüzüne bulaştırması, bilgi birikimi ve politik tecrübesinin olmamasındandır.

"İstanbul'a köprü değil Hakkâri'ye okul yapın" mesajını bugün bile hâlâ kavrayabilmiş görünmüyorlar.

Hâlâ, elleri parçalanarak Zap Suyu'na köprü yapan solcuların, köprüye karşı olduklarını söyleyebiliyorlar.

Hâlâ meseleyi "Tanzimat Fermanı-Islahat Fermanı'yla çözebileceklerini sanıyorlar.

Temel sorunun ekonomik o**lduğunu görmek istemiyorlar. "Kürt sorununu ağalara, şeyhlere, şıhlara dayanarak, 'din kardeşliğiyle' çözemezsiniz" diyerek Hakkâri'ye gidip köprü kuran solcular** için, hâlâ "Bunlar köprüye de karşıydı" diyebiliyorlar.

Öyle sanmaya devam etsinler. Ve; yazsınlar üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla:

"Solcular Boğaz'a köprü yapılmasına karşı çıkmaya devam ediyor!.."

Halkların Kardeşliği Mezarlığı

Bugün bazı liberal solcular, antiemperyalist duruşun Türkiye solunu ulusalcı bir kimliğe büründürerek sağcılaştırdığını yazıyor. Ne yazık ki buna bazı Kürt aydınları da destek veriyor.

Demek antiemperyalizm sağcılık öyle mi?

Daha bizim aydınımız "emperyalizm teorisinin" Marx'a ait olduğunu sanıyor. Lenin'in *Kendi Kaderini Tayin Hakkı* kitabını bile okuduğu meçhul! New Yorklu neo-conların ağzıyla konuşuyor. Bu nedenle hiç teorik tartışmalara girecek değilim. Somut olaylar daha öğretici.

Bir grup 68'li solcu Hakkâri'ye köprü yaparken bir grubu da Filistin

halkının yanında olmak için oraya gidiyordu. Niye yapıyordu bunu?

Demek Filistin halkının yardımına koşan antiemperyalist Deniz Gezmiş sağcıydı, öyle mi?

Bunu söyleyenler Türk'ü ve Kür'tüyle Filistin'de can veren sekiz devrimciden de mi utanmıyorlar?..

Onlar...

Gençtiler. İdealisttiler. Romantiktiler. Maceracıydılar. **Namluya sürülmüş kurşun gibiydiler**.

Filistin'e gitmek, gerilla eğitimi almak, yepyeni bir dünya kurmak düşleriydi...

Tarih, 21 Şubat 1973.

Yer, Lübnan Trablusşam şehri yakınlarındaki Nahr el Bared kampı.

Saat 01.00'e geliyor.

Nöbetçi komutan Bora Gözen, arkadaşlarının uyuduğu barakaya girdi. Sessiz olmaya, bir yerlere çarpmamaya özen gösterdi. Kampın genel kuralıydı: Olası bir İsrail saldırısına hedef olmamak için akşam karanlık bastırınca tüm ışıklar söndürülüyordu.

Gün boyu ölesiye koşan, yakın dövüş eğitimi alan arkadaşları derin uykudaydı. Bora Gözen kampın deniz kıyısında nöbeti devralacak arkadaşı Faik Bulut'u dürterek uyandırdı. Arkadaşının uyandığını görünce geldiği gibi sessizce kampın nizamiye kapısındaki görev yerine gitti...

Kampın deniz kıyısındaki nöbetinin son dakikalarını geçiren Ali Kiraz elindeki silahıyla, gözünü denizden ayırmadan sahilde bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu. Denizde tek bir kıpırtı yoktu...

Kampta on bir genç devrimci kalıyordu. Hemen hepsi Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi (THKP) mensubuydu.

Örgüt, 1970'li yıllarda Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi ile temasa geçmiş, Filistin'e gönderilecek militanlarının askeri eğitim görmeleri hususunda anlaşmaya varmıştı.

Örgütün Nahr el Bared dışında ayrıca Golan Tepeleri ve Reşadiye olmak üzere iki kampı daha vardı.

Bugünün ünlü bazı isimleri o günlerde bu kamplardaydılar: Cengiz Çandar, Şahin Alpay, Ömer Özerturgut, Atıl Ant, Sabetay Varol gibi...

Faik Bulut da birçok arkadaşı gibi kaçak yollardan Kamışlı-Şam-Beyrut yolunu takip ederek kampa ulaşmıştı. 01.00-03.00 nöbeti onundu.

Çarçabuk giyindi. Barakadan çıktı. Gecenin serinliği yüzüne çarptı. Gökyüzünde ne çok yıldız vardı...

Nöbet yerine doğru birkaç adım atmıştı ki, ardı ardına patlamalar oldu. Kamp deniz tarafından havan topuyla dövülüyordu. Kendini pis su-

ların bulunduğu arka attı. Silahsızdı...

Silaha alışmak için gece gündüz silahlarıyla yatıp kalkıyorlardı. Ancak eğitim sürecinin sonuna gelmişlerdi. Kampı bir iki gün içinde boşaltıp Almanya'ya Türk işçilerini örgütlemeye gideceklerdi. Filistinli komutanlar ve eğitmenler kamptan ayrılmışlardı. Bu nedenle kampta pek silahları, cephaneleri de yoktu; sadece dört uzun menzilli silahları ve bir mitralyözleri vardı.

İlk ölenler kamp komutanı Bora Gözen ile deniz kıyısında nöbet tutan Ali Kiraz oldu. Karşılık bile vermeye fırsat bulamamışlardı...

Deniz açıklarında bulunan İsrail Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na ait savaş gemisi kampa ve çevresine bomba yağdırıyordu.

İsrail'in tek hedefi Türk devrimcilerin bulunduğu kamp değildi. Kampın doğusunda bulunan Filistin mülteci kampı da bombalanıyordu. Mülteci çocukların gittiği okul ve sağlık ocağı da hedefler arasındaydı.

Barakada sekiz kişiydiler.

Bomba sesleriyle yataklarından fırladılar. Şarapnel parçalarından kurtulmak için önce barakadan çıkmayı düşündüler. Ama dışarısı cehennem gibiydi. Yatakları pencerelere yığdılar.

Önce bunu Lübnan ordusu ile Filistinliler arasında bir çatışma sandılar. Ancak genelde onların çatışmaları gündüz başlayıp gece bitiyordu. O halde? İsrailliler miydi yoksa?

Bu arada ellerindeki mitralyözü kurmaya çalıştılar. Telaştan ve heyecandan mı ne, tüm öğrendiklerini unutmuşlardı sanki. Tecrübesizdiler.

Oysa onca öğrenci gösterilerinde bulunmuşlar, polislerle taşlı sopalı çatışmalara girmişler ve Filistin'e gelip askeri eğitim almışlardı. Ama bunlar şimdi yaşadıklarından çok farklıydı; böylesiyle ilk kez karşılaşıyorlardı. Bıyıkları terleyeli kaç yıl olmuştu ki; hepsi gencecikti. Büyük olan sadece düşleriydi...

Yarım saattir süren bombalama durdu. Baraka isabet almamıştı. Türk devrimciler tam kurtulduk sevincini yaşayacakken bu kez baraka yaylım ateşine tutuldu.

Savaş gemisi atışı bırakmıştı. Çünkü İsrail komandoları kampın çevresine sokulmaya başlamışlardı. Ellerindeki otomatik silahlarla barakayı delik deşik ettiler. İçeriden artık ne ateş ediliyor ne de bir ses çıkıyordu. İki İsrailli komando barakaya yaklaşıp içeriye el bombaları fırlattı.

İçeridekilerin öldüğünden emin olunca barakadan uzaklaştılar. Bu ağır saldırıya rağmen barakadan iki kişi kurtulmayı başaracaktı. Ancak...

Cafer Topçu, Kerim Öztürk, Ahmet Özdemir, Yücel Özbek, Gürol İlban ve Şükrü Öktü can verecekti...

Faik Bulut'un kafasında tek düşünce vardı: Silah bulmak.

Bombalama bitince kendini koruduğu dalgakıranların arkasından sürüklenerek, emekleyerek sağlık ocağı binasına gitti. Buraya da iki top mermisi isabet etmişti. Duvarlarının yarısı çökmüştü. Kimsecikler yoktu.

Sağlık ocağının arkasındaki sokaklara daldı. Yollarda birkaç ölü Filistinli milis gördü. Sokaklarda ölüm sessizliği vardı. Bir iki evin kapısını çaldı. Kimse cevap vermedi.

Bu sırada sokakta bir G-3 makineli tüfek buldu. Şarjörü doluydu. Silahı kapıp kampa doğru koşmaya başladı. Tam o anda...

15-20 İsrailli komandonun kendine doğru geldiğini gördü, İsrailli askerler onu fark etmemişti. Yaklaştıkları sırada tetiğe basıp şarjörü boşalttı. Kaç kişi öldü, kaç kişi yaralandı bunu hiçbir zaman öğrenemedi.

Kaçmaya çalışırken iki kurşun yedi. Düşmedi. Arkadaşlarının bulunduğu kampa doğru koşmaya çalıştı.

Bir yandan da aklına bin bir türlü soru geliyordu.

Bir iki gün içinde kampı terk edeceklerini İsrailliler nereden biliyordu?

Kendilerinden hemen önce kampta bulunan ve kendilerine "Kuvay-ı Milliye" adım veren devrimci grup Türkiye'ye girer girmez silahlarıyla birlikte yakalanmıştı. Onları kim ihbar etmişti?

Kafası allak bullak olmuştu...

Barakaya ulaştığında, daha birkaç saat önce sohbet edip güldüğü arkadaşlarının vahşet görüntüleriyle karşılaştı. Kiminin başı yoktu, kiminin ayağı, eli. İsrailli askerler, öldüklerinden emin olmak için hepsini karınlarından süngülemişti.

Faik Bulut enkaz içinde silah ararken üç kurşun daha yedi. Yığılıp kaldı. Artık kaçacak gücü kalmamıştı.

Yanına iki İsrailli asker yaklaştı. Kafasına yediği iki dipçik darbesiyle kendinden geçti.

İsrail'in sabaha kadar süren saldırısında sekiz Türk devrimci öldü. "Öldüler" denilerek bırakılan barakadan iki kişi sağ kurtulmayı başardı. Faik Bulut ise İsrail'e götürüldü ve 7 yıl 2 aya mahkûm edildi.

Ölen sekiz Türk devrimci Filistin'deki "Enternasyonalizm ve Halkların Kardeşliği Mezarlığı"na defnedildi.

Ve yıllar içinde; Lübnan iç Savaşı ve İsrail bombalarıyla bu mezarlık da tahrip oldu. Türk devrimcilerinin mezarlarının nerede bulunduğu bilinmez hale geldi...

Bizim tarihimizde acı çoktur...

Nahr el Bared kampının sorumlusu Bora Gözen öldürüldüğünde 30 yaşındaydı. İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi mezunuydu. Çocukluğundan beri babası

Ancak artık yeni düşlerinin peşinden koşmak istiyordu...

Fahriye Gözen oğlunu kaybettiğinde 51 yaşındaydı. Ankara Yüksek Öğrenim Kız Öğrenci Yurdu'nun müdiresiydi. Biricik oğlunun Filistin'de öldürüldüğünü ilk kez yaklaşık on yıl sonra, 1982'de duydu, inanmadı. Ona, Bora Gözen'in yurtdışında kaçak yaşadığı söylenmişti.

Ne yapacağını, bu gerçekle nasıl yaşayacağını bilemedi, "inanamadım" adlı şiirini yazdı:

Ama o günden beri,
Yedi Temmuz Sekseniki
Ben, ben değilim.
Seni bir yerlerde sanmak,
düşünmek,
ummak,
beklemek,
inanmak, inanmaktı yaşamak... Şimdi ben, neylerim?

Fahriye Gözen yine bir şiirinde dediği gibi oğlunun "yokluğunu yudum yudum yüklendi." Ancak yakın çevresi "Örgüt gizliliği vardır, şimdi askeri darbe dönemi, kaçak yaşadığı bilinmesin diye bunu belki de mahsus söylüyorlardır" diye avutmaya çalıştılar.

İçinde küçük de olsa bir "acaba" sorusu doğdu.

Fakat 1989 yılında acı gerçekle kesinkes yüzleşmek zorunda kaldı. Eşini kaybetmişti ve mahkeme veraset ilamı istiyordu. Artık gizlilik de, örgüt de kalmamıştı.

Ölüm gecesinden kurtulan Faik Bulut'la buluştu. Tüm gerçeği bütün yalınlığıyla anlatmasını istedi. Faik Bulut anlattı. Hiç ağlamadı Fahriye Gözen. Kendine söz vermişti; nice acılar çekmiş oğlunun yakın arkadaşlarının yanında dimdik duracaktı.

Ardından Faik Bulut aracılığıyla Ankara'daki Filistin Büyükelçiliği'yle temasa geçti.

Evet, artık emindi; biricik oğlu İsrail komandolarının baskınında şehit düşmüştü.

Ve ne yazık ki Fahriye Gözen evlat acısına dayanamadı, 2001 yılında vefat etti. Ardında oğluna yazdığı şiirler bıraktı:

Adına dizeler, destanlar yazdım.
Yittiğin topraklan bir bir aradım.
Toyluğuna, gençliğine doyamadığım
Özgürlük diye diye namerde mi çattın?
Dağ, taş, ova, bayır bugün gezerim.

Derdime acılar, dertler eklerim.
Dostlar, aklın yiter gel, etme derler.
Sensiz aklı, fikri gayrı neyleyleyim?[22]

Neoliberaller cemaatin korumasında

Solcuları dışlayanlar kimlerle işbirliği yapıyor? Fethullah Gülen cemaatiyle...

Fethullah Gülen'in onursal başkanı olduğu Gazeteci ve Yazarlar Vakfı tarafından düzenlenen Abant Platformu, 4-6 Temmuz 2008 tarihlerinde "Kürt Sorunu: Barışı ve Geleceği Birlikte Aramak" adlı bir toplantı gerçekleştirdi.

Bir yıl sonra benzer bir toplantıyı 15-16 Şubat 2009'da Kuzey Irak'taki Erbil'de gerçekleştirdi.

İlişki yeni kurulmadı. Cemaatin Kuzey Irak'ta okulları var; bu okullarda Barzani ve Talabani'nin de yakınları öğrenim görüyor!

Bu ilişkiler nedense Türkiye'de medyanın pek ilgisini çekmiyor!

Oysa bakınız bir Alman gazeteci ne yazıyor:

Almanya'da yayımlanan *Junge Well* isimli gazete, Fethullah Gülen'le ilgili çarpıcı bir yazıya yer verdi. Gazeteci Nick Brauns'un kaleme aldığı yazı, Gülen'le ilgili ilginç ifadeler içeriyor. (18.7. 2009)

Gülen hareketinin 12 Eylül darbesinden sonra, radikal sol ve Kürt hareketine karşı bir güç olarak kulla**nılmak üzere askeri yönetim tarafından desteklendiğini söy-**leyen Nick Brauns, bunun sebebini de şöyle anlatıyor: "Çünkü **Gülen,** Said-i Kürdi olarak da isimlendirilen ilham kaynağı Nursi olan **Kürt milliyetçiliğinin yerine bir Türkiye** m**illiyetçiliği getirmişti**"

****

22. Barakadan iki devrimci ağır yaralı olarak kurtarıldı. Günlerce hastanede kaldılar. Bunlardan "Küçük Ali" iyileştikten sonra Almanya'ya gitti. 1974 genel affından sonra Türkiye'ye döndü. Ankara Üniversitesi'nde yarım bıraktığı hukuk öğrenimini tamamlayarak avukat oldu. **12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra önce milliyetçi, sonra dinci oldu. Eşini tesettüre soktu.** Daha önce içinde bulunduğu sol hareketler hakkında Prof. Aydın Yalçın'ın çıkardığı Forum dergisine yazılar yazdı. Halen Ankara'da yaşıyor. Avukatlık yapıyor.

Ölüm tarlasından kurtulan "Kayserili" de 1974 genel affından sonra Türkiye'ye döndü. Malatya-Sivas-Kahramanmaraş yöresinde köy köy dolaşıp saz çalarak hayatını kazandı. **12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra o da hidayete erip İslamcı oldu. Sazı bırakıp kendini tamamen ibadete verdi. İstanbul'a taşındı.** Grafiker oldu. **Aynı yerde çalışan başörtülü bir kızla hayatını birleştirdi.** Halen İstanbul'da yaşıyor ve aynı işi yapıyor. Ve kamptan yaralı olarak esir alınan Faik Bulut, İsrail zindanlarında, çoğu hücrede olmak üzere 7 yıl 2 ay hapis yattı. 18 Mart 1980'de Türkiye'ye iade edildi. Filistin'e gittiğinde 22 yaşında, Ankara Gazi Eğitim Fakültesi Resim İş Bölümü öğrencisiydi. Döndüğünde 30 yaşındaydı.

Alman gazeteci Brauns'un dikkatini bakın hangi konu çekiyor: "Gülen hareketine bağlı özel televizyon Samanyolu'nda yayınlanan 'Tek Türkiye' isimli dizi Türk toplumunun Kürtlere karşı kışkırtılmasına hizmet ediyor. Söz konusu dizide bir Türkçe öğretmeni bir Kürt köyünü modernleştirmeyi çalışıyor. Gerici olarak yansıtılan köylüler dizide dinsiz, domuz eti yiyen PKK'lıların etkisindeler."

Sonra soruyor; peki cemaat bu noktada birdenbire "Kürt açılımı"na nasıl geldi? Güzel soru...

Kürt aydınları ise bu soruyu sormuyorlar; aksine cemaat-Barzani işbirliğinin arkasındaki güçten hiç rahatsız değiller.

Barzani'nin yayın organlarından *Serbesti* dergisinin Ekim 2002 tarihli sayısında bakın ne yazıyorlar:

> "Bu yönüyle günümüz, Kürtlerin bu özgürleşme talepleriyle çok denk düşen bir konjonktürden geçiyor." (Şerafettin Elçi, s. 50)
>
> "Saddam da, elde ettiği en ufak bir fırsatta hemen kimyasal silah üretimine girişiyor ve yakayı da ele veriyor." (Ümit Fırat, s. 52)
>
> "Saddam gittiği zaman Arafat da gider, Arafat gittiği zaman Şaron da gider; Arafat gibi bir diktatör, hesap vermesi gereken bir kişi hâlâ Filistinlilerin başındaysa, bunun çok doğal bir alternatifi olarak, İsraillilerin başında da Şaron gibi bir adam olur." (Ümit Fırat, s. 52)
>
> "Kürtler de Bağdat yönetiminden ayrılarak 'artık biz de ayrı devlet kurmak ve ayrı yaşamak istiyoruz' diyorlarsa buna uluslararası planda da, hukukta da hakları vardır." (Ümit Fırat, s. 54)
>
> "Dünyanın ABD gibi bir gücün hakemliğine ihtiyacı var." (Mehmet Emin Sever, s. 31)
>
> "Oysa orada bağımsız bir devlet kurulsa ne olur? Bunun Türkiye'ye zararı değil, yararı olur." (Haşim Haşimi, Dönemin ANAP milletvekili s. 23)

Dergi kapağındaki Türkiye haritası bölünmüş görülüyor. Türkiye'nin Batı tarafı AB bayrağıyla kaplı; İran ile Irak Kürtlerinin üzerine ise ABD bayrağı yerleştirilmişti!

Alt başlıkta, "Demokratik Bir Kürdistan'a Yönelik Adımlar" yazıyordu.

Meselenin özünü Yaşar Kaya'nın yazdığı ortaya dökülüyordu aslında:

> Keşke Kürtler İsrail kadar olsalar. Bir Arnavutluk, bir Yugoslavya, bir Suriye olacağına bir İsrail olsun ve ABD gibi bir müttefiki olsun yeter.[23]

Bu bölüme "Kürt açılımı" ile başladık onunla bitirelim. Odatv'den Mehmet Ali Güller önemli bir ayrıntıya dikkat çekiyor:

leri Bakanı Beşir Atalay ön plana çıktıysa da, konuyla ilgili en önemli isim, kuşkusuz, AKP'nin iktidara geldiği günden bu yana dış politikasına hükmeden isimlerden Ahmet Davutoğludur. Davutoğlu, Kürt meselesini, *Stratejik Derinlik* isimli kitabının, "Küresel ve Bölgesel Dengeler Açısından Kürt Meselesi, Kuzey Irak ve Türkiye" başlıklı bölümünde ele almış. Dışişleri Bakanı Davutoğlu, on yedi sayfalık bölümde özetle ve döne döne tek şeyi savunuyor. Davutoğluna göre, Irak'ın kuzeyi, Türkiye'ye bağlanmalı!

Davutoğlu, makalesinin girişinde Kuzey Irak'ın önemini analiz ettikten hemen sonra, şu tarihi(!) saptamayı yapıyor: "Geçiş bölgesi açısından bu derece önemli bir konuma sahip olan bu coğrafyanın bir iç jeopolitik bütünlük oluşturamamasının en önemli sebebi doğrudan bir deniz bağlantısının olmayışıdır. Bu da bu coğrafyanın deniz bağlantısı olan bir bölge ülkesiyle bütünleşmesini kaçınılmaz kılmaktadır." (s. 438)

Yani, Bakan Davutoğlu, **ABD'nin uzun yıllardır Türkiye'ye dayattığı ancak TSK'ya kabul ettiremediği "Türkiye himayesinde Kürdistan" planı**nı dile getiriyor. Ve ekliyor: "Küresel ölçekli büyük bir gücün güvenlik garantisi bile bu coğrafyanın bağımsız bir jeopolitik alan oluşturması için yeterli olamaz." (s. 438)

Yani Bakan Davutoğlu, "ABD'nin garantisi bile Kürdistan'ın bağımsızlığını güvenceye alamaz" diyor. Ve sürdürüyor: "Bunun farkında olan büyük güçler de bölgesel güçler ile olan ilişkilerinde bu olguyu önemli bir parametre olarak gündemde tutmaktadır." (s. 438)

Yani Bakan Davutoğluna göre ABD, Türkiye ile ilişkisinde bu durumu göz önünde bulundurmaktadır.

"Irak'ın parçalanması kaçınılmaz!"

Dışişleri Bakanı Davutoğlu, daha ABD'nin Irak işgalinden bile önce, gayet yalın bir halde, Irak'ın parçalanması gerektiğini yazıyor: "Artık kronikleşen iki belirsizlik alanı olan Filistin ve Irak'ın siyasi egemenlik alanıyla ilgili net düzenlemeler yapılmaksızın Ortadoğu'da cari uluslararası hukuk şuurları ile de facto durum arasındaki gerilimin giderilmesi mümkün değildir." (s. 442)

"... egemenlik alanı ile bölünmüşlük arasında hassas bir dengede gidip gelen Irak'ın statüsü ile birlikte Güney ve Kuzey Irak'ta bu belirsizlik döneminde ortaya çıkan statüsüz yapıların geleceğinin netleşmesidir." (s. 442)

Bu arada Ahmet Davutoğlu'nun bu satırları, 2001 yılından önce yazdığının altını çizelim! İlk baskısı Nisan 2001'de yapılan *Stratejik Derinlik* kitabı piyasaya çıktığında ne "11 Eylül" yaşanmıştı ne de ABD Irak'a saldırmıştı!

Türkiye'nin resmi politikasının "Irak'ın toprak bütünlüğü ve siyasal birliğinin korunması" şeklinde kayda geçirildiği bir dönemde, Davutoğlu açıkça "Irak'ın parçalanmasına taraf olmakta ve kuzey parçasının da

Türkiye'ye bağlanmasını talep etmektedir!

Bakan Davutoğlu, küresel ölçekli gücüne her sayfasında övgüler dizdiği ABD-'nin "stratejik hesabı"nı da ilan etmektedir: "ABD'nin gerek Kuzey Irak'taki belirsizlik ve iç çekişmelerdeki gerekse Irak'ı fiilen üçe bölen statükodaki uzun dönemli stratejik hesabı ve prensibi açıktır: Bölgeyi mümkün olduğunca daha küçük ölçekli birimlere indirerek bölgesel güç temerküzü gerçekleştirebilecek ülkelerin sayısını azaltmak ve bu küçük ölçekli birimlerin iç çekişme ve ittifaklarını kullanarak müdahil pozisyonunu sürdürebilmek." (s. 443)

Büyük Ortadoğu Projesi (BOP) kapsamında sınırları değiştirilecek 22 ülkenin masaya yatırıldığı 2001 yılında bunları yazan Davutoğlu'na göre, acaba Irak dışında "küçük ölçekli birimlere indirilecek" diğer bölgesel güçler kimlerdir?

Davutoğlu, kitabının ilgili bölümünün sonuna doğru, ABD'nin "Türkiye himayesinde Kürdistan" planını bir kez daha ve farklı argümanlarla pazarlamaktadır: "Bugün parçalanmış görünen ve bu parçalanmışlık içinde bölge üzerinde hesap kuran büyük güçlerce istismara açık bir yumuşak karın oluşturan 'Kürt jeopolitiği' uzun dönemde aidiyet hissini en yoğun bir şekilde yaşadığı bölgesel bir güçle bütünleşme süreci içine görecektir. Uzun dönemde meselenin odak noktası bölge halkının aidiyet hissini pekiştiren bir kader birliği meşruiyeti ile çözümlenecektir." (s. 448-449)

Yani Bakan Davutoğlu'na göre, Türkiye-Iran-Irak ve Suriye'ye dağılmış olan Kürtler, aidiyet duygusunu en kuvvetli hissedecekleri ülkeyle (?) eni sonu birleşecekler. Tabii bu birleşme sırasında diğer üç ülke de bölünmüş olacak!

Üstelik Bakan Davutoğlu'na göre "Türkiye, Kürt nüfus barındıran diğer bölge ülkelerine göre önemli avantajlarına sahiptir!" (s. 449)

"Büyük Teorisyen" olarak sunulan, müthiş "domino teorisi" (bölgedeki iyi bir gelişmeyi iyi gelişmeler, kötü bir gelişmeyi kötü gelişmeler izler!) en çok satan ABD gazetelerine konu olan Davutoğlu, 2001 yılında işte bunları yazıyor.

Dışişleri Bakam olarak atanan Ahmet Davutoğlu'nun kitabı ve görüşleri, '"Kürt açılımı' yerli mi, yabancı mı?" tartışmalarına da ışık tutuyor. (3 Eylül 2009)

Her şey ortada değil mi?
Kürt kapanıdır bunun adı.

XX. yüzyıl başında Ortadoğu'yu kanlı cetvelle kesip biçenler, 100 yıl sonra yine aynısını uygulamaya çalışıyorlar. İsrail'in yanına, İsrail'in himayesinde bir Kürdistan kurdurmaya çabalıyorlar. Bunu da Türkleri, Arapları, Kürtleri birbirine kırdırarak yapıyorlar...

Bu görevi de, ne yazık ki ne devlet adamlığı tecrübesi ne de tarihsel bilinci olan politikacılar, veriyorlar...

Sekizinci bölüm

Başbakanın biyografisine bir katkı

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan zaman zaman giyimiyle medyanın gündemine gelen bir isim. Genelde yapılan haberler övgü dolu. Bizim topraklarımızda henüz "estetik" ile "süsleme" farkı pek bilinmediği için övgüler bazen insanı şaşırtıyor.

Diyanet İşleri başkanının cüppesi dikkatinizi çekiyor mu?

Her geçen yıl cüppe daha süslü hale geliyor. Önce bir soralım: Bu cüppe örfi mi, dini mi?

İslam'da cüppe var mı?

Hz. Muhammed namaz kılarken özel bir giysisi var mıydı? Yoktu. Dört halifenin özel bir cüppesi, kıyafeti var mıydı? Yoktu. Demek ki İslam'da cüppe yok.

Son yıllara kadar Diyanet İşleri başkanları sade, beyaz bir cüppe giyerlerdi. Sedefler, kaftanlar yoktu öyle.

Peki, Neden her geçen Yıl Diyanet işleri başkanının cüppesi süslü hale geldi? Nereden çıktı bu sedef düğmeler, kaftanlar?

Nasıl sormayız: Özlenen Osmanlı şeyhülislamlığı mı?

Neyse konumuz bu değil...

Konumuz odatv.com'da yer alan bir haber.

Habere göre, Emine Erdoğan her ayın belli günleri birkaç yakın arkadaşıyla akşam saatlerinde İstanbul Kanyon'daki Harvey Nichols mağazasına gidiyor. Nedense gidişini gizliyor; örneğin mağazaya garaj kapısından giriyor.

Herhalde güvenlik için!

Bu arada yine güvenlik için olacak Harvey Nichols mağazası Emine Erdoğan gelmeden birkaç saat önce müşterilere kapatılıyor.

Emine Erdoğan Harvey Nichols'ın satış danışmanları eşliğinde alışverişini yapıyor. Yine kimselere görünmeden asansörle direkt garaja iniyor ve kendisi bekleyen araçlarla Kanyon'dan ayrılıyor.

Haber böyleydi.

Bu haberden sonra Emine Erdoğan odatv.com'u mahkemeye ver-

di. 5 000 TL'lik tazminat davası açtı. Emine Erdoğan dava dilekçesinde kişilik haklarının zedelendiğini öne sürdü.

Alışveriş merkezinden alışveriş yapmanın bir hakaret olarak görülmesi ilginçti!

Dava, Ankara 10. Sulh Hukuk Mahkemesi'nde görüldü.

Herhalde mahkeme heyeti de böyle bir davayla ilk kez karşılaşmış olacak ki, davada tazminat koşullarının oluşmadığına karar verdi. Yani Emine Erdoğan'ın açtığı davayı reddetti.

Böylece Emine Erdoğan hayatında ilk kez bir medya kuruluşuna açtığı davayı kaybetti.

Dünyanın her yerinde başbakan eşlerinin kıyafetleri, nereden alışveriş yaptıkları haber olarak medyada yer alır. Fransa'da yaşanan sıcak bir olayı örnek vermeliyim:

Fransa'da hükümet yanlısı *Le Figaro* gazetesi, Fas asıllı Adalet Bakanı Rachida Dati'nin fotoğrafından, parmağındaki 16 000 euro'luk yüzüğü silince büyük bir skandal patladı.

Evet, *Le Figaro*, Dati'yle yapılmış röportajda kullanılan fotoğrafta Dati'nin parmağındaki Chaumet marka 15 900 euro (yaklaşık 33 500 YTL) değerinde elmaslarla süslü yüzüğü fotoshop yöntemiyle silmişti.

Olay, *Le Figaro* gazetesinin "yandaş medya" olmakla suçlanmasına yol açtı.

Bu suçlamalar üzerine, *Le Figaro'mm* görsel yönetmeni Debora Altman, "Dati'nin kararımızdan hiç haberi yok. Kendi inisiyatifimizle yaptık. Ve kararımızdan pişman değiliz. Gösterişli yüzüğün sözlerinden daha fazla göze çarpmasını istemedik" savunmasını yaptı.

Hatırlanacağı üzere Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün eşi Hayrünnisa Gül'ün bir serginin açılışında parmağında bulunan yüzük de Türkiye'de konu olmuştu.

"Firs Lady" Hayrünnisa Hanım'ın parmağında; 65 000 YTL'lik tek taş topaz "İstanbul yüzüğü"nde Ayasofya ve Topkapı Sarayı'nın motifleri vardı.

Yüzük bizim medyada Bayan Gül'ün şıklığını artırdığı için övülmüştü! Neyse... İki ülkenin iki kültür, iki medya arasındaki farkı bu diyelim! Suudi Arabistan kralının hediye ettiği mücevher iddialarına ise hiç girmeyelim.

Konumuza dönersek, Emine Erdoğan politikacı eşlerinin kıyafetlerinin haber olduğunu iyi bilir.

Harvey Nichols mağazasından alışveriş yapmasını "kişiliğine hakaret" olarak görmesi için bir nedeni olmalı kuşkusuz.

Niye bu kadar tepki göstermişti acaba?

Bu soru önemli.

Çünkü odatv.com'un Erdoğan ailesi için yaptığı şu haberlere nedense hiçbiri bir tepki göstermedi...

Bu haberlerden biri Verso Strateji Uzmanı Erhan Göksel'in "Başbakan'a soru" başlığı altında dostlarına attığı şu mesajdı:

BAŞBAKAN,

- 23.7.2001 tarih ve 2501 sayılı gider pusulası ile A. Burak Erdoğan'a altın takı bozdurma ödemesi yapan Asgold AŞ 262.802.364.000 TL ödedi mi?

- 23.7.2001 tarihinde oğlunuz Burak Erdoğan, altın takı bozdurma ödemesi yapan Asgold AŞ'den aldığı 262.802.364.000 TL'yi size borç mu verdi?

- 2001'de oğlunuzdan aldığınız 262 milyar TL tutarındaki borcun ödendiği, ancak 7 Şubat 2006 tarihli mal beyanınızda gözükmediği doğru mu?

Bu sorular nedeniyle odatv.com'a bir açıklama gelmedi. Dava da açılmadı. Gerçi sonra Erhan Göksel Ergenekon soruşturması nedeniyle gözaltına alınıp sorgulandı; ama bunun bu sorularla bir ilgisi var mıydı, bilemem...

Devam edelim:

Sonra yerel seçimler döneminde CHP'li Kemal Kılıçdaroğlu ortaya bir isim attı: Ekrem Tosun.

Ardından Kılıçdaroğlu şunu sordu: "Başbakan Ekrem Tosun'u tanıyor mu?"

İş hemen anlaşıldı. Ekrem Tosun meselesi açığa çıktı.

Artık Türkiye bir ismi yakından tanıyor: Cihan Kamer.

AKP döneminde yıldızı parlayan işadamlarından. Hangi "değerli taşı" kaldırsanız altından Cihan Kamer çıkıyor:

Bir bakıyorsunuz Fenerbahçe yönetim kurulunda... Bir bakıyorsunuz İstanbul'daki sel felaketinde yedi şoförün öldüğü dere kenarındaki TIR garajının sahibi.

Neyse konumuz Cihan Kamer değil; gün gelir AKP'nin işadamları da kitap olur! Konumuza dönersek:

Hani, Erhan Göksel, Burak Erdoğan'ın altınlarını sormuştu.

İşte bu Ekrem Tosun bu altınların akıbetinin ortaya çıkmasına neden oldu.

Burak Erdoğan'ın eşi Sema ile Recep Tayyip Erdoğan'ın diğer oğlu Bilal ortak olup İstanbul Atatürk Havaalanı freeshop bölümünde bir altın mağazası açtılar.

Atagold firmasına ait mağazanın hepsine sahip değillerdi, diğer ortakları Cihan Kamer ve Ekrem Tosun'du.

Kılıçdaroğlu'nun sorduğu Ekrem Tosun, Erdoğan ailesinin ortağıydı. Bu ortaklıktaki sermayeleri düğün takılan mıydı, bilinmez!

Ancak Erdoğan ailesinin çocukları ticari hayatta çok aktiftiler. Örneğin, Başbakan Erdoğan'ın Necmettin Erbakan'dan dolayı adına Necmettin Bilal ismini verdiği genç yaşındaki başarılı oğlunun sadece kuyumcu mağazası yoktu; kozmetikten fast-food zincirine kadar birkaç şirketi daha vardı. Maye Dış Ticaret, Doruk Izgara Limitet Şirketi, Atagold AŞ...[24]

Emine Erdoğan Harvey Nichols mağazasından alışveriş yaptığını yazanları mahkemeye veriyor, ama oğlu Bilal Erdoğan ABD'nin ünlü makyaj malzemesi üreticisi Bellapierre Cosmetic ürünlerinin Türkiye'de ortaklık yapmasına onay veriyor. Demek ki Emine Hanım'ın meselesi Harvey Nichols mağazasından alışveriş yapması değildi. Neydi peki?..

Bilal Erdoğan iyi de para kazanıyor anlaşılan; ABD'de 261 500 dolara ev aldı.

Düşünsenize başarıyı; babaları 1994'te İstanbul belediye başkanı olarak gösterdiği mal beyanında, sadece 5 110 lira serveti vardı.

Her ne kadar ünlü *Forbes* dergisi **dünyanın en zengin politikacıları arasında Başbakan Erdoğan'ı 8. sırada** gösterse de ben inanmıyorum. Güya Erdoğan'ın serveti İngiltere kraliçesinden, Norveç kralından, Monako prensinden filan fazlaymış!

Servetini bilmem ama Erdoğan kim ne derse desin politikada son derece başarılı oldu.

Yahudi cesaret madalyalı ilk Müslüman mücahitti!

Bu madalyanın önemi büyüktür...

1906'da New York'ta Yahudi bankerler tarafından kurulan; misyonu, İsrail devletini kurmak ve Siyonizm'i dünyaya egemen kılmak olan, , dünya Musevi örgütlerinin çatısı kabul edilen AJC (ABD Yahudi Kongresi), sadece Siyonist önderlere layık gördüğü **cesaret madalyasını kuruluşundan beri ilk kez Müslüman bir siyasetçiye verdi: Başbakan Erdoğan'a**.

Keza Yahudilerin diğer örgütü **ADL (Anti Deformation Launge) de Başbakan Erdoğan'a üstün hizmet madalyası verdi. Bakın, bunlar kolay kolay kimseye verilen ödüller değildir**.

Helal olsun deyip biz diğer oğlu Ahmet Burak Erdoğan'dan devam edelim...

Başbakan Erdoğan"ın babasının adını verdiği Ahmet Burak Erdoğan'ın Bumerz ve MB isimli iki denizcilik şirketinde yönetim kurulu üyeliği ve ortaklığı var.

****

24. Necmettin Bilal Erdoğan Harvvard'da master yaptı, John Hopkins'te doktora yaparken birden yurda dönüp bir aylık askerlikten yararlandı. Askerlik biter bitmez de Türkiye'de fast-food zinciri kurdu. Bu kadar ilim irfan okuma bunun için miydi?

Peki, hepsi bu kadar mı?

Acaba başbakanın oğullarının yurtdışında şirketleri var mı?

Henüz uluslararası belgelere ulaşamıyoruz, ama güvenilir kaynaklarımızın aktardığına göre böyle bir şirket var. Bu şirket deniz taşımacılığı yapıyor ve bünyesinde 10 kadar gemi barındırıyor. İddia bu.

Ama şu iddia değil...

İstanbul'un son dönemde yıldızı parlayan Emirgân sırtlarında Reşitpaşa Aykan Sokak 10 numarada güzel bir villa var.

Bir genç adam, bir gün Aykan Sokak 10 numaradaki villayı gezdi, beğendi. Kısa süre sonra bir başka adam geldi ve villa sahibine, "Kaça satarsınız?" diye sordu.

Villanın sahibi bir Avusturyalıydı. Avusturyalı, mülkünü satmak niyetinde olmadığını için uçuk bir fiyat söyledi: "1 milyon 750 bin dolara satarım."

Alıcı, hiç üstelemedi; pazarlık bile yapmadı. Avusturyalı mülk sahibine 500 bin dolar nakit **ön ödeme yaptı**. Villanın içinde kiracı çıktıktan sonra tapu devri yapıldı. Devir esnasında bedelin bakiyesi, yani 1 milyon 200 bin dolar ödendi.

Dikkat ediniz, paralar hep nakit ödeniyor.

Villayı satın alan genç adam çok mutlu oldu; ortağı olduğu şirketi villaya taşıdı.

Bu genç adam, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın büyük oğlu Ahmet Burak'tı.

Şirketin adı: Bumerz Denizcilik ve Ticaret Anonim Şirketi'ydi.

1 milyon 750 bin dolara villa alan bu şirketin sermayesi ne kadardır dersiniz? Şirket sermayesi, Aykan Sokak 10 numaraya taşınırken 1 milyon liraydı. Yani villanın fiyatı, şirket sermayesini aşıyor.

Peki, bu nasıl oluyor?

Her şeyi de bana sormayın!

Bumerz şirketinin ilk adı Turkuaz'dı.

Aralarında Burak Erdoğan'ın bulunduğu beş ortak, 10 Nisan 2006'da bir milyon lira sermayeyle Turkuaz'ı kurdu, ilk adres Üsküdar İmrahor Mahallesi'ndeydi.

Ortaklar arasında başbakanın, ağabeyi Mustafa Erdoğan ile eniştesi Ziya İlgen ve 2001 yılında Burak Erdoğan'ın kayınpederi olan Osman Ketenci yer aldı.

Burak Erdoğan, 250 bin liralık sermayeyle şirketin yüzde 25'ine sahipti. Yüzde 25'er pay sahibi diğer iki isim ise büyük enişte İlgen ile amca Erdoğan'dı.

Aradan beş ay geçti; şirket olağanüstü genel kurulu topladı. Genel kurul, Plakçılar Çarşısı olarak bilinen Unkapanı'ndaki IMÇ 2. blokta gerçekleşti.

Şirketin yeni unvanının Bumerz'e dönüştürülmesi ve şirketin 1 milyon 750 bin dolara satın alınan Aykan Sokak 10 numaradaki yeni mekânına taşınması kararı alındı. Resmi kayıtlara göre bu tarihte şirket sermayesi halen bir milyon liraydı.

Aradan altı ay geçti, ortaklar yeniden bir araya geldi. Bumerz'in 2006 yılı olağan genel kurulu 7 Şubat 2007 tarihinde toplandı. Şirket sermayesi 1 milyon liradan iki milyon liraya yükseltildi. Burak Erdoğan'ın sermaye taahhüdü de 250 bin liradan 500 bin liraya yükseltildi.

Ne tempo değil mi?

Nisan 2006'da 1 milyon lira sermayeyle şirketi kur, beşinci ayın sonunda 1 milyon 750 bin dolara villa ofis al, altı ay sonra da sermayeni 2 milyon liraya çıkar.

İlginç olan ise, Şubat 2007 tarihinden sonra sermaye artırımı filan olmaması. Oysa işe son derece hızlı başlamışlardı.

Acaba işler mi pek iyi değildi?

Unutmadan küçük bir not daha aktaralım.

Burak Erdoğan'ın villa komşuları arasında Remzi Gür ile Başbakan Erdoğan'a yakın, Sudan ve İran'da petrol ve gaz kuyuları alan çok zengin bir başka aile dostu daha bulunuyor.

Bu para işleri hep sıkıcıdır. Gelin, Erdoğan ailesinin denizciliğe merakının nereden geldiğine bakalım...

Başbakan Erdoğan'ın ataları

Başbakan Erdoğan İstanbul metrobüs hattının açılışında bir pankartla karşılandı: **"Son Osmanlı Padişahı I. Recep Tayyip Erdoğan!"** Başbakan Erdoğan'ın ailesinin Osmanlı Sarayı ile bir ilgisi var mıydı?

Gerçi aile içinde Başbakan Erdoğan'a "Sultanım", "Sultanımız" diye hitap ettiği söyleniyorsa da Dede Bakatalı Tayyip'in Osmanlı Sarayı'yla pek ilgisi yoktu...

Tarih, 8 Mart 1916.

Ruslar Rize'yi işgal etti.

Yöre halkı evini, bahçesini, hayvanını bırakıp Trabzon'a doğru kaçmaya başladı.

Ruslara en büyük yardımı Karadeniz'deki Rum ve Ermeni çeteler yaptı.

İki yıl önce İstanbul'dan Rize'ye gelen ve buradaki yerli halkın katılımıyla gücünü artıran Teşkilat-ı Mahsusa fedaileri bu kez işgalci güçlere karşı çete savaşı vermeye başladılar. Bu İttihatçı fedailerin arasında yöre de "Bakatalılar" olarak bilinen aileden kimseler var mıydı?

Tarih, 17 Kasım 1913.

Ayrılıkçı çetelerle, aynı onların yöntemlerini kullanarak gayrinizami

harp yapmak amacıyla paramiliter Teşkilat-ı Mahsusa kuruldu.

Teşkilat, Harbiye Nezareti'ne bağlıydı. Beş kişilik çelik çekirdek yönetim kadrosu vardı: **Dr. Nâzım, Dr. Bahaeddin Şakir, Yüzbaşı Atıf (Kamçıl), Binbaşı Süleyman** Askeri**, Emniyet Müdür Muavini Cemal Azmi**.

Başkan Süleyman Askeri'ydi.

Teşkilatın iki birimi vardı: Harici ve Dahili.

Harici bölümün görevi, cephe gerisinden sızarak sabotaj eylemleri düzenlemek, düşman hakkında istihbarat toplamak, düşman topraklarına gerilla tipi akınlar ve propaganda yapmaktı.

Dahili bölüm ise, yurtiçinde asayişi sağlamaktan, mahalli güçleri örgütlemekten, propaganda yapmaktan sorumluydu.

Sadece askerler değil siviller de -Mehmet Âkif (Ersoy)'dan Said-i Nursi'ye, İzmir'de ilk kurşunu atan Hasan Tahsin'den şair Mehmet Emin (Yurdakul)'a kadar- gönüllü olarak teşkilata katıldı.

Her kesimden ve görüşten insanı tek yüksek hedef birleştirmişti: Vatanı savunmak! Bu nedenle Kafkasya'dan Hindistan'a, Avrupa'dan Arabistan çöllerine kadar, sonuçta ömrünü çoktan tamamlamış bir imparatorluğu yeniden diriltmek için öldürdüler, öldüler, esir düştüler...

Tarih, 1 Kasım 1914.

Ruslar karadan ve denizden Karadeniz'e harekâta başladı. Rus donanması Karadeniz kıyılarını bombalarken, kara ordusu Artvin'i işgal etti.

Aynı günlerde Teşkilat-ı Mahsusa fedaileri İstanbul'dan Karadeniz'e geldi ve merkezi Trabzon'da bulunan Lazistan Müfrezesi Komutanlığı kuruldu. Bölgedeki neredeyse tüm erkekler silah altına alındı.

Kimler yoktu ki gönüllüler arasında; Tuzcuoğlu Memiş Grubu, Basaoğulları, Alemdaroğulları, Sipahioğulları, Mataracılar vs.

Bakatalı Tayyip bunlar arasında mıydı? Bilinmiyor!

Ermeniler kurmayı düşündükleri Büyük Ermenistan sınırları içine Doğu Karadeniz'i de katmak istiyorlardı. Rumlar da Ermenilerle ittifak halindeydi. Savaş sırasında Rus ordusuna destek veriyor, cephe gerisinde ayaklanma çıkarıyorlardı.

Trabzon Vilayeti salnamesinde merkez, Canik, Rize ve Gümüşhane'de 50 233 Ermeni vardı. Hepsi değil ama önemli bir bölümü iç bölgelere tehcir edildi. Ancak göç yollarında nakliye araçlarının olmaması, saldırılar ve hastalıklar yüzünden binlerce Ermeni öldü.

Bu arada sadece Ermenilere tehcir yapılmadı. 16 Haziran 1916'da eli silah tutan 15-50 yaş arasındaki Rumlar da Karadeniz'den uzaklaştırıldı.

Bu tehcir sırasında Bakatalı Tayyip görev yaptı mı? Bilinmiyor!..

ordusu Trabzon'a kadar yaklaştı.

Teşkilat-ı Mahsusa müfrezelerinin mevcudu bin kişiye kadar düştü. Bu fedailerin de tek yapabildikleri, Rus askerlerinin kıyafetlerini giyip içlerine sızıp eylem yaparak Rusları durdurmaya çalışmaktı.

Rize'nin Pekmezli köyünden Serdümen Recep, Çakıroğullu İsmail Ağa, İkizdereli Süleyman Sırrı, Mataracı Mehmet, Pazarlı Talatorzade Fevzi, Rizeli Lazoğlu Mustafa, kahramanlıklarıyla örnek oldular.

Rusya'daki Bolşevik Devrimi sonucu Ruslar çekilmeye başladı. Fakat Ermenilerin Karadeniz'i bırakmaya hiç niyeti yoktu. Teşkilat-ı Mahsusa ile aralarında kanlı çarpışmalar oldu. Rize, 2 Mart 1918'de kurtarıldı.

Bakatalı Tayyip kayıptı...

Potamya; Rize'nin Güneysu ilçesinin Osmanlı dönemindeki adıydı, ilçeye bağlı Tepebaşı (Singaz) ile Dumankaya (Pilihoz) köylerini birbirinden ayıran ve "Ayane Dağı" olarak bilinen tepede, Rus işgalinden kalma çadır direkleri bugün hâlâ mevcuttur.

Başbakan Erdoğan'ın baba tarafı Pilihozludur.

Babası bu köy doğumlu; Ahmet Erdoğan.

Dedesi ise Bakatalı Tayyip.

Ailenin kökü Osmanlı kayıtlarında 1835'e kadar gidiyor. Kırcasakallı Mehmet'in Mustafa ve Yunus adında iki oğlu var. Başbakan Erdoğan'ın ailesi Yunus'tan gelme... Kafkasya'dan geldikleri söyleniyor. Başbakan Erdoğan'a göre Gürcüler.

Yöre halkına göre ise Bakatalılar, Çeçen ya da Çerkez.[25] Dede Bakatalı Tayyip hakkında hemen hemen hiç bilgi yok. Çünkü Birinci Dünya Savaşı'nda kayboldu.

Rize'deki çarpışmalar sırasında şehit düştüğü söyleniyor. Düzenli orduda mı görev aldı, yoksa Teşkilat-ı Mahsusa müfrezelerinde mi yer aldı, pek bilinmiyor. Bilinen, Ermeni tehciri döneminde Karadeniz'de olduğu söylentisi, ittihatçı fedailere katıldığı yorumları da yapılıyor.

Dedesi konusunda Başbakan Erdoğan da -belki de sorulmadığı için- bugüne kadar hiç konuşmadı.

Başbakanın biyografisini anlatan kitaplarda da Bakatalı Tayyip'in adı yok.

Pilihoz köyündeki sarp kayaların olduğu tepenin en üstü, Ruslarla çarpışarak ölenlerin anısına "Şehitlik" adıyla biliniyor. Kim bilir Bakatalı Tayyip de oradaki isimsiz kahramanlardan biridir...

Kayıp Bakatalı Tayyip arkasında dul bir eş ve bir oğul bıraktı: Ahmet. Küçük yaşta babasız kalan Ahmet'i, bir iddiaya göre amcası, bir di-

****

ğer iddiaya göre üvey babası Molla Yunus büyüttü. Molla Yunus seferberlikte askere alınmadı; anlatılanlara göre, bunun sebebi çevrede eli kalem tutan eğitimli tek kişi olması.

Bakatalı Tayyip pek anımsanmasa da Molla Yunus ilçede tanınmış biri. İlginç bir karakter:

Hem Osmanlı döneminde İttihatçılara hem de Milli Mücadele döneminde Kuva-yı Milliye'ye destek veren Molla Yunus'un, Cumhuriyet devrimlerinin halk tarafından anlaşılması ve benimsenmesinde de önemli katkıları olduğu dile getiriliyor. Keza Rize'de Latin harflerini ilk öğrenen ve halka öğreten kişi olarak anılıyor. Rize'deki Şapka Devrimi'ne karşı çıkan yobazlara karşı duruşuyla hatırlanıyor.

Ahmet Erdoğan genç yaşında aynı köyden Fatma Hanım'la evlendi. 1929'da oğlu Hasan, bir yıl sonra da ikinci oğlu Muhammed dünyaya geldi.

Ahmet Erdoğan, ailesini köyde bırakıp İstanbul'a göçtü. Bütün göçmen Rizeliler gibi denizcilik yaparak hayatını kazandı. İstanbul'da Tenzile Hanım'la ikinci evliliğini yaptı.

Bu evlilikten de iki oğlu bir kızı oldu; Mustafa, Vesile ve... "Son Osmanlı Padişahı I. Recep Tayyip Erdoğan!"

Bugün Ahmet Erdoğan'ın yolunu torunu sürdürüyor. Torun Ahmet Burak Erdoğan, amcası ve eniştesiyle birlikte aile mesleği olan deniz taşımacılığını devam ettiriyor. Tabii bir farkla; Ahmet Erdoğan ücretli bir işçiydi, torunu ise patron...

Necmettin Bilal Erdoğan ise son şirketi Doruk Limitet Şirketi'yle baba mesleği gıda sektörüne girdi.

Başbakan Erdoğan Elif Sucukları'nın muhasebecisiydi. Sonra Sabri Ülker'in damadı Orhan Özkorur ile Yenidoğan Gıda Pazarlama ve Ticaret AŞ'yi ve eniştesi ve kardeşiyle Emniyet Gıda Limitet Şirketi'ni kurdu.

Başbakan Erdoğan ticarete devam etseydi ne kadar başardı olurdu acaba?

Bunu şu nedenle sordum; ticarette bu topraklarda herhalde en başarılı devlet adamı Sultan II. Abdulhamid!

II. Abdülhamid'i çok seven Başbakan Erdoğan, padişahı kendine örnek alıyor olabilir mi?

Ekonomik krizden zengin çıkan bir padişah

Son iki yıldır dünya finans kriziyle yatıp kalkıyoruz.

Bankaların durumu, borsa, döviz ne olacak herkes merak içinde.

Bu topraklar benzer mali krizi XIX. yüzyılın son çeyreğinde de yaşadı. Ve o mali krizi, borsada akıllı oynayarak lehine çeviren bir Osmanlı padişahı vardı: II. Abdulhamid!

Akıl hocası kimdi?

Dudak uçuklatacak serveti sadece borsada oynayarak mı kazandı? İşte farklı bir padişah portresi...

> Şehzadeliğimde üç dört ayda bir maaş çıkar, onu da kaime veya metelik para olarak verirlerdi. Ben de koyun ticareti yapardım. Maslak çiftliğinde ekin de ektirirdim, lakin ondan fayda olmazdı. Asıl fayda koyun ticaretindeydi. Senede beş-altı yüz merinos koyun getirirdim. Bunların yavrularını, sütünü yapağını değerlendirir; kısır olanları kasaplara satardım. Ertesi sene başka sütlü koyunlar satın alırdım. Senede koyun başına bir mecidiye kâr bırakırdı. Bu iş çok kârlıdır. Üstübeç de Venedik'ten gelir, boyacılar kullanır, ben daha ucuza satardım. Herkes benden alırdı. Ondan da istifade ederdim. Diğer şehzadeler borç içindeydiler. Çünkü ticaret bilmezler, çalışıp kazanmazlardı. Kazanmak, iş yapmak da bir hünerdir.

Şehzadeliği döneminde ticarete başlayıp Osmanlı'nın en zenginlerinden biri olan Sultan II. Abdülhamid'in servetinin kaynağı sadece buğday-koyun-boya ticareti miydi?

Bilinir ki, ticaret ve ekonomiyle yakından ilgilenen ilk Osmanlı padişahıydı, ilgisi sadece ticaretin pratiğiyle de sınırlı değildi. XIX. yüzyılın ikinci yansına damgasını vurmasına rağmen adı gölgede kalmış aydınlardan Münif Paşa'dan iktisat dersleri aldı.

Ve bir gün...

Şehzadeliği dönemiydi.

Osmanlı devleti yayınladığı "İrade-i Seniye"yle borçlarını erteleme kararı almıştı. Çünkü hazinesi tamtakırdı.

Bu kötü ekonomiden Dolmabahçe Sarayı da etkilendi.

Şehzade Abdulhamid zamanında alamadığı maaşını kırdırmak için saraya rahatlıkla girip çıkan, Osmanlı Hanedanı'na borç para bulan Rum Banker Yorgo Zarifi (1807-1884) ile tanıştı.

Yorgo Zarifi, kayınpederi Çelebi Dimitraki ile "Zafiripulos&Zarifi" işletmesinin ortağıydı. Galata Borsası'nın en tanınmış isimlerinden biriydi.

Bankerler, Osmanlı devletinin dış ticaret açıklarının kapatılması için gerekli olan yabancı kredileri bulan kişilerdi. Bir yanda Galata bankerlerinden; G. Tubini, Mihran Düz Bey, Köşeoğlu Agop, J. Lorando, Mısırlı Andon Bey "Credit General Otoman" ile; diğer yanda Zarifi, Baltazzi, Boğos Mısırlıoğlu, Zafıripulos, Oppenheim, S. Sulabch, Kristaki, J. Kamondo "Societe Generale Ottomane" ile Osmanlı devletinin iki kasası durumundaydılar.

Bankerler aynı zamanda Osmanlı Hanedanı mensuplarının kişisel ihtiyaçları için de kredi/borç veriyorlardı!

Banker Yorgo Zarifi, sadece Şehzade Abdülhamid'le değil, Veliaht Murad ve Padişah Abdülaziz'le de görüşüyordu.

Abdülhamid kardeşleri arasında en çok Murad'ı seviyordu; onunla sıkça görüşüyordu. Banker Zarifi'yi onun aracılığıyla mı tanımıştı acaba? Bilinmiyor.

Bilindiği gibi Murad, amcası Sultan Abdülaziz'i tahtan indirmek için Midhat Paşa gibi siyasiler, Harp Okulu Komutanı Süleyman Paşa gibi askerler ve yukarıda isimlerini yazdığımız Yorgo Zarifi gibi bankerlerle işbirliği yaptı. Amacına ulaştı ama ruh sağlığı bozulduğu için tahtan indirildi.

Abdülhamid, padişah olup fırsatını yakalayınca, amcası Abdülaziz ve çok sevdiği kardeşi Murad'ın başına gelenlerin tüm sorumlularını, -ayak işlerine bakanları bile- cezalandırdı. Ancak nedense Banker Zarifi'ye dokunmadı. Rum banker, Yıldız Mahkemesi'ne bile çıkarılmadı.

Niye acaba? İşin ucunda para vardı:

Abdülhamid şehzadeliği döneminde o kadar parası vardı ki cülus bahşişi olarak dağıtılan 60 bin altını kendi cebinden verdi. Servetinin kaynağı 1864 yılında Havyar Han'da faaliyete başlayan kambiyo ve menkul kıymetler borsasında Banker Zarifi aracılığıyla esham (hisse-borç senedi) alıp satmasıydı.

Zarifi, padişahın mali danışmanıydı; zenginleşmesinin aracıydı.

Bu nedenle Banker Yorgo Zarifi'ye dokunmadı.

Hatta, Meclis-i Mebusan'ın 22 Ocak 1878 tarihli oturumunda Aydın Mebusu Hacı Ahmed Efendi bölgesindeki köylülerin palamut gelirlerine devletten alacaklarına karşılık el koyan Banker Zarifi'yi şikâyet etti. Saray bu sözleri hiç duymak istemedi.

Rum tüccarlarına genellikle **"çorbacı"** deniyordu. II. Abdülhamid de bu nedenle Banker Zarifi'ye hep "Çorbacı" diye hitap etti. Ve, "Çorbacıdan sadece finansal kurumların işleyişi hakkında özel bilgiler almakla kalmadı, parasını borsada nasıl değerlendireceği konusunda akıl da danıştı.

O dönemde de sıkça yapılan borsa spekülasyonlarından Banker Zarifi aracılığıyla yararlandı. Örneğin, 1873'ten başlayarak Avrupa'yı etkileyen mali krizden tutun da, Güney Afrika'daki bulunan altın madenlerine kadar çeşitli spekülasyonlardan haberdar oldu.

Mabeyn Başkâtibi Tahsin Paşa "hatıratı"nda ilişkilerini şöyle yazdı:

> Mösyö Zarifi, Abdülhamid Efendi'nin iskonto ettiği maaşlarını gene kendi nezdindeki hesab-ı carisine kaydeder ve bunlara bir faiz yürüterek, gerek bunun hasılım ve gerek çiftliğinden ve diğer bazı emlak ve akarından aldığı gelirleri kârlı işlerde kullanırdı. Abdülhamid Efendi'nin, Mösyö Zarifi'yi sık sık kabul ederek her ziyarette kendisiyle para işleri hak-

kında görüştüğünü ve servetinin idaresini teftiş ve takip ettiğini saray emektarlarından işittiğim gibi bizzat kendisi de bunu anlatır dururdu.

Abdulhamid iktidara geldiğinde Banker Yorgo Zarifi artık 70 yaşına gelmişti. Ancak dinçti. Padişahın huzura en çok kabul ettiği banker olmakla kalmamış, en çok görüştüğü kişi de olmuştu.

Abdulhamid tüm mali bilgisini bu ünlü bankere borçluydu.

Ve Banker Yorgo Zarifi sayesinde Galata liberalizminden etkilendi; ekonomik liberalizmden yana oldu.

II. Abdulhamid ekonomide öyle bir liberalizmden yanaydı ki, Mekteb-i Mülkiye'de iktisat derslerinin programını bizzat kendisi belirtiyordu Osmanlı'da liberalizmin öncüleri; Sakızlı Ohannes Paşa'nın *Mebadi-i îlm-i Servet-i Milel* ve idadilerde okutulan Mehmed Cavid'in *Ilm-i İktisat* favori kitaplarıydı.

Öğrencilerin ticaretle ilgilenmelerini çok arzuluyordu.

Osmanlı insanının ticaretle ilgilenmemesine kızıyordu. "Avarelik her sınıf halkımızda öyle kökleşmiş, öyle bir tabiat haline gelmiştir ki, haklı olarak bütün felaketlerimizin sebebi olduğu ifade edilebilir" diyordu.

Ama kendisinin kişisel kuruntuları-kuşkuları gelişmenin önündeki en büyük engeldi. Döneminde elektrik, telefon, uçak gibi teknolojik gelişmelere; anonim şirket, ticaret borsası gibi kapitalist gelişme potansiyellerine soğuk baktı. Anonim şirketleri, ülke gelişmesinin değil padişaha karşı menfi düşüncelerin geliştirileceği yerler olarak gördü.

Banker Yorgo Zarifi'nin adını taşıyan torunu Yorgo Leonida Zarifinin *Hatıralarım* adlı kitabında yazdığına göre ailece görüşürlerdi. Örneğin, Leonida Zarifi doğduğunda II. Abdulhamid Zarifılere hediye göndermiş; annesi Froso Zarifi de teşekkür için padişahın analığı Perestu Kadın'ı ziyaret etmişti.

Yine kitaptan öğrendiğimize göre Banker Yorgo Zarifi 27 Mart 1884'te vefat ettiğinde II. Abdülhamid'le arası bozuktu.

Banker Zarifi, 1877-78 Savaşı sırasında devlete açtığı kredilerle savaşın finansmanına önemli katkıda bulunmuş, fakat açtığı avansların yüksek faizleri ve ağır şartları padişahı bile rahatsız eder boyuta ulaşmıştı. Dargınlığın sebebi bu olabilir miydi? Ya da daha kişisel miydi? Neyse.

Banker Zarifi'nin ölümü aradaki soğukluğu giderdi, II. Abdulhamid Banker Zarifinin başta eşi Eleni olmak üzere ailesini yemeğe davet etti, ilişkiler düzeldi.

> Bir sabah, Sultan'ın bir emir eri atıyla Galata'ya gelerek acilen babamla konuşmak ister. Babama saraydan beklendiğini iletir. Babam acilen Yıldız Sarayı'na gider. Sultan Hamid onu hemen kabul eder. "12 sene ön-

ce" der Sultan, "baban beni alacaklarımın pençesinden kurtardı, borçlarımı ödedi ve mali durumunu düzeltti. Şimdi kardeşim Reşad aynı durumda, Onu bulunduğu çıkmazdan kurtarmanı rica ediyorum." Babam elinden gelen her şeyi yapacağına söz verir.

Banker Leonida Zarifi elinden geleni yapar, bir iki kez Veliaht Reşad'la görüşmeye gider. Son gidişinden bir gün sonra Yıldız Sarayı'na davet edilir. II. Abdulhamid bu kez kızgındır. Sertçe, "Sen benim düşmanlarımla bir olup bana komplo mu kurmaya çalışıyorsun?" der. Ardından artık kardeşinin hesaplarıyla ilgilenmemesini emreder.

II. Abdulhamid, bankerlerin amcası Abdülaziz'e ne yaptıklarını iyi biliyordu; Banker Yorgo Zarifiye güveniyordu, ama oğlu Leonida Zarifiden emin olamamıştı... Ancak zamanla ona güvenip onunla da işbirliği yapmayı sürdürdü.

II. Abdulhamid Banker Zarifi'den kötü huylar kapmış mıydı?

Abdülhamid'in servetini ülke ekonomisinde değerlendirmek yerine, büyük ölçüde Avrupa bankalarında ve yabancı sermaye piyasa spekülasyonlarında değerlendirmesi şaşırtıcıydı.

Şaşırtıcı olmasının bir nedeni de, ekonomi dersleri aldığı Münif Paşa'ya bir mektubunda yazdıklarıydı. Mektubunda amcası Abdülaziz döneminde zenginleşen bürokratların paralarını yurtdışı bankalarına yatırmalarını ağır bir dille eleştiriyordu!

Oysa kendisinin Deutsche Bank, Barclay Bank, Credit-Lyonnaise gibi Avrupa bankalarında hesabı vardı!

Ve servetine servet katmaya devam etti...

II. Abdülhamid'in malvarlığına birkaç örnek verelim:

- İstanbul Sultanhamamı'ndaki İzmirli Hanı
- İstanbul Direklerarasında Letafet Apartmanı
- İstanbul Gedikpaşa'daki tiyatro arsası
- Eyüp Kopçageçidi'ndeki 21 dönüm tarla
- Eyüp'te 18 dönümlük Bahariye Kışlası
- Kâğıthane'de 20 dönüm arazi
- Kâğıthane'de Silahtarağa Çiftliği
- Bakırköy'de 70 dönüm arazi
- Bakırköy Veliefendi Çayırı
- Dolmabahçe'de 30 dönüm bostan
- Küçükçekmece'de Burunsuz Mandıra Çiftliği
- Nişantaşı'nda Celaleddin Paşa Konağı, Kâmil Paşa Konağı
- Teşvikiye'de bir dönüm arsa
- Beşiktaş'ta 2 dönüm bağ, 3 dönüm arsa

- Arnavutköy Akıntı Burnu'nda gazino ve müştemilatı
- Ortaköy'de Dalyan Mahallesi ve Ali Saib Paşa Yalısı
- Kuruçeşme önündeki ada (Galatasaray Adası)
- Kartal Soğanlık Köyü'nde köşk ve 3 dönüm arazisi
- Kartal'da Alemdağı Çiftliği, Çakmak Çiftliği ve 21 parça tarla
- Paşabahçe Ircirli Köyü'nde 40 dönüm arazi ve şişe fabrikası
- Beykoz'da 40 dönüm bostan, 3 bahçe, 6 tarla, 2 çayır, 3 arsa, 1 bağ, 1 dükkân ve yalısıyla Tokat Çiftliği, Yalnız Servi Çiftliği
- Beykoz'da Abraham Paşa'dan alınan 38 dönüm arazi ve üzerindeki müştemilat ve teferruatıyla çiftlikler
- Fenerbahçe'de tarla, çayır, kahvehane
- İzmit'te 3 dönüm bahçe, İzmit Çiftliği
- Geyve'de 26 dönüm Balabal Çiftliği
- Şişli'de izzet Paşa Çiftliği
- Çatalca ve Çekmece'de; Filifos Çiftliği, Kaparya Çiftliği, Safra Çiftliği, Kılıçali Sağır Çiftliği, Silivri Çiftliği, Bosna Çiftliği, Sazlı Bosna Çiftliği, Haraççı Çiftliği, Papas Bergos Çiftliği, izzettin Çiftliği, Tozalak Çiftliği ve Yahya Bey Kışlası
- Yalova 11 odalı han, hamam, 17 odalı otel, 7 odalı misafirhane, dükkân, fırın, 2 500 dönüm orman
- Mihalıç'ta; Çeribaşı Çiftliği, Melda Çiftliği, Cambaz Çiftliği, Ekmekçibaşı Çiftliği, Kayseri Çiftliği, Orta Çiftliği, Keçifdere Çiftliği, iskele Çiftliği, Kızıllar Köyü'nde 24 parça gayrimenkul, Akköprü köyünde 280 dönümlük Paris Bey arazisi, yine aynı köyde 308 dönümlük Hızır Bey arazisi
- Burdur Ağlasun'da Çeltikçi Çiftliği
- İzmir'de Hayrettin Çiftliği
- Tire'de Meşhet Çiftliği
- Akhisar'da Rahime Çiftliği
- Nazilli'de 7 000 dönüm arazisiyle Bilare Çiftliği
- Keşan'da Türkmen Çiftliği
- Babaeski'de Keçili merası
- Havza'da Pavli Köyü arazisi vs vs vs.

Peki, II. Abdülhamid'in mirasına ne oldu? "Paran var mı derdin var" sözünü doğrular gibi II. Abdülhamid'in serveti uzun yıllar Türkiye gündeminden düşmedi.

1908 Temmuz Devrimi olunca II. Abdülhamid, yeni gelen iktidara hoş gözükmek için ya da ittihatçıların baskısıyla, 8 Eylül 1908'de bir kısım mal ve gelirlerini devlet hazinesine devretti.

31 Mart (1909) Ayaklanması'nı takiben tahtan indirilen II. Abdülhamid'in tapuya **kayıtlı mallarının çok büyük bir kısmı devlet hazinesine geçirildi.**

bu malları (işgalci ülkelerden kaçırmak için mi acaba?) tekrar Hazine-i Hassa'ya iade etti. Böylece II. Abdülhamid'in ailesine miras hakkı doğdu. Ancak işgal güçleri Sevr Antlaşmasıyla (madde 240) bu mallara el koydu.

II. Abdülhamid'in mirası Lozan Antlaşması'nın da gündemine geldi. Tam manasıyla çözülemedi. Öncelikli mesele gayrimenkullerin bir bölümünün Türkiye sınırları içinde olmamasıydı; artık o topraklar işgal edilip koparılmıştı. II. Abdülhamid'in ailesi yurtdışında bu topraklar, çiftlikler, petrol kuyuları vs için dava açsa da hiçbirini kazanamadı. Almanya imparatoru Wilhelm'in şahsi servetini iade edenler nedense aynı hukuki hakkı II. Abdülhamid'in vârislerine göstermedi!

3 Mart 1924'te **Osmanlı Hanedanı yurtdışına çıkarılınca padişahların tapuya kayıtlı tüm malvarlığına el konuldu.** II. Abdülhamid'in vârislerinden Bedri Felek, Müşfika Hanım ve *dahi* sonra Müşfika Kayasoy ile Emsalinur Hanım çeşitli girişimlerde bulunsalar da isteklerini alamadılar.

Bu arada meseleyi çözeceğini belirtip devreye giren diş hekimi Sami Günzberg gibi hanedana yakın bazı "iş bitiriciler" mirasçılardan hayli para kopardılar.

Daha sonraki yıllarda hanedan mensuplarının yurda girişleriyle ilgili yasalar değiştikçe buna paralel miras davaları açıldı, ama bunlardan da bir sonuç çıkmadı.

Son olarak üç yıl önce, II. Abdülhamid'in Fransa'da yaşayan torunu Cemil Adra dava açtı. Hukukçular, "Bugünkü yasalarımıza göre zor" deyip torun Adra'ya AİHM'e gitmesini salık verdiler.

Anlayacağınız, ölümünün 90. yılında II. Abdülhamid'in mirası hâlâ tartışma konusuydu...

İşte gizli kasalar

Tayyip Erdoğan'la başladık nereye geldik!

Asıl sorumuz şuydu: Başbakan Erdoğan ticaret hayatında kalsaydı başarılı olur muydu?

Ne bileyim *İslâm* dergisinin bir dönem fedakâr mücahitleri gibi zamanla 350 milyon dolarlık iş merkezine ortak olabilir miydi?

Bir Zahid Akman, bir Zekeriya Karaman kadar başarılı olur muydu?

Bir dönem de Süleyman Mercümek vardı; Bosna yardım paralarını "iç ettiği" iddiasıyla yargılanmıştı.

Biraz geçmişi bilenler; Necmettin Erbakan'ın kayıp trilyonlarını, Süleyman Mercümek'i ya da **Yimpaş**, Kombassan, Mas, Jet-Pa, **Endüstri Holding**'i hatırlarlar.

Peki, siz, **Mehmet Satoğlu**, **Tahsin Armutçuoğlu**, **Gürgen Mazhar Bayatlı**, **Beşir Darçın** isimlerini duydunuz mu?

Bunlar kimdi?
Kimlerin gizli kasasıydı?
Neden yargılandılar?
Sonra nasıl ortadan kayboldular?
Gelin önce biraz gerilere gidelim.

Tarikat, siyaset, ticaret üçlemesiyle ilk kez Nakşibendi Gümüşhanevi Dergâhı karşılaştı.

Şeyh Ahmed Ziyaüddin, 1838 Osmanlı-Îngiliz Ticaret Antlaşması'yla Anadolu'ya gelen yabancı sermayeye karşı, ulusal pazarı korumak için "yardım sandıkları" kurdu. Toplanan zekâtlar, yoksullaşan esnaflara aktarılarak milli sermaye korunacaktı.

Şeyh Ahmed Ziyaüddin tüccar bir ailenin çocuğuydu. Bu nedenle bu hareketi kişisel olabilir miydi? Hayır.

Çünkü yıllar sonra, 1954'te benzer uygulamayı yine aynı tarikat hayata geçirdi.

Demokrat Parti'nin ülkeyi ithal mallara boğması üzerine, Nakşibendi Gümüşhanevi Dergâhı'nın şeyhi Mehmed Zahid Kotku'nun girişimiyle **"Gümüş Motor"** kuruldu. Amaç "milli sanayi" yaratmaktı. Üzerinde cami resmi olan hisseler çıkarılıp satıldı. Ancak, bu milli atılım pek uzun ömürlü olamadı; Gümüş Motor battı. İş mahkemeye yansıdı. Genel Müdürü Necmettin Erbakan'ın, dönemin parasıyla 69 bin lirayı kardeşi Kemalettin Erbakan'a gönderdiği murakıp raporlarında ortaya çıktı. Yıllık imalatı, Devlet Planlama Teşkilatı'na 10 bin olarak bildirmişlerdi; gerçek rakam 70'ti! Vs vs.

Nakşibendi Gümüşhanevi Dergâhı zamanla ticaretin yanına siyaseti de koydu. Yani artık bireysel girişimcilikle değil, iktidara gelerek milli sanayi hamlesi gerçekleştirilecekti.

26 Ocak 1970'te Milli Nizam Partisi'ni kurdular. Yargıtay Başsavcılığı, partinin kapatılması için Anayasa Mahkemesi'ne dava açtı. 21 Mayıs 1971'de parti kapatıldı. Malvarlığına el kondu.

İşte bugün konuştuğumuz kritik mesele bu son cümlede saklıdır: Bu tarihten sonra Milli Görüş hareketinin kurduğu tüm şirketler, partiler-dernekler üzerine değil, kişiler üzerine kuruldu.

Örneğin, 18 Haziran 1971'de "İPA AŞ" kuruldu. Kurucularından Tahsin Armutçuoğlu ve Mehmet Satoğlu aynı zamanda Milli Nizam Partisi kurucusuydu.

Tahsin Armutçuoğlu ve Mehmet Satoğlu bir başka şirket daha kurdular: "Nidaş." Bu şirketin ortakları arasında Hasan Aksay, Fehmi Cumalıoğlu gibi yine Milli Nizam Partisi kurucuları vardı.

Aksay ve Cumalıoğlu bu kez Oğuzhan Asiltürk, A. Tevfik Paksu ile "Yeni Neşriyat AŞ "yi kurdular. 17 ağustos 1972'de faaliyete geçen bu

şirket, *Milli Gazete'yi* çıkardı.

Milli Nizam Partisi "şirketlerine" baktığınızda hemen hepsinde iki isim öne çıkıyor:

Avukat Tahsin Armutçuoğlu ile **Harita Mühendisi Mehmet Satoğlu. Mehmet Satoğlu, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün dayısıdır.** Kişiler üzerinde gözüken şirketler aslında partinindi.

Gelelim MSP'nin şirketlerine...

MNP kapatılınca Milli Görüş, 11 Ekim 1972'de Milli Selamet Partisi'ni kurdu.

Bu partinin "şirketlerine" baktığınızda bir isim ön plana çıkıyor: Gürgen Mazhar Bayatlı.

8 Şubat 1977'de kurulan "Milsan"; 3 Mart 1978'de kurulan "Mila AŞ"; 27 ağustos 1980'de kurulan "Mades Holding" ve yine aynı gün kurulan "Heka Dış Ticaret AŞ"nin kurucuları arasında hep Gürgen Mazhar Bayatlı vardı.

Peki, bu şirketler ne yapıyordu?

Mila AŞ'nin yeri, MSP Genel Merkezi'nin bulunduğu Hoşdere Caddesi'ndeki Alican Apartmanı'ydı. 5 milyon sermayeyle kurulan bu şirket, kuruluşundan dört ay sonra Demetevler'de 10 milyon liraya apartman aldı ve adım "Milli Görüş Sarayı" koydu. Burada parti toplantıları yapılıyordu zaten.

Şirketlerin sermayeleri hızla arttı: Örneğin, Milsan 2 milyon lira sermayeyle kuruldu. Beş buçuk ay sonra 15 Temmuzda sermayesini 13 milyona çıkardı. 30 Nisan 1979'da ise rakam 22 milyona çıktı. 22 Nisan 1981'de ise 50 milyona yükseldi.

Milsan'a bu paralar nereden geliyordu?

Milsan'ın, Vakıflar Bankası Fatih Şubesindeki 1016 No'lu hesabına, 18 Şubat 1977 tarihinde Yapı Kredi Bankası Ankara Aşağı Ayrancı Şubesinden 630802 No'lu çekle 1 milyon 900 bin lira yatırıldı. Aşağı Ayrancıdaki bu hesap kime aitti; Necmettin Erbakan'a!

Kâğıt üzerinde MSP'nin mali işlerinden sorumlu kişi, Genel Başkan Yardımcısı Abdurrahim Bezci gözüküyordu. "Gözüküyordu" diyorum, çünkü Bezci İzmit'te yaşıyordu ve Ankara'ya pek gelmiyordu.

İşin özünde partinin parasal işlerini yürüten kişi Gürgen Mazhar Bayatlı'ydı. Ziraat Bankası Çankaya, Vakıflar Bankası Kızılay, Yapı Kredi Bankası Çankaya şubelerinde hesapları vardı.

12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra Mazhar Gürgen Bayatlı tutuklandı, hapis yattı ve "Şirketleri aldığım borçlarla kurdum" deyince salıverildi.

Sonraki yıllarda ismi Erbakan hareketi içinde bir daha hiç ön plana çıkmadı. Bugün Niğde'de yaşıyor. 6 Nisan 2007'de TBMM Üstün Hizmet Ödülü'nü dönemin TBMM Başkanı Bülent Arınç'ın elinden aldı! O törende Deniz Feneri de ödül aldı!

RP'nin de şirketleri vardı ve bu partiyle birlikte yeni bir isim ortaya çıktı: Beşir Darçın.

Beşir Darçın aslında Ankara Ulus'ta terziydi. Bakın sonra nasıl trilyoner oldu?

En büyük parayı hac organizasyonundan kazandı.

Bilirsiniz, 1988'de Suudi Arabistan, Mekke'ye kontenjan koydu; Türkiye'nin nüfusu 72 milyon ise o yıl sadece 72 bin kişi gidebilecekti. Hacı adayları kendi kafalarına göre gitmeyecekti; bir organizasyona dahil olacaklardı.

En büyük organizasyonu, Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı yapıyordu. Ancak hepsinin altından kalkması zordu, yarısını özel şirketlere verdi. Bu özel şirketlerden biri de RP Genel Merkezi'nin bulunduğu binada faaliyet yürüten "ETAŞ AŞ" idi. Sahibi Beşir Darçın'dı.

Beşir Darçın 1990 yılında da, "Van Der Zee" adlı şirketi satın aldı. Alır almaz da Suudi Arabistan, Beşir Darçın'a 5 000 kişilik ek/özel kontenjan verdi! Kontenjan tabii Refah Partisi'ne verilmişti. Düşünebiliyor musunuz, Suudi Arabistan, Türkiye Cumhuriyeti'ne değil RP'ye kontenjan veriyordu. Niye sizce?

Evet, Beşir Darçın hac organizasyonundan çok para kazandı.

Diyanet'ten sonra en büyük hac organizasyonunu "Van Der Zee" yapıyordu. Bürosu nerede miydi? Tabii RP Genel Merkez binasında. Zaten binanın sahibi de Beşir Darçın'dı!

"Gizli Kasa" Beşir Darçın'ın, "ETAŞ" gibi, "Sürtaş" adlı şirketi de aynı binadaydı.

Hatırlatayım; RP'nin genel muhasibi yine MSP'de olduğu gibi Abdurrahim Bezci'ydi. Ve Bezci hâlâ İzmit'te yaşıyordu. Zaten kulakları artık pek duymuyor, gözleri de iyi görmüyordu. Yani göstermelikti!

Beşir Darçın sadece hacılardan para kazanmadı. Tefecilik yaptı: Nakit paraya sıkışan Konyalı işadamı Süleyman Çınar, Beşir Darçın'dan 1 milyar borç aldı, 30 gün sonra bunu 1 milyar 104 milyon olarak ödeyecekti. Süleyman Çınar borçlarını ödeyemedi ve Beşir Darçın ailenin gayrimenkulleri ile Toroslar Un Fabrikası'na el koydu.

Bitmedi:

Beşir Darçın, Kurban Bayramı öncesi *Milli Gazete'ye* ilan verdi: "Bankada açtığımız hesaba 1 milyon lira yatırın; bizler sizin adınıza kurbanı kesip Bosna-Hersek'e, Azerbaycan'a, Abhazya'ya gönderelim!"

Araştırıldı; ortada para çok ama kesilen kurban yoktu!

Beşir Darçın gözaltına alındı. Ancak birkaç gün sonra suçsuz olduğu anlaşılıverdi!

Beşir Darçın son olarak *Milli Gazete'nin* yan kuruluşu MILDA'nın ortağı olarak özelleştirilen SEKA Giresun Kâğıt Fabrikası'nı satın aldı. 2000'li yıllarda Beşir Darçın adı pek duyulmadı.

Bugünün gizli kasaları "sakallı'lar; "arslan"lar gibi delikanlılar... Kim mi bunlar?

Hepsini bir kitaba sığdıramayız. Sadece şunu yazabiliriz:

II. Abdulhamid tüm parasını, malını mülkünü güvenilir "sakallı," "arslan" gibi isimlerin üzerine yaptırsaydı, malı mülkü nedeniyle başı pek ağrıtılmazdı.

Neyse tehlikeli konulara girmeyelim. Biz daha Emine Erdoğan'ın odatv.com'u niye dava ettiğini anlayamadık! Başbakanın oğullarının iş hayatındaki başarılarına da artık alıştık. Bu ülkede politikacıların oğulları ticarette nedense pek başarılı oluyorlar. Bıktık bunları görmekten, yazmaktan. Gelin başka bir alandaki baba-oğul ilişkilerine bakalım... Türkiye'nin gündeminde başka baba-oğullar da var...

Dokuzuncu bölüm

Babalar ve oğullar

Yıl, 2009.

Türkiye her daim olduğu gibi yine iç politik gerginlikler yaşıyor. Bu tartışmalarda "taraf olan bir aile çok öne çıkıyor: Altanlar! Baba Çetin Altan ve oğulları Ahmet ile Mehmet Altan. Aile çok tartışılıp konuşulunca haliyle medyada baba-oğul Altanlar üzerine değerlendirmeler yapılıyor. Daha da yapılacaktır kuşkusuz.

Yazın dünyasındaki ünlü baba-oğulların ilişkileri her daim merak edilmiştir çünkü...

Türkiye'deki yazın dünyasının ünlü baba-oğulları kimlerdir?

Kuşkusuz bugün ilk akla gelen Çetin Altan ile oğulları Ahmet ve Mehmet Altan'-dır.

Peki başka?

Namık Kemal-Ali Ekrem Bolayır...

Recaizade Mahmud Ekrem-Ercüment Ekrem Talu...

Samih Rifat-Oktay Rifat...

Abdülkadir Kemali- Orhan Kemal...

Hasan Âli Yücel-Can Yücel...

Listeyi uzatabiliriz. Ama gerek yok. Çünkü merakımız başka. Edebiyat dünyasındaki baba-oğul ilişkisi nasıldı? Örneğin, birbirlerini kıskanıyorlar mıydı?

Aziz Nesin, *Birlikte Yaşadıklarım Birlikte Öldüklerim* adlı kitabında Çetin Altan'la ilgili bir anısını yazdı.

25 Nisan 1991 tarihinde İstanbul'daki Fransız Sarayı'nda Çetin Altan'la karşılaştığını, daha sonra birlikte Yeniköy İskele Gazinosu'na gittiklerini ve orada yaşadıklarını şöyle not etti:

> İskele Gazinosu'nda içeriye oturduk. Rakı içmiyormuş. Çok şaşırdım. Hiç üstelemedim.
>
> - Beki, az bi şey alayım, sana katılmak için... dedi. Şişe bitti. Birer duble, birer duble daha...
>
> İyice cıvıttı. Kimse kalmadı bizden başka. Sahibi incelik gösterip bizden izin isteyip gitti. Çetin bir türlü kalkmak bilmez. Eskisinden bin be-

ter, boyuna ukalalık ediyor, iki oğlundan yakınıyor. Aralarında baba-oğul, yazar rekabeti başlamış... (Sansürlenmiştir.) En hoşuma giden. Ama beğenmediğim yanı yine ortada. Gizini mizini döküyor.

Kitabı yayıma hazırlayan Ali Nesin bir iki cümleyi sansürlemişti. Kuşkusuz bu sansür Ali Nesin'in özel hayatı koruma özeninden kaynaklanıyordu. Aslında bu itina, yazın dünyasındaki baba-oğul ilişkileri konusunda kalem oynatılamamasına neden oluyor. Oysa dünyada baba-oğul ilişkisi konusunda birçok çalışma var.

İşte birkaçı...

Üç Silahşörler, Monte Kristo Kontu, Demir Maskeli Adam gibi unutulmaz eserlerin *yazan* Alexandre Dumas'ın (Alexandre D um as pere, (1802-1870) oğlu da aynı adı taşıyordu: Alexandre Dumas fıls, (1824-1895). Ancak baba-oğul ilişkisi sorunluydu ve bu, oğul Dumas'ın doğumuyla başlamıştı. Baba Alexandre Dumas çapkın biriydi. Paris-'in kenar mahallesinde terzilik yapan Marie Catherine Labay'dan olan çocuğunu önce reddetti. Sonra kabul etti ve oğlunun annesiyle de evlendi.

Fakat baba-oğul arasındaki sorunlar bitmedi.

Oğul Alexandre Dumas'mn çocukluğundan itibaren eli kalem tutmaya başladı. Hikâyeciliği babasına benziyordu. Ancak baba Alexandre Dumas oğluna yazı yazmayı yasakladı. Elinde kalem gördüğünde dövdüğü bile oldu. Oğlunun yazar olmasını hiç istemedi.

Aslında baba A. Dumas hayatım sadece kalemiyle kazanıyordu. Bu nedenle dur durak bilmeden yazıyordu. Öyle ki bazen parayla tuttuğu yazarlara romanının bazı bölümlerini yazdırıyordu. Yani edebiyat dünyasında "yardımcı yazar" kullanan ilk kişi A. Dumas'ydı.

Oysa şimdi kendi oğlunun yazmasına karşıydı. Niye?

Kıskançlık olabilir mi? Oğlunun yazdıklarını görüp ileride kendisine rakip olmasından mı korktu acaba? "Edebiyat dünyasına bir Dumas yeter" diye mi düşündü? Soru çok.

Baba baskısına rağmen oğul yazmayı sürdürdü.

Ve bir gün...

Oğul A. Dumas *Kamelyalı Kadın'ı* yazdı. Çok övgü aldı.

Baba A. Dumas ne yaptı dersiniz? Önce "Ben yazdım" dedi, sonra "Ben yönlendirdim" diye düzeltti ve en sonunda oğlunun yazdığını açıklamak zorunda kaldı.

Oğul A. Dumas edebi yolculuğunu, *Le Fils Naturel, Yabancı Kadın, Karımı Niçin Öldürdüm?* gibi eserleriyle sürdürdü...

Şimdi baba da, yazar çocukları da eşcinsel olan bir aileyi tanıyalım... 1929 yılında Nobel Edebiyat Ödülü alan Thomas Mann (1875-1955), kuşkusuz Alman yazın dün-

Thomas Mann'ın, bir profesörün kızı olan Katia Pringsheim'la evliliğinden altı çocuğu oldu.

Bu altı çocuktan ikisi tıpkı babaları Thomas Mann gibi yazar kimlikleriyle öne çıktı: Erika Mann (1905-1969) ve Klaus Mann (1906-1949).

Mann ailesinin bu üç yazar ferdinin bir ortak noktası daha vardı: Eşcinseldiler. Bunu zaten hiç saklamadılar.

Mefisto, *Der Wendepunkt* gibi eserler yazan Klaus Mann'ın babasıyla zor bir ilişkisi vardı. Öyleki eşcinsel olmasının nedenini olarak hep babasının baskısını gösterdi. Babasından hep uzaklara kaçtı.

Klaus Mann'ın en yakın dostu ablası Erika Mann'dı.

Erika Mann, erkek giysileriyle dolaşan bir lezbiyen-aktivistti. Kardeşiyle birlikte Almanya'da antifaşist kabarelerde rol aldı. *Hayattan Kaçış, Işıklardan Aşağı* gibi eserler kaleme aldı. Babasından çok kardeşine yakındı. Ancak babası hastalanınca yanına gidip bakımını üstlenince kardeşi Klaus Mann intihar etti.

Erika ve Klaus'un hem kendi aralarında hem de babalarıyla inişli çıkışlı ilişkileri filmlere bile konu oldu: *Die Erika und Klaus Mann Story.*

Aslında buraya tarihçi, felsefeci, deneme yazarı Golo Mann'ı da (1909-1994) eklemek gerekiyor. O da babası, ağabeyi ve ablası gibi eşcinseldi. Görünen o ki Thomas Mann, yazın yaşamlarında olduğu gibi cinsel tercihler konusunda da çocuklarını etkilemişti.

İlginçtir; siyasal yaşamları hep solda başlayan Mann ailesinin fertleri, ABD ile yakınlaştıktan sonra solla aralarına mesafe koydular...

Ama tüm bunlar edebi eserlerinin değerlerini hiç küçültmedi...

Baba-oğul arasındaki bir başka aşk-nefret ilişkisi için İngiltere'ye uzanmamız gerekiyor.

Yazar, şair, eleştirmen Kingsley Amis (1922-1995), İngiliz edebiyatının önemli isimlerinden biriydi. Otuz iki yaşında yazdığı ilk romanı *Talihli Jim'le* ünlendi; Somerset Maugham Ödülü'nü kazandı.

Oğlu Martin Amis de (1949-) yirmi dört yaşında ilk romanı *Rachel Dosyası* eseriyle aynı ödülü aldı.

Baba-oğul yazarlar arasında inişli çıkışlı bir ilişki vardı.

Kingsley, öğle yemeklerine çıktıklarında oğluna, sosyalizmi (ki kendisi sosyalistti), aşkı, seksi anlattı.

Kingsley Amis'in sözlerinden çok yaşamındaki tatsızlıklar bu baba-oğul ilişkisini belirledi. Kingsley bir alkolik gibi yaşıyordu. Üstelik oğlunun çok sevdiği annesini aldatıp duruyordu. Martin Amis zorlu bir boşanma sürecine tanıklık etti.

Bu nedenle... Martin Amis yaşamının bir bölümünde babasının adını hiç ağzına almadı. Örneğin, 1986 yılında yazdığı *The Moronic Inferno* adlı kitabının önsözünde

Babasının hiç sevmediği edebiyatçıları, ilham aldığı yazarlar arasında göstermesi de, baba-oğul ilişkisinin ne derece sorunlu olduğunu kanıtlıyordu.

Baba Kingsley 1995 yılında ölünce, Martin Amis'in kırgınlığı sona erdi. 2000 yılında çıkardığı *Eocperience* kitabında bu kez babasının ne kadar eşsiz bir baba ve ne kadar eşsiz bir yazar olduğunu belirtti.

Fakat bu duygusal yakınlığa rağmen yine de babasının politik geçmişiyle uğraştı. 2002 yılında yazdığı *Koba the Dread: Laughter and the Tuuenty Miüion* adlı eserinde Sovyetler Birliği'nde yirmi milyon insanın ölümünden Stalin'in kuklası olarak gördüğü -babası gibi- komünistleri sorumlu tuttu.

Aslında Martin Amis'in karşı çıktığı sosyalizm miydi, yoksa ilgisiz komünist bir baba mı?

Tüm bunlar ideolojik bir eleştiriden çok, babasından beklediği ilgiyi göremeyen bir yazar oğlun travması mıydı? Hâlâ tartışılıyor...

Ve Sovyetler Birliği'nin deha baba-oğul ikilisi:

"Ayna" "Kar", "Kış Günü" gibi şiirler yazan Sovyetler Birliği'nin ünlü şairi Arseniy Tarkovski'nin (1907-1989) oğlu da tanınmış bir isimdi: Rusya'nın dâhi film yönetmeni-yazar Andrey Tarkovski (1932-1986).

Baba-oğul Tarkovskilerin ilişkisi nasıldı?

Ne inişli çıkışlıydı ne de sorunlu. Çünkü baba-oğul hayatlarında pek sık bir araya gelemediler.

İkinci Dünya Savaşı'ndan bir kolunu kaybederek dönen baba Arseniy Tarkovski alkol sorunu nedeniyle evliliğini yürütemedi.

Andrey Tarkovski için yine babasız günler başlamıştı. Aslında çok da büyük üzüntü duymadı; annesinin hemen her gün ağlaması artık sona ermişti.

Andrey, hayatım annesi ve anneannesiyle sürdürdü. Babasına pek de öfke duymadı. Şiirlerini hayranlık derecesinde sevdiğini her fırsatta dile getirdi. Babasının "Ayna" ve "Stalker" şiirlerini beyazperdeye taşıdı.

Aslında babası gibi hep şair olmak istemişti. Bilinir ki, aslında hiç "film çekmemiştir", çektiği görsel bir şiirdir.

Evet, baba-oğul ilişkileri genellikle sancılı geçer; hele bir de aynı mesleği yapıyorlarsa bu daha da güçleşir. Zorlu yaşamlar, travmalar, iç hesaplaşmalar, yazarın hayattaki duruşuna ve üretimine farklı biçimde yansır.

Umarız bizim baba-oğul edebiyatçılarımızın hayatları da hiçbir sansüre tabii tutulmadan bir gün yazılır.

Belki o zaman, kimin neyi, niçin yaptığı daha iyi anlaşılır...

Bizim topraklardan baba-oğullan yazarak bu konuyu noktalayalım: Aziz Nesin gibi büyük ustalarla az da olsa birlikte çalışmışlığımız var. O kuşak günlük tutmayı ya

dü. Onlar örnek alınacak büyük ustalardı.

Benim de sağımda solumda hep küçük defterler bulunur, ilgimi çeken bilgileri not ederim, işte bu defterden birkaç baba-oğul anekdotu...

- Turgay Şeren'in babası sosyalistti.

Futbolseverler Turgay Şeren'in kim olduğunu bilir. Türk Milli Takımı'nın unutulmaz kaptanı ve kalecisidir. Şimdi *Akşam* gazetesinde köşe yazarlığı yapıyor.

Babası Sabit Şevki Seren, Çankaya Köşkü'nde Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün özel kalemi olarak çalıştı. 1944 yılında, yerine Süreyya Anderimanin getirileceğini öğrenince küsüp görevinden ayrıldı. Daha sonra...

24 Mayıs 1946 tarihinde Türkiye Sosyalist işçi Partisi'ni kurdu.

"Tehlikeli" bulunup partisi kapatılan sosyalist bir babanın oğlu olan Turgay Seren, yıllarca Türk Milli Takımının kalesini koruyup kaptanlık yaptı.

- Orhan Veli'nin babası müzisyendi.

Şair Orhan Veli'nin babası Veli Kanık, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasında başklarnetçiydi. Orhan Veli'nin bir senfoni gibi işlediği mısraların nereden kaynaklandığı belli oluyor.

Konu geldi parantez açmalıyım: Ahmed Haşim, Nâzım Hikmet'in şiirleri hakkında düşüncesini şöyle söylemişti: "Nâzım'ın şiirleri senfonik bir orkestra gibi; ancak orkestra sürekli marş çalıyor!"

Böyle incelikli eleştiriler maalesef artık yok...

- Rutkay Aziz'in babası yönetmendi.

Rutkay Aziz ve kızı Doğa Rutkay'ın akrabalarını tanır mısınız? Rutkay Aziz'in babası Fikri Rutkay bir dönemin tanınmış yönetmeniydi. Amcası Fuat Rutkay, Halk Film'in sahibiydi. Fuat Rutkay'ın eşi ise ünlü Türk halk müziği solisti ve film artisti Suzan Yakar'dı.

- Enis Fosforoğlu'nun babasının Renan Fosforoğlu olduğunu biliyordum. Ama Can Gürzap'ın babası Reşit Gürzap'ın sinema oyuncusu olduğunu bilmiyordum.

- Sedenler, film yapımcılığı için şeyh babalarından izin almışlar. Rahmetli Osman F. Seden'in babası Kemal Seden ve amcası Şakir Seden de film yapımcısıydı. Kemal Seden bu işe girmeden önce maliye memuruydu.

İki kardeş sinema sektörüne girmek için babaları Şeyh Ahmed Hamdi Efendiden izin almak için yanma gittiler. Şeyh babaları, "Oğlum bu işi yaparken hırsızlık yapacak mısınız?" diye sordu. "Hayır" yanıtını alınca bu kez "Kendiniz çalışıp emek verecek misiniz?" diye sordu. "Evet" yanıtım alınca, "Eee o zaman niye haram olsun, gidin yapın" dedi.

- Rahmetli Süreyya Duru'nun da hikâyesi farklı değildi. O da sinemaya babası Naci Duru ve amcası Nafiz Duru'nun yanında başladı.

Bu toprakların yetiştirdiği daha ne çok başarılı baba-oğul hikâyesi var. Keşke bunları kitaplara, belgesellere taşıyabilsek.

Peki ya oğullarını kaybeden ve acılan hiç sönmeyen edebiyatçıları tanıyor musunuz?

Oğullarını kaybeden edebiyatçılar

Oğullarım kaybeden Abdülhak Hamid, Recaizade Mahmud Ekrem, Halid Ziya Uşaklıgil, Peyami Safa, Samih Rifat, Halit Fahri Ozansoy, Reşat Nuri Güntekin, Ümit Yaşar Oğuzcan yaşama tutunabildiler mi?

Edebiyatçılar oğullarının ölümünün ardından neler yaptılar?

Yıl, 1899.

Yer, İstanbul Büyükada.

Karanfil Sokağı'nda iki odak bir sayfiye evi.

Recaizade Mahmud Ekrem, eşi Güzide Hanım'la birlikte matemini sessizce burada yaşadı.

Önceleri cemiyet hayatından hoşlanan yazar, artık kimseleri görmek istemiyordu. Aksi şekilde yaşamanın on dört yaşında ölen oğlu Nijad'ın anısına haksızlık olacağını düşünüyordu. İstisnasız her gün ağlıyordu.

Üç oğulları olmuştu: Emced, Nijad ve Ercüment.

Oğlu Emced, bakıcısının dikkatsizliği sonucu bir buçuk yaşında yatağa mahkûm olmuş, yirmi yıllık yaşamı boyunca hiç konuşamadan vefat etmişti.

Oğlu Nijad evin neşe kaynağıydı. Hareketli ve hep güler yüzlüydü. Edebiyata meraklıydı. Çok iyi resim yapıyordu. Recaizade Mahmud Ekrem, oğlu Nijad'a tutkundu. Ona ayrı bir sevgisi vardı. Kuşkusuz oğlu Ercüment Ekrem'i de seviyordu ama Nijad'ın yeri bambaşkaydı.

Ve Nijad yakalandığı amansız hastalıktan kurtarılamayıp ölünce Recaizade Mahmud Ekrem yıkıldı; bir türlü toparlanamadı ve Büyükada'ya sığındı...

AHNİJAD

Hasret beni cayır cayır yakarken
Bedenimde buzdan bir el yürüyor.
Hayalin çılgın çılgın bakarken
Kapanası gözümü kan buruyor.

Dağda kırda rast getirsem bir dere
Gözyaşlarımı akıtarak çağlarım.
Yollardaki ufak ufak izlere
Yenin sanıp bakar bakar ağlarım.

Güneş güler, kuşlar uçar havada
Uyanırlar nazlı nazlı çiçekler...
Yalnız mısın o karanlık yuvada?
Yok mu seni bir kayırır bir bekler?..

Can isterken hasret oduyla yansın
Varlık beni alil alil sürüyor.
Bu kayguya yürek nasıl dayansın?
Bedenciğin topraklarda çürüyor!

Bu ayrılık bana yaman geldi pek,
Ruhum hasta, kırık kolum kanadım.
Ya gel bana, ya oraya beni çek
Gözüm nuru, oğulcuğum, Nijad'ım!

Büyükada'da evlat acısı çeken sadece Recaizade Mahmud Ekrem değildi. Halid Ziya Uşaklıgil de oğlu Sadun'u erken yaşta toprağa vermişti. Edebiyatımızın bu usta iki kalemi, o yıllarda Büyükada'da birbirlerine kenetlenip acılarını dindirmeye çalıştılar.

Halid Ziya Uşaklıgil'in evlat acısı hiç bitmeyecekti. Bir süre Atatürk'ün yanında da çalışmış olan diplomat oğlu Vedat Uşaklıgil, Tiran Büyükelçiliği'nde görev yaparken bunalıma girip intihar edecekti.

Bu intihar artık Halid Ziya Uşaklıgil için yıkım olacaktı. Çünkü daha önceki yıllarda iki amcası Uşakızade Yusuf ve Uşakızade Süleyman Tevfik de intihar etmişti.

Bu kadar acıyı taşıması zordu; oğlu Vedat'ın öldüğü yıl, oğlunun intiharını *Bir Acı Hikâye* adlı eserinde yazdı. Kitap bittikten sonra da yaşama gözlerini kapadı. Kim bilir, belki de ruhundaki fırtınaları ancak böyle dindirebildi...

Recaizade Mahmud Ekrem ile Halid Ziya Uşaklıgil'in Büyükada'da yaşadıkları acı dolu günleri Ercüment Ekrem Talu şöyle yazdı:

> (Büyükada'daki) matemhanemize devam etme fedakârlığını ve vefakârlığım bir kişi gösterdi; o da Halid Ziya idi. Hafızam beni aldatmıyorsa o da, o yıl bir evladını toprağa vermişti. O da tesellisini Ada'nın sükûnetinde araya gelmişti.(...) Babam, Nijad'ını kaybettiği gün şuurunu da birlikte kaybetmekten ancak Halid Ziya ile Tevfik Fikret'in müşterek gayretleri ile masun kaldı.

Bir hatırlatma yapayım:

Şair Tevfik Fikret'in oğlu Halûk'un hikâyesini biliyorsunuzdur; on-

sekiz yaşında yurtdışında okumaya gitti ve din değiştirdi. O kadar çok tepki aldı ki, bir daha ne babasının cenazesine ne mezarına ne de yurduna gelebildi. Bu nedenle bu üç dost arasında Tevfık Fikret de evlat acısı çeken babalardan biri oldu.

Konu konuyu açıyor...

Recaizade Mahmud Ekrem'in o acılı günlerinde, kendisine destek veren Halid Ziya Uşaklıgil ve Tevfık Fikret'le birlikte bir yakın dostu daha vardı: Şair İsmail Safa.

İsmail Safa aynı zamanda Nijad ve Ercüment'in yazı hocasıydı; ikisini de oğlu gibi seviyordu.

Nijad'ın ölümünden bir yıl önce bir oğlu dünyaya gelmişti. Tevfik Fikret çocuğun adını Peyami Safa koydu.

İsmail Safa sürgünde vefat ettiğinde Peyami Safa iki yaşındaydı. Babasının arkadaşlarının yardımlarıyla büyüyen Peyami Safa, yıllar sonra oğul acısı yaşayacaktı. Biricik oğlu yirmi iki yaşındaki Merve Safa, askerliğini yaparken rahatsızlanıp vefat edince Peyami Safa bu acıya fazla dayanamadı.

Merve ve Safa, Mekke'deki iki kutsal tepenin adıydı; Peyami Safa "kutsalını" kaybetmişti. Oğlunun ölümünden üç buçuk ay sonra hayata veda etti...

Recaizade Mahmud Ekrem, Nijad'ın acısını dindirmek için o yıllar hep yürüyüşlere çıktı. Oğlu Ercüment Ekrem Talu anlatıyor:

> Ağabeyim Nijad'ın ölümünden biraz sonra idi. Matemini unutmak değil fakat avunmak için babam ekseriya beni yanına alır, beraber kırlara uzanırdık. Bu gezintiler sessizce geçerdi. (Babam) hiç ağzım açmaz, kendisini bir gölge gibi bir iki adım geriden takip eden bana kat'i bir lüzum duymadıkça hitap etmezdi.
>
> (Bir gün) babam bitab gözlerinin eksik etmediği Nijad'ın hayaliyle meşgul, her zamanki gibi önde gidiyordu. Arkamızdan gelen bir fayton araba bize yetişti. O anda arabadan inip de bize doğru gelen birisini görünce durduk. Bu, çok zarif giyinmiş, sivrice sakallı, gözünde tek gözlük taşıyan, orta boylu bir zattı. Bize yakın gelince gözlüğü gözünden düştü, titreyen elleri babama doğru uzandı. Kucaklaştılar. Babam ağlamaya başladı. Hıçkırıklar arasında, "Hamid" diyordu; "Hamid perişan oldum, Nijad'ım, Nijad'ım elden gitti..."

Şair-İ Azam Abdülhak Hamid nereden bilebilirdi aynı acıyı birkaç yıl sonra kendisinin de yaşayacağını...

Tek oğluydu Abdülhak Hüseyin; ABD'de maslahatgüzardı. Öldüğünü Abdülhak Hamid'den dört ay gizlediler. Çevresi, haberi öğrenince "in-

me gelmesin" diye şair-i azama alıştırarak söylemeyi tercih etmişti. "Abdülhak Hüseyin amansız bir hastalıkla mücadele ediyor" demişlerdi sürekli.

Abdülhak Hamid için oğlunun ölümü yanında, yıllardır görev yaptığı devletinin biricik evladına sahip çıkmamasını hayatı boyunca affetmedi. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı'nın ABD ile ilişkileri gerginleşince, Babıâli, elçiliği kapatarak, maslahatgüzar Abdülhak Hüseyin'e yurda dön çağrısı yaptı. Ancak Abdülhak Hüseyin hastaydı; dönemedi. Hastalığına inanılmadı ve maaşı kesildi. Osmanlı devleti ancak diplomatı ölünce olayın doğruluğundan emin oldu!

Abdülhak Hüseyin'i umursamayan devlet, kızlarına da sahip çıkmadı. Yvonne Hindiye ile Cynthia Sindiye'nin torunları bugün İngiltere'de ne yapıyorlar acaba? Savaşlar **sadece devletleri yok etmiyor; aileleri de işte böyle paramparça ediyor**...

Recaizade Mahmud Ekrem o kederli günlerinde arkadaşı Abdülhak Hamid'in yanında olamadı; çünkü vefat etmişti. Ercüment Ekrem Talu anlatıyor:

> Ölümünün yıldönümüne rastlayan soğuk bir günde rahmetli anacağımla beraber, babamın Küçüksu'daki mezarını ziyarete gitmiştik. Abdülhak Hamid Bey'i orada bulduk. Bizden önce gelmiş, taşıran üstüne oturmuş, sessiz sessiz ağlıyordu. Bu türlü dostluk şimdi nerede var? Ve ben bunu nasıl unutabilirim?

Recaizade Mahmud Ekrem vefat etmeden önce oğlu Nijad'ı satırlara döktü. Ortaya Türk edebiyatının bu en güzel mersiyeleri çıktı; bunlar *Nijad Ekrem* adlı iki ciltlik kitapta toplandı.

Ne acıdır: Nijad doğduğunda Reciazade Mahmud Ekrem, üstadı Namık Kemal'den oğlu için bir kıta yazmasını rica etti. Kendisi de aynı yıl doğan Namık Kemal'in torunu Muvaffak (Menemencioğlu) için yazacaktı.

Namık Kemal ile Recaizade Ekrem birbirini o kadar seviyorlardı ki, Namık Kemal doğan oğluna "Ekrem" adını verdi.

Ama... Ölüm evlerinden hiç eksik olmuyordu sanki: Ekrem'in oğlu (adını Namık Kemal'in büyük eserinden almıştı) Cezmi, müzik öğretmeninin aşkına karşılık bulamayıp tabancayla canına kıydı.

Uzatmayayım: Recaizade Mahmud Ekrem, yaşamının son döneminde tüm sevgisini, 1909'da doğan torunu Muvakkar'a (Çiğdem Talu ile Umur Talu'nun babasıdır) verdi.

1914'te vefat etti ve vasiyeti gereği oğlu Nijad'ın mezarına defnedildi. Sonunda yıllardır yasını tuttuğu oğluna kavuşmuştu...

Şair Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Galata Kulesi'nden atlayan oğlu Vedat'ın hikâyesi çok acıdır:

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın babası Lütfi Oğuzcan da şairdi. Oğluna şiir yazmıştı:

Bak dünya ne güzel, bu sitem niye,
Ettim ben adımı sana hediye.
Mutluyum ey oğul babanım diye,
Çarptırma hicvinle cezaya beni.

Baba Lütfı Oğuzcan'ın oğluna sitem etmesinin nedeni, Ümit Yaşar'ın sık sık intihara kalkışmasıydı.

Söylenenlere göre Ümit Yaşar yirmi dört kez intihara teşebbüs etmişti! Ve ne yazık ki bu ruh hali nedeniyle evde huzur kalmamıştı.

Bir gün...

On yedi yaşındaki oğlu Vedat Oğuzcan, Galata Kulesi'ne çıktı ve kendini aşağıya bıraktı.

Rivayet odur ki, cansız bedeni yerde yatarken avucundaki kâğıtta bir not yazılıydı: "Baba intihar öyle edilmez, böyle edilir!"

GALATA KULESİ

6 Haziran 1973
Pırıl pırıl bir yaz günüydü
Aydınlıktı, güzeldi dünya
Bir adam düştü o gün Galata Kulesinden
Kendini bir anda bıraktı boşluğa
Ömrünün baharında
Bütün umutlarıyla birlikte
Paramparça oldu
Bir adam benim oğlumdu...

Gencecikti Vedat
Işıl ısıldı gözleri
içi
Bütün insanlar için sevgiyle doluydu
Çıktı apansız o dönülmez yolculuğa
Kendini bir anda bıraktı boşluğa
Söndü güneş, karardı yeryüzü bütün
Zaman durdu
Bir adam düştü Galata Kulesi'nden
Bu adam benim oğlumdu

Çıktı, her günkü gibi gülerek evden

Kimseye belli etmedi içindeki yangını
Yürüdü, kendinden emin
Sonsuzluğa doğru
Galata Kulesi'nde bekliyordu ecel
Bir fincan kahve, bir kadeh konyak
Ölüm yolcusunun son arzusu buydu
Bir adam düştü Galata Kulesi'nden
Bu adam benim oğlumdu

Küçüktü bir zaman
Kucağıma alır ninniler söylerdim ona
"Uyu oğlum, uyu oğlum, ninni"
Bir daha uyanmamak üzere uyudu Vedat
6 Haziran 1973
Galata Kulesi'nden bir adam attı kendini
Bu nankör insanlara
Bu kalleş dünyaya inat
Şimdi yine bir ninni söylüyorum ona
"Uyan oğlum, uyan oğlum, uyan Vedat..."

Evlat acısına kim dayanabilir?

Reşat Nuri Güntekin, oğlu Aksel öldüğünde bir daha çocuk yapmaya tövbe etti. Bir daha böyle bir acıya dayanamayacağını düşündü.

Ancak hayat güçlü geldi ve edilen tövbelere rağmen birkaç yıl sonra kızları Ela dünyaya geldi. Ve Aksel'in acısı biraz olsun son buldu...

Oğlu Şaman'ı kaybeden Mustafa Sekip Tunç, oğlu Yaman'ı kaybeden Ekrem Şerif Egeli, oğlu Engin'i kaybeden İhsan Kongar, oğlu Sinan'ı kaybeden Adnan Cemgil, Mustafa'yı kaybeden Mina Urgan, bu ağır savaşta ayakta durmayı zor da olsa başarabildiler.

Fakat oğul acısını hiç atlatamayan edebiyatçı babalar da vardı. Halit Fahri Ozansoy bunlardan biriydi.

Kendisi gibi gazeteci-yazar olan oğlu Gavsi Ozansoy'la pek geçinemiyorlardı. Gavsi, sürekli dergiler çıkarıp batırıyordu. Babası gibi titiz ve düzenli değildi. Kişilik olarak çok farklıydılar.

Bir gün...

Yine bir tartışma sırasında sinirlerine hâkim olamayan Halit Fahri Ozansoy oğlu Gavsi'ye "Seni evlatlıktan reddediyorum" dedi. Gavsi Ozansoy kapıyı vurup çıktı. Ve birkaç ay sonra Gavsi vefat etti.

Halit Fahri Ozansoy şoke oldu. Oğlunun ölümünden kısa bir süre sonra onu

Ve bir genç yetenek: Hatif... Samih Rifat'ın oğlu.

Samih Rifat'ı tanıtmak için ne yazmalıyım: Şair, yazar, gazeteci, vali, milletvekili, müzisyen, Türk Dil Kurumu ilk başkanı, Güneş Dil Teorisini yaratan tarihçilerden vs.

Samih Rifat'ın ilk eşinden iki çocuğu oldu: Hatif ve Zeynep.

Eşi Saliha Hanım'ı genç yaşında kaybedince, Nâzım Hikmet'in teyzesi Münevver'le ikinci evliliğini yaptı. Şair Oktay Rifat bu evlilikten doğdu. Oktay Rifat doğduğunda ağabeyi Hatif on altı yaşındaydı.

Samih Rifat -deyim yerindeyse- ilk oğlu Hatifin üzerine titriyordu.

Hatif de babasına benziyordu; babası gibi küçük yaşından itibaren müzik aletlerine ilgisi vardı. Çok iyi tambur çalıyordu.

Samih Rifat oğlunu dönemin en iyi okullarında okuttu; Musevi Alliance Mektebine verdi. Ardından Viyana'ya gönderdi. Oğlu yurtdışındayken Samih Rifat işgal yıllarında "Hatif' adıyla *Sabah* gazetesine makaleler yazdı.

Hatif yurtdışındaki eğitiminin ardından ülkeye döndü. Tambur aşkı her geçen yıl büyüdü. Tamburi Cemil Bey'in öğrencisi oldu. Amcası (İstiklal Marşının ilk bestecisi) Ali Rifat Çağatay'ın konserlerinde tamburi olarak yer aldı. Çalışma hayatına adım atacağı sırada verem oldu. Kurtarılamadı.

Bu acı olay sonucunda babası Samih Rifat ve amcası Ali Rifat bir daha ellerine tambur almadılar...

Samih Rifat yirmi dokuz yaşında vefat eden oğlu Hatif için "Onun Sazı" şiirini yazdı:

Bir dere boyunda yüksecik bir çam
Kol atmış bir yıkık damın üstüne.
Dertli bir anacık, çıkar bir akşam
Diker gözlerini çamın üstüne.
Oturur kıyıda düşünür ağlar
Dal budak seçilmez bir âna kadar,
Tarlası kuraktır, bahçesi kıraç
Bırakıp gidemez fakat kalan aç
Şehit oğlu mudur bu öksüz ağaç
Demiş yurt kurtulsun kimsesiz ana
Bir tek yavrusunu vermiş vatana.
Oğlunun diktiği fidan bir dalmış
Büyümüş yeşermiş dal budak salmış
Sazı bir dalında asılı kalmış.
Kırık tellerine vurdukça rüzgâr
Saz ağlar, zavallı anacık ağlar.

Peygamberlik mertebesine çıkarılan şair

Evladını kaybedip akıl sağlığını koruyabilmek için herhalde çok güçlü olmak gerekir. Edebiyat dünyamızda nice özel yazarlar, şairler var ki, ruh dünyaları hayli zengindi. Size birini tanıştırmak istiyorum:

Sen gözlerimde bir renk
Kulaklarımda bir ses
Ve içimde bir nefes
Olarak kalacaksın...

Rast makamındaki bu şarkıyı kim bilmez ki?

Erol Sayın'ın bestelediği bu şarkının sözleri, şair Enis Behiç Koryürek'e aitti.

Enis Behiç Bey (1892-1949) İstanbulluydu. İstanbul, Selanik ve Üsküp'te okudu. Mülkiyeyi bitirdi.

Dışişleri'nde çalıştı; Bükreş ve Budapeşte'de görev yaptı. Çalışma Bakanlığı'nda müsteşarlık görevinde bulundu.

Osmanlıcaya hep karşı çıktı. Türkçüydü. Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı destekledi; Mustafa Kemal'e hayrandı. Kemalizm'i halka anlatmak için Anadolu'yu dolaştı.

Türk şiirinin "Beş Hececiler" akımının en özgün şairlerindendi.

Ve 1946 yılının bir ekim günü...

Enis Behiç Koryürek'in hayatı değişti.

Ey ruh geldinse...

Ankara...

Ruh çağırma toplantılarına katılmayı sürekli reddeden Enis Behiç Bey, istemeyerek geldiği bu yeni yapılmış apartman dairesine girdi. Ev sahibi, Türkiye'deki ruh çağırma olayının öncüsü Dr. Bedri Ruhselman idi.

Önce, gelen beş misafirine "hoş geldiniz" deyip hal hatır sorduktan sonra gramofona Paganini'nin *Şeytan Trilleri'ni* taş plağını koydu.

Ardından on iki yaşındayken okuduğu ve hayatını değiştiren, Gayret Kitabevi sahibi Mösyö Garbis'in *Cinlerle Muhabere* kitabından satırlar okudu.

Vakit geceyarısını buldu. Perdeler sıkıca kapatıldı, ampuller söndürüldü. Altı kişilik yuvarlak masanın etrafına geçtiler.

Tek bir mum, masanın üzerindeki, içinde harfler ve bazı kelimelerin yazılı olduğu kadife altıgen bir kutu ile büyük bir fincanı aydınlatmaya ancak yetiyordu.

Bedri Ruhselman kısık bir sesle, herkesin parmaklarını fincanın üzerine koymasını söyledi. Odada derin bir sessizlik vardı.

Ruh çağırma toplantısı böyle başladı... Birkaç dakika bir şey olmadı.

Sonra nereden estiği bilinmeyen hafif bir rüzgâr, mumun alevini titretmeye başladı. Fincan sarsıldı. Altıgen kutunun kapağı açıldı; kutudan fırlayan harfler ve kelimeler bazı cümleler oluşturdu! Masadakiler telaşla bu cümleleri okumaya çalışırken...

Şair Enis Behiç Koryürek gözleri yuvalarından fırlayacak şekilde tavana bakıyordu. Yirmi santim boyundaki bir Mevlevi derviş, başını sol yanına yatırmış, ellerini göğsünde çaprazlamış bir halde sema yapıyordu!

Enis Behiç Bey, dervişi arkadaşlarına göstermek istedi. Parmağıyla tavanı işaret etti. Arkadaşları hiçbir şey anlamadı. Enis Behiç Bey oturduğu sandalyenin üstüne çıktı, dervişi göstererek "Bakın bakın" dedi. Ve düşüp bayıldı.

Dervişi onun dışında kimse görmemişti.

Enis Behiç Koryürek kendine geldikten sonra toplantıya devam edildi. Mevlevi dervişin kim olduğu masanın üzerine yayılmış harfler ve kelimelerle araştırılmaya çalışıldı. Buldular da adını, Süleyman Çelebi.

Gelen ruha, mevlit yazan Süleyman Çelebi olup olmadığını sordular. Değildi.

Ruh, masadaki harfler ve kelimelerle oynamaya başladı; adı Çedikçi Süleyman Çelebiydi, Haliç'in donduğu kış hastalanmış ve iki yıl sonra da memleketi Trabzon'da vefat etmişti. Mezarının üstünde bahçe vardı.

Enis Behiç Koryürek istemeyerek geldiği bu evden, ruhun bedenden ayrıldıktan sonra dünyayı sık sık ziyaret ettiğine inanarak çıktı. O günden sonra hem kendisi hem şiirleri ve hem de hayata bakışı tamamen değişti.

Enis Behiç Koryürek, Çedikçi Süleyman Çelebi'yle ilişkisini hiç kesmedi. Şair ve hariciyeci arkadaşlarının, çalışmaktan çok yorulduğu, biraz bir hastanede dinlenmesi gerektiği şeklindeki önerilerine öfkeyle yanıt verdi. Zamanla eski çevresiyle ilişkileri koptu. Artık mistik şiirler yazıyordu.

Şiirlerini *Vâridat-ı Süleyman* adlı kitabında topladı. Kitabın kapağında, "Çedikçi Süleyman Çelebi Ruhundan İlhamlar" yazılıydı. Önsözünde şöyle diyordu:

> O sözler edası, musikisi, manası benim tarzımdan bambaşka olan, fakat bu başkalıkla beraber gene benden bir koku, bir gölge taşıyan o sözler, ömrümde hiç düşünmediğim ve söylemesini aklımdan hiç geçirmediğim o sözler, içimden, benim içerimin daha içerisinden birdenbire fışkırıp çağlayan bir su gibi, emeksiz, engelsiz akıyor, akıyordu.

Enis Behiç Bey başka bir "âleme" geçmişti.

Bu konu psikolojinin, psikiyatrinin alanına giriyordu kuşkusuz; ya-

da edebiyatçıların "ilham" meselesine.

Ancak, mesele bilimin ve edebiyatın dışına çıktı. Ankara'da bir dairede geceyarısı başlayan ruh çağırma olayı birdenbire Türkiye'nin tartıştığı konu haline geldi.

Arusi Şeyhi Ömer Fevzi Mardin, **Enis Behiç Koryürek'in "peygamber" olduğunu, kitabı Vâridat-ı Süleyman'ın da Cebrail aracılığıyla yazdırıldığını ve bütün kutsal kitapların özü olduğunu söyledi**.

Kitap üzerine yazdığı *Vâridat-ı Süleyman Şerhi'nde* bakın neler var:

> *Vâridat-ı Süleyman* adlı bu kitabın içeriği eşsiz, benzersiz; oluşma biçimi olağanüstü bir olaydı. Çünkü bu içerik, ölümlü bir insanın sesi kullanılarak ortaya konmuş Allah sözü idi. Olağanüstülüğü şu nedenleydi: Ağzından bu sözler çıkan kişinin aktardığı bilgilerin çoğundan, yani ilahiyat ilminden haberi yoktu. Her olağanüstülük gibi bu da ilahi bir olay yani bir mucizedir. **Bu sözleri Enis Bey'in içine girerek Allah'tan başkası söylemiş olamaz.** Söylenen Enis Bey'in sesini kullanan, 'Ruh-ül Kudüs'tür, yani Allah'ın "Zat" nurudur. Cebrail Aleyhisselam bu meyandadır. Peygamberler devrinden sonra Ruh-ül Kudüs'ün dünyaya kelam getirdiği işitilmiş değildi. Bu ilk kez Enis Bey'de gerçekleşiyor. Allah'ın mucizesidir bu.

Meseleyi aslında Şeyh Cüneyd Bağdadi'nin güzel bir sözü özetliyor: "Allah'ın velileri ile delileri arasında soğan zarı kadar mesafe vardır!" Ruh çağırma olayı dünyada ilk nerede ortaya çıktı biliyor musunuz?

Yıl, 1847.

New York/Hydesville.

John D. Fox, eşi ve iki kızıyla terk edilmiş bir eve yerleşti.

Yeni evlerinde çok mutluydular ama geceleri evden çıkan tuhaf seslerden, mobilyaların yer değiştirmesinden, tabloların sık sık düşmesinden rahatsızdılar.

Bir yıl sonra...

Evin iki kızı on altı yaşındaki Margaret ile on üç yaşındaki Kate, mayıs ayının bir gece vakti masada oturuyorlardı. Yine benzer bir ses duydular. Kate elini masaya vurarak, "Odada iseniz benim gibi yapın" dedi. Odada benzer bir ses duyuldu.

"Erkek misin sen?" diye sordular. Ruh cevap vermedi.

"Ruh musunuz?" sorusuna ise ruh masayı yerinden oynatarak yanıt verdi.

İki kız kardeş ruha, "Çatal Ayak" adını verdiler.

O günden sonra komşuları, Fox ailesini ziyarete gelip masanın etrafına dizilmeye başladı. "Çatal Ayak" her soruya, masa ayaklarından çıkardığı tuhaf seslerle yanıt verdi; tüm dertlere derman oldu.

"Çatal Ayak"ın kim olduğu da sonra ortaya çıktı; evin eski sahibi Charles Ryan'dı. Cinayete kurban gitmişti.

Ölen yakınlarından haber almak için Fox ailesinin kapısından ayrılmayan kalabalıklar masada yer kapmak için para vermeye başladılar. Fox'lar çok memnundu bu tatlı kârdan.

"Çatal Ayak" artık tek başına yeterli olamıyordu. Zamanla Benjamin Franklin gibi başka ruhları da yardıma çağırdı. Fox'lar zamanla, "Spiritüel Gözlemler Merkezi" kurdular. 1852'de Cleveland'da ilk kongrelerini yaptılar. On binlerce insan bu işe merak sardı, "medyum" oldu.

Ancak oyun bozuldu...

Buffalo Kliniği Şefi Dr. Austin Flint, iki kız kardeşi muayene etti. "Çatal Ayak"a atfedilen gürültüleri bazı kasların ani gerginliğiyle farkında olmadan kızlar çıkarıyordu. Bütün gizem, kızların vücutlarında gizliydi.

Fox ailesi oluk gibi gelen paraların kesilmesini istemedi hiç. Ta ki 21 Kasım 1888 tarihine kadar.

Kız kardeş Fox'lar gürültülerin ayak başparmaklarından kaynaklandığını açıkladı. Kate, *New York Herald Tribüne* gazetesine, "Otuz yıldır kız kardeşim ve ben, halkı aldatmaktan başka bir şey yapmadık" dedi.

Dedi demesine de, kimse inanmadı, **insanoğlunun bir gerçeğiydi; sadece inanmak istediğine inanıyordu**.

Ruh çağırma ABD'den Avrupa'ya sıçradı. Çok da popüler oldu.

Küçük kızı Leopoldine'i kaybeden aydınlanmacı yazar Victor Hugo bile ruhsal yıkımım ruh çağırma seanslarına katılarak gidermeye çalıştı.

İnsanoğlu gerçeklikten kopmayagörsün; bak başına neler geliyordu...

Ruh çağıran gazeteci-yazar

Bizden ruh çağıran bir diğer edebiyatçımız ise Peyami Safa'ydı.

Yıl 1945...

İstanbul-Büyükada...

Masanın etrafında ünlü isimler var: Felsefeci Prof. Macit Görberk, yakın gelecekte Demokrat Partinin milletvekili ve bakanı olacak Samet Ağaoğlu, yazar Peyami Safa ve eşleri Nebahat Safa, Rüya Ağaoğlu ile Zahide Gökberk.

Burada sözü, Samet Ağaoğlu'nun edebiyat anılarını kaleme aldığı *İlk Köşe* kitabına bırakalım:

> Ruh çağırmayı Peyami öylesine jestlerle, seslerle yapıyordu ki heyecanlanmıyor değildim. Bir masanın çevresinde oturuyorduk. O elini masaya koyuyor, ahenkli bir sesle yavaş yavaş davete başlıyordu: "Ey ruh hazretleri, ey efendimiz; lütfen bize il-

Yardımına muhtacız. Ey ruh geldiğini şu masanın ayağını üç defa kaldırıp indirerek haber ver."

Peyami bunları söylerken nefesi sıklaşıyor, sesi titriyor, kısılıyordu. Bu arada içimizden birinin ayak oynatması, bir kımıldanışı hafif sesler çıkarabiliyordu. Peyami bunu işitince "işte geldi" diyor, istediklerini birbiri arkasına sıralayarak, "Ey ruh bunlar olacak ise masanın ayağını üç defa kaldır" diyor, arkasından da şu ve bu sebeple masadaki kımıldamalardan çıkan sesleri yorumluyordu.

Peyami Safa sadece özel dostlarıyla ruh çağırma seansları düzenlemedi. O dönemde çalıştığı *Tasvir-i Efkâr* ve *Vakit* gibi gazetelerde yazılar kaleme aldı. Örneğin, "Ölüler Yaşıyor mu?" diye yazı dizisi hazırladı.

"Server Bedi" takma ismiyle de bu konuda makaleler yazdı, olaylar anlattı:

13 Şubat (1946) gecesi, *Vakit* (gazetesinin) idarehanesine gelen bir ziyaretçi, yazı işleri müdürümüz Fethi Kardeş'e aynen şöyle söyler:

"Parti kurultayının nisanda toplanacağını yazıyorsunuz. Yanlıştır. Biz rahmetli Ahmet Rasim'in ruhu ile konuştuk. Kurultayın 10 Mayısta toplanacağım haber verdi."

Arkadaşımız gülümser ve masanın üstündeki takvimin 13 Şubat yaprağı üzerine bu iddiayı kaydeder, iki gün evvel kurultayın 10 Mayısta toplanacağı haberi gelince arkadaşların parmakları ağızlarında kaldı.

Sadece yazan değil *Vakit'in* sahibi Asım Us da ruh çağırmaya meraklı biriydi. Hamdullah Suphi Tanrıöver'le yaptığı "Sürnatürel Hadiseler" başlıklı dizisini üç gün sürdürdü.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* ile Peyami Safa'nın *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* romanlarının kahramanları ruh çağıran kişilerdi.

Ruh çağırma meselesi sadece romanlarda ve günlük gazetelerdeki yazılarla sınırlı değildi.

Enis Behiç Koryürek olayından sonra Dr. Bedri Ruhselman doktorluğu bıraktı. 1948 yılında üniversitelerde ruhçuluk üzerine dizi konferanslar verdi. "Kadri", "Mustafa Molla", "Şihap", "Kemal Yolcusu" gibi adlarla tanıttığı ruhlarla yaptığı sohbetleri anlattı.

Dr. Bedri Ruhselman 1950'de, Metapsişik Tetkikler ve ilmi Araştırmalar Derneği'ni kurdu. *Ruh ve Kâinat* adlı dergiyi yayımlamaya başladı. Derginin yazarları arasında müzisyen Hüseyin Sadeddin Arel gibi tanınmış isimler de vardı.

Rahmetli Cenk Koray da bu işlere pek meraklıydı. Neco, Rüçhan Camay, Gönül Akkor gibi arkadaşlarını da bu tür toplantılara götürüyordu.

Son olarak bu işlerin meraklılarına söyleyelim; ruhçuluk bugün İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Kıbrıs'ta dernekler aracılığıyla sürdürülüyor.

Ruh çağırma seanslarının ünlü ismi Peyami Safa, gençliğinde hayli renkli bir hayat sürdü... İşte Türkiye'nin pek bilinmeyen 1920'lerdeki bohem hayatından bir kesit...

Kokain alemindeki yazarlar

Sizi, 1920'lerin İstanbul'una götüreceğim. Çoğunu eserlerinden tanıdığınız ünlü simaların bohem hayatını anlatmak istiyorum.

Kimdi bu kokain kullanan ünlü isimler?

Genellikle hangi gazetecinin evinde buluşuyorlardı?

Kokaine neden "Beyza" adını vermişlerdi?

Kokaini nasıl buluyorlardı? Bu zehirli hayattan kurtulabildiler mi?

İstanbul bohem hayatının merkezlerinden biri gazeteci Fikret Adil'in Beyoğlu Asmalımescit'teki 47 numaralı apartmanın çatı dairesiydi.

Babasının büyük şair Tevfik Fikret'e hayranlığından dolayı adını verdiği Fikret Adil gazeteciydi. Sanat eleştirileri yapıyordu. İstanbul kültürel hayatının en önemli figürüydü. 1920'li yıllarda yaşadığı bohem hayatını, *Asmalımescit 74* adlı kitabında anlattı.

Asmalımescit'teki evinin numarası 47'yi, 74 olarak yazmıştı.

Bir de...

Arkadaşlarının isimlerini değiştirmişti:

Gazeteci-yazar Peyami Safa, "Server Bedi"; ressam İbrahim Çallı, "Dallı"; ressam Elif Naci, "Elif Razi"; şair Necip Fazıl Kısakürek, "Necip"; müzisyen Mesut Cemil, "Cemil" idi.

"Şeyh Memduh" ise, bana göre yazar Mahmut Yesari, Salah Birsel'e göre gazeteci-radyocu Nurettin Artam, kimine göre ise gazeteci-radyocu Eşref Şefik'ti...

Ve "Beyza", kokaindi!..

Fikret Adil'in *Asmalımescit 74* kitabı 1933 yılında basıldı.

Alıntıyı kitabın ilk baskısından yaptım ve imla hatalarına dokunmadım:

> Gazetede, telefon çaldı: Şeyh Memduhtu:'
> - Bu akşam Vaniköyüne gidiyoruz.
> - Ne var?
> - Vamık ziyafet veriyor.
> - Peki kimler var?
> - Dallı, Server Bedi, Necip, Mesut ve Beyza Hanım.
> Beyza Hanımı tanırmısınız? Tanımazsanız tanıyanlara sorun. Pek nefis bir şeydir. Onu tanıyanlara içği, açlık ve uyku tesir etmez. Beyza Ha-

nımın ağuşuna düşenler ordan ayrılamazlar. Aynı zamanda birçok aşığı vardır. Fakat hiç biri ötekisini kıskanmaz, onu herkes ayni derecede sever. Greta Gabro bile Beyza Hanıma aşıktır.

Son vapurla Vaniköyüne gittik. Deniz kenannda bir bahçe'a giorno" tenvir edilmiş ve bir çardağa sofra kurulmuştu. (...)

Mes'ut çaldı, dinledik. Necip "Otel Odaları"nı okudu, dinledik. Dallı renesans devrini inkar etti, dinledik. Şeyh Memduh Oskar Wilde'nin 'her insanda bir parça kadın ve bir parça da erkek kanı vardır' nazariyesini müdafaa etti, dinledik.

Bu esnada Beyza Hanımın aramızdan kaybolduğunu fark etmiştik. Dallı:

- Eğer dedi biz gençler -Dallı 58 yaşındadır-[26] bu akşam Beyzayı bulamazsak bu memlekette san'at öldü demektir.

Vamık bir teklifte bulundu:

- Muhakkak Beyzayı bulmalıyız. Onsuz sabah edemeyiz... (s. 130-131)

Asmalımescit'teki evi bir dönem Fikret Adille ortak kullanan Necip Fazıl Kısakürek, 1975 yılında anılarını yazdığı *Babıâli* kitabında o yıllarda kumara, içkiye ve sigaraya düşkün olduğunu ancak kokain kullanmadığını yazdı. Kısakürek "Beyza"dan da şöyle bahsediyor:

Beyza Hanımefendi meselesi...

Beyza Hanımefendi adı ve sanıyla kokain...

Küçük bir şişe içinde naftalin gibi pırıl pırıl, ince ve beyaz bir toz... Bu şişenin içme ruhu hapsedilen bir kadındır ve ismi Beyza Hanımefendi...

Beyazlığından kinaye...

Beyza Hanımefendi'nin etrafında beş karasevdalı...

Eşref Şefik, Fikret Adil, Mesut Cemil, Peyami Safa, Elif Naci...

Onu ellerinin üst kısmında başparmaklarıyla şahadet parmağı arasındaki çukura gömerler ve burunlarına götürüp sağlı sollu çekerler...

Hatta ellerinde Beyza'dan en küçük bir zerre kaybolmasına razı olmazlar...

Bunu onlara tanıdık eczacılar temin ettiği gibi, Fikret Adil'in alt katlarında Macar bar artistleri de bulur.

Eğer bulamazlarsa da bohem halkasından birinde görecek olurlarsa karşılığında veremeyecekleri şey yoktur.

Genç Şair[27] içkiden sonra bohem halkasının tepesine binen ve onları

****

26. Doğrusu 47 olmalı.
27. Necip Fazıl Kısakürek.

deve gibi güden Beyza Hanımefendi'den ne anladıklarını merak etmiş ve şu izahı almıştır:

- Müthiş bir şey!

Burnunda ve yanak adalelerinde hafif bir donma hissi ve peşinde dipsiz bir huzur, sulhçu mizaç ve her şeyi bağışlama, oluruna bırakma zevki...

Bu bir hal; lafla anlatılamaz. Bir kere, iki kere çekmekle de anlaşılamaz; devam etmek ve onunla ünsiyet kazanmak lazım...

Tecrübe edersen anlarsın ve Beyza'nın sırlarım bizden daha güzel dile getirirsin... (s. 79-80)

Peyami Safa'nın *Bir Tereddüdün Romanı* adlı eseri, tıpkı Fikret Adil'in *Asmalımescit 74* kitabı gibi 1933 yılında yayımlandı.

Peyami Safa da daldığı bu bohem hayatım bu romanında anlattı. Romanın kahramanı bir yazardı; yani kendisiydi. Bir gece ressam İbrahim Çallı'nın atölyesinde yaşadıklarını şöyle anlatıyordu:

Nihayet içlerinden birinin atölyesinde karar kıldılar. Büyük binanın denize bakan bu odası, ölçülmüş ve düşünülmüş bir karışıldık içinde rahat ve zarif döşenmişti. İçeri girer girmez hemen sustular ve atölye sahibinin yeni yaptığı resimler karşısında büyük bir ciddiyetle durdular. Hâlâ bırakmadıkları ud, keman ve içki şişeleri ve meze paketleri bir an evvelki şahsiyetlerinin gülünç birer sembolü halinde ellerinde sallanıyordu (...)

Ve birkaç kadeh içtikten sonra ud sahibinin eline tutuşturuldu.

- Haydi, bakalım arkadaş, çal bakalım: Kamayı vurdum yere... (...) Ud çalan arkadaş sazı birdenbire elinden bırakarak atelye sahibinin yanma gitti ve kulağına bir şey söyledi.

- Sahi dedi o, hiç fena olmaz, nasıl bulalım?

- Otomobilini çıkar atlayalım beraber gidelim.

- Haydi (...)

Ve üç kişi otomobile atlayarak Beyoğlu'na çıktılar. Bir camim ve polis kulübesinin yarandan saparak dar bir sokağa girdiler, otomobilden indiler. Kepenkleri yarıya kadar inik, kapısı kilitli gayet küçük dükkânın camından baktılar. (...)

- Mal nasıl?

- Birinci.

- Senin ikinci dediğin yoktur ki.

- Vallahi yalan söylüyorsam gözlerim çıksın.

- Hep öyle söylersin ve tebeşirle aspirinin kilosunu beş bin liraya satarsın.(...)

Atölyeye geldikleri zaman şu manzarayı gördüler: Orada kalanlardan

ikisi kanepede arkalarına dayanmışlar. Bir tanesi karşılarında yere bağdaş kurup oturmuş. Bir elinde şişe ve öbür elinde kadehle başım sağa sola mütemadiyen sallayıp duruyor. Hiçbir şey konuşmuyorlar. Yeni gelenleri görünce yerlerinden fırladılar. Müthiş bir gürültü koptu. Birbirlerine sarılıyorlar, haykırışıyorlar ve yerlere yuvarlanıyorlardı. (...)

> Üç-dört kişi dışarı çıktılar ve bitişik salonda baş başa verdiler. Ellerinde bir şey muayene ediyorlar, ışığa tutuyorlar, kokluyorlar ve bakıyorlardı. Biri, 'fena değil' diye mırıldandı. Öteki, 'enfes' dedi.(...)
>
> Ve hep beraber ağır ağır bir şarkı söylediler. Evlendiği için aralarından çekilen müzisyen bir arkadaşlarını andılar. Tamburu üstüne yumuşak bir inhina ile eğilen uzun sıcak ve munis gölgesinin hatırası canlandı. Bir tanesi bu gaip gölgeye ellerini sallayarak, 'Eşe..k! Eşe..k! Şimdi horul horul uyuyorsun, yaşamıyorsun' diye bağırdı! (s. 84-92)

"Eşek!" diye aşağılanmaya çalışılan kişi Mesut Cemil'di.

O halde şimdi de Mesut Cemil'in kitabına konuk olalım.

Tamburi Cemil Efendi'nin oğlu olan ve babası gibi musiki konusunda üstat sayılan Mesut Cemil, Celal Sahir Erozan'ın kızı Berin Hanım'la evlenmişti. (Berin Hanım'ın ikinci eşi Nadir Nadi'ydi.)

O günleri babasının biyografisini yazdığı *Tamburi Cemil'in Hayatı* adlı kitabında balon nasıl yazdı:

> Evleneli daha birkaç gün olmuş... Bekârken, başta Çallı İbrahim olmak üzere ressam, edib, şair sınıfından İstanbul yaranı ile birlikte bohem hayatı yaşadım. Evlilikle bu bahsi kapattım. İşte o birkaç günün sonunda bir akşam vakti oturduğumuz sokağın ağzından bizim güruhun şamatasını duydum. Beni alıp götürecekler! Tedbir olarak hemen evin ışıklarını söndürdüm; hanımla oturduk. Bizimkiler kapıya gelip ısrarla çalmaya başladılar. Sesimizi çıkarmıyoruz. Benden ümidi kesince, reisimiz Çallı, içeri duyuracak kadar yüksek sesle, "Yürüyün arkadaşlar! Biz Tamburi Cemil'in oğlunun evine geldiğimizi sanıyorduk. Meğerse Şair Celal Sahir'in damadının evine gelmişiz" dedi ve gittiler, (s. 22)

Sadece Mesut Cemil değil zamanla çoğu "Beyza'nın tutsaklığından" kurtuldu. Ama kurtulmak kolay değildi.

Kokainden ölen bir Osmanlı şehzadesi bile vardı: Abdürrahim Hayri Efendi.

Sultan II. Abdülhamid'in beşinci oğluydu. 1894 yılında Yıldız Sarayı'nda doğdu. Almanya'da eğitim gördü. Birinci Dünya Savaşı'nda Galiçya'da tabur komutanlığı, Filistin'de alay komutanlığı yaptı.

Almanya'nın en yüksek harp nişanım "Pour le Mertte" (Liyakat Nişanı) aldı.

pa usulü izdivaç yapıp Mısırlı Abbas Halim Paşa'nın kızı Nebile Emine'yle evlendi. Bir yıl sonra kızları Mihrimah Selçuk dünyaya geldi.

Gerek eşiyle bozuk olan ilişkisi ve gerekse savaş yenilgisi Abdürrahim Hayri Efendiyi bunalıma soktu, intihar etti. Ancak sıktığı kurşun beynine isabet etmeyince kurtuldu. Bir süre Venedik'te sağlık yurdunda kaldı.

Şehzade Abdürrahim Hayri Efendi müziğe çok yetenekliydi. Çok iyi piyano çalıyordu. Salı akşamları Nişantaşı'ndaki evine Mabeyin Orkestrası'na mensup yirmi-yirmi beş müzisyen çağırıyor, klasik müzik dinliyordu. Bazen orkestrayı kendisi yönetiyordu; bu konuda da çok mahirdi.

Bakmayınız siz bugünün Fazıl Say'a hakaretler eden cahil politikacılarına, son dönem Osmanlı Hanedanı'nın, -Hatice Sultan, Fehime Sultan, Kadriye Sultan, Fatma Sultan gibi kadınları da dahil- çoğu çok iyi piyano çalıyordu.

Kurtuluş Savaşı'nın son döneminde Padişah Vahideddin, Mustafa Kemal ve arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurmak amacıyla Ankara'ya bir heyet gönderilmesine karar verdi. Heyetin başında Şehzade Abdürrahim Hayri Efendi vardı.

Ankara Hükümeti, heyetle görüşmeyi kabul etmedi. Abdürrahim Efendi, İstanbul'a boynu bükük döndü.

Kurtuluş gerçekleşip saltanata son verilince Abdürrahim Efendi halife olmayı bekledi. Beklediği gerçekleşmedi.

Ve 1924'te hilafetin kaldırılmasıyla birlikte sürgüne gönderilen 144 kişi arasında o da vardı.[28]

Ailesiyle Paris'e yerleşti. 1933 yılında eşi Emine Hanım'dan ayrıldı. Annesi Peyveste Hanımefendi ve kızı Selçuk Sultan'la yaşamaya başladı.

Ekonomik sıkıntı çekmeye başladı. Osmanlı Hanedanı mensuplarıyla hiç ilişkiye geçmedi. Zamanla diğerleri de onu unuttular.

Ta ki...

20 Ocak 1952 tarihine kadar.

Abdürrahim Hayri Efendi'nin cesedi Paris'te bir otel odasında bulundu. Yüksek dozda kokain almıştı.

Kimi hanedan efradı ölüm sebebine "aşk acısı" dedi. Aşk nice inşam kopardı hayattan...

Herhalde en acısı geride kalanıydı. Yazar Şükûfe Nihal kendisi için intihar eden bir genç şairi hiç unutamadı...

****

28. **Atatürk, Osmanlı Hanedanı üyelerinin Türkiye'ye gelmesi için çok çabaladı.** Ama TBMM buna karşı, işte size bir haber: Dün, Meclis'teki en mühim hadise, Gazi Paşa'nın parti grubundaki teklifiydi, ismet Paşa gruba, Osmanlı Hanedanı'na mensup kadınların memleketten çıkarılmamasının Meclis ve Cumhuriyet için bir şefkat eseri olacağı hakkındaki Gazi Paşa'nın bu teklifini bildirdi. O anda grup odasının içinde kasırgalar koptu. Mebuslar masaların üzerine çıkarak, "Olamaz!" diye bağırışıyorlar, bu teklife isyan ediyorlardı.

İntihara sürükleyen aşk acısı

Osman Fahri otuz yaşındaydı.

Dönemin ünlü edebiyatçısı Cenab Şahabeddin'in kardeşiydi.

Ressamdı. Şairdi. *Mersiyeler* adında bir şiir kitabı vardı.

Arkadaş adlı dergiyi birlikte çıkardığı yakın dostu Midhat Sadullah'ın eşi Şüküfe Nihal'e âşıktı.

Midhat Sadullah-Şükûfe Nihal evliliğinde sorunlar vardı.

Ve bir gün Şükûfe Nihal, oğlu Necdet'i alıp eşi Midhat Sadullah'ı terk etti. Zaten hiç arzulamamıştı bu evliliği; hatta bileklerini keserek intihara kalkışmıştı. İstemediği evlilik artık son bulmuştu.

Şükûfe Nihal'in bu zor günlerindeki dert ortağı Osman Fahri'ydi. Genç şair, yıllardır sakladığı hislerini o günlerde açığa çıkardı. Olumsuz yanıt aldı:

> Sen benim hem-dem-i hayalatım,
> Ben senin yar-ı tesellikârın
> Olacakken; fakat, nedense, Nihal
> Sen benim gözlerimde dert aradın...

Osman Fahri karşılıksız aşkı yüzünden mecnun oldu. İstanbul'u terk etti. Elazığ'da öğretmenlik yapmaya başladı. Ancak platonik aşkını unutamadı. Şiirler gönderdi karasevdasına karşılık alabilmek için:

> Ah mademki sen de bir şair,
> Ben de şairim, bu kâfidir.

Hiç yanıt alamadı; bu acıyla yaşamamak için kafasına tabanca dayayıp tetiği çekti. Yıl 1920'ydi...

Şükûfe Nihal, Osman Fahri'ye karşı o günlerde bir şeyler hissetmiş miydi? Bilinmiyor. Bilinen Şüküfe Nihal'in, karasevda yüzünden intihar eden Osman Fahri'yi yaşamı boyunca unutamadığı...

Yakın arkadaşı (yazar Pınar Kür'ün annesi) İsmet Kür, *Yarısı Roman* adlı eserinde Şükûfe Nihal'i şöyle anlatıyor:

> Şükûfe Nihal hemen her görenin âşık ya da hayran olduğu kadınlardandı. "Güzel" denemezdi pek. Gözleri çukurdu ve ufaktı... Boyu hiç uzun değildi. Beden çizgileri dikkati çekmekten uzaktı. Ne ki, zarifti, her zaman bakımlı ve çok şıktı. Dünyaya metelik vermeyen, kendine çok güvenen bir havası vardı. Onu bu kadar çekici yapan da, bu

Çocukluğumda, şıklık sembolüydü benim için. Onun üstünde görüp hayran olduğum kimi renkleri, kimi desenleri hâlâ sevdiğimi biliyorum.

Çok kaprisli bir kadındı. Biraz cıvıltıya benzeyen, kendine özgü ve de hoş konuşma biçimi vardı.

Evet, pek çok kişi sevdalanmıştı, zamanın en gözde şairlerinden biri olan bu kadına.

Şükûfe Nihal'e âşık olan isimlerden biri de Nâzım Hikmet'ti... 1920'li yıllar...

Erenköy bahçelerinde, köşklerinde şairler yan yana gelip edebi sohbetler yapıyorlardı.

Bu toplantıların birinde... Nâzım Hikmet bir kâğıda bir şeyler yazıp Şükûfe Nihale vermesi için Halide Nusret'e (Zorlutuna) uzattı.

Bir Devrin Romanı adlı eserinde Zorlutuna olayı şöyle yazdı:

O (Şükûfe Nihal) okuduktan sonra, gülerek kâğıdı bana verdi. Bugün gibi hatırlıyorum, kâğıtta şairin o delişmen yazısıyla aynen şu kelimeler yazılıydı: "Ben sizin için çıldırıyorum, siz bana aldırış bile etmiyorsunuz."

Nâzım Hikmet ile Şükûfe Nihal sevgili oldular mı?

Halide Nusret Zorlutuna'nın, kız kardeşi İsmet Kür'e söylediğine göre, Nâzım Hikmet, "Bir Ayrılış Hikâyesi" adlı şiirim Şükûfe Nihal için yazmıştı. Bu şiir ilişkinin boyutunu gösteriyor aslında:

BİR AYRILIŞ HİKÂYESİ

Erkek kadına dedi ki:
-Seni seviyorum,
ama nasıl,
avuçlarımda camdan bir şey gibi kalbimi sıkıp
parmaklarımı kanatarak
kırasıya
çıldırasıya...
Erkek kadına dedi ki:
- Seni seviyorum, ama nasıl,
kilometrelerle derin, kilometrelerle dümdüz,
yüzde yüz, yüzde bin beş yüz,
yüzde hudutsuz kere yüz... Kadın erkeğe dedi ki:
- Baktım
dudağımla, yüreğimle, kafamla;

severek, korkarak, eğilerek,
dudağına, yüreğine, kafana.
Şimdi ne söylüyorsam
karanlıkta bir fısıltı gibi sen öğrettin bana...
Ve ben artık
biliyorum:
Toprağın -
yüzü güneşli bir ana gibi -
en son en güzel çocuğunu emzirdiğini...
Fakat neyleyim
saçlarım dolanmış
ölmekte olan parmaklarına
başımı kurtarmam kabil
değil!
Sen
yürümelisin, yeni doğan çocuğun gözlerine bakarak... Sen
yürümelisin,
beni bırakarak...
Kadın sustu.
SARILDILAR
Bir kitap düştü yere...
Kapandı bir pencere...
AYRILDILAR...

Dönemin ünlü şairlerinden sadece Nâzım Hikmet âşık değildi Şükûfe Nihal'e. Yakın dostu Halide Nusret Zorlutuna'ya göre, Ahmet Kutsi Tecer de Şükûfe Nihal'e âşık edebiyatçılardan biriydi.

Şükûfe Nihal'in edebiyat çevrelerindeki en bilinen aşkı ise hiç şüphesiz, Faruk Nafiz Çamlıbel'di...

Faruk Nafiz Çamlıbel yaşamı boyunca unutamayacağı büyük aşkı Şükûfe Nihal'i, halasının Erenköy'deki köşkünde gördü ilk kez. Ve ilk görüşte âşık oldu.

Aşk karşılıklıydı. Hep şiirler yazdılar birbirlerine.

İnce bir kızdı bu, solgun, san, heykel gibi lal
Sanki ruhumdan uzak sisli bir akşamdı Nihal.

Ben küreklerde, Nihal'in gözü enginlerde
Gizli sevdalar için yol soruyorduk; nerde.

Aşkları üzerine roman yazdılar.

Faruk Nafiz Çamlıbel *Yıldız Yağmuru'nda,* Şükûfe Nihal ise *Yalnız Dönüyorum* adlı romanında sevdalarını dile getirdiler.

Yazar Selim İleri de, *Mavi Kanatlarınla Yalnız Benim Olsaydın* adlı romanında edebiyat çevrelerinin çok konuştuğu bu aşkı anlattı.

Aynı zamanda edebiyat öğretmeni olan Faruk Nafiz Çamlıbel, evlilik teklifine hep olumsuz yanıt alması üzerine sinirlenerek tayinini Ankara'ya çıkardı. Ve burada, Ankara Lisesinde coğrafya öğretmenliği yapan Aziziye Hanım'la ani bir evlilik yaptı. Yıl 1931'di.

Bir zamanlar "Yalnız kalmaktansa Nihal'imden uzakta/ Kalsam diyorum, dar-ü diyarımdan uzakta" diyen şairin böyle ansızın evlenmesi edebiyat çevrelerini çok şaşırttı, en çok da Şükûfe Nihal'i. Gerçi kavga ettikleri için bir süredir görüşmüyorlardı ama o da anlam verememişti bu ani evliliğe...

Çamlıbel yanıtını beş yıl sonra, 1936'da çıkan *Yıldız Yağmuru* adlı romanında verdi. Romanın kadın kahramanı ayrılığı, aşkı ölümsüzleştirmek için istemişti. Romanın erkek kahramanı ise bu ayrılık nedeniyle gidip sade bir kadınla evlenmişti. Roman ne kadar gerçeği yansıtır bilinmez!

Yıllar sonra 1954'te *Cumhuriyet* gazetesi muhabiri Sermet Sami Uysal, Faruk Nafiz Çamlıbel'e sordu: "Eşinizle aşk evliliği mi yapanız?"

Yanıt ilginçti: "Hayır. Birbirimizi beğenip evlendik; duygudan çok kafa izdivacı oldu daha doğrusu."

Kim bilir; belki de Faruk Nafiz Çamlıbel ölümsüz aslanı hiç unutamadı. Sadece rastlantı mıdır; Şükûfe Nihal'in ölümünden bir buçuk ay sonra vefat etti!

Faruk Nafiz Çamlıbel'in ani evliliğinin ardından Şükûfe Nihal de evlilik kararı aldı. Ahmet Hamdi Başar, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden sınıf arkadaşıydı. Okul arkadaşının ülkenin sosyal sorunlarına ilgi göstermesi çok hoşuna gidiyordu. Ayrıca oğlu Necdet'e yakın ilgisi de bu evliliğe zemin oluşturdu. Evlendiler. Şükûfe Nihal, kızı Günay'ı bu evliliğinden dünyaya getirdi. Ancak aradığı huzuru bulamadı; eşi sürekli politik beklentiler, arzular peşindeydi. 1960'ta Şükûfe Nihal, iki çocuğunu alıp kimseye haber vermeden evden ayrıldı. Boşandılar.

Altmış beş yaşındaydı.

Aşkı sadece ruhunda yaşıyordu. O aşkın sahibi ise sevdası uğruna ölümü seçen Osman Fahriydi.

Yakın dostlarına, "Tek aslanı odur. Beni tek seven de odur. Nasıl ziyan ettim bu büyük aşkı" diye dert yandı hep. *Yakut Kayalar* adlı romanının kahramanıydı Osman Fahri. Onun aşkı uğruna mecnun oluşu, ideal aşkı arayan romantik Şükûfe Nihal'e şiirler yazdırdı:

Sana mecnun dediler
Mukaddestir gözümde
Cinnet, o günden beri...

Hafızasını kaybedene kadar düşüncesinde, dilinde, kaleminde hep Osman Fahri vardı...

Peki Şükûfe Nihal kimdi?

1896'da İstanbul Yeniköy'de bir köşkte doğdu.

Dedesi, Sultan V. Murad'ın doktoru Emin Paşa'ydı. Babası Miralay Ahmed Abdullah Bey eczacıydı. Baba tarafından soyu Kastamonulu Kâtipzadelere uzanıyordu. Annesi Nazire Hanım asker kökenli bir ailenin kızıydı.

Şükûfe Nihal'ın çocukluğu ve dolayısıyla öğrenimi, babasının görevleri gereği gittikleri Manastır, Şam, Beyrut ve Selanik'te geçti. Arapça, Farsça, Fransızca öğrendi.

Babası entelektüel biriydi. Onun sayesinde küçük yaşlarında edebiyatla tanıştı, ilk şiiri "Hazan" *Resimli Kitap'ta* yayımlandı.

On sekiz yaşında üniversiteye gitti. Ancak babasının tayini Şam'a çıkınca İstanbul'da tek başına kalmaması için zorla evlendirildi.

O dönemin yasalarına-kurallarına göre evlilik, üniversiteye gitmeye engeldi. Bu hakkı boşandığında elde edebildi. 1919'da üniversitenin coğrafya bölümünden mezun olan ilk kadın oldu. Ve ilk kadın lise öğretmeni. Emekli olduğu 1953 yılma kadar İstanbul'un çeşitli okullarında öğretmenlik yaptı.

Siyasal, toplumsal meselelerle hep ilgiliydi. Kadınların eğitim hakkı konusunda dönemin dergi ve gazetelerinde makaleler yazdı. Müdafaa-i Hukuk-ı Nisvan Cemiyeti'ne ve Asri Kadınlar Cemiyeti'ne üye oldu.

İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalini protesto eden Sultanahmet Meydanı'ndaki mitingde konuşma yapanlardan biriydi: "Ey aziz vatan beşiğimiz sendin, mezarımız yine sen olacaksın."

Anadolu'daki ulusal savaşa katkı için İstanbul'da gizlice görev yapan kadınlardan biri de yine Şükûfe Nihal'di.

O hep öncüydü. 1923'te kurulan Kadınlar Halk Fırkası'nın kurucusu oldu; partinin genel sekreterliğini yaptı.

1920'li yıllar şiirin yanında romana başladığı dönem oldu. İlk romanı *Renksiz Istırap* 1926'da yayımlandı.

1935'ten itibaren *Cumhuriyet, Tan, Yeni İstanbul* gibi gazetelerde yazmaya başladı.

Domaniç Dağlarının Yolcuları adlı eseri *Unutulan Sır* adıyla beyazperdeye aktarıldı.

Sosyal sorumluluk içeren çalışmalar içinde de yer aldı. İstanbul Hayırseverler

1962 yılında başına talihsiz bir olay geldi; caddeyi karşıdan karşıya geçerken araba çarptı. Kaza sonucu birçok ameliyat geçirdi. Sol bacağı kısa kaldı.

Hayatın zorlaşması sonucu yakın arkadaşları Hasene Ilgaz ve İffet Halim Oruz'un açtıkları Bakırköy'deki huzurevine yerleşti.

Kızı Günay'ın bebeğini doğururken hayata gözlerini yumması, yaşamla ilişkisinin kopmasına neden oldu.

Yurtdışında felsefe öğrenimi gördükten sonra Türkiye'ye gelip Taksim ve Osmanbey'de İstanbul'un en tanınmış iki kitabevini açan oğlu Necati Sander, annesinin bu durumuna çok üzülüyor ve onu böyle görmemek için yanına pek uğrayamıyordu. Kız kardeşleri Bedai Taş ve Muhsine Akkaş da artık yaşlanmışlardı, sık gelemiyorlardı huzurevine.

Şükûfe Nihal zamanla konuşmayı tamamen kesti.

Ve 24 Eylül 1973'te hayata gözlerini kapadı. Rumelihisarı Aşiyan Mezarlığına defnedildi.

Adı okullara verilen Şükûfe Nihalin mezarı bugün iç acıtacak kadar bakımsız...

Onuncu bölüm

Frenhofer olmak

Karl Marx, *Kapital'i* yazdığında dava arkadaşı Friedrich Engels'e gönderdiği mektupta kendisini bir hikâye kahramanına benzettiğini yazdı.

Marx, hangi ünlü yazarın, hangi eserinin kahramanıyla özdeşleşmişti? Neden kendini ona benzetmişti? Gelin, 1867 yılının ağustos ayma gidelim...

Tarih, 16 ağustos 1867, Londra.

Saat, 02.00.

Karl Marx hep geceleri çalışıyordu.

Sadece araştırma yapıp kitap yazmıyordu; 1864'te kurulan "Enternasyonal İşçi Birliği"nin faaliyetleri de zamanını alıyordu. Bu nedenle yazmaya ancak geceleri fırsat buluyordu.

Uzun dönemdir üzerinde çalıştığı yapıtını yeni bitirmişti. Heyecanla, 25 yıldır her fırsatta yanında olan, maddi-manevi katkılarda bulunan dava arkadaşı Friedrich Engels'e mektup yazdı:

"Sevgili Fred...

Kitabımın adını 'Kapital: Politik Ekonominin Eleştirisi' koydum..."

Dört yıldır üzerinde çalıştığı ve yılbaşından beri temize çektiği *Kapital'in.* birinci cildine son noktayı az önce koymuştu:

"Böylece bu bölüm bitmiş oluyor. Bunun olabilmesi senin sayendedir. Benim için yaptığın fedakârlıklar olmasaydı, bu korkunç işi yapamazdım."

Marx hastaydı, karaciğerinden rahatsızdı. Bazen iki ay yataktan çıkmadığı oluyordu. Ama çalışmayı bırakmıyordu.

Çok titizdi; her kitaba ulaşmak, okumak, üzerinde çalışmak istiyordu. Bazen kütüphanelerde bulamadığı kaynaklar için Engels'ten yardım istiyordu.

Engels araştırıp Marx'ın istediği eserleri mutlaka buluyordu: Bu bazen James Edwin Th. Rogers'in *İngiltere'de Tarımın ve Fiyatlarının Tarihi* ya da John Watts'ın, *Sendikalar, Grevler, Makineler, Koopera*

tif Toplulukları gibi kitaplar oluyor; kimi zaman da İngiltere parlamento tutanakları ya da İngiliz sanayiinde kadınların ve çocukların durumlarıyla ilgili raporlar olabiliyordu.

Evet, aslında 20 yılı aşkın süredir üzerinde çalıştığı, para-sermaye ilişkisi, emeğin sermayeye bağlılığı, malların dolaşımı, işbölümü, makinelerin kullanımı gibi politik-ekonominin eleştirisini ele aldığı yorucu çalışmasını bitirmişti sonunda.

Sağlığını, ailesini, mutluluğunu feda ettiği; uğruna yoksulluk çekip paltosunu, saatini tefeciye verdiği kitabı çıkıyordu işte.

Ama Karl Marx'ın kafasında bir korku vardı...

Karl Marx, Fransız yazar Honore de Balzac'a hayrandı. Onun kentsoylu düzene yukarıdan bakan, para-zevk ve iktidarın temel amaca dönüştüğü bir dünyayı anlatan eserlerini çok beğeniyor, "işte gerçekçi yazar" diyordu.

Balzac, 1845 yılında *Gizli Başyapıt* adlı eserini çıkardı.[29]

Gizli Başyapıt yazıldığı dönemden başlayarak özellikle sanat dünyasını çok ilgilendirdi. Cezanne, Picasso gibi büyük ressamları derinden etkiledi; üzerinde sanat tarihçileri tarafından çalışmalar yapılan bir yapıt oldu.

Balzac'ın eserinin kahramanı Frenhofer, ressamdır.

Tuvalinde yaratmaya çalıştığı eserinin kusursuz olmasını ister; eseriyle tutkulu bir aşk ilişkisi yaşar âdeta. On yıl atölyesine kapanır, arayış içindeyken çileli bir hayat sürer. Resimlerine bağlıdır, sergilemek bile istemez.

Ama bir gün gizli başyapıtını, resimlerine hayran genç bir ressam ile sanatsal bilgilerine güvendiği bir başka ressama gösterir.

İkilinin resmi hakkında söyledikleri Frenhofer'i çıldırtır. Her iki ressam da uzun uzun tuvale bakıp hiçbir şey anlamadıklarını itiraf ederler.

Ressam Frenhofer kızgındır, hayal kırıklığına uğramıştır. Anlaşılamamıştır işte.

O gece geçirdiği büyük bunalım sonucu intihar eder.

Ve Balzac hikâyesini böylece bitirir.

Aslında ressam Frenhofer'in yaratımı, "soyut resim"dir, bu nedenle hem de meslektaşları tarafından bile anlaşılamaz!

Araya girip bir not aktarmalıyım: Balzac'ın *Gizli Başyapıt'ı* yazdığı 1845'te "soyut resim" nedir bilinmiyordu!

İşte *Gizli Başyapıt'ı* sanat tarihi açısından önemli kılan da bu özelliğiydi aslında!

Peki, Balzac bunu nasıl keşfetmişti, bilinmiyor. Eserini yazarken resim teknikleri konusunda bilgi aldığı ressam G. Boulanger idi ve onun

****

29. Bu eser Türkçeye tam 100 yıl sonra 1945'te Bilinmeyen Şaheser adıyla Nahit Sırrı Örik tarafından çevrildi.

da "soyut resim" ile ilgisi filan yoktu.

Bu arada ekleyeyim; Boulanger, bizim Şeker Ahmed Paşa, Süleyman Seyid, Osman Hamdi gibi ressamlarımızın da Paris'te hocalığını yapmıştır. Neyse, yok "soyut resim" yok bizim ressamlar diyerek kafanızı karıştırmayalım.

Gelelim Karl Marx'ın, çağının çok ötesinde olan ressam Frenhofer'den nasıl etkilendiğine...

Karl Marx, gerek gündelik gerekse yazı çalışmalarından yorulduğunda evindeki sedire uzanıp beğendiği, hep keyif aldığı Cervantes, Shakespeare gibi ustaların ölümsüz eserlerini okurdu.

Yaşamı boyunca edebi yapıtlarla yakından ilgilendi, sürekli okudu.

Gizli Başyapıt yazıldığı dönemde Karl Marx'ı da şaşırttı, düşündürdü, heyecanlandırdı.

Balzac'ın bilgece, içten, ironik bu eserim büyülenmiş gibi elinden düşürmeden bir çırpıda okudu Marx. Ve dâhi ressam Frenhofer'in karmaşık ve sürekli arayış içinde olan ruhu ile kendisininki arasında benzerlikler buldu.

Marx da yıllardır kütüphanelere, müzelere, kitaplığına kapanarak *Kapital'i* kaleme almıştı. Yorulmadan yazılarına eklemeler, çıkarmalar yaparak sürekli değişiklikler yapmıştı.

Yazdıklarının düşüncelerini tam olarak ifade edip etmediğinden emin olamıyor, tekrar tekrar çalışıyordu.

Örneğin, İngiliz çalışma mevzuatına ilişkin yirmi sayfa yazmak için, İngiliz ve İskoç tahkikat komisyonlarının ve fabrika müfettişlerinin raporlarım bile günlerce arayıp bulmuş ve okumuştu.

Sonuçta çileli, yorucu çalışması sonucu yıllardır çalıştığı kitabı çıkıyordu.

Dâhi ressam Frenhofer gibi devrimci bir arayış içinde olan Marx, yeni sözler söylüyordu; bunlar anlaşılacak mıydı?

Kapitalizmdeki egemen üretim ilişkisini, ücretli emeğin sermaye tarafından sömürülmesini, sermayenin dolaşımını, sermaye-kâr ilişkisini vb insanlar doğru anlayabilecekler miydi?

İçinde kuşku vardı; anlaşılamama kuşkusu. Tıpkı çağdaşları; Goethe, Schiller, Beethoven, Stendal, Gogol, Puşkin, Goya vd olduğu gibi...

Karl Marx, Engels'le her sırrını, duygusunu paylaşıyordu.

Mektubunda Balzac'ın *Gizli Başyapıt* kitabını mutlaka okumasını önerdi. Çünkü ruh halini ressam Frenhofer'inkine benzetiyordu!

Frenhofer ile yaşamında benzerlikler olsa da Marx bilim adamıydı ve bu nedenle daha gerçekçiydi.

Marx, Engels'e yazdığı mektupta şöyle diyordu:

kemmel, iyinin düşmanıdır. Balzac'ın, yaptıklarıyla hiçbir zaman yetinmeyen kahramanının ruhunu anlıyorum ben.

Engels, *Gizli Başyapıt'ı* okudu mu, üzerinde bir daha konuştular mı; bilinmiyor. *Seçme Yazılar* adlı eserde bu konuyla ilgili sadece Marx'ın mektubu var.

Ama Marx'ın *Kapital'i* bitirdiğinde başta Engels olmak üzere yakın dostlarına okuttuğu bilgisi var. Genç ressam Porbus, ustası Frenhofer'in tablosundan hiçbir şey anlamamıştı. Oysa Engels, ustası Marx'ın yazdıklarından çok etkilendi.

Frenhofer'in başına gelen Marx'ın başına gelmedi.

Ancak Marx bilim adamıydı, akademik formasyonu vardı, doçentti. Bu nedenle felsefi ve ekonomik terimleri sık kullanan Marx'ın dili ağırdı; düşünceleri insanlara karmaşık geldi ve bu nedenle *Kapital* zor okundu. Diğer yandan *Kapital*, içerik, ansiklopedik zenginlik, bütünlük, mantık ve vuruculuk bakımından övgüyü hak etmişti.

Gerçekçi Marx ile öykü kahramanı Frenhofer'in yazgısı ayrıydı artık. Aradan yıllar geçti...

Küresel kriz bugün dünya piyasalarını kasıp kavuruyor. Karl Marx şimdi tekrar revaçta. İnsan sormadan edemiyor: Marx'ın aslında yazgısı, geleceğin sanatını yapan Frenhofer'e benzemiyor mu?

Devrimcileri, eserlerini anlayabilmek için zaman gerekiyor belki de, kim bilir...

Soruyu sormamın nedeni, Marx'ın bizim topraklardaki anlaşılırlığını sorgulamaktır.

Bu topraklar Karl Marx'la ne zaman nasıl tanıştı?

Marx denen pehlivan!

Yıl, 1868.

Jöntürk Namık Kemal, gönüllü sürgündedir ve Londra'da *Hürriyet* gazetesini çıkarmaktadır. Londra'da Namık Kemal gibi gönüllü sürgün hayatı yaşayan biri daha vardır: Karl Marx.

Marx, *Kapital'i* bir yıl önce çıkarmıştır. Yazdıkları Avrupa'daki entelektüel tartışmaların gündemidir.

Namık Kemal ile Karl Marx aynı mahallede yaşamaktadır.

Ve Namık Kemal, Karl Marx'ın adını bile duymamıştır...

Yıl, 1905.

Lenin, Cenevre'de sürgün hayatı yaşamaktadır. Cenevre, Avrupa'daki İttihatçıların Paris'ten sonra en önemli merkezidir. Yayın organları *(Meşveret)* bile vardır.

ittihatçılar kalelerde, bahçelerde her yerde yan yana gelip hararetle Kanun-i Esasi'nin nasıl hayata geçirileceğini tartışırlar. Ancak kendilerini izleyen ve elindeki kitaba sürekli not alan Lenin'in farkında bile değillerdir.

Rusya 1905'te büyük bir ayaklanmaya sahne olmuştur. Bırakın Lenin'i, ittihatçılar komşu ülkede ne olduğunu bile merak etmezler.

Osmanlı münevverleri Osmanlı'yı değiştirmek-dönüştürmek isterler. Ama bırakın dünyayı, yanı başlarında olanlara ilgisizdirler.

Siyasi terminolojideki sosyalizm, komünizm, anarşizm vs gibi kavramları hiç duymamışlardır.

"Sosyalizm" ve "komünizm" sözcüklerini ilk yazan, İstanbul'da *Ceride-i Havadis* gazetesini çıkaran İngiliz vatandaşı William Churchill oldu.

Bu iki siyasal sözcüğün Osmanlı topraklarına gelişinin nedeni, Avrupa'daki 1848 devrimleriydi.

Ceride-i Havadis, Avrupa basınından aldığı haberleri tercüme edip sayfasına koyuyordu.

Özgürlük hareketlerini ilk yorumlayan/analiz eden münevver ise Cevdet Paşa oldu. Ona göre, devrim hareketlerini "azıtan halk" yapıyordu ve bu olayların Avrupa dışına taşmasından endişe duyulmalıydı!

1871 Paris Komünü, Osmanlı basınında daha geniş işlendi. "Kırmızı Cumhuriyet" denen bu devrime ilgi gösterilmesinin nedeni, Yeni Osmanlılara mensup Mehmed, Reşad ve Nuri beylerin komün için savaşmalarıydı. Ancak üç Jöntürk'ün sosyalist olduklarını söyleyemeyiz. Özgürlükçüydüler.

Osmanlı İmparatorluğu'nda sosyalizme ilgi duyan kişi, bu devrim sürecini Avrupa'da yaşamış olan bir devlet görevlisiydi. Edhem Pertev Paşa, 1853-55 yıllan arasında Berlin Elçiliği'nde başkâtipken sosyalist düşünceyle tanışmıştı.

Ancak, İstanbul'a dönünce "yanıldığını" hemen kavrayıp, *Kızıl Bayrak* adlı eserini yazarak sosyalizmin ne kadar yanlış olduğunu belirtti, ilk sosyalist, ilk dönek olmuştu!., **İngilizlerin sosyalizm için söyledikleri "Mülkiyet ve kadınlar ortaktır" yalanına** inanmıştı.

Ve her şeye rağmen...

Tarih, 22 Haziran 1871.

Osmanlı basını, Karl Marx'la tanıştı.

Hakayık-ül Vakayi, Paris Komünü'nün başında kimin olduğunu açıkladı*

"Paris'teki eşkıyanın kumandanı, Karl Marx denilen ve hâlâ Londra'daki Enternasyonal nam cemiyetin reisi bulunan pehlivandır."

Gazete yorumu da ekledi: Rahat yaşamasına rağmen kışkırtıcılık yapıyordu.

"Sosyalizmin ceddi" Marx'ın Osmanlıca ilk makalesini de bu gazete

yayımladı. *Daily News'ten* tercüme edilen makale, Alman-Fransız savaşının siyasal durumunu ele alıyordu.

Peki, Osmanlı basını-münevverleri Avrupa'daki devrimci hareketlere nasıl bakıyordu? Kafası karışıktı.

Takvim-i Vekayi'ye göre Enternasyonal "fesat cemiyeti'ydi. Ameleler fabrikatörlere karşı kışkırtılıyordu. Yani "servet düşmanlığı" nitelemesi o yıllardan günümüze gelmişti.

Ahmed Midhat Efendi gibi bazı münevverler ise, Enternasyonal'in anlaşılır olması için makalelerinde örnekler verdiler:

> Cemiyet (Enternasyonal) diyor ki; ben kunduracıyım. Size bir çift potin yapacağım. Siz o potini giyip ve baloya gidip raks edeceksiniz ki orada bir gecelik zevkiniz için beş-on altın sarf etmeyi çok görmüyorsunuz. Halbuki bir çift potin için bana yirmi frankı zor veriyorsunuz. Ne olur bana yirmi yerine yirmi beş frank verseniz? Sizin yüzünüzden eti haftada bir görüyorum. Siz ise has ekmeği bile beğenmiyorsunuz da zimiçka yiyorsunuz. Reva mıdır bu?

Osmanlı basını Enternasyonal'i tartışıyordu, ama daha henüz kavramların tanımı konusunda bile bilgi sahibi değildi. Şemseddin Sami "sosyalizm"i bakın nasıl tanımladı:

> Sosyalizm, iştirak-i emvalin (ortak malların) büsbütün zıddıdır. İştirak-i emval ne kadar menfur (iğrenç) ise sosyalizm o kadar makbuldür. Sosyalizm Fransızca bir kelimedir ki, cemiyeti beşer manasına olan sosyete kelimesinden müştaktır (türemiştir).

Komşusu Karl Marx'ın adını bile duymamıştı ama Namık Kemal, Şemseddin Sami'den bu konuda daha bilgiliydi. Damadı Menemenli Rıfat Bey'e yazdığı mektupta şöyle diyordu: "Sosyalizm, Sami Bey'in dediği derecede hafif bir şey değildir."

Ne olduğunu yazmıyordu. Yazdığı, baldırıçıplakların Avrupa'daki intizamı yok etmesinden duyduğu endişeydi.

Görünen o ki, Osmanlı basınının, münevverlerinin kafası karışıktı.

Peki üniversitelerin?

Mülkiye Mektebi'nde "hocaların hocası", ekonomist Sakızlı Ohannes Paşa, *Mebadi-i Ilm-i Servet-i Milel* adlı ders kitabında "sosyalizm" ve "komünizm" kavramlarına açıklık getirdi. Nasıl mı? Örnek vererek:

"Mesela bir saati bir adam güzel kullanıp vaktini bilir iken bu saati yirmi kişiye taksim etmek lazım gelse, o saatin her bir parçasını bir adama verilse saat harap olur gider. İşte fabrikaların taksimi de budur."

Sakızlı Ohannes Paşa, "sosyalist eşitlikten" fabrika parçalarının işçilere dağıtıla

Osmanlı basını ve münevverleri, sosyalizmin ne olduğunu anlamaya çalışırken araya Sultan II. Abdülhamid sansürü girdi.

Dönemi en iyi, Marx ve Engels'in yazdığı *Komünist Manifesto'nun* Osmanlı'ya geliş hikâyesi anlatır.

Komünist Manifesto, matbaacının yazar olarak kendi adını yazmasını şart koşmasıyla, 1894 yılında Ermenice basılarak Osmanlı topraklarına sokuldu!

Peki, Osmanlı topraklarında Bolşevik Devrim nasıl karşılandı? 1908 Temmuz Devrimi (II. Meşrutiyet), Osmanlı düşünce hayatında köklü bir değişime yol açtı.

Sosyalist partiler, dernekler, sendikalar kuruldu; yayın organları çıktı. Buna rağmen...

İçedönük tartışmalar devam etti. Ne zaman çarlık yıkıldı, Osmanlı basını kafasını komşusuna çevirdi.

Bolşevik Devrim'in barış getirecek olması, Osmanlı basınındaki "ezeli düşman Moskof gâvuru" anlayışını yıktı.

Üstelik beklenti Bolşeviklerin sadece barış değil, Müslüman ve Türk halkına da özgürlük verecek olmasıydı.

Diğer yanda...

İkdam, Tanin, Vakay-i Hayriye gibi gazetelerin kafası da karışıktı, iyi güzel hoştu da, "bu nasıl bir ihtilaldi?"

Osmanlı basını tekrar "Sosyalizm nedir?" sorusuna yanıt arama peşine düştü. Örneğin, *Tasvir-i Efkâr* üç günlük bir yazı dizisi verdi: "Fransız inkılabı zengin bir inkılaptır; Rus inkılabı ise tabirimizi mazur buyurunuz züğürt bir inkılaptır."

Meselenin sınıfsal özü hiç kavranamadı.

Ya Osmanlı Mebusan Meclisi?

Rusya'daki olağanüstü gelişmelerle ilgili hiçbir görüşme yapılmadı. Şaşılacak bir durum yoktu, zaten mecliste dış politikayla ilgili görüşme yapılmazdı! Sadece İstanbul Mebusu Salah Cimcoz kürsüye çıktı ve "kurtuluş güneşinin yine Şark'tan doğduğunu" müjdeleyip, "Rusya'da işbaşına geçen demokrat hükümeti selamlıyorum" diye konuşma yaptı.

Osmanlı münevveri yavaş olsa da artık sosyalizmi-komünizmi öğrenmeye başlamıştı. Tarih, 17 Nisan 1917.

"Lenin" adı Osmanlı basınında ilk kez *İkdam* gazetesinde yer aldı.

Sebebi ise Lenin ve 17 arkadaşının Almanya üzerinden Rusya'ya gittiği haberiydi.

Osmanlı basını ilk başta Lenin'e sempatiyle baktı.

Vakit, Ekim Devrimi liderinden "Mösyö Lenin" diye bahsediyordu. *Tasvir-i Efkâr* ise Osmanlı kamuoyunun merak ettiği Lenin'i şöyle tas-

vir etti: "Lenin; orta boyda, küçük yapılı, parlak, güzel bir adam olup kıyafetiyle gösterişsiz olan, inatçı olmayan bir adamdır."

Lenin'e öğrenciler arasında da büyük sempati vardı. Osmanlı Darülfünunu'nda bir grup öğrenci, Nobel Barış Ödülü'nün Lenin'e verilmesini önerdiler. Darülfünun binasına Lenin posteri astılar.

Sempatinin nedeni, Rusya'nın Birinci Dünya Savaşı'ndan bir an önce çekilme beklentisiydi. Rusya ateşkes ilan edince gazetelerin manşeti belli oldu: Aferin Bolşeviklere!

1 Mayıs Amele Bayramı coşkuyla kutlanıyordu. Düşünebiliyor musunuz, Türkiye'de daha geçen yıl 1 Mayıs resmi bayram olarak kutlanmaya başlandı.

Oysa yıllar önce...

Müslüman başkentinde Karl Marx posteri

Tarih, 27 Nisan 1921.

İstanbul işgal Kuvvetleri Komutanı General Harrington, komutanlığına bağlı İstanbul Zabıta Komisyonu Reisi Miralay Ballar'a kesin talimatını verdi:

"1 Mayıs'ta amele miting yapmayacak!"

O yıllarda sadece Rusya'yı değil Avrupa'yı da sarsan işçi hareketleri İngiliz Komutan Harrington'ı korkutuyordu, işçilerin 1 Mayıs'ı bahane edip isyan çıkarmalarından çekiniyordu.

İstanbul'da 40 bin işçi vardı. Ve bunların ne kadarının sosyalist/'kızıl" olduğu bilgisine sahip değildi. Zabıta Reisi Miralay Ballar, aldığı emir üzerine hemen bir talimat yayınladı:

- Her türlü siyasi veya diğer mitingler, gösteriler askeri kumandanın emriyle yasaklanmıştır.
- Bu emri ciddiye almayarak eyleme kalkışanların yakalanarak cezalandırılacağı ahaliye beyan edilir.
- Gerek 1 Mayıs münasebetiyle gerek diğer gösteriler için herhangi bir müracaat nazar-ı itibara alınmayacaktır.

Çıkardığı gazeteden dolayı "iştirakçi Hilmi" diye bilinen Hüseyin Hilmi, "Türkiye Sosyalist Fırkası" lideriydi.

Şirket-i Hayriye, Tramvay Kumpanyası, Haliç Tersanesi gibi yerlerde güçlü bir işçi desteğine sahipti.

Partinin 17 bin üyesi vardı.

Ve parti, 1 Mayıs'ı miting yaparak kutlamakta kararlıydı, İstanbul'da "Bilumum İstanbul Amelesine" başlıklı bildiri dağıttılar.

Bildiride işçilerin 1 Mayıs'a katılmalarının görev olduğu belirtiliyor ve elektrik

Türkiye Sosyalist Fırkası'ndan:

Mayıs'ın birinci günü, amelenin en mukaddes bayram günüdür. Bu mukaddes bayramı kutlamak, bütün amele için bir vazifedir.

Yasalara saygılı olan ve yasalara hep uygun davrandığını ispat etmiş olan partimiz, sadece elektrik idaresinde çalışan işçilerin çalışmalarına müsaade eylemiştir.

İkdam, Vakit gibi dönemin gazeteleri, 1 Mayıs'a geniş yer ayırdı, İstanbullular da uyarıldı: Amelenin bayram yapması halinde vapur ve tramvay hizmetleri aksayabilir.

Bu arada işgal güçleri, işçilerin kararlı olduğunu görünce, katılımı düşürmek için tehditler savurmaya başladı: Her türlü suikast ve siyasi eylem teşebbüsünde bulunanlar, fabrikalarda alet ve edevatı tahrip edenler veya ameleyi işinden alıkoyan kişiler, askeri mahkemelerde yargılanacaktı!

Ve İstanbul, 1 Mayıs gününe gergin uyandı.

İşgal güçleri geceyarısından itibaren önlemlerini sıklaştırmıştı.

İşçilerin işyerlerine gitmedikleri görüldü. Fatih, Aksaray, Harbiye hatlarında tramvaylar çalışmadı. Haydarpaşa-Pendik ve Sirkeci-Çekmece banliyö hatlarında tren seferleri durdu. Şirket-i Hayriye vapurları seferlerini iptal etti. Baruthane, Feshane, Zeytinburnu fabrikaları gibi birçok işyerinde üretim yapılamadı. Sadece elektrik şirketindeki işçiler görevlerinin başındaydı.

İşçilerin bir bölümü Kâğıthane'deki mesire yerlerine giderek günü geçirdiler. Mitingden vazgeçen Türkiye Sosyalist Fırkası, Babıâli Caddesi'ndeki genel merkezi önünde bir tören yaptı. Genel merkezde büyük bir kızıl bayrak asılıydı. Bando sabah saatlerinden itibaren "Enternasyonal Marşı" (Beynelmilel Marşı) çalmaya başladı.

İşçiler mavi gömlekler giymişlerdi. Boyunlarında kırmızı bir boyunbağı vardı; yakalarında ise kırmızı bir rozet, işçiler tıpkı dini bayramlarda olduğu gibi birbiriyle bayramlaştı.

Partinin çevresi işgal kuvvetleri tarafından sarılmıştı. Ancak hiçbir olay çıkmadı. Miting yapılamamış ama işçilerin işyerlerine gitmeleri engellenmişti. Ancak işçiler kararlıydı; gelecek yıl 1 Mayıs'ta mutlaka miting yapacaklardı.

Ve bir yıl sonra...

İstanbul hâlâ işgal altındaydı. Bir yıl öncesi olaylar tekrarlandı; işgal güçleri 1 Mayıs mitingini engellemek için yine talimatlar çıkarılmasını sağladı. Hatta işyerlerine gitmek isteyen işçilere her türlü kolaylığı ve güvenliği sağlayacaklarını da bildiriyle duyurdu. Ancak işçiler bir önceki yıla göre daha örgütlüydü.

1 Mayıs Komisyonu kurdular. Komiteye katılan örgütler şunlardı: Türkiye Sosyalist Fırkası, Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası, Sosyal Demokrat Fırkası, Ermeni Sosyal Demokrat Fırkası, Türkiye işçi Derneği, Beynelmilel işçiler ittihadı...

1 Mayıs Komisyonu, bayram programını bildiriyle çalışanlara duyurdu:

1) İstanbul'da mevcut bütün işçiler, kadın-erkek ve bir teşkilata mensup olsun olmasın bu bayrama davetlidir.

2) Toplanma merkezi Pangaltı'dır. Bayrama iştirak edecek bütün arkadaşlar saat on birde Pangaltıda bulunacaklar ve kollarında kırmızı pazubent bulunan heyet-i tertibiyye tarafından karşılanacaktır.

3) Grup halinde gelecekler, şehir dahilinde yürüyüşlerinde hiçbir nümayiş yapmayacaklar ve proletarya şuuruna yakışacak bir vakar ve sükûnette olacaklardır.

4) Bayram Pangaltı'da başlayacak ve bütün gruplar toplu olarak saat on bir buçukta önde bando olduğu halde Pangaltıdan hareketle Kâğıthane'ye doğru yürüyecekler ve arkadaşlar mızıka ile birlikte işçi şarkıları terennüm edeceklerdir.

5) Kâğıthane'de 1 Mayıs bayramının ehemmiyeti ve tarihi hakkında söz söyleyecek arkadaşların nutukları dinlenecek, bayram saat beşe kadar devam edecek, sonra arkadaşlar yine sükûn ve vakarla dağılacaklardır.

6) Komisyon, polise karşı bütün sorumluluğu üzerine aldığından bütün arkadaşların heyet-i tertibiyyenin ihtarına uyması ve işbu program haricine çıkılmaması rica olunur.

İşçi Bayramı'na katılan işçi sayısının, bir önceki yıla göre hayli arttığı gözlendi. 1 Mayıs, ramazan ayına denk geldiği için geçen yıl pikniğe giden işçiler de mitinge geldi. İşgal güçlerinin güvenlik önlemleri abartılıydı. Yine işçilerin ayaklanacağından korkuyorlardı.

1 Mayıs Komisyonu'nun bildirisinde yazdığı gibi, işçiler Pangaltıda buluştu. Kimi işçiler aileleriyle birlikte geldi.

Ellerinde Türk bayrakları ve flamalar vardı.

"Türkiye amelesi sendika ister!"

"Türk amelesi ilticaya karşı amansız bir mücadele açmalıdır." "Burjuvazinin zulmünü protesto ediyoruz!" "8 saat iş, 8 saat istirahat, 8 saat uyku."

"Mürteciler, muhtekirler, kapitalistler, emperyalistler kahrolsun." "Bütün dünya işçileri birleşin!" Bu pankartın altında Karl Marx'ın resmi vardı. Tanışsın tanışmasın tüm işçiler birbiriyle bayramlaştı. Türkiye Sosyalist Fırkası'na mensup işçiler yine mavi gömlek giyip boyunlarına

kırmızı boyunbağı takmışlardı. Yakalarında yine fırka rozetleri vardı.

Mızıka hiç durmadan, "Enternasyonal Marşı" çaldı.

Konuşmacılar, Ankara Hükümeti'ni öven sözler söylediler. 1 Mayıs işçi Bayramı, bu konuşmalarla bir anda bağımsızlık mitingine dönüştü, işçiler, Ankara'daki dava arkadaşlarının yanında olduklarını hiç sakınmadan ifade ettiler.

1 Mayıs Bayramı, aynı gün ulusal Kurtuluş Savaşının merkezi Ankara'da da, bir mitingle kutlandı.

O dönemin "siyasal havasını" anlatmak için için Ankara'daki 1 Mayıs kutlamalarım da özetlemeliyim...

Ankara'daki 1 Mayıs mitingini bakınız *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesi nasıl yazmış:

> Önde; Kuvay-ı Milliye'ye gönül vermiş kalpaklılar, bazı milletvekilleri, bakanlar; arkasında İmalat-ı Harbiye işçileri saat 09.00'dan itibaren İstasyon civarında toplanmaya başladı. Sonra şimendifer ve dekovil işçileri alana iltihak etti.
>
> Saat 11.00'e doğru fabrika haricinde çalışan umum işçiler meydana geldiler, İzmir Mebusu Yunus Nadi, Menteşe Mebusu Tevfik Rüştü, İstanbul Mebusu Numan beylerle Ticaret Müdir-i Umumisi Vehbi, fabrika müdürü Nuri beyler, Rus Sefarethanesi'nden bazı memurlar ve matbuat çalışanları hazır idiler, işçiler bayramlaştılar.
>
> Evvela İstanbul Mebusu Numan Efendi nutuk söyleyerek 1 Mayıs'ın umum amele için şuurlu bir gün olarak tesis edildiği bugünün maksadının amelenin hürriyete kavuşması ve amele hukukunun muhafazası olduğunu söyledi.
>
> Menteşe Mebusu Tevfik Rüştü Bey söze başladı. 1 Mayıs Bayramı'nın tarihçesinden ve ihtilallerden bahsederek, gerek memleket dahilinde ve gerek haricinde ölen işçilerin ruhuna bir vesile-i hürmet olmak üzere iki dakika ayakta sükûtu teklif etti ve kabul olundu.
>
> Bu iki dakikalık saygı duruşu, herkes üzerinde derin bir tesir husule getirdi. Tevfik Rüştü Bey konuşmasında, ameleleri birleştirecek bir dernek ile bir tüketim kooperatifi kurulması teklifinde bulundu. Amelenin hukukunu muhafaza eden bir hükümetimiz olduğundan ve ona destek olunması gerektiğini beyanla sözlerine nihayet verdi. Sonra sucu ustası Osman Alp Efendi konuşma yaptı. Bu toplantıdan dolayı hükümete teşekkür etti.
>
> Bugünkü hükümetin emperyalizm ile kapitalizme karşı mücadeleye devam edeceğini vfe hükümet emperyalizmle çarpıştıkça ordusunun ön saflarında köylü ve amelesini bulacağını izah etti.
>
> Konuşmalardan sonra Numan Efendi'nin teklifi üzerine dernek ve kooperatif tesisi için çalışmalarda bulunmak üzere Tevfik Rüştü Bey ile Numan, Osman Alp, şimendiferden Nusret, Esliha fabrikasından Eşref efendiler ile mürettiplerden Kâmil, Ahmet ve Nuri efendilerden mürek

kep bir heyet teşkili münasip görüldü. Bütün dünya amelesinin 1 Mayıs Bayramını tebrik için Moskova'ya telgraf çekilmesi kararlaştırıldı. Sonra Ankara'daki Rus Sefarethanesi'ne yirmi beş-otuz kişilik bir grup giderek bayramlaşma yapılmasına karar verildi.

Karl Marx bizim topraklarda hâlâ bir korku nesnesi...

Yani hâlâ Marx Frenhofer!

Peki...

Sadece Marx mı kendini Frenhofer'le özdeşleştirdi sanıyorsunuz? O halde devam edelim...

Balzac'ın *Gizli Başyapıt* eserinin kahramanı Frenhofer'le kendini sadece Karl Marx özdeşleştirmedi.

Kusursuz bir yaratıyı arayan ressam Frenhofer, birçok ünlü sanatçıyı da etkiledi.

Bunların başında modern sanatın öncüsü kabul edilen; empresyonizm ile kübizm arasında köprü kurmuş olan ressam Paul Cezanne (1839-1906) geliyordu. O da Frenhofer gibi yaratma sürecine tutkuyla bağlı bir çile adamıydı.

Yanında "çıraklık" yapmış Emile Bemard, *Cezanne Üzerine Anılar* kitabında bir hatırasını şöyle anlatıyordu:

> Bir akşam ona Balzac'ın *Gizli Başyapıtından* ve hikâyesinin kahramanı Frenhofer'den söz açtım; masadan kalktı, gelip önüme dikildi ve işaretparmağını göğsüne bastırarak -ağzından tek sözcük çıkmadan ve bu hareketi art arda yineleyerek- öyküdeki kişinin kendisi olduğunu belirtti. Öyle heyecanlanmıştı ki, gözleri yaşlarla dolmuştu.

Cezanne, karakalem taslaklarında *Gizli Başyapıtın* sahnelerini resmetti. Bunlardan biri; Frenhofer'in tablosunu gösterdiği, diğeri de resmi yaptığı sahneydi. Bunlar İsviçre Basel Kunstmuseum'da sergileniyor.

Balzac'ın *Gizli Başyapıtıma,* tutkuyla bağlı, kahramanı Frenhofer'le kendini özdeşleştiren bir diğer dünyaca ünlü ressam ise Pablo Picasso (1881-1973) idi.

Balzac'ın eserinden o kadar etkilenmişti M, öyküdeki olayın geçtiği Paris'teki Biere de Bretteville konağım kiralayıp 1936-1955 yılları arasında burada yaşadı.[30]

Cezanne gibi Picasso da, dâhi ressam Frenhofer'in öyküsünü karakalemle resimleyerek ölümsüzleştirdi. Sanat kitapları yayımcısı Ambroise Vollard'ın yayınladığı *Gizli Başyapıt* baskısını Picasso resimledi.

****

30. Gizli Başyapıt'ı günümüz Türkçesine çeviren ve ne yazık ki kitap çıkmadan kısa bir süre önce vefat eden mimar Samih Rifat, araştırdığı kaynaklarda Frenhofer'in bu konakta oturduğuna dair bilgi bulamadığını yazıyor kitabın önsözünde.

Çok az sayıda basılan bu eser bugün koleksiyonerler için önemli bir parçadır.

Frenhofer sadece ressamları etkilemedi.

Michel Leiris, Hubert Damisch, Michel Serres, Georges Didi-Huberman gibi yazarlar da ressam Frenhofer'le ilgilendiler; denemeler kaleme aldılar.

Bizim yazarlarımız da ilgisiz kalmadı Balzac'ın edebi kahramanı Frenhofer'e. 1997 yılında Enis Batur, *Frenhofer Olmak* adlı kitabını yayımladı.

Amerikalı sanat tarihçisi Dore Ashton, bu ilgiyi *Gizli Başyapıt* mitosu üzerine kapsamlı bir incelemeyle kaleme aldı.

Gizli Başyapıt 'a sinema da ilgisiz kalamadı. Fransız yönetmen Jacques Rivette, Balzac'ın eserini günümüze uyarlayarak çekti. Film 1991 yılında Cannes'da ödül aldı.

Siyasetbilimciler, ressamlar, yazarlar, yönetmenler Frenhofer'i ne kadar kendileriyle özdeşleştirseler de, Frenhofer aslında Balzac'ın ta kendisi değil miydi?

Bir başka Frenhofer: Darwin

İngiliz Kraliyet ailesine ait Beagle adlı gemi, 4 yıl 9 ay sürecek seyrine başladığında tarihin en tanınmış gemilerinden biri olacağı bilinmiyordu kuşkusuz.

Güney Amerika'nın haritasını çizmek ve ticaret olanaklarını araştırmak için yola çıkan geminin konukları arasında bir **din adamı** vardı:

Bugün dünyada 200. doğum yılı kutlanan Charles Darwin!

Bu yolculuk aynı zamanda doğabilimci olan Charles Darwin'in hayatını kökten değiştirecekti.

Tarih, 27 Aralık 1831.

Beagle inceleme gemisi, 40 bin deniz mili yol yapacak gezi için demir aldı.

Kaptan Fitzroy, Charles Darwin'e "filozof diye seslendiği için gemi personeli için onun adı "Filos" kaldı! "Filos", Tanrı'nın tahtını sağlamlaştıracak veriler bulmak için bu gemideydi.

Ancak yolculuk onun için zorluklarla başladı; deniz tutmasına zor dayandı. Hassas bir yapısı vardı; Arjantin ve Şili'de ağır hastalıklarla boğuştu. Fırtınalara, depremlere de tanık oldu.

Yine de geziden büyük keyif aldı. Önemli jeolojik keşifler yaptı; yüksek tepelerde deniz dibi katmanlarını görüp heyecanlandı. Soyu tükenmiş memeli hayvanların fosillerini buldu.

Darwin yolculuğu sırasında hocası Peder John Stevens Henslow'a sürekli mektuplar, fosil örnekleri ve doldurulmuş canlılar gönderdi.

Bunlar öğretmeni aracılığıyla İngiliz doğabilimcilerine aktarıldı. Örnekler İngiltere'de şaşkınlıkla karşılandı.

Kuşkusuz bu belgeler, gözlemler henüz Kilise'yi rahatsız etmeyecek türdendi.

Ancak İngiltere'den binlerce kilometre uzaklıktaki Charles Darvin'in içinde fırtınalar kopmaya başladı:

Galapagos Adası'ndaki hayvan türleri, başka gezegenlerin sakini gibiydi! Kuşlar insanlardan korkup kaçmıyorlardı! Ayrıca bu kuşlar, yaşadıkları adalara göre ufak fizyolojik farklılıklar gösteriyordu. Keza kaplumbağalar da öyleydi.

Darwin'in düşünce ve inanç dünyası parçalanıyordu. Biliyordu ki düşünceleri Kutsal Kitap'ın "Yaradılış" bölümüne tamamen aykırıydı.

"Milyonlarca yıl önce başka türler mi yaşıyordu? Evet ise, bu canlılar Tanrı'nın ilk yarattığı gibi değiller mi?"

Geceler boyu Tanrı düşüncesinin yanlış çıkmaması için dua ediyordu.

Diğer yanda kafasındaki sorulara engel olamıyordu: "Dünyada yaşayan canlılar ilk yaratıldıkları gibi değil mi; bunlar noksansız ve değişmez olarak yaratılmadılar mı; yoksa kalıtım ve çevre koşullarıyla değişime mi uğradılar?"

Böyle anlarda hemen, biyolojik türlerin dağılımını "yaradılış merkezleri" fikriyle açıklayan Charles Lyell'in kitabına sarıldı.

Doğaya yaklaştıkça Tanrı'dan uzaklaştığım hissediyordu.

"Dünya canlılarının iki ayrı yaratıcı tarafından yaratılmış olduğu" gibi ara formüller üretmeye çalışıyordu. Charles Darwin "doğum sancıları" çekiyordu.

Küçük yaşında doğaya ilgi duymuş ve şimdi bir gerçekle karşı karşıya gelmişti...

Charles Darwin, sekiz yaşında annesini kaybetti. Altı kardeştiler; Charles beşinci sıradaydı.

Küçük Charles'in etrafında hiç yaşıtı erkek yoktu. Genellikle evlerinin bahçesinde yaşlı bahçıvan Abberley ile oynuyor; sürekli çiçekler hakkında sorular yöneltiyordu. Dedesi gibi bitkilere, hayvanlara meraklıydı.

Bazen nehir kıyısında saatlerce vakit geçiriyor; nehrin bir bölümündeki balıklar ile diğer bölümündeki balıkların neden farklı olduğunu düşünüyordu. Dere kenarında topladığı taşların resimlerini çiziyordu. Kuşları izlemeyi seviyordu.

Babası Robert Darwin, entelektüel değildi, ama yine de oğlu Charles'a kitap okumayı aşıladı. Dr. Robert Darwin, oğlunu bazen hasta ziyaretlerine götürüyordu. Oğlunun meraklı olması hoşuna gidiyordu.

Charles Darwin, Latince ve Yunancaya dayalı geleneksel Shrewsburg Okulu'na gönderildi, ama o okulu sevmedi.

Darwin, Pistyll Rhaeadr'deki ünlü şelaleyi görmek için 64 km; Kuzey Galler'de Menai Boğazları üzerinde kurulmakta olan asma köprüyü

görmek için 410 km yürümekten çekinmiyor, doğayı öğrenmek-tanımak istiyordu.

Dr. Robert Darwin o yaz yine hasta ziyaretleri için yaranda götürdüğü oğlunun hastalarla ilgilenme yöntemlerinden etkilendi ve oğlunun iyi bir doktor olacağına karar verdi. Charles Darwin'i de tıp öğrenimi alması için Edinburgh'a gönderdi.

Darwin okula ısınamadı.

Okulda çalışan köle John Edmonstone'dan hayvan doldurma sanatını öğrendi. Doğa tarihiyle ilgilenen öğrencilerin kurduğu Plinius Topluluğu'na katıldı.

Hocası Robert Edmund Grant ile deniz canlılarını inceledi. Bir diğer hocası Robert Jameson'dan jeoloji ve bitkilerin sınıflandırılması üzerine dersler aldı. Edinburgh Kraliyet Müzesi'nin bitki koleksiyonunun düzenlenmesine yardımcı oldu.

Charles Darwin kararını vermişti; babası ne kadar istese de doktor olmayacaktı.

Babası Dr. Robert Darwin, oğlunun din eğitimi almasına karar verdi!

Charles Darwin öneriye soğuk bakmadı. Çünkü canlıların karmaşıklığını üstün zekâlı bir yaratıcıya bağlayan din adamı William Poley'nin makalelerinden etkilenmişti. Doğayı incelemek, "Doğa'nın Mimarı"nın eserini incelemekti. Din adamı olabilirdi.

Cambridge Üniversitesinin Christ's Koleji'ne yazıldı. Burada üç buçuk yıl eğitim gördü.

Doğa onun için tutkuydu; öğreniminin ikinci yılında bir at alıp sık sık araziye çıktı. Hocası Peder John Stevens Henslow ile birlikte kır gezileri yaptı. Henslow her daim, "Soru sorma konusunda Darwin gibisini görmedim" diyecekti.

1830 yılında okulu bitirdi. 178 kişi arasında 10. olmuştu.

Şimdi ne yapacaktı?

Kâşif Alexander Von Humboldt'un 1796 ve 1801 yıllan arasında Güney Amerika'ya yaptığı geziyi anlatan yedi ciltlik *Voyage of the Beagle* adlı kitabını elinden düşülmüyordu.

Dünyanın çeşitli yerlerine geziler yapmayı planladı.

Tek sorun, babası para verir miydi?

İmdadına Peder Henslow yetişti. Güney Amerika kıyılarını inceleyip ticaret olanaklarını araştıracak, bölgenin haritasını çıkaracak Kraliyet ailesine ait bir gemiyle yolculuk yapmak ister miydi?

Charles Darwin, "kusursuz yaratıcının" varlığını ispatlamak için bu zorlu yolculuğa çıktı.

Oysa şimdi zor durumdaydı. Kusursuz yaratıcıyla ilgili kafasında soruları vardı...

Gemi İngiltere Beagle'e döndüğünde binlerce insan gemiyi görmeye geldi.

Darwin artık ünlüydü. 1 700 sayfa zooloji ve jeoloji notu tutmuş; 4 000 etiketli kemik, post, deri vs örnekleri toplamış ve 800 sayfa günlük yazmıştı. (Gezi notlarını yıllar içinde üç cilt olarak yayımlayacaktı.)

Cambridge Üniversitesi'ne giderek yolculuğu boyunca topladığı örneklerin tanımlanıp sınıflandırılması üzerinde çalışmaya başladı. Peder Henslow, bitki örneklerini tasnif edip isimlendirmede Darwin'e yardımcı oldu. Hayvan örnekleri için Richard Owen adında bir biyologla tanıştı. Owen, Darwin'in getirdiği fosilleri inceleyerek bunları, "o güne kadar bilinmeyen pek çok soyu tükenmiş hayvan türü" diye tanımladı.

Darwin'in korktuğu başına geliyordu.

Sapkınlıkla ve toplumsal düzeni bozmaya çalışmakla suçlanmaktan korkuyordu. Bu gerilime ve yüksek çalışma temposuna dayanamadı; hastalandı. Doktorların tavsiyesiyle dinlenmeye çekildi.

Bu dinlenme sırasında oyalanmak için okuduğu hemşerisi Rahip Thomas Malthus'un nüfus üzerine yazdığı kitabı onun yerinden fırlattı. **Canlılar ayakta kalabilmek için değişen çevre koşullarına uyum sağlamak zorundaydılar. Başarısız olanlar yok olmaya mahkûmdu**.

Darwin düşündü; demek **türler, maddesel koşullar nedeniyle evrim geçiriyordu**!

Artık teorisinden emindi. Ama kuram tek başına bir şey ifade etmezdi, bunu destekleyecek verilere ihtiyacı vardı. Bunun için hayvan yetiştiricileriyle görüşmeye ve bitkiler üzerine çalışmaya yapmaya devam etti.

Bilime inandığını düşündüğü adaşı Lyell'a fikirlerini açıklayan mektup yazdı. Ancak beklediğini bulamadı; Lyell, canlı türlerinin değişimini kabul etmedi. Üstelik yaradılış fikrine karşı çıktığı için Darwin'i eleştirdi.

Oysa bilmiyordu ki, Darwin artık, inanç olarak agnostikliği/bilinememezliği benimsemişti.

Darwin**, 10 yaşındaki kızı Anne Elizabeth ölünce Tanrı'nın iyiliğinden de kuşku duyacaktı**.

O yıllarda, güneş sistemi, dünyada yaşamın oluşumu ve insanlığın kökeni konulan yazılıyor, tartışılıyordu. Ancak bunların bilimsel temeli yoktu.

Bu veriler ise Darvin'de vardı. Ayrıca, Darwin Evrim Teorisi'ne felsefi maddeciliği eklemişti. Varoluşun temeli maddeydi. Akd ve ruh hep maddenin yan ürünleriydi.

Evet, Darwin, Batı düşüncesinin köklü geleneklerini altüst edecek görüşlere sahipti.

2000 yıllık felsefe ve dine karşı koyuyordu.

Öte yandan, yazdıklarını yayınlamamak için oyalanıp durdu. Örneğin, sülükayaklı türleri üzerinde tam sekiz yıl çalıştı.

kirlerini açtı. Bu durumu anılarına, "Kendimi bir cinayeti itiraf ediyormuş gibi hissettim" diye yazacaktı.

Hooker teoriyi ne kadar beğendiğini söylese de, Darwin yazdığı kitabını yayınlamamaya karar verdi.

Bilim adamı dostlarını karşısına almaya cesareti yoktu.

Oysa Avrupa aydınlanma/devrimler çağını yaşıyordu. "Devrim", "değişim" gibi sözcükleri milyonlarca Avrupalı telaffuz ediyordu.

Saygın bir doğabilimci olarak tanınan Darwin, bu çevrelerle aynı mevzilere girmek istemiyordu. O yumuşakbaşlı bir devrimciydi.

Örneğin, Karl Marx, Darwin'in hayranıydı. İlişkileri mesafeliydi. Yazışıyorlardı. Marx, *Kapital'in* daha yayımlanmamış birinci cildini imzalayıp Darwin'e göndermişti.[31]

Darwin'e göre ilişki bu kadarla kalmalıydı.

Darwin, kurulu düzeninin yıkılmasından endişe duyuyordu. Kopernik ve Galileo gibi dışlanmaktan korkuyordu.

Üniversitelerin, gazetelerin ve ailesinin hayranlığını kazanmıştı; bilim adamları ondan "Gelecek vaat edecek doğabilimci" diye bahsediyordu. Kilise'nin saygını kazanmıştı.

Centilmenler kulübü Athenaeum'a ünlü yazar Charles Dickens ile aynı gün üye olmuştu; bu statülerini kaybetmek istemiyordu!

Darwin'in ailesi çok zengindi...

Baba tarafından dedesi Erasmus Darwin (1731-1802) İngiltere'nin ünlü bir doktoruydu. Ancak şöhreti, yazdığı kitaplardan ileri geliyordu: *The Botanic Garden* ve *Zoonomia.* Botanik ve hayvanbilimi üzerine bu kitaplarda öne sürdüğü kuramlar evrim teorisinin dayanaklarından oldu.

İngiltere Kralı III. George'un saray doktorluğunu reddeden Erasmus Darwin, siyasetle de ilgiliydi. Fransız Devrimini alkışlıyor, Amerikan Devrimini destekliyor, köleliğe karşı çıkıyordu. "Ay Işığı Cemiyeti" grubundaki arkadaşlarından biri de Benjamin Franklin'di.

Anne tarafından dedesi Josiah Wedgwood (1730-1795) da, aynı cemiyetin üyesiydi. Erasmus Darwin'in dostu ve sırdaşıydı. Bugün hâlâ sadece İngiltere'de değil, dünyada bir numaralı porselen markası "Wedgwood"un sahibiydi. Bu porselenleri Kraliyet ailesi gibi seçkinler kullanıyordu.

Erasmus Darwin'in oğlu Doktor Robert (1766-1848) ile Josiah Wedgwood'un kızı Susannah'ın (1765-1817) evliliğinden Charles Darwin dünyaya geldi.

Baba Robert Darwin doktordu ama aynı zamanda iyi bir tüccardı. Çok para kazandı. Anne Susannah iyi yetişmişti. Harika piyano çalıyordu.

****

31. Marx'in teknolojiyle ilgili olarak ileri sürdüm fikirlerinin temeli Darwin'in Evrim Teorisi'ne dayanır. Hatta Marx, Evrim Teorisi'ni ekonomiye uygulayan ilk iktisatçılardan biridir. Bununla birlikte Marx'ın toplumların değişimiyle ilgili fikirleri Darwinci bir evrimi değil devrimci bir görünüşü yansıtır.

Altı çocukları oldu. Charles Darwin beşinci şuadaydı. Darwin yaşadığı bu zengin hayattan taviz vermek istemiyordu.

Diğer yanda..

Charles Darwin düşüncelerinin mezara gitmesini de istemiyordu.

Kitabını vasiyeti haline getirdi, öldükten sonra yayımlanmalıydı.

Sonunda bir olay Darwin'i harekete geçirdi: mesleki kıskançlık!

Haziran 1858'de A. Russell Wallace'ın makalesini okuduğunda kendisininkine benzer bir teori geliştirildiğini anladı.

Darwin, teorisini hemen yayımlamaya karar verdi. 1837'de yazdığı eserini 1859'da yayımladı: *Türlerin Kökeni.*

Yaşamın çeşitliliği; planlı çalışan bir akıllı tasarım Tanrı **tarafından değil, "doğal ayıklama" olarak açıkladığı, içinde rastlantının ve ihtiyacın birbirini yaratıcı şekilde tamamladığı plansız bir süreçte ortaya çıkmıştı**.

Övgüler ve acımasız sövgüler aldı. Darwin'in insanın maymundan geldiğini iddia ettiği söylendi.

Halbuki Darwin'in söylediği, insan ile maymunun ortak bir kökenden/soydan ayrılarak geliştikleriydi.

Darwin bu tartışmalara hiç girmedi. Sustu. Sadece kitaplar yazdı.

Eserlerini yayımladığı günden bugüne, teorisinin "çökeceği", "tarihe gömüleceği", "yok olacağı" söylendi. Bu tartışmalar hâlâ sürüyor.

2009 bütün dünyada "Darwin Yılı" olarak kutlandı.

Yine de milyonlarca insan için Darwin Frenhofer'dir.

Özellikle bizim topraklarımızda.

Oysa...

Nazzam (ölm. 845), Câhız (776-869), İbn Miskeveyh (970-1035), Birûni (973-1051), İbn Sina (980-1037), İbn Tufeyl (1100-1185), Mevlana (1207-1273), İbn Haldun (1332-1406), Kınalızade Ali Efendi (1510-1572) ve Erzurumlu İbrahim Hakkı (1703-1772) gibi birçok İslam bilgini evrime ilişkin önemli fikirler geliştirmişlerdir.

Bizim topraklarımız, kendi değerlerini bile bilmiyor.

Tıpkı Lenin'i bilmedikleri gibi.

Lenin de bizim topraklarımızda Fronhofer'dir.

Lenin Türk mü?

Sovyet Devrimi'nin lideri Vladimir İlyiç Ulyanov (Lenin) Tatar Türkü müydü?

Sovyetler Birliği Merkez Komitesi Marksizm-Leninizm Enstitüsü tarafından çıkarılan *Lenin Biyografisi* adlı hacimli çalışmada, Lenin'in doğumu ve çocukluğu sadece iki sayfayla sınırlı

Benzer resmi araştırmalarda da Lenin'in kökü/soyu/ailesi hakkında fazla bir bilgi yok. Kuşkusuz bunun nedeni vardı; Bolşevikler insanların soyları ve kökenleriyle pek ilgilenmediler.

Keza o dönemdeki adıyla Zeki Velidov, "Ulyanov" adlı bir araştırmacının XIX. yüzyıl ortalarında Kazan vilayetindeki Rus olmayan kavimlerin ve Çuvaşların etnografyasına ait neşrettiği kitabı Lenin'e hediye ederken şöyle dedi:

"Bu esere bakılırsa yazar Tatarca ve Çuvaşça biliyor. Siz de Kazan doğumlusunuz ve soyadınız Ulyanov. Yoldaş, aslınızda Tatarlık var mı?"

Zeki Velidi Togan'ın *Hatıralar*ında yazdığına göre, Lenin kitabı alıp teşekkür ettikten sonra, soy/menşei meseleleriyle hiç ilgilenmediğini, kitabın yazarının adını ilk kez duyduğunu ama araştıracağını söylüyor.

Lenin'in, ne kökeni ne de "Ulyanov" adlı bir akrabası olup olmadığını araştırdığına ilişkin bilgi yok.

Kız kardeşi ve yakın çalışma arkadaşı Anna Ulyanova-Yelizarova tarafından Bolşevik Devriminin onuncu yılında ünlü *Granat Ansiklopedisi* için yazdığı Lenin biyografisinde aileye ilişkin hiç bilgi yok.

Lenin'in eşi Nadezhda Konstantinovna Krupskaya'nın yazdığı üç ciltlik *Lenin'den Anılar* kitabında da bu konuya hiç değinilmiyor.

Lenin'in Alman yoldaşı Clara Zetkin'in *Lenin'den Anılar* adlı çalışmasında, Filistin kökenli tarihçi İngiliz Tony Cliff'in yazdığı Lenin biyografisi gibi birçok çalışmada Lenin'in kökenine ait pek bilgi yok.

Bolşevikler Ekim Devrimi'nin kahramanı Lenin'in aile kökenini serf/köle göstermek için çaba sarf etmişlerdi. Onlara göre Lenin'in soyundan çok, ait olduğu sınıfı önemliydi.

Günümüzde Lenin'le ilgili yeni biyografi çalışmaları yapılıyor. Bunlardan biri de Rus kökenli Fransız Prof. Helene Carrere d'Encausse'a ait...

Lenin Kalmuk Türkü müydü?

Vladimir İlyiç Ulyanov, 10 Nisan 1870'te Kazan, Simbirsk'te doğdu.

Bu kent, Tatarların Ruslarla iç içe yaşadıkları bir yerdi.

Rusya tarihi uzmanı Prof. d'Encausse'un Lenin'in aile şeceresine ilişkin bulduğu bilgiler şunlardı:

Lenin'in büyük dedesi Vasiliy Ulyanov, 1861 toprak reformundan çok önce özgürlüğüne kavuşmuş bir serfti. Oğlu Nikolay Vasilyeviç Ulyanov terziydi. Ve eşi Kalmuk Türkü'ydü. Bu evlilikten Lenin'in babası İlya Nikolayeviç Ulyanov doğmuştu.

> İlya Nikolayeviç, Rus Çarlığının en ilginç özelliklerinden birinin temsilcisidir. Birbirinden tamamen farklı halkların ve uygarlıkların karışımıdır o. İlya Nikolayeviç Ulyanov, Rus'tur kuşkusuz, ama annesi Kalmuk'tur. Babası gibi Lenin de belirgin Asyalı

kalıp Budizm'den/İslam'dan vazgeçen Kalmukların yaşadığı Astrahan'da evlenen Moğol asıllı babaannesine borçludur.

Azerbaycan'ın efsanevi sosyalist öncülerinden Neriman Nerimanov da Lenin'in babaannesinin Kalmuk Türkü olduğunu yazar.

Lenin'in babaannesi Kalmuk Türkü'ydü.

Peki, sadece bu iki araştırmacı mı bu görüşteydi?

Akım Arutyunov, *Lenin* adlı çalışmasının birinci cildinin "Soyağacı" bölümünde, Lenin'in büyük dedesinin yaşadığı Astrahan bölge arşivlerinde bulunan belgelere atıf yapıyor. Lenin'in Kalmuk babaannesinin soyunu şöyle sıralıyor:

> Herkesçe biliniyor ki, anne tarafından Lenin üç milletin kanını birden taşıyor (Yahudi, Alman ve İsveç). Baba tarafından ise Vladimir Lenin-Ulyanov'un annesinin babası, Kalmuk kısmından Lukyan Smirnov'muş. Onun oğlu Aleksey Lükyanoviç Smirnov bağımsız toprak ağasıymış. 1808'de 23 yaşındaki Anna isminde kızım evlendirmiş. Anna'nın kocası ondan 30 yaş büyük ve bu da Lenin'in dedesi. Anna Alekseyevna 5 çocuk doğurdu ve son olanı İlya Nikolayeviç gelecekte Lenin'in babası oldu.

Etnoloji uzmanlarına göre, Lenin'in küçük yassı gözü tipik Kalmuk Türklerine benziyordu.

Ancak başka bir iddiayı dile getirenler de vardı...

Lenin Çuvaş Türkü müydü?

Lenin'in Türk olduğunu iddia eden bir başka bilim adamı ise Çuvaş Cumhuriyeti Yazarlar Birliği üyesi AJbina Lubimova. Ona göre, Lenin'in ataları Çuvaş Türkü'ydü...

> Lenin'in babası uya Nikolayeviç Ulyanov, Ulyanovsk'ta Halk Meslek Okulu'nun müdürüyken büyük Çuvaş bilim adamı ve pedagog Ivan YaKovleviç'le sıkı bir dosttu. Yakovleviç, ayrıca Ulyanovsk'ta yapılmış ilk Çuvaş okulunun kurucusu ve Çuvaş alfabesinin öncüsüydü. Uya Ulyanov'un desteğiyle 1871'de Çuvaş Okulu devlet himayesine alındı ve 1877'de Çuvaş Öğretmen Okulu ismini aldı. Daha sonra Çuvaş Kültür Merkezi haline dönüştürüldü.

Kanımca, resmi tarihin satır aralarında bile yer alan bu bilgilere göre, Lenin'in babası Uya Nikolayeviç, (annesinden dolayı) kendisini Çuvaş hissediyordu. Bu yüzden Çuvaş halkına ve kültürüne ömrü boyunca hizmet ettiğini göstermesi açısından önemli sayılmalıdır.

Lenin'in babası Uya Nikolayeviç Ulyanov, Ivan Yakovleviç'in sadece dostu, değil-

matik öğretmeniydi), halkına okuma-yazma konusunda yardım ediyordu, İvan Yakovlev'le birlikte Çuvaş köylerinde 100'den fazla okul açmıştı.

Çuvaş Pedagoji Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanlığını yürüten Prof. Gennadiy Tafayev, Ivan Yakovleviç'in Lenin'in vaftiz babası olduğunu iddia ediyor.

Çuvaşlar genellikle birini vaftiz babası olarak seçtiğinde ona karşı ya aşırı bir yakınlık duyardı ya da onu akraba gibi görürdü.

Bu ilişki o kadar yakındı ki Lenin, 1917 Devrimi'nden sonra Ivan Yakovleviç'in idam edileceğini öğrenince, "Ona dokunmasınlar" diye telgrafla emir vermişti.

Çuvaş tarihi uzmanı Anton Osipoviç Smolin de Lenin'in köken araştırmasını yapan akademisyenlerden. O da benzer tezler ileri sürüyor.

Lenin'in ataları Müslüman mıydı?

İslam XIII. yüzyıl itibariyle Orta Asya'da kök saldı. XVI. yüzyılda "Korkunç İvan"ın çar olmasına kadar geçen sürede gelişti. Rusya rönesansının doğumu ve bağımsız derebeylerinin tasfiye süreciyle Müslümanlar büyük bir kıyıma uğradı. Zorla dinleri değiştirildi. Hıristiyan olan Müslümanlara "Kiraşin" (dönme) deniliyordu.

Lenin'in ailesi Kiraşin miydi?

Tarihçi M. P. Makarov XVI. ve XVII. yüzyılda Rusya'daki halkların zorla Hıristiyan yapılması üzerine yaptığı çalışmalarla bilmiyor.

İlya Nikolayeviç Ulyanov/Çuvaşlan Aydınlatmak isimli kitabında yukarıda yazdığımız iddiaları destekliyor.

Rusya'da 1666-67 yıllarında iki mezhep ortaya çıkmıştı: Vyatsk ve Nijegorodsk mezhepleri.

Meri, Çuvaş, Mordov gibi Tatar boylan Nijegorodsk mezhebine girmişti.

Nijniy Novgorod hariç Alatir, Kurmis ve Yadrin şehirleri de bu mezhebe dahil edilmişti. Tüm bu topraklar Çuvaşlara aitti.

Rus Çarları, Çuvaşları Hıristiyan dinine döndürmek için, her yerleşim yerine, aynı zamanda Rus misyoneri olan toprak ağaları atadı

Lenin'in dedesi Nikolay Vasilyeviç Ulyanov, Nijegorodsk vilayetinin Androsovo Sergaçsk köyünden geliyordu. Köyünü terk edip kendine Rus demeye başladı.

Keza Çuvaşların kökleri üzerine 200'e yakın çalışması olan Prof. Gennadiy Tafayev, "Ulyanov" soyadının Hıristiyanlaşma zamanında "Ulyanan" isminden gelebileceğini belirtiyor.

Büyük ihtimalle "Ulyanov" soyadının bayan veya erkek "Ulyanan" isminden alındığını yazıyor. "Ruslar bu ismi Ulyanın şeklinde yazmış olabilirler. Üstelik o zamanki nüfus kâtiplerinin Çuvaşça bilmemesi de-

güçlü bir ihtimal. Çocuklara anne ve babanın isimlerini verme âdeti, şimdiye kadar güncelliğini hiç yitirmedi."

O halde bu iddiaya göre Lenin'in sadece babaannesi değil, dedesi de "Kiraşin" idi. Çünkü bunlar üçe ayrılıyordu: Tam Hıristiyan olanlar, içi Müslüman dışı Hıristiyan olanlar ve içi dışı Müslüman olup yine de Hıristiyan din adamlarından haftada yarım saat din sohbetine mecbur kalanlar!

Sonuçta, Lenin hayatı boyunca kökeniyle ilgilenmedi. Bunu önemsemedi. Soyunu bir ayrıcalık ya da ezilmişlik sorunu olarak görmedi.

Lenin'in hemşerileri arasında ünlü Türkler vardı:

Lenin'den altı yaş küçük Yusuf Akçura da Kazan, Simbirsk'te dünyaya geldi.

Lenin'den dokuz yaş küçük Kadri Maksudi Arsal, Kazan'ın Taşsu köyündendi

Sultan Galiyev de 1892 Kazan, Ufa doğumluydu.

Nakşibendi Gümüşhanevi Dergâhı şeyhi Abdülaziz Bekkine, Kazan Tatar Türklerinin ilk muhalif öncülerinden Abdül Kayyum Naşiri; ekonomist Musa Akyiğitzade; Kazan Tatar ağzını yazı dili haline getiren Ayaz İshaki, XIX. yüzyıl Tatar uyanışının öncülerinden Şehabeddin Mercanı, Lenin'in hemşerileriydi.

Sanıyorum, yaşarken hiçbiri Lenin'i tanımıyordu!

Onlar için Lenin, Frenhofer'di. Tıpkı kendilerinin de geldikleri bu topraklarda birer Frenhofer oldukları gibi...

Sonsöz

İki evladını dincilerin öldürdüğü bir annenin dramı

Menekşe Kaya: Madımak Oteli'nde yakılarak öldürüldüğünde on dört yaşındaydı. Lise öğrencisiydi.

Koray Kaya: Madımak Oteli'nde yakılarak öldürüldüğünde on iki yaşındaydı. Ortaokula gidiyordu.

Kardeştiler. Cesetleri birbirlerine sarılmış halde bulundu...

Baba ve anneleri, İsmail ile Hüsne Kaya iki yıl sonra bebek yaptılar:

Adını Menekşecan koydular.

Ancak evdeki yangını Menekşecan'ın doğumu da söndüremedi. Sivas-Madımak vahşetinin ailesini nasıl paramparça ettiğini Hüsne Kaya anlatıyor...

Hani hikâyelerde vardır ya; deseler ki bana "hayatta ne istersin?", iki şey isterim; biri kızım Menekşecan'ın mutlu olmasını, diğeri ise...(yutkunuyor), Menekşem ile Korayımı rüyamda görmek isterim. Menekşecan, yavrularımı kaybettiğimde daha doğmamıştı, ama o rüyasında görüyor. Bir ben göremiyorum. Görsem de çok uzaktan görüyorum; bağırıyorum, "Gitmeyin, ben sizin yanınıza geliyorum" diyorum. Suyun, gölün bir yakasında yavrularım, bir yakasında ben. Yüzlerini seçemiyorum. Sesimi duyuramıyorum. "Çok üzülüyorsun, ondan rüyanda göremiyorsun" diyorlar. Bilmiyorum ondan mı? Keşke rüyama girseler; onları görmeyi o kadar çok istiyorum ki...

Gözümün önüne hep aynı görüntüleri geliyor. Bu şimdi oturduğumuz gecekonduyu yaptığımız yıl, 1988 Eylül ayıydı. Gecekondu yapmak zordu; daha önce yapılan birkaç ev, olaylı bir yıkımla yerle bir edilmişti; hatta yıkım sırasında evin içinde kalan iki kız çocuğu da ölmüştü. Biz bu gecekonduyu akrabalarla bir gecede korka korka yaptık. O gece Menekşe ve Koray minik elleriyle kerpiç taşıdılar. Seyyar lambanın aydınlattığı el arabasının içinde birbirleriyle şakalaşarak uyumaları gözümün önünden hiç gitmiyor. Bir tek bunu hatırlıyorum ben...

Her evde vardır; çocuklar birbirini kıskanır; çocukça nedenlerle didişirler. Menekşe ile Koray da öyleydi. En çok aynı odada yatmamak için

kavga ederlerdi. Menekşe, "Koray erkek çocuk başka odada yatsın" derdi, iki göz odamız vardı, nerede yatacak ise? Menekşem kızardı ama soğuk kış gecelerinde Koray'ı yatağına alıp, sarıp sarmalayıp, ısıtarak uyuturdu. "Anne" derdi, "Korayla yattığımda ben de hiç üşümüyorum." Ölüme de, üşümemek için birbirlerine sarılıp gittiler...

Odada iki ayrı kanepede yatarlardı. Her gece kalkıp üzerleri açıkta kalmış mı diye kontrol ederdim. Yavrularımı kaybettikten sonra da her gece kalktım; odaya girip baktım, ama kanepeler boştu. Çok acı çektim. Sonra cennette birbirlerine destek oluyorlardır diye teselli buldum. O kanepelerde şimdi Menekşecan uyuyor; Menekşecan için kalkıyorum geceleri...

Sivas katliamından aylar sonra tekrar çocuk sahibi olmak istedik. Anıları yaşatmak istedik. Tek çaremiz oydu. Başka çaremiz yoktu. En azından bize can olur, güneş gibi doğar evimize dedik. Az da olsa yavrularımızın acısını kapatır diye düşündük. Katliamdan on altı ay sonra, 3 Ekim 1994'te dünyaya geldi Menekşecan. Menekşe kızımın adıydı. Can'ı da ölen canlar için koyduk...

Kızım Menekşecan doğdu, dünyalar benim oldu. Ancak doğum hiç de kolay olmadı. Benim stresim yüzümden sorunlar çıktı; minicik kızım doğar doğmaz iki kez ameliyat olmak zorunda kaldı. Yaşayıp yaşamayacağı günlerce belli olmadı. Ama tüm sıkıntıları attı; şimdi çok güzel bir genç kız oldu. Eğer Menekşecan'ı kaybetseydim bugün hayatta olur muydum bilmiyorum...

İki odalı bu gecekonduda kızım Menekşecan la birlikte yaşıyorum. (Eşim) İsmail gitti, bir kadınla evlendi. Gittiğinde Menekşecan üç yaşındaydık Kimseye kızmıyorum. Yaşadıklarımız pek kolay şeyler değil. Herkes kendi yoluna gitti; kendine yeni bir hayat kurmak zorunda kaldı. Ben bugün kendi hayatımı kızım Menekşecan için yaşıyorum. Kızımı okutmak için var gücümle ayakta durmaya gayret ediyorum. Bilkent Üniversite-si'nde sözleşmeli temizlik görevlisi olarak çalışıyordum; sendika istedik diye attılar. Evlere temizliğe gidiyorum; el işleri, iğne-oya yapıp satıyorum, kimseye muhtaç olmamaya çalışıyorum. Bir de babadan nafaka geliyor. Tek korkum, yirmi yıllık gecekondumuzun bir gün yıkılması...

"Bir iki yıl öncesine kadar Menekşecan, adını dert ederdi; "Can, erkek ismi, büyüyünce Can'ı adımdan sildireceğim" derdi. Herhalde okulda arkadaşları filan alay ediyordu, bilmiyorum. Kızardım, yapma kızım senin adının manevi değeri çok büyük, bir gün anlarsın derdim. Artık son iki yıldır bu konuyu pek açmıyor, 2 Temmuz'u anma toplantılarına gidiyor; alıkoymaya çalışıyorum dinlemiyor. Bana rüyasını anlatıyor. "Tanımadığın ablam, ağabeyini rüyanda nasıl görürsün?" diyorum. "Anne" diyor,

"bir yere varıyorum, herkes orada; bana, ne duruyorsun sen de gel diyorlar. Gidip ablamın yanına oturuyorum. Yanında Asuman Abla, Yasemin Abla, Yeşim Abla var, hepsini tanıyorum. Hepsi allı yeşilli giymişler, şaz' çalıp semah oynuyorlar. Hepsinin yüzünde gülümseme var." O böyle anlattıkça susuyorum, bir şey diyemiyorum. Korayım küçücüktü, ama çok iyi saz çalardı. O çalardı ben de türkü söylerdim. Menekşem ise semah oynardı. O kadar çok özledim ki kokularım, seslerini, sımsıcak bakan gözlerini. Bir gün benim de rüyama girecekler diye avutuyorum kendimi. Ama on beş yıldır yoklar işte...

"Radyoda Koray adını duyunca..."

Biz ailece bir yıl önce, 1992'de de şenliklere gitmiştik. O yıl Banaz'da-ki şenliği Menekşe ve Koray çok sevmişti. Menekşe ve babası semah grubundaydı. Bir yıl sonra yine gülüp eğleneceğiz diye ailece Sivas'a gittik. Ankara'dan hareket eden iki otobüstük; çocuklar Menekşe ve Koray diğer otobüsteydi. Sivas'a geldiğimizde Koray'ı yanımıza alarak akrabamızın evine geçtik. Menekşe arkadaşlarıyla DSİ misafirhanesinde kaldı...

Şenliklerin ilk günü her şey iyiydi. Buruciye Medresesinde sergiler, imza günleri, söyleşiler yapıldı. Herkes pırıl pırıldı. Akşam eşim İsmail'in de saz çaldığı "halk gecesi" yapıldı. O gece babasının kaza sonucu sazının kırılması Koray'ı çok üzdü; konserleri dinlemeden salondan ayrıldık. Oğlumla sarılıp uyuduk. Nereden bilirdim son gecemiz olduğunu...

Sabah Koray babasıyla kınlan sazı yaptırmaya gitti. O sabah içimde anlam veremediğim bir yangın vardı; midem ağrıyordu, canım sıkkındı. Amcamın kızı Emine'ye rahatsız olduğumu söyledim, "yoldan geldin, uykusuzsun ondandır" dedi. Çocuklarla Kültür Merkezinde buluşup Banaz'a geçecektik; şenlikler orada devam edecekti. Valizleri yanıma alıp Kültür Merkezi'ne gittim. Koray da benden az önce babasıyla Kültür Merkezine gelmiş, Aziz Nesin'le fotoğraf çektirmiş, sonra ablası Menekşe ile semah grubunun öğle yemeğini yediği Cumhuriyet Lokantası'na gitmiş. Biz babalarıyla Kültür Merkezi'ndeydik...

Kültür Merkezi'nde, nereden geldiğini anlamadığım, sakallı, terlikli, cüppeli koca koca adamlar bağırıp çağırarak bizi taş yağmuruna tuttular. Bahçeden binanın içine doğru kaçtık. Kalabalık ne bulursa parçalıyordu; kitaplar, resimler, çelenkler, ne bulurlarsa...

Kamber Çakır, İsmail'e yardim çağırmasını söyledi. İsmail gitti, onunla da koptuk. Yobazlar merkezin içine doğru geliyordu artık. Yediğim taş sonucu bayılmışım. Zaten bu taşlan yiyip bayıldıktan sonra neler olduğunun pek farkında değilim. Ama yine de o yobazları bugün görsem tanırım, gözlerimin önünden hiç gitmiyorlar. Biliyorum yavrularımızı onlar öldürdü...

Kültür Merkezindeki olaylardan sonra amcamın torunu beni evlerine götürmüş. Kendime geldiğimde çocukları sordum. "Madımak Oteli'nde güvendeler" dediler. Lokantadan sonra Madımak Oteli'ne gitmişler. Babaları Ali Baba Mahallesi'ndeymiş, o da iyiymiş. İçimde hâlâ bir ateş var. Beni zorla yatırıp uyuttular. Geceyi nasıl geçirdim bilmiyorum...

Sabah erkenden kalktım, balkona çıktım. Amcamgillerin evi Türk-Iş Blokları'ndaydı, Sivas'ı yukarıdan görüyordu. Şehrin ortasında bir. duman yükseliyordu göğe doğru. Ne olduğunu sordum, "Bilmiyoruz, bir yangın çıktı herhalde" dediler. Evdekiler gece olayları öğrenmişler asanda; Menekşemin, Korayımın öldüğünü biliyorlarmış...

Ben her şeyden habersizim; çocuklarıma kavuşmak istiyorum bir an önce. Sonra beni hastaneye götürdüler, iğne vurdurdular. Ben hâlâ anlamış değilim neler oluyor, sersem gibiyim. Eve geldik, olaylar hakkında biraz bilgi vermeye başladılar. Koray ve Menekşe'nin babalarının yanında olduğunu söylüyorlar...

Evin bir köşesinde yatıyorum, iğne beni iyice sersemletti. Evde yeğenlerim, kuzenlerim akrabalar radyodan haberleri dinliyor. Birden kadın spikerin "Koray" dediğini duydum; bağırdığımı hatırlıyorum...

Çocuklarımı aniden kaybettim ben. Morga gittim mi, yavrularımı gösterdiler mi hatırlamıyorum. Söylediklerine göre sadece bağırıyormuşum. Ne ağlıyor ne de başka bir şey yapıyormuşum; sadece bağırıyormuşum. Cenazelerin kalktığım filan hiç hatırlamıyorum. Robot gibiydim herhalde. Tek hatırladığım, Ankara'da Pir Sultan Abdal Derneği önünde bir grup genç kız mum yakarken, onlardan birini Menekşe sanıp, koşup sarıldım...

Bir ay sonra aklım başıma geldi. Ona da akıl denilirse! Zorla yemek yediriyorlardı. Ben sürekli sesleri duyuyordum ama ne dediklerini pek arılamıyordum. Sürekli yatıştırıcı iğne yapıyorlardı. Deliririm diye çok korkmuşlar...

O günlerde nasıl ölmediğime bugün hâlâ şaşırıyorum. Korayımın sinüziti vardı; "başım" deyip yüzünü ekşittiğinde, benim kalbim yerinde duramayacak kadar atardı. Paniklerdim bir şey olacak diye. Menekşem sarılık geçirdiğinde neler yaşadığımı ben biliyorum. Ama nasıl oluyor da, iki canımın kaybına rağmen ölmedim; işte buna şaşırıyorum. Şimdi beni hayata Menekşecan'ın bağladığını biliyorum; peki ya o yokken ben nasıl ölmedim...

Psikolog vardı yanımda ilk dönemler. Aylar sonra Sivas'taki meslektaşlarının söylediklerini anlattı; Korayımı yaşı daha küçük diye kurtarmak için çok uğraşmışlar, "bu çok küçük bari bunu kurtaralım" demişler, olmamış işte. Yavrularım, abla-kardeş birbirlerine sarılıp gittiler.

Hiç öyle sakinleştirici sözler söylemeyeceğim kimseye; o gün Madımak Oteli'nin önünde, maksadı ne olursa olsun bulunan herkes, on dört

yaşındaki Menekşem ile on iki yaşındaki Korayımın ölümünden sorumludur. Benim yüreğim yanıyor, umarım onların da vicdanı sızlıyordur. Ama hiçbirinin evlatlarını kaybetmesini istemem yine de; evlat acısı başka...

2 Temmuz 1993'teka Madımak Oteli yangınında otuz yedi kişi yaşamını kaybetti.

Dizin

H

İ

J

K

Soner Yalçın

DK DOĞAN KİTAP

BU DİNCİLER O MÜSLÜMANLARA BENZEMİYOR

Yeşil Gladio'nun dinci tetikçileri...

FBI'ın yetiştirdiği dinci istihbaratçılar...

CIA'in kefil olduğu dinci cemaat liderleri...

ABD'den maaş alan dinci köşe yazarları...

Utah'ta TSK aleyhine yayın yapan dinci yalan makineleri...

Kendini peygamber sanan Amerikalı şeyhe bağlı dinci milletvekili...

"Yahudi malları almayın" deyip Yahudilerle ticaret yapan dinci gazete...

İsim isim... Olay olay...

Ergenekonvari komplolar hangi ülkelerde nasıl sahneye kondu?

George Soros'un vakıfları, gazeteleri ve politikacıları bu oyunun neresinde?

Türkiye'de hangi gazetelere, hangi kanaldan para akıtılıyor?

TSK neden hedefte?

Solcu liberallerin New York'taki akıl hocaları kimler?

Uluslararası Yazarlık Programı (IWP) Türkiye'den nasıl yazar devşiriyor?

Kim bu ödüllü edebiyatçılar?

İsim isim... Olay olay...

Tehlike, tehlikeyi göze almadan yok edilemez...

ISBN 978-605-111-400-2





Sertifika No: 11940

23 TL